I

(Legislatívne akty)

NARIADENIA

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) č. 549/2013

z 21. mája 2013

o európskom systéme národných a regionálnych účtov v Európskej únii

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 338 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskej centrálnej banky [1],

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom [2],

keďže:

(1) Tvorba politík v Únii a monitorovanie ekonomík členských štátov a hospodárskej a menovej únie (HMÚ) si vyžaduje porovnateľné, aktuálne a spoľahlivé informácie o štruktúre ekonomiky a vývoji ekonomickej situácie každého členského štátu alebo regiónu.

(2) Komisia by mala zohrávať úlohu pri monitorovaní ekonomík členských štátov a HMÚ a najmä pravidelne podávať Rade správy o pokroku, ktorý členské štáty dosiahli pri plnení svojich povinností týkajúcich sa HMÚ.

(3) Občania Únie potrebujú ekonomické účty ako základný nástroj na analyzovanie ekonomickej situácie členského štátu alebo regiónu. V záujme porovnateľnosti by mali byť takéto účty založené na jednom súbore zásad, ktoré neumožňujú rozdielny výklad. Poskytované informácie by mali byť čo najpresnejšie, najúplnejšie a najvčasnejšie, aby sa zabezpečila maximálna transparentnosť za všetky sektory.

(4) Komisia by mala používať agregáty národných a regionálnych účtov na administratívne účely Únie, a najmä na výpočty týkajúce sa rozpočtu.

(5) V roku 1970 bol uverejnený administratívny dokument s názvom Európsky systém integrovaných ekonomických účtov (ESA), ktorý sa vzťahoval na oblasť, ktorá sa riadi týmto nariadením. Uvedený dokument vypracoval Štatistický úrad Európskych spoločenstiev samostatne a na svoju vlastnú zodpovednosť a bol výsledkom viacročnej spolupráce tohto úradu s národnými štatistickými úradmi členských štátov s cieľom vybudovať systém národných účtov, ktorý spĺňa požiadavky hospodárskej a sociálnej politiky Európskych spoločenstiev. Predstavoval v rámci Spoločenstva ekvivalent systému národných účtov Organizácie Spojených národov, ktorý Spoločenstvá dovtedy používali. S cieľom aktualizovať pôvodné znenie bolo v roku 1979 uverejnené druhé vydanie dokumentu [3].

(6) Nariadením Rady (ES) č. 2223/96 z 25. júna 1996 o európskom systéme národných a regionálnych účtov v Spoločenstve [4] sa zaviedol systém národných účtov spĺňajúci požiadavky hospodárskej, sociálnej a regionálnej politiky Spoločenstva. Uvedený systém bol vo veľkej

[1] Ú. v. EÚ C 203, 9.7.2011, s. 3.

[2] Pozícia Európskeho parlamentu z 13. marca 2013 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 22. apríla 2013.

[3] Komisia (Eurostat): Európsky systém integrovaných ekonomických účtov (ESA), druhé vydanie, Štatistický úrad Európskych spoločenstiev, Luxemburg, 1979.

[4] Ú. v. ES L 310, 30.11.1996, s. 1.

miere konzistentný s vtedajším novým systémom národných účtov, ktorý prijala Štatistická komisia Organizácie Spojených národov vo februári 1993 (SNA 1993), aby sa dali medzinárodne porovnať výsledky vo všetkých členských krajinách Organizácie Spojených národov.

(7) Systém SNA 1993 bol aktualizovaný vo forme nového systému národných účtov (SNA 2008), ktorý prijala Štatistická komisia Organizácie Spojených národov vo februári 2009 s cieľom lepšie prispôsobiť národné účty novej ekonomickej situácii, pokroku v metodickom výskume a potrebám používateľov.

(8) V záujme zohľadnenia vývoja SNA je potrebné európsky systém účtov zavedený nariadením (ES) č. 2223/96 (ESA 95) zrevidovať, aby zrevidovaný európsky systém účtov zavedený týmto nariadením predstavoval verziu SNA 2008, ktorá je prispôsobená štruktúram ekonomík členských štátov, a aby boli údaje týkajúce sa Únie porovnateľné s údajmi zostavovanými jej hlavnými medzinárodnými partnermi.

(9) Na účely vytvorenia environmentálnych ekonomických účtov ako satelitných účtov k revidovanému európskemu systému účtov sa nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 691/2011 zo 6. júla 2011 o európskych environmentálnych ekonomických účtoch [1] ustanovil spoločný rámec na zber, zostavovanie, zasielanie a vyhodnocovanie európskych environmentálnych ekonomických účtov.

(10) V prípade environmentálnych a sociálnych účtov by sa malo v plnej miere zohľadniť aj oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu z 20. augusta 2009 s názvom Viac ako HDP – Meradlo pokroku v meniacom sa svete. Je potrebné dôrazne uskutočňovať metodické štúdie a testy údajov, najmä v súvislosti s otázkami týkajúcimi sa programu Viac ako HDP a stratégie Európa 2020 s cieľom vytvoriť komplexnejší prístup merania blahobytu a pokroku, aby sa podporil rozvoj inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu. V tejto súvislosti by sa mali riešiť otázky environmentálnych externalít a sociálnej nerovnosti. Do úvahy by sa mala vziať aj otázka zmien produktivity. To by malo umožniť, aby boli čo najskôr k dispozícii údaje, ktoré dopĺňajú agregáty HDP. Komisia by mala v roku 2013 predložiť Európskemu parlamentu a Rade nadväzujúce oznámenie o programe Viac ako HDP a v prípade potreby predložiť v roku 2014 legislatívne návrhy. Údaje o národných a regionálnych účtoch by sa mali vnímať ako jeden prostriedok dosiahnutia uvedených cieľov.

(11) Malo by sa preskúmať prípadné použitie nových, automatizovaných metód zberu v reálnom čase.

(12) Revidovaný európsky systém účtov zavedený týmto nariadením (ESA 2010) obsahuje metodiku a program zasielania, v ktorom sa vymedzujú účty a tabuľky, ktoré majú poskytovať všetky členské štáty v stanovených lehotách. Komisia by mala uvedené účty a tabuľky dať k dispozícii používateľom v určitých dátumoch, a v prípade potreby podľa vopred oznámeného harmonogramu zverejnenia, najmä pokiaľ ide o monitorovanie hospodárskeho zbližovania a dosahovanie úzkej koordinácie hospodárskych politík členských štátov.

(13) Mal by sa prijať prístup zameraný na používateľa v súvislosti s uverejňovaním údajov, a to prostredníctvom poskytovania dostupných a užitočných informácií občanom Únie a iným zainteresovaným stranám.

(14) ESA 2010 má postupne nahradiť všetky ostatné systémy ako referenčný rámec spoločných štandardov, vymedzení pojmov, klasifikácií a účtovných pravidiel na zostavovanie účtov členských štátov pre potreby Únie, aby bolo možné získať výsledky, ktoré sú porovnateľné medzi členskými štátmi.

(15) V súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 z 26. mája 2003 o zostavení spoločnej klasifikácie územných jednotiek pre štatistické účely (NUTS) [2] všetky štatistiky členských štátov, ktoré sú zasielané Komisii a ktoré majú byť rozčlenené podľa územných jednotiek, by mali vychádzať z klasifikácie NUTS. Na účely tvorby porovnateľnej regionálnej štatistiky by sa teda územné jednotky mali vymedziť podľa klasifikácie NUTS.

(16) Zasielanie údajov členskými štátmi vrátane zasielania dôverných údajov sa riadi pravidlami stanovenými v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 z 11. marca 2009 o európskej štatistike [3]. Podľa toho by sa preto opatreniami, ktoré sa prijmú v súlade s týmto nariadením, mala tiež zabezpečiť ochrana dôverných údajov, ako aj to, aby pri vzniku a šírení európskych štatistík nedošlo k ich protiprávnemu zverejneniu alebo použitiu na iné než štatistické účely.

[1] Ú. v. EÚ L 192, 22.7.2011, s. 1.

[2] Ú. v. EÚ L 154, 21.6.2003, s. 1.

[3] Ú. v. EÚ L 87, 31.3.2009, s. 164.

(17) Bola zriadená osobitná skupina, ktorá má ďalej preskúmať problematiku nepriamo meraných služieb finančného sprostredkovania (FISIM) v národných účtoch vrátane preskúmania rizikovo upravenej metódy, ktorá vylučuje riziko z výpočtov FISIM s cieľom zohľadniť očakávané budúce náklady realizovaného rizika. Zo zistení osobitnej skupiny môže vyplynúť potreba zmeniť metodiku výpočtu a rozdelenia FISIM pomocou delegovaného aktu, aby sa dosiahli lepšie výsledky.

(18) Výdavky na výskum a vývoj sú investíciou a mali by sa preto zaznamenávať ako tvorba hrubého fixného kapitálu. Je však potrebné prostredníctvom delegovaného aktu spresniť formát údajov týkajúcich sa výdavkov na výskum a vývoj, ktoré sa majú zaznamenávať ako tvorba hrubého fixného kapitálu, ak sa testovaním, pre ktoré sa majú vyvinúť ďalšie tabuľky, zabezpečí dostatočná spoľahlivosť a porovnateľnosť údajov.

(19) V smernici Rady 2011/85/EÚ z 8. novembra 2011 o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov [1] sa vyžaduje uverejňovanie príslušných informácií o podmienených záväzkoch s možným veľkým vplyvom na verejné rozpočty vrátane štátnych záruk, problémových úverov a záväzkov vyplývajúcich z činnosti verejnoprávnych korporácií vrátane ich rozsahu. Uvedené požiadavky si vyžadujú dodatočné uverejňovanie k tomu, ktoré sa vyžaduje podľa tohto nariadenia.

(20) Komisia (Eurostat) v júni 2012 zriadila osobitnú skupinu zaoberajúcu sa dôsledkami smernice 2011/85/EÚ na zber a šírenie fiškálnych údajov, ktorá sa sústredila na vykonávanie požiadaviek súvisiacich s podmienenými záväzkami a inými relevantnými informáciami, ktoré môžu naznačovať možný veľký vplyv na verejné rozpočty, vrátane štátnych záruk, záväzkov verejnoprávnych korporácií, verejno-súkromných partnerstiev, problémových úverov a kapitálovej účasti štátu v korporáciách. Úplným vykonávaním činnosti tejto osobitnej skupiny by sa prispelo k náležitej analýze súvisiacich ekonomických vzťahov vyplývajúcich zo zmlúv o verejno-súkromných partnerstvách vrátane príslušných rizík spojených s výstavbou, dostupnosťou a dopytom a mali by sa zachytiť implicitné dlhy spojené s podsúvahovými verejno-súkromnými partnerstvami, čím sa posilní zvýšená transparentnosť a spoľahlivosť štatistických údajov týkajúcich sa dlhu.

(21) Výbor pre hospodársku politiku zriadený rozhodnutím Rady 74/122/EHS [2] (VHP) vykonával činnosť súvisiacu s udržateľnosťou dôchodkov a dôchodkovými reformami. Práca štatistikov na jednej strane a expertov na starnutie obyvateľstva pracujúcich pod záštitou VHP na strane druhej by sa mala na vnútroštátnej aj európskej úrovni úzko koordinovať, a to so zreteľom na makroekonomické predpoklady a iné aktuárske parametre s cieľom zabezpečiť konzistentnosť a cezhraničnú porovnateľnosť výsledkov, ako aj účinnú komunikáciu s používateľmi údajov a informácií týkajúcich sa dôchodku a inými zainteresovanými stranami. Malo by sa tiež jasne uviesť, že nároky na dôchodok, ktoré k danému dátumu vznikli v systéme sociálneho poistenia, nie sú ako také meradlom udržateľnosti verejných financií.

(22) Údaje a informácie o podmienených záväzkoch členských štátov sa poskytujú v kontexte práce súvisiacej s postupom pri mnohostrannom dohľade v Pakte stability a rastu. Komisia by mala do júla 2018 vydať správu, v ktorej posúdi, či by sa tieto údaje mali sprístupniť v kontexte ESA 2010.

(23) Je potrebné zdôrazniť význam regionálnych účtov členských štátov pre regionálne, hospodárske a sociálne kohézne politiky Únie, ako aj význam analýzy vzájomnej hospodárskej závislosti. Okrem toho sa uznáva, že je potrebné zvýšiť transparentnosť účtov na regionálnej úrovni, a to vrátane účtov verejnej správy. Komisia (Eurostat) by mala venovať osobitnú pozornosť fiškálnym údajom regiónov, ak majú členské štáty autonómne regióny alebo vlády.

(24) S cieľom zmeniť prílohu A k tomuto nariadeniu, aby sa zabezpečil jej harmonizovaný výklad alebo medzinárodná porovnateľnosť, by sa mala na Komisiu delegovať právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj s Výborom pre Európsky štatistický systém ustanoveným podľa nariadenia (ES) č. 223/2009. Podľa článku 127 ods. 4 a článku 282 ods. 5 ZFEÚ je okrem toho dôležité, aby Komisia počas prípravných prác prípadne uskutočňovala konzultácie s Európskou centrálnou bankou v jej oblastiach právomoci. Pri príprave a vypracúvaní delegovaných aktov by Komisia mala zabezpečiť, aby sa príslušné dokumenty súčasne, vo vhodnom čase a vhodným spôsobom postúpili Európskemu parlamentu a Rade.

(25) Väčšina štatistických agregátov, ktoré sa používajú v rámci správy ekonomických záležitostí Únie, najmä postup pri nadmernom deficite a postup pri makroekonomických nerovnováhach, sa vymedzuje odkazom na ESA. Komisia by pri poskytovaní údajov a správ na základe týchto postupov mala udávať primerané informácie o vplyve na príslušné agregáty metodologických zmien ESA 2010 zavedených delegovanými aktmi v súlade s ustanoveniami tohto nariadenia.

[1] Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 41.

[2] Rozhodnutie Rady 74/122/EHS z 18. februára 1974, ktorým sa zriaďuje výbor pre hospodársku politiku (Ú. v. ES L 63, 5.3.1974, s. 21).

(26) Komisia vykoná v úzkej spolupráci s členskými štátmi hodnotenie zamerané na to, či údaje o výskume a vývoji dosiahli do konca mája 2013 na účely národných účtov dostatočnú kvalitu, a to v bežných cenách aj v objemovom vyjadrení, s cieľom zabezpečiť spoľahlivosť a porovnateľnosť údajov o výskume a vývoji podľa ESA.

(27) Keďže vykonávanie tohto nariadenia si vyžiada väčšie úpravy vnútroštátnych štatistických systémov, Komisia udelí členským štátom výnimky. Predovšetkým v programe zasielania údajov národných účtov by sa mali zohľadňovať zásadné politické a štatistické zmeny, ku ktorým došlo v niektorých členských štátoch počas referenčných období programu. Výnimky, ktoré udelí Komisia, by mali byť dočasné a mali by podliehať preskúmaniu. Komisia by mala dotknutým členským štátom poskytovať podporu v ich úsilí zabezpečiť požadované úpravy ich štatistických systémov, aby sa tieto výnimky mohli čo najskôr zrušiť.

(28) Skrátenie lehôt na zasielanie by mohlo významne zvýšiť tlak na respondentov a národné štatistické úrady v Únii a mohlo by zvýšiť aj ich náklady, čo by prinieslo riziko nižšej kvality poskytovaných údajov. Pri stanovení lehôt na zasielanie údajov by sa preto mala zohľadniť rovnováha výhod a nevýhod.

(29) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa Komisii mali udeliť vykonávacie právomoci. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie ([1]).

(30) Keďže cieľ tohto nariadenia, a to zavedenie revidovaného európskeho systému účtov, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni jednotlivých členských štátov, ale ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.

(31) Výbor pre európsky štatistický systém bol konzultovaný.

(32) Výbor pre menovú a finančnú štatistiku a štatistiku platobnej bilancie zriadený rozhodnutím Rady 2006/856/ES z 13. novembra 2006, ktorým sa zriaďuje Výbor pre menovú a finančnú štatistiku a štatistiku platobnej bilancie ([2]), a Výbor pre hrubý národný dôchodok („Výbor pre HND“) zriadený nariadením Rady (ES, Euratom) č. 1287/2003 z 15. júla 2003 o harmonizácii hrubého národného dôchodku v trhových cenách (nariadenie o HND) ([3]) boli konzultované,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Predmet úpravy

1. Týmto nariadením sa zavádza Európsky systém účtov 2010 (ďalej len „ESA 2010“ alebo „ESA“).

2. V ESA 2010 sa stanovuje:

a) metodika (príloha A) pre spoločné štandardy, vymedzenia pojmov, klasifikácie a účtovné pravidlá, ktoré sa použijú na zostavovanie účtov a tabuliek na porovnateľných základoch pre potreby Únie a výsledkov podľa článku 3;

b) program (príloha B), v ktorom sa stanovujú lehoty, v rámci ktorých členské štáty zasielajú Komisii (Eurostatu) účty a tabuľky zostavované podľa metodiky uvedenej v písmene a).

3. Bez toho, aby boli dotknuté články 5 a 10, toto nariadenie sa uplatňuje na všetky akty Únie, ktoré odkazujú na ESA alebo jeho vymedzenia pojmov.

4. Toto nariadenie nezaväzuje žiadny členský štát používať ESA 2010 pri zostavovaní účtov pre svoje vlastné potreby.

Článok 2

Metodika

1. Metodika ESA 2010 uvedená v článku 1 ods. 2 písm. a) je stanovená v prílohe A.

2. Komisia je splnomocnená prijať v súlade s článkom 7 delegované akty týkajúce sa zmien metodiky ESA 2010 s cieľom spresniť a zlepšiť jej obsah, aby sa zabezpečil harmonizovaný výklad alebo medzinárodná porovnateľnosť, a to pod podmienkou, že nezmenia jej základné koncepcie, nevyžiadajú si dodatočné zdroje pre producentov v rámci európskeho štatistického systému na ich vykonávanie a nespôsobia zmenu vo vlastných zdrojoch.

([1]) Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13.

([2]) Ú. v. EÚ L 332, 30.11.2006, s. 21.

([3]) Ú. v. EÚ L 181, 19.7.2003, s. 1.

3. V prípade pochybností týkajúcich sa správneho uplatňovania účtovných pravidiel ESA 2010 príslušný členský štát požiada Komisiu (Eurostat) o objasnenie. Komisia (Eurostat) bezodkladne koná pri preskúmaní žiadosti aj pri oznámení svojho odporúčania týkajúceho sa vyžiadaného objasnenia príslušnému členskému štátu a všetkým ostatným členským štátom.

4. Členské štáty uskutočňujú výpočet a rozdelenie nepriamo meraných služieb finančného sprostredkovania (FISIM) v národných účtoch v súlade s metodikou uvedenou v prílohe A. Komisia je splnomocnená prijať v súlade s článkom 7 do 17. septembra 2013 delegované akty stanovujúce revidovanú metodiku výpočtu a rozdelenia FISIM. Komisia pri vykonávaní právomoci podľa tohto odseku zabezpečí, aby takéto delegované akty výrazne nezvýšili administratívne zaťaženie členských štátov alebo respondentov.

5. Výdavky na výskum a vývoj zaznamenávajú členské štáty ako tvorbu hrubého fixného kapitálu. Komisia je splnomocnená prijať v súlade s článkom 7 delegované akty na zabezpečenie spoľahlivosti a porovnateľnosti údajov ESA 2010 členských štátov o výskume a vývoji. Komisia pri vykonávaní svojich právomoci podľa tohto odseku zabezpečí, aby takéto delegované akty výrazne nezvýšili administratívne zaťaženie členských štátov alebo respondentov.

Článok 3

Zasielanie údajov Komisii

1. Členské štáty zasielajú Komisii (Eurostatu) účty a tabuľky stanovené v prílohe B v lehotách v nej určených pre každú tabuľku.

2. Členské štáty zasielajú Komisii údaje a metaúdaje požadované podľa tohto nariadenia v súlade so stanoveným štandardom na výmenu údajov a ostatnými praktickými opatreniami.

Údaje sa zasielajú alebo odovzdávajú elektronicky na jednotné miesto vstupu údajov v Komisii. Štandard na výmenu údajov a ostatné praktické opatrenia na zasielanie údajov stanoví Komisia prostredníctvom vykonávacích aktov. Uvedené vykonávacie akty sa prijmú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 8 ods. 2.

Článok 4

Hodnotenie kvality

1. Na účely tohto nariadenia sa na údaje, ktoré sa majú zasielať v súlade s článkom 3 tohto nariadenia, vzťahujú kritériá kvality stanovené v článku 12 ods. 1 nariadenia (ES) č. 223/2009.

2. Členské štáty predkladajú Komisii (Eurostatu) správu o kvalite údajov, ktoré sa majú zasielať v súlade s článkom 3.

3. V kontexte uplatňovania kritérií kvality uvedených v odseku 1 na údaje, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, stanoví Komisia prostredníctvom vykonávacích aktov formu, štruktúru, periodicitu a ukazovatele hodnotenia správ o kvalite. Uvedené vykonávacie akty sa prijmú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 8 ods. 2.

4. Kvalitu zasielaných údajov posudzuje Komisia (Eurostat).

Článok 5

Dátum uplatňovania a prvého zaslania údajov

1. ESA 2010 sa po prvýkrát uplatní na údaje zostavované v súlade s prílohou B, ktoré sa majú zaslať od 1. septembra 2014.

2. Údaje sa zasielajú Komisii (Eurostatu) v súlade s lehotami stanovenými v prílohe B.

3. Členské štáty v súlade s odsekom 1 naďalej, až do prvého zaslania údajov na základe ESA 2010, zasielajú Komisii (Eurostatu) účty a tabuľky zostavované na základe ESA 95.

4. Bez toho, aby bol dotknutý článok 19 nariadenia Rady (EHS, Euratom) č. 1150/2000 z 22. mája 2000, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2007/436/ES, Euratom o systéme vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev [1], Komisia a príslušný členský štát skontrolujú správne uplatňovanie tohto nariadenia a predložia výsledky týchto kontrol výboru uvedenému v článku 8 ods. 1 tohto nariadenia.

Článok 6

Výnimky

1. Pre prípad, že vnútroštátny štatistický systém si bude vyžadovať väčšie úpravy na uplatňovanie tohto nariadenia, Komisia udelí členským štátom dočasné výnimky prostredníctvom vykonávacích aktov. Platnosť týchto výnimiek sa končí najneskôr 1. januára 2020. Uvedené vykonávacie akty sa prijmú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 8 ods. 2.

[1] Ú. v. ES L 130, 31.5.2000, s. 1.

2. Komisia udelí výnimku podľa odseku 1 len na obdobie dostatočné na to, aby sa príslušnému členskému štátu umožnilo upraviť si jeho štatistický systém. Podiel HDP členského štátu v rámci Únie alebo v rámci eurozóny nepredstavuje sám osebe odôvodnenie udelenia výnimky. Komisia v prípade potreby poskytne príslušným členským štátom podporu v ich úsilí zabezpečiť požadované úpravy ich štatistického systému.

3. Na účely stanovené v odsekoch 1 a 2 predloží príslušný členský štát Komisii riadne odôvodnenú žiadosť najneskôr do 17. októbra 2013.

Komisia po konzultácii s Výborom pre európsky štatistický systém podá Európskemu parlamentu a Rade najneskôr 1. júla 2018 správu o uplatňovaní udelených výnimiek, aby sa overilo, či sú naďalej opodstatnené.

Článok 7

Vykonávanie delegovania právomoci

1. Právomoc prijímať delegované akty sa Komisii udeľuje za podmienok stanovených v tomto článku.

2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 2 ods. 2 a 5 sa Komisii udeľuje na obdobie piatich rokov od 16. júla 2013. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 2 ods. 4 sa Komisii udeľuje na obdobie dvoch mesiacov od 16. júla 2013. Komisia vypracuje správu týkajúcu sa delegovania právomoci najneskôr deväť mesiacov pred uplynutím tohto päťročného obdobia. Delegovanie právomoci sa automaticky predlžuje na rovnako dlhé obdobia, pokiaľ Európsky parlament alebo Rada nevznesú voči takémuto predĺženiu námietku najneskôr tri mesiace pred koncom každého obdobia.

3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 2 ods. 2, 4 a 5 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať.

Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktoré sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.

4. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po jeho prijatí súčasne Európskemu parlamentu a Rade.

5. Delegovaný akt prijatý podľa článku 2 ods. 2, 4 a 5 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote troch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predĺži o tri mesiace.

Článok 8

Výbor

1. Komisii pomáha Výbor pre Európsky štatistický systém zriadený nariadením (ES) č. 223/2009. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 9

Spolupráca s ostatnými výbormi

1. Komisia si vyžiada stanovisko Výboru pre menovú a finančnú štatistiku a štatistiku platobnej bilancie zriadeného rozhodnutím 2006/856/ES vo všetkých veciach patriacich do jeho právomoci v súlade s článkom 2 uvedeného rozhodnutia.

2. Komisia oznámi Výboru pre hrubý národný dôchodok (ďalej len „Výbor pre HND“), zriadenému nariadením (ES, Euratom) č. 1287/2003, všetky informácie týkajúce sa vykonávania tohto nariadenia, ktoré sú potrebné na plnenie úloh Výboru pre HND.

Článok 10

Prechodné ustanovenia

1. Na rozpočtové účely a účely vlastných zdrojov je ESA 95 naďalej platným Európskym systémom účtov, ako sa uvádza v článku 1 ods. 1 nariadenia (ES, Euratom) č. 1287/2003 a súvisiacich právnych aktoch, najmä nariadení (ES, Euratom) č. 1150/2000 a nariadení Rady (EHS, Euratom) č. 1553/89 z 29. mája 1989 o konečných jednotných dohodách o vyberaní vlastných zdrojov pochádzajúcich z dane z pridanej hodnoty ([1]), pričom sa zachováva účinnosť rozhodnutia Rady 2007/436/ES, Euratom zo 7. júna 2007 o systéme vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev ([2]).

2. Na účely stanovenia vlastných zdrojov založených na DPH a odchylne od odseku 1 môžu členské štáty používať po dobu zachovania účinnosti rozhodnutia 2007/436/ES, Euratom údaje založené na ESA 2010 v prípadoch, keď nie sú k dispozícii požadované podrobné údaje podľa ESA 95.

([1]) Ú. v. ES L 155, 7.6.1989, s. 9.
([2]) Ú. v. EÚ L 163, 23.6.2007, s. 17.

Článok 11

Podávanie správ o implicitných záväzkoch

Komisia do roku 2014 predloží Európskemu parlamentu a Rade správu, v ktorej uvedie existujúce informácie o verejno-súkromných partnerstvách a iných implicitných záväzkoch mimo verejnej správy vrátane podmienených záväzkov.

Komisia do roku 2018 predloží Európskemu parlamentu a Rade ďalšiu správu, v ktorej posúdi rozsah, v ktorom informácie o záväzkoch uverejňované Komisiou (Eurostatom) predstavujú celé implicitné záväzky mimo verejnej správy vrátane podmienených záväzkov.

Článok 12

Preskúmanie

Komisia do 1. júla 2018 a potom každých päť rokov predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o uplatňovaní tohto nariadenia.

V správe sa okrem iného zhodnotí:

a) kvalita údajov o národných a regionálnych účtoch;

b) účinnosť tohto nariadenia a procesu monitorovania, ktorý sa uplatňuje na ESA 2010, a

c) pokrok pri údajoch o podmienených záväzkoch a v súvislosti s dostupnosťou údajov podľa ESA 2010.

Článok 13

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Štrasburgu 21. mája 2013

Za Európsky parlament
predseda
M. SCHULZ

Za Radu
predsedníčka
L. CREIGHTON

PRÍLOHA A

KAPITOLA 1 **VŠEOBECNÉ CHARAKTERISTIKY A ZÁKLADNÉ PRINCÍPY** 33

VŠEOBECNÉ CHARAKTERISTIKY 33

Globalizácia 35

POUŽITIE ESA 2010 35

Rámec pre analýzu a politiku 35

Charakteristika pojmov ESA 2010 37

Klasifikácia podľa sektorov 40

Satelitné účty 41

ESA 2010 a SNA 2008 43

ESA 2010 a ESA 95 43

ZÁKLADNÉ PRINCÍPY ESA 2010 AKO SYSTÉMU 44

Štatistické jednotky a ich zoskupenia 44

Inštitucionálne jednotky a sektory 45

Miestne KAU a odvetvia 45

Rezidentské a nerezidentské jednotky, národná ekonomika a zahraničie 45

Toky a stavy 46

Toky 46

Transakcie 46

Vlastnosti transakcií 46

Interakcie verzus transakcie v rámci jednotky 46

Peňažné verzus nepeňažné transakcie 46

Transakcie s protihodnotou a bez nej 47

Preusporiadané transakcie 47

Presmerovanie 47

Rozdelenie 47

Určenie hlavného účastníka transakcie 47

Hraničné prípady 48

Ostatné zmeny aktív 48

Ostatné zmeny objemu aktív a pasív 48

Zisky a straty z držby 48

Stavy 48

Systém účtov a agregátov 49

Pravidlá účtovania 49

Terminológia pre dve strany účtov 49

Podvojné účtovanie/poštvorné účtovanie . . . 49

Oceňovanie . . . 49

Osobitné pravidlá oceňovania produktov . . . 50

Oceňovanie v stálych cenách . . . 50

Čas zaznamenania . . . 50

Konsolidácia a očistenie . . . 50

Konsolidácia . . . 50

Očistenie . . . 51

Účty, bilančné položky a agregáty . . . 51

Postupnosť účtov . . . 51

Účet výrobkov a služieb . . . 51

Účet zahraničia . . . 51

Bilančné položky . . . 52

Agregáty . . . 54

HDP: kľúčový agregát . . . 54

Systém input-output tabuliek . . . 54

Tabuľky dodávok a použitia . . . 55

Symetrické input-output tabuľky . . . 55

KAPITOLA 2 **JEDNOTKY A ZOSKUPENIA JEDNOTIEK** . . . 56

LIMITY NÁRODNEJ EKONOMIKY . . . 56

INŠTITUCIONÁLNE JEDNOTKY . . . 58

Ústredia a holdingové spoločnosti . . . 59

Skupiny korporácií . . . 59

Subjekty špeciálneho určenia . . . 60

Kaptívne finančné inštitúcie . . . 60

Umelé dcérske spoločnosti . . . 60

Jednotky špeciálneho určenia vo verejnej správe . . . 61

INŠTITUCIONÁLNE SEKTORY . . . 61

Nefinančné korporácie (S.11) . . . 65

Subsektor: verejné nefinančné korporácie (S.11001) . . . 66

Subsektor: národné súkromné nefinančné korporácie (S.11002) . . . 66

Subsektor: nefinančné korporácie pod zahraničnou kontrolou (S.11003) . . . 66

Finančné korporácie (S.12) . . . 67

Finanční sprostredkovatelia . . . 67

Finančné pomocné inštitúcie . . . 68

Iné finančné korporácie ako finanční sprostredkovatelia a finančné pomocné inštitúcie 68

Inštitucionálne jednotky zahrnuté do sektora finančných korporácií 68

Subsektory finančných korporácií 68

Spájanie subsektorov finančných korporácií 69

Podrobnejšie členenie subsektorov finančných korporácií na verejné, národné súkromné a finančné korporácie pod zahraničnou kontrolou 69

Centrálna banka (S.121) 70

Korporácie prijímajúce vklady okrem centrálnej banky (S.122) 70

Fondy peňažného trhu (S.123) 71

Iné investičné fondy ako fondy peňažného trhu (S.124) 71

Ostatní finanční sprostredkovatelia okrem poisťovacích korporácií a penzijných fondov (S.125) 72

Finančné korporácie osobitného účelu zapojené do sekuritizačných transakcií (financial vehicle corporations – FVC) 72

Obchodníci s cennými papiermi a derivátmi, finančné korporácie poskytujúce úvery a špecializované finančné korporácie 72

Finančné pomocné inštitúcie (S.126) 73

Kaptívne finančné inštitúcie a požičiavatelia peňazí (S.127) 73

Poisťovacie korporácie (S.128) 74

Penzijné fondy (S.129) 75

Verejná správa (S.13) 76

Ústredná štátna správa (okrem fondov sociálneho zabezpečenia) (S.1311) 76

Regionálna štátna správa (okrem fondov sociálneho zabezpečenia) (S.1312) 76

Miestna samospráva (okrem fondov sociálneho zabezpečenia) (S.1313) 77

Fondy sociálneho zabezpečenia (S.1314) 77

Domácnosti (S.14) 77

Zamestnávatelia a samostatne zárobkovo činné osoby (S.141 a S.142) 78

Zamestnanci (S.143) 78

Príjemcovia dôchodkov z majetku (S.1441) 78

Príjemcovia dávok dôchodkového zabezpečenia (S.1442) 78

Príjemcovia ostatných transferov (S.1443) 78

Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (S.15) 79

Zahraničie (S.2) 79

Sektorová klasifikácia výrobných jednotiek pre hlavné bežné právne formy vlastníctva 80

MIESTNE ČINNOSTNÉ JEDNOTKY A ODVETVIA 82

Miestna činnostná jednotka 82

Odvetvia 83

Klasifikácia odvetví 83

JEDNOTKY HOMOGÉNNEJ PRODUKCIE A HOMOGÉNNE ODVETVIA 83

Jednotka homogénnej produkcie 83

Homogénne odvetvie 83

KAPITOLA 3 **TRANSAKCIE S PRODUKTMI A NEPRODUKOVANÝMI AKTÍVAMI** 84

TRANSAKCIE S PRODUKTMI VŠEOBECNE 84

VÝROBA A PRODUKCIA 85

Základné, vedľajšie a pomocné činnosti 86

Produkcia (P.1) 87

Inštitucionálne jednotky: rozlíšenie medzi trhovými, na vlastné konečné použitie a netrhovými 89

Čas zaznamenania a ocenenie produkcie 92

Produkty poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu (oddiel A) 93

Produkty priemyselnej výroby (oddiel C); stavebné práce (oddiel F) 93

Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov (oddiel G) 93

Doprava a skladovanie (oddiel H) 94

Ubytovacie a stravovacie služby (oddiel I) 95

Finančné a poisťovacie služby (oddiel K): produkcia centrálnej banky 95

Finančné a poisťovacie služby (oddiel K): finančné služby vo všeobecnosti 95

Finančné služby poskytované za priamu platbu 95

Finančné služby zaplatené prostredníctvom prirážky k úrokovým sadzbám 96

Finančné služby pozostávajúce z nadobudnutia a predaja finančných aktív a pasív na finančných trhoch 96

Finančné služby poskytované v rámci poisťovacích a dôchodkových schém, ktorých činnosť sa financuje zvýšeným poistným a z výnosov z úspor 96

Realitné služby (oddiel L) 98

Odborné, vedecké a technické služby (oddiel M); administratívne a pomocné služby (oddiel N) 98

Služby verejnej správy a obrany, služby povinného sociálneho zabezpečenia (oddiel O) 99

Vzdelávacie služby (oddiel P); zdravotnícke služby a sociálna práca (oddiel Q) 99

Umelecké, zábavné a rekreačné služby (oddiel R); ostatné služby (oddiel S) 99

Súkromné domácnosti ako zamestnávatelia (oddiel T) 99

MEDZISPOTREBA (P.2) 99

Čas zaznamenania a ocenenie medzispotreby 101

KONEČNÁ SPOTREBA (P.3, P.4) 101

Výdavky na konečnú spotrebu (P.3) 101

Skutočná konečná spotreba (P.4) 103

Čas zaznamenania a ocenenie výdavkov na konečnú spotrebu 105

Čas zaznamenania a ocenenie skutočnej konečnej spotreby 106

TVORBA HRUBÉHO KAPITÁLU (P.5) . . . 106

Tvorba hrubého fixného kapitálu (P.51g) . . . 106

Čas zaznamenania a ocenenie tvorby hrubého fixného kapitálu . . . 109

Spotreba fixného kapitálu (P.51C) . . . 110

Zmena stavu zásob (P.52) . . . 110

Čas zaznamenania a ocenenie zmeny stavu zásob . . . 111

Nadobudnutie mínus úbytok cenností (P.53) . . . 112

VÝVOZ A DOVOZ VÝROBKOV A SLUŽIEB (P.6 a P.7) . . . 113

Vývoz a dovoz výrobkov (P.61 a P.71) . . . 113

Vývoz a dovoz služieb (P.62 a P.72) . . . 115

TRANSAKCIE S POUŽITÝMI VÝROBKAMI . . . 118

NADOBUDNUTIE MÍNUS ÚBYTOK NEPRODUKOVANÝCH AKTÍV (NP) . . . 119

KAPITOLA 4 **ROZDEĽOVACIE TRANSAKCIE** . . . 121

ODMENY ZAMESTNANCOV (D.1) . . . 121

Mzdy a platy (D.11) . . . 121

Mzdy a platy v hotovosti . . . 121

Mzdy a platy v naturáliách . . . 122

Sociálne príspevky zamestnávateľov (D.12) . . . 123

Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov (D.121) . . . 123

Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov (D.122) . . . 124

DANE Z PRODUKCIE A DOVOZU (D.2) . . . 126

Dane z produktov (D.21) . . . 126

Dane typu dane z pridanej hodnoty (DPH) (D.211) . . . 126

Dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH (D.212) . . . 127

Dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu (D.214) . . . 127

Ostatné dane z produkcie (D.29) . . . 128

Dane z produkcie a dovozu platené inštitúciám Európskej únie . . . 128

Dane z produkcie a dovozu: čas zaznamenania a zaznamenávané sumy . . . 129

SUBVENCIE (D.3) . . . 129

Subvencie na produkty (D.31) . . . 130

Subvencie na dovoz (D.311) . . . 130

Ostatné subvencie na produkty (D.319) . . . 130

Ostatné subvencie na produkciu (D.39) . . . 131

DÔCHODKY Z MAJETKU (D.4) . . . 132

Úroky (D.41) . . . 133

Úroky z vkladov a pôžičiek . . . 133

Úroky z dlhových cenných papierov . . . 133

Úroky zo zmeniek a podobných krátkodobých nástrojov . . . 133

Úroky z dlhopisov a obligácií . . . 133

Úrokové swapy a dohody o budúcich úrokových sadzbách . . . 134

Úroky z finančného lízingu . . . 134

Ostatné úroky . . . 134

Čas zaznamenania . . . 134

Rozdelené dôchodky korporácií (D.42) . . . 135

Dividendy (D.421) . . . 135

Výbery z dôchodkov kvázikorporácií (D.422) . . . 136

Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií (D.43) . . . 137

Ostatné investičné dôchodky (D.44) . . . 137

Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek (D.441) . . . 137

Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok (D.442) . . . 138

Investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania (D.443) . . . 138

Renta (D.45) . . . 139

Renta z pôdy . . . 139

Renta z podzemných zdrojov . . . 139

BEŽNÉ DANE Z DÔCHODKOV, MAJETKU ATĎ. (D.5) . . . 139

Dane z dôchodkov (D.51) . . . 139

Ostatné bežné dane (D.59) . . . 140

SOCIÁLNE PRÍSPEVKY A DÁVKY (D.6) . . . 141

Čisté sociálne príspevky (D.61) . . . 143

Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov (D.611) . . . 143

Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov (D.612) . . . 144

Skutočné sociálne príspevky domácností (D.613) . . . 145

Doplnkové sociálne príspevky domácností (D.614) . . . 145

Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov (D.62) . . . 146

Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia (D.621) . . . 146

Ostatné dávky sociálneho poistenia (D.622) . . . 146

Peňažné dávky sociálnej podpory (D.623) . . . 146

Naturálne sociálne transfery (D.63) . . . 147

Naturálne sociálne transfery – netrhová produkcia verejnej správy a NZISD (D.631) . . . 147

Naturálne sociálne transfery – trhová produkcia nakúpená verejnou správou a NZISD (D.632) 147

OSTATNÉ BEŽNÉ TRANSFERY (D.7) . . . 148

Čisté poistné neživotného poistenia (D.71) . . . 148

Nároky z neživotného poistenia (D.72) . . . 149

Bežné transfery v rámci verejnej správy (D.73) . . . 150

Bežná medzinárodná spolupráca (D.74) . . . 150

Rôzne bežné transfery (D.75) . . . 151

Bežné transfery NZISD (D.751) . . . 151

Bežné transfery medzi domácnosťami (D.752) . . . 151

Ostatné rôzne bežné transfery (D.759) . . . 151

Pokuty a penále . . . 151

Lotérie a stávkové hry . . . 152

Platby odškodného . . . 152

Vlastné zdroje EÚ založené na DPH a HND (D.76) . . . 153

ÚPRAVY VYPLÝVAJÚCE ZO ZMENY NÁROKU NA DÔCHODOK (D.8) . . . 153

KAPITÁLOVÉ TRANSFERY (D.9) . . . 154

Dane z kapitálu (D.91) . . . 154

Investičné dotácie (D.92) . . . 155

Ostatné kapitálové transfery (D.99) . . . 156

ZAMESTNANECKÉ OPCIE NA AKCIE . . . 157

KAPITOLA 5 **FINANČNÉ TRANSAKCIE** . . . 159

VŠEOBECNÉ CHARAKTERISTIKY FINANČNÝCH TRANSAKCIÍ . . . 159

Finančné aktíva, finančné pohľadávky a záväzky . . . 159

Podmienené aktíva a podmienené pasíva . . . 159

Kategórie finančných aktív a pasív . . . 160

Súvahové účty, finančný účet a ostatné toky . . . 161

Oceňovanie . . . 161

Zaznamenávanie v čistej a hrubej hodnote . . . 162

Konsolidácia . . . 162

Očistenie . . . 162

Účtovné pravidlá pre finančné transakcie . . . 163

Finančná transakcia so zodpovedajúcou súvzťažnou transakciou vo forme bežného alebo kapitálového transferu . . . 163

Finančná transakcia so súvzťažnou transakciou vo forme dôchodku z majetku . . . 164

Čas zaznamenania . . . 164

Finančný účet od koho komu . . . 165

PODROBNÁ KLASIFIKÁCIA FINANČNÝCH TRANSAKCIÍ PODĽA KATEGÓRIE 166

Menové zlato a zvláštne práva čerpania (F.1) 166

Menové zlato (F.11) 166

ZPČ (F.12) 167

Obeživo a vklady (F.2) 168

Obeživo (F.21) 168

Vklady (F.22 a F.29) 168

Prevoditeľné vklady (F.22) 168

Ostatné vklady (F.29) 169

Dlhové cenné papiere (F.3) 169

Hlavné znaky dlhových cenných papierov 170

Klasifikácia podľa pôvodnej splatnosti a meny 170

Klasifikácia podľa druhu úrokovej sadzby 170

Dlhové cenné papiere s pevnou úrokovou sadzbou 171

Dlhové cenné papiere s pohyblivou úrokovou sadzbou 171

Dlhové cenné papiere so zmiešanou úrokovou sadzbou 171

Súkromné emisie 172

Sekuritizácia 172

Kryté dlhopisy 172

Pôžičky (F.4) 173

Hlavné charakteristiky pôžičiek 173

Klasifikácia pôžičiek podľa pôvodnej splatnosti, meny a účelu 173

Rozdiel medzi transakciami s pôžičkami a transakciami s vkladmi 173

Rozdiel medzi transakciami s pôžičkami a transakciami s dlhovými cennými papiermi 173

Rozlišovanie medzi transakciami s pôžičkami, obchodnými úvermi a obchodnými zmenkami 174

Dohody o požičaní a spätnej kúpe cenných papierov 174

Finančný lízing 175

Iné druhy pôžičiek 175

Finančné aktíva, ktoré nie sú zahrnuté do kategórie pôžičiek 175

Majetkové účasti a akcie alebo podielové listy investičných fondov (F.5) 176

Majetkové účasti (F.51) 176

Potvrdenia o úschove 176

Kótované akcie (F.511) 176

Nekótované akcie (F.512) 176

Prvá verejná ponuka, kótovanie, skončenie obchodovania na burze a odkúpenie akcií 177

Finančné aktíva, ktoré nie sú majetkovými cennými papiermi . . . 177
Ostatné majetkové účasti (F.519) . . . 177
Oceňovanie transakcií s majetkovou účasťou . . . 178
Akcie alebo podielové listy investičných fondov (F.52) . . . 178
Akcie alebo podielové listy FPT (F.521) . . . 178
Iné akcie alebo podielové listy investičných fondov ako akcie/podielové listy FPT (F.522) . . . 179
Oceňovanie transakcií s akciami alebo podielovými listami investičných fondov . . . 179
Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk (F.6) . . . 179
Technické rezervy neživotného poistenia (F.61) . . . 179
Nároky na životné poistenie a anuitu (F.62) . . . 179
Nároky na dôchodok (F.63) . . . 180
Podmienené nároky na dôchodok . . . 180
Nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov (F.64) . . . 180
Nároky na nepenzijné dávky (F.65) . . . 181
Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk (F.66) . . . 181
Štandardizované záruky a jednorazové záruky . . . 181
Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie (F.7) . . . 182
Finančné deriváty (F.71) . . . 182
Opcie . . . 182
Forwardy . . . 182
Opcie v porovnaní s forwardmi . . . 183
Swapy . . . 183
Dohody o budúcej úrokovej sadzbe (FRA) . . . 183
Kreditné deriváty . . . 183
Swapy na kreditné zlyhanie . . . 184
Finančné nástroje, ktoré nie sú zahrnuté vo finančných derivátoch . . . 184
Zamestnanecké opcie na akcie (F.72) . . . 184
Oceňovanie transakcií s finančnými derivátmi a zamestnaneckými opciami na akcie . . . 185
Ostatné pohľadávky/záväzky (F8) . . . 185
Obchodné úvery a preddavky (F.81) . . . 186
Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov (F.89) . . . 186
PRÍLOHA 5.1 — KLASIFIKÁCIA FINANČNÝCH TRANSAKCIÍ . . . 187
Klasifikácia finančných transakcií podľa kategórie . . . 187
Klasifikácia finančných transakcií podľa obchodovateľnosti . . . 188
Štruktúrované cenné papiere . . . 189

Klasifikácia finančných transakcií podľa druhu dôchodku . . . 189

Klasifikácia finančných transakcií podľa druhu úrokovej sadzby . . . 189

Klasifikácia finančných transakcií podľa splatnosti . . . 190

Krátkodobá a dlhodobá splatnosť . . . 190

Pôvodná splatnosť a zostávajúca lehota do splatnosti . . . 190

Klasifikácia finančných transakcií podľa meny . . . 190

Peňažné agregáty . . . 190

KAPITOLA 6 **OSTATNÉ TOKY** . . . 191

ÚVOD . . . 191

OSTATNÉ ZMENY AKTÍV A PASÍV . . . 191

Ostatné zmeny objemu aktív a pasív (K.1 až K.6) . . . 191

Ekonomický vznik aktív (K.1) . . . 191

Ekonomický zánik neprodukovaných aktív (K.2) . . . 192

Straty spôsobené živelnými pohromami (K.3) . . . 192

Konfiškácia majetku bez náhrady (K.4) . . . 193

Ostatné zmeny objemu, inde nezahrnuté (K.5) . . . 193

Zmeny klasifikácie (K.6) . . . 194

Zmeny sektorovej klasifikácie a štruktúry inštitucionálnych jednotiek (K.61) . . . 194

Zmeny klasifikácie aktív a pasív (K.62) . . . 194

Nominálne zisky a straty z držby (K.7) . . . 195

Neutrálne zisky a straty z držby (K.71) . . . 196

Reálne zisky a straty z držby (K.72) . . . 196

Zisky a straty z držby podľa typov finančného aktíva a pasíva . . . 197

Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ) (AF.1) . . . 197

Obeživo a vklady (AF.2) . . . 197

Dlhové cenné papiere (AF.3) . . . 197

Pôžičky (AF.4) . . . 198

Majetkové účasti a akcie alebo podielové listy investičných fondov (AF.5) . . . 198

Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk (AF.6) . . . 198

Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie (AF.7) . . . 198

Ostatné pohľadávky/záväzky (AF.8) . . . 198

Aktíva denominované v cudzej mene . . . 199

KAPITOLA 7 **SÚVAHY** . . . 200

TYPY AKTÍV A PASÍV . . . 201

Definícia aktíva . . . 201

VYLÚČENIE Z OKRUHU AKTÍV A PASÍV . . . 201

KATEGÓRIE AKTÍV A PASÍV . . . 201

Produkované nefinančné aktíva (AN.1) . . . 201

Neprodukované nefinančné aktíva (AN.2) . . . 202

Finančné aktíva a pasíva (AF) . . . 202

OCEŇOVANIE POLOŽIEK V SÚVAHÁCH . . . 205

Všeobecné zásady oceňovania . . . 205

NEFINANČNÉ AKTÍVA (AN) . . . 206

Produkované nefinančné aktíva (AN.1) . . . 206

Fixné aktíva (AN.11) . . . 206

Produkty duševného vlastníctva (AN.117) . . . 206

Náklady na prevod vlastníctva neprodukovaných aktív (AN.116) . . . 207

Zásoby (AN.12) . . . 207

Cennosti (AN.13) . . . 207

Neprodukované nefinančné aktíva (AN.2) . . . 207

Prírodné zdroje (AN.21) . . . 207

Pôda (AN.211) . . . 207

Nerastné a energetické zásoby (AN.212) . . . 207

Ostatné prírodné aktíva (AN.213, AN.214 a AN.215) . . . 207

Zmluvy, lízingy a licencie (AN.22) . . . 208

Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív (AN.23) . . . 208

FINANČNÉ AKTÍVA A PASÍVA (AF) . . . 208

Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ) (AF.1) . . . 208

Obeživo a vklady (AF.2) . . . 208

Dlhové cenné papiere (AF.3) . . . 208

Pôžičky (AF.4) . . . 209

Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov (AF.5) . . . 209

Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk (AF.6) . . . 210

Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie (AF.7) . . . 210

Ostatné pohľadávky/záväzky (AF.8) . . . 210

FINANČNÉ SÚVAHY . . . 210

INFORMATÍVNE POLOŽKY . . . 211

Predmety dlhodobej spotreby (AN.m) . . . 211

Priame zahraničné investície (AF.m1) . . . 211

Klasifikované úvery (AF.m2) . . . 211

Zaznamenávanie klasifikovaných úverov . . . 212

PRÍLOHA 7.1 SÚHRN JEDNOTLIVÝCH KATEGÓRIÍ AKTÍV . . . 213

PRÍLOHA 7.2 PREHĽAD POLOŽIEK OD POČIATOČNEJ SÚVAHY PO KONEČNÚ SÚVAHU 222

KAPITOLA 8 **POSTUPNOSŤ ÚČTOV** . . . 226

ÚVOD . . . 226

Postupnosť účtov . . . 226

POSTUPNOSŤ ÚČTOV . . . 230

Bežné účty . . . 230

Účet produkcie (I) . . . 230

Účet rozdelenia a účet použitia dôchodkov (II) . . . 232

Účty prvotného rozdelenia dôchodkov (II.1) . . . 232

Účet tvorby dôchodkov (II.1.1) . . . 232

Účet rozdelenia prvotných dôchodkov (II.1.2) . . . 236

Účet podnikateľských dôchodkov (II.1.2.1) . . . 242

Účet rozdelenia ostatných prvotných dôchodkov (II.1.2.2) . . . 242

Účet druhotného rozdelenia dôchodkov (II.2) . . . 249

Účet prerozdelenia naturálnych dôchodkov (II.3) . . . 249

Účet použitia dôchodkov (II.4) . . . 256

Účet použitia disponibilného dôchodku (II.4.1) . . . 256

Účet použitia upraveného disponibilného dôchodku (II.4.2) . . . 256

Účty akumulácie (III) . . . 259

Kapitálový účet (III.1) . . . 259

Účet zmien čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov (III.1.1) . . . 259

Účet nadobudnutia nefinančných aktív (III.1.2) . . . 259

Finančný účet (III.2) . . . 259

Účet ostatných zmien aktív (III.3) . . . 268

Účet ostatných zmien objemu aktív (III.3.1) . . . 268

Účet precenenia (III.3.2) . . . 268

Účet neutrálnych ziskov a strát z držby (III.3.2.1) . . . 268

Účet reálnych ziskov a strát z držby (III.3.2.2) . . . 268

Súvahy (IV) . . . 282

Počiatočná súvaha (IV.1) . . . 282

Zmeny v súvahe (IV.2) . . . 282

Konečná súvaha (IV.3) . . . 282

ÚČTY ZAHRANIČIA (V) . . . 290

Bežné účty . . . 290

Účet výrobkov a služieb zahraničia (V.I) . . . 290

Účet prvotných dôchodkov a bežných transferov (V.II) . . . 290

Účty akumulácie zahraničia (V.III) . . . 290

Kapitálový účet (V.III.1) . . . 290

Finančný účet (V.III.2) . . . 291

Účet ostatných zmien aktív (V.III.3) . . . 291

Súvahy (V.IV) . . . 291

ÚČET VÝROBKOV A SLUŽIEB (0) . . . 303

INTEGROVANÉ EKONOMICKÉ ÚČTY . . . 303

AGREGOVANÉ UKAZOVATELE . . . 315

Hrubý domáci produkt v trhových cenách (HDP) . . . 315

Prevádzkový prebytok za celú ekonomiku . . . 315

Zmiešané dôchodky za celú ekonomiku . . . 315

Podnikateľské dôchodky za celú ekonomiku . . . 315

Národný dôchodok (v trhových cenách) . . . 315

Národný disponibilný dôchodok . . . 315

Úspory . . . 316

Saldo bežných transakcií so zahraničím . . . 316

Čisté pôžičky poskytnuté ca la (+) alebo prijaté (–) za celú ekonomiku . . . 316

Čistý majetok za celú ekonomiku . . . 316

Výdavky a príjmy verejnej správy . . . 316

KAPITOLA 9 **TABUĽKY DODÁVOK A POUŽITIA A SYSTÉM INPUT-OUTPUT TABULIEK** . . . 318

ÚVOD . . . 318

OPIS . . . 322

ŠTATISTICKÝ NÁSTROJ . . . 322

ANALYTICKÝ NÁSTROJ . . . 323

PODROBNEJŠÍ POHĽAD NA TABUĽKY DODÁVOK A POUŽITIA . . . 323

Klasifikácie . . . 323

Princípy oceňovania . . . 325

Obchodné a dopravné marže . . . 326

Dane z produkcie po odpočítaní subvencií na produkciu a dovoz . . . 328

Ostatné základné pojmy . . . 330

Doplňujúce informácie . . . 331

ZDROJE ÚDAJOV A BILANCOVANIE . . . 331

ANALYTICKÝ NÁSTROJ A ZOVŠEOBECNENIE . . . 332

KAPITOLA 10 **MERANIA CIEN A OBJEMU** . . . 335

ROZSAH PÔSOBNOSTI CENOVÝCH A OBJEMOVÝCH INDEXOV V SYSTÉME NÁRODNÝH ÚČTOV . . . 336

Integrovaný systém cenových a objemových indexov . . . 336

Iné cenové a objemové indexy . . . 337

VŠEOBECNÉ ZÁSADY MERANIA CENOVÝCH A OBJEMOVÝCH INDEXOV . . . 337

Vymedzenie cien a objemov trhových produktov . . . 337

Kvalita, cena a homogénne produkty . . . 338

Ceny a objem . . . 339

Nové produkty . . . 340

Zásady pre netrhové služby . . . 341

Zásady pre pridanú hodnotu a HDP . . . 342

ŠPECIFICKÉ PROBLÉMY PRI UPLATŇOVANÍ ZÁSAD . . . 343

Dane a subvencie na produkty a vývoz . . . 343

Ostatné dane a subvencie na produkciu . . . 344

Spotreba fixného kapitálu . . . 344

Odmeny zamestnancov . . . 344

Stavy vyrobených fixných aktív a stavy zásob . . . 344

MERANIA REÁLNEHO DÔCHODKU ZA CELÚ EKONOMIKU . . . 345

MEDZINÁRODNÉ CENOVÉ A OBJEMOVÉ INDEXY . . . 346

KAPITOLA 11 **OBYVATEĽSTVO A PRACOVNÉ VSTUPY** . . . 347

CELKOVÝ POČET OBYVATEĽOV . . . 347

EKONOMICKY AKTÍVNE OBYVATEĽSTVO . . . 348

ZAMESTNANOSŤ . . . 348

Zamestnanci . . . 349

Samostatne zárobkovo činné osoby . . . 349

Zamestnanosť a príslušnosť k ekonomickému územiu . . . 350

NEZAMESTNANOSŤ . . . 351

PRACOVNÉ MIESTA . . . 351

Pracovné miesta a príslušnosť k ekonomickému územiu . . . 352

NEZAZNAMENANÁ EKONOMIKA . . . 352

CELKOVÝ POČET ODPRACOVANÝCH HODÍN . . . 352

Spresnenie skutočne odpracovaných hodín . . . 352

EKVIVALENT PLNÉHO PRACOVNÉHO ČASU . . . 354

PRACOVNÝ VSTUP ZAMESTNANCA V STÁLEJ ODMENE . . . 354
MERANIE PRODUKTIVITY . . . 354
KAPITOLA 12 **ŠTVRŤROČNÉ NÁRODNÉ ÚČTY** . . . 355
ÚVOD . . . 355
ŠPECIFICKÉ CHARAKTERISTIKY ŠTVRŤROČNÝCH NÁRODNÝCH ÚČTOV . . . 356
Čas zaznamenávania . . . 356
Nedokončená výroba . . . 356
Činnosti sústredené do určitých období v roku . . . 357
Zriedkavé platby . . . 357
Rýchle odhady . . . 357
Bilancovanie a benchmarking štvrťročných národných účtov . . . 357
Bilancovanie . . . 358
Konzistentnosť medzi štvrťročnými a ročnými účtami – benchmarking . . . 358
Reťazenie cenových a objemových zmien . . . 358
Sezónne a kalendárne očistenie . . . 359
Poradie zostavovania sezónne očistených reťazových objemových mier . . . 360
KAPITOLA 13 **REGIONÁLNE ÚČTY** . . . 361
ÚVOD . . . 361
ÚZEMIE REGIÓNU . . . 362
JEDNOTKY A REGIONÁLNE ÚČTY . . . 362
Inštitucionálne jednotky . . . 362
Miestne činnostné jednotky a regionálne produkčné činnosti podľa odvetví . . . 363
METÓDY REGIONALIZÁCIE . . . 363
AGREGÁTY VÝROBNÝCH ČINNOSTÍ . . . 365
Hrubá pridaná hodnota a hrubý domáci produkt podľa regiónov . . . 365
Rozdelenie FISIM podľa spotrebiteľských odvetví . . . 365
Zamestnanosť . . . 365
Odmeny zamestnancov . . . 365
Prechod z regionálnej HPH na regionálny HDP . . . 365
Tempá rastu objemu regionálnej HPH . . . 366
REGIONÁLNE ÚČTY DÔCHODKOV DOMÁCNOSTÍ . . . 366
KAPITOLA 14 **NEPRIAMO MERANÉ SLUŽBY FINANČNÉHO SPROSTREDKOVANIA (FISIM)** . . . 369
POJEM SLUŽIEB FISIM A VPLYV ICH ALOKÁCIE PODĽA POUŽITIA NA HLAVNÉ AGREGÁTY 369
VÝPOČET PRODUKCIE FISIM ZA SEKTORY S.122 A S.125 . . . 370
Požadované štatistické údaje . . . 370

Referenčné sadzby . . . 370

Interná referenčná sadzba . . . 371

Externé referenčné sadzby . . . 371

Podrobné členenie FISIM podľa inštitucionálnych sektorov . . . 371

Členenie FISIM alokovaného domácnostiam na medzispotrebu a konečnú spotrebu . . . 372

VÝPOČET DOVOZU FISIM . . . 373

FISIM V OBJEMOVOM VYJADRENÍ . . . 373

VÝPOČET FISIM PODĽA ODVETVÍ . . . 374

PRODUKCIA CENTRÁLNEJ BANKY . . . 374

KAPITOLA 15 **ZMLUVY, LÍZINGY A LICENCIE** . . . 375

ÚVOD . . . 375

ROZDIEL MEDZI OPERATÍVNYM LÍZINGOM, LÍZINGOM ZDROJOV A FINANČNÝM LÍZINGOM . . . 375

Operatívne lízingy . . . 377

Finančné lízingy . . . 377

Lízingy zdrojov . . . 378

Povolenia na využívanie prírodného zdroja . . . 379

Povolenia na výkon špecifických činností . . . 380

Verejno-súkromné partnerstvá . . . 382

Zmluvy o koncesiách na poskytovanie služieb . . . 382

Obchodovateľné operatívne lízingy (AN.221) . . . 382

Výhradný nárok na budúce výrobky a služby (AN.224) . . . 382

KAPITOLA 16 **POISTENIE** . . . 383

ÚVOD . . . 383

Priame poistenie . . . 383

Zaistenie . . . 384

Zapojené jednotky . . . 385

PRODUKCIA PRIAMEHO POISTENIA . . . 385

Prijaté poistné . . . 385

Doplnkové poistné . . . 386

Upravené vzniknuté poistné nároky a splatné dávky . . . 386

Upravené vzniknuté poistné nároky z neživotného poistenia . . . 386

Splatné dávky životného poistenia . . . 387

Poistno-technické rezervy . . . 387

Definícia produkcie poistenia . . . 388

Neživotné poistenie . . . 388

Životné poistenie . . . 389

Zaistenie . . . 389

TRANSAKCIE V SÚVISLOSTI S NEŽIVOTNÝM POISTENÍM . . . 389

Rozdelenie produkcie poistenia medzi používateľov . . . 389

Poisťovacie služby poskytované do zahraničia a zo zahraničia . . . 389

Účtovné položky . . . 390

TRANSAKCIE ŽIVOTNÉHO POISTENIA . . . 392

TRANSAKCIE V SÚVISLOSTI SO ZAISTENÍM . . . 394

TRANSAKCIE V SÚVISLOSTI S POMOCNÝMI POISŤOVACÍMI INŠTITÚCIAMI . . . 395

ANUITY . . . 395

ZAZNAMENÁVANIE NÁROKOV Z NEŽIVOTNÉHO POISTENIA . . . 396

Spôsob zaznamenania upravených poistných nárokov . . . 396

Spôsob zaznamenania strát spôsobených živelnými pohromami . . . 396

KAPITOLA 17 **SOCIÁLNE POISTENIE VRÁTANE DÔCHODKOV** . . . 397

ÚVOD . . . 397

Systémy sociálneho poistenia, sociálna pomoc a individuálne poistné zmluvy . . . 397

Sociálne dávky . . . 398

Sociálne dávky poskytované verejnou správou . . . 399

Sociálne dávky poskytované inými inštitucionálnymi jednotkami . . . 399

Dôchodky a iné formy dávok . . . 399

DÁVKY SOCIÁLNEHO POISTENIA OKREM DÔCHODKOV . . . 399

Systémy sociálneho zabezpečenia okrem dôchodkových systémov . . . 399

Ostatné schémy sociálneho poistenia súvisiace so zamestnaním . . . 400

Zaznamenávanie stavov a tokov podľa druhu nepenzijného systému sociálneho poistenia 400

Systémy sociálneho zabezpečenia . . . 400

Ostatné nepenzijné schémy sociálneho poistenia súvisiace so zamestnaním . . . 400

DÔCHODKY . . . 401

Typy dôchodkových systémov . . . 401

Dôchodkové systémy sociálneho zabezpečenia . . . 402

Ostatné dôchodkové schémy súvisiace so zamestnaním . . . 402

Príspevkovo definované schémy . . . 403

Dávkovo definované schémy . . . 403

Fiktívne príspevkovo definované schémy a zmiešané schémy . . . 403

Porovnanie dávkovo definovaných schém s príspevkovo definovanými schémami . . . 403

Správca penzijných fondov, manažér penzijných fondov, penzijný fond a dôchodková schéma viacerých zamestnávateľov . . . 404

Zaznamenávanie stavov a tokov podľa druhu dôchodkového systému sociálneho poistenia 405

Transakcie v prípade dôchodkových systémov sociálneho zabezpečenia 405

Transakcie v prípade ostatných dôchodkových schém súvisiacich so zamestnaním 406

Transakcie v prípade príspevkovo definovaných dôchodkových schém 406

Ostatné toky týkajúce sa príspevkovo definovaných dôchodkových schém 408

Transakcie v prípade dávkovo definovaných dôchodkových schém 409

DOPLNKOVÁ TABUĽKA O NÁROKOCH NA DÔCHODOK, KTORÉ K DANÉMU DÁTUMU VZNIKLI V SOCIÁLNOM POISTENÍ 412

Štruktúra doplnkovej tabuľky 412

Stĺpce tabuľky 414

Riadky tabuľky 415

Počiatočné a konečné súvahy 416

Zmeny nárokov na dôchodok z dôvodu transakcií 416

Zmeny nárokov na dôchodok z dôvodu ostatných ekonomických tokov 418

Súvisiace ukazovatele 419

Poistno-matematické predpoklady 420

Časovo rozlíšené nároky 420

Diskontná sadzba 420

Rast miezd 420

Demografické predpoklady 421

KAPITOLA 18 **ÚČTY ZAHRANIČIA** 422

ÚVOD 422

EKONOMICKÉ ÚZEMIE 423

Príslušnosť k ekonomickému územiu 423

INŠTITUCIONÁLNE JEDNOTKY 423

POBOČKY AKO POJEM POUŽÍVANÝ NA MEDZINÁRODNÝCH ÚČTOCH PLATOBNEJ BILANCIE 423

FIKTÍVNE REZIDENTSKÉ JEDNOTKY 424

PODNIKY PÔSOBIACE NA VIACERÝCH ÚZEMIACH 424

GEOGRAFICKÉ ČLENENIE 424

MEDZINÁRODNÉ ÚČTY PLATOBNEJ BILANCIE 425

BILANČNÉ POLOŽKY NA BEŽNÝCH ÚČTOCH MEDZINÁRODNÝCH ÚČTOV 425

ÚČTY SEKTORA ZAHRANIČIA A ICH VZŤAH K MEDZINÁRODNÝM ÚČTOM PLATOBNEJ BILANCIE 426

Účet výrobkov a služieb zahraničia 426

Oceňovanie 429

Výrobky na spracovanie 429

Merchanting . . . 430

Výrobky, ktoré sú predmetom merchantingu . . . 430

Dovoz a vývoz FISIM . . . 431

Účet prvotných a druhotných dôchodkov zahraničia . . . 432

Účet prvotných dôchodkov . . . 433

Dôchodky z priamych investícií . . . 433

Účet druhotných dôchodkov (bežné transfery) BPM 6 . . . 433

Kapitálový účet zahraničia . . . 434

Finančný účet zahraničia a medzinárodná investičná pozícia (IIP) . . . 435

SÚVAHY SEKTORA ZAHRANIČIA . . . 437

KAPITOLA 19 **EURÓPSKE ÚČTY** . . . 439

ÚVOD . . . 439

OD NÁRODNÝCH ÚČTOV K EURÓPSKYM ÚČTOM . . . 439

Prevod údajov vyjadrených v rôznych menách . . . 440

Európske inštitúcie . . . 440

Účet zahraničia . . . 441

Bilancovanie transakcií . . . 442

Meranie cien a objemu . . . 442

Súvahy . . . 442

Medzisektorové matice . . . 442

PRÍLOHA 19.1 – ÚČTY EURÓPSKYCH INŠTITÚCIÍ . . . 443

Zdroje . . . 443

Použitie . . . 444

Konsolidácia . . . 444

KAPITOLA 20 **ÚČTY VEREJNEJ SPRÁVY** . . . 445

ÚVOD . . . 445

DEFINÍCIA SEKTORA VEREJNEJ SPRÁVY . . . 445

Identifikovanie jednotiek v sektore verejnej správy . . . 445

Jednotky verejnej správy . . . 445

Neziskové inštitúcie zaradené do sektora verejnej správy . . . 446

Ostatné jednotky verejnej správy . . . 446

Verejná kontrola . . . 447

Rozlíšenie medzi trhovým a netrhovým . . . 447

Pojem ekonomicky významné ceny . . . 447

Kritériá týkajúce sa nákupcu produkcie od verejného výrobcu . . . 448

Produkcia sa predáva najmä korporáciám a domácnostiam . . . 448

Produkcia sa predáva len verejnej správe . . . 448

Produkcia sa predáva verejnej správe a iným . . . 448

Posudzovanie kritéria trhový/netrhový . . . 448

Finančné sprostredkovanie a vymedzenie verejnej správy . . . 449

Hraničné prípady . . . 449

Ústredia verejných orgánov . . . 449

Penzijné fondy . . . 449

Kvázikorporácie . . . 449

Reštrukturalizačné agentúry . . . 450

Privatizačné agentúry . . . 450

Konsolidačné agentúry . . . 450

Účelovo zriadené jednotky . . . 451

Spoločné podniky . . . 451

Agentúry trhovej regulácie . . . 451

Nadnárodné orgány . . . 452

Subsektory verejnej správy . . . 452

Ústredná štátna správa . . . 452

Regionálna štátna správa . . . 452

Miestna samospráva . . . 453

Fondy sociálneho zabezpečenia . . . 453

PREZENTÁCIA VLÁDNEJ FINANČNEJ ŠTATISTIKY . . . 453

Rámec . . . 453

Príjmy . . . 455

Dane a sociálne príspevky . . . 455

Tržby . . . 455

Ostatné príjmy . . . 458

Výdavky . . . 458

Odmeny zamestnancov a medzispotreba . . . 458

Výdavky na sociálne dávky . . . 459

Úroky . . . 459

Ostatné bežné výdavky . . . 459

Kapitálové výdavky . . . 459

Prepojenie s výdavkami na konečnú spotrebu (P.3) . . . 460

Výdavky verejnej správy podľa účelu (COFOG) . . . 460

Bilančné položky . . . 461

Čisté pôžičky poskytnuté/prijaté (B.9) . . . 461

Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov (B.101) . . . 461

Financovanie . . . 461

Transakcie s aktívami . . . 462

Transakcie s pasívami . . . 463

Ostatné ekonomické toky . . . 463

Účet precenenia . . . 463

Účet ostatných zmien objemu aktív . . . 464

Súvahy . . . 464

Konsolidácia . . . 465

ÚČTOVNÉ PROBLÉMY TÝKAJÚCE SA VEREJNEJ SPRÁVY . . . 466

Daňové príjmy . . . 466

Charakter daňových príjmov . . . 466

Daňové úvery . . . 467

Zaznamenávané sumy . . . 467

Nevymožiteľné sumy . . . 467

Čas zaznamenávania . . . 467

Akruálne zaznamenávanie . . . 467

Akruálne zaznamenávanie daní . . . 467

Úroky . . . 468

Dlhopisy s disážiom a dlhopisy s nulovým kupónom . . . 469

Cenné papiere viazané na index . . . 469

Finančné deriváty . . . 469

Súdne rozhodnutia . . . 469

Vojenské výdavky . . . 469

Vzťahy verejnej správy s verejnými korporáciami . . . 470

Investície do základného imania verejných korporácií a rozdelenie ziskov . . . 470

Investície do základného imania . . . 470

Kapitálové injekcie . . . 470

Subvencie a kapitálové injekcie . . . 470

Pravidlá uplatňujúce sa v osobitných situáciách . . . 471

Fiškálne operácie . . . 471

Rozdeľovanie zisku v prípade verejných korporácií . . . 471

Dividendy alebo výber majetkových účastí . . . 471

Dane alebo výber majetkových účastí . . . 472

Privatizácia a znárodnenie . . . 472

Privatizácia . . . 472

Nepriame privatizácie . . . 472

Znárodnenie . . . 472

Transakcie s centrálnou bankou . . . 473

Reštrukturalizácie, fúzie a zmeny klasifikácie . . . 473

Dlhové operácie . . . 473

Prevzatie dlhu, zrušenie dlhu a odpísanie dlhu . . . 473

Prevzatie a zrušenie dlhu . . . 473

Prevzatie dlhu s transferom nefinančných aktív . . . 474

Odpísanie alebo zníženie hodnoty dlhu . . . 474

Iný druh reštrukturalizácie dlhu . . . 475

Odkúpenie dlhu za vyššiu hodnotu než je trhová hodnota . . . 475

Anulovanie a záchranné opatrenia . . . 475

Záruky na dlh . . . 476

Záruky podobné derivátom . . . 476

Štandardizované záruky . . . 477

Jednorazové záruky . . . 477

Sekuritizácia . . . 477

Definícia . . . 477

Kritériá, podľa ktorých sa uznáva predaj . . . 477

Zaznamenávanie tokov . . . 478

Ostatné aspekty . . . 478

Penzijné záväzky . . . 478

Paušálne platby . . . 478

Verejno-súkromné partnerstvá . . . 479

Rozsah verejno-súkromných partnerstiev . . . 479

Ekonomické vlastníctvo a alokácia aktíva . . . 479

Účtovné problémy . . . 480

Transakcie s medzinárodnými a nadnárodnými organizáciami . . . 481

Rozvojová pomoc . . . 482

VEREJNÝ SEKTOR . . . 483

Kontrola verejného sektora . . . 483

Centrálne banky . . . 484

Verejné kvázikorporácie ... 485

Účelovo zriadené jednotky a nerezidentské jednotky ... 485

Spoločné podniky ... 485

KAPITOLA 21 **VZŤAHY MEDZI PODNIKOVÝMI ÚČTAMI A NÁRODNÝMI ÚČTAMI A MERANIE ČINNOSTI PODNIKOV** ... 486

NIEKTORÉ ŠPECIFICKÉ PRAVIDLÁ A METÓDY PODNIKOVÉHO ÚČTOVNÍCTVA ... 486

Čas zaznamenania ... 486

Účtovanie na základe podvojných/poštvorných zápisov ... 486

Oceňovanie ... 486

Výkaz ziskov a strát a súvaha ... 487

NÁRODNÉ ÚČTY A PODNIKOVÉ ÚČTY: PRAKTICKÉ OTÁZKY ... 487

PREVOD PODNIKOVÝCH ÚČTOV NA NÁRODNÉ ÚČTY: PRÍKLAD NEFINANČNÝCH PODNIKOV ... 488

Koncepčné úpravy ... 488

Úpravy na dosiahnutie súladu s účtami ostatných sektorov ... 488

Príklady úprav na zabezpečenie úplnosti ... 488

ŠPECIFICKÉ OTÁZKY ... 488

Zisky/straty z držby ... 488

Globalizácia ... 489

Fúzie a akvizície ... 489

KAPITOLA 22 **SATELITNÉ ÚČTY** ... 490

ÚVOD ... 490

Funkčné klasifikácie ... 493

HLAVNÉ VLASTNOSTI SATELITNÝCH ÚČTOV ... 496

Funkčné satelitné účty ... 496

Špeciálne sektorové účty ... 499

Zahrnutie nepeňažných údajov ... 503

Ďalšie podrobnosti a doplňujúce pojmy ... 503

Rôzne základné pojmy ... 504

Používanie modelovania a zahrnutie experimentálnych výsledkov ... 504

Vytváranie a zostavovanie satelitných účtov ... 505

DEVÄŤ ŠPECIFICKÝCH SATELITNÝCH ÚČTOV ... 506

Poľnohospodárske účty ... 507

Environmentálne účty ... 507

Účty zdravotníctva ... 518

Účty produkcie domácností ... 520

Účty práce a SAM . . . 523

Účty produktivity a rastu . . . 525

Účty výskumu a vývoja . . . 526

Účty sociálnej ochrany . . . 528

Satelitné účty cestovného ruchu . . . 531

KAPITOLA 23 **KLASIFIKÁCIE** . . . 533

ÚVOD . . . 533

KLASIFIKÁCIA INŠTITUCIONÁLNYCH SEKTOROV (S) . . . 533

KLASIFIKÁCIA TRANSAKCIÍ A OSTATNÝCH TOKOV . . . 535

Transakcie s produktmi (P) . . . 535

Transakcie s neprodukovanými nefinančnými aktívami (kódy NP) . . . 536

Rozdeľovacie transakcie (D) . . . 537

Bežné transfery v hotovosti a v naturáliách (D.5 – D.8) . . . 538

Transakcie s finančnými aktívami a pasívami (F) . . . 539

Ostatné zmeny v aktívach (K) . . . 541

KLASIFIKÁCIA BILANČNÝCH POLOŽIEK A ČISTÉHO MAJETKU (B) . . . 541

KLASIFIKÁCIA POLOŽIEK SÚVAHY (L) . . . 542

KLASIFIKÁCIA AKTÍV (A) . . . 542

Nefinančné aktíva (AN) . . . 542

Finančné aktíva (AF) . . . 544

KLASIFIKÁCIA DOPLNKOVÝCH POLOŽIEK . . . 545

Klasifikované úvery . . . 545

Kapitálové služby . . . 546

Tabuľka dôchodkov . . . 546

Predmety dlhodobej spotreby . . . 548

Priame zahraničné investície . . . 548

Podmienené pozície . . . 548

Obeživo a vklady . . . 549

Klasifikácia dlhových cenných papierov podľa zostávajúcej splatnosti . . . 549

Kótované a nekótované dlhové cenné papiere . . . 549

Dlhodobé pôžičky so zostávajúcou splatnosťou menej ako jeden rok a dlhodobé pôžičky zaistené hypotékou . . . 549

Kótované a nekótované investičné akcie . . . 550

Nedoplatky úrokov a splátok . . . 550

Osobné a celkové remitencie . . . 550

ZOSKUPOVANIE A KÓDOVANIE ODVETVÍ (A) A PRODUKTOV (P) 550

KLASIFIKÁCIA VÝDAVKOV VEREJNEJ SPRÁVY PODĽA FUNKCIE (COFOG) 565

KLASIFIKÁCIA INDIVIDUÁLNEJ SPOTREBY PODĽA ÚČELU (COICOP) 568

KLASIFIKÁCIA VÝDAVKOV NEZISKOVÝCH INŠTITÚCIÍ SLÚŽIACICH DOMÁCNOSTIAM PODĽA ÚČELU (COPNI) 570

KLASIFIKÁCIA VÝDAVKOV VÝROBCOV PODĽA ÚČELU (COPP) 571

KAPITOLA 24 **ÚČTY** 573

Tabuľka 24.1 Účet 0: Účet výrobkov a služieb 573

Tabuľka 24.2 Úplná postupnosť účtov za celú ekonomiku 573

Tabuľka 24.3 Úplná postupnosť účtov pre nefinančné korporácie 593

Tabuľka 24.4 Úplná postupnosť účtov pre finančné korporácie 607

Tabuľka 24.5 Úplná postupnosť účtov pre verejnú správu 622

Tabuľka 24.6 Úplná postupnosť účtov pre domácnosti 638

Tabuľka 24.7 Úplná postupnosť účtov pre neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam 654

KAPITOLA 1

VŠEOBECNÉ CHARAKTERISTIKY A ZÁKLADNÉ PRINCÍPY

VŠEOBECNÉ CHARAKTERISTIKY

1.01. Európsky systém účtov (ďalej len „ESA 2010“ alebo „ESA“) je medzinárodne kompatibilný účtovný rámec pre systematické a podrobné opísanie národnej ekonomiky (t. j. regiónu, krajiny alebo skupiny krajín), jeho súčastí a jeho vzťahov s ostatnými národnými ekonomikami.

1.02. Predchodca ESA 2010, Európsky systém účtov 1995 (ESA 95), bol uverejnený v roku 1996 ([1]). Prvých trinásť kapitol metodiky ESA 2010, ako je uvedená v prílohe, má rovnakú štruktúru ako ESA 95, ale ďalej bolo pridaných jedenásť nových kapitol, v ktorých sa spracúvajú aspekty systému odzrkadľujúce vývoj v meraní moderných ekonomík alebo v používaní ESA 95 v Európskej únii (ďalej len „EÚ“).

1.03. Štruktúra tejto príručky je nasledujúca: Kapitola 1 sa týka základných charakteristík systému z hľadiska koncepcií, stanovuje princípy ESA a opisuje základné štatistické jednotky a ich zoskupenia. Poskytuje prehľad postupnosti účtov a stručný opis kľúčových agregátov, úlohu tabuliek dodávok a použitia a systém input-output tabuliek. V kapitole 2 sú opísané inštitucionálne jednotky, ktoré sa používajú na meranie ekonomiky, a ako sú tieto jednotky na účely analýzy zaradené do sektorov a iných zoskupení. V kapitole 3 sú opísané všetky transakcie v systéme súvisiace s produktmi (výrobkami a službami), ako aj neprodukovanými aktívami. V kapitole 4 sú opísané všetky transakcie v ekonomike, ktorými sa rozdeľuje a prerozdeľuje dôchodok a majetok v ekonomike. V kapitole 5 sú opísané finančné transakcie v ekonomike. V kapitole 6 sú opísané možné zmeny hodnoty aktív spôsobených neekonomickými javmi alebo zmenami cien. V kapitole 7 sa opisuje súvaha a schéma klasifikácie aktív a pasív. V kapitole 8 sa stanovuje postupnosť účtov a bilančné položky súvisiace s každým účtom. V kapitole 9 sa opisujú tabuľky dodávok a použitia a ich úloha pri zosúlaďovaní meraní dôchodkov, produkcie a výdavkov v ekonomike. V tejto kapitole sa takisto opisujú input-output tabuľky, ktoré možno odvodiť z tabuliek dodávok a použitia. V kapitole 10 sa opisuje koncepčný základ pre cenové a objemové merania súvisiace s nominálnymi hodnotami uvádzanými na účtoch. V kapitole 11 sú opísané merania obyvateľstva a trhu práce, ktoré sa môžu v ekonomických analýzach použiť spolu s mierami národných účtov. V kapitole 12 sú stručne opísané štvrťročné národné účty a ich hlavné odlišnosti od ročných účtov.

1.04. V kapitole 13 sú opísané účely, pojmy a problémy pri zostavovaní súboru regionálnych účtov. Kapitola 14 sa zaoberá meraním finančných služieb, ktoré poskytujú finanční sprostredkovatelia a ktoré sú financované cez čisté úrokové príjmy, a zohľadňuje dlhoročný výskum a vývoj členských štátov s cieľom získať meradlo, ktoré je spoľahlivé a zosúladené vo všetkých členských štátoch. Kapitola 15 o zmluvách, lízingoch a licenciách je potrebná na opis oblasti s rastúcou dôležitosťou v národných účtoch. Kapitoly 16 a 17 o poistení, sociálnom poistení a starobných dôchodkoch opisujú spôsob, ako sa zaobchádza s týmito schémami v národných účtoch, keďže otázky prerozdeľovania sú čoraz dôležitejšie z dôvodu starnutia populácie. Kapitola 18 sa týka účtov zahraničia, ktoré sú národnými účtami ekvivalentnými účtom systému merania platobnej bilancie. Kapitola 19 o európskych účtoch je takisto nová a zaoberá sa aspektmi národných účtov, kde európske inštitucionálne a obchodné opatrenia vyvolávajú otázky, ktoré si vyžadujú zosúladený prístup. V kapitole 20 sa opisujú účty v sektore verejnej správy, ktorý je oblasťou osobitného záujmu, keďže otázky fiškálnej obozretnosti členských štátov sú naďalej rozhodujúce pri uskutočňovaní hospodárskej politiky v EÚ. V kapitole 21 sa opisujú prepojenia medzi podnikateľskými a národnými účtami, čo je oblasť, ktorá je predmetom rastúceho záujmu, keďže vo všetkých krajinách sa zvyšuje podiel nadnárodných korporácií na hrubom domácom produkte (HDP). V kapitole 22 sa opisuje vzťah satelitných účtov s hlavnými národnými účtami. Kapitoly 23 a 24 sú na referenčné účely: v kapitole 23 sú uvedené klasifikácie pre sektory, činnosti a produkty používané v ESA 2010 a v kapitole 24 sa uvádza úplná postupnosť účtov pre každý sektor.

1.05. Štruktúra ESA 2010 je konzistentná s celosvetovými usmerneniami o národnom účtovníctve stanovenými v systéme národných účtov 2008 (System of National Accounts – SNA 2008) okrem určitých rozdielov v prezentácii a vysokého stupňa presnosti niektorých pojmov ESA 2010, ktoré sa používajú na určité účely EÚ. Zodpovednosť za vypracovanie týchto usmernení niesli spoločne Organizácia Spojených národov (OSN), Medzinárodný menový fond (MMF), Štatistický úrad Európskej únie (Eurostat), Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) a Svetová banka. ESA 2010 je zameraný na podmienky a potreby údajov v Únii. Podobne ako SNA 2008, ESA 2010 je v súlade s pojmami a klasifikáciami používanými v mnohých iných

([1]) Nariadenie Rady (ES) č. 2223/96 z 25. júna 1996 o Európskom systéme národných a regionálnych účtov v Spoločenstve (Ú. v. ES L 310, 30.11.1996, s. 1).

sociálnych a ekonomických štatistikách (napríklad štatistikách zamestnanosti, štatistikách priemyselnej výroby a štatistikách zahraničného obchodu). ESA 2010 preto slúži ako ústredný referenčný rámec pre sociálne a hospodárske štatistiky EÚ a jej členských štátov.

1.06. Rámec ESA pozostáva z dvoch hlavných súborov tabuliek:

a) účtov inštitucionálneho sektora;

b) systému input-output tabuliek a odvetvových účtov.

1.07. Sektorové účty poskytujú podľa inštitucionálnych sektorov systematický opis rôznych stupňov ekonomického procesu, ako je produkcia, tvorba dôchodkov, rozdeľovanie dôchodkov, prerozdeľovanie dôchodkov, použitie dôchodkov a finančná a nefinančná akumulácia. Sektorové účty zahŕňajú aj súvahy s cieľom poskytnúť opis stavov aktív, pasív a čistého majetku na začiatku a na konci účtovného obdobia.

1.08. Systém input-output tabuliek prostredníctvom tabuliek dodávok a použitia podrobnejšie opisuje výrobný proces (štruktúru nákladov, vytváraný dôchodok a zamestnanosť) a toky výrobkov a služieb (produkciu, dovoz, vývoz, konečnú spotrebu, medzispotrebu a tvorbu kapitálu podľa skupín produktov). V tomto systéme sú zohľadnené dva dôležité účtovné vzťahy: súčet dôchodkov, ktoré sa vytvorili v odvetví, sa rovná pridanej hodnote vytvorenej v danom odvetví a ponuka sa rovná dopytu pri akomkoľvek produkte alebo zoskupení produktov.

1.09. ESA 2010 zahŕňa aj pojmy obyvateľstvo a zamestnanosť. Takéto pojmy sú relevantné pre sektorové účty, odvetvové účty a tabuľky dodávok a použitia.

1.10. ESA 2010 sa neobmedzuje na ročné národné účtovníctvo, ale uplatňuje sa takisto na štvrťročné účty a účty kratšieho alebo dlhšieho obdobia. Uplatňuje sa tiež na regionálne účty.

1.11. ESA 2010 existuje popri SNA 2008 z dôvodu použitia národných účtovných opatrení v EÚ. Členské štáty sú zodpovedné za vypracúvanie a prezentáciu vlastných národných účtov opisujúcich ekonomickú situáciu v ich krajinách. Členské štáty takisto zostavujú súbory účtov, ktoré sa predkladajú Komisii (Eurostatu) ako súčasť programu povinného zasielania údajov na účely kľúčovej sociálnej, hospodárskej a fiškálnej politiky v Únii. Tieto účely zahŕňajú určenie peňažných príspevkov členských štátov do rozpočtu EÚ prostredníctvom „štvrtého zdroja“, pomoc regiónom EÚ prostredníctvom programu štrukturálnych fondov a dohľad nad ekonomickou výkonnosťou členských štátov v rámci postupu pri nadmernom deficite a Paktu stability a rastu.

1.12. Na to, aby boli odvody a prijaté platby rozdelené podľa opatrení zostavených a prezentovaných prísne konzistentným spôsobom, musia byť ekonomické štatistiky používané na tieto účely zostavené podľa rovnakých pojmov a pravidiel. ESA 2010 je nariadenie, ktorým sa stanovujú pravidlá, definície a klasifikácie, ktoré sa majú uplatňovať pri zostavovaní národných účtov v členských štátoch, ktoré majú byť súčasťou programu prenosu údajov, ako je stanovené v prílohe B k tomuto nariadeniu.

1.13. Vzhľadom na veľmi veľké peňažné sumy v príspevkovom a dávkovom systéme v EÚ je nutné, aby sa systém merania uplatňoval zhodne v každom členskom štáte. Za takýchto okolností je dôležité, aby sa prijal opatrný prístup k odhadom, ktoré sa nemôžu priamo pozorovať na trhu, a zabránilo sa použitiu postupov na základe modelov na odhad hodnôt v národných účtoch.

1.14. Pojmy ESA 2010 sú v niektorých prípadoch špecifickejšie a presnejšie ako pojmy v SNA 2008, aby sa zabezpečila čo najväčšia zhoda medzi tými opatreniami členských štátov, ktoré vychádzajú z národných účtov. Výsledkom naliehavej požiadavky na spoľahlivé konzistentné odhady je identifikácia základného súboru národných účtov v EÚ. Tam, kde nie je úroveň konzistentnosti medzi členskými štátmi dostatočná, tieto odhady sú spravidla zahrnuté v tzv. vedľajších účtoch, ktoré obsahujú doplnkové tabuľky a satelitné účty.

1.15. Jedným z príkladov, keď sa považovalo za potrebné byť opatrný pri vypracúvaní ESA 2010, je oblasť penzijných záväzkov. Hoci je potreba ich merania na účely podpory ekonomických analýz veľká, kritická požiadavka na vytvorenie účtov v EÚ, ktoré by boli konzistentné v čase a priestore, zaväzovala na opatrný prístup.

Globalizácia

1.16. Čoraz globálnejší charakter ekonomickej činnosti viedol k zvýšeniu medzinárodného obchodu vo všetkých jeho formách a pribudli ďalšie výzvy pre krajiny v oblasti zaznamenávania svojich domácich ekonomík v národných účtoch. Globalizácia je dynamický a mnohorozmerný proces, pri ktorom sa národné zdroje stávajú viac medzinárodne mobilné, zatiaľ čo sa národné ekonomiky dostávajú do čoraz väčšej vzájomnej závislosti. Charakteristickou črtou globalizácie, ktorá potenciálne spôsobuje najviac problémov v meraní národných účtov, je zvyšujúci sa podiel medzinárodných transakcií vykonaných nadnárodnými spoločnosťami, keď sa cezhraničné transakcie uskutočňujú medzi materskými, dcérskymi spoločnosťami a pobočkami. Existujú však aj ďalšie výzvy a úplnejší zoznam otázok súvisiacich s údajmi je nasledujúci:

1. transferové oceňovanie medzi pridruženými korporáciami (oceňovanie dovozu a vývozu);

2. nárast poplatkov na spracovanie, ak sa s výrobkami obchoduje cez medzinárodné hranice bez zmeny vlastníctva (tovar na spracovanie) a merchanting;

3. medzinárodné obchodovanie korporácií a domácností cez internet;

4. celosvetové obchodovanie a využívanie aktív duševného vlastníctva;

5. pracovníci pracujúci v zahraničí, ktorí prevádzajú významné sumy rodine na domácom území (remitencie ako časť osobných prevodov);

6. nadnárodné korporácie, ktoré si organizujú svoju obchodnú činnosť cez národné hranice, aby maximalizovali efektivitu výroby a minimalizovali celkové daňové zaťaženie. To môže byť dôvodom pre umelé usporiadanie korporácií, ktoré nemusí odzrkadľovať ekonomickú realitu;

7. používanie zahraničných (off-shore) finančných štruktúr (podniky na osobitný účel a iné formy) na zabezpečenie financovania globálnych činností;

8. opätovný vývoz výrobkov a preprava výrobkov medzi členskými štátmi v EÚ po ich vstupe do Únie (kvázipreprava);

9. zvyšovanie počtu vzťahov vyplývajúcich z priamych zahraničných investícií a potreba identifikovať a alokovať toky priamych investícií.

1.17. Zachytenie a presné meranie cezhraničných tokov je z dôvodu všetkých týchto čoraz bežnejších aspektov globalizácie rastúcou výzvou pre národných štatistikov. Napriek komplexným a spoľahlivým systémom zberu a merania položiek v sektore zahraničia (a teda aj v medzinárodných účtoch platobnej bilancie) sa globalizáciou zvýši potreba dodatočného úsilia na udržanie kvality národných účtov pre všetky ekonomiky a zoskupenia ekonomík.

POUŽITIE ESA 2010

Rámec pre analýzu a politiku

1.18. Systém ESA možno použiť na analýzu a hodnotenie:

a) štruktúry celej ekonomiky. Príklady použitých typov meraní sú:

1. pridaná hodnota a zamestnanosť podľa odvetví;

2. pridaná hodnota a zamestnanosť podľa regiónov;

3. rozdelenie dôchodkov podľa sektorov;

4. dovoz a vývoz podľa skupín produktov;

5. výdavky na konečnú spotrebu podľa účelu a skupín produktov;

6. tvorba fixného kapitálu a stav fixného kapitálu podľa odvetví;

7. štruktúra stavov a tokov finančných aktív podľa typu aktív a podľa sektorov;

b) špecifické časti alebo aspekty ekonomiky, napríklad:

1. bankovníctvo a financie v národnej ekonomike;

2. úloha verejnej správy a jej finančná pozícia;

3. ekonomika konkrétneho regiónu (v porovnaní s ekonomikou krajiny ako celku);

4. úspory domácností a úroveň zadlženia;

c) vývoj ekonomiky v čase, napríklad:

1. analýza tempa rastu HDP;

2. analýza inflácie;

3. analýza sezónnosti vo výdavkoch domácností na základe štvrťročných účtov;

4. analýza meniaceho sa významu jednotlivých typov finančných nástrojov v čase, napríklad zvýšený význam finančných derivátov;

5. porovnanie odvetvových štruktúr národnej ekonomiky počas dlhšieho časového obdobia;

d) vzťah danej ekonomiky k ostatným ekonomikám, napríklad:

1. porovnanie úloh a veľkosti verejnej správy v členských štátoch EÚ;

2. analýza vzájomnej závislosti medzi ekonomikami EÚ **zohľadňujúca členské štáty a ich regióny;**

3. analýza štruktúry a miesta určenia vývozu EÚ;

4. porovnanie tempa rastu HDP alebo disponibilných dôchodkov na osobu v EÚ a v iných vyspelých ekonomikách.

1.19. Údaje zo systému ESA majú pre EÚ a jej členské štáty podstatnú úlohu pri formulovaní a monitorovaní ich sociálnej a hospodárskej politiky.

Príklady použitia systému ESA sú:

a) monitorovanie a usmerňovanie tvorby makroekonomickej a menovej politiky eurozóny a vymedzenie kritérií konvergencie hospodárskej a menovej únie (HMÚ) v zmysle údajov národných účtov (napríklad tempo rastu HDP);

b) vymedzenie kritérií postupu pri nadmernom deficite: meranie deficitu verejných financií a verejného dlhu;

c) poskytovanie finančnej podpory regiónom EÚ: na rozdeľovanie výdavkov fondov medzi regióny sa používa štatistika regionálnych účtov;

d) určenie vlastných zdrojov rozpočtu EÚ. Tieto zdroje závisia od údajov národných účtov tromi spôsobmi:

1. celkové zdroje EÚ sa určujú ako percentuálny podiel na súčte hrubých národných dôchodkov (HND) členských štátov;

2. tretím vlastným zdrojom EÚ je vlastný zdroj založený na DPH. Príspevky členských štátov na tento zdroj sú do značnej miery ovplyvnené údajmi národných účtov, pretože tieto sa používajú na výpočet priemernej sadzby DPH;

3. relatívna veľkosť príspevkov členských štátov do štvrtého vlastného zdroja EÚ je založená na odhadoch ich hrubého národného dôchodku. Tieto odhady sú základom väčšiny platieb členských štátov.

Charakteristika pojmov ESA 2010

1.20. Na dosiahnutie rovnováhy medzi potrebami údajov a možnosťami získavania údajov majú pojmy v ESA 2010 niekoľko dôležitých charakteristických znakov, a to, že účty sú:

a) medzinárodne porovnateľné;

b) harmonizované s inými sociálnymi a ekonomickými štatistickými systémami;

c) konzistentné;

d) operatívne, t. j. v praxi merateľné;

e) odlišné od väčšiny administratívnych pojmov;

f) osvedčené a dlhodobo ustálené;

g) zamerané na opis ekonomického procesu v peňažných a bežne pozorovateľných jednotkách;

h) schopné uplatnenia v rôznych situáciách a na rôzne účely.

1.21. Pojmy ESA 2010 sú medzinárodne porovnateľné, pretože:

a) pojmy ESA 2010 sú konzistentné s pojmami uvedenými v celosvetových usmerneniach o národnom účtovníctve, t. j. SNA 2008;

b) ESA 2010 je pre členské štáty štandardom pri predkladaní údajov národných účtov všetkým medzinárodným organizáciám;

c) medzinárodná porovnateľnosť pojmov je kľúčová pri porovnávaní štatistík rôznych krajín.

1.22. Pojmy ESA 2010 sú harmonizované s pojmami v iných sociálnych a ekonomických štatistikách, pretože ESA 2010 využíva pojmy a klasifikácie [napríklad Štatistická klasifikácia ekonomických činností v Európskej únii NACE Rev. 2 ([1])], ktoré sa používajú na iné sociálne a ekonomické štatistiky členských štátov, napríklad štatistiky priemyselnej výroby, štatistiky zahraničného obchodu a štatistiky zamestnanosti; rozdiely v pojmoch boli minimalizované. Navyše pojmy a klasifikácie v ESA 2010 sú harmonizované s pojmami a klasifikáciami Organizácie Spojených národov.

Táto harmonizácia so sociálnymi a ekonomickými štatistikami napomáha prepojenie a porovnávanie príslušných čísel tak, aby bolo možné zabezpečiť kvalitu údajov národných účtov. Okrem toho informácie obsiahnuté v týchto osobitných štatistikách môžu byť lepšie prepojené na všeobecné štatistiky národnej ekonomiky.

1.23. Spoločné pojmy používané v celom národnom účtovnom rámci a iných sociálnych a ekonomických štatistických systémoch umožňujú odvodzovať konzistentné merania. Napríklad takto možno vypočítať nasledujúce pomery:

a) údaje o produktivite, ako je pridaná hodnota na odpracovanú hodinu (tieto údaje si vyžadujú konzistentnosť medzi pojmami pridaná hodnota a odpracované hodiny);

b) národný disponibilný dôchodok na osobu (tento pomer si vyžaduje konzistentnosť medzi pojmami národný disponibilný dôchodok a meranie obyvateľstva);

c) tvorba fixného kapitálu ako percento stavu fixného kapitálu (tento pomer si vyžaduje konzistentnosť medzi definíciami týchto tokov a stavov);

([1]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1893/2006 z 20. decembra 2006, ktorým sa zavádza štatistická klasifikácia ekonomických činností NACE Revision 2 (Ú. v. EÚ L 393, 30.12.2006, s. 1).

d) deficit verejných financií a verejný dlh ako percentá hrubého domáceho produktu (tieto údaje si vyžadujú konzistentnosť medzi pojmami deficit verejných financií, verejný dlh a hrubý domáci produkt).

Vnútorná konzistentnosť pojmov umožňuje odvodenie odhadov z rezídua (zvyšku), napríklad úspory možno odhadnúť ako rozdiel medzi disponibilným dôchodkom a výdavkami na konečnú spotrebu.

1.24. Pojmy v ESA 2010 sa uplatňujú so zreteľom na zber údajov a meranie. Operatívny charakter sa ukazuje niekoľkými spôsobmi v usmernení k tvorbe účtov:

a) činnosti alebo položky sa opisujú iba vtedy, ak sú významné z hľadiska veľkosti. Napríklad produkcia výrobkov vo vlastnej réžii domácnosťami, ako napríklad tkanie látok a výroba keramických výrobkov, sa nezaznamenáva ako produkcia, pretože takáto produkcia nie je v krajinách EÚ významná;

b) niektoré pojmy sú sprevádzané usmernením o spôsobe ich odhadu. Napríklad pri definovaní spotreby fixného kapitálu sa odkazuje na rovnomerné (lineárne) odpisovanie. Pri odhade stavu fixného kapitálu sa v prípade chýbajúcich priamych informácií o stave fixných aktív má uplatniť metóda permanentnej inventarizácie. Ďalším príkladom je ocenenie produkcie vo vlastnej réžii: táto produkcia je v zásade oceňovaná základnými cenami, ale ak je to potrebné, môže byť oceňovanie základnými cenami upravené pripočítaním rôznych relevantných nákladov;

c) prijali sa niektoré konvencie. Napríklad kolektívne služby poskytované verejnou správou sa klasifikujú ako výdavky na konečnú spotrebu.

1.25. Priamy zber údajov potrebných pre národné účty však nemusí byť jednoduchý, keďže základné pojmy sa zvyčajne rozchádzajú s pojmami, ktoré tvoria základ administratívnych zdrojov údajov. Príkladom administratívnych zdrojov sú podnikateľské účty, záznamy rôznych typov daní (DPH, daň z príjmu fyzických osôb, dovozné poplatky atď.), údaje o sociálnom zabezpečení a údaje od dozorných rád v bankovníctve a poisťovníctve. Tieto administratívne údaje slúžia ako vstupy pre zostavovanie národných účtov. Vo všeobecnosti sú prispôsobené tak, aby boli v súlade s ESA.

Pojmy v ESA sa zvyčajne odlišujú od ich administratívnych náprotivkov v tom, že:

a) administratívne pojmy sa v jednotlivých krajinách odlišujú. Následkom toho nemožno dosiahnuť medzinárodnú porovnateľnosť prostredníctvom administratívnych pojmov;

b) administratívne pojmy sa menia v čase. Následkom toho nemožno dosiahnuť porovnateľnosť prostredníctvom administratívnych pojmov;

c) pojmy tvoriace základ administratívnych zdrojov údajov zvyčajne nie sú v súlade s rozličnými administratívnymi systémami. Spájanie a porovnávanie údajov, ktoré je kľúčové pre zostavovanie údajov národných účtov, je však možné iba s konzistentným súborom pojmov;

d) administratívne pojmy nie sú spravidla optimálne pre ekonomické analýzy a hodnotenie hospodárskej politiky.

1.26. Napriek tomu však administratívne zdroje údajov celkom uspokojivo spĺňajú potreby národných účtov a iných štatistík, pretože:

a) pojmy a klasifikácie pôvodne vytvorené na štatistické účely sú takisto prijaté na administratívne účely, napríklad klasifikácia výdavkov verejnej správy podľa typu;

b) administratívne zdroje údajov výslovne zohľadňujú potreby štatistiky na (samostatné) údaje; platí to napríklad pre systém Intrastat, ktorý poskytuje informácie o dodávkach výrobkov medzi členskými štátmi.

1.27. Hlavné pojmy ESA sú osvedčené a dlhodobo ustálené, pretože:

a) už mnoho rokov sú schválené ako medzinárodný štandard;

b) v niekoľkých po sebe nasledujúcich medzinárodných metodikách k národnému účtovníctvu sa mení veľmi málo základných pojmov.

Táto koncepčná kontinuita znižuje potrebu prepočítavať časové rady. Navyše znižuje zraniteľnosť pojmov voči národnému a medzinárodnému politickému tlaku. Z týchto dôvodov údaje z národných účtov dokázateľne slúžia ako objektívna databáza pre hospodársku politiku a analýzy.

1.28. Pojmy v ESA 2010 sú zamerané na opis ekonomických procesov v peňažných a bežne pozorovateľných jednotkách. Stavy a toky, ktoré nie sú bežne pozorovateľné v peňažných jednotkách alebo ktoré nemajú jasný peňažný ekvivalent, sa v ESA nezaznamenávajú.

Tento princíp sa dôkladne neuplatňoval, pretože treba brať do úvahy aj požiadavku konzistentnosti a potrieb používateľov. Napríklad konzistentnosť si vyžaduje, aby sa hodnota kolektívnych služieb poskytovaných verejnou správou zaznamenávala ako produkcia, pretože vyplácanie odmien zamestnancov a nákup všetkých druhov výrobkov a služieb verejnou správou sú bežne pozorovateľné v peňažných jednotkách. Okrem toho na účely ekonomickej analýzy a politiky sa opisom kolektívnych služieb verejnej správy vo vzťahu k zvyšku národnej ekonomiky zvyšuje užitočnosť národných účtov ako celku.

1.29. Rozsah pojmov v ESA môže byť ilustrovaný na niektorých dôležitých hraničných prípadoch.

Do vymedzenia rozsahu produkcie ESA (pozri odseky 3.07 až 3.09) spadajú nasledujúce prípady:

a) produkcia individuálnych a kolektívnych služieb verejnou správou;

b) produkcia služieb bývania vo vlastnej réžii realizovaná vlastníkmi-užívateľmi;

c) produkcia výrobkov na vlastnú konečnú spotrebu, napríklad poľnohospodárskych výrobkov;

d) výstavba vo vlastnej réžii vrátane výstavby vykonávanej domácnosťami;

e) produkcia služieb realizovaná plateným personálom domácností;

f) chov rýb na rybích farmách;

g) produkcia zakázaná podľa právnych predpisov, pokiaľ všetky jednotky zahrnuté do transakcie do nej vstupujú dobrovoľne;

h) produkcia, z ktorej sa daňovým orgánom nepriznávajú celé príjmy, napríklad tajná výroba textílií.

1.30. Do vymedzenia rozsahu produkcie nespadajú nasledujúce prípady a nezaznamenávajú sa v ESA:

a) domáce a osobné služby produkované a spotrebúvané v tej istej domácnosti, napríklad upratovanie, príprava jedál alebo starostlivosť o chorých alebo starých ľudí;

b) dobrovoľné služby, ktoré nevedú k produkcii výrobkov, napríklad starostlivosť o ľudí a upratovanie bez odplaty;

c) prirodzené množenie rýb na otvorenom mori.

1.31. ESA zaznamenáva všetky výstupy vyplývajúce z produkcie v rámci vymedzenia rozsahu produkcie. Produkcia pomocných činností sa však nezaznamenáva. Všetky vstupy spotrebované pri pomocnej činnosti sa považujú za vstupy činnosti, ktorú podporujú. Ak je podnik, ktorý vykonáva iba pomocné činnosti, štatisticky pozorovateľný, keďže samostatné účty pre produkciu, ktorú vykonáva, sú bežne dostupné, alebo ak sa nachádza v geograficky odlišnej lokalite ako podnik, pre ktorý vykonáva činnosti, musí sa zaznamenávať ako samostatná jednotka a zadeliť do odvetvovej klasifikácie v národných a regionálnych účtoch, ktorá zodpovedá jeho hlavnej činnosti. V prípade, ak vhodné základné údaje nie sú dostupné, produkcia pomocnej činnosti sa môže odhadnúť podľa súčtu nákladov.

1.32. Ak sa činnosti považujú za produkciu a ich výstup sa zaznamenáva, potom sa takisto zaznamenáva aj s nimi spätý dôchodok, zamestnanosť, konečná spotreba atď. Napríklad keďže produkcia služieb bývania vo vlastnej réžii realizovaná vlastníkmi-užívateľmi sa zaznamenáva ako produkcia, zaznamenáva sa aj dôchodok a výdavky na konečnú spotrebu, ktoré týmto vlastníkom-užívateľom takto vznikajú. Keďže podľa definície pri produkcii služieb obytných jednotiek obývaných vlastníkmi nedochádza k vstupu práce, žiadna zamestnanosť sa nezaznamenáva. Takto sa udržiava konzistentnosť so systémom štatistiky práce, kde sa pre vlastníctvo obytných jednotiek nezaznamenáva žiadna zamestnanosť. Opačný prípad nastane, keď sa činnosti nezaznamenávajú ako produkcia: domáce služby produkované a spotrebúvané v rámci tej istej domácnosti nevytvárajú dôchodok a výdavky na konečnú spotrebu a nesúvisí s nimi žiadna zamestnanosť.

1.33. ESA takisto stanovuje konvencie týkajúce sa:

a) ocenenia produkcie verejnej správy;

b) ocenenia produkcie poisťovacích služieb a nepriamo meraných služieb finančného sprostredkovania;

c) zaznamenávania kolektívnych služieb poskytovaných verejnou správou ako výdavkov na konečnú spotrebu, a nie ako medzispotreby.

Klasifikácia podľa sektorov

1.34. Sektorové účty sa vytvárajú zaraďovaním jednotiek do sektorov, čo umožňuje vykazovať transakcie a bilančné položky účtov podľa sektorov. Vykazovanie podľa sektorov odhaľuje na účely hospodárskej a fiškálnej politiky mnohé kľúčové miery. Hlavnými sektormi sú domácnosti, verejná správa, korporácie (finančné a nefinančné), neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (NZISD) a zahraničie.

Rozlíšenie medzi trhovou a netrhovou činnosťou je dôležité. Subjekt kontrolovaný verejnou správou, ktorý je preukázateľne trhovou korporáciou, sa zaraďuje do sektora korporácií, mimo sektora verejnej správy. Úroveň deficitu a dlhu korporácie nebude preto súčasťou deficitu a dlhu verejnej správy.

1.35. Je dôležité, aby boli stanovené jasné a spoľahlivé kritériá na zaradenie subjektov do sektorov.

Verejný sektor sa skladá zo všetkých inštitucionálnych jednotiek, ktoré sú rezidentmi v danom hospodárstve a ktoré sú kontrolované vládou. Súkromný sektor sa skladá zo všetkých ostatných rezidentských jednotiek.

Tabuľka 1.1 stanovuje kritériá, ktoré sa používajú na rozlíšenie medzi verejným a súkromným sektorom a v rámci verejného sektora medzi sektorom verejnej správy a sektorom verejných korporácií a v rámci súkromného sektora medzi sektorom NZISD a sektorom súkromných korporácií.

Tabuľka 1.1

Kritériá	Kontrola verejnou správou (verejný sektor)	Súkromná kontrola (súkromný sektor)
Netrhová produkcia	verejná správa	NZISD
Trhová produkcia	verejné korporácie	súkromné korporácie

1.36. Kontrola je definovaná ako schopnosť určovať všeobecnú politiku alebo program inštitucionálnej jednotky. Ďalšie podrobnosti týkajúce sa vymedzenia kontroly sú uvedené v odsekoch 2.35 až 2.39.

1.37. Rozlišovanie medzi trhovou a netrhovou činnosťou, a pri subjektoch verejného sektora ich zaradenie do sektora verejnej správy alebo sektora korporácií, sa vykonáva podľa nasledujúceho pravidla:

Činnosť sa považuje za trhovú vtedy, keď sa s príslušnými výrobkami a službami obchoduje za týchto podmienok:

1. predajcovia sa snažia dlhodobo maximalizovať svoje zisky voľným predajom výrobkov a služieb na trhu komukoľvek, kto je pripravený zaplatiť požadovanú cenu;

2. kupujúci sa snažia maximalizovať svoj úžitok pri svojich obmedzených zdrojoch tým, že si nakupujú podľa toho, ktoré produkty najlepšie spĺňajú ich potreby pri ponúkanej cene;

3. efektívne trhy existujú tam, kde predávajúci a kupujúci majú prístup na trh a informácie o ňom. Efektívny trh môže fungovať dokonca aj v prípade, ak tieto podmienky nie sú úplne splnené.

1.38. Podrobnosti koncepčného rámca ESA ponúkajú príležitosť na pružnosť: niektoré pojmy nie sú v ESA výslovne uvedené, napriek tomu ich možno z neho ľahko odvodiť. Príkladom je vytvorenie nových sektorov reorganizáciou subsektorov definovaných v ESA.

1.39. Pružnosť takisto existuje prostredníctvom možnosti zaviesť dodatočné kritériá, ktoré nie sú v rozpore s logikou systému. Tieto kritériá môžu napríklad umožniť vytvorenie subsektorových účtov podľa miery zamestnanosti pre produkčné jednotky alebo podľa výšky dôchodkov pre domácnosti. Pre zamestnanosť možno zaviesť subklasifikáciu podľa úrovne vzdelania, veku a pohlavia.

Satelitné účty

1.40. Z dôvodu určitých potrieb špecifických údajov by sa mali vytvoriť samostatné satelitné účty.

Napríklad:

a) matice sociálneho účtovníctva (Social Accounting Matrices – SAM);

b) úloha cestovného ruchu v národnej ekonomike;

c) analýza nákladov a financovania zdravotníctva;

d) uznanie výskumu a vývoja ako tvorby kapitálu duševného vlastníctva;

e) uznanie ľudského kapitálu ako aktíva v národnej ekonomike;

f) analýza príjmov a výdavkov domácností na základe mikroorientovaných koncepcií príjmov a výdavkov;

g) vzťah medzi životným prostredím a ekonomikou;

h) produkcia v rámci domácností;

i) analýza zmien blahobytu;

j) analýza rozdielov medzi údajmi z národných účtov a podnikateľských účtov a ich vplyv na akciové trhy a burzy;

k) odhad daňových príjmov.

1.41. Satelitné účty uspokojujú takéto potreby údajov tým, že:

a) poskytnú viac podrobností tam, kde je to nevyhnutné, a naopak, vynechajú nadbytočné detaily;

b) rozšíria rozsah pôsobnosti účtovného rámca dodaním nepeňažných informácií napríklad o znečistení a environmentálnych aktívach;

c) zmenia niektoré základné pojmy napríklad tým, že rozšíria pojem tvorby kapitálu zahrnutím výdavkov na vzdelávanie.

1.42. Matica sociálneho účtovníctva (SAM) je maticové zobrazenie, ktoré znázorňuje väzby medzi tabuľkami dodávok a použitia a sektorovými účtami. SAM poskytuje dodatočné informácie o úrovni a zložení zamestnanosti prostredníctvom ďalšieho členenia odmien zamestnancov podľa typu zamestnanej osoby. Toto ďalšie členenie sa vzťahuje na použitie pracovnej sily podľa odvetví, ako je znázornené v tabuľkách použitia, ako aj na ponuku pracovnej sily podľa socioekonomických podskupín, ako je znázornené na účte rozdelenia prvotných dôchodkov pre subsektory sektora domácností. Týmto spôsobom sa systematicky znázorňuje ponuka a použitie rôznych kategórií pracovnej sily.

1.43. V satelitných účtoch sú zachované všetky základné pojmy a klasifikácie ústredného rámca ESA 2010. Zmeny pojmov sa zavádzajú iba vtedy, ak je to účelom satelitného účtu. V takýchto prípadoch satelitný účet takisto obsahuje tabuľku znázorňujúcu väzbu medzi hlavnými agregátmi v satelitnom účte a agregátmi v ústrednom rámci. Týmto spôsobom si ústredný rámec zachováva svoju úlohu referenčného rámca a súčasne sa riešia aj špecifickejšie potreby.

1.44. Ústredný rámec vo všeobecnosti nezahŕňa meranie stavov a tokov, ktoré nie sú bežne pozorovateľné v peňažných jednotkách (alebo sú bez jasného peňažného ekvivalentu). Analýza takýchto stavov a tokov sa z dôvodu ich charakteru zvyčajne dobre vykonáva zostavením štatistík v nepeňažnom vyjadrení, napríklad:

a) produkcia v rámci domácností môže byť opísaná v hodinách vymedzených na alternatívne využitie;

b) vzdelávanie možno opísať podľa typu vzdelávania, počtu žiakov, priemerného počtu rokov vzdelávania pred získaním diplomu atď.;

c) vplyvy znečisťovania sa môžu opísať pomocou zmien počtu žijúcich druhov, zdravia stromov v lese, objemov odpadu, množstva oxidu uhoľnatého a radiácie atď.

1.45. Satelitné účty umožňujú prepojiť takéto štatistiky v nepeňažných jednotkách s národnými účtami v ústrednom rámci. Prepojenie je možné vďaka použitiu klasifikácií zavedených v ústrednom rámci pre takéto nepeňažné štatistiky, napríklad klasifikácie podľa typu domácností alebo klasifikácie podľa odvetví. Takýmto spôsobom sa vytvorí konzistentný rozšírený rámec. Tento rámec môže potom slúžiť ako databáza pre analýzu a hodnotenie interakcií medzi premennými v ústrednom rámci a medzi premennými v rozšírenej časti.

1.46. Ústredný rámec a jeho hlavné agregáty neopisujú zmeny blahobytu. Rozšírené účty môžu obsahovať aj imputované peňažné hodnoty, napríklad:

a) domácich a osobných služieb produkovaných a spotrebúvaných v rámci tej istej domácnosti;

b) zmien vo voľnom čase;

c) výhod a nevýhod mestského života;

d) nerovností v rozdelení dôchodkov jednotlivcov.

1.47. Rozšírenými účtami sa môže takisto zmeniť klasifikácia konečných výdavkov na neželané nevyhnutné účely (napríklad na obranu) na medzispotrebu, t. j. neprispievajúce k blahobytu. Podobne škody spôsobené povodňami a inými prírodnými katastrofami môžu byť klasifikované ako medzispotreba, t. j. ako zníženie blahobytu (v absolútnom zmysle). Takýmto spôsobom by bolo možné vytvoriť veľmi hrubý a veľmi nedokonalý ukazovateľ zmien blahobytu. Blahobyt má však mnoho rozmerov, z ktorých väčšinu nie je najlepšie vyjadrovať v peňažných kategóriách. Lepším riešením merania blahobytu je preto použiť pre každú veličinu samostatné ukazovatele a merné jednotky. Ukazovateľom by mohla byť napríklad úmrtnosť dojčiat, stredná dĺžka života, miera gramotnosti dospelých a národný dôchodok na obyvateľa. Tieto ukazovatele by mohli byť začlenené do satelitného účtu.

1.48. S cieľom dosiahnuť konzistentný, medzinárodne porovnateľný rámec sa administratívne pojmy v ESA nevyužívajú. Na rozličné národné účely však môže byť získavanie údajov na základe administratívnych pojmov veľmi užitočné. Napríklad pre odhady daňových príjmov sa vyžadujú štatistiky zdaniteľného príjmu. Takéto štatistiky možno realizovať pomocou určitých úprav štatistiky národných účtov.

1.49. Podobný prístup možno zvoliť pri pojmoch používaných v národnej ekonomickej politike napríklad pre:

a) pojem inflácie používaný pri zvyšovaní starobných dôchodkov, dávok v nezamestnanosti alebo odmien zamestnancov vo verejnej službe;

b) pojmy daní, sociálnych príspevkov, verejného a kolektívneho sektora používaných v diskusiách o optimálnej veľkosti kolektívneho sektora;

c) pojem „strategických“ sektorov/odvetví používaný v národnej ekonomickej politike alebo ekonomickej politike EÚ;

d) pojem „podnikateľských investícií“ používaný v národnej ekonomickej politike;

e) tabuľku znázorňujúcu úplné zaznamenávanie starobných dôchodkov.

Satelitné účty alebo doplňujúce tabuľky môžu napĺňať potreby takýchto údajov.

ESA 2010 a SNA 2008

1.50. ESA 2010 vychádza z koncepcie SNA 2008, ktorý poskytuje usmernenia pre národné účtovníctvo pre všetky krajiny sveta. Napriek tomu však medzi ESA 2010 a SNA 2008 existuje niekoľko rozdielov:

a) rozdiely v prezentácii:

1. v ESA 2010 sú samostatné kapitoly venované transakciám s produktmi, rozdeľovacím transakciám a finančným transakciám. V SNA 2008 sa, naopak, tieto transakcie opisujú v kapitolách zoradených podľa účtu, napríklad kapitolách venovaných účtu produkcie, účtu prvotného rozdelenia dôchodkov, kapitálovému účtu a účtu zahraničia;

2. ESA 2010 opisuje pojem tak, že poskytuje jeho definíciu a uvedie, čo je zahrnuté a čo je vylúčené. SNA 2008 zvyčajne opisuje pojmy všeobecnejšie a vysvetľuje logiku prijatých konvencií;

b) pojmy ESA 2010 sú v niekoľkých prípadoch konkrétnejšie a presnejšie ako pojmy SNA 2008:

1. SNA 2008 neobsahuje špecifické kritériá na rozlišovanie trhovej a netrhovej produkcie a produkcie na vlastnú konečnú spotrebu. Prostredníctvom ESA sa preto zaviedlo podrobnejšie usmernenie s cieľom zaistiť jednotný prístup;

2. v ESA 2010 sa predpokladá, že niekoľko typov domácej výroby výrobkov, ako je tkanie látok a výroba nábytku, nie sú významné v členských štátoch, a preto ich netreba zaznamenávať;

3. ESA 2010 poukazuje na inštitucionálne sústavy v EÚ, ako je systém Intrastat na zaznamenávanie tokov výrobkov v rámci EÚ a príspevkov členských štátov do EÚ;

4. ESA 2010 obsahuje klasifikácie špecifické pre EÚ, napríklad klasifikáciu produktov podľa činností (CPA) ([1]) pre produkty a NACE Rev. 2 pre odvetvia (obe sú harmonizované so zodpovedajúcimi klasifikáciami OSN);

5. ESA 2010 obsahuje dodatočnú klasifikáciu pre všetky zahraničné transakcie: tieto sú rozdelené na transakcie medzi rezidentmi EÚ a transakcie s rezidentmi mimo EÚ;

6. ESA 2010 obsahuje iné usporiadanie subsektorov SNA 2008 pre sektor finančných korporácií, tak aby boli splnené potreby európskej menovej únie. ESA 2010 môže byť konkrétnejší než SNA 2008, pretože ESA 2010 sa primárne vzťahuje na členské štáty. Aj z hľadiska potreby údajov v Únii by mal byť ESA konkrétnejší.

ESA 2010 a ESA 95

1.51. ESA 2010 je od ESA 95 odlišný v rozsahu, ako aj pojmoch. Väčšina rozdielov zodpovedá rozdielom medzi SNA 1993 a SNA 2008. Hlavné rozdiely sú:

a) uznanie výskumu a vývoja ako tvorby kapitálu, ktorý vedie k tvorbe aktív duševného vlastníctva. Táto zmena sa bude zaznamenávať na satelitnom účte a zahrnie sa do základných účtov, keď bude zrejmá dostatočná spoľahlivosť a harmonizácia meraní medzi členskými štátmi;

b) výdavky na zbrojné systémy, ktoré spĺňajú všeobecnú definíciu aktív, sú klasifikované ako tvorba fixného kapitálu namiesto medzispotreby;

c) pre trhovú produkciu sa zaviedol analytický pojem kapitálové služby, takže sa môže vytvoriť doplňujúca tabuľka, ktorá ich zobrazí ako zložku pridanej hodnoty;

d) rozšírili sa hranice finančných aktív tak, aby zahŕňali širší rozsah zmlúv o finančných derivátoch;

([1]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 451/2008 z 23. apríla 2008, ktorým sa zavádza nová štatistická klasifikácia produktov podľa činností (CPA) (Ú. v. EÚ L 145, 4.6.2008, s. 65).

e) nové pravidlá na zaznamenávanie nárokov na dôchodok. Do účtov sa zaviedla doplňujúca tabuľka, ktorá umožní zaznamenávanie odhadov všetkých nárokov v sociálnom zabezpečení, bez ohľadu na to, či je, alebo nie je zabezpečené ich financovanie. Táto tabuľka poskytuje všetky informácie, ktoré sú potrebné na komplexnú analýzu, a ukazuje nároky a s nimi súvisiace toky za všetky súkromné a verejné dôchodkové systémy bez ohľadu na zabezpečenie ich financovania vrátane penzijných systémov sociálneho zabezpečenia;

f) zovšeobecnilo sa uplatňovanie pravidiel o zmene vlastníctva výrobkov, čo vyústilo do zmien v zaznamenávaní merchantingu a výrobkov zasielaných na spracovanie, a to v zahraničí aj v domácej ekonomike. Výsledkom je, že výrobok zasielaný do zahraničia sa zaznamená v čistom vyjadrení oproti hrubému vyjadreniu v SNA 1993 a ESA 95. Táto zmena má významný vplyv na zaznamenávanie takýchto činností v rámci dodávok a použitia;

g) viac usmernenia sa poskytuje v oblasti finančných korporácií vo všeobecnosti a osobitne pri subjektoch založených na osobitné účely (special purpose entities, SPE). Zmenilo sa zaobchádzanie so zahraničnými SPE kontrolovanými verejnou správou, tak aby sa zaistilo vykazovanie ich záväzkov na účtoch verejného sektora;

h) objasnil sa režim superdividend vyplácaných verejnými korporáciami, t. j. majú sa považovať za mimoriadne platby a výber z vlastného imania;

i) stanovili sa princípy zaobchádzania s verejno-súkromnými partnerstvami a rozšírilo sa zaobchádzanie s reštrukturalizačnými agentúrami;

j) objasnili sa transakcie medzi verejnou správou a verejnými korporáciami a s nástrojmi sekuritizácie s cieľom zlepšiť zaznamenávanie položiek, ktoré by významne mohli ovplyvniť verejný dlh;

k) objasnilo sa zaobchádzanie so zárukami za pôžičky a zaviedlo sa nové zaznamenávanie štandardizovaných záruk za pôžičky, ako sú napríklad záruky za vývozné úvery alebo záruky za študentské pôžičky. Nové zaznamenávanie značí, že na účtoch by sa malo vykázať finančné aktívum a záväzok v rozsahu pravdepodobne uplatnených záruk.

1.52. Zmeny v ESA 2010 v porovnaní s ESA 95 nie sú obmedzené na koncepčné zmeny. Zásadné rozdiely sú v rozsahu pôsobnosti, v nových kapitolách o satelitných účtoch, účtoch verejného sektora a účtoch zahraničia. Okrem toho boli takisto významne rozšírené kapitoly o štvrťročných účtoch a regionálnych účtoch.

ZÁKLADNÉ PRINCÍPY ESA 2010 AKO SYSTÉMU

1.53. Hlavnými charakteristickými znakmi systému sú:

a) štatistické jednotky a ich zoskupenia;

b) toky a stavy;

c) systém účtov a agregátov;

d) systém input-output tabuliek.

Štatistické jednotky a ich zoskupenia

1.54. Systém ESA 2010 používa dva typy jednotiek a dva zodpovedajúce spôsoby ďalšieho členenia ekonomiky, ktoré sú úplne odlišné a slúžia na samostatné analytické účely.

1.55. Prvý účel – opis dôchodkov, výdavkov, finančných tokov a súvahových účtov – sa dosahuje zoskupením inštitucionálnych jednotiek do sektorov na základe ich hlavných funkcií, správania a cieľov.

1.56. Druhý účel – opis procesov produkcie a input-output analýza – sa dosahuje systémom zoskupovania miestnych činnostných jednotiek (local kind-of activity units – miestne KAU) do odvetví na základe typu ich činnosti. Činnosť je charakterizovaná vstupom produktov, výrobným procesom a výstupom produktov.

Inštitucionálne jednotky a sektory

1.57. Inštitucionálne jednotky sú ekonomické subjekty, ktoré sú oprávnené vlastniť výrobky a aktíva, prijímať záväzky a zapájať sa do ekonomických činností a transakcií s inými jednotkami. Na účely systému ESA 2010 sú inštitucionálne jednotky zoskupené do piatich vzájomne sa vylučujúcich domácich inštitucionálnych sektorov:

a) nefinančné korporácie;

b) finančné korporácie;

c) verejná správa;

d) domácnosti;

e) neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam.

Týchto päť sektorov tvorí spolu celkovú domácu ekonomiku. Každý sektor je zároveň rozdelený do subsektorov. Systém ESA 2010 umožňuje vytvoriť kompletný súbor tokových účtov a súvahových účtov, ktoré možno zostaviť za každý sektor a subsektor, ako aj za celú ekonomiku. Nerezidentské jednotky môžu byť s týmito piatimi domácimi sektormi vo vzájomnej interakcii, pričom tieto vzájomné interakcie sa vykazujú medzi piatimi domácimi sektormi a šiestym inštitucionálnym sektorom: sektorom zahraničia.

Miestne KAU a odvetvia

1.58. Keď inštitucionálne jednotky realizujú viac ako jednu činnosť, musia byť rozdelené podľa druhu činnosti. Vytvorenie takejto prezentácie umožňujú miestne KAU.

Miestna KAU zoskupuje všetky časti inštitucionálnej jednotky v jej úlohe výrobcu, ktoré sa nachádzajú na jednom mieste alebo blízkych miestach a ktoré prispievajú k výkonu činnosti na (4-miestnej) klasifikačnej úrovni NACE Rev. 2.

1.59. Miestne KAU sú registrované pre každú vedľajšiu činnosť; ak však nie sú dostupné účtovné dokumenty, ktoré sú potrebné na samostatné opísanie takýchto činností, miestna KAU bude zahŕňať niekoľko vedľajších činností. Skupina všetkých miestnych KAU zaoberajúcich sa rovnakým alebo podobným druhom činnosti vytvára odvetvie.

Inštitucionálna jednotka obsahuje jednu alebo viac miestnych KAU; miestna KAU patrí iba pod jednu inštitucionálnu jednotku.

1.60. Pre analýzu výrobného procesu sa využíva analytická výrobná jednotka. Táto jednotka je pozorovateľná iba vtedy, ak miestna KAU vyrába jeden druh produktu a nevykonáva žiadnu vedľajšiu činnosť. Takáto jednotka sa označuje ako jednotka homogénnej produkcie. Zoskupenia takýchto jednotiek tvoria homogénne odvetvia.

Rezidentské a nerezidentské jednotky, národná ekonomika a zahraničie

1.61. Národná ekonomika je definovaná v zmysle rezidentských jednotiek. Jednotka je rezidentskou jednotkou krajiny vtedy, keď má centrum hlavného ekonomického záujmu na ekonomickom území tejto krajiny, to znamená, keď sa zapája do ekonomických činností na tomto území dlhší čas (jeden alebo viac rokov). Inštitucionálne sektory uvedené v odseku 1.57 sú skupinami rezidentských inštitucionálnych jednotiek.

1.62. Rezidentské jednotky sa zapájajú do transakcií s nerezidentskými jednotkami (t. j. jednotkami, ktoré sú rezidentmi v iných ekonomikách). Tieto transakcie sú zahraničnými transakciami ekonomiky a zachytávajú sa na účte zahraničia. Takže zahraničie zohráva podobný význam ako inštitucionálny sektor, hoci nerezidentské jednotky sú začlenené iba vtedy, ak sa zúčastňujú na transakciách s rezidentskými inštitucionálnymi jednotkami.

1.63. Fiktívne rezidentské jednotky, v systéme ESA 2010 považované za inštitucionálne jednotky, sú definované ako:

a) tie časti nerezidentských jednotiek, ktoré majú centrum hlavného ekonomického záujmu (zvyčajne sa zúčastňujú na ekonomických transakciách počas jedného alebo viacerých rokov) na ekonomickom území krajiny;

b) nerezidentské jednotky, ktoré vo vlastnom mene vlastnia pôdu alebo budovy na ekonomickom území krajiny, avšak iba v zmysle transakcií týkajúcich sa tejto pôdy alebo budov.

Toky a stavy

1.64. Zaznamenávajú sa dva základné druhy informácií: toky a stavy.

Toky sa vzťahujú na činnosti a dôsledky udalostí, ktoré sa uskutočnili v rámci daného časového obdobia, zatiaľ čo stavy sa vzťahujú na daný časový moment.

Toky

1.65. Toky odzrkadľujú tvorbu, transformáciu, zmenu, prevod alebo zánik ekonomickej hodnoty. Zahŕňajú zmeny v hodnote aktív a pasív inštitucionálnej jednotky. Ekonomické toky sú dvojaké: transakcie a ostatné zmeny aktív.

Transakcie sa uvádzajú na všetkých účtoch a v tabuľkách, kde sa objavujú toky, s výnimkou účtu ostatných zmien objemu aktív a účtu precenenia. Ostatné zmeny aktív sa zaznamenávajú iba na týchto dvoch účtoch.

Základné transakcie a ostatné toky sú zoskupené do relatívne malého počtu typov podľa ich povahy.

Transakcie

1.66. Transakcia je ekonomický tok, ktorý je interakciou medzi inštitucionálnymi jednotkami na základe vzájomnej dohody alebo je činnosťou v rámci inštitucionálnej jednotky, ktorú je vhodné považovať za transakciu, pretože jednotka funguje v dvoch rozličných úlohách. Transakcie sú rozdelené do štyroch hlavných skupín:

a) transakcie s produktmi: opisujú pôvod (domáca produkcia alebo dovoz) a použitie (medzispotreba, konečná spotreba, tvorba kapitálu – zahŕňajúca spotrebu fixného kapitálu – alebo vývoz) produktov;

b) rozdeľovacie transakcie: opisujú to, ako sa pridaná hodnota vytvorená produkciou rozdeľuje medzi pracovnú silu, kapitál a verejnú správu, ako aj znovurozdeľovanie dôchodkov a majetku (dane z príjmu a majetku a ostatné transfery);

c) finančné transakcie: opisujú čistý prírastok finančných aktív alebo čistý vznik pasív pre každý druh finančného nástroja. Takéto transakcie sa vyskytujú ako súvzťažné transakcie nefinančných transakcií a ako transakcie zahŕňajúce iba finančné nástroje;

d) transakcie nezahrnuté vo vyššie uvedených troch skupinách: nadobudnutie mínus úbytok nefinančných neprodukovaných aktív.

Vlastnosti transakcií

Interakcie verzus transakcie v rámci jednotky

1.67. Väčšina transakcií je interakciou medzi dvoma alebo viacerými inštitucionálnymi jednotkami. Systém ESA 2010 však zaznamenáva niektoré procesy v rámci inštitucionálnych jednotiek ako transakcie. Účelom zaznamenávania týchto transakcií v rámci jednotky je poskytnúť analyticky užitočnejší obraz o produkcii, konečnom použití a nákladoch.

1.68. Spotreba fixného kapitálu, ktorú systém ESA 2010 zaznamenáva ako náklady, je transakciou v rámci jednotky. Väčšina ostatných transakcií v rámci jednotky sú transakcie s produktmi, ktoré sa zvyčajne zaznamenávajú vtedy, keď sa inštitucionálne jednotky fungujúce ako výrobcovia aj koneční spotrebitelia rozhodnú spotrebovať časť svojej produkcie. Toto je často prípad domácností a verejnej správy.

1.69. Zaznamenáva sa celá vlastná vytvorená produkcia použitá na konečnú spotrebu v rámci tej istej inštitucionálnej jednotky. Vlastná produkcia použitá na medzispotrebu v rámci tej istej inštitucionálnej jednotky sa zaznamenáva iba vtedy, keď sa produkcia a medzispotreba uskutočňujú v odlišných miestnych KAU v rámci rovnakej inštitucionálnej jednotky. Produkcia vyprodukovaná a použitá ako medzispotreba v rámci tej istej miestnej KAU sa nezaznamenáva.

Peňažné verzus nepeňažné transakcie

1.70. Transakcie sú peňažnými transakciami, keď zúčastnené jednotky vykonávajú alebo prijímajú platby, alebo berú na seba záväzky, alebo prijímajú aktíva vyjadrené v peňažných jednotkách.

Transakcie, ktoré nezahŕňajú výmenu hotovosti, aktív ani pasív vyjadrených v peňažných jednotkách, sú nepeňažné transakcie. Transakcie v rámci jednotky sú nepeňažnými transakciami. Nepeňažné transakcie zahŕňajúce viac ako jednu inštitucionálnu jednotku sa vyskytujú pri transakciách s produktmi (výmenný obchod), rozdeľovacích transakciách (naturálne úhrady, naturálne transfery atď.) a iných transakciách [výmena (barter) neprodukovaných nefinančných aktív]. Systém ESA 2010 zaznamenáva všetky transakcie v peňažnom vyjadrení. Hodnoty, ktoré sa majú zaznamenať pri nepeňažných transakciách, sa musia preto merať nepriamo alebo musia byť odhadnuté inak.

Transakcie s protihodnotou a bez nej

1.71. Transakcie, ktoré zahŕňajú viac ako jednu jednotku, sú dvojaké. Môžu to byť transakcie „niečo za niečo“, t. j. odplatné transakcie, alebo môžu byť „niečo za nič“, t. j. bezodplatné transakcie. Odplatné transakcie sú výmenami medzi inštitucionálnymi jednotkami, t. j. poskytovanie výrobkov, služieb alebo aktív výmenou za protihodnotu, napríklad peniaze. Bezodplatné transakcie sú platbami v hotovosti alebo v naturáliách jednou inštitucionálnou jednotkou druhej jednotke bez protihodnoty. Odplatné transakcie sa vyskytujú vo všetkých štyroch skupinách transakcií, zatiaľ čo bezodplatné transakcie sú hlavne rozdeľovacie transakcie, napríklad dane, dávky sociálnej pomoci alebo dary. Takéto bezodplatné transakcie sa nazývajú transfery.

Preusporiadané transakcie

1.72. Transakcie sa zaznamenávajú takým istým spôsobom, akým sa objavujú v príslušných inštitucionálnych jednotkách. Niektoré transakcie sú však nanovo usporiadané tak, aby boli základné ekonomické vzťahy zreteľnejšie. Transakcie môžu byť nanovo usporiadané troma spôsobmi: presmerovaním, rozdelením a určením hlavného účastníka transakcie.

Presmerovanie

1.73. Transakcia, ktorá sa javí zúčastneným jednotkám ako priama transakcia medzi jednotkami A a C, môže byť zaznamenaná na účtoch ako nepriamo uskutočnená prostredníctvom tretej jednotky B. To znamená, že jedna transakcia medzi A a C sa zaznamená ako dve transakcie: jedna transakcia medzi A a B a jedna transakcia medzi B a C. V takomto prípade je transakcia presmerovaná.

1.74. Príkladom presmerovania je spôsob, ako sú sociálne príspevky zamestnávateľov platené priamo zamestnávateľmi do fondov sociálneho poistenia zaznamenané na účtoch. Systém zaznamenáva tieto platby ako dve transakcie: zamestnávatelia platia sociálne príspevky zamestnávateľov svojim zamestnancom a zamestnanci platia tie isté príspevky fondom sociálneho poistenia. Tak ako pri všetkých presmerovaniach, účelom je objasniť ekonomickú podstatu transakcie, ktorou je v tomto prípade zobrazenie sociálnych príspevkov zamestnávateľov ako príspevkov platených v prospech zamestnancov.

1.75. Ďalším typom presmerovania je presmerovanie, pri ktorom sa transakcie zaznamenávajú ako transakcie uskutočnené medzi dvoma alebo viacerými inštitucionálnymi jednotkami, hoci podľa zainteresovaných strán sa vôbec žiadna transakcia neuskutočňuje. Príkladom je spôsob zaznamenávania dôchodkov z majetku z určitých poistných fondov, ktoré sú v držbe poisťovacích spoločností. Systém zaznamenáva tieto dôchodky z majetku tak, ako keby boli zaplatené poisťovacími spoločnosťami držiteľom poistiek, ktorí potom platia rovnakú sumu naspäť poisťovacím spoločnostiam ako doplatky k poistnému.

Rozdelenie

1.76. Ak sa transakcia, ktorá sa javí zainteresovaným stranám ako jediná transakcia, zaznamenáva ako dve alebo viac odlišne klasifikovaných transakcií, transakcia je rozdelená. Rozdelenie neznamená zahrnutie dodatočných jednotiek do transakcie.

1.77. Platba poistného v neživotnom poistení je typickou rozdelenou transakciou. Hoci držitelia poistiek a poisťovatelia považujú tieto platby za jednu transakciu, systém ESA 2010 ich rozdeľuje na dve celkom odlišné transakcie: platby za poskytované služby neživotného poistenia a čisté poistné za neživotné poistenie. Zaznamenanie predaja produktu ako predaja produktu a predaja obchodnej marže je ďalším príkladom rozdelenia transakcií.

Určenie hlavného účastníka transakcie

1.78. Ak jednotka realizuje transakciu v mene inej jednotky (hlavný účastník) a je financovaná uvedenou jednotkou, transakcia sa zaznamenáva výhradne na účtoch hlavného účastníka. Pravidlom je, že by sa nemal prekračovať rámec tejto zásady napríklad pokusom o pridelenie daní alebo subvencií konečným platiteľom alebo konečným príjemcom na základe určitých predpokladov.

Príkladom je výber daní jednou jednotkou verejnej správy v mene inej jednotky. Daň prideľuje tej jednotke verejnej správy, ktorá vykonáva právomoc uložiť daň (buď ako hlavný účastník, alebo prostredníctvom delegovanej právomoci hlavného účastníka) a má konečné rozhodovacie právo stanoviť a meniť sadzbu dane.

Hraničné prípady

1.79. Z definície transakcie vyplýva, že interakcia medzi inštitucionálnymi jednotkami má existovať na základe vzájomnej dohody. Ak sa transakcia realizuje na základe vzájomnej dohody, predpokladá sa predchádzajúca vedomosť a súhlas inštitucionálnych jednotiek. Platby daní, pokút a sankcií sa realizujú na základe vzájomnej dohody, pretože platiteľ je občanom, ktorý podlieha právnym predpisom krajiny. Zhabanie aktív bez náhrady sa však nepovažuje za transakciu, ani keď ho ukladajú právne predpisy.

Nelegálne ekonomické činnosti sa považujú za transakcie vtedy, keď do nich vstupujú všetky zainteresované jednotky na základe vzájomnej dohody. Transakciami sú preto všetky nákupy, predaje alebo výmeny (bartre) nelegálnych drog alebo ukradnutého majetku, zatiaľ čo krádež transakciou nie je.

Ostatné zmeny aktív

1.80. V rámci ostatných zmien aktív sa zaznamenávajú zmeny, ktoré nie sú výsledkom transakcií. Sú to buď:

a) ostatné zmeny objemu aktív a pasív, alebo

b) zisky a straty z držby.

Ostatné zmeny objemu aktív a pasív

1.81. Ostatné zmeny v objeme aktív a pasív zaznamenávajú zmeny rozdelené do troch hlavných kategórií:

a) bežný vznik a zánik aktív inak ako na základe transakcií;

b) zmeny aktív a pasív z dôvodu výnimočných, nepredpokladaných udalostí, ktoré vo svojej podstate nie sú ekonomickej povahy;

c) zmeny v klasifikácii a štruktúre.

1.82. Príkladom zmien v rámci kategórie uvedenej v odseku 1.81 písm. a) je objavenie alebo vyčerpanie podzemných zdrojov a prirodzený rast nekultivovaných biologických zdrojov. Príkladmi zmien v rámci kategórie uvedenej v odseku 1.81 písm. b) sú straty aktív z dôvodu prírodných katastrof, vojny alebo závažných trestných činov. Jednostranné zrušenie dlhu alebo zhabanie aktív bez náhrady takisto patrí medzi príklady kategórie podľa písmena b). Príkladom zmeny v rámci kategórie uvedenej v odseku 1.81 písm. c) je reklasifikácia inštitucionálnej jednotky z jedného sektora do iného.

Zisky a straty z držby

1.83. Zisky a straty z držby vznikajú v dôsledku zmien cien aktív. Vyskytujú sa pri všetkých druhoch finančných a nefinančných aktív a pasív. Zisky a straty z držby vznikajú vlastníkom aktív a pasív výhradne ako výsledok držby aktív a pasív v čase, bez ich akejkoľvek transformácie.

1.84. Zisky a straty z držby merané na základe bežných trhových cien sa nazývajú nominálne zisky a straty z držby. Možno ich rozdeliť na neutrálne zisky a straty z držby odzrkadľujúce zmeny na všeobecnej cenovej úrovni a na reálne zisky a straty z držby odzrkadľujúce zmeny v cenách aktív, ktoré presahujú všeobecnú zmenu ceny.

Stavy

1.85. Stavy predstavujú držbu aktív a pasív v určitom časovom momente. Stavy sa zaznamenávajú na začiatku a na konci každého účtovného obdobia. Účty, ktoré znázorňujú stavy, sa nazývajú súvahové účty.

1.86. Stavy sa takisto zaznamenávajú za obyvateľstvo a zamestnanosť. Takéto stavy sa však zaznamenávajú ako priemerné hodnoty počas účtovného obdobia. Stavy sa zaznamenávajú za všetky aktíva v rámci hraníc systému, t. j. za finančné aktíva a pasíva a za nefinančné aktíva, a to tak produkované, ako aj neprodukované. Tento rozsah je však obmedzený na tie aktíva, ktoré sa používajú pri ekonomickej činnosti a ktoré sú predmetom vlastníckych práv.

1.87. Stavy sa teda nezaznamenávajú za aktíva, ako je napríklad ľudský kapitál a prírodné zdroje, ktoré nikto nevlastní.

V rámci svojich hraníc je systém ESA 2010 vyčerpávajúci, pokiaľ ide o toky a stavy. To znamená, že všetky zmeny stavov možno plne vysvetliť zaznamenanými tokmi.

Systém účtov a agregátov

Pravidlá účtovania

1.88. Účet zaznamenáva zmeny v hodnote, ktorá sa naakumulovala jednotke alebo sektoru podľa povahy ekonomických tokov vykázaných na účte. Je to tabuľka s dvoma stĺpcami. Bežné účty sú tie, ktoré znázorňujú produkciu, tvorbu, rozdelenie a prerozdelenie dôchodkov a ich použitie. Účty akumulácie sú kapitálové a finančné účty a účty ostatných zmien objemu.

Terminológia pre dve strany účtov

1.89. V systéme ESA 2010 sa znázorňujú „zdroje“ na pravej strane bežných účtov, kde sa objavujú také transakcie, ktoré zvyšujú ekonomickú hodnotu jednotky alebo sektora. Ľavá strana účtov znázorňuje „použitie“ – transakcie, ktoré znižujú ekonomickú hodnotu. Pravá strana účtov akumulácie sa nazýva „zmeny pasív a čistého majetku“ a ich ľavá strana sa nazýva „zmeny aktív“. Súvahové účty sa predkladajú s „pasívami a čistým majetkom“ (rozdiel medzi aktívami a pasívami) na pravej strane a „aktívami“ na ľavej strane. Porovnanie dvoch po sebe nasledujúcich súvahových účtov znázorňuje zmeny pasív a čistého majetku a zmeny aktív.

1.90. V ESA sa rozlišuje medzi právnym vlastníctvom a ekonomickým vlastníctvom. Kritériom na zaznamenávanie transferu výrobkov z jednej jednotky na inú je prechod ekonomického vlastníctva z jednej jednotky na inú. Právnym vlastníkom je jednotka, ktorá je podľa práva oprávnená poberať úžitky z vlastníctva. Právny vlastník však môže zmluvne dohodnúť s inou jednotkou, že tá prijme riziká a úžitky z používania výrobkov v produkcii, za čo dostane dohodnutú platbu. Podstatou dohody je finančný lízing, kde platby odzrkadľujú iba odovzdanie aktíva poskytovateľom do dispozície vypožičiavateľa. Napríklad ak je banka právnym vlastníkom lietadla, ale uzavrie zmluvu o finančnom lízingu s leteckou spoločnosťou na prevádzku lietadla, potom sa letecká spoločnosť považuje za vlastníka lietadla, pokiaľ ide o transakcie na účtoch. Keďže však zároveň letecká spoločnosť vystupuje ako kupujúci lietadla, pripisuje sa leteckej spoločnosti pôžička z banky, v ktorej sa zohľadňujú sumy za používanie lietadla splatné v budúcnosti.

Podvojné účtovanie/poštvorné účtovanie

1.91. Pre jednotku alebo sektor je národné účtovníctvo založené na princípe podvojného účtovníctva. Každá transakcia sa zaznamenáva dvakrát, raz ako zdroj (alebo zmena pasív) a raz ako použitie (alebo zmena aktív). Celková suma transakcií zaznamenaných ako zdroje alebo zmeny pasív a celková suma transakcií zaznamenaných ako použitie alebo zmeny aktív sa musia rovnať, čo umožňuje kontrolu konzistentnosti účtov.

1.92. Národné účty – so všetkými jednotkami a sektormi – sú založené na princípe poštvorného účtovníctva, pretože väčšina transakcií zahŕňa dve inštitucionálne jednotky. Každá transakcia sa zaznamenáva dvakrát dvoma stranami transakcie. Napríklad sociálna dávka v hotovosti vyplatená jednotkou verejnej správy domácnosti je zaznamenaná na účtoch verejnej správy ako použitie v rámci transferov a negatívny prírastok aktív v rámci obeživa a vkladov; na účtoch sektora domácností sa zaznamenáva ako zdroj v rámci transferov a prírastok aktív v rámci obeživa a vkladov.

1.93. Transakcie v rámci jedinej jednotky (ako je spotreba produktu to istou jednotkou, ktorá ho vyprodukovala) si vyžadujú iba dva zápisy, ktorých hodnoty musia byť odhadnuté.

Oceňovanie

1.94. S výnimkou niektorých premenných týkajúcich sa obyvateľstva a práce, systém ESA 2010 znázorňuje všetky toky a stavy v peňažnom vyjadrení. Toky a stavy sa merajú podľa ich výmennej hodnoty, t. j. hodnoty, za ktorú toky a stavy v skutočnosti sú alebo by mohli byť vymenené za hotovosť. Trhové ceny sú teda základnou referenciou ESA pre oceňovanie.

1.95. V prípade peňažných transakcií, majetku v hotovosti a záväzkov sú požadované hodnoty priamo dostupné. Vo väčšine ostatných prípadov je najlepšou metódou oceňovania referencia na trhové ceny pre podobné výrobky, služby alebo aktíva. Táto metóda sa používa napríklad pri výmennom obchode (bartri) a službách obytných jednotiek obývaných vlastníkmi. Ak nie sú dostupné trhové ceny podobných produktov, napríklad v prípade netrhových služieb produkovaných verejnou správou, oceňovanie sa uskutočňuje sčítaním výrobných nákladov. Ak neexistuje trhová cena, na ktorú by sa dalo odkazovať, a náklady nie sú dostupné, potom môžu byť toky a stavy ocenené diskontovanou súčasnou hodnotou očakávaných budúcich výnosov. Táto posledná metóda sa použije len ako posledná možnosť.

1.96. Stavy sa oceňujú v bežných cenách toho obdobia, na ktoré sa súvaha vzťahuje, a nie v čase výroby alebo nadobudnutia výrobkov alebo aktív, ktoré tvoria stavy. Stavy je potrebné oceniť ich odhadovanou bežnou nadobúdacou cenou zníženou o odpisy alebo výrobnými nákladmi.

Osobitné pravidlá oceňovania produktov

1.97. Výrobca a užívateľ produktu zvyčajne vnímajú jeho hodnotu odlišne, a to z dôvodu prepravných nákladov, obchodnej marže a daní znížených o subvencie na produkty. Aby sa čo najviac zohľadnilo chápanie účastníkov transakcie, v systéme ESA 2010 sa zaznamenáva všetko použitie v kúpnych cenách, ktoré zahŕňajú prepravné náklady, obchodné marže a dane znížené o subvencie na produkty, zatiaľ čo produkcia sa zaznamenáva v základných cenách, z ktorých sú tieto zložky vylúčené.

1.98. Dovoz a vývoz produktov sa zaznamenáva v hodnotách pri prechode cez hranicu. Celkový dovoz a vývoz sa oceňuje na colnej hranici vývozcu, alebo v hodnote vyplatené na loď (free on board – FOB). Zahraničné prepravné a poisťovacie služby medzi hranicami dovozcu a vývozcu sa nezahŕňajú do hodnoty výrobkov, ale zaznamenávajú sa v rámci služieb. Keďže nemusí byť možné získať hodnoty FOB pre detailné členenie produktov, tabuľky obsahujúce podrobnosti o zahraničnom obchode znázorňujú dovoz ocenený na colnej hranici dovozcu (hodnota CIF). Všetky prepravné a poisťovacie služby po hranicu dovozcu sú zahrnuté do hodnoty dovážaných výrobkov. Ak sa tieto služby týkajú domácich služieb, vykonáva sa v tejto prezentácii celková úprava FOB/CIF.

Oceňovanie v stálych cenách

1.99. Oceňovanie v stálych cenách znamená oceňovanie tokov a stavov počas účtovného obdobia cenami z predchádzajúceho obdobia. Účelom oceňovania stálymi cenami je rozložiť časové zmeny hodnôt tokov a stavov na zmeny v cene a zmeny v objeme. Toky a stavy v stálych cenách sú vyjadrené objemovo.

1.100. Mnohé toky a stavy, napríklad dôchodok, nemajú vlastný cenový a kvantitatívny rozmer. Kúpnu silu takýchto premenných však možno získať úpravou (deflovaním) bežných hodnôt vhodným cenovým indexom, napríklad cenovým indexom konečného domáceho použitia bez zmien v zásobách. Deflované toky a stavy sú vyjadrené aj ako reálne. Príkladom je reálny disponibilný dôchodok.

Čas zaznamenania

1.101. Toky sa zaznamenávajú na akruálnej báze, t. j. vtedy, keď je ekonomická hodnota vytvorená, transformovaná alebo keď zanikne, alebo keď pohľadávky a záväzky vzniknú, sú transformované alebo zrušené.

1.102. Produkcia je zaznamenaná v čase jej vyprodukovania, a nie vtedy, keď je zaplatená kupujúcim. Predaj aktíva sa zaznamenáva vtedy, keď aktívum zmení majiteľa, a nie vtedy, keď sa vykoná zodpovedajúca platba. Úrok sa zaznamenáva v účtovnom období, v ktorom vznikne, bez ohľadu na to, či je v uvedenom období aj zaplatený. Zaznamenávanie na akruálnej báze sa uplatňuje pre všetky toky, peňažné aj nepeňažné, v rámci jednotky aj toky medzi jednotkami.

1.103. Môže byť potrebné zmierniť tento prístup v prípade daní a ostatných tokov týkajúcich sa verejnej správy, ktoré sa často zaznamenávajú na účtoch verejnej správy na hotovostnej báze. Môže byť ťažké realizovať presnú transformáciu takýchto tokov z hotovostnej bázy na akruálnu bázu, a preto sa môže použiť metóda založená na aproximácii.

1.104. Ako výnimka zo všeobecného pravidla zaznamenávania daní a sociálnych príspevkov platených verejnej správe môžu sa tieto príspevky zaznamenávať buď očistené o tú časť, ktorá sa pravdepodobne nevyberie, alebo ak sa zahrnie aj táto časť, je v tom istom účtovnom období kompenzovaná kapitálovým transferom z verejnej správy príslušným sektorom.

1.105. Toky sa zaznamenávajú v rovnakom časovom momente pre všetky zainteresované inštitucionálne jednotky a na všetkých účtoch. Inštitucionálne jednotky nie vždy uplatňujú rovnaké účtovné pravidlá. Ak aj uplatňujú, môžu sa v skutočnom zaznamenávaní vyskytnúť rozdiely z praktických dôvodov, ako je napríklad časový posun v komunikácii. Následne môžu transakcie zaznamenať účastníci transakcie v rôznych časoch. Takéto nezrovnalosti sa odstraňujú úpravami.

Konsolidácia a očistenie

Konsolidácia

1.106. Konsolidácia znamená vylúčenie – a to tak zo strany zdrojov, ako aj zo strany použitia – tých transakcií, ktoré sa uskutočnia medzi jednotkami, keď sú zoskupené, a vylúčenie recipročných finančných aktív a pasív. Zvyčajne to nastáva vtedy, ak sú účty subsektorov verejnej správy zlúčené.

1.107. Toky a stavy medzi jednotkami tvoriacimi subsektory alebo sektory nesmú byť v zásade konsolidované.

1.108. Konsolidované účty však môžu byť zostavené pre doplnkové prezentácie a analýzy. Informácie o transakciách takýchto (sub-)sektorov s ostatnými sektormi a zodpovedajúce „vonkajšie“ finančné postavenie môžu byť dôležitejšie než celkové hrubé údaje.

1.109. Okrem toho účty a tabuľky znázorňujúce vzťahy medzi veriteľom a dlžníkom poskytujú podrobný obraz o financovaní ekonomiky a považujú sa za veľmi užitočné pre pochopenie kanálov, ktorými sa finančné prebytky presúvajú od konečných veriteľov ku konečným dlžníkom.

Očistenie

1.110. Jednotlivé jednotky alebo sektory môžu mať ten istý druh transakcie ako použitie aj ako zdroj (napríklad platia aj prijímajú úrok) a ten istý druh finančného nástroja ako aktívum aj ako pasívum. V ESA sa používa metóda hrubého zaznamenávania okrem takej miery očistenia, ktoré je vnútorne dané v samotných klasifikáciách.

1.111. Očistenie je zahrnuté v rôznych kategóriách transakcií, pričom najvýraznejším príkladom je „zmena stavu zásob“, čo skôr zdôrazňuje analyticky významný aspekt celkovej tvorby kapitálu než zachytenie denných prírastkov a úbytkov. Podobne, až na niekoľko výnimiek, finančný účet a účty ostatných zmien aktív zaznamenávajú nárasty aktív a pasív na báze čistej hodnoty, čím znázorňujú konečné dôsledky týchto typov tokov na konci účtovného obdobia.

Účty, bilančné položky a agregáty

1.112. Pre jednotky alebo skupiny jednotiek sa na rôznych účtoch zaznamenávajú transakcie, ktoré sú spojené s určitým aspektom ekonomického života (napríklad s produkciou). V prípade účtu produkcie transakcie neznázornia bilanciu použitia a zdrojov bez zavedenia bilančnej položky. Podobne sa musí zaviesť bilančná položka (čistý majetok) medzi celkovými aktívami a celkovými pasívami inštitucionálnej jednotky alebo sektora. Bilančné položky sú samy osebe relevantným meradlom ekonomickej výkonnosti. Ak sa sčítajú za celú ekonomiku, sú významnými agregátmi.

Postupnosť účtov

1.113. Systém ESA 2010 je založený na postupnosti vzájomne prepojených účtov. Úplná postupnosť účtov pre inštitucionálne jednotky a sektory sa skladá z bežných účtov, účtov akumulácie a súvahových účtov.

1.114. Bežné účty sa zaoberajú produkciou, tvorbou, rozdelením a prerozdelením dôchodkov a použitím takýchto dôchodkov vo forme konečnej spotreby. Účty akumulácie pokrývajú zmeny aktív a pasív a zmeny čistého majetku (rozdiel medzi aktívami a pasívami pre každú inštitucionálnu jednotku alebo skupinu jednotiek). Súvahové účty zobrazujú stavy aktív a pasív a čistého majetku.

1.115. Postupnosť účtov pre miestne KAU a odvetvia je zúžená na prvé bežné účty: účet produkcie a účet tvorby dôchodku, ktorých bilančnou položkou je prevádzkový prebytok.

Účet výrobkov a služieb

1.116. Účet výrobkov a služieb znázorňuje za ekonomiku ako celok alebo za skupiny produktov celkové zdroje (produkcia a dovoz) a použitie výrobkov a služieb (medzispotreba, konečná spotreba, zmena stavu zásob, tvorba hrubého fixného kapitálu, nadobudnutie mínus úbytok cenností a vývoz). Tento účet nie je účtom v rovnakom zmysle ako ostatné účty v postupnosti a nevytvára bilančnú položku, ktorá je postúpená na ďalší účet v postupnosti. Skôr je to zobrazenie účtovného vzťahu v tabuľkovej podobe, podľa ktorého sa ponuka rovná dopytu pre všetky produkty a skupiny produktov v ekonomike.

Účet zahraničia

1.117. Účet zahraničia pokrýva transakcie medzi rezidentskými a nerezidentskými inštitucionálnymi jednotkami a s nimi spojené stavy aktív a pasív.

Keďže zahraničie má v účtovnej štruktúre podobnú úlohu ako inštitucionálny sektor, účet zahraničia je ustanovený z pohľadu zahraničia. Zdroj pre zahraničie je použitím pre národnú ekonomiku a naopak. Ak je bilančná položka kladná, znamená to prebytok zahraničia a deficit národnej ekonomiky, a naopak, ak je bilančná položka záporná, znamená to deficit zahraničia a prebytok národnej ekonomiky.

Účet zahraničia sa odlišuje od ostatných sektorových účtov v tom, že neznázorňuje všetky účtovné transakcie v zahraničí, ale len tie, pre ktoré existuje v meranej domácej ekonomike protistrana.

Bilančné položky

1.118. Bilančná položka sa získa odpočítaním celkovej hodnoty položiek na jednej strane účtu od celkovej hodnoty položiek na druhej strane účtu.

Bilančné položky obsahujú značné množstvo informácií a zahŕňajú niektoré z najdôležitejších položiek účtov, ako je zrejmé z nasledujúcich príkladov bilančných položiek: pridaná hodnota, prevádzkový prebytok, disponibilný dôchodok, úspory, čisté pôžičky poskytnuté/prijaté.

Nasledujúca schéma znázorňuje postupnosť účtov vo forme toku – každá bilančná položka je znázornená hrubým písmom.

Schéma postupnosti účtov

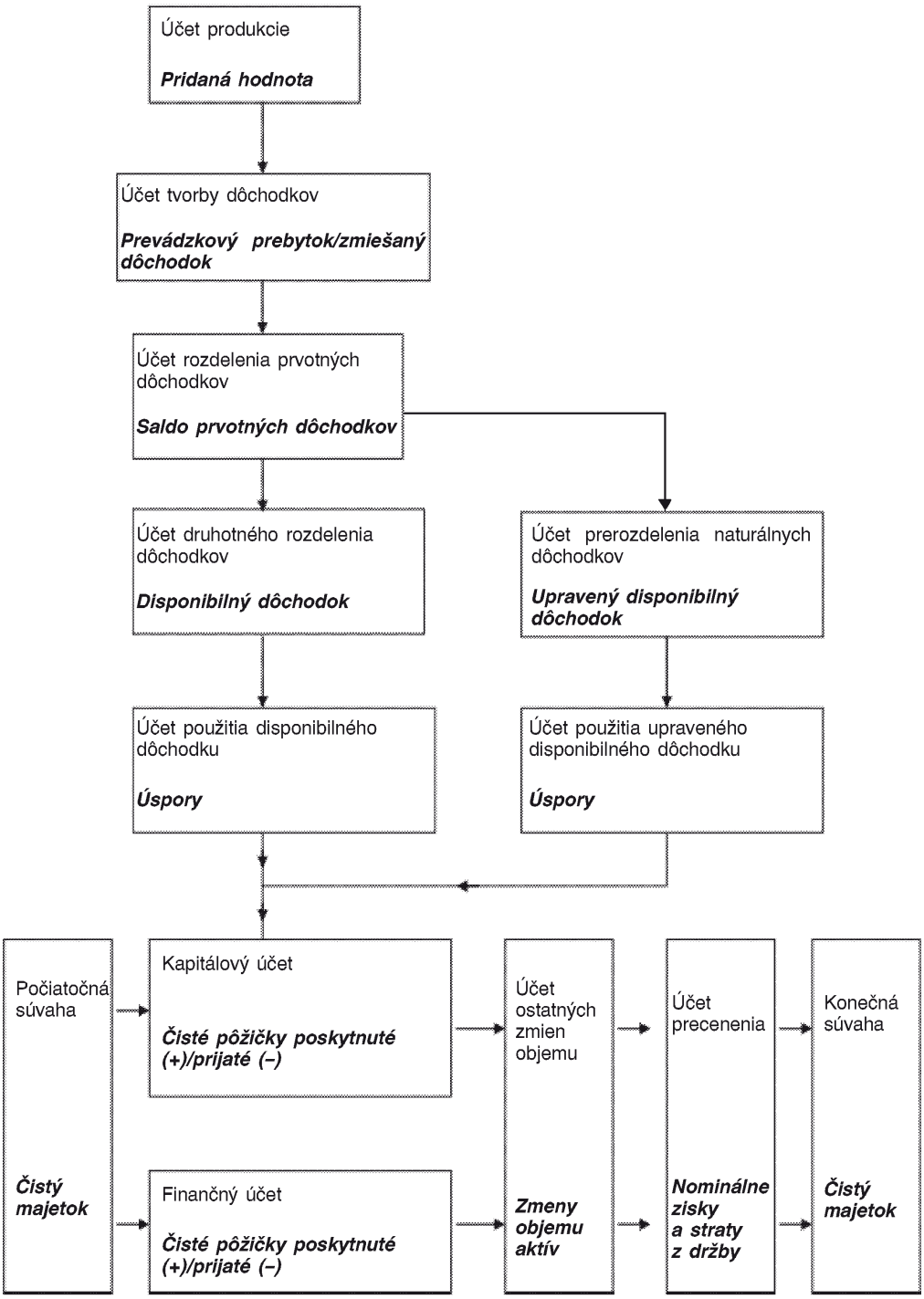

1.119. Prvým účtom v postupnosti je účet produkcie, ktorý zaznamenáva produkciu a vstupy do produkčného procesu, pričom pridaná hodnota je bilančnou položkou.

1.120. Pridaná hodnota sa presúva na ďalší účet, ktorým je účet tvorby dôchodkov. Tu sa zaznamenávajú odmeny zamestnancov vo výrobnom procese, ako aj dane z produkcie platené štátu, aby sa prevádzkový prebytok (alebo zmiešaný dôchodok samostatne zárobkovo činných osôb v sektore domácností) mohol odvodiť ako bilančná položka pre každý sektor. Tento krok je potrebný na to, aby sa mohla merať veľkosť pridanej hodnoty, ktorá ostáva v produkčnom sektore ako prevádzkový prebytok alebo zmiešaný dôchodok.

1.121. Potom sa pridaná hodnota, rozložená medzi odmeny zamestnancov, dane a prevádzkový prebytok/zmiešaný dôchodok, presúva s týmto členením na účet rozdelenia prvotných dôchodkov. Členenie umožňuje rozdeliť každý faktor dôchodkov do prijímajúceho sektora, ktorý je protistranou produkčného sektora. Napríklad všetky odmeny zamestnancov sú rozdelené medzi sektor domácností a sektor zahraničia, zatiaľ čo prevádzkový prebytok zostáva v sektore korporácií, kde bol vytvorený. Na tomto účte sa takisto zaznamenávajú toky dôchodkov z majetku do sektora a zo sektora, takže bilančnou položkou je saldo prvotných dôchodkov smerujúcich do sektora.

1.122. Na nasledujúcom účte sa zaznamenáva prerozdelenie týchto dôchodkov prostredníctvom transferov – účet druhotného rozdelenia dôchodkov. Hlavným nástrojom prerozdelenia sú dane uložené štátom sektoru domácností a sociálne dávky štátu pre sektor domácností. Bilančnou položkou je disponibilný dôchodok.

1.123. Hlavná postupnosť základných účtov pokračuje účtom použitia disponibilného dôchodku – účet relevantný pre sektor domácností, pretože práve tu sa zaznamenávajú konečné výdavky domácností, pričom bilančnou položkou sú úspory domácností.

1.124. V rovnakom čase sa vytvára paralelný účet – účet znovurozdeľovania naturálnych dôchodkov. Tento účet má osobitný účel znázorňovať naturálne sociálne transfery ako imputované transfery verejnej správy do sektora domácností, takže dôchodok domácností sa môže zvýšiť o hodnotu individuálnych služieb poskytnutých verejnou správou. Na ďalšom účte (účte použitia upraveného disponibilného dôchodku) sa zvyšuje použitie disponibilného dôchodku domácnosťou o rovnakú hodnotu, ako keby sektor domácností nakupoval individuálne služby poskytované verejnou správou. Tieto dve imputácie sa navzájom rušia, takže bilančnou položkou sú úspory, ktoré sa rovnajú úsporám v hlavnej postupnosti účtov.

1.125. Úspory sa prenášajú na kapitálový účet, kde sa využívajú na financovanie tvorby kapitálu, čím umožňujú transfery kapitálu zo sektorov a do sektorov. Nedostatočné a nadmerné vynakladanie prostriedkov na nadobudnutie reálnych aktív vyúsťuje do bilančnej položky čisté pôžičky poskytnuté/prijaté. Čisté poskytnuté pôžičky sú prebytkom financovania a čisté prijaté pôžičky sú financovaním deficitu.

1.126. Nakoniec sa na finančných účtoch podrobne zaznamenávajú poskytnuté a prijaté pôžičky každého sektora, takže bilančná položka vyjadruje čisté prijaté alebo poskytnuté pôžičky. To by malo presne zodpovedať bilančnej položke kapitálového účtu čistých poskytnutých alebo prijatých pôžičiek, pričom akýkoľvek rozdiel musí byť spôsobený odchýlkou v meraní medzi skutočnosťou a finančným zaznamenávaním ekonomickej činnosti.

1.127. V poslednom riadku schémy je na ľavej strane počiatočná súvaha, ktorá znázorňuje úroveň všetkých aktív a pasív, reálnych aj finančných, na začiatku daného obdobia. Bohatstvo ekonomiky sa meria jej čistým majetkom (aktíva mínus pasíva), čo je znázornené na konci súvahy.

1.128. Smerom zľava doprava od počiatočnej súvahy sa zaznamenávajú rôzne zmeny aktív a pasív, ktoré sa vyskytnú počas účtovného obdobia. Kapitálový účet znázorňuje zmeny spôsobené transakciami s reálnymi aktívami a finančný účet zmeny spôsobené transakciami s finančnými aktívami a pasívami. Ak neexistujú žiadne iné vplyvy, umožní to ihneď vypočítať konečný stav tým, že sa zmeny pripočítajú k počiatočnému stavu.

1.129. Zmeny sa však môžu vyskytovať mimo ekonomického cyklu produkcie a spotreby a takéto zmeny ovplyvnia hodnoty aktív a pasív na konci obdobia. Jedným typom zmien je zmena objemu aktív – reálne zmeny fixného kapitálu spôsobené udalosťami mimo ekonomiky. Príkladom by boli straty spôsobené živelnými pohromami – rozsiahle zemetrasenie, pri ktorom by bola významná časť aktív zničená inak ako v dôsledku ekonomických transakcií výmeny a transferov. Táto škoda sa musí zaznamenať na účte ostatných zmien objemu, aby sa zohľadnila nižšia úroveň aktív, než by sa očakávalo pri posudzovaní výhradne ekonomických skutočností. Druhým spôsobom, ako sa môže zmeniť hodnota aktív (a pasív) inak ako v dôsledku ekonomických transakcií, je prostredníctvom zmeny cien, ktorá má za následok zisk alebo stratu z držby aktív. Táto zmena sa zaznamenáva na účte precenenia. Zohľadnenie týchto dvoch ďalších vplyvov na hodnoty stavu aktív a pasív umožňuje odhadnúť hodnoty konečnej súvahy tak, že sa počiatočný stav upraví o zmeny v tokových účtoch v poslednom riadku schémy.

Agregáty

1.130. Agregáty sú zloženými hodnotami, ktorými sa meria výsledok činnosti národnej ekonomiky, napríklad z hľadiska produkcie, pridanej hodnoty, disponibilného dôchodku, konečnej spotreby, úspor, tvorby kapitálu atď. Hoci výpočet agregátov nie je jediným účelom ESA, sú dôležité ako súhrnné ukazovatele na účely makroekonomických analýz a porovnaní v čase a priestore.

1.131. Rozlišujú sa dva typy agregátov:

a) agregáty, ktoré sa vzťahujú priamo na transakcie v systéme ESA 2010, ako je produkcia výrobkov a služieb, konečná spotreba, tvorba hrubého fixného kapitálu, odmeny zamestnancom atď.;

b) agregáty, ktoré predstavujú bilančné položky na účtoch, ako sú HDP v trhových cenách, prevádzkový prebytok celej ekonomiky, HND, národný disponibilný dôchodok, úspory, saldo bežných transakcií so zahraničím a čistý majetok celej ekonomiky (národné bohatstvo).

1.132. Prepočet na jedného obyvateľa má dôležité využitie pri meraní národných účtov. Pre všeobecné agregáty, akými sú HDP, národný dôchodok alebo konečná spotreba domácností, je obvykle používaným menovateľom celkový počet obyvateľov (rezidentov). Pri rozdelení účtov alebo častí účtov sektora domácností na subsektory sa používajú údaje o počte domácností a počte osôb patriacich do každého subsektora.

HDP: kľúčový agregát

1.133. HDP je jedným z kľúčových agregátov v ESA. HDP je meradlom celkovej ekonomickej činnosti na území ekonomiky, vedúcej k produkcii, ktorá uspokojuje konečný dopyt ekonomiky. Existujú tri spôsoby merania HDP v trhových cenách:

1. výrobná metóda ako súčet pridaných hodnôt vytvorených všetkými činnosťami, ktoré produkujú výrobky a služby, plus dane, mínus subvencie na produkty;

2. výdavková metóda ako súčet všetkých konečných výdavkov vynaložených buď na spotrebu konečnej produkcie v ekonomike, alebo na zvýšenie majetku, plus vývoz, mínus dovoz výrobkov a služieb;

3. dôchodková metóda ako súčet všetkých dôchodkov vytvorených v procese produkcie výrobkov a služieb plus dane z produkcie a dovozu, mínus subvencie.

1.134. Tieto tri metódy merania HDP takisto odzrkadľujú rôzne spôsoby posudzovania HDP z pohľadu jeho zložiek. Pridaná hodnota môže byť rozdelená podľa inštitucionálneho sektora a podľa druhu činnosti alebo odvetvia, ktoré prispievajú k celkovej výške pridanej hodnoty, napríklad poľnohospodárstvo, priemyselná výroba, stavebníctvo, služby atď.

Konečné výdavky sa môžu rozdeliť podľa druhu: výdavky domácností, konečné výdavky NZISD, konečné výdavky verejnej správy, zmeny stavu zásob, tvorba fixného kapitálu a vývoz mínus náklady na dovoz.

Celkové vytvorené dôchodky sa môžu rozdeliť podľa druhu dôchodkov – odmeny zamestnancov a prevádzkový prebytok.

1.135. S cieľom dosiahnuť najlepší odhad HDP sa do systému tabuliek dodávok a použitia obvykle zadávajú prvky týchto troch metód. To umožňuje porovnať odhady pridanej hodnoty a dôchodkov podľa odvetví a zosúladiť ponuku produktov a dopyt po nich. Týmto integrovaným prístupom sa zaisťuje konzistentnosť medzi zložkami HDP a lepší odhad úrovne HDP než na základe len jednej z troch metód. Po odpočítaní spotreby fixného kapitálu od HDP sa získa čistý domáci produkt v trhových cenách (ČDP).

Systém input-output tabuliek

1.136. Systém input-output (I-O) tabuliek spája zložky hrubej pridanej hodnoty (HPH), odvetvových vstupov a výstupov, dopytu po produktoch a ponuky produktov a zloženie použitia a zdrojov vo všetkých inštitucionálnych sektoroch ekonomiky. Tento systém analyzuje ekonomiku tak, aby boli zobrazené transakcie so všetkými výrobkami a službami medzi odvetviami a konečnými spotrebiteľmi počas jedného obdobia (napríklad štvrťrok alebo rok). Informácie sa môžu poskytnúť dvoma spôsobmi:

a) tabuľkami dodávok a použitia;

b) symetrickými input-output tabuľkami.

Tabuľky dodávok a použitia

1.137. Tabuľky dodávok a použitia zobrazujú celú ekonomiku podľa odvetví (napríklad odvetvie motorových vozidiel) a produktov (napríklad športové výrobky). Tabuľky zobrazujú prepojenie medzi zložkami HPH, odvetvovými vstupmi a výstupmi a ponukou a dopytom po produkte. Tabuľky dodávok a použitia prepájajú rôzne inštitucionálne sektory ekonomiky (napríklad verejné korporácie) s podrobnými údajmi o dovoze a vývoze výrobkov a služieb, výdavkoch verejnej správy, výdavkoch domácnosti a NZISD a tvorbe kapitálu.

1.138. Zostavenie tabuliek dodávok a použitia umožňuje overiť konzistentnosť a koherentnosť zložiek národných účtov v jednotnom podrobnom rámci a po začlenení zložiek troch metód merania HDP (t. j. výrobnej, dôchodkovej a výdavkovej) umožní jednotný odhad HDP.

1.139. Ak sú tabuľky dodávok a použitia vybilancované integrovaným spôsobom, zároveň koherentne a konzistentne prepájajú zložky týchto troch účtov:

1. účtu výrobkov a služieb;

2. účtu produkcie (podľa odvetví a podľa inštitucionálnych sektorov), ako aj

3. účtu tvorby dôchodkov (podľa odvetví a podľa inštitucionálnych sektorov).

Symetrické input-output tabuľky

1.140. Symetrické input-output tabuľky sú odvodené z údajov v tabuľkách dodávok a použitia a iných doplnkových zdrojov tak, aby tvorili teoretickú bázu pre následné analýzy.

1.141. Tieto tabuľky obsahujú symetrické (pre každý produkt alebo pre každé odvetvie) tabuľky, Leontiefovu inverziu a ostatné diagnostické analýzy, ako napríklad multiplikátory produkcie. Tieto tabuľky znázorňujú samostatne spotrebu výrobkov a služieb vyprodukovaných v danej ekonomike a spotrebu dovezených výrobkov a služieb, poskytujú teoretický rámec pre ďalšie štrukturálne analýzy ekonomiky vrátane štruktúry, ako aj dosahu zmien konečného dopytu na ekonomiku.

KAPITOLA 2

JEDNOTKY A ZOSKUPENIA JEDNOTIEK

2.01. Ekonomika krajiny je systém, v ktorom inštitúcie a ľudia interagujú prostredníctvom výmeny a prevodov výrobkov, služieb a platobných prostriedkov (napríklad peňazí) s cieľom produkovať a spotrebúvať výrobky a služby.

V ekonomike sú jednotky, ktoré interagujú, ekonomickými subjektmi, ktoré sú schopné vlastniť aktíva, vytvárať záväzky a zapájať sa do ekonomických aktivít a do transakcií s inými subjektmi. Sú známe pod pojmom inštitucionálne jednotky.

Vymedzenie jednotiek používaných v národných účtoch má zmysel z viacerých dôvodov. Po prvé jednotky sú základnými stavebnými článkami pri vymedzovaní ekonomík z geografického hľadiska, napríklad národy, regióny a zoskupenia štátov, ako napríklad menové alebo politické zväzy. Po druhé sú základnými stavebnými článkami pre zoskupenie jednotiek do inštitucionálnych sektorov. Po tretie sú nevyhnutné pre vymedzenie toho, ktoré toky a stavy sa zaznamenajú. Transakcie medzi rôznymi časťami tej istej inštitucionálnej jednotky sa v zásade do národných účtov nezaznamenávajú.

2.02. Jednotky a zoskupenia jednotiek používané v národných účtoch musia byť vymedzené s odkazom na druh ekonomickej analýzy, pre ktorú sú určené, a nie v zmysle typov jednotiek zvyčajne využívaných v štatistických dotazníkoch. Tieto naposledy uvedené jednotky (napríklad podniky, holdingové spoločnosti, činnostné jednotky, miestne jednotky, vládne ministerstvá, neziskové inštitúcie, domácnosti atď.) nemusia byť dostatočné na účely národných účtov, pretože sú založené na kritériách právnej, administratívnej a účtovnej povahy.

Štatistici musia zohľadňovať definície jednotiek, ktoré sú predmetom analýzy, tak ako sú ustanovené v ESA 2010, aby zaistili, že do zisťovaní, ktorými sa zhromažďujú údaje, sa postupne zavádzajú všetky informačné prvky potrebné na zhromaždenie údajov založených na jednotkách analýzy používaných v ESA 2010.

2.03. Charakteristickou črtou systému ESA 2010 je použitie typov jednotiek zodpovedajúcich trom spôsobom podrobnejšieho členenia ekonomiky:

1. na účely analýzy tokov a stavov je kľúčové vybrať jednotky, ktoré umožňujú študovať behaviorálne vzťahy medzi ekonomickými aktérmi;

2. pri analýze procesu výroby je nevyhnutné vybrať jednotky, ktoré zohľadňujú vzťahy technicko-hospodárskej povahy alebo odzrkadľujú miestne činnosti;

3. na regionálnu analýzu sú potrebné jednotky, ktoré odzrkadľujú miestne druhy činnosti.

Inštitucionálne jednotky sú vymedzené na dosiahnutie prvého z týchto cieľov. Behaviorálne vzťahy, ako sú opísané v bode 1, si vyžadujú jednotky, v ktorých sa odzrkadľuje všetka ich inštitucionálna ekonomická činnosť.

Výrobné postupy, technicko-hospodárske vzťahy a regionálne analýzy uvedené v bodoch 2 a 3 vyžadujú jednotky, ako napríklad miestne KAU. Tieto jednotky sú opísané ďalej v tejto kapitole.

Pred uvedením vymedzení jednotiek používaných v ESA 2010 je nevyhnutné vymedziť limity národnej ekonomiky.

LIMITY NÁRODNEJ EKONOMIKY

2.04. Jednotky, ktoré tvoria ekonomiku krajiny a ktorých toky a stavy sú zaznamenané v ESA 2010, sú rezidentské. Inštitucionálna jednotka má sídlo v krajine, ak má jednotka svoje centrum hlavného ekonomického záujmu na ekonomickom území tejto krajiny. Takéto jednotky sú známe ako rezidentské jednotky bez ohľadu na štátnu príslušnosť, právnu formu alebo ich prítomnosť na ekonomickom území v čase realizácie transakcie.

2.05. Ekonomické územie pozostáva:

a) z oblasti (geografického územia) pod efektívnou správou a ekonomickou kontrolou jednej vlády;

b) zo všetkých voľných zón vrátane colných skladov a tovární pod colnou kontrolou;

c) z národného vzdušného pásma, výsostných vôd a kontinentálnych šelfov ležiacich v medzinárodných vodách, na ktoré má krajina výhradné právo;

d) z teritoriálnych enkláv, pričom tieto enklávy predstavujú geografické územia, ktoré sa nachádzajú v zahraničí a ktoré na základe medzinárodných zmlúv alebo medzištátnych dohôd používajú orgány verejnej správy krajiny (ako sú veľvyslanectvá, konzuláty, vojenské základne, vedecké základne atď.);

e) z nálezísk ropy, zemného plynu atď. v medzinárodných vodách mimo kontinentálneho šelfu krajiny, obhospodarovaných jednotkami sídliacimi na území, ktoré je vymedzené v písmenách a) až d).

Rybárske lode, ostatné lode, plávajúce plošiny a lietadlá sa chápu v ESA ako mobilné zariadenia, či už vlastnené a/alebo prevádzkované rezidentskými jednotkami krajiny, alebo vlastnené nerezidentmi a prevádzkované rezidentskými jednotkami. Transakcie spojené s vlastníctvom (tvorba hrubého fixného kapitálu) a používaním (prenájom, poistenie atď.) mobilného zariadenia sa priraďujú do ekonomiky krajiny, ktorej rezidentom je vlastník a/alebo prevádzkovateľ. V prípade finančného lízingu sa predpokladá zmena vlastníctva.

Ekonomické územie môže byť oblasť väčšia alebo menšia, než je oblasť vymedzená vyššie. Príkladom väčšej oblasti je menová únia, ako napríklad Európska menová únia; príkladom menšej oblasti je časť krajiny, ako napríklad región.

2.06. Ekonomické územie nezahŕňa extrateritoriálne enklávy.

Vylúčené sú tiež tie časti vlastného geografického územia krajiny, ktoré používajú tieto organizácie:

a) orgány verejnej správy iných krajín;

b) inštitúcie a orgány Európskej únie a

c) medzinárodné organizácie v rámci medzinárodných dohôd medzi štátmi.

Územia využívané inštitúciami a orgánmi Európskej únie a medzinárodnými organizáciami sú samostatnými ekonomickými územiami. Znakom takýchto území je to, že jedinými rezidentmi sú inštitúcie.

2.07. Centrum hlavného ekonomického záujmu znamená, že existuje určité miesto v rámci ekonomického územia krajiny, na ktorom sa jednotka zapája do ekonomických činností a transakcií vo významnom rozsahu počas nevymedzeného alebo ohraničeného, ale dlhého obdobia (rok alebo viac). Vlastníctvo pôdy a budov v rámci ekonomického územia sa považuje za dostatočné na to, aby mal na tomto území vlastník centrum hlavného ekonomického záujmu.

Podniky sú takmer vždy spojené iba s jednou národnou ekonomikou. Zdaňovanie a iné zákonné požiadavky zvyčajne vedú k tomu, že v každej právnej jurisdikcii sa pre operácie používa samostatná právnická osoba. Okrem toho, ak jediná právnická osoba vykonáva významné operácie na dvoch alebo viacerých územiach (napríklad pre pobočky, vlastníctvo pôdy a podniky pôsobiace na viacerých územiach), na štatistické účely sa určí osobitná inštitucionálna jednotka. V dôsledku rozdelenia takýchto právnických osôb je sídlo každého následne identifikovaného podniku zrejmé. Centrum hlavného ekonomického záujmu neznamená, že subjekty s významnými prevádzkami na dvoch alebo viacerých územiach by nemali byť rozdelené.

Ak spoločnosť existuje vo forme schránkovej spoločnosti, jej príslušnosť k ekonomickému územiu sa určí podľa zákonov toho ekonomického územia, na ktorom bola spoločnosť založená alebo zaregistrovaná.

2.08. Jednotky, ktoré sa pokladajú za rezidentov krajiny, možno ďalej rozdeliť na:

a) jednotky, ktoré sú zapojené do výroby, financovania, poisťovania alebo prerozdeľovania, pokiaľ ide o všetky ich transakcie okrem tých, ktoré sa týkajú vlastníctva pôdy a budov;

b) jednotky, ktoré sú zapojené predovšetkým do spotreby, vzhľadom na všetky ich transakcie okrem tých, ktoré sa týkajú vlastníctva pôdy a budov;

c) všetky jednotky, ktoré sú vlastníkmi pôdy a budov, okrem vlastníkov extrateritoriálnych enkláv, ktoré sú súčasťou ekonomického územia iných krajín alebo sú nezávislými štátmi.

2.09. Pri jednotkách iných ako domácnosti sa vzhľadom na všetky ich transakcie okrem tých, ktoré sa vzťahujú na vlastníctvo pôdy a budov, rozlišujú tieto dva prípady:

a) činnosť vykonávaná výhradne na ekonomickom území krajiny: jednotky, ktoré vykonávajú takúto činnosť, sú rezidentskými jednotkami tejto krajiny;

b) činnosť vykonávaná počas jedného roka alebo dlhšie na ekonomickom území niekoľkých krajín: iba tá časť jednotky, ktorej centrum hlavného ekonomického záujmu je na ekonomickom území krajiny, sa považuje za rezidentskú jednotku tejto krajiny.

Rezidentská inštitucionálna jednotka môže byť fiktívnou rezidentskou jednotkou vo vzťahu k činnosti vykonávanej v danej krajine rok alebo dlhšie jednotkou, ktorá sídli v inej krajine. Ak sa takáto činnosť vykonáva kratšie ako jeden rok, činnosť zostáva súčasťou činností danej výrobnej inštitucionálnej jednotky a nerozlišuje sa samostatná inštitucionálna jednotka. Keď nie je činnosť významná, napriek tomu, že trvá dlhšie ako rok, a v prípade inštalácie zariadenia v zahraničí sa samostatná jednotka nerozlišuje a činnosti sa zaznamenajú ako činnosti danej výrobnej inštitucionálnej jednotky.

2.10. Okrem prípadu, keď sú v pozícii vlastníkov pôdy a budov, domácnosti sú rezidentské jednotky ekonomického územia, na ktorom majú centrum hlavného ekonomického záujmu. Sú rezidentské bez ohľadu na obdobie strávené v zahraničí, trvajúce menej ako rok. Zahŕňajú najmä:

a) pohraničných pracovníkov, definovaných ako osoby, ktoré denne prekračujú hranicu, keďže pracujú v susednej krajine;

b) sezónnych pracovníkov, definovaných ako osoby, ktoré z krajiny vycestujú na niekoľko mesiacov podľa sezóny, ale na obdobie kratšie ako jeden rok, za prácou v inej krajine;

c) turistov, pacientov, študentov, hosťujúcich úradníkov, podnikateľov, obchodných cestujúcich, umelcov a členov posádok, ktorí cestujú do zahraničia;

d) miestne najímaných pracovníkov, ktorí pracujú v extrateritoriálnych enklávach zahraničných vlád;

e) zamestnancov inštitúcií Európskej únie a civilných alebo vojenských medzinárodných organizácií, ktorých ústredia sa nachádzajú v extrateritoriálnych enklávach;

f) oficiálnych, civilných alebo vojenských zástupcov vlády krajiny (a ich domácností), ktorí pôsobia v teritoriálnych enklávach.

Študenti sa vždy považujú za rezidentov bez ohľadu na dĺžku ich štúdia v zahraničí.

2.11. Všetky jednotky v pozícii vlastníkov pôdy a/alebo budov, ktoré tvoria súčasť ekonomického územia, sú rezidentskými jednotkami alebo fiktívnymi rezidentskými jednotkami krajiny, v ktorej sa nachádza táto pôda alebo tieto budovy.

INŠTITUCIONÁLNE JEDNOTKY

2.12. *Definícia:* Inštitucionálna jednotka je hospodársky subjekt charakterizovaný samostatnosťou pri rozhodovaní o výkone svojej hlavnej funkcie. Rezidentská jednotka sa považuje za inštitucionálnu jednotku na ekonomickom území, na ktorom má centrum hlavného ekonomického záujmu, ak má samostatnosť pri rozhodovaní a vedie buď úplný súbor účtov, alebo je schopná zostaviť úplný súbor účtov.

Aby mal samostatnosť pri rozhodovaní vo vzťahu k svojej hlavnej funkcii, subjekt musí byť:

a) oprávnený vlastniť výrobky a aktíva vo vlastnom mene; preto musí byť schopný meniť vlastníctvo výrobkov a aktív v transakciách s inými inštitucionálnymi jednotkami;

b) schopný prijímať hospodárske rozhodnutia a zapájať sa do ekonomických činností, za ktoré zodpovedá a za ktoré je zodpovedný zo zákona;

c) schopný prijímať záväzky vo vlastnom mene, zaväzovať sa na ďalšie povinnosti či iné záväzky a uzatvárať zmluvy a

d) schopný viesť úplný súbor účtov, pozostávajúci z účtovných záznamov zahŕňajúcich všetky jeho transakcie vykonané počas účtovného obdobia, ako aj súvahy aktív a pasív.

2.13. Vždy, keď subjekt nemá znaky inštitucionálnej jednotky, platia tieto zásady:

a) domácnosti sa považujú za samostatné pri rozhodovaní vo vzťahu k ich hlavným funkciám, a preto sú inštitucionálnymi jednotkami, aj keď nevedú úplný súbor účtov;

b) subjekty, ktoré nevedú úplný súbor účtov a nie sú schopné v prípade, ak tak majú urobiť, zostaviť úplný súbor účtov, nie sú inštitucionálne jednotky;

c) subjekty, ktoré pri vedení úplného súboru účtov nie sú pri rozhodovaní samostatné, sú súčasťou jednotiek, ktoré ich kontrolujú;

d) subjekty nemusia uverejňovať účtovné závierky na to, aby boli inštitucionálnou jednotkou;

e) subjekty, ktoré sú časťou skupiny jednotiek zapojenej do výroby a vedú úplný súbor účtov, sa považujú za inštitucionálne jednotky dokonca aj vtedy, ak sa čiastočne vzdali svojej autonómie pri rozhodovaní v prospech centrálneho orgánu (ústredia) zodpovedného za všeobecné smerovanie skupiny; ústredie sa považuje za inštitucionálnu jednotku odlišnú od jednotiek, ktoré kontroluje;

f) kvázikorporácie sú subjekty, ktoré vedú úplný súbor účtov a nemajú žiadny právny status. Z ekonomickej a finančnej stránky sa správajú odlišne od svojich vlastníkov a podobne ako korporácie. Považujú sa za separátne inštitucionálne jednotky a samostatné pri rozhodovaní.

Ústredia a holdingové spoločnosti

2.14. Ústredia a holdingové spoločnosti sú inštitucionálne jednotky. Ide o tieto dva typy:

a) Ústredie je jednotka, ktorá vykonáva riadiacu kontrolu nad svojimi dcérskymi spoločnosťami. Ústredia sa zaraďujú do hlavného sektora nefinančných korporácii svojich dcérskych spoločností, pokiaľ nie sú všetky alebo väčšina ich dcérskych spoločností finančnými korporáciami, pričom v takom prípade sa považujú za finančné pomocné inštitúcie (S.126) v sektore finančných korporácií.

Ak ide o zoskupenie nefinančných a finančných dcérskych spoločností, zaradenie do sektora sa určí na základe hlavného podielu podľa pridanej hodnoty.

Ústredia sa podľa Medzinárodnej štandardnej odvetvovej klasifikácie ekonomických činností (International Standard Industrial Classification of All Economic Activities Revision – ISIC Rev. 4), sekcie M, triedy 7010 (NACE Rev. 2, M 70.10) opisujú takto:

Táto trieda zahŕňa dohľad nad inými jednotkami spoločnosti alebo podniku a ich riadenie, strategické alebo organizačné plánovanie a rozhodovaciu úlohu spoločnosti alebo podniku, vykonávanie prevádzkovej kontroly a riadenie každodennej prevádzky spriaznených jednotiek.

b) Holdingová spoločnosť, ktorá má v držbe aktíva dcérskych korporácií, ale nevykonáva žiadne riadiace činnosti, je kaptívna finančná inštitúcia (S.127) a je klasifikovaná ako finančná korporácia.

Holdingové spoločnosti sa podľa ISIC Rev. 4, sekcie K, triedy 6420 (NACE Rev. 2, K 64.20) opisujú takto:

Táto trieda zahŕňa činnosti holdingových spoločností, t. j. jednotiek, ktoré vlastnia aktíva (vlastnia väčšinový podiel na základnom imaní) skupiny dcérskych korporácií a ktorých hlavnou činnosťou je vlastníctvo skupiny. Holdingové spoločnosti v tejto triede neposkytujú žiadnu inú službu spoločnostiam, ktorých kapitál vlastnia, t. j. nespravujú ani neriadia iné jednotky.

Skupiny korporácií

2.15. Veľké skupiny korporácií vznikajú, keď materská spoločnosť ovláda viacero dcérskych spoločností, ktoré môžu ďalej ovládať svoje dcérske spoločnosti atď. Každý člen skupiny sa považuje za samostatnú inštitucionálnu jednotku, ak spĺňa definíciu inštitucionálnej jednotky.

2.16. Keďže skupiny nie sú vždy stabilné v priebehu času ani v praxi jednoducho identifikovateľné, výhodou je, ak sa skupiny korporácií nepovažujú za jedinú inštitucionálnu jednotku. Môže byť ťažké získať údaje o skupinách, ktorých činnosti nie sú úzko integrované. Mnohé skupiny sú príliš veľké a heterogénne na to, aby sa považovali za jedinú jednotku, a ich veľkosť a zloženie sa môže časom zmeniť v dôsledku fúzií a prevzatí.

Subjekty špeciálneho určenia

2.17. Subjektom špeciálneho určenia (special purpose entity – SPE) alebo prostriedkom špeciálneho určenia (special purpose vehicle – SPV) je zvyčajne spoločnosť s ručením obmedzeným alebo komanditná spoločnosť vytvorená na splnenie striktne vymedzených, špecifických alebo dočasných cieľov a na účely izolovania finančného rizika, špecifického daňového alebo regulačného rizika.

2.18. Jednotné vymedzenie SPE neexistuje, ale typické sú tieto vlastnosti:

a) nemajú žiadnych zamestnancov ani žiadne nefinančné aktíva;

b) okrem vývesnej firemnej tabule alebo znaku potvrdzujúcich miesto ich registrácie nevykazujú inú fyzickú prítomnosť;

c) vždy sú spriaznené s inou spoločnosťou, často ako dcérska spoločnosť;

d) sídlia na inom území, než je rezidentské územie spriaznených korporácií. V prípade nevykazovania nijakej fyzickej prítomnosti sa sídlo spoločnosti určí na základe ekonomického územia, podľa ktorého právnych predpisov bola spoločnosť založená alebo zaregistrovaná;

e) sú riadené zamestnancami inej korporácie, ktorá s ňou môže, ale nemusí byť spriaznená. SPE platí poplatky za služby, ktoré jej boli poskytnuté, a naopak, účtuje svojej materskej alebo inej spriaznenej korporácii poplatok na pokrytie týchto nákladov. Toto je jediný výrobný proces, do ktorého sa SPE zapája, aj keď jej často vznikajú záväzky v mene jej vlastníka a zvyčajne získava investičné dôchodky a holdingové zisky z aktív, ktoré má v držbe.

2.19. Bez ohľadu na to, či jednotka má všetky, alebo nemá žiadne z týchto charakteristík, a bez ohľadu na to, či sa považuje za SPE alebo podobný subjekt, musí sa s ňou zaobchádzať takisto ako s každou inou inštitucionálnou jednotkou tým, že sa zaradí do sektora a odvetvia podľa jej hlavnej činnosti. Nestane sa tak v prípade, ak SPE nemá žiadne právo na samostatnú činnosť.

2.20. Kaptívne finančné inštitúcie, umelé dcérske spoločnosti a jednotky špeciálneho určenia verejnej správy, ktoré nemôžu konať samy, sú teda zaradené do sektora subjektu, ktorý ich kontroluje. Výnimkou je prípad, ak sú nerezidentské, pričom v takom prípade sa rozlišujú samostatne od subjektu, ktorý ich kontroluje. V prípade verejnej správy však činnosti dcérskej spoločnosti musia byť viditeľné v účtoch verejnej správy.

Kaptívne finančné inštitúcie

2.21. Holdingová spoločnosť, ktorá iba vlastní aktíva dcérskych spoločností, je jeden príklad kaptívnej finančnej inštitúcie. Príkladom iných jednotiek, s ktorými sa tiež zaobchádza ako s kaptívnymi finančnými inštitúciami, sú jednotky s charakteristikami SPE podľa uvedeného opisu vrátane investičných a penzijných fondov a jednotiek používaných na držbu a správu majetku jednotlivcov alebo rodín, emitovanie dlhových cenných papierov v mene spriaznených spoločností (takáto spoločnosť sa môže nazývať „conduit company“) a vykonávanie iných finančných funkcií.

2.22. Stupeň nezávislosti od materskej spoločnosti možno preukázať vykonávaním určitej podstatnej kontroly nad svojimi aktívami a pasívami do takej miery, že jednotka znáša riziko a získava požitky súvisiace s aktívami a pasívami. Takéto jednotky sa zaraďujú do sektora finančných korporácií.

2.23. Subjekt tohto typu, ktorý nemôže konať nezávisle od svojej materskej spoločnosti a je jednoducho pasívnym držiteľom aktív a pasív (niekedy sa takýto režim nazýva „autopilot“), sa nepovažuje za samostatnú inštitucionálnu jednotku, pokiaľ nesídli v inej ekonomike ako jeho materská spoločnosť. Ak sídli v tej istej ekonomike ako jeho materská spoločnosť, považuje sa za „umelú dcérsku spoločnosť“ podľa nižšie uvedeného opisu.

Umelé dcérske spoločnosti

2.24. Dcérska spoločnosť, ktorú úplne vlastní materská korporácia, môže byť vytvorená na poskytovanie služieb materskej korporácii alebo inej korporácii v tej istej skupine s cieľom vyhnúť sa zdaneniu, minimalizovať záväzky v prípade konkurzu alebo zabezpečiť iné technické výhody v rámci platných daňových predpisov alebo právnych predpisov platných pre korporácie v konkrétnej krajine.

2.25. Takéto typy subjektov vo všeobecnosti nespĺňajú definíciu inštitucionálnej jednotky, pretože im chýba schopnosť konať nezávisle od ich materskej korporácie a môžu byť predmetom obmedzení, pokiaľ ide o ich schopnosť držať aktíva alebo vykonávať transakcie týkajúce sa aktív v ich súvahách. Úroveň ich produkcie a cena, ktorá im je zaplatená, sú určené materskou spoločnosťou (prípadne inými korporáciami v tej istej skupine), ktorá je ich jediným klientom. Preto sa nepovažujú za samostatné inštitucionálne jednotky, ale za neoddeliteľnú súčasť materskej spoločnosti, a ich účty sú konsolidované s účtami materskej spoločnosti. Nie je to tak v prípade, ak sídlia na inom ekonomickom území, než je územie, na ktorom sídli materská spoločnosť.

2.26. Medzi práve opísanou umelou dcérskou spoločnosťou a jednotkou, ktorá vykonáva iba pomocné činnosti, je potrebné rozlišovať. Rozsah pomocných činností je obmedzený na typ služobných funkcií, ktoré potrebujú takmer všetky podniky vo väčšej či menšej miere, ako napríklad čistenie priestorov, spracovanie miezd zamestnancov alebo poskytovanie infraštruktúry informačných technológií pre spoločnosť (pozri kapitolu 1 ods. 1.31).

Jednotky špeciálneho určenia vo verejnej správe

2.27. Verejná správa môže takisto vytvárať jednotky špeciálneho určenia s charakteristikami a funkciami podobnými tým, ktoré majú kaptívne finančné inštitúcie a umelé dcérske spoločnosti. Takéto jednotky nemajú právomoc konať nezávisle a rozsah transakcií, do ktorých sa môžu zapájať, je obmedzený. Nepreberajú riziká ani požitky súvisiace s aktívami a pasívami, ktoré majú v držbe. Ak sú takéto jednotky rezidentské, musia sa považovať za neoddeliteľnú súčasť verejnej správy, a nie za samostatné jednotky. Ak sú nerezidentské, považujú sa za samostatné jednotky. Akékoľvek transakcie, ktoré vykonajú v zahraničí, sa musia odzrkadliť v príslušných transakciách s verejnou správou. Preto jednotka, ktorá si požičiava v zahraničí, sa potom považuje za jednotku, ktorá požičiava tú istú sumu verejnej správe, a to za tých istých podmienok, ako má pôvodná pôžička.

2.28. Účty SPE, ktoré nemajú žiadne právo nezávisle konať, sú teda konsolidované s materskou korporáciou. Inak je to v prípade, ak sídlia v inej ekonomike než materská spoločnosť. Existuje jedna výnimka z tohto všeobecného pravidla, a síce keď je nerezidentský SPE vytvorený verejnou správou.

2.29. Fiktívne rezidentské jednotky sa vymedzujú ako:

a) tie časti nerezidentských jednotiek, ktoré majú centrum hlavného ekonomického záujmu (ktorými sú teda vo väčšine prípadov jednotky, ktoré sa zapájajú do ekonomickej produkcie rok alebo dlhšie) na ekonomickom území krajiny;

b) nerezidentské jednotky v postavení vlastníka pôdy a/alebo budov na ekonomickom území krajiny, ale iba pokiaľ ide o transakcie ovplyvňujúce túto pôdu alebo budovy.

Fiktívne rezidentské jednotky sa považujú za inštitucionálne jednotky bez ohľadu na ich čiastkové účtovníctvo a bez ohľadu na samostatnosť pri rozhodovaní.

2.30. Za inštitucionálne jednotky sa považujú:

a) jednotky, ktoré majú samostatnosť pri rozhodovaní a úplný súbor účtov, ako sú:

1. súkromné a verejné korporácie;

2. družstvá alebo partnerstvá uznané ako nezávislé právne subjekty;

3. verejní výrobcovia uznaní ako nezávislé právne subjekty podľa osobitných právnych predpisov;

4. neziskové inštitúcie uznané ako nezávislé právne subjekty a

5. orgány verejnej správy;

b) jednotky, ktoré majú úplný súbor účtov a ktoré sa považujú za jednotky so samostatnosťou pri rozhodovaní napriek tomu, že nie sú založené oddelene od svojej materskej jednotky: kvázikorporácie;

c) jednotky, ktoré nemusia nevyhnutne viesť úplný súbor účtov, ale ktoré sa považujú za jednotky, ktoré majú samostatnosť pri rozhodovaní, konkrétne:

1. domácnosti;

2. fiktívne rezidentské jednotky.

INŠTITUCIONÁLNE SEKTORY

2.31. Pri makroekonomickej analýze sa pôsobenie každej inštitucionálnej jednotky nehodnotí samostatne – hodnotia sa súhrnné činnosti podobných inštitúcií. Jednotky sú spojené do skupín nazývaných inštitucionálne sektory, z ktorých niektoré sú rozdelené do subsektorov.

Tabuľka 2.1 – Sektory a subsektory

Sektory a subsektory				Verejné	Národné súkromné	Pod zahraničnou kontrolou
Nefinančné korporácie			S.11	S.11001	S.11002	S.11003
Finančné korporácie			S.12			
Peňažné finančné inštitúcie (MFI)	Centrálna banka		S.121			
	Ostatné peňažné finančné inštitúcie (Other monetary financial institutions – OMFI)	Korporácie prijímajúce vklady okrem centrálnej banky	S.122	S.12201	S.12202	S.12203
		Fondy peňažného trhu (MMF)	S.123	S.12301	S.12302	S.12303
Finančné korporácie okrem MFI a poisťovacie korporácie a penzijné fondy (Insurance corporations and pension funds –ICPF)	Investičné fondy iné ako fondy peňažného trhu		S.124	S.12401	S.12402	S.12403
	Ostatní finanční sprostredkovatelia okrem poisťovacích korporácií a penzijných fondov		S.125	S.12501	S.12502	S.12503
	Finančné pomocné inštitúcie		S.126	S.12601	S.12602	S.12603
	Kaptívne finančné inštitúcie a požičiavatelia peňazí		S.127	S.12701	S.12702	S.12703
ICPF	Poisťovacie korporácie (Insurance corporations – IC)		S.128	S.12801	S.12802	S.12803
	Penzijné fondy (Pension funds – PF)		S.129	S.12901	S.12902	S.12903
Verejná správa			S.13			
Ústredná štátna správa (okrem fondov sociálneho zabezpečenia)			S.1311			
Regionálna štátna správa (okrem fondov sociálneho zabezpečenia)			S.1312			
Miestna samospráva (okrem fondov sociálneho zabezpečenia)			S.1313			
Fondy sociálneho zabezpečenia			S.1314			
Domácnosti			S.14			
Zamestnávatelia a samostatne zárobkovo činné osoby			S.141 + S.142			
Zamestnanci			S.143			
Príjemcovia dôchodkov z majetku a transferových dôchodkov			S.144			
Príjemcovia dôchodkov z majetku			S.1441			
Príjemcovia dávok dôchodkového zabezpečenia			S.1442			
Príjemcovia ostatných transferov			S.1443			
Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam			S.15			
Zahraničie			S.2			
Členské štáty a inštitúcie a orgány Európskej únie			S.21			
Členské štáty Európskej únie			S.211			
Inštitúcie a orgány Európskej únie			S.212			
Nečlenské krajiny a medzinárodné organizácie nesídliace v Európskej únii			S.22			

2.32. Každý sektor a subsektor zoskupuje inštitucionálne jednotky, ktoré majú podobný typ ekonomického správania.

Graf 2.1 – Zaradenie jednotiek do sektorov

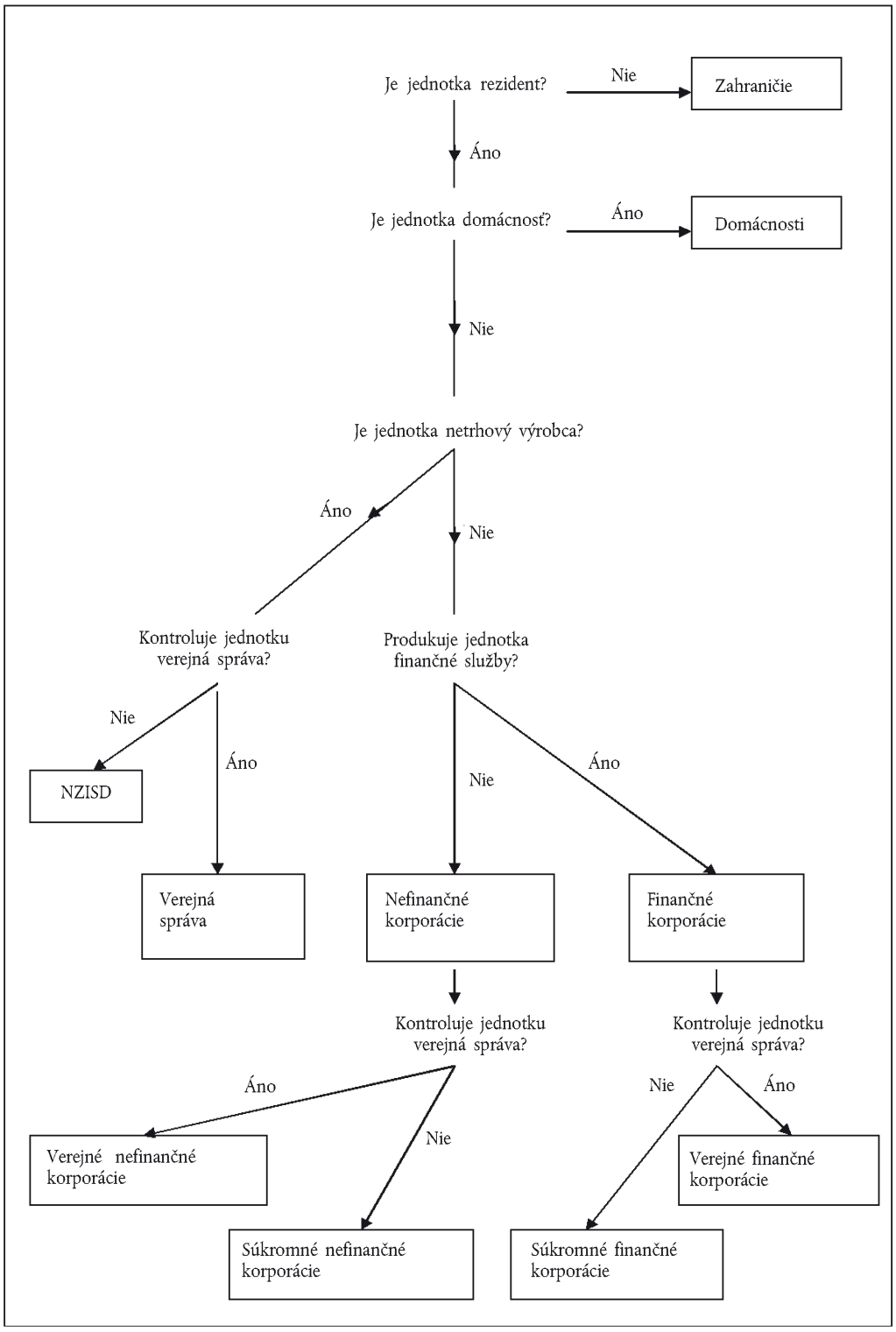

2.33. Inštitucionálne jednotky sú zoskupené do sektorov na základe typu výrobcu, ktorým sú, a v závislosti od ich hlavnej činnosti a funkcie, ktoré sa považujú za indikátory ich ekonomického správania.

2.34. V grafe 2.1 je znázornené, ako sú jednotky zaradené do hlavných sektorov. Na určenie sektora jednotky, ktorá je rezidentská a nie je domácnosťou, je podľa diagramu potrebné určiť, či je, alebo nie je kontrolovaná verejnou správou a či je trhovým, alebo netrhovým výrobcom.

2.35. Kontrola nad finančnou alebo nefinančnou korporáciou sa musí vymedziť ako schopnosť stanoviť všeobecnú korporačnú politiku, napríklad v prípade potreby výberom vhodných riaditeľov.

2.36. Jediná inštitucionálna jednotka (iná korporácia, domácnosť, nezisková inštitúcia alebo vládna jednotka) si zaisťuje kontrolu nad korporáciou alebo kvázikorporáciou vlastníctvom viac ako polovice akcií s hlasovacím právom alebo inou kontrolou nad viac ako polovicou hlasovacích práv akcionárov.

2.37. Na kontrolu nad viac ako polovicou hlasovacích práv akcionárov samotná inštitucionálna jednotka nemusí vlastniť žiadne z akcií s hlasovacím právom. Daná korporácia, korporácia C, by mohla byť dcérskou spoločnosťou inej korporácie B, v ktorej tretia korporácia A vlastní väčšinu akcií s hlasovacím právom. Korporácia C sa považuje za dcérsku spoločnosť korporácie B vtedy, keď korporácia B kontroluje viac ako polovicu hlasovacích práv akcionárov v korporácii C alebo korporácia B je akcionárom v korporácii C s právom menovať alebo odvolávať väčšinu riaditeľov v korporácii C.

2.38. Verejná správa si zabezpečuje kontrolu nad korporáciou v dôsledku osobitného právneho predpisu, vyhlášky alebo nariadenia, ktoré ju splnomocňujú na stanovenie korporačnej politiky. Nasledujúce ukazovatele predstavujú hlavné faktory, ktoré treba posúdiť pri rozhodovaní o tom, či je korporácia kontrolovaná verejnou správou:

a) verejné vlastníctvo väčšinovej účasti s hlasovacím právom;

b) verejná kontrola správnej rady alebo riadiaceho orgánu;

c) verejná kontrola nad vymenovaním alebo odvolaním kľúčových zamestnancov;

d) verejná kontrola nad hlavnými výbormi subjektu;

e) verejné vlastníctvo „zlatej akcie“;

f) osobitné predpisy;

g) štát ako hlavný zákazník;

h) vypožičiavanie si od štátu.

Na kontrolu môže stačiť jediný ukazovateľ, v iných prípadoch môže byť však kolektívnym ukazovateľom kontroly viacero samostatných ukazovateľov.

2.39. V prípade neziskových inštitúcií uznaných ako nezávislé právne subjekty sa musí posúdiť týchto päť ukazovateľov kontroly:

a) vymenovanie vedúcich zamestnancov;

b) ustanovenia zakladajúcich listín;

c) zmluvné dohody;

d) miera financovania;

e) miera preberania rizika štátom.

Tak ako v prípade korporácií, v niektorých prípadoch môže na kontrolu stačiť jediný ukazovateľ, v iných prípadoch môže byť však kolektívnym ukazovateľom kontroly viacero samostatných ukazovateľov.

2.40. Rozlišovanie medzi trhovým a netrhovým a v prípade subjektov verejného sektora zaradenie do sektora verejnej správy a sektora korporácií závisí od kritérií stanovených v odseku 1.37.

2.41. Sektor sa rozdelí na subsektory podľa kritérií relevantných pre daný sektor; napríklad verejnú správu možno rozdeliť na ústrednú štátnu správu, regionálnu štátnu správu a miestnu samosprávu a fondy sociálneho zabezpečenia. Toto umožňuje presnejší opis ekonomického správania jednotiek.

Účty sektorov a subsektorov zaznamenávajú všetky činnosti inštitucionálnych jednotiek, či už hlavné, alebo vedľajšie, ktoré zahŕňa vhodný sektor.

Každá inštitucionálna jednotka patrí iba do jedného sektora alebo subsektora.

2.42. Keď je hlavnou funkciou inštitucionálnej jednotky výroba výrobkov a služieb, musí byť najprv stanovený typ výrobcu, aby mohol byť zaradený do sektora.

2.43. V tabuľke 2.2 sú znázornené typy výrobcov a hlavné činnosti a funkcie, ktoré sú charakteristické pre každý sektor:

Tabuľka 2.2 – Typ výrobcu a hlavné činnosti a funkcie klasifikované podľa sektora

Typ výrobcu	Hlavná činnosť a funkcia	Sektor
Trhový výrobca	Produkcia trhových výrobkov a nefinančných služieb	Nefinančné korporácie (S.11)
Trhový výrobca	Finančné sprostredkovanie vrátane poistenia Pomocné finančné činnosti	Finančné korporácie (S.12)
Verejný netrhový výrobca	Výroba a dodávanie netrhovej produkcie pre kolektívnu a individuálnu spotrebu a realizácia transakcií zameraných na prerozdelenie národného dôchodku a bohatstva	Verejná správa (S.13)
Trhový výrobca alebo súkromný výrobca na vlastné konečné použitie	Spotreba Trhová produkcia a produkcia na vlastné konečné použitie	Domácnosti (S.14) ako spotrebitelia ako podnikatelia
Súkromný netrhový výrobca	Výroba a dodávanie netrhovej produkcie na individuálnu spotrebu	Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (S.15)

2.44. Sektor zahraničia (S.2) znázorňuje toky a stavy medzi rezidentskými a nerezidentskými jednotkami – nerezidentské jednotky nie sú charakteristické podobnými cieľmi a typmi správania a možno ich rozoznať iba na základe ich tokov a stavov pri kontakte s rezidentskými jednotkami.

Nefinančné korporácie (S.11)

2.45. *Definícia:* Sektor nefinančných korporácií (S.11) pozostáva z inštitucionálnych jednotiek, ktoré sú nezávislými právnymi subjektmi a trhovými výrobcami a ktorých hlavnou činnosťou je produkcia výrobkov a nefinančných služieb. Sektor nefinančných korporácií zároveň zahŕňa nefinančné kvázikorporácie [pozri odsek 2.13 písm. f)].

2.46. Patria sem tieto inštitucionálne jednotky:

a) súkromné a verejné korporácie, ktoré sú trhovými výrobcami zapojenými hlavne do produkcie výrobkov a nefinančných služieb;

b) družstvá a partnerstvá uznané ako nezávislé právne subjekty, ktoré sú trhovými výrobcami zapojenými hlavne do produkcie výrobkov a nefinančných služieb;

c) verejní výrobcovia uznaní ako nezávislé právne subjekty, ktorí sú trhovými výrobcami zapojenými hlavne do produkcie výrobkov a nefinančných služieb;

d) neziskové inštitúcie alebo združenia slúžiace nefinančným korporáciám uznané za nezávislé právne subjekty, ktoré sú trhovými výrobcami zapojenými hlavne do produkcie výrobkov a nefinančných služieb;

e) ústredia kontrolujúce skupinu korporácií, ktoré sú trhovými výrobcami, kde je prevažujúcim typom činnosti skupiny korporácií ako celku – merané na základe pridanej hodnoty – produkcia výrobkov a nefinančných služieb;

f) SPE, ktorých hlavnou činnosťou je poskytovanie výrobkov či nefinančných služieb;

g) súkromné a verejné kvázikorporácie, ktoré sú trhovými výrobcami zapojenými hlavne do produkcie výrobkov a nefinančných služieb.

2.47. Nefinančné kvázikorporácie sú všetky subjekty, ktoré sú trhovými výrobcami zapojenými hlavne do produkcie výrobkov a nefinančných služieb a spĺňajú podmienky na ich zaradenie medzi kvázikorporácie [pozri odsek 2.13 písm. f)].

Nefinančné kvázikorporácie musia mať dostatok informácií, aby bolo možné zostaviť úplný súbor účtov, a byť prevádzkované tak, ako keby boli korporáciami. Ich vzťah k ich vlastníkovi je *de facto* vzťahom korporácie a jej akcionárov.

Nefinančné kvázikorporácie vlastnené domácnosťami, jednotkami verejnej správy alebo neziskovými inštitúciami sú zoskupené spolu s nefinančnými korporáciami v sektore nefinančných korporácií, a nie v sektore ich vlastníka.

2.48. Existencia úplného súboru účtov vrátane súvah nie je dostatočnou podmienkou na to, aby sa trhoví výrobcovia považovali za inštitucionálne jednotky, ako napríklad kvázikorporácie. Partnerstvá a verejní výrobcovia okrem tých, ktorí sú zahrnutí v odseku 2.46 písm. a), b), c) a f), a podniky s jedným vlastníkom – dokonca aj vtedy, ak vedú úplný súbor účtov – nie sú vo všeobecnosti samostatnými inštitucionálnymi jednotkami, pretože nemajú samostatnosť pri rozhodovaní, ich riadenie je pod kontrolou domácností, neziskových inštitúcií alebo verejnej správy, ktoré ich vlastnia.

2.49. Nefinančné korporácie zahŕňajú fiktívne rezidentské jednotky, ktoré sa považujú za kvázikorporácie.

2.50. Sektor nefinančných korporácií je rozdelený do troch subsektorov:

a) verejné nefinančné korporácie (S.11001);

b) národné súkromné nefinančné korporácie (S.11002);

c) nefinančné korporácie pod zahraničnou kontrolou (S.11003).

Subsektor: verejné nefinančné korporácie (S.11001)

2.51. *Definícia:* Subsektor verejných nefinančných korporácií pozostáva zo všetkých nefinančných korporácií, kvázikorporácií a neziskových inštitúcií, ktoré sú uznané ako nezávislé právne subjekty, ktoré sú trhovými výrobcami a podliehajú kontrole jednotkami verejnej správy.

2.52. Verejné kvázikorporácie sú kvázikorporácie, ktoré priamo vlastnia jednotky verejnej správy.

Subsektor: národné súkromné nefinančné korporácie (S.11002)

2.53. *Definícia:* Subsektor národných súkromných nefinančných korporácií pozostáva zo všetkých nefinančných korporácií, kvázikorporácií a neziskových inštitúcií, ktoré sú uznané ako nezávislé právne subjekty a sú trhovými výrobcami, ktorí nepodliehajú kontrole jednotkami verejnej správy ani nerezidentskými inštitucionálnymi jednotkami.

Tento subsektor zahŕňa korporácie a kvázikorporácie priamych zahraničných investícií nezaradené do subsektora nefinančných korporácií pod zahraničnou kontrolou (S.11003).

Subsektor: nefinančné korporácie pod zahraničnou kontrolou (S.11003)

2.54. *Definícia:* Subsektor nefinančných korporácií pod zahraničnou kontrolou pozostáva zo všetkých nefinančných korporácií a kvázikorporácií, ktoré sú kontrolované nerezidentskými inštitucionálnymi jednotkami.

Do tohto subsektora patria:

a) všetky dcérske spoločnosti nerezidentských korporácií;

b) všetky korporácie kontrolované nerezidentskou inštitucionálnou jednotkou, ktorá sama osebe nie je korporáciou; napríklad korporácia, ktorá je kontrolovaná zahraničnou vládou. Zahŕňa korporácie kontrolované skupinou nerezidentských jednotiek konajúcich v zhode;

c) všetky pobočky alebo iné agentúry nerezidentských korporácií nezapísané v obchodnom registri alebo výrobcovia nezapísaní v obchodnom registri, ktorí sú fiktívnymi rezidentskými jednotkami.

Finančné korporácie (S.12)

2.55. *Definícia:* Sektor finančných korporácií (S.12) pozostáva z inštitucionálnych jednotiek, ktoré sú nezávislými právnymi subjektmi a trhovými výrobcami a ktorých hlavnou činnosťou je produkcia finančných služieb. Takéto inštitucionálne jednotky zahŕňajú všetky korporácie a kvázikorporácie, ktoré sú zapojené hlavne do:

a) finančného sprostredkovania (finanční sprostredkovatelia) a/alebo

b) pomocných finančných činností (finančné pomocné inštitúcie).

Patria sem aj inštitucionálne jednotky poskytujúce finančné služby, ktorých väčšina aktív alebo pasív nie je predmetom transakcií na otvorených trhoch.

2.56. Finančné sprostredkovanie je činnosť, pri ktorej inštitucionálna jednotka získava finančné aktíva a prijíma záväzky vo vlastnom mene zapájaním sa do finančných transakcií na trhu. Aktíva a pasíva finančných sprostredkovateľov sa v procese finančného sprostredkovania transformujú alebo preskupujú, napríklad ak ide o splatnosť, rozsah, riziko a pod.

Pomocné finančné činnosti sú činnosti súvisiace s finančným sprostredkovaním, ktoré však nezahŕňajú finančné sprostredkovanie.

Finanční sprostredkovatelia

2.57. Procesom finančného sprostredkovania sa presmerúvajú peňažné prostriedky medzi tretími stranami s nadbytkom prostriedkov a tými, ktoré majú nedostatok prostriedkov. Finančný sprostredkovateľ nekoná iba ako zástupca iných inštitucionálnych jednotiek, ale sám sa vystavuje riziku tým, že získava finančné aktíva a preberá záväzky vo vlastnom mene.

2.58. Predmetom procesu finančného sprostredkovania môžu byť všetky kategórie záväzkov okrem kategórie ostatných záväzkov (AF.8). Finančné aktíva začlenené do procesu finančného sprostredkovania možno zaradiť do ktorejkoľvek kategórie okrem kategórie poistných, penzijných a štandardizovaných schém záruk (AF.6), avšak vrátane kategórie ostatných pohľadávok. Finanční sprostredkovatelia môžu investovať svoje prostriedky do nefinančných aktív vrátane nehnuteľností. Aby sa korporácia považovala za finančného sprostredkovateľa, mali by jej vzniknúť záväzky (pasíva) na trhu a mala by transformovať prostriedky. Korporácie pôsobiace v oblasti nehnuteľností nie sú finančnými sprostredkovateľmi.

2.59. Funkcia poisťovacích korporácií a penzijných fondov spočíva v rozložení rizika. Záväzkami takýchto inštitúcií sú poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk (AF.6). Protipoložkami záväzkov sú investície poisťovacích korporácií a penzijných fondov, ktoré pôsobia ako finanční sprostredkovatelia.

2.60. Investičným fondom (ďalej len „fondy peňažného trhu“ a „fondy nepeňažného trhu“) vznikajú záväzky hlavne prostredníctvom emisie akcií alebo podielových listov investičných fondov (AF.52). Fondy transformujú takéto prostriedky nadobúdaním finančných aktív a/alebo nehnuteľností. Investičné fondy sú klasifikované ako finanční sprostredkovatelia. Akákoľvek zmena v hodnote ich aktív a pasív, iných ako ich vlastné akcie, sa odráža v ich vlastnom kapitáli (pozri odsek 7.07). Pretože výška vlastného kapitálu sa rovná hodnote akcií či podielových listov investičného fondu, akákoľvek zmena v hodnote aktív a pasív fondu sa odrazí v trhovej hodnote takýchto akcií alebo podielových listov. Investičné fondy investujúce do nehnuteľností sú finančnými sprostredkovateľmi.

2.61. Finančné sprostredkovanie sa obmedzuje na nadobúdanie aktív a preberanie záväzkov širokej verejnosti alebo jej špecifikovaných a relatívne veľkých podskupín. Ak je činnosť obmedzená na malé skupiny osôb alebo rodín, nejde o finančné sprostredkovanie.

2.62. Na trhu sa môžu pri finančných transakciách vyskytnúť výnimky zo všeobecných obmedzení finančného sprostredkovania. Príkladmi sú komunálne kreditné banky a sporiteľne, ktoré sa spoliehajú na konkrétnu obec, alebo korporácie finančného lízingu závislé od materskej skupiny spoločností pri získavaní alebo investovaní finančných prostriedkov. Ak majú byť tieto inštitúcie klasifikované ako finanční sprostredkovatelia, musia byť pri poskytovaní úverov alebo prijímaní úspor nezávislé od obce alebo materskej skupiny.

Finančné pomocné inštitúcie

2.63. Finančné pomocné činnosti pozostávajú z pomocných činností na realizáciu transakcií s finančnými aktívami a pasívami alebo na transformáciu či preskupovanie finančných prostriedkov. Finančné pomocné inštitúcie sa nevystavujú riziku nadobúdaním aktív či prijímaním záväzkov. Uľahčujú finančné sprostredkovanie. Ústredia, ktorých všetky alebo takmer všetky dcérske spoločnosti sú finančnými korporáciami, sú finančnými pomocnými inštitúciami.

Iné finančné korporácie ako finanční sprostredkovatelia a finančné pomocné inštitúcie

2.64. Inými finančnými korporáciami ako finanční sprostredkovatelia a finančné pomocné inštitúcie sú inštitucionálne jednotky poskytujúce finančné služby, ktorých väčšina aktív alebo pasív nie je predmetom transakcií na otvorených trhoch.

Inštitucionálne jednotky zahrnuté do sektora finančných korporácií

2.65. Inštitucionálne jednotky zahrnuté do sektora finančných korporácií (S.12) sú tieto:

a) súkromné a verejné korporácie, ktoré sú zapojené hlavne do finančného sprostredkovania a/alebo do pomocných finančných činností;

b) družstvá a partnerstvá uznané ako nezávislé právne subjekty, ktoré sú zapojené hlavne do finančného sprostredkovania a/alebo do pomocných finančných činností;

c) verejní výrobcovia uznaní ako právne subjekty, ktoré sú zapojené hlavne do finančného sprostredkovania a/alebo do pomocných finančných činností;

d) neziskové inštitúcie uznané ako právne subjekty, ktoré sú zapojené hlavne do finančného sprostredkovania a/alebo do pomocných finančných činností alebo ktoré slúžia finančným korporáciám;

e) ústredia, ak sú všetky alebo takmer všetky ich dcérske spoločnosti ako finančné korporácie zapojené hlavne do finančného sprostredkovania a/alebo do pomocných finančných činností. Tieto ústredia sú klasifikované ako finančné pomocné inštitúcie (S.126);

f) holdingové spoločnosti, ak je hlavnou úlohou spoločnosti držba aktív skupiny dcérskych korporácií. Zloženie skupiny môže byť finančné alebo nefinančné – klasifikácia holdingových spoločností ako kaptívnych finančných inštitúcií (S.127) tým nie je ovplyvnená;

g) SPE, ktorých hlavnou činnosťou je poskytovanie finančných služieb;

h) investičné fondy nezapísané v obchodnom registri s investičným portfóliom vlastneným skupinou účastníkov, ktoré sú vo všeobecnosti riadené inými finančnými korporáciami. Takéto fondy sú inštitucionálnymi jednotkami a sú oddelené od riadiacej finančnej korporácie;

i) jednotky nezapísané v obchodnom registri, zapojené hlavne do finančného sprostredkovania, ktoré sú predmetom regulácie a dohľadu (vo väčšine prípadov klasifikované ako korporácie prijímajúce vklady okrem centrálnej banky, poisťovacích korporácií alebo penzijných fondov), sa považujú za jednotky, ktoré majú samostatnosť pri rozhodovaní a samostatné riadenie nezávislé od ich vlastníkov; ich ekonomické a finančné správanie je podobné správaniu finančných korporácií. V tomto prípade sa považujú za samostatné inštitucionálne jednotky. Ako príklad možno uviesť pobočky nerezidentských finančných korporácií.

Subsektory finančných korporácií

2.66. Sektor finančných korporácií je rozdelený do týchto subsektorov:

a) centrálna banka (S.121);

b) korporácie prijímajúce vklady okrem centrálnej banky (S.122);

c) fondy peňažného trhu (MMF) (S.123);

d) iné investičné fondy ako fondy peňažného trhu (S.124);

e) ostatní finanční sprostredkovatelia okrem poisťovacích korporácií a penzijných fondov (S.125);

f) finančné pomocné inštitúcie (S.126);

g) kaptívne finančné inštitúcie a požičiavatelia peňazí (S.127);

h) poisťovacie korporácie (S.128) a

i) penzijné fondy (S.129).

Spájanie subsektorov finančných korporácií

2.67. Medzi peňažné finančné inštitúcie (monetary financial institutions – MFI) podľa vymedzenia ECB patria všetky inštitucionálne jednotky subsektora centrálnej banky (S.121), subsektora korporácií prijímajúcich vklady okrem centrálnej banky (S.122) a subsektora fondov peňažného trhu (S.123).

2.68. Medzi ostatné peňažné finančné inštitúcie patria tí finanční sprostredkovatelia, prostredníctvom ktorých sa dôsledky menovej politiky centrálnej banky (S.121) prenášajú na ostatné subjekty ekonomiky. Ide o korporácie prijímajúce vklady okrem centrálnej banky (S.122) a fondov peňažného trhu (S.123).

2.69. Finanční sprostredkovatelia, ktorí pôsobia v oblasti deleného (alebo spoločného) rizika, sú poisťovacími korporáciami a penzijnými fondmi (insurance corporations and pensions funds – ICPF). Patria medzi ne subsektory poisťovacích korporácií (S.128) a penzijných fondov (S.129).

2.70. Medzi finančné korporácie okrem peňažných finančných inštitúcií a poisťovacích korporácií a penzijných fondov patria subsektory iných investičných fondov ako fondy peňažného trhu (S.124), ostatných finančných sprostredkovateľov okrem poisťovacích korporácií a penzijných fondov (S.125), finančných pomocných inštitúcií (S.126) a kaptívnych finančných inštitúcií a požičiavateľov peňazí (S.127).

Podrobnejšie členenie subsektorov finančných korporácií na verejné, národné súkromné a finančné korporácie pod zahraničnou kontrolou

2.71. S výnimkou subsektora S.121 sa každý subsektor ďalej delí na:

a) verejné finančné korporácie;

b) národné súkromné finančné korporácie a

c) finančné korporácie pod zahraničnou kontrolou.

Kritériá na toto delenie sú rovnaké ako pre nefinančné korporácie (pozri odseky 2.51 až 2.54).

Tabuľka 2.3 – Sektor finančných korporácií a jeho subsektory

Sektory a subsektory				Verejné	Národné súkromné	Pod zahraničnou kontrolou
Finančné korporácie			S.12			
Peňažné finančné inštitúcie (MFI)	Centrálna banka		S.121			
	Ostatné peňažné finančné inštitúcie (OMFI)	Korporácie prijímajúce vklady okrem centrálnej banky	S.122	S.12201	S.12202	S.12203
		Fondy peňažného trhu	S.123	S.12301	S.12302	S.12303
Finančné korporácie okrem MFI a ICPF	Iné investičné fondy ako fondy peňažného trhu		S.124	S.12401	S.12402	S.12403
	Ostatní finanční sprostredkovatelia okrem poisťovacích korporácií a penzijných fondov		S.125	S.12501	S.12502	S.12503
	Finančné pomocné inštitúcie		S.126	S.12601	S.12602	S.12603
	Kaptívne finančné inštitúcie a požičiavatelia peňazí		S.127	S.12701	S.12702	S.12703
Poisťovacie korporácie a penzijné fondy (ICPF)	Poisťovacie korporácie (IC)		S.128	S.12801	S.12802	S.12803
	Penzijné fondy (PF)		S.129	S.12901	S.12902	S.12903

Centrálna banka (S.121)

2.72. *Definícia:* Subsektor centrálnej banky (S.121) pozostáva zo všetkých finančných korporácií a kvázikorporácií, ktorých hlavnou funkciou je emitovať menu, zachovávať vnútornú a vonkajšiu hodnotu meny a mať v držbe všetky medzinárodné rezervy krajiny alebo ich časť.

2.73. Do subsektora S.121 sú zaradení títo finanční sprostredkovatelia:

a) národná centrálna banka, a to aj v prípade, ak je súčasťou Európskeho systému centrálnych bánk;

b) centrálne menové orgány, ktoré sú v zásade štátneho pôvodu (t. j. orgány, ktoré riadia devízy alebo emitujú menu), vedú úplný súbor účtov a sú samostatné pri rozhodovaní vo vzťahu k verejnej správe. Ak sa tieto činnosti vykonávajú buď v rámci ústrednej štátnej správy, alebo v rámci centrálnej banky, nejde o samostatné inštitucionálne jednotky.

2.74. Subsektor S.121 nezahŕňa iné agentúry a subjekty ako centrálnu banku, ktoré regulujú finančné korporácie alebo finančné trhy alebo nad nimi vykonávajú dohľad. Tieto subjekty sa zaraďujú do subsektora S.126.

Korporácie prijímajúce vklady okrem centrálnej banky (S.122)

2.75. *Definícia*: Subsektor korporácií prijímajúcich vklady okrem centrálnej banky (S.122) pozostáva zo všetkých finančných korporácií a kvázikorporácií okrem tých, ktoré sú zaradené do subsektora centrálnej banky a subsektora fondov peňažného trhu, ktoré sa zapájajú hlavne do finančného sprostredkovania a ktorých účelom je prijímať vklady a/alebo blízke náhrady za vklady od inštitucionálnych jednotiek, teda nielen od peňažných finančných inštitúcií, a vo vlastnom mene poskytovať úvery a/alebo investovať do cenných papierov.

2.76. Korporácie prijímajúce vklady okrem centrálnej banky nemožno jednoducho opísať ako „banky“, pretože medzi ne môžu patriť niektoré finančné korporácie, ktoré samy seba neoznačujú za banky, alebo niektoré finančné korporácie, ktoré v niektorých krajinách nemajú povolenie používať označenie banka, pričom niektoré iné finančné korporácie, ktoré samy seba označujú za banky, v skutočnosti nemusia byť korporáciami prijímajúcimi vklady. Do subsektora S.122 patria títo finanční sprostredkovatelia:

a) komerčné banky, „univerzálne“ banky, „všeobecné“ banky;

b) sporiteľne (vrátane správcovských sporiteľní a sporiteľní a úverových združení);

c) poštové žírové ústavy, poštové banky, žírové banky;

d) vidiecke úverové banky, poľnohospodárske úverové banky;

e) družstevné úverové banky, úverové jednoty;

f) špecializované banky (t. j. obchodné banky, emisné domy, súkromné banky) a

g) inštitúcie elektronických peňazí zapojené hlavne do finančného sprostredkovania.

2.77. Do subsektora S.122 patria aj nižšie uvedení finanční sprostredkovatelia, ak je predmetom ich podnikania príjem splatných finančných prostriedkov od verejnosti, buď vo forme vkladov, alebo inak, napríklad formou pokračujúcej emisie dlhodobých dlhových cenných papierov:

a) korporácie zapojené do poskytovania hypoték (vrátane stavebných sporiteľní, hypotekárnych bánk a hypotekárnych úverových inštitúcií);

b) komunálne úverové inštitúcie.

Inak sú finanční sprostredkovatelia zaradení do subsektora S.124.

2.78. Do subsektora S.122 nepatria:

a) ústredia, ktoré vykonávajú dohľad nad inými jednotkami skupiny pozostávajúcej hlavne z korporácií prijímajúcich vklady okrem centrálnej banky a riadia tieto jednotky, ktoré však nie sú korporáciami prijímajúcimi vklady. Takéto ústredia sa zaraďujú do subsektora S.126;

b) neziskové inštitúcie uznané ako nezávislé právne subjekty, ktoré poskytujú služby ostatným korporáciám prijímajúcim vklady, ale nepôsobia vo finančnom sprostredkovaní. Tieto inštitúcie sú zaradené do subsektora S.126;

c) inštitúcie elektronických peňazí, ktorých hlavnou oblasťou pôsobenia nie je finančné sprostredkovanie.

Fondy peňažného trhu (S.123)

2.79. *Definícia:* Subsektor fondov peňažného trhu (S.123) pozostáva zo všetkých finančných korporácií a kvázikorporácií okrem tých, ktoré sú zaradené do subsektorov centrálnej banky a úverových inštitúcií, ktoré sú zapojené hlavne do finančného sprostredkovania. Predmetom ich podnikania je emitovanie akcií alebo podielových listov investičných fondov ako blízkych náhrad za vklady inštitucionálnych jednotiek a investovanie na vlastný účet predovšetkým do akcií/podielových listov fondov peňažného trhu, krátkodobých dlhových cenných papierov a/alebo vkladov.

2.80. Do subsektora S.123 patria títo finanční sprostredkovatelia: investičné fondy vrátane investičných trustov, podielových fondov a iných schém kolektívneho investovania, ktorých akcie alebo podielové listy sú blízkymi náhradami za vklady.

2.81. Do subsektora S.123 nepatria:

a) ústredia, ktoré vykonávajú dohľad nad skupinou pozostávajúcou prevažne z fondov peňažného trhu a riadia ju, ale ktoré samy nie sú fondmi peňažného trhu. Tieto sa zaraďujú do subsektora S.126;

b) neziskové inštitúcie uznané ako nezávislé právne subjekty, ktoré poskytujú služby fondom peňažného trhu, ale nie sú zapojené do finančného sprostredkovania. Tieto inštitúcie sa zaraďujú do subsektora S.126.

Iné investičné fondy ako fondy peňažného trhu (S.124)

2.82. *Definícia:* Subsektor iných investičných fondov ako fondy peňažného trhu (S.124) pozostáva zo všetkých schém kolektívneho investovania okrem tých, ktoré sú zaradené do subsektora fondov peňažného trhu, ktoré sú zapojené hlavne do finančného sprostredkovania. Predmetom ich podnikania je emitovanie akcií alebo podielových listov investičných fondov, ktoré nie sú blízkymi náhradami za vklady, a investovanie na vlastný účet predovšetkým do iných finančných aktív ako krátkodobé finančné aktíva a do nefinančných aktív (zvyčajne nehnuteľností).

2.83. Iné investičné fondy ako fondy peňažného trhu zahŕňajú investičné trusty, podielové fondy a iné schémy kolektívneho investovania, ktorých akcie alebo podielové listy investičných fondov sa nepovažujú za blízke náhrady za vklady.

2.84. Do subsektora S.124 sa zaraďujú títo finanční sprostredkovatelia:

a) otvorené investičné fondy, ktorých akcie alebo podielové listy investičných fondov sa na požiadanie držiteľov spätne odkupujú alebo splatia priamo alebo nepriamo z aktív podniku;

b) uzavreté investičné fondy s fixným podielom kapitálu, v prípade ktorých investori, ktorí vstupujú do fondu alebo z neho vystupujú, musia kúpiť alebo predať existujúce akcie;

c) investičné fondy nehnuteľností;

d) investičné fondy investujúce do iných fondov („fondy fondov“);

e) hedžové fondy, ktoré zahŕňajú viacero schém kolektívneho investovania a s ktorými sa spájajú vysoké minimálne investície, mierna regulácia a široká škála investičných stratégií.

2.85. Subsektor S.124 nezahŕňa:

a) penzijné fondy, ktoré sú súčasťou subsektora penzijných fondov;

b) vládne fondy na osobitné účely, nazývané štátne investičné fondy. Vládny fond na osobitné účely sa zaraďuje medzi kaptívne finančné inštitúcie, ak je finančnou korporáciou. Klasifikácia „vládneho fondu na osobitné účely“ buď ako časti sektora verejnej správy, alebo časti sektora finančných korporácií sa určí podľa kritérií týkajúcich sa jednotiek špeciálneho určenia verejnej správy stanovených v odseku 2.27;

c) ústredia, ktoré vykonávajú dohľad nad skupinou pozostávajúcou prevažne z iných investičných fondov ako fondov peňažného trhu a riadia túto skupinu, ale ktoré samy nie sú investičnými fondmi. Zaraďujú sa do subsektora S.126;

d) neziskové inštitúcie uznané ako nezávislé právne subjekty, ktoré poskytujú služby iným investičným fondom ako fondom peňažného trhu, ale ktoré nie sú zapojené do finančného sprostredkovania. Zaraďujú sa do subsektora S.126.

Ostatní finanční sprostredkovatelia okrem poisťovacích korporácií a penzijných fondov (S.125)

2.86. *Definícia:* Subsektor ostatných finančných sprostredkovateľov okrem poisťovacích korporácií a penzijných fondov (S.125) pozostáva zo všetkých finančných korporácií a kvázikorporácií, ktoré sú zapojené hlavne do finančného sprostredkovania na základe prijímania záväzkov od inštitucionálnych jednotiek v iných formách, ako je mena, vklady alebo akcie investičných fondov, alebo vo vzťahu k poistným, penzijným a štandardizovaným schémam záruk.

2.87. Subsektor S.125 zahŕňa finančných sprostredkovateľov zapojených hlavne do dlhodobého financovania. Vo väčšine prípadov sa takýmto záväzkom tento subsektor odlišuje od subsektorov ostatných peňažných finančných inštitúcií (OMFI) (S.122 a S.123) prevládajúcou dlhodobou splatnosťou. Vymedzenie voči subsektorom iných investičných fondov ako fondov peňažného trhu (S.124), poisťovacích korporácií (S.128) a penzijných fondov (S.129) možno určiť na základe neexistencie záväzkov vo forme akcií investičných fondov, ktoré sa nepovažujú za blízku náhradu za vklady alebo poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk.

2.88. Subsektor ostatných finančných sprostredkovateľov okrem poisťovacích korporácií a penzijných fondov (S.125) sa ďalej delí na subsektory pozostávajúce z finančných korporácií osobitného účelu zapojených do sekuritizačných transakcií (FCV), z obchodníkov s cennými papiermi a derivátmi, z finančných korporácií poskytujúcich úvery a špecializovaných finančných korporácií. Toto je znázornené v tabuľke 2.4.

Tabuľka 2.4 – Subsektor ostatných finančných sprostredkovateľov okrem poisťovacích korporácií a penzijných fondov (S.125) a jeho ďalšie delenie

Ostatní finanční sprostredkovatelia okrem poisťovacích korporácií a penzijných fondov
Finančné korporácie osobitného účelu zapojené do sekuritizačných transakcií (FVC).
Obchodníci s cennými papiermi a derivátmi.
Finančné korporácie poskytujúce úvery.
Špecializované finančné korporácie.

2.89. Subsektor S.125 nezahŕňa neziskové inštitúcie uznané ako nezávislé právne subjekty, ktoré poskytujú služby ostatným finančným sprostredkovateľom, ale nie sú zapojené do finančného sprostredkovania. Zaraďujú sa do subsektora S.126.

Finančné korporácie osobitného účelu zapojené do sekuritizačných transakcií (financial vehicle corporations – FVC)

2.90. *Definícia:* Finančné korporácie osobitného účelu zapojené do sekuritizačných transakcií (FVC) sú spoločnosti vykonávajúce sekuritizačné transakcie. FVC, ktoré spĺňajú kritériá inštitucionálnej jednotky, sú zaradené do subsektora S.125, inak sa považujú za integrálnu súčasť materskej jednotky.

Obchodníci s cennými papiermi a derivátmi, finančné korporácie poskytujúce úvery a špecializované finančné korporácie

2.91. Obchodníci s cennými papiermi a derivátmi (na vlastný účet) sú finančnými sprostredkovateľmi podnikajúcimi na vlastný účet.

2.92. Medzi finančné korporácie poskytujúce úvery patria napríklad finanční sprostredkovatelia, ktorí vykonávajú:

a) finančný lízing;

b) kúpu na splátky a poskytovanie spotrebných alebo komerčných úverov alebo

c) faktoring.

2.93. Špecializované finančné korporácie sú finančnými sprostredkovateľmi, ako napr.:

a) spoločnosti rizikového kapitálu a spoločnosti pôsobiace v oblasti poskytovania rozvojového kapitálu;

b) spoločnosti poskytujúce financovanie vývozu/dovozu alebo

c) finanční sprostredkovatelia, ktorí získavajú vklady a/alebo blízke náhrady za vklady alebo im vznikajú pohľadávky iba voči peňažným finančným inštitúciám; medzi týchto finančných sprostredkovateľov patria aj zúčtovacie strediská pre centrálne protistrany (counterparty clearing houses – CCP), ktoré vykonávajú transakcie spätného odkúpenia medzi peňažnými finančnými inštitúciami.

2.94. Ústredia, ktoré vykonávajú dohľad nad skupinou dcérskych spoločností zapojených hlavne do finančného sprostredkovania a/alebo do pomocných finančných aktivít a riadia túto skupinu, sú zaradené do subsektora S.126.

Finančné pomocné inštitúcie (S.126)

2.95. *Definícia:* Subsektor finančných pomocných inštitúcií (S.126) pozostáva zo všetkých finančných korporácií a kvázikorporácií, ktoré sú zapojené hlavne do činností úzko spojených s finančným sprostredkovaním, ktoré však samy osebe nie sú finančnými sprostredkovateľmi.

2.96. Do subsektora S.126 sú zaradené tieto finančné korporácie a kvázikorporácie:

a) poisťovací makléri, odborní posudkoví a škodoví poisťovací komisári, poisťovací a penzijní konzultanti atď.;

b) úveroví makléri, makléri s cennými papiermi, investiční poradcovia atď.;

c) flotačné korporácie, ktoré riadia emisiu cenných papierov;

d) korporácie, ktorých hlavnou úlohou je ručenie indosamentom, zmenkami a podobnými nástrojmi;

e) korporácie, ktoré sprostredkujú derivátne finančné nástroje a nástroje na ochranu pred rizikom, ako napríklad swapy, opcie a futurity (bez toho, aby ich emitovali);

f) korporácie poskytujúce infraštruktúru pre finančné trhy;

g) ústredné orgány dohľadu nad finančnými sprostredkovateľmi a finančnými trhmi, ak sú tieto samostatnými inštitucionálnymi jednotkami;

h) správcovia penzijných fondov, podielových fondov atď.;

i) korporácie poskytujúce burzové výmeny a poistné výmeny;

j) neziskové inštitúcie uznané ako nezávislé právne subjekty slúžiace finančným korporáciám, ktoré však nie sú zapojené do finančného sprostredkovania [pozri odsek 2.46 písm. d)];

k) platobné inštitúcie (umožňujúce platby medzi kupujúcim a predávajúcim).

2.97. Subsektor S.126 zahŕňa aj ústredia, ktorých všetky alebo takmer všetky dcérske spoločnosti sú finančné korporácie.

Kaptívne finančné inštitúcie a požičiavatelia peňazí (S.127)

2.98. *Definícia:* Subsektor kaptívnych finančných inštitúcií a požičiavateľov peňazí (S.127) pozostáva zo všetkých finančných korporácií a kvázikorporácií, ktoré sa nezapájajú do finančného sprostredkovania ani neposkytujú finančné pomocné služby, pričom väčšina ich aktív alebo pasív nie je predmetom transakcií na otvorených trhoch.

2.99. Do subsektora S.127 sa zaraďujú najmä tieto finančné korporácie a kvázikorporácie:

a) jednotky ako právne subjekty, ako napríklad trusty, majetkové a zastupiteľské účty alebo schránkové spoločnosti;

b) holdingové spoločnosti, ktoré majú v držbe podiely na základnom imaní skupiny dcérskych korporácií umožňujúce kontrolu nad týmito korporáciami a ktorých hlavnou aktivitou je vlastníctvo skupiny bez poskytovania akýchkoľvek iných služieb podnikom, v ktorých majú podiely na vlastnom imaní, t. j. nespravujú ani neriadia iné jednotky;

c) SPE, ktoré spĺňajú podmienky pre inštitucionálne jednotky a získavajú prostriedky na otvorených trhoch na použitie ich materskou korporáciou;

d) jednotky, ktoré poskytujú finančné služby výlučne z vlastných finančných prostriedkov alebo prostriedkov poskytnutých sponzorom viacerým klientom a preberajú finančné riziko vyplývajúce z neschopnosti dlžníka splácať úver. Príkladmi sú požičiavatelia peňazí, korporácie poskytujúce pôžičky študentom alebo na účely medzinárodného obchodu z prostriedkov poskytnutých sponzorom, ako napríklad vládna jednotka alebo nezisková inštitúcia a záložne, ktoré sú aktívne hlavne v oblasti poskytovania pôžičiek;

e) vládne fondy na osobitné účely, zvyčajne nazývané štátne investičné fondy, ak sú zaradené medzi finančné korporácie.

Poisťovacie korporácie (S.128)

2.100. *Definícia:* Subsektor poisťovacích korporácií (S.128) pozostáva zo všetkých finančných korporácií a kvázikorporácií, ktoré sú zapojené hlavne do finančného sprostredkovania v dôsledku rozloženia rizík najmä vo forme priameho poistenia alebo zaistenia (pozri odsek 2.59).

2.101. Poisťovacie korporácie poskytujú tieto služby:

a) životné a neživotné poistenie pre individuálne jednotky alebo skupiny jednotiek;

b) zaistenie pre iné poisťovacie korporácie.

2.102. Služby neživotných poisťovacích korporácií môžu byť poskytované vo forme poistenia v týchto oblastiach:

a) požiar (t. j. komerčný a súkromný majetok);

b) hmotná zodpovednosť (náhodná udalosť);

c) motor (vlastné poškodenie a zavinenie treťou stranou);

d) námorná doprava, letectvo a preprava (vrátane energetických rizík);

e) úrazové a zdravotné poistenie alebo

f) finančné poistenie (poskytovanie záruk alebo garančných poistiek).

Finančné poisťovacie korporácie alebo úverové poisťovacie korporácie, takisto nazývané záručné banky, poskytujú záruky alebo garančné poistky, ktorými ručia za sekuritizáciu a iné úverové produkty.

2.103. Poisťovacie korporácie sú väčšinou subjekty zapísané do obchodného registra alebo vzájomné subjekty. Subjekty zapísané do obchodného registra vlastnia akcionári a mnohé sú kótované na burzách. Vzájomné subjekty vlastnia ich držitelia poistiek a svoje zisky vracajú držiteľom poistiek „s podielom na zisku“ alebo „zúčastneným“ držiteľom poistiek prostredníctvom dividend alebo bonusov. „Kaptívnych“ poisťovateľov zvyčajne vlastní nefinančná korporácia a zvyčajne poisťujú riziko svojich podielnikov.

Box 2.1 – Typy poistenia

Typ poistenia		Sektor/subsektor
Priame poistenie	Životné poistenie Držiteľ poistky pravidelne alebo jednorazovo platí poisťovateľovi, ktorý mu za to garantuje vyplatenie dohodnutej sumy alebo anuity v stanovenom termíne alebo skôr.	Poisťovacie korporácie
	Neživotné poistenie Poistenie zahŕňajúce riziká ako nehody, chorobu, požiar, úvery atď.	Poisťovacie korporácie
Zaistenie	Poistenie kúpené poisťovateľom na ochranu pred neočakávane vysokým množstvom nárokov alebo výnimočne vysokými nárokmi.	Poisťovacie korporácie

Typ poistenia			Sektor/subsektor
Sociálne poistenie	Sociálne zabezpečenie Účastníkom vyplýva z podmienok stanovených verejnou správou povinnosť poistiť sa proti určitým sociálnym rizikám.	Dôchodky zo sociálneho zabezpečenia	Fondy sociálneho zabezpečenia
		Iné sociálne zabezpečenie	
	Iné sociálne poistenie týkajúce sa zamestnania ako sociálne zabezpečenie Zamestnávatelia môžu stanoviť ako podmienku zamestnania, že zamestnanci sa poistia proti určitým sociálnym rizikám.	Dôchodky týkajúce sa zamestnania	Sektor zamestnávateľov, poisťovacích korporácií a penzijných fondov alebo neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam
		Iné sociálne poistenie týkajúce sa zamestnania	

2.104. Subsektor S.128 nezahŕňa:

a) inštitucionálne jednotky, ktoré spĺňajú obidve kritériá uvedené v odseku 2.117. Zaraďujú sa do subsektora S.1314;

b) ústredia, ktoré vykonávajú dohľad nad skupinou pozostávajúcou prevažne z poisťovacích korporácií a riadia túto skupinu, ale ktoré samy nie sú poisťovacími korporáciami. Zaraďujú sa do subsektora S.126;

c) neziskové inštitúcie uznané ako nezávislé právne subjekty slúžiace poisťovacím korporáciám, ale nezapojené do finančného sprostredkovania. Zaraďujú sa do subsektora S.126.

Penzijné fondy (S.129)

2.105. *Definícia:* Subsektor penzijných fondov (S.129) pozostáva zo všetkých finančných korporácií a kvázikorporácií, ktoré sú zapojené hlavne do finančného sprostredkovania v dôsledku deleného sociálneho rizika a potrieb poistených osôb (sociálne poistenie). Penzijné fondy ako schémy sociálneho poistenia poskytujú príjem v dôchodku a často dávky v prípade úmrtia a zdravotného postihnutia.

2.106. Subsektor S.129 pozostáva iba z tých penzijných fondov sociálneho poistenia, ktoré sú inštitucionálnymi jednotkami oddelenými od jednotiek, ktoré ich vytvorili. Takéto samostatné fondy majú samostatnosť v rozhodovaní a vedú úplný súbor účtov. Nesamostatné penzijné fondy nie sú inštitucionálnymi jednotkami a zostávajú súčasťou inštitucionálnej jednotky, ktorá ich založila.

2.107. Príkladom účastníkov v schémach penzijných fondov sú zamestnanci jediného podniku alebo skupiny podnikov, zamestnanci odvetvia alebo odboru a osoby, ktoré majú rovnaké povolanie. Výhody zahrnuté do poistnej zmluvy môžu byť:

a) vyplatené po smrti poistenca vdove (vdovcovi) a deťom;

b) vyplatené po odchode do dôchodku alebo

c) vyplatené po tom, ako sa poistenec stal osobou so zdravotným postihnutím.

2.108. V niektorých krajinách možno všetky uvedené typy rizika poistiť v korporáciách poskytujúcich životné poistenie, ako aj prostredníctvom penzijných fondov. V iných krajinách sa vyžaduje, aby sa niektoré z uvedených tried rizík poistili prostredníctvom korporácií pôsobiacich v oblasti životného poistenia. V porovnaní s korporáciami pôsobiacimi v oblasti životného poistenia je pôsobenie penzijných fondov zákonom obmedzené na konkrétne skupiny zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb.

2.109. Schémy penzijných fondov môžu byť organizované zamestnávateľmi alebo verejnou správou. Môžu byť tiež organizované poisťovacími korporáciami v prospech zamestnancov alebo môžu byť založené samostatné inštitucionálne jednotky na držbu a správu aktív, ktoré sa použijú na plnenie penzijných nárokov a na rozdelenie dôchodkov.

2.110. Subsektor S.129 nezahŕňa:

a) inštitucionálne jednotky, ktoré spĺňajú obe kritériá uvedené v odseku 2.117. Zaraďujú sa do subsektora S.1314;

b) ústredia, ktoré vykonávajú dohľad nad skupinou pozostávajúcou prevažne z penzijných fondov a riadia túto skupinu, ale ktoré samy nie sú penzijnými fondmi. Zaraďujú sa do subsektora S.126;

c) neziskové inštitúcie uznané ako nezávislé právne subjekty slúžiace penzijným fondom, ale nezapojené do finančného sprostredkovania. Zaraďujú sa do subsektora S.126.

Verejná správa (S.13)

2.111. *Definícia:* Sektor verejnej správy (S.13) pozostáva z inštitucionálnych jednotiek, ktoré sú netrhovými výrobcami, ktorých produkcia je určená na individuálnu a kolektívnu spotrebu a sú financované povinnými platbami jednotiek patriacich do iných sektorov, ako aj z inštitucionálnych jednotiek zapojených hlavne do prerozdeľovania národného dôchodku a bohatstva.

2.112. Inštitucionálne jednotky zahrnuté do sektora S.13 sú napríklad tieto:

a) jednotky verejnej správy, ktoré existujú na základe zákonného postupu a majú jurisdikciu nad inými jednotkami na ekonomickom území, pričom spravujú a financujú skupinu aktivít, predovšetkým poskytujúc netrhové výrobky a služby na prospech spoločenstva;

b) korporácia alebo kvázikorporácia, ktorá je jednotkou verejnej správy, ak je jej produkcia predovšetkým netrhová a je kontrolovaná jednotkou verejnej správy;

c) neziskové inštitúcie uznané ako nezávislé právne subjekty, ktoré sú netrhovými výrobcami a ktoré sú kontrolované verejnou správou;

d) samostatné penzijné fondy, pri ktorých existuje zo zákona povinnosť prispievať a pri ktorých verejná správa riadi fondy, pokiaľ ide o úhrady a schvaľovanie príspevkov a dávok.

2.113. Sektor verejnej správy sa delí na tieto štyri subsektory:

a) ústredná štátna správa (okrem fondov sociálneho zabezpečenia) (S.1311);

b) regionálna štátna správa (okrem fondov sociálneho zabezpečenia) (S.1312);

c) miestna samospráva (okrem fondov sociálneho zabezpečenia) (S.1313);

d) fondy sociálneho zabezpečenia (S.1314).

Ústredná štátna správa (okrem fondov sociálneho zabezpečenia) (S.1311)

2.114. *Definícia:* Tento subsektor zahŕňa všetky administratívne oddelenia štátu a ostatné ústredné orgány, ktorých pôsobnosť zvyčajne zahŕňa celé ekonomické územie, okrem správy fondov sociálneho zabezpečenia.

Do subsektora S.1311 patria tie neziskové inštitúcie, ktoré sú kontrolované ústrednou štátnou správou a ktorých pôsobnosť zahŕňa celé ekonomické územie.

Organizácie trhovej regulácie, ktoré sú buď výhradne, alebo hlavne distribútormi subvencií, sú zaradené do subsektora S.1311. Tie organizácie, ktoré sú výhradne alebo prevažne zapojené do nákupu, držby a predaja poľnohospodárskych alebo potravinárskych výrobkov, sú zaradené do subsektora S.11.

Regionálna štátna správa (okrem fondov sociálneho zabezpečenia) (S.1312)

2.115. *Definícia:* Tento subsektor pozostáva z takých typov štátnej správy, ktoré sú samostatnými inštitucionálnymi jednotkami vykonávajúcimi niektoré z funkcií vlády, okrem správy fondov sociálneho zabezpečenia, na nižšej úrovni, ako je ústredná štátna správa, a vyššej, ako je úroveň vládnych inštitucionálnych jednotiek na miestnej úrovni.

Do subsektora S.1312 sú zahrnuté tie neziskové inštitúcie, ktoré sú kontrolované jednotkami regionálnej štátnej správy a ktorých pôsobnosť je obmedzená na jednotlivé ekonomické územia regiónov.

Miestna samospráva (okrem fondov sociálneho zabezpečenia) (S.1313)

2.116. *Definícia:* Tento subsektor zahŕňa tie typy verejnej správy, ktorých pôsobnosť je obmedzená na určitú miestnu časť ekonomického územia, okrem miestnych orgánov fondov sociálneho zabezpečenia.

Do subsektora S.1313 patria tie neziskové inštitúcie, ktoré sú kontrolované miestnou samosprávou a ktorých pôsobnosť je obmedzená na ekonomické územia miestnych samospráv.

Fondy sociálneho zabezpečenia (S.1314)

2.117. *Definícia:* Subsektor fondov sociálneho zabezpečenia zahŕňa ústredné, regionálne a miestne inštitucionálne jednotky, ktorých hlavnou činnosťou je poskytovanie sociálnych dávok a ktoré spĺňajú obidve z týchto dvoch kritérií:

a) zo zákona alebo na základe iných právnych predpisov sú určité skupiny obyvateľstva povinné zúčastňovať sa na schéme alebo platiť príspevky a

b) verejná správa je zodpovedná za riadenie inštitúcie, pokiaľ ide o vyrovnanie alebo schvaľovanie príspevkov a dávok nezávisle od jej úlohy dozorného orgánu alebo zamestnávateľa.

Zvyčajne nie je žiadna priama väzba medzi výškou príspevku plateného jednotlivcom a rizikom, ktorému je tento jednotlivec vystavený.

Domácnosti (S.14)

2.118. *Definícia:* Sektor domácností (S.14) pozostáva z jednotlivcov alebo skupín jednotlivcov ako spotrebiteľov a podnikateľov produkujúcich trhové výrobky a nefinančné a finančné služby (trhoví výrobcovia) za predpokladu, že produkcii výrobkov a služieb sa nevenujú samostatné subjekty považované za kvázikorporácie. Zahŕňa aj jednotlivcov alebo skupiny jednotlivcov, ktorí produkujú výrobky a nefinančné služby výlučne na vlastné konečné použitie.

Domácnosti ako spotrebiteľov možno vymedziť ako malé skupiny osôb, ktoré sa delia o spoločné ubytovacie priestory, združujú svoje príjmy a majetok a ktoré kolektívne spotrebúvajú určité typy výrobkov a služieb, predovšetkým ubytovanie a stravu.

Hlavnými zdrojmi domácností sú:

a) odmeny zamestnancov;

b) dôchodky z majetku;

c) prevody z iných sektorov;

d) príjmy vyplývajúce z úbytku trhových výrobkov a

e) imputované príjmy z produkcie výrobkov na vlastnú spotrebu.

2.119. Sektor domácností zahŕňa:

a) jednotlivcov alebo skupiny jednotlivcov, ktorých hlavnou funkciou je spotreba;

b) osoby žijúce trvalo v inštitúciách, ktoré nemajú žiadnu alebo majú len malú samostatnosť pri činnostiach alebo rozhodnutiach ekonomického charakteru (napríklad členovia náboženských rádov žijúci v kláštoroch, dlhodobo hospitalizovaní pacienti, väzni vo výkone dlhodobých trestov, staré osoby žijúce trvale v domovoch dôchodcov). Takíto ľudia sa považujú za samostatnú inštitucionálnu jednotku: jedinú domácnosť;

c) jednotlivcov alebo skupiny jednotlivcov, ktorých hlavnou funkciou je spotreba a ktorí produkujú výrobky a nefinančné služby výhradne na vlastné konečné použitie; iba dve kategórie služieb produkovaných na vlastnú konečnú spotrebu sú súčasťou systému: služby obytných jednotiek obývaných vlastníkmi a domáce služby produkované platenými zamestnancami;

d) podniky s jedným vlastníkom a partnerstvá bez právnej subjektivity, iné ako tie, ktoré sa považujú za kvázikorporácie a ktoré sú trhovými výrobcami, a

e) neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam, ktoré nemajú nezávislú právnu subjektivitu alebo ju majú, ale ktoré majú iba malý význam.

2.120. V ESA 2010 sa sektor domácnosti rozdeľuje na tieto subsektory:

a) zamestnávatelia (S.141) a samostatne zárobkovo činné osoby (S.142);

b) zamestnanci (S.143);

c) príjemcovia dôchodkov z majetku (S.1441);

d) príjemcovia dávok dôchodkového zabezpečenia (S.1442);

e) príjemcovia ostatných transferov (S.1443).

2.121. Domácnosti sú rozdelené do subsektorov podľa najvyšších príjmových kategórií (príjem zamestnávateľov, odmeny zamestnancov atď.) domácnosti ako celku. Ak sa v jednej domácnosti vyskytuje viac ako jeden príjem daného druhu, klasifikácia je založená na celkovom príjme domácnosti v rámci každej kategórie.

Zamestnávatelia a samostatne zárobkovo činné osoby (S.141 a S.142)

2.122. *Definícia:* Subsektor zamestnávateľov a samostatne zárobkovo činných osôb pozostáva zo skupiny domácností, pri ktorých (zmiešané) dôchodky (B.3), ktoré vznikajú vlastníkom podnikov domácností nezapísaných v obchodnom registri z ich činností ako výrobcov trhových výrobkov a poskytovateľov služieb s platenými zamestnancami alebo bez nich, znamenajú najväčší zdroj príjmu pre domácnosť ako celok, aj keď tento príjem nepredstavuje viac ako polovicu celkového príjmu domácnosti.

Zamestnanci (S.143)

2.123. *Definícia:* Subsektor zamestnancov pozostáva zo skupiny domácností, pre ktoré je príjem z odmien zamestnancov (D.1) hlavným zdrojom príjmov pre domácnosť ako celok.

Príjemcovia dôchodkov z majetku (S.1441)

2.124. *Definícia:* Subsektor príjemcov dôchodkov z majetku pozostáva zo skupiny domácností, pre ktoré je dôchodok z majetku (D.4) najväčším zdrojom príjmu domácnosti ako celku.

Príjemcovia dávok dôchodkového zabezpečenia (S.1442)

2.125. *Definícia:* Subsektor príjemcov dávok dôchodkového zabezpečenia pozostáva zo skupiny domácností, pre ktoré je príjem z dôchodkov najväčším zdrojom príjmu domácnosti ako celku.

Penzijné domácnosti sú domácnosti, ktorých najväčší zdroj príjmu pozostáva zo starobných alebo iných dôchodkov vrátane dôchodkov od predchádzajúcich zamestnávateľov.

Príjemcovia ostatných transferov (S.1443)

2.126. *Definícia:* Subsektor príjemcov ostatných transferov pozostáva zo skupiny domácností, pre ktoré je príjem z ostatných bežných transferov najväčším zdrojom príjmu domácnosti ako celku.

Ostatné bežné transfery sú všetky iné bežné transfery ako dôchodok z majetku, dávky dôchodkového zabezpečenia a príjem osôb trvale žijúcich v inštitúciách.

2.127. Ak informácie o pomernom zastúpení zdrojov dôchodku domácnosti ako celku nie sú na účely sektorovej klasifikácie dostupné, na tieto účely sa použije príjem referenčnej osoby. Referenčná osoba domácnosti je osoba s najvyšším príjmom. Ak táto informácia nie je dostupná, na účely zaradenia domácností do subsektorov sa použije príjem tej osoby, ktorá vyhlási, že je referenčnou osobou.

2.128. Na zaradenie domácností do subsektorov sa môžu použiť ďalšie kritériá, napríklad rozdelenie domácností ako podnikateľov podľa oblasti ich pôsobenia: poľnohospodárske domácnosti a nepoľnohospodárske domácnosti.

Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (S.15)

2.129. *Definícia:* Sektor neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam (NZISD) (S.15) pozostáva z neziskových inštitúcií, ktoré sú samostatnými právnymi subjektmi slúžiacimi domácnostiam a ktoré sú súkromnými netrhovými výrobcami. Ich hlavnými zdrojmi sú dobrovoľné príspevky v hotovosti alebo v naturáliách od domácností v postavení spotrebiteľov, platby od verejnej správy a dôchodky z majetku.

2.130. Ak takéto inštitúcie nie sú veľmi dôležité, nie sú zahrnuté v sektore NZISD, ale v sektore domácností (S.14), keďže ich transakcie sú nerozlíšiteľné od jednotiek v tomto sektore. Netrhové NZISD kontrolované verejnou správou sú zaradené do sektora verejnej správy (S.13).

Sektor NZISD zahŕňa tieto hlavné typy NZISD, ktoré poskytujú netrhové výrobky a služby domácnostiam:

a) odbory, profesijné alebo učené spoločnosti, združenia spotrebiteľov, politické strany, cirkvi alebo náboženské spoločnosti (vrátane tých, ktoré sú financované, avšak nie kontrolované vládou) a spoločenské, kultúrne, rekreačné a športové kluby a

b) dobročinné organizácie, organizácie zamerané na pomoc a zmiernenie následkov, financované dobrovoľnými prevodmi v hotovosti alebo v naturáliách od iných inštitucionálnych jednotiek.

Sektor S.15 zahŕňa dobročinné organizácie, organizácie zamerané na pomoc a zmiernenie následkov, slúžiace nerezidentským jednotkám, a vylučuje subjekty, v ktorých členstvo oprávňuje na vopred určený súbor výrobkov a služieb.

Zahraničie (S.2)

2.131. *Definícia:* Sektor zahraničia (S.2) je zoskupením jednotiek bez akýchkoľvek charakteristických funkcií alebo zdrojov; pozostáva z nerezidentských jednotiek, pokiaľ sú zapojené do transakcií s rezidentskými inštitucionálnymi jednotkami alebo pokiaľ majú iné ekonomické prepojenia s rezidentskými jednotkami. Jeho účty poskytujú celkový pohľad na ekonomické vzťahy spájajúce národnú ekonomiku so zahraničím. Patria sem aj inštitúcie EÚ a medzinárodné organizácie.

2.132. Zahraničie nie je sektor, pre ktorý sa musí viesť úplný súbor účtov, aj keď je vhodné pokladať zahraničie za sektor. Sektory vznikajú rozčlenením celkovej ekonomiky tak, aby sa získali homogénnejšie skupiny rezidentských inštitucionálnych jednotiek, ktoré sú si podobné, pokiaľ ide o ich ekonomické správanie, ciele a funkcie. Toto neplatí v prípade sektora zahraničia: v tomto sektore sú zaznamenané transakcie a ostatné toky nefinančných a finančných korporácií, neziskových organizácií, domácností a verejnej správy s nerezidentskými inštitucionálnymi jednotkami a ostatné ekonomické vzťahy medzi rezidentmi a nerezidentmi, napríklad nároky rezidentov voči nerezidentom.

2.133. Účty zahraničia zahŕňajú iba transakcie vykonané medzi rezidentskými inštitucionálnymi jednotkami a nerezidentskými jednotkami, pričom platia tieto výnimky:

a) služby dopravy (po hranicu vyvážajúcej krajiny) poskytované rezidentskými jednotkami, pokiaľ ide o dovážané výrobky, sú znázornené na účtoch zahraničia s dovozmi FOB, aj keď sú produkované rezidentskými jednotkami;

b) transakcie so zahraničnými aktívami medzi rezidentmi patriacimi do odlišných sektorov v domácej ekonomike sú znázornené na podrobných finančných účtoch zahraničia; tieto transakcie neovplyvňujú finančnú pozíciu krajiny vo vzťahu k zahraničiu; ovplyvňujú finančný vzťah jednotlivých sektorov so zahraničím;

c) transakcie s pasívami krajiny medzi nerezidentmi patriacimi do odlišných geografických zón sú znázornené v geografickom rozčlenení účtov zahraničia. Aj keď tieto transakcie neovplyvňujú celkové pasíva krajiny voči zahraničiu, ovplyvňujú pasíva voči rôznym častiam sveta.

2.134. Sektor zahraničia (S.2) sa ďalej delí na:

a) členské štáty a inštitúcie a orgány Európskej únie (S.21):

1. členské štáty Európskej únie (S.211);

2. inštitúcie a orgány Európskej únie (S.212);

b) nečlenské krajiny a medzinárodné organizácie, ktoré nesídlia v EÚ (S.22).

Sektorová klasifikácia výrobných jednotiek pre hlavné bežné právne formy vlastníctva

2.135. V nižšie uvedenom prehľade a odsekoch 2.31 až 2.44 sú zhrnuté základné zásady zaradenia výrobných jednotiek do sektorov použitím štandardnej terminológie na opis hlavných typov inštitúcií.

2.136. Súkromné a verejné korporácie, ktoré sú trhovými výrobcami, sú zaradené takto:

a) tie, ktorí sú zapojené hlavne do produkcie výrobkov a nefinančných služieb: do sektora S.11 (nefinančné korporácie);

b) tie, ktoré sú zapojené hlavne do finančného sprostredkovania a pomocných finančných služieb: do sektora S.12 (finančné korporácie).

2.137. Družstvá a partnerstvá, ktoré sú uznané ako nezávislé právne subjekty a sú trhovými výrobcami, sú zaradené takto:

a) tie, ktoré sú zapojené hlavne do produkcie výrobkov a nefinančných služieb: do sektora S.11 (nefinančné korporácie);

b) tie, ktoré sú zapojené hlavne do finančného sprostredkovania a pomocných finančných služieb: do sektora S.12 (finančné korporácie).

2.138. Verejní výrobcovia uznaní ako nezávislé právne subjekty na základe osobitných právnych predpisov, ktorí sú trhovými výrobcami, sú zaradení takto:

a) tí, ktorí sú zapojení hlavne do produkcie výrobkov a nefinančných služieb: do sektora S.11 (nefinančné korporácie);

b) tí, ktorí sú zapojení hlavne do finančného sprostredkovania a pomocných finančných služieb: do sektora S.12 (finančné korporácie).

2.139. Verejní výrobcovia, ktorí nie sú uznaní ako nezávislé právne subjekty a sú trhovými výrobcami, sú zaradení takto:

a) ak sú kvázikorporáciami:

1. tí, ktorí sú zapojení hlavne do produkcie výrobkov a nefinančných služieb: do sektora S.11 (nefinančné korporácie);

2. tí, ktorí sú zapojení hlavne do finančného sprostredkovania a pomocných finančných aktivít: do sektora S.12 (finančné korporácie);

b) ak nie sú kvázikorporáciami: do sektora S.13 (verejná správa), keďže zostávajú neoddeliteľnou súčasťou jednotiek, ktoré ich kontrolujú.

2.140. Neziskové inštitúcie (združenia a nadácie) uznané ako nezávislé právne subjekty, sú zaradené takto:

a) tie, ktoré sú trhovými výrobcami a ktoré sú zapojené hlavne do produkcie výrobkov a nefinančných služieb: do sektora S.11 (nefinančné korporácie);

b) tie, ktoré sú zapojené hlavne do finančného sprostredkovania a pomocných finančných služieb: do sektora S.12 (finančné korporácie);

c) tie, ktoré sú netrhovými výrobcami:

1. do sektora S.13 (verejná správa), ak sú verejnými výrobcami kontrolovanými verejnou správou;

2. do sektora S.15 (neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam), ak sú súkromnými výrobcami.

2.141. Podniky s jedným vlastníkom a partnerstvá, ktoré nie sú uznané ako nezávislé právne subjekty a sú trhovými výrobcami, sú zaradené takto:

a) ak sú kvázikorporáciami:

1. tie, ktoré sú zapojené hlavne do produkcie výrobkov a nefinančných služieb: do sektora S.11 (nefinančné korporácie);

2. tie, ktoré sú zapojené hlavne do finančného sprostredkovania a pomocných finančných aktivít: do sektora S.12 (finančné korporácie);

b) ak nie sú kvázikorporáciami, sú zaradené do sektora S.14 (domácnosti).

2.142. Ústredia sú zaradené takto:

a) do sektora S.11 (nefinančné korporácie), ak je prevažujúcim typom činnosti skupiny korporácií ako celku, ktoré sú trhovými výrobcami, produkcia výrobkov a nefinančných služieb [pozri odsek 2.46 písm. e)];

b) do sektora S.12 (finančné korporácie), ak je prevažujúcim typom činnosti skupiny korporácií ako celku finančné sprostredkovanie [pozri odsek 2.65 písm. e)].

Holdingové spoločnosti, ktoré sú držiteľmi aktív skupiny dcérskych korporácií, sa vždy považujú za finančné korporácie. Holdingové spoločnosti držia aktíva skupiny spoločností, ale v súvislosti s touto skupinou nevykonávajú riadiace činnosti.

2.143. Tabuľka 2.5 ukazuje v schematickej forme rôzne prípady uvedené vyššie.

Tabuľka 2.5 – Sektorová klasifikácia výrobných jednotiek pre hlavné štandardné právne formy vlastníctva

<table>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Typ výrobcu
Štandardný zákonný opis</td><td rowspan="2">Trhoví výrobcovia (výrobky a nefinanč-né služby)</td><td rowspan="2">Trhoví výrobcovia (finančné sprostredkovanie)</td><td colspan="2">Netrhoví výrobcovia</td></tr>
<tr><td>Verejní výrobcovia</td><td>Súkromní výrobcovia</td></tr>
<tr><td colspan="2">Súkromné a verejné korporácie</td><td>S.11 nefinančné korporácie</td><td>S.12 finančné korporácie</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Družstvá a partnerstvá uznané ako nezávislé právne subjekty</td><td>S.11 nefinančné korporácie</td><td>S.12 finančné korporácie</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Verejní výrobcovia uznaní ako nezávislé právne subjekty podľa osobitných právnych predpisov</td><td>S.11 nefinančné korporácie</td><td>S.12 finančné korporácie</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Verejní výrob-covia neuznaní ako nezávislé právne subjekty</td><td>S charakteris-tikou kvázikor-porácie</td><td>S.11 nefinančné korporácie</td><td>S.12 finančné korporácie</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Ostatné</td><td></td><td></td><td>S.13 verejná správa</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Neziskové inštitúcie uznané ako nezávislé právne subjekty</td><td>S.11 nefinančné korporácie</td><td>S.12 finančné korporácie</td><td>S.13 verejná správa</td><td>S.15 neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam</td></tr>
</table>

Typ výrobcu Štandardný zákonný opis		Trhoví výrobcovia (výrobky a nefinanč-né služby)	Trhoví výrobcovia (finančné sprostredkovanie)	Netrhoví výrobcovia	
				Verejní výrobcovia	Súkromní výrobcovia
Partnerstvá neuznané ako nezávislé právne subjekty	S charakteristikou kvázikorporácie	S.11 nefinančné korporácie	S.12 finančné korporácie		
Podniky s jedným vlastníkom	Ostatné	S.14 domácnosti	S.14 domácnosti		
Ústredia, ktorých prevažujúcim typom činnosti skupiny nimi kontrolovaných korporácií je produkcia:	výrobkov a nefinančných služieb	S.11 nefinančné korporácie			
	finančných služieb		S.12 finančné korporácie		

MIESTNE ČINNOSTNÉ JEDNOTKY A ODVETVIA

2.144. Väčšina inštitucionálnych jednotiek produkujúcich výrobky a služby je zapojená súčasne do viacerých činností. Môžu byť zapojené do hlavnej činnosti, niektorých sekundárnych činností a niektorých pomocných činností.

2.145. Činnosť sa uskutočňuje vtedy, ak sa spoja zdroje, ako je zariadenie, práca, postupy priemyselnej výroby, informačné siete alebo výrobky, čo vedie k vytvoreniu konkrétnych výrobkov alebo služieb. Činnosť je charakterizovaná vstupom výrobkov, výrobným procesom a výstupom výrobkov.

Činnosti môžu byť určené odkazom na určitú úroveň klasifikácie NACE Rev. 2.

2.146. Ak jednotka vykonáva viac ako jednu činnosť, sú všetky činnosti, ktoré nie sú pomocnými činnosťami (pozri kapitolu 3 ods. 3.12), hodnotené podľa hrubej pridanej hodnoty. Na základe vytvorenej prevažujúcej hrubej pridanej hodnoty možno potom rozlišovať medzi hlavnou činnosťou a sekundárnymi činnosťami.

2.147. Na analýzu tokov vyskytujúcich sa v procese výroby a pri použití výrobkov a služieb je potrebné vybrať jednotky, ktoré zdôrazňujú vzťahy technicko-ekonomického charakteru. Táto požiadavka znamená, že inštitucionálne jednotky musia byť spravidla rozdeľované na menšie a homogénnejšie jednotky s ohľadom na typ výroby. Miestne KAU majú za cieľ splniť tieto požiadavky operatívnym prístupom.

Miestna činnostná jednotka

2.148. *Definícia:* Miestna činnostná jednotka (miestna KAU) je súčasťou činnostnej jednotky (KAU), ktorá zodpovedá miestnej jednotke. Miestna KAU sa v SNA 2008 a ISIC Rev. 4 nazýva prevádzkou. KAU združuje všetky súčasti inštitucionálnej jednotky v jej postavení výrobcu prispievajúceho k výkonu činnosti na úrovni triedy (štvormiestna úroveň) NACE Rev. 2 a zodpovedá jednej alebo viacerým prevádzkovým pododdielom inštitucionálnej jednotky. Informačný systém inštitucionálnej jednotky musí byť schopný uviesť alebo vypočítať pre každú miestnu KAU aspoň hodnotu produkcie, medzispotreby, odmeny zamestnancov, prevádzkový prebytok, zamestnanosť a tvorbu hrubého fixného kapitálu.

Miestna jednotka je inštitucionálnou jednotkou alebo časťou inštitucionálnej jednotky produkujúcou výrobky alebo služby na geograficky stanovenom mieste.

Miestna KAU môže zodpovedať inštitucionálnej jednotke ako výrobca; na druhej strane nemôže nikdy patriť do dvoch odlišných inštitucionálnych jednotiek.

2.149. Ak inštitucionálna jednotka produkujúca výrobky a služby vykonáva hlavnú činnosť a takisto aj jednu alebo niekoľko sekundárnych činností, delí sa ďalej na rovnaký počet KAU a sekundárne činnosti sa zaradia do položiek odlišných od hlavnej činnosti. Pomocné činnosti nie sú oddelené od hlavnej činnosti alebo sekundárnych činností. KAU zaradené do konkrétnej položky klasifikačného systému však môžu produkovať výrobky mimo homogénnej skupiny z dôvodu sekundárnych činností s nimi spojených, ktoré nemožno oddelene určiť z dostupných účtovných dokumentov. Takto KAU môže vykonávať jednu alebo viacero sekundárnych činností.

Odvetvia

2.150. *Definícia:* Odvetvie pozostáva zo skupiny miestnych KAU zapojených do rovnakého alebo podobného druhu činnosti. Na najpodrobnejšej úrovni klasifikácie pozostáva odvetvie z tých miestnych KAU, ktoré spadajú pod jedinú triedu (štvormiestna úroveň) NACE Rev. 2, a teda sú zapojené do rovnakej činnosti, tak ako je vymedzené v NACE Rev. 2.

Do odvetví patria miestne KAU produkujúce trhové výrobky a služby, ako aj miestne KAU produkujúce netrhové výrobky a služby. Podľa vymedzenia pozostáva odvetvie zo skupiny miestnych KAU zapojených do rovnakého typu výrobnej činnosti bez ohľadu na to, či inštitucionálne jednotky, ku ktorým patria, produkujú trhovú, alebo netrhovú produkciu.

2.151. Odvetvia sa zaraďujú do troch kategórií:

a) odvetvia produkujúce trhové výrobky a služby (trhové odvetvia) a výrobky a služby na vlastné konečné použitie; služby na vlastné konečné použitie sú služby bývania produkované vlastníkmi-užívateľmi obydlí a domáce služby, ktoré sú výsledkom zamestnávania plateného personálu;

b) odvetvia produkujúce netrhové výrobky a služby verejnej správy: netrhové odvetvia verejnej správy;

c) odvetvia produkujúce netrhové výrobky a služby neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam: netrhové odvetvia neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam.

Klasifikácia odvetví

2.152. Na klasifikáciu zoskupenia miestnych KAU do odvetví sa použije NACE Rev. 2.

JEDNOTKY HOMOGÉNNEJ PRODUKCIE A HOMOGÉNNE ODVETVIA

2.153. Najvhodnejšou jednotkou na účely analýzy výrobného procesu je jednotka homogénnej produkcie. Činnosť tejto jednotky je špecifická a vymedzuje sa jej vstupmi, výrobným procesom a výstupmi.

Jednotka homogénnej produkcie

2.154. *Definícia:* Jednotka homogénnej produkcie vykonáva špecifickú činnosť, ktorá je vymedzená vstupmi, výrobným procesom a výstupmi. Výrobky, ktoré predstavujú vstupy a výstupy, sa rozlišujú podľa fyzických charakteristík, rozsahom spracovania a použitým výrobným procesom. Môžu byť identifikované pomocou klasifikácie produktov (Classification of Products by Activity – CPA). CPA je klasifikácia produktov, ktorej prvky sú štruktúrované podľa kritéria odvetvového pôvodu, pričom odvetvový pôvod je vymedzený podľa NACE Rev. 2.

Homogénne odvetvie

2.155. *Definícia:* Homogénne odvetvie pozostáva zo zoskupenia jednotiek homogénnej produkcie. Súbor činností homogénneho odvetvia sa identifikuje pomocou odkazu na klasifikáciu produktov. Homogénne odvetvie produkuje iba tie výrobky a služby, ktoré sú špecifikované v klasifikácii, a žiadne iné.

2.156. Homogénne odvetvia sú jednotky vytvorené kvôli ekonomickej analýze. Jednotky homogénnej produkcie nemožno zvyčajne pozorovať priamo; údaje zozbierané od jednotiek, použité v štatistických výkazoch, musia byť preskupené tak, aby tvorili homogénne odvetvia.

KAPITOLA 3

TRANSAKCIE S PRODUKTMI A NEPRODUKOVANÝMI AKTÍVAMI

TRANSAKCIE S PRODUKTMI VŠEOBECNE

3.01. *Definícia*: Produkty sú všetky výrobky a služby, ktoré sú vytvorené v rámci vymedzenia rozsahu výroby. Výroba je definovaná v odseku 3.07.

3.02. V ESA sa rozlišujú tieto hlavné kategórie transakcií s produktmi:

Kategórie transakcií	Kód
Produkcia	P.1
Medzispotreba	P.2
Výdavky na konečnú spotrebu	P.3
Skutočná konečná spotreba	P.4
Tvorba hrubého kapitálu	P.5
Vývoz výrobkov a služieb	P.6
Dovoz výrobkov a služieb	P.7

3.03. Transakcie s produktmi sa zaznamenávajú takto:

a) na účte výrobkov a služieb sa produkcia a dovoz zaznamenávajú ako zdroje a ostatné transakcie s produktmi sa zaznamenávajú ako použitie;

b) na účte produkcie sa produkcia zaznamenáva ako zdroj a medzispotreba sa zaznamenáva ako použitie; hrubá pridaná hodnota je bilančnou položkou týchto dvoch transakcií s produktmi;

c) na účte použitia disponibilného dôchodku sa výdavky na konečnú spotrebu zaznamenávajú ako použitie;

d) na účte použitia upraveného disponibilného dôchodku sa skutočná konečná spotreba zaznamenáva ako použitie;

e) na kapitálovom účte sa tvorba hrubého kapitálu zaznamenáva ako použitie (zmena nefinančných aktív);

f) na účte výrobkov a služieb zahraničia sa dovoz výrobkov a služieb zaznamenáva ako zdroj a vývoz výrobkov a služieb sa zaznamenáva ako použitie.

Mnoho väčších bilančných položiek na účtoch, ako je pridaná hodnota, hrubý domáci produkt, národný dôchodok a disponibilný dôchodok, je definovaných na základe transakcií s produktmi. V definícii transakcií s produktmi sa určujú uvedené bilančné položky.

3.04. V tabuľke dodávok (pozri odsek 1.136) sa produkcia a dovoz zaznamenávajú ako dodávky. V tabuľke použitia sa medzispotreba, tvorba hrubého kapitálu, výdavky na konečnú spotrebu a vývoz zaznamenávajú ako použitie. V symetrickej input-output tabuľke sa produkcia a dovoz zaznamenávajú ako dodávky a ostatné transakcie s produktmi ako použitie.

3.05. Dodávky produktov sa oceňujú v základných cenách (pozri odsek 3.44). Použitie produktov sa oceňuje v kúpnych cenách (pozri odsek 3.06). Pre niektoré typy dodávok a použitia, napríklad v prípade vývozu a dovozu výrobkov, sa využívajú špecifickejšie zásady oceňovania.

3.06. *Definícia*:

Kúpna cena je cena, ktorú kupujúci platí za produkty. Kúpna cena zahŕňa:

a) dane z produktov mínus subvencie na produkty (ale nezahŕňa odpočítateľné dane z produktov, ako je DPH);

b) dopravné poplatky, ktoré platí kupujúci zvlášť, aby mohol dodávku prevziať v požadovanom čase a na požadovanom mieste;

c) odpočet za množstvové a mimosezónne zľavy zo štandardných cien alebo poplatkov.

Kúpna cena nezahŕňa:

a) úroky alebo poplatky za služby pripočítané v podmienkach úveru;

b) osobitné poplatky, ktoré vznikajú v dôsledku omeškania platby, pričom omeškaná platba znamená nezaplatenie v rámci lehoty uvedenej v čase uskutočnenia kúpy.

Ak sa čas použitia produktu nezhoduje s časom kúpy, vykonajú sa úpravy hodnoty, aby sa zohľadnili zmeny ceny v dôsledku plynutia času (symetricky so zmenami cien zásob). Takéto úpravy sú dôležité, ak sa ceny dotknutých produktov počas roka výrazne menia.

VÝROBA A PRODUKCIA

3.07. *Definícia*: Výroba je činnosť uskutočňovaná pod kontrolou, zodpovednosťou a riadením inštitucionálnej jednotky, ktorá využíva vstupy práce, kapitálu, výrobkov a služieb na účely tvorby produkcie v podobe výrobkov a služieb.

Do výroby nepatria prirodzené procesy prebiehajúce bez ľudského zapojenia alebo kontroly, ako je neriadený nárast zásob rýb v medzinárodných vodách; výroba však zahŕňa chov rýb.

3.08. Výroba zahŕňa:

a) výrobu všetkých individuálnych alebo kolektívnych výrobkov a služieb, ktoré sa dodávajú jednotkám rôznym od ich výrobcov;

b) výrobu všetkých výrobkov vo vlastnej réžii, ktorú si ich výrobcovia ponechávajú na vlastnú konečnú spotrebu alebo tvorbu hrubého fixného kapitálu.

Príkladom výroby vo vlastnej réžii na účely tvorby hrubého fixného kapitálu je výroba fixných aktív, ako je výstavba, vývoj softvéru a prieskum nerastných ložísk určený na vlastnú tvorbu hrubého fixného kapitálu. Pojem tvorba hrubého fixného kapitálu je opísaný v odsekoch 3.124 – 3.138.

Výroba výrobkov vo vlastnej réžii domácnosťami sa vo všeobecnosti týka:

1. výstavby obytných jednotiek vo vlastnej réžii;

2. výroby a uskladnenia poľnohospodárskych produktov;

3. spracovania poľnohospodárskych produktov, ako je výroba múky mletím, uchovanie ovocia sušením alebo zaváraním, výroba mliečnych produktov, ako je maslo a syr, a výroba piva, vína a liehovín;

4. výroby ostatných primárnych produktov, ako je ťažba soli, ťažba rašeliny alebo doprava vody;

5. ostatných foriem spracovania, ako je tkanie odevov, výroba keramiky a výroba nábytku;

c) poskytovanie služieb obytných jednotiek produkovaných ich vlastníkmi-užívateľmi vo vlastnej réžii;

d) služby pre domácnosť a osobné služby poskytované platenými zamestnancami domácností;

e) dobrovoľné činnosti, ktorých výsledkom sú výrobky. Príkladom sú činnosti ako výstavba obytnej jednotky, kostola alebo inej budovy. Dobrovoľné činnosti, ktorých výsledkom nie sú výrobky, napríklad bezplatná starostlivosť o ľudí a bezplatné upratovanie, do výroby nepatria.

Činnosti uvedené v písmenách a) až e) sa zahŕňajú do výroby bez ohľadu na to, či sú nelegálne, alebo nie sú registrované daňovými úradmi, orgánmi sociálneho zabezpečenia, štatistickými alebo inými verejnými orgánmi.

Výroba výrobkov vo vlastnej réžii domácnosťami sa zaznamenáva, keď je tento typ výroby významný, t. j. keď je kvantitatívne významný vo vzťahu k celkovej ponuke daného výrobku v krajine.

Do výroby výrobkov vo vlastnej réžii domácnosťami sa zahŕňa iba výstavba obytných jednotiek a výroba, skladovanie a spracovanie poľnohospodárskych produktov.

3.09. Do výroby sa nezahŕňajú domáce a osobné služby, ktoré sa vyprodukujú a spotrebujú v tej istej domácnosti. Medzi príklady domácich služieb vyprodukovaných samotnými domácnosťami, ktoré sa nezahŕňajú, patrí:

a) upratovanie, výzdoba a údržba obytnej jednotky, pokiaľ tieto činnosti bežne vykonávajú aj nájomníci;

b) čistenie, údržba a oprava predmetov dlhodobej spotreby v domácnostiach;

c) príprava a podávanie jedál;

d) starostlivosť o deti, ich odborná príprava a vzdelávanie;

e) starostlivosť o chorých, nevládnych alebo starých ľudí a

f) doprava členov domácnosti alebo ich majetku.

Do výroby sa zahŕňa poskytovanie domácich a osobných služieb plateným domácim personálom a služby produkované obytnými jednotkami obývanými vlastníkmi.

Základné, vedľajšie a pomocné činnosti

3.10. *Definícia*: Hlavná činnosť miestnej KAU je činnosť, keď pridaná hodnota tejto činnosti prevyšuje pridanú hodnotu akejkoľvek inej činnosti uskutočnenej v rámci tej istej jednotky. Klasifikácia hlavnej činnosti sa určuje odkazom na NACE Rev. 2 najprv na najvyššej úrovni klasifikácie a potom na podrobnejších úrovniach.

3.11. *Definícia*: Vedľajšia činnosť je činnosť uskutočňovaná v rámci jednej miestnej KAU popri hlavnej činnosti. Produkciu vedľajšej činnosti tvorí vedľajší produkt.

3.12. *Definícia*: Pomocná činnosť je činnosť, ktorej produkcia je určená na použitie v rámci podniku.

Pomocná činnosť je podporná činnosť uskutočňovaná v podniku tak, aby miestne KAU mohli vykonávať svoju hlavnú alebo vedľajšiu činnosť. Všetky vstupy spotrebované počas pomocnej činnosti – materiál, práca, spotreba fixného kapitálu atď. – sa považujú za vstupy do hlavnej alebo vedľajšej činnosti, ktoré pomocná činnosť podporuje.

Príkladmi pomocných činností sú:

a) nákup;

b) predaj;

c) marketing;

d) účtovníctvo;

e) spracovanie údajov;

f) doprava;

g) skladovanie;

h) údržba;

i) upratovanie a

j) bezpečnostné služby.

Podniky si môžu vybrať medzi vykonávaním pomocných činností alebo nákupom týchto služieb na trhu od špecializovaných poskytovateľov služieb.

Tvorba kapitálu vo vlastnej réžii nie je pomocnou činnosťou.

3.13. Pomocné činnosti nie sú izolované vo forme samostatných subjektov, ani nie sú oddelené od hlavnej či vedľajšej činnosti alebo subjektov, ktorým pomáhajú. Preto musia byť pomocné činnosti integrované do miestnej KAU, ktorej pomáhajú.

Pomocné činnosti možno vykonávať na samostatných miestach, ktoré sa nachádzajú v inom regióne ako miestna KAU, ktorej pomáhajú. Prísne uplatňovanie pravidla uvedeného v prvom pododseku o geografickom zaradení pomocných činností by viedlo k podhodnoteniu agregátov v regiónoch, v ktorých sa pomocné činnosti koncentrujú. Preto v súlade so zásadou územnej príslušnosti musia pomocné činnosti zaradiť do regiónu, v ktorom sa vykonávajú; zostávajú v rovnakom odvetví ako miestna KAU, ktorej pomáhajú.

Produkcia (P.1)

3.14. *Definícia*: Produkcia je súhrn produktov vytvorených počas účtovného obdobia.

Príkladmi produkcie sú:

a) výrobky a služby, ktoré poskytuje jedna miestna KAU inej miestnej KAU patriacej k tej istej inštitucionálnej jednotke;

b) výrobky vyrobené miestnou KAU, ktoré zostávajú v zásobách ku koncu obdobia, v ktorom boli vyrobené, bez ohľadu na ich následné použitie. Výrobky a služby vyprodukované a spotrebované v rovnakom účtovnom období rovnakou miestnou KAU sa samostatne nezaznamenávajú. Nezaznamenávajú sa ako súčasť produkcie ani medzispotreby tejto miestnej KAU.

3.15. Keď sa inštitucionálna jednotka skladá z viac ako jednej miestnej KAU, produkciu tejto inštitucionálnej jednotky tvorí súčet produkcie jej miestnych KAU vrátane produkcie poskytovanej medzi týmito miestnymi KAU navzájom.

3.16. V ESA 2010 sa rozlišujú tri typy produkcie:

a) trhová produkcia (P.11);

b) produkcia na vlastné konečné použitie (P.12);

c) netrhová produkcia (P.13).

Toto rozlíšenie sa takisto uplatňuje na miestne KAU a inštitucionálne jednotky:

a) trhoví výrobcovia;

b) výrobcovia na vlastné konečné použitie;

c) netrhoví výrobcovia.

Rozlíšenie medzi trhovou produkciou, produkciou na vlastné konečné použitie a netrhovou produkciou je dôležité z týchto dôvodov:

a) ovplyvňuje oceňovanie produkcie a súvisiacich pojmov, ako je pridaná hodnota, hrubý domáci produkt a výdavky na konečnú spotrebu verejnej správy a NZISD;

b) ovplyvňuje klasifikáciu inštitucionálnych jednotiek podľa sektorov, napríklad ktoré jednotky sa zaraďujú do sektora verejnej správy.

Toto rozlíšenie určuje zásady oceňovania, ktoré sa majú uplatniť na produkciu. Trhová produkcia a produkcia na vlastné konečné použitie sa oceňujú v základných cenách. Celková produkcia netrhových výrobcov sa oceňuje sčítaním výrobných nákladov. Produkcia inštitucionálnej jednotky sa oceňuje ako súčet produkcie jej miestnych KAU, a teda závisí takisto od rozlišovania medzi trhovou produkciou, produkciou na vlastné konečné použitie a netrhovou produkciou.

Toto rozlíšenie sa takisto používa na klasifikáciu inštitucionálnych jednotiek podľa sektorov. Netrhoví výrobcovia sú zaradení do sektora verejnej správy alebo do sektora neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam.

Rozlíšenie sa uskutočňuje smerom zhora nadol, t. j. najprv sa rozlíšenie uskutočňuje pre inštitucionálne jednotky, potom pre miestne KAU a nakoniec pre ich produkciu.

Na úrovni produktu sa produkcia rozdeľuje na trhovú produkciu, produkciu na vlastné konečné použitie a netrhovú produkciu podľa charakteristík inštitucionálnej jednotky a miestnej KAU, ktorá uvedenú produkciu vytvorila.

3.17. *Definícia*: Trhová produkcia pozostáva z produkcie, ktorá sa predáva na trhu alebo ktorá je určená na predaj na trhu.

3.18. Trhová produkcia zahŕňa:

a) produkty predávané za ekonomicky významné ceny;

b) produkty, ktoré sú predmetom výmenného obchodu (bartra);

c) produkty použité pri platbách v naturáliách (vrátane naturálnych odmien zamestnancov a naturálnych zmiešaných dôchodkov);

d) produkty dodávané jednou miestnou KAU inej miestnej KAU v rámci tej istej inštitucionálnej jednotky, ktoré sa majú použiť ako medzivstupy alebo na konečné použitie;

e) produkty zvyšujúce zásoby hotových výrobkov a nedokončenej výroby určené na niektoré z uvedených spôsobov použitia (vrátane prirodzeného rastu zvierat a rastlín a nedokončených stavieb, pri ktorých je kupujúci neznámy).

3.19. *Definícia*: Ekonomicky významné ceny sú ceny, ktoré majú významný vplyv na množstvo produktov, ktoré sú výrobcovia ochotní dodať, a množstvo produktov, ktoré kupujúci chcú nadobudnúť. Takéto ceny sú výsledkom splnenia obidvoch týchto podmienok:

a) výrobca je motivovaný prispôsobiť ponuku buď s cieľom dosiahnuť zisk z dlhodobého hľadiska, alebo minimálne pokryť kapitálové a iné náklady a

b) spotrebitelia sa môžu slobodne rozhodnúť uskutočniť alebo neuskutočniť kúpu a rozhodujú sa na základe účtovaných cien.

Ekonomicky nevýznamné ceny sa vo všeobecnosti účtujú s cieľom získať určitý príjem alebo dosiahnuť určité zníženie nadmerného dopytu, ku ktorému môže dôjsť v prípade, keď sa služby poskytujú úplne bezplatne.

Ekonomicky významná cena produktu sa definuje vo vzťahu k inštitucionálnej jednotke a miestnej KAU, ktorá produkciu vytvorila. Napríklad celá produkcia podnikov nezapísaných v obchodnom registri, vlastnených domácnosťami, predaná iným inštitucionálnym jednotkám sa predáva za ekonomicky významné ceny; tým sa považuje za trhovú produkciu. V prípade produkcie ostatných inštitucionálnych jednotiek sa schopnosť vykonávať trhovú činnosť za ekonomicky významné ceny overí najmä prostredníctvom kvantitatívneho kritéria (kritérium 50 %), pričom sa použije pomer tržieb k výrobným nákladom. Na to, aby sa jednotka považovala za trhového výrobcu, musí pokrývať aspoň 50 % svojich nákladov svojimi tržbami nepretržite počas obdobia niekoľkých rokov.

3.20. *Definícia*: Produkcia na vlastné konečné použitie pozostáva z výrobkov alebo služieb, ktoré si inštitucionálna jednotka ponecháva na vlastnú konečnú spotrebu alebo na vlastnú tvorbu kapitálu.

3.21. Produkty ponechané na vlastnú konečnú spotrebu môžu byť vyprodukované iba sektorom domácností. Medzi príklady produktov ponechaných na vlastnú konečnú spotrebu patria:

a) poľnohospodárske produkty, ktoré si ponechajú poľnohospodári;

b) služby obytných jednotiek produkované ich vlastníkmi-užívateľmi;

c) služby pre domácnosť vyprodukované zamestnaným plateným personálom.

3.22. Produkty použité na vlastnú tvorbu kapitálu môžu byť vyprodukované ktorýmkoľvek sektorom. Medzi príklady takýchto produktov patria:

a) obrábacie stroje vyrobené strojárskymi podnikmi;

b) obytné jednotky alebo prístavby k obytným jednotkám postavené domácnosťami;

c) stavby vo vlastnej réžii vrátane komunálnej výstavby uskutočnenej skupinami domácností;

d) softvér vytvorený vo vlastnej réžii;

e) výskum a vývoj vo vlastnej réžii. Výdavky na výskum a vývoj sa zaznamenajú ako tvorba fixného kapitálu len v prípade, keď sa dosiahne dostatočne vysoká úroveň spoľahlivosti a porovnateľnosti odhadov členských štátov.

3.23. *Definícia*: Netrhová produkcia je produkcia, ktorá sa poskytuje ostatným jednotkám bezplatne alebo za ceny, ktoré nie sú ekonomicky významné.

Netrhová produkcia (P.13) sa rozdeľuje na dve položky: Platby za netrhovú produkciu (P.131), ktoré pozostávajú z rôznych poplatkov, a ostatná netrhová produkcia (P.132), čo je produkcia, ktorá sa poskytuje bezplatne.

Netrhová produkcia sa vytvára z týchto dôvodov:

a) Môže byť technicky neuskutočniteľné dať jednotlivcom zaplatiť za kolektívne služby, pretože ich spotrebu takýchto služieb nemožno monitorovať a kontrolovať. Poskytovanie kolektívnych služieb organizujú jednotky verejnej správy a financuje sa z iných finančných prostriedkov ako tržby z predaja, t. j. z daní alebo iných príjmov verejnej správy.

b) Jednotky verejnej správy a NZISD môžu takisto produkovať a dodávať výrobky alebo služby, za ktoré by mohli požadovať zaplatenie, jednotlivým domácnostiam, ale v rámci sociálnej alebo hospodárskej politiky sa rozhodnú tak neurobiť. Príkladom je poskytovanie vzdelávania alebo zdravotných služieb bezplatne alebo za ceny, ktoré nie sú ekonomicky významné.

3.24. *Definícia*: Trhoví výrobcovia sú miestne KAU alebo inštitucionálne jednotky, ktorých väčšina produkcie je trhová produkcia.

Ak je miestna KAU alebo inštitucionálna jednotka trhovým výrobcom, jej hlavnou produkciou je na základe definície trhová produkcia, keďže pojem trhová produkcia sa definuje po aplikovaní princípu rozlišovania medzi trhovou produkciou, produkciou na vlastné konečné použitie a netrhovou produkciou na miestnu KAU a inštitucionálnu jednotku, ktoré uvedenú produkciu vytvorili.

3.25. *Definícia*: Výrobcovia na vlastné konečné použitie sú miestne KAU alebo inštitucionálne jednotky, ktorých hlavná časť produkcie je určená na vlastné konečné použitie v tej istej inštitucionálnej jednotke.

3.26. *Definícia*: Netrhoví výrobcovia sú miestne KAU alebo inštitucionálne jednotky, ktorých hlavná časť produkcie sa poskytuje bezplatne alebo za ekonomicky nevýznamné ceny.

Inštitucionálne jednotky: rozlíšenie medzi trhovými, na vlastné konečné použitie a netrhovými

3.27. Pre inštitucionálne jednotky ako výrobcov je v tabuľke 3.1 zhrnuté rozlíšenie medzi trhovým, na vlastné konečné použitie a netrhovým. Takisto je znázornená klasifikácia podľa sektorov.

Tabuľka 3.1 – Rozlíšenie medzi trhovými výrobcami, výrobcami na vlastné konečné použitie a netrhovými výrobcami v prípade inštitucionálnych jednotiek

Typ inštitucionálnej jednotky				Klasifikácia	
Súkromná alebo verejná?		Nezisková inštitúcia alebo nie?	Trhový výrobca?	Typ výrobcu	Sektor(-y)
1. súkromní výrobcovia	1.1. podniky nezapísané v obchodnom registri vlastnené domácnosťami (okrem kvázikorporácií vlastnených domácnosťami)			1.1 – trhový alebo na vlastné konečné použitie	domácnosti
	1.2. ostatní súkromní výrobcovia (vrátane kvázikorporácií vlastnených domácnosťami)	1.2.1. súkromné neziskové inštitúcie	1.2.1.1. áno	1.2.1.1 – trhový	korporácie
			1.2.1.2. nie	1.2.1.2 – netrhový	NZISD
		1.2.2. ostatní súkromní výrobcovia, ktorí nie sú neziskovými inštitúciami		1.2.2 – trhový	korporácie
2. verejní výrobcovia			2.1. áno	2.1 – trhový	korporácie
			2.2. nie	2.2 – netrhový	verejná správa

3.28. Z tabuľky 3.1 vyplýva, že na určenie toho, či by inštitucionálna jednotka mala byť klasifikovaná ako trhový výrobca, výrobca na vlastné konečné použitie alebo netrhový výrobca, je potrebné postupne uplatňovať niekoľko rozlíšení. V rámci prvého rozlíšenia sa výrobcovia delia na súkromných a verejných. Verejný výrobca je výrobca, ktorého kontroluje verejná správa, pričom kontrola je definovaná v odseku 2.38.

3.29. Ako vyplýva z tabuľky 3.1, súkromných výrobcov možno nájsť vo všetkých sektoroch okrem sektora verejnej správy. Oproti tomu verejní výrobcovia sa nachádzajú iba v sektore nefinančných korporácií, v sektore finančných korporácií a v sektore verejnej správy.

3.30. Osobitnou kategóriou súkromných výrobcov je kategória podnikov nezapísaných v obchodnom registri vlastnených domácnosťami. Tieto sú trhovými výrobcami alebo výrobcami na vlastné konečné použitie. O výrobcov na vlastné konečné použitie ide v prípade služieb produkovaných obytnými jednotkami obývanými vlastníkmi a výroby výrobkov vo vlastnej réžii. Všetky podniky nezapísané v obchodnom registri vlastnené domácnosťami sa zaraďujú do sektora domácností okrem kvázikorporácií vlastnených domácnosťami. Tieto sú trhovými výrobcami zaradenými do sektora nefinančných korporácií a do sektora finančných korporácií.

3.31. V prípade ostatných súkromných výrobcov sa rozlišuje medzi súkromnými neziskovými inštitúciami a ostatnými súkromnými výrobcami.

Definícia: Súkromná nezisková inštitúcia sa definuje ako právny alebo spoločenský subjekt konajúci na účely produkovania výrobkov a služieb, ktorého postavenie nedovoľuje, aby bol zdrojom príjmu, zisku ani iných finančných výnosov pre tie jednotky, ktoré ho založili, kontrolujú alebo financujú. Keď jeho výrobné činnosti vytvárajú prebytok, ostatné inštitucionálne jednotky si tento prebytok nemôžu privlastniť.

Súkromná nezisková inštitúcia sa zaraďuje do sektora nefinančných korporácií a sektora finančných korporácií, ak ide o trhového výrobcu.

Súkromná nezisková inštitúcia sa zaraďuje do sektora NZISD, ak ide o netrhového výrobcu, okrem prípadu, keď ju kontroluje verejná správa. Keď súkromnú neziskovú inštitúciu kontroluje verejná správa, zaraďuje sa do sektora verejnej správy.

Všetci ostatní súkromní výrobcovia, ktorí nie sú neziskovými inštitúciami, sú trhovými výrobcami. Zaraďujú sa do sektora nefinančných korporácií a do sektora finančných korporácií.

3.32. Pri rozlišovaní medzi trhovou a netrhovou produkciou a medzi trhovými a netrhovými výrobcami sa musia použiť viaceré kritériá. Príslušné kritériá umožňujúce trhové a netrhové rozlíšenie (pozri odsek 3.19 o definícii ekonomicky významných cien) majú za cieľ posúdiť existenciu trhových podmienok a vhodné trhové správanie výrobcu. Podľa kvantitatívneho kritéria umožňujúceho trhové a netrhové rozlíšenie by v prípade produktov predávaných za ekonomicky významné ceny mali tržby pokrývať minimálne väčšinu výrobných nákladov.

3.33. Pri uplatňovaní tohto kvantitatívneho kritéria umožňujúceho trhové a netrhové rozlíšenie sa tržby a výrobné náklady definujú takto:

a) tržby predstavujú tržby bez daní z produktov, avšak vrátane všetkých platieb uskutočnených verejnou správou alebo inštitúciami Únie a poskytnutých každému výrobcovi vykonávajúcemu rovnaký typ činnosti, t. j. zahŕňajú sa všetky platby súvisiace s objemom alebo hodnotou produkcie, nezahŕňajú sa však platby na pokrytie celkového deficitu alebo na vyrovnanie dlhov.

   Táto definícia tržieb zodpovedá definícii produkcie v základných cenách s tou výnimkou, že:

   1. produkcia v základných cenách sa definuje až po rozhodnutí, či ide o produkciu trhovú, alebo netrhovú: tržby sa používajú iba na ocenenie trhovej produkcie; netrhová produkcia sa oceňuje na základe nákladov;

   2. platby uskutočňované verejnou správou na pokrytie celkového deficitu verejných korporácií a kvázikorporácií sú súčasťou ostatných subvencií na produkty, tak ako je definované v odseku 4.35 písm. c). V dôsledku toho trhová produkcia v základných cenách zahŕňa aj platby uskutočňované verejnou správou na pokrytie celkového deficitu;

b) tržby nezahŕňajú iné zdroje príjmu, ako sú zisky z držby (hoci by mohli predstavovať normálnu a očakávanú súčasť podnikateľského príjmu), investičné dotácie, ostatné kapitálové transfery (napríklad umorenie dlhu) a kúpu majetkových účastí;

c) na účely tohto kritéria sa výrobné náklady rovnajú súčtu medzispotreby, odmien zamestnancov, spotreby fixného kapitálu, ostatných daní z produkcie a kapitálových nákladov. Ostatné subvencie na produkciu sa neodpočítavajú. Na zabezpečenie konzistentnosti pojmov tržby a výrobné náklady pri uplatňovaní kvantitatívneho kritéria umožňujúceho trhové a netrhové rozlíšenie sa do výrobných nákladov nezahŕňajú žiadne náklady, ktoré vznikli v súvislosti s tvorbou kapitálu vo vlastnej réžii. V záujme zjednodušenia možno vo všeobecnosti aproximovať kapitálové náklady prostredníctvom čistých skutočných úrokových platieb. V prípade poskytovateľov finančných služieb sa však zohľadňujú úrokové sadzby, t. j. robí sa úprava o nepriamo merané služby finančného sprostredkovania (financial intermediation services indirectly measured – FISIM).

Kvantitatívne kritérium umožňujúce trhové a netrhové rozlíšenie sa uplatňuje s prihliadnutím na viacero po sebe nasledujúcich rokov. Malé medziročné výkyvy v objeme tržieb si nevyžadujú reklasifikáciu inštitucionálnych jednotiek (a ich miestnych KAU a produkcie).

3.34. Tržby môžu pozostávať z viacerých zložiek. Napríklad v prípade zdravotníckych služieb poskytovaných nemocnicou môžu tržby zodpovedať:

a) nákupom zamestnávateľov, ktoré sa majú zaznamenať ako naturálne dôchodky zaplatené ich zamestnancom a výdavky týchto zamestnancov na konečnú spotrebu;

b) nákupom súkromných poisťovacích spoločností;

c) nákupom fondov sociálneho zabezpečenia a verejnej správy, ktoré sa majú zaradiť do naturálnych sociálnych dávok;

d) nákupom domácností bez refundácie (výdavky na konečnú spotrebu).

Iba ostatné prijaté subvencie na produkciu a dary (napríklad od dobročinných organizácií) sa nepovažujú za tržby.

Ďalším názorným príkladom je predaj dopravných služieb určitým podnikom, ktorý môže zodpovedať medzispotrebe výrobcov, naturálnym dôchodkom poskytovaným zamestnávateľmi, naturálnym sociálnym dávkam poskytovaným verejnou správou a nákupom domácností bez refundácie.

3.35. Súkromné neziskové inštitúcie poskytujúce služby podnikom predstavujú osobitný prípad. Sú zvyčajne financované z príspevkov alebo členského skupiny príslušných podnikov. Členské sa nepovažuje za transfer, ale za platbu za poskytnuté služby, t. j. považuje sa za tržby. Tieto neziskové inštitúcie sú preto trhovými výrobcami a zaraďujú sa do sektora nefinančných korporácií alebo sektora finančných korporácií.

3.36. Pri uplatňovaní kritéria na porovnanie tržieb a výrobných nákladov súkromných alebo verejných neziskových inštitúcií môže zahrnutie všetkých platieb súvisiacich s objemom produkcie do tržieb viesť v niektorých osobitných prípadoch k chybám. Môže sa to týkať napríklad financovania súkromných a verejných škôl. Platby uskutočňované verejnou správou môžu závisieť od počtu žiakov, môžu však byť aj predmetom rokovaní s verejnou správou. V takomto prípade sa tieto platby nezaznamenávajú ako tržby z predaja, hoci môžu explicitne súvisieť s mierou objemu produkcie, napríklad s počtom žiakov. To znamená, že škola financovaná prevažne takýmito platbami je netrhovým výrobcom.

3.37. Verejní výrobcovia môžu byť trhovými alebo netrhovými výrobcami. Trhoví výrobcovia sa zaraďujú do sektorov nefinančných a finančných korporácií. Ak je inštitucionálna jednotka netrhovým výrobcom, zaraďuje sa do sektora verejnej správy.

3.38. Miestne KAU, ktoré sú trhovými výrobcami a výrobcami na vlastné konečné použitie, nemôžu poskytovať netrhovú produkciu. Ich produkciu preto možno zaznamenať iba ako trhovú produkciu alebo produkciu na vlastné konečné použitie a podľa toho ju aj oceniť (pozri odseky 3.42 až 3.53).

3.39. Miestne KAU, ktoré sú netrhovými výrobcami, môžu poskytovať ako vedľajšiu produkciu trhovú produkciu a produkciu na vlastné konečné použitie. Produkcia na vlastné konečné použitie pozostáva z tvorby kapitálu vo vlastnej réžii. Existencia trhovej produkcie by sa mala v zásade určovať uplatnením kvalitatívneho a kvantitatívneho kritéria umožňujúceho trhové a netrhové rozlíšenie na jednotlivé výrobky. O takúto vedľajšiu trhovú produkciu netrhových výrobcov môže ísť napríklad v prípade, keď štátne nemocnice účtujú za niektoré svoje služby ekonomicky významné ceny.

3.40. Iným príkladom je predaj reprodukcií štátnymi múzeami a predaj predpovedí počasia meteorologickými ústavmi.

3.41. Netrhoví výrobcovia môžu mať takisto príjmy z predaja svojej netrhovej produkcie za ekonomicky nevýznamné ceny, napríklad príjmy múzea zo vstupného. Tieto príjmy sa týkajú netrhovej produkcie. Ak je však ťažké rozlíšiť oba typy príjmov (príjmy zo vstupného a príjmy z predaja plagátov a pohľadníc), možno ich všetky považovať buď za príjmy z trhovej produkcie, alebo príjmy z netrhovej produkcie. Voľba medzi týmito dvoma alternatívnymi záznamami by mala závisieť od predpokladaného relatívneho významu oboch typov príjmov (zo vstupeniek a z predaja plagátov a pohľadníc).

Čas zaznamenania a ocenenie produkcie

3.42. Produkcia sa má zaznamenať a oceniť, keď je vytvorená výrobným procesom.

3.43. Celá produkcia sa má oceňovať v základných cenách, pre nasledujúce prípady však platia špecifické konvencie:

a) oceňovanie netrhovej produkcie;

b) oceňovanie celkovej produkcie netrhového výrobcu (miestnej KAU);

c) oceňovanie celkovej produkcie inštitucionálnej jednotky, ktorej miestna KAU je netrhovým výrobcom.

3.44. *Definícia*: Základná cena je cena, ktorú výrobcovia dostávajú od kupujúceho za jednotku výrobku alebo služby vytvorenej ako produkcia, mínus všetky dane (t. j. dane z produktov), ktoré sa majú zaplatiť z tejto jednotky v dôsledku jej výroby alebo predaja, plus všetky subvencie (t. j. subvencie na produkty), ktoré sa majú prijať za túto jednotku v dôsledku jej výroby alebo predaja. Do tejto ceny sa nezaratúvajú žiadne dopravné poplatky, ktoré výrobca fakturuje samostatne. Nepatria do nej ani zisky a straty z držby finančných a nefinančných aktív.

3.45. Produkcia na vlastné konečné použitie (P.12) sa oceňuje v základných cenách podobných výrobkov predávaných na trhu. Týmto sa v prípade takejto produkcie vytvára čistý prevádzkový prebytok alebo zmiešaný dôchodok. Príkladom sú služby obytných jednotiek obývaných vlastníkmi vytvárajúce čistý prevádzkový prebytok. Ak základné ceny podobných produktov nie sú k dispozícii, produkcia na vlastné konečné použitie by sa mala oceňovať vo výrobných nákladoch, plus suma (s výnimkou netrhových výrobcov) zodpovedajúca čistému prevádzkovému prebytku alebo zmiešanému dôchodku.

3.46. Prírastky nedokončenej výroby sa oceňujú v bežnej základnej cene dokončeného produktu.

3.47. Vopred odhadnutá hodnota produkcie považovanej za nedokončenú výrobu musí vychádzať zo skutočne vynaložených nákladov plus navýšenie (s výnimkou netrhových výrobcov) zodpovedajúce odhadovanému prevádzkovému prebytku alebo zmiešanému dôchodku. Predbežné odhady sú následne nahradené odhadmi získanými rozložením skutočnej hodnoty (hneď, ako je známa) hotových produktov na obdobie nedokončenej výroby.

Hodnota produkcie hotových výrobkov je súčet hodnôt:

a) hotových výrobkov predaných alebo vymenených prostredníctvom bartra;

b) vstupov hotových výrobkov do zásob mínus výbery;

c) hotových výrobkov na vlastné konečné použitie.

3.48. V prípade budov a stavieb nadobudnutých v nedokončenom stave sa hodnota odhaduje na základe nákladov k dátumu nadobudnutia vrátane navýšenia zodpovedajúceho prevádzkovému prebytku alebo zmiešanému dôchodku. K tomuto navýšeniu sa dospeje, keď hodnotu možno odhadnúť na základe cien podobných budov alebo stavieb. Za predpokladu, že nedošlo k zálohovým platbám alebo neexistujú nedoplatky, môžu sa na aproximáciu hodnôt tvorby hrubého fixného kapitálu použiť sumy platieb po etapách, ktoré uskutočnil kupujúci v každej etape.

Keď sa výstavba určitej stavby vo vlastnej réžii nedokončí v jednom účtovnom období, hodnota produkcie sa odhaduje podľa nasledujúcej metódy. Vypočíta sa podiel vynaložených nákladov v bežnom období k celkovým nákladom za celý čas výstavby. Tento podiel sa použije na odhad celkovej produkcie v bežnej základnej cene. Ak nemožno odhadnúť hodnotu dokončenej stavby v bežnej základnej cene, oceňuje sa v celkových výrobných nákladoch plus navýšenie (s výnimkou netrhových výrobcov) zodpovedajúce čistému prevádzkovému prebytku alebo zmiešanému dôchodku. Ak sa časť práce alebo všetka práca poskytuje bezplatne, ako to môže byť v prípade komunálnej výstavby uskutočnenej domácnosťami, odhad nákladov, ktoré by sa vynaložili na platenú prácu, sa zahrnie do odhadovaných celkových výrobných nákladov, pričom sa použijú mzdové tarify pre podobné pracovné vstupy.

3.49. Celková produkcia netrhového výrobcu (miestnej KAU) sa oceňuje celkovými výrobnými nákladmi, t. j. ako súčet:

a) medzispotreby (P.2);

b) odmien zamestnancov (D.1);

c) spotreby fixného kapitálu (P.51c);

d) ostatných daní z produkcie (D.29) mínus ostatné subvencie na produkciu (D.39).

Úrokové platby (okrem FISIM) sa nezahŕňajú do nákladov na netrhovú produkciu. Náklady na netrhovú produkciu takisto nezahŕňajú imputáciu čistej návratnosti kapitálu ani imputáciu hodnoty nájomného v prípade nebytových budov vlastnených a používaných v netrhovej produkcii.

3.50. Celková produkcia inštitucionálnej jednotky je súčtom celkovej produkcie miestnych KAU, ktoré ju tvoria. Uplatňuje sa to takisto v prípade inštitucionálnych jednotiek, ktoré sú netrhovými výrobcami.

3.51. V prípade, že netrhoví výrobcovia nemajú vedľajšiu trhovú produkciu, netrhová produkcia sa oceňuje vo výške výrobných nákladov. V prípade, že netrhoví výrobcovia majú vedľajšiu trhovú produkciu, netrhová produkcia sa oceňuje ako reziduálna položka, t. j. ako rozdiel medzi celkovými výrobnými nákladmi a príjmami z trhovej produkcie.

3.52. Trhová produkcia netrhových výrobcov sa oceňuje v základných cenách. Celková produkcia netrhovej miestnej KAU, obsahujúca trhovú produkciu, netrhovú produkciu a produkciu na vlastné konečné použitie, sa oceňuje súčtom výrobných nákladov. Hodnota jej trhovej produkcie je daná tržbami z predaja trhových produktov, hodnota jej netrhovej produkcie sa získava ako rozdiel medzi hodnotou jej celkovej produkcie a súčtom jej trhovej produkcie a produkcie na vlastné konečné použitie. Hodnota jej príjmov z predaja netrhových výrobkov alebo služieb v cenách, ktoré nie sú ekonomicky významné, sa v týchto výpočtoch neuvádza – tieto príjmy sú súčasťou hodnoty jej netrhovej produkcie.

3.53. Nasleduje zoznam výnimiek a vysvetlení týkajúcich sa času zaznamenávania a oceňovania produkcie v poradí podľa oddielov CPA.

Produkty poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu (oddiel A)

3.54. Produkcia poľnohospodárskych produktov sa zaznamenáva priebežne počas celého obdobia výroby (a nie iba v čase zberu úrody alebo zabitia zvierat).

Rastúce plodiny, drevo na pni a populácie rýb alebo zvierat chovaných na potravinárske účely sa počas procesu považujú za zásoby nedokončenej výroby a po dokončení procesu sa transformujú do zásob hotových výrobkov.

Do produkcie sa nezahŕňajú zmeny nekultivovaných biologických zdrojov, napríklad rast voľne žijúcich zvierat, vtákov, rýb alebo prirodzený rast lesov.

Produkty priemyselnej výroby (oddiel C); stavebné práce (oddiel F)

3.55. V prípade, že výstavba budovy alebo inej stavby trvá viacero účtovných období, produkcia vytvorená v každom z nich sa považuje za produkciu predanú kupujúcemu na konci tohto obdobia, t. j. zaznamenáva sa ako tvorba fixného kapitálu kupujúceho, a nie ako nedokončená výroba stavebného priemyslu. Produkcia sa považuje za predanú kupujúcemu po etapách. Keď si zmluva vyžaduje platby po etapách, hodnota produkcie môže byť aproximovaná hodnotou platieb po etapách uskutočnených v každom období. Keď konečný kupujúci nie je istý, nedokončená produkcia vytvorená v každom období sa zaznamenáva ako nedokončená výroba.

Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov (oddiel G)

3.56. Produkcia služieb veľkoobchodu a maloobchodu sa meria obchodnými maržami realizovanými v prípade výrobkov, ktoré sú kúpené na ďalší predaj.

Definícia: Obchodná marža je rozdiel medzi skutočnou alebo imputovanou predajnou cenou realizovanou v prípade výrobku kúpeného na ďalší predaj a cenou, ktorú by musel zaplatiť distribútor, aby nahradil tento výrobok v čase jeho predaja alebo inak uskutočneného odbytu.

Obchodné marže realizované v prípade niektorých výrobkov môžu byť záporné, ak je ich predajná cena znížená. Obchodné marže sú záporné v prípade výrobkov, ktoré sa nepredali, ale sa znehodnotili alebo boli ukradnuté. Obchodné marže k výrobkom, ktoré zamestnanci dostanú ako naturálnu odmenu alebo si ich majitelia nechajú na konečnú spotrebu, sa rovnajú nule.

Zisky a straty z držby sa do obchodnej marže nezahŕňajú.

Produkcia veľkoobchodníka alebo maloobchodníka je daná touto rovnosťou:

hodnota produkcie =

hodnota tržieb

plus hodnota výrobkov kúpených na ďalší predaj a použitých na medzispotrebu, naturálnu odmenu zamestnancov alebo naturálny zmiešaný dôchodok

mínus hodnota výrobkov kúpených na ďalší predaj

plus hodnota prírastkov zásob výrobkov určených na ďalší predaj

mínus hodnota výrobkov čerpaných zo zásob výrobkov určených na ďalší predaj

mínus hodnota opakovaných strát z dôvodu normálnej miery znehodnotenia, krádeže alebo náhodného poškodenia.

Doprava a skladovanie (oddiel H)

3.57. Produkcia dopravných služieb sa meria hodnotou súm získaných za dopravu výrobkov alebo osôb. Doprava na vlastnú potrebu v rámci miestnej KAU sa považuje za pomocnú činnosť a samostatne sa nezisťuje ani nezaznamenáva.

3.58. Produkcia skladovacích služieb sa meria ako hodnota prírastku nedokončenej výroby. Zvýšenie ceny výrobkov, ktoré sú v zásobách, by sa nemalo považovať za nedokončenú výrobu a výrobu, ale za zisky z držby. Ak zvýšenie hodnoty odzrkadľuje zvýšenie ceny bez zmeny kvality, potom v danom období nedochádza k žiadnej ďalšej produkcii okrem nákladov na skladovanie alebo explicitného nákupu skladovacej služby. V troch prípadoch sa však zvýšenie hodnoty považuje za produkciu:

a) kvalita výrobku sa v priebehu času môže zlepšovať, napríklad v prípade vína; iba v prípadoch, keď je dozrievanie súčasťou normálneho výrobného procesu, sa zvyšovanie kvality výrobku považuje za výrobu;

b) sezónne faktory ovplyvňujúce ponuku špecifického výrobku alebo dopyt po ňom, ktoré vedú k pravidelnému a predvídateľnému kolísaniu cien počas roka, hoci sa jeho fyzické vlastnosti nemuseli zmeniť;

c) výrobný proces je dostatočne dlhý na to, aby sa diskontné faktory uplatňovali na prácu vykonanú dostatočne dlho pred dodaním.

3.59. Väčšina zmien cien výrobkov, ktoré sú v zásobách, sa nepovažuje za prírastky nedokončenej výroby. Na odhadnutie zvýšenia hodnoty uskladnených výrobkov nad rámec skladovacích nákladov sa môže použiť očakávané zvýšenie hodnoty presahujúce celkovú mieru inflácie počas vopred určeného obdobia. Akýkoľvek zisk mimo vopred určeného obdobia sa naďalej zaznamenáva ako zisk alebo strata z držby.

Skladovacie služby nezahŕňajú žiadnu zmenu ceny v dôsledku držby finančných aktív, cenností alebo iných nefinančných aktív, akými sú pôda a budovy.

3.60. Produkcia služieb cestovných agentúr sa meria ako hodnota služieb účtovaných agentúrami (poplatky alebo provízie), a nie ako hodnota celkových výdavkov, ktoré cestujúci zaplatia cestovnej agentúre, ktoré zahŕňajú aj poplatky za dopravu tretími stranami.

3.61. Produkcia služieb cestovnej kancelárie sa meria celkovými výdavkami, ktoré cestujúci zaplatia cestovnej kancelárii.

3.62. Služby cestovných agentúr a cestovných kancelárií sa rozlišujú tým, že cestovná agentúra poskytuje cestovateľovi výhradne sprostredkovanie, zatiaľ čo služby cestovnej kancelárie vytvárajú nový produkt nazývaný „zájazd“, ktorý má viacero zložiek, akou je cestovanie, ubytovanie a zábava.

Ubytovacie a stravovacie služby (oddiel I)

3.63. Hodnota produkcie služieb hotelov, reštaurácií a kaviarní zahŕňa hodnotu skonzumovaných potravín, nápojov atď.

Finančné a poisťovacie služby (oddiel K): produkcia centrálnej banky

Centrálna banka poskytuje tieto služby:

a) služby menovej politiky;

b) služby finančného sprostredkovania;

c) služby dohľadu nad finančnými korporáciami.

Produkcia centrálnej banky sa meria ako súčet jej nákladov.

Finančné a poisťovacie služby (oddiel K): finančné služby vo všeobecnosti

Medzi finančné služby patria tieto činnosti:

a) finančné sprostredkovanie (vrátane poisťovacích služieb a služieb dôchodkových fondov);

b) služby pomocných finančných inštitúcií a

c) ostatné finančné služby.

3.64. Finančné sprostredkovanie je riadenie finančného rizika a transformácia likvidity. Korporácie zapojené do týchto činností získajú finančné prostriedky napríklad prijímaním vkladov a vydávaním zmeniek, obligácií a iných cenných papierov. Korporácie využívajú tieto finančné prostriedky, ako aj vlastné finančné prostriedky na nadobúdanie finančných aktív poskytovaním pôžičiek tretím osobám a kúpou zmeniek, obligácií alebo iných cenných papierov. Finančné sprostredkovanie zahŕňa poisťovacie služby a služby dôchodkových fondov.

3.65. Pomocné finančné činnosti uľahčujú riadenie rizika a transformáciu likvidity. Pomocné finančné inštitúcie konajú v mene iných jednotiek a nevystavujú sa rizikám prijímaním finančných záväzkov ani nadobudnutím finančných aktív v rámci sprostredkovateľskej služby.

3.66. Ostatné finančné služby zahŕňajú monitorovacie služby, akou je monitorovanie akciového a dlhopisového trhu, bezpečnostné služby, napríklad úschova drahých klenotov a dôležitých dokumentov, a obchodné služby, akou je obchodovanie s devízami a s cennými papiermi.

3.67. Finančné služby sú produkované takmer výhradne finančnými inštitúciami z dôvodu prísneho dohľadu nad poskytovaním týchto služieb. Ak chce napríklad maloobchodník ponúknuť svojim zákazníkom úverové nástroje, poskytne ich zvyčajne pobočka finančnej korporácie maloobchodníka alebo iná špecializovaná finančná inštitúcia.

3.68. Za finančné služby možno zaplatiť priamo alebo nepriamo. Niektoré transakcie s finančnými aktívami môžu zahŕňať priame aj nepriame poplatky. Finančné služby sa poskytujú a účtuje sa za ne štyrmi hlavnými spôsobmi:

a) finančné služby poskytované za priamu platbu;

b) finančné služby zaplatené prostredníctvom prirážky k úrokovým sadzbám;

c) finančné služby súvisiace s nadobudnutím a predajom finančných aktív a pasív na finančných trhoch;

d) finančné služby poskytované v rámci poisťovacích a dôchodkových schém, ktorých činnosť sa financuje zvýšeným poistným a z výnosov z úspor.

Finančné služby poskytované za priamu platbu

3.69. Tieto finančné služby sa poskytujú za explicitne stanovené poplatky a pokrývajú širokú škálu služieb, ktoré môžu poskytovať rôzne typy finančných inštitúcií. Tieto príklady ilustrujú charakter služieb, za ktoré sa účtuje priamo:

a) banky účtujú domácnostiam poplatky za vybavenie hypotéky, riadenie investičného portfólia a správu majetku;

b) špecializované inštitúcie účtujú nefinančným korporáciám poplatky za organizáciu prevzatia alebo za riadenie reštrukturalizácie skupiny korporácií;

c) spoločnosti vydávajúce kreditné karty účtujú jednotkám, ktoré prijímajú kreditné karty, zvyčajne určitý percentuálny podiel z každého predaja;

d) držiteľovi karty sa účtuje, zvyčajne ročne, explicitne stanovený poplatok za držbu karty.

Finančné služby zaplatené prostredníctvom prirážky k úrokovým sadzbám

3.70. Napríklad v prípade finančného sprostredkovania finančná inštitúcia, akou je banka, prijíma vklady od jednotiek, ktoré chcú získať úrok z finančných prostriedkov, ktoré bezprostredne nepotrebujú, a požičiava ich iným jednotkám, ktorých finančné prostriedky sú nedostatočné, aby uspokojili svoje potreby. Banka tak poskytuje mechanizmus, ktorý umožňuje prvej jednotke požičať druhej jednotke. Každá z týchto dvoch strán zaplatí banke poplatok za poskytnutú službu: jednotka požičiavajúca finančné prostriedky zaplatí na základe akceptovania nižšej úrokovej sadzby, ako je „referenčná" úroková sadzba, zatiaľ čo jednotka požičiavajúca si finančné prostriedky zaplatí na základe akceptovania vyššej úrokovej sadzby, ako je „referenčná" úroková sadzba. Rozdiel medzi úrokovou sadzbou, ktorú dlžníci zaplatia bankám, a úrokovou sadzbou, ktorá sa skutočne zaplatí vkladateľom, predstavuje poplatok za FISIM.

3.71. Zriedkakedy dochádza k prípadu, že množstvo peňažných prostriedkov, ktoré finančná inštitúcia požičia, presne zodpovedá množstvu finančných prostriedkov, ktoré boli v nej uložené. Určité množstvo peňazí môže byť uložené, ale ešte nepožičané. Niektoré úvery sa môžu financovať z vlastných zdrojov banky, a nie z požičaných zdrojov. Bez ohľadu na zdroj financií sa v prípade ponúkaných úverov a vkladov poskytuje služba. FISIM sa imputujú pre všetky úvery a vklady. Tieto nepriame poplatky sa uplatňujú iba na úvery poskytnuté finančnými inštitúciami a na vklady prijaté týmito inštitúciami.

3.72. Referenčná sadzba sa nachádza medzi úrokovými sadzbami bánk pri vkladoch a úveroch. Nezodpovedá aritmetickému priemeru sadzieb pri úveroch alebo vkladoch. Vhodnou referenčnou sadzbou je sadzba prevládajúca pri medzibankových úveroch. Pre každú menu, v ktorej sú úvery a vklady denominované, je potrebné použiť odlišné referenčné sadzby, a to najmä v prípade zapojenia nerezidentskej finančnej inštitúcie.

FISIM sú podrobne opísané v kapitole 14.

Finančné služby pozostávajúce z nadobudnutia a predaja finančných aktív a pasív na finančných trhoch

3.73. Keď finančná inštitúcia ponúka cenný papier (napríklad zmenku alebo obligáciu) na predaj, účtuje sa poplatok za službu. Kúpna cena (požadovaná cena) sa rovná odhadovanej trhovej hodnote cenného papiera plus marža. Ďalší poplatok sa účtuje pri predaji cenného papiera a cena ponúknutá predávajúcemu (ponuková cena) sa rovná trhovej hodnote mínus marža. Marže medzi kúpnou a predajnou cenou sa uplatňujú aj pri majetkových účastiach, akciách investičných fondov a cudzích menách. Tieto marže sa účtujú za poskytnutie finančných služieb.

Finančné služby poskytované v rámci poisťovacích a dôchodkových schém, ktorých činnosť sa financuje zvýšeným poistným a z výnosov z úspor

3.74. Do tejto položky spadajú nasledujúce finančné služby. Každá z nich vedie k prerozdeleniu finančných prostriedkov.

a) Neživotné poistenie. V rámci zmluvy o neživotnom poistení poisťovacia spoločnosť dostáva od klienta poistné a ponecháva si ho dovtedy, kým sa neuplatní poistný nárok alebo neuplynie obdobie poistenia. Poistné poisťovacia spoločnosť investuje a výsledný dôchodok z majetku predstavuje dodatočný zdroj finančných prostriedkov. Dôchodok z majetku predstavuje ušlý dôchodok klienta a považuje sa za implicitný doplnok k skutočnému poistnému. Poisťovacia spoločnosť stanovuje výšku skutočného poistného tak, aby zo súčtu poistného plus dôchodok z majetku získaný z poistného mínus očakávané poistné nároky vznikla marža, ktorú si poisťovacia spoločnosť ponechá ako svoju produkciu.

Produkcia neživotného poistenia sa vypočíta ako:

celkové prijaté poistné

plus implicitné dodatočné poistné (rovnajúce sa dôchodku z majetku získaného z technických rezerv)

mínus upravené vzniknuté nároky.

Poisťovacia korporácia má k dispozícii rezervy pozostávajúce z neprijatého poistného (skutočné poistné pripadajúce na ďalšie účtovné obdobie) a nevyrovnaných poistných nárokov. Nevyrovnané poistné nároky sa vzťahujú na nároky, ktoré ešte neboli ohlásené, boli ohlásené, ale ešte neboli likvidované, alebo boli ohlásené a likvidované, ale ešte nie sú vyplatené. Tieto rezervy sa nazývajú technické rezervy a používajú sa na vytvorenie investičných dôchodkov. Zisky a straty z držby nie sú dôchodky z investovania poistnotechnických rezerv. Poistnotechnické rezervy možno investovať do vedľajších činností poisťovacej spoločnosti, napríklad prenájmu obytných jednotiek alebo kancelárií. Čistý prevádzkový prebytok pochádzajúci z týchto vedľajších činností predstavuje dôchodok z investovania poistnotechnických rezerv.

Príslušná výška nárokov použitá pri výpočte produkcie sa nazýva „upravené nároky“, ktoré možno určiť dvoma spôsobmi. Metódou založenou na očakávaniach sa odhaduje výška upravených nárokov podľa modelu vychádzajúceho z predchádzajúcej schémy nárokov vyplácaných korporáciou. Druhá metóda využíva účtovné informácie: upravené nároky sú odvodené *ex post* ako skutočné vzniknuté nároky plus zmena vyrovnávacích rezerv, t. j. finančných prostriedkov odložených na vyrovnanie neočakávane vysokých nárokov. Keď vyrovnávacie rezervy nestačia na to, aby upravené nároky dosiahli normálnu úroveň, pri výpočte upravených nárokov sa pripočítajú príspevky z vlastných fondov. Hlavnou vlastnosťou oboch metód je skutočnosť, že neočakávane vysoké nároky nevedú ku kolísavým a záporným odhadom produkcie.

Zmeny technických a vyrovnávacích rezerv v dôsledku zmien finančnej regulácie sa zaznamenávajú ako ostatné zmeny objemu aktív; pre výpočet produkcie sú irelevantné. Ak pre nedostatok informácií nemožno použiť obe uvedené metódy odhadu upravených nárokov, môže byť potrebné namiesto toho odhadnúť produkciu pomocou súčtu nákladov s navýšením o zodpovedajúci normálny zisk.

V prípade poistenia s podielom na zisku sa pri výpočte produkcie odpočíta zmena rezerv na poistenie s podielom na zisku.

b) Zmluva o životnom poistení je typom schémy sporenia. Držiteľ poistky platí niekoľko rokov poistné poisťovacej korporácii výmenou za prísľub poistného plnenia k určitému budúcemu dátumu. Toto poistné plnenie môže byť vyjadrené vzorcom založeným na zaplatenom poistnom alebo môže závisieť od miery úspešnosti poisťovacej korporácie pri investovaní finančných prostriedkov. Metóda výpočtu produkcie životného poistenia sa riadi rovnakými všeobecnými zásadami ako v prípade neživotného poistenia. Avšak vzhľadom na časové intervaly medzi prijatím poistného a vyplatením poistného plnenia je potrebné zvlášť zohľadniť zmeny technických rezerv. Produkcia životného poistenia sa odvodzuje takto:

prijaté poistné,

plus dodatočné poistné, *mínus* splatné poistné plnenie

mínus zvýšenie (plus zníženie) technických rezerv životného poistenia.

Poistné je v prípade životného poistenia definované úplne rovnakým spôsobom ako v prípade neživotného poistenia. Dodatočné poistné má väčší význam v prípade životného poistenia ako v prípade neživotného poistenia. Poistné plnenie sa zaznamenáva v čase, keď je priznané alebo vyplatené. V prípade životného poistenia nie je potrebné odvodiť upravený odhad poistného plnenia, keďže v prípade životných poistiek nedochádza k rovnakému neočakávanému kolísaniu vyplácania. Technické rezervy životného poistenia sa každoročne zvyšujú s novým zaplateným poistným a s novými investičnými dôchodkami patriacimi držiteľom poistiek (ale nečerpanými týmito držiteľmi poistiek) a znižujú v dôsledku vyplatenia poistného plnenia. Úroveň produkcie životného poistenia preto možno vyjadriť ako rozdiel medzi celkovými investičnými dôchodkami získanými z technických rezerv životného poistenia mínus časť týchto investičných dôchodkov, ktorá je skutočne alokovaná držiteľom poistiek a pridaná do poistnotechnických rezerv.

Keď túto metódu nemožno použiť z dôvodov súvisiacich s údajmi alebo keď nevedie k zmysluplným výsledkom, produkcia životného poistenia sa takisto vypočíta ako súčet výrobných nákladov plus navýšenie zodpovedajúce „normálnemu zisku“.

c) Produkcia zaistenia sa určuje úplne rovnakým spôsobom ako v prípade neživotného poistenia bez ohľadu na to, či sú predmetom zaistenia životné, alebo neživotné poistky.

d) Produkcia prevádzkovania systému sociálneho poistenia závisí od spôsobu organizácie systému. Príklady organizácie týchto systémov:

1. Systémy sociálneho zabezpečenia sú systémy sociálneho poistenia, ktoré zahŕňajú celú spoločnosť a ktoré stanovuje a kontroluje verejná správa. Ich cieľom je poskytovať občanom dávky, ktoré im umožnia spĺňať potreby týkajúce sa staroby, invalidity alebo úmrtia, choroby, pracovného úrazu, nezamestnanosti, starostlivosti o rodinu a zdravotnej starostlivosti atď. Ak sa rozlišujú samostatné jednotky, ich produkcia sa určuje rovnakým spôsobom ako každá netrhová produkcia, t. j. ako súčet nákladov. Ak sa samostatné jednotky nerozlišujú, produkcia sociálneho zabezpečenia sa zaraďuje do produkcie tej úrovne inštitúcií verejnej správy, na ktorej sa sociálne zabezpečenie prevádzkuje.

2. Keď zamestnávateľ prevádzkuje vlastnú schému sociálneho poistenia, hodnota produkcie sa určuje ako súčet nákladov vrátane odhadovaného výnosu z každého fixného kapitálu používaného pri prevádzkovaní systému. Keď zamestnávateľ založí samostatný penzijný fond na riadenie schémy, hodnota produkcie sa meria rovnakým spôsobom.

3. Keď zamestnávateľ použije poisťovaciu korporáciu na riadenie schémy v jeho mene, hodnota produkcie zodpovedá poplatku, ktorý táto poisťovacia korporácia účtuje.

4. V prípade schémy viacerých zamestnávateľov sa hodnota produkcie meria ako v prípade životných poistiek: zodpovedá investičným dôchodkom, ktoré systém dostal, mínus suma pridaná do rezerv.

e) Meranie produkcie štandardizovaných schém záruk za pôžičky závisí od typu zúčastneného výrobcu. Ak štandardizovaná schéma záruk za pôžičky pôsobí ako trhový výrobca, hodnota produkcie sa vypočíta rovnakým spôsobom ako v prípade neživotného poistenia. Ak schéma pôsobí ako netrhový výrobca, hodnota produkcie sa vypočíta ako súčet nákladov.

Realitné služby (oddiel L)

3.75. Produkcia služieb obytných jednotiek obývaných vlastníkmi sa oceňuje podľa odhadovanej hodnoty nájomného, ktoré by nájomník platil za rovnaké ubytovanie, pričom sa súčasne zohľadnia faktory, ako je poloha, okolitá občianska vybavenosť atď., ako aj veľkosť a kvalita samotnej obytnej jednotky. Pri garážach umiestnených oddelene od obytnej jednotky, ktoré vlastník používa na účely konečnej spotreby v súvislosti s používaním obytnej jednotky, sa má použiť podobná imputácia. Hodnota nájomného v prípade obytných jednotiek obývaných vlastníkmi v zahraničí, napríklad rekreačných sídel, by sa nemala zaznamenávať ako súčasť domácej produkcie, ale ako dovoz služieb, a zodpovedajúci čistý prevádzkový prebytok ako prvotný dôchodok získaný zo zahraničia. V prípade obytných jednotiek obývaných a vlastnených nerezidentmi sa uskutočňujú analogické záznamy. V prípade obytných jednotiek používaných viacerými majiteľmi v rôznych obdobiach počas roka sa zaznamenáva príslušná časť poplatku za službu.

3.76. Na odhadnutie hodnoty služieb produkovaných obytnými jednotkami obývanými vlastníkmi sa používa stratifikačná metóda. Bytový fond sa stratifikuje podľa polohy, charakteru obytnej jednotky a iných faktorov, ktoré ovplyvňujú nájomné. Informácie o skutočnom nájomnom z prenajatých obytných jednotiek sa používajú na získanie odhadu nájomného za celý bytový fond. Priemerné skutočné nájomné za stratum sa uplatní na všetky obytné jednotky v tomto konkrétnom strate. Ak sa informácie o nájomnom získavajú z výberových zisťovaní, dopočet nájomného na celý bytový fond sa týka tak časti prenajatých obytných jednotiek, ako aj všetkých obytných jednotiek obývaných vlastníkmi. Podrobné zisťovanie nájomného v jednotlivých vrstvách (stratach) sa robí za základný rok a tento výsledok sa potom extrapoluje na neskoršie obdobia.

3.77. Nájomné, ktoré sa v rámci stratifikačnej metódy má uplatniť na obytné jednotky obývané vlastníkmi, sa definuje ako trhové nájomné v súkromnom sektore, ktoré sa platí za právo používať nezariadenú obytnú jednotku. Na určenie imputovaného nájomného sa používa nájomné za nezariadené obytné jednotky zo všetkých zmlúv v súkromnom sektore. Zahŕňa sa aj trhové nájomné v súkromnom sektore, ktoré je nízke vďaka štátnej regulácii. Ak je zdrojom informácií nájomník, zistené nájomné sa upravuje pripočítaním každého príslušného finančného príspevku na nájomné, ktorý sa vypláca priamo prenajímateľovi. Ak je veľkosť vzorky pre takto zistené nájomné nedostatočná, môže sa na účely imputácie použiť zistené nájomné za zariadené obytné jednotky za predpokladu, že je upravené o časť pripadajúcu na zariadenie. Vo výnimočných prípadoch možno použiť aj zvýšené nájomné za obytné jednotky vo verejnom vlastníctve. Nízke nájomné za obytné jednotky prenajímané príbuzným alebo zamestnancom by sa nemalo použiť.

3.78. Stratifikačná metóda sa používa aj na prepočet na všetky prenajaté obytné jednotky. Priemerné nájomné použité na uvedenú imputáciu nemusí byť vhodné pre niektoré segmenty trhu s prenajímanými nehnuteľnosťami. Napríklad znížené nájomné za zariadené obytné jednotky alebo zvýšené nájomné vo verejnom sektore nie sú vhodné pre uvedené skutočne prenajaté obytné jednotky. V tomto prípade sa vyžaduje osobitná stratifikácia pre skutočne prenajaté zariadené obytné jednotky alebo sociálne obytné jednotky v kombinácii s príslušným priemerným nájomným.

3.79. Ak neexistuje dostatočne veľký trh s prenajímanými nehnuteľnosťami, kde je bývanie charakterizované obytnými jednotkami obývanými vlastníkmi, použije sa pre obytné jednotky obývané vlastníkmi nákladová metóda.

V rámci nákladovej metódy produkcia služieb obytných jednotiek zodpovedá súčtu medzispotreby, spotreby fixného kapitálu, ostatných daní mínus subvencie na produkciu a čistého prevádzkového prebytku.

Čistý prevádzkový prebytok sa meria použitím konštantnej reálnej ročnej miery výnosnosti na čistú hodnotu fondu obytných jednotiek obývaných vlastníkmi v bežných cenách (reprodukčné náklady).

3.80. V prípade nebytových budov sa produkcia realitných služieb meria hodnotou splatného nájomného.

Odborné, vedecké a technické služby (oddiel M); administratívne a pomocné služby (oddiel N)

3.81. Produkcia služieb operatívneho lízingu, ako je prenájom strojov a zariadení, sa meria hodnotou zaplateného nájomného. Operatívny lízing sa odlišuje od finančného lízingu: finančný lízing predstavuje financovanie nadobudnutia fixných aktív prostredníctvom pôžičky, ktorú poskytne prenajímateľ nájomníkovi. Platby v rámci finančného lízingu pozostávajú zo splátok istiny a platieb úroku a malého poplatku za poskytnuté priame služby (pozri kapitolu 15: Zmluvy, lízingy a licencie).

3.82. Výskum a vývoj je kreatívna činnosť vykonávaná systematicky, ktorá je zameraná na zvyšovanie úrovne vedomostí a využívanie týchto vedomostí na objavovanie alebo vývoj nových produktov vrátane lepších verzií alebo vyššej kvality existujúcich produktov alebo objavovanie alebo vývoj nových alebo účinnejších výrobných postupov. Výskum a vývoj významného rozsahu v porovnaní s hlavnou činnosťou sa zaznamenáva ako vedľajšia činnosť miestnej KAU. Ak je to možné, pre výskum a vývoj sa uvádza samostatná miestna KAU.

3.83. Produkcia služieb v oblasti výskumu a vývoja sa meria takto:

a) výskum a vývoj vykonávaný špecializovanými komerčnými výskumnými laboratóriami alebo ústavmi sa oceňuje zvyčajným spôsobom, t. j. na základe príjmov z predaja, zmlúv, provízií, poplatkov atď.;

b) produkcia výskumu a vývoja určená na použitie v rámci toho istého podniku sa oceňuje na základe odhadovaných základných cien, ktoré by sa zaplatili, ak by sa výskum uskutočnil subdodávateľmi. Ak neexistuje trh subdodávania výskumu a vývoja podobného charakteru, oceňuje sa ako súčet výrobných nákladov plus navýšenie (s výnimkou netrhových výrobcov) o čistý prevádzkový prebytok alebo zmiešaný dôchodok;

c) výskum a vývoj vykonávaný jednotkami verejnej správy, univerzitami a neziskovými výskumnými ústavmi sa oceňuje ako súčet výrobných nákladov. Príjmy z predaja výskumu a vývoja uskutočneného netrhovými výrobcami pôsobiacimi v oblasti výskumu a vývoja sa majú zaznamenávať ako príjmy z vedľajšej trhovej produkcie.

Výdavky na výskum a vývoj sa líšia od výdavkov na vzdelávanie a odbornú prípravu. Výdavky na výskum a vývoj nezahŕňajú náklady na vývoj softvéru, keď sa uskutočňuje ako hlavná alebo vedľajšia činnosť.

Služby verejnej správy a obrany, služby povinného sociálneho zabezpečenia (oddiel O)

3.84. Služby verejnej správy, obrany a povinného sociálneho zabezpečenia sa poskytujú ako netrhové služby a podľa toho sa aj oceňujú.

Vzdelávacie služby (oddiel P); zdravotnícke služby a sociálna práca (oddiel Q)

3.85. V prípade vzdelávacích a zdravotníckych služieb sa presne rozlišuje medzi trhovými a netrhovými výrobcami a medzi ich trhovou a netrhovou produkciou. Napríklad v prípade niektorých typov vzdelávania a lekárskej starostlivosti môžu inštitúcie verejnej správy (a na základe osobitných subvencií aj iné inštitúcie) vyberať nominálne poplatky, ale v prípade iných typov vzdelávania a osobitnej lekárskej starostlivosti si môžu účtovať komerčné sadzby. Ďalším príkladom je, že rovnaký typ služby (napríklad vysokoškolské vzdelávanie) poskytuje na jednej strane verejná správa a na strane druhej komerčné inštitúcie.

Do vzdelávacích a zdravotníckych služieb nepatria činnosti výskumu a vývoja; do zdravotníckych služieb nepatrí vzdelávanie v sektore zdravotníctva, napríklad vo fakultných nemocniciach.

Umelecké, zábavné a rekreačné služby (oddiel R); ostatné služby (oddiel S)

3.86. Výroba kníh, záznamov, filmov, softvéru, pások, diskov atď. je dvojstupňový proces a podľa toho sa meria takto:

1. produkcia z výroby originálov – produkt duševného vlastníctva – sa meria cenou zaplatenou v prípade predaja alebo ak k predaju nedôjde, základnou cenou platenou za podobné originály, výrobnými nákladmi (vrátane navýšenia o čistý prevádzkový prebytok) alebo diskontovanou hodnotou budúcich výnosov očakávaných v prípade jeho použitia vo výrobe;

2. vlastník tohto aktíva ho môže použiť priamo alebo produkovať kópie v nasledujúcich obdobiach. Ak vlastník poskytol ostatným výrobcom licenciu na využitie originálu vo výrobe, poplatky, provízie, tantiémy atď., ktoré získa z licencií, predstavujú produkciu služieb. Predaj originálu je však zápornou tvorbou fixného kapitálu.

Súkromné domácnosti ako zamestnávatelia (oddiel T)

3.87. Produkcia služieb domácností vytvorená na základe zamestnania plateného personálu sa oceňuje na základe odmien vyplatených zamestnancom, do ktorých patria akékoľvek naturálne odmeny, akou je strava alebo ubytovanie.

MEDZISPOTREBA (P.2)

3.88. *Definícia*: Medzispotreba pozostáva z výrobkov a služieb spotrebovaných ako vstupy do výrobného procesu s výnimkou fixných aktív, ktorých spotreba sa zaznamenáva ako spotreba fixného kapitálu. Výrobky a služby sú vo výrobnom procese buď transformované, alebo spotrebované.

3.89. Medzispotreba zahŕňa tieto prípady:

a) výrobky a služby použité ako vstupy do pomocných činností. Bežným príkladom je nákup, predaj, marketing, účtovníctvo, spracovanie údajov, doprava, skladovanie, údržba, bezpečnosť atď. Tieto výrobky a služby sa nerozlišujú od výrobkov a služieb spotrebovaných počas hlavnej (alebo vedľajšej) činnosti miestnej KAU;

b) výrobky a služby, ktoré sa získali od inej miestnej KAU v rámci tej istej inštitucionálnej jednotky;

c) nájom fixných aktív, napríklad operatívny lízing strojov, automobilov, softvéru a originálov zábavných diel;

d) poplatky za krátkodobé zmluvy, lízingy a licencie zaznamenávané ako neprodukované aktíva; nepatrí sem priamy nákup takýchto neprodukovaných aktív;

e) predplatné, príspevky alebo poplatky platené neziskovým podnikateľským združeniam (pozri odsek 3.35);

f) položky nepovažované za tvorbu hrubého kapitálu, ako sú:

1. lacné nástroje používané na bežné úkony, akými sú pílky, ryle, nože, sekery, kladivá, skrutkovače, skrutkové kľúče, francúzske kľúče a iné ručné nástroje; malé prístroje, ako sú vreckové kalkulačky. Všetky výdavky na takéto predmety dlhodobej spotreby sa zaznamenávajú ako medzispotreba;

2. pravidelná údržba a oprava fixných aktív používaných vo výrobe;

3. služby v oblasti odbornej prípravy personálu, prieskum trhu a podobné činnosti, nakúpené od externej organizácie alebo poskytované samostatnou miestnou KAU tej istej inštitucionálnej jednotky;

4. výdavky na výskum a vývoj sa považujú za tvorbu fixného kapitálu, keď sa dosiahne dostatočne vysoká úroveň spoľahlivosti a porovnateľnosti odhadov členských štátov;

g) výdavky zamestnancov refundované zamestnávateľom na položky nevyhnutné na výrobu uskutočňovanú zamestnávateľom, napríklad nákup nástrojov alebo ochranných odevov vo vlastnej réžii, ktoré vyplývajú zo zmluvných záväzkov;

h) výdavky zamestnávateľov, ktoré sú v ich záujme, ako aj v záujme ich zamestnancov, keďže sú nevyhnutné na výrobu. Príkladom je:

1. refundácia výdavkov, ktoré vznikli zamestnancom pri plnení ich pracovných povinností v súvislosti s cestovaním, odlúčením od rodiny, sťahovaním a reprezentáciou;

2. vybavenosť pracoviska.

Zoznam príslušných výdavkov je uvedený v odsekoch o odmenách zamestnancov (D.1) (pozri odsek 4.07);

i) poplatky za služby neživotného poistenia platené miestnymi KAU (pozri kapitolu 16: Poistenie). Aby sa ako medzispotreba zaznamenali iba servisné poplatky, zaplatené poistné je znížené napríklad o vyplatené poistné nároky a čistú zmenu poistnotechnických rezerv. Čistá zmena poistnotechnických rezerv môže byť rozdelená medzi miestne KAU proporcionálne k zaplatenému poistnému;

j) FISIM kúpené rezidentskými výrobcami;

k) netrhová produkcia centrálnej banky by sa mala v celom rozsahu alokovať do medzispotreby ostatných finančných sprostredkovateľov.

3.90. Medzispotreba nezahŕňa:

a) položky považované za tvorbu hrubého kapitálu, napríklad:

1. cennosti;

2. prieskum nerastných ložísk;

3. významné zlepšenia, ktoré presahujú zlepšenia potrebné na udržiavanie fixných aktív v dobrom prevádzkovom stave. Príkladom je renovácia, rekonštrukcia alebo rozšírenie;

4. softvér kúpený priamo alebo vytvorený vo vlastnej réžii;

5. vojenské zbrane a zariadenia na ich použitie;

b) výdavky považované za nákup neprodukovaných aktív. Príkladom sú dlhodobé zmluvy, lízingy a licencie (pozri kapitolu 15);

c) výdavky zamestnávateľov považované za naturálne mzdy a platy;

d) využitie kolektívnych služieb, ktoré poskytujú jednotky verejnej správy (považujú sa za výdavky verejnej správy na kolektívnu spotrebu), trhové výrobné jednotky alebo výrobné jednotky vo vlastnej réžii;

e) výrobky a služby produkované a spotrebované v rovnakom účtovnom období a v rámci tej istej miestnej KAU (ani tieto sa nezaznamenávajú ako produkcia);

f) platby za štátne licencie a poplatky, ktoré sa považujú za ostatné dane z produkcie;

g) platby za licencie na využívanie prírodných zdrojov (napríklad pôdy), ktoré sa považujú za rentu, t. j. za platbu dôchodkov z majetku.

Čas zaznamenania a ocenenie medzispotreby

3.91. Produkty používané na medzispotrebu sa zaznamenávajú a oceňujú v čase, keď vstupujú do výrobného procesu. Oceňujú sa v kúpnych cenách podobných výrobkov alebo služieb v čase použitia.

3.92. Výrobné jednotky nezaznamenávajú použitie výrobkov vo výrobe priamo. Zaznamenávajú nákupy určené na použitie ako vstupy mínus zvýšenie zásob týchto výrobkov.

KONEČNÁ SPOTREBA (P.3, P.4)

3.93. Používajú sa dva pojmy týkajúce sa konečnej spotreby:

a) výdavky na konečnú spotrebu (P.3);

b) skutočná konečná spotreba (P.4).

Výdavky na konečnú spotrebu sú výdavky na výrobky a služby používané domácnosťami, NZISD a verejnou správou na uspokojenie individuálnych a kolektívnych potrieb. Naproti tomu sa skutočná konečná spotreba vzťahuje na nadobudnutie spotrebných výrobkov a služieb. Rozdiel medzi týmito dvoma pojmami spočíva v prístupe k niektorým výrobkom a službám, ktoré sú financované verejnou správou alebo NZISD, avšak sa dodávajú domácnostiam ako naturálne sociálne transfery.

Výdavky na konečnú spotrebu (P.3)

3.94. *Definícia*: Výdavky na konečnú spotrebu pozostávajú z výdavkov vynaložených rezidentskými inštitucionálnymi jednotkami na výrobky alebo služby, ktoré sa používajú na priame uspokojenie individuálnych potrieb alebo prianí alebo kolektívnych potrieb členov spoločenstva.

3.95. Výdavky domácností na konečnú spotrebu zahŕňajú napríklad:

a) bytové služby produkované vlastníkmi bytových jednotiek;

b) naturálne dôchodky, napríklad:

1. výrobky a služby, ktoré dostávajú zamestnanci ako naturálny dôchodok;

2. výrobky alebo služby vytvorené ako produkcia podnikov nezapísaných v obchodnom registri vlastnených domácnosťami, ktoré si členovia domácností ponechajú na vlastnú spotrebu. Medzi príklady patria potraviny a ostatné poľnohospodárske výrobky, bytové služby produkované vlastníkmi bytových jednotiek a služby pre domácnosť vytvorené zamestnaným plateným personálom (sluhovia, kuchári, záhradníci, šoféri atď.);

c) položky nepovažované za medzispotrebu, ako sú:

1. materiály na malé opravy a interiérové dekorácie obytných jednotiek, ktoré vykonávajú nájomníci aj vlastníci;

2. materiály na opravu a údržbu predmetov dlhodobej spotreby vrátane vozidiel;

d) položky nepovažované za tvorbu kapitálu, najmä predmety dlhodobej spotreby, ktoré plnia svoju funkciu počas niekoľkých účtovných období; patrí sem aj prevod vlastníctva niektorých predmetov dlhodobej spotreby z podniku na domácnosť;

e) priamo účtované finančné služby a časť FISIM používaná na účely konečnej spotreby domácností;

f) poistné služby vo výške implicitného poplatku za službu;

g) služby dôchodkových fondov vo výške implicitného poplatku za službu;

h) platby domácností za licencie, povolenia atď., ktoré sa považujú za nákupy služieb (pozri odseky 4.79 a 4.80);

i) nákup produkcie za ekonomicky nevýznamné ceny, napríklad vstupné do múzea.

3.96. Do výdavkov domácností na konečnú spotrebu nepatria:

a) naturálne sociálne transfery, ako sú výdavky pôvodne vynaložené domácnosťami, avšak následne refundované zo sociálneho zabezpečenia, napríklad niektoré zdravotné výdavky;

b) položky považované za medzispotrebu alebo tvorbu hrubého kapitálu, ako sú:

1. výdavky domácností vlastniacich podniky nezapísané v obchodnom registri, keď sú tieto výdavky vynaložené na účely podnikania, napríklad na predmety dlhodobej spotreby, ako sú motorové vozidlá, nábytok, elektrické zariadenia (tvorba hrubého fixného kapitálu), a takisto na predmety krátkodobej spotreby, ako je palivo (považované za medzispotrebu);

2. výdavky, ktoré vlastník-užívateľ obytnej jednotky vynaloží na jej dekoráciu, údržbu a opravu, ktoré bežne nevykonávajú nájomníci (považujú sa za medzispotrebu pri poskytovaní služieb bývania);

3. kúpa obytných jednotiek (považuje sa za tvorbu hrubého fixného kapitálu);

4. výdavky na cennosti (považujú sa za tvorbu hrubého kapitálu);

c) položky považované za nadobudnutie neprodukovaných aktív, najmä kúpa pôdy;

d) všetky platby domácností, ktoré sa majú považovať za dane (pozri odseky 4.79 a 4.80);

e) predplatné, príspevky a poplatky platené domácnosťami v prospech NZISD, ako sú odbory, profesijné združenia, spotrebiteľské združenia, cirkvi a spoločenské, kultúrne, rekreačné a športové kluby;

f) dobrovoľné peňažné alebo naturálne transfery domácností pre dobročinné organizácie a organizácie zamerané na pomoc a zmiernenie následkov.

3.97. Výdavky na konečnú spotrebu NZISD zahŕňajú dve samostatné kategórie:

a) hodnotu výrobkov a služieb vyprodukovaných NZISD s výnimkou tvorby kapitálu vo vlastnej réžii a výdavkov domácností a ostatných jednotiek;

b) výdavky NZISD na výrobky alebo služby vyprodukované trhovými výrobcami, ktoré sa bez akejkoľvek transformácie dodávajú domácnostiam na ich spotrebu ako naturálne sociálne transfery.

3.98. Výdavky verejnej správy na konečnú spotrebu (P.3) zahŕňajú dve kategórie výdavkov, podobne ako v prípade výdavkov NZISD:

a) hodnotu výrobkov a služieb vyprodukovaných samotnou verejnou správou (P.1) s výnimkou tvorby kapitálu vo vlastnej réžii (zodpovedá P.12), trhovej produkcie (P.11) a platieb za netrhovú produkciu (P.131);

b) nákupy verejnej správy, ktorých predmetom sú výrobky a služby vyprodukované trhovými výrobcami, ktoré sa bez akejkoľvek transformácie dodávajú domácnostiam, ako sú naturálne sociálne transfery (D.632). Verejná správa platí za tieto výrobky a služby, ktoré predávajúci poskytujú domácnostiam.

3.99. Korporácie nevynakladajú výdavky na konečnú spotrebu. Ich nákupy rovnakých výrobkov alebo služieb, ako používajú domácnosti na konečnú spotrebu, sa buď používajú na medzispotrebu, alebo poskytujú zamestnancom ako naturálne odmeny zamestnancov, t. j. imputované výdavky domácností na konečnú spotrebu.

Skutočná konečná spotreba (P.4)

3.100. *Definícia*: Skutočná konečná spotreba pozostáva z výrobkov alebo služieb, ktoré sú nadobudnuté rezidentskými inštitucionálnymi jednotkami na priame uspokojenie ľudských potrieb, či už individuálnych, alebo kolektívnych.

3.101. *Definícia*: Výrobky a služby na individuálnu spotrebu („individuálne výrobky a služby“) sú výrobky a služby nadobudnuté domácnosťou, ktoré sa používajú na uspokojenie potrieb a prianí členov tejto domácnosti. Individuálne výrobky a služby majú tieto charakteristiky:

a) možno sledovať a zaznamenávať nadobudnutie výrobkov alebo služieb jednotlivou domácnosťou alebo jej členom a takisto čas, keď došlo k ich nadobudnutiu;

b) domácnosť súhlasila s poskytnutím výrobkov a služieb a prijíma opatrenia potrebné na ich spotrebovanie napríklad návštevou školy alebo kliniky;

c) výrobky a služby majú taký charakter, že ich nadobudnutie jednou domácnosťou alebo osobou alebo skupinou osôb vylučuje ich nadobudnutie inými domácnosťami alebo osobami.

3.102. *Definícia*: Kolektívne služby sú služby na kolektívnu spotrebu, ktoré sa poskytujú súčasne všetkým členom spoločenstva alebo všetkým členom určitej časti spoločenstva, napríklad všetkým domácnostiam žijúcim v určitom regióne. Kolektívne služby majú nasledujúce charakteristiky:

a) možno ich poskytovať súčasne každému členovi spoločenstva alebo určitým častiam spoločenstva, akými sú obyvatelia určitého regiónu alebo lokality;

b) využívanie takýchto služieb je zvyčajne pasívne a nevyžaduje si súhlas ani aktívnu účasť všetkých dotknutých jednotlivcov;

c) poskytovanie kolektívnej služby jednej osobe neznižuje množstvo, ktoré je dostupné ostatným osobám v tom istom spoločenstve alebo časti spoločenstva.

3.103. Všetky výdavky domácností na konečnú spotrebu sú individuálne. Všetky výrobky a služby, ktoré poskytujú NZISD, sa považujú za individuálne.

3.104. Pri výrobkoch a službách poskytovaných jednotkami verejnej správy je hranica medzi individuálnymi a kolektívnymi výrobkami a službami stanovená na základe klasifikácie výdavkov verejnej správy podľa funkcie (Classification of the Functions of Government – COFOG).

Všetky výdavky verejnej správy na konečnú spotrebu, ktoré patria do niektorej z týchto položiek, sa považujú za výdavky na individuálnu spotrebu:

a) 7.1. Zdravotnícke výrobky, prístroje a zariadenie

7.2. Ambulantná zdravotná starostlivosť

7.3. Ústavná zdravotná starostlivosť

7.4. Verejné zdravotnícke služby

b) 8.1. Rekreačné a športové služby

8.2. Kultúrne služby

c) 9.1. Predškolská výchova a základné vzdelávanie

9.2. Stredoškolské vzdelávanie

9.3. Postsekundárne neterciárne vzdelávanie

9.4. Terciárne vzdelávanie

9.5. Vzdelávanie nedefinované podľa úrovne

9.6. Doplnkové služby súvisiace so vzdelávaním

d) 10.1. Choroba a zdravotné postihnutie

10.2. Staroba

10.3. Pozostalí

10.4. Rodina a deti

10.5. Nezamestnanosť

10.6. Bývanie

10.7. Sociálna exklúzia, inde nezahrnutá.

3.105. Ak sa použije klasifikácia individuálnej spotreby podľa účelu použitia (Classification of Individual Consumption by Purpose – COICOP), výdavky verejnej správy na individuálnu spotrebu zodpovedajú oddielu 14, ktorý zahŕňa tieto skupiny:

14.1. Bývanie (zodpovedá skupine 10.6 COFOG)

14.2. Zdravie (zodpovedá skupinám 7.1 až 7.4 COFOG)

14.3. Rekreácia a kultúra (zodpovedá skupinám 8.1 a 8.2 COFOG)

14.4. Vzdelávanie (zodpovedá skupinám 9.1 až 9.6 COFOG)

14.5. Sociálna ochrana (zodpovedá skupinám 10.1 až 10.5 a skupine 10.7 COFOG).

3.106. Výdavky na kolektívnu spotrebu sú zostatkom výdavkov verejnej správy na konečnú spotrebu.

Pozostávajú z týchto skupín COFOG:

a) Všeobecné verejné služby (oddiel 1)

b) Obrana (oddiel 2)

c) Verejný poriadok a bezpečnosť (oddiel 3)

d) Ekonomická oblasť (oddiel 4)

e) Ochrana životného prostredia (oddiel 5)

f) Bývanie a občianska vybavenosť (oddiel 6)

g) Všeobecná správa, regulácia, šírenie všeobecných informácií a štatistík (všetky oddiely)

h) Výskum a vývoj (všetky oddiely).

3.107. Vzťahy medzi rôznymi používanými pojmami týkajúcimi sa spotreby možno znázorniť v tabuľke 3.2:

Tabuľka 3.2 – Sektor vynakladajúci výdavky

	Verejná správa	NZISD	Domácnosti	Nadobudnutie spolu
Individuálna spotreba	X (= naturálne sociálne transfery)	X (= naturálne sociálne transfery)	X	skutočná individuálna konečná spotreba domácností
Kolektívna spotreba	X	0	0	skutočná kolektívna konečná spotreba verejnej správy
Spolu	výdavky na konečnú spotrebu verejnej správy	výdavky na konečnú spotrebu NZISD	výdavky na konečnú spotrebu domácností	skutočná konečná spotreba = celkové výdavky na konečnú spotrebu
X: uplatňuje sa. 0: neuplatňuje sa.				

3.108. Všetky výdavky na konečnú spotrebu NZISD sú individuálne. Celková skutočná konečná spotreba sa rovná súčtu skutočnej konečnej spotreby domácností a skutočnej konečnej spotreby verejnej správy.

3.109. Neexistujú žiadne naturálne sociálne transfery so zahraničím (hoci v peňažnom vyjadrení takéto transfery existujú). Celková skutočná konečná spotreba sa rovná celkovým výdavkom na konečnú spotrebu.

Čas zaznamenania a ocenenie výdavkov na konečnú spotrebu

3.110. Výdavky na výrobky sa zaznamenávajú v čase zmeny vlastníctva, zatiaľ čo výdavky na službu sa zaznamenávajú, keď sa dokončí poskytnutie služby.

3.111. Výdavky na výrobky nadobudnuté prostredníctvom kúpy na splátky alebo podobnej úverovej zmluvy a takisto prostredníctvom finančného lízingu sa zaznamenávajú v čase dodania výrobku, aj keď vtedy nedochádza k zmene vlastníctva.

3.112. Spotreba na vlastné použitie sa zaznamenáva, keď je produkcia vo vlastnej réžii vytvorená.

3.113. Výdavky domácností na konečnú spotrebu sa zaznamenávajú v kúpnych cenách. Ide o cenu, ktorú kupujúci za produkty v čase nákupu skutočne zaplatí. Podrobnejšia definícia je uvedená v odseku 3.06.

3.114. Výrobky a služby poskytované ako naturálne odmeny zamestnancov sa oceňujú v základných cenách, keď sú vyprodukované zamestnávateľom, alebo v kúpnych cenách zamestnávateľa, keď ich zamestnávateľ kúpi.

3.115. Výrobky a služby ponechané na vlastnú spotrebu sa oceňujú v základných cenách.

3.116. Výdavky verejnej správy na konečnú spotrebu alebo výdavky NZISD na produkty, ktoré sami vyprodukujú, sa zaznamenávajú v čase výroby, ktorý je súčasne časom poskytnutia týchto služieb verejnou správou alebo NZISD. Pri výdavkoch na konečnú spotrebu v prípade výrobkov a služieb dodávaných prostredníctvom trhových výrobcov je časom zaznamenania čas dodania.

3.117. Výdavky na konečnú spotrebu (P.3) verejnej správy alebo NZISD sa rovnajú súčtu ich produkcie (P.1) plus výdavky na produkty dodávané domácnostiam prostredníctvom trhových výrobcov, ktoré sú súčasťou naturálnych sociálnych transferov (D.632), mínus platby od iných jednotiek – trhová produkcia (P.11) a platby za netrhovú produkciu (P.131), mínus tvorba kapitálu vo vlastnej réžii (P.12).

Čas zaznamenania a ocenenie skutočnej konečnej spotreby

3.118. Inštitucionálne jednotky nadobúdajú výrobky a služby vtedy, keď sa stávajú novými vlastníkmi výrobkov a keď sa dokončí dodanie im poskytovaných služieb.

3.119. Nadobudnutie (skutočná konečná spotreba) sa oceňuje v kúpnych cenách jednotiek, ktoré vynaložili výdavky.

3.120. Naturálne transfery okrem naturálnych sociálnych transferov verejnej správy a NZISD sa považujú za peňažné transfery. V dôsledku toho sa hodnoty výrobkov alebo služieb zaznamenávajú ako výdavky inštitucionálnych jednotiek alebo sektorov, ktoré ich nadobúdajú.

3.121. Hodnoty dvoch agregátov, ktorými sú výdavky na konečnú spotrebu a výdavky na skutočnú konečnú spotrebu, sú rovnaké. Výrobky a služby nadobudnuté rezidentskými domácnosťami vo forme naturálnych sociálnych transferov sa oceňujú v tých istých cenách, v ktorých sú ocenené v agregátoch výdavkov.

TVORBA HRUBÉHO KAPITÁLU (P.5)

3.122. Tvorba hrubého kapitálu sa skladá z:

a) tvorby hrubého fixného kapitálu (P.51g):

1. spotreby fixného kapitálu (P.51c);

2. tvorby čistého fixného kapitálu (P.51n);

b) zmeny stavu zásob (P.52);

c) nadobudnutia mínus úbytok cenností (P.53).

3.123. Tvorba hrubého kapitálu sa meria bez odpočítania spotreby fixného kapitálu. Tvorba čistého kapitálu sa vypočíta odpočítaním spotreby fixného kapitálu od tvorby hrubého kapitálu.

Tvorba hrubého fixného kapitálu (P.51g)

3.124. *Definícia*: Tvorba hrubého fixného kapitálu (P.51) pozostáva z nadobudnutia fixných aktív rezidentskými výrobcami mínus úbytok fixných aktív počas daného obdobia plus určité prírastky hodnoty neprodukovaných aktív realizované výrobnou činnosťou výrobných alebo inštitucionálnych jednotiek. Fixné aktíva sú produkované aktíva používané vo výrobe počas obdobia dlhšieho ako jeden rok.

3.125. Tvorba hrubého fixného kapitálu pozostáva tak z kladných, ako aj záporných hodnôt:

a) kladné hodnoty:

1. nakúpené nové alebo použité fixné aktíva;

2. fixné aktíva vyprodukované a ponechané na vlastné použitie výrobcu (vrátane výroby fixných aktív vo vlastnej réžii, ktoré zatiaľ nie sú dokončené alebo plne nedozreli);

3. nové alebo použité fixné aktíva nadobudnuté prostredníctvom bartra;

4. nové alebo použité fixné aktíva získané vo forme naturálnych kapitálových transferov;

5. nové alebo použité fixné aktíva, ktoré používateľ nadobudol v rámci finančného lízingu;

6. významné zlepšenia fixných aktív a existujúcich historických pamiatok;

7. prirodzený rast tých prírodných aktív, ktoré opakovane poskytujú produkty;

b) záporné hodnoty, t. j. úbytok fixných aktív zaznamenaný ako záporné nadobudnutie:

1. predaj existujúcich fixných aktív;

2. postúpenie existujúcich fixných aktív prostredníctvom bartra;

3. postúpenie existujúcich fixných aktív vo forme naturálnych kapitálových transferov.

3.126. Do úbytku fixných aktív nepatrí:

a) spotreba fixného kapitálu (ktorá zahŕňa predvídané bežné náhodné poškodenie);

b) výnimočné straty, napríklad straty z dôvodu sucha alebo iných prírodných katastrof, ktoré sa zaznamenávajú ako ostatné zmeny objemu aktív.

3.127. Rozlišujú sa tieto typy tvorby hrubého fixného kapitálu:

1. obytné jednotky;

2. ostatné budovy a stavby; patria sem významné zlepšenia pôdy;

3. stroje a zariadenia, akými sú lode, automobily a počítače;

4. zbraňové systémy;

5. kultivované biologické zdroje, napríklad stromy a hospodárske zvieratá;

6. náklady na prevod vlastníctva neprodukovaných aktív, akými sú pôda, zmluvy, lízingy a licencie;

7. výskum a vývoj vrátane poskytovania voľne dostupných výsledkov výskumu a vývoja. Výdavky na výskum a vývoj sa budú považovať za tvorbu fixného kapitálu iba vtedy, keď sa dosiahne dostatočne vysoká úroveň spoľahlivosti a porovnateľnosti odhadov členských štátov;

8. prieskum a ocenenie nerastných ložísk;

9. počítačový softvér a databázy;

10. originály zábavných, literárnych alebo umeleckých diel;

11. ostatné práva duševného vlastníctva.

3.128. Významné zlepšenia pôdy zahŕňajú:

a) kultiváciu pôdy z mora stavbou násypov, morských hrádzí alebo priehrad na tento účel;

b) výrub lesov, vyčistenie od skál atď., ktoré prvýkrát umožňujú využitie pôdy na výrobné účely;

c) odvodnenie močarísk alebo zavlažovanie púští stavbou hrádzí, priekop a zavlažovacích kanálov; prevencia povodní alebo morskej alebo riečnej erózie prostredníctvom stavby vlnolamov, morských hrádzí alebo protipovodňových bariér.

Tieto činnosti môžu viesť k vytvoreniu významných nových stavieb, ako sú morské hrádze, protipovodňové bariéry a priehrady, avšak tieto stavby sa samy osebe nepoužívajú na výrobu iných výrobkov a služieb, ale na získanie väčšieho množstva pôdy alebo pôdy lepšej kvality, a práve táto pôda, t. j. neprodukované aktívum, sa využíva vo výrobe. Napríklad priehrada postavená na výrobu elektriny slúži na iný účel než priehrada postavená na zadržanie postupu mora. Iba priehrada postavená na zadržanie postupu mora je klasifikovaná ako zlepšenie pôdy.

3.129. Do tvorby hrubého fixného kapitálu patria tieto hraničné prípady:

a) nadobudnutie obytných člnov, bárok, mobilných príbytkov a karavanov používaných ako sídla domácností a všetkých pridružených stavieb, napríklad garáží;

b) stavby a zariadenia používané na vojenské účely;

c) ľahké zbrane a obrnené vozidlá používané nevojenskými jednotkami;

d) zmeny stavu hospodárskych zvierat používaných v produkcii viacero rokov, ako sú chovné zvieratá, dojnice, ovce chované na vlnu a ťažné zvieratá;

e) zmeny stavu stromov kultivovaných viacero rokov, ako sú ovocné stromy, vínna réva, kaučukovníky, palmy atď.;

f) zlepšenia existujúcich fixných aktív nad rámec bežnej údržby a opráv;

g) nadobudnutia fixných aktív prostredníctvom finančného lízingu;

h) terminálne náklady, t. j. vysoké náklady súvisiace s úbytkom aktív, napríklad náklady na vyradenie jadrových elektrární z prevádzky alebo náklady na vyčistenie skládok odpadu.

3.130. Tvorba hrubého fixného kapitálu nezahŕňa:

a) transakcie zahrnuté do medzispotreby, napríklad:

1. nákup malých nástrojov na výrobné účely;

2. bežnú údržbu a opravy;

3. nadobudnutie fixných aktív určených na použitie podľa zmluvy o operatívnom lízingu (pozri takisto kapitolu 15: Zmluvy, lízingy a licencie). V prípade podniku používajúceho fixné aktívum sa nájomné považuje za medzispotrebu. Pokiaľ ide o vlastníka aktíva, náklady na jeho nadobudnutie sa zaznamenávajú ako tvorba hrubého fixného kapitálu;

b) transakcie zaznamenané ako zmena stavu zásob:

1. jatočné zvieratá vrátane hydiny;

2. stromy pestované na drevo (nedokončená výroba);

c) stroje a zariadenia nadobudnuté domácnosťami na účely konečnej spotreby;

d) zisky a straty z držby fixných aktív;

e) straty fixných aktív spôsobené živelnými pohromami, napríklad zničenie kultivovaných aktív a hospodárskych zvierat v dôsledku vypuknutia choroby, na ktorú sa zvyčajne nevzťahuje poistenie, alebo škody v dôsledku mimoriadnych povodní, škody spôsobené vetrom alebo lesnými požiarmi;

f) vyčlenené finančné prostriedky alebo finančné prostriedky presunuté do rezerv, ktoré nie sú viazané na skutočnú kúpu alebo výstavbu konkrétneho investičného majetku, napríklad štátny fond pre infraštruktúru.

3.131. Tvorba hrubého fixného kapitálu vo forme zlepšení použitých fixných aktív sa zaznamenáva ako nadobudnutie nových fixných aktív rovnakého druhu.

3.132. Produkty duševného vlastníctva sú výsledkom výskumu a vývoja, prieskumu alebo inovácií vedúcich k poznatkom, ktorých využívanie je obmedzené právom alebo inými ochrannými prostriedkami.

Príklady aktív duševného vlastníctva:

a) výsledky výskumu a vývoja;

b) výsledky prieskumu nerastných ložísk merané podľa nákladov na prieskumné vrty, letecké mapovanie alebo iné prieskumy, dopravné náklady atď.;

c) počítačový softvér a veľké databázy, ktoré sa majú používať vo výrobe počas obdobia dlhšieho ako jeden rok;

d) originály zábavných, literárnych alebo umeleckých diel (rukopisy, modely, filmy, zvukové záznamy atď.).

3.133. Pri fixných aktívach aj pri neprodukovaných nefinančných aktívach náklady na prevod vlastníctva vynaložené ich novým vlastníkom pozostávajú z:

a) nákladov na prevzatie aktíva (nového alebo použitého) na požadovanom mieste a v požadovanom čase, ako sú dopravné náklady, náklady na inštaláciu, montáž atď.;

b) poplatkov alebo provízií odborníkom, ako sú poplatky platené znalcom, inžinierom, právnikom, odhadcom atď., a provízií platených realitným maklérom, dražiteľom atď.;

c) daní, ktoré má nový vlastník zaplatiť pri prevode vlastníctva aktíva. Tieto dane sú daňami zo služieb sprostredkovateľov a akoukoľvek daňou z prevodu vlastníctva, ale nie daňami z kúpeného aktíva.

Všetky tieto náklady sa majú zaznamenať ako tvorba hrubého fixného kapitálu nového vlastníka.

Čas zaznamenania a ocenenie tvorby hrubého fixného kapitálu

3.134. Tvorba hrubého fixného kapitálu sa zaznamenáva, keď je vlastníctvo fixných aktív prevedené na inštitucionálnu jednotku, ktorá ich má v úmysle využívať vo výrobe.

Toto pravidlo sa mení v prípade:

a) finančného lízingu, keď sa imputuje zmena vlastníctva z prenajímateľa na nájomníka;

b) tvorby hrubého fixného kapitálu vo vlastnej réžii, ktorá sa zaznamenáva v čase výroby.

3.135. Tvorba hrubého fixného kapitálu sa oceňuje v kúpnych cenách vrátane nákladov na inštalovanie a ostatných nákladov na prevod vlastníctva. Ak ide o výrobu vo vlastnej réžii, oceňuje sa v základných cenách podobných fixných aktív, a keď tieto ceny nie sú k dispozícii, oceňuje sa vo výrobných nákladoch plus navýšenie (s výnimkou netrhových výrobcov) o čistý prevádzkový prebytok alebo zmiešaný dôchodok.

3.136. Nadobudnutie produktov duševného vlastníctva sa oceňuje rôznymi spôsobmi:

a) v prípade prieskumu nerastných ložísk: podľa nákladov na prieskumné vrty a sondy a vynaložených nákladov umožňujúcich vykonávať testy, ako je letecké mapovanie alebo iné prieskumy;

b) v prípade počítačového softvéru: podľa kúpnych cien pri kúpe na trhu alebo odhadovaných základných cien alebo ak nie sú základné ceny k dispozícii, podľa výrobných nákladov plus navýšenie o čistý prevádzkový prebytok (s výnimkou netrhových výrobcov), keď je softvér vyvinutý interne;

c) v prípade originálov zábavných, literárnych alebo umeleckých diel: podľa ceny zaplatenej kupujúcim v čase predaja alebo v prípade, že sa diela nepredávajú, sú prijateľné tieto metódy odhadu:

i) podľa základných cien zaplatených za podobné originály;

ii) podľa súčtu výrobných nákladov plus navýšenie (s výnimkou netrhových výrobcov) o čistý prevádzkový prebytok alebo

iii) podľa diskontovanej hodnoty očakávaných výnosov.

3.137. Úbytok použitých fixných aktív z dôvodu predaja sa oceňuje v základných cenách po odpočítaní všetkých nákladov na prevod vlastníctva, ktoré vynaložil predávajúci.

3.138. Náklady na prevod vlastníctva možno uplatniť na produkované aktíva vrátane fixných aktív a aj na neprodukované aktíva, ako je pôda.

V prípade produkovaných aktív sú tieto náklady zahrnuté do kúpnych cien. V prípade pôdy a ostatných neprodukovaných aktív sa oddeľujú od samotných nákupov a predajov a sú zaznamenané ako samostatná položka v klasifikácii tvorby hrubého fixného kapitálu.

Spotreba fixného kapitálu (P.51c)

3.139. *Definícia*: Spotreba fixného kapitálu (P.51c) predstavuje zníženie hodnoty vlastnených fixných aktív v dôsledku bežného opotrebovania a zastarávania. Odhad zníženia hodnoty zahŕňa rezervu na straty fixných aktív v dôsledku náhodného poškodenia, proti ktorému sa možno poistiť. Spotreba fixného kapitálu zahŕňa predpokladané terminálne náklady, ako sú náklady na vyradenie jadrových elektrární alebo ropných plošín z prevádzky alebo náklady na vyčistenie skládok odpadu. Takéto terminálne náklady sa zaznamenávajú ako spotreba fixného kapitálu na konci životnosti, keď sa terminálne náklady zaznamenávajú ako tvorba hrubého fixného kapitálu.

3.140. Spotreba fixného kapitálu sa počíta za všetky fixné aktíva (s výnimkou zvierat) vrátane práv duševného vlastníctva, významných zlepšení pôdy a nákladov na prevod vlastníctva neprodukovaných aktív.

3.141. Spotreba fixného kapitálu je odlišná od odpisov na daňové účely alebo od odpisov uvádzaných v podnikovom účtovníctve. Spotreba fixného kapitálu sa odhaduje na základe stavu fixných aktív a predpokladanej priemernej ekonomickej životnosti jednotlivých kategórií týchto výrobkov. Vždy, keď chýbajú priame informácie o stave fixných aktív, sa na výpočet stavu fixných aktív uplatňuje metóda priebežnej inventarizácie (perpetual inventory method – PIM). Stav fixných aktív sa oceňuje v kúpnych cenách bežného obdobia.

3.142. Pri výpočte priemernej životnosti daných výrobkov sa zohľadňujú straty fixných aktív v dôsledku náhodného poškodenia, voči ktorému sa možno poistiť. Za ekonomiku ako celok sa náhodné poškodenie v rámci daného účtovného obdobia rovná alebo takmer rovná priemeru. V prípade jednotlivých jednotiek alebo zoskupení jednotiek sa môže skutočné a priemerné náhodné poškodenie líšiť. V tomto prípade sa odchýlky v daných sektoroch zaznamenávajú ako ostatné zmeny objemu fixných aktív.

3.143. Spotreba fixného kapitálu sa počíta podľa lineárnej metódy odpisovania, pri ktorej sa hodnota fixného aktíva odpisuje konštantnou sadzbou počas celého obdobia životnosti výrobku.

3.144. V niektorých prípadoch sa používa geometrická metóda odpisovania, keď si to vyžaduje charakter poklesu účinnosti fixného aktíva.

3.145. V systéme účtov sa spotreba fixného kapitálu zaznamenáva pod každou bilančnou položkou, ktorá sa uvádza v hrubých a čistých hodnotách. Zaznamenávanie „hrubej hodnoty“ znamená bez odpočítania spotreby fixného kapitálu, zatiaľ čo zaznamenávanie „čistej hodnoty“ znamená po odpočítaní spotreby fixného kapitálu.

Zmena stavu zásob (P.52)

3.146. *Definícia*: Zmena stavu zásob sa meria hodnotou vstupov do zásob mínus hodnota výberov zo zásob a hodnotou všetkých opakovaných strát výrobkov v zásobách.

3.147. V dôsledku fyzického znehodnotenia alebo náhodného poškodenia, alebo krádeží sa môžu opakované straty vyskytnúť pri všetkých druhoch výrobkov v zásobách, ako sú:

a) straty na materiáli a pomocnom materiáli;

b) straty v prípade nedokončenej výroby;

c) straty na hotových výrobkoch;

d) straty výrobkov určených na ďalší predaj (napríklad krádeže v obchodoch).

3.148. Zásoby pozostávajú z týchto kategórií:

a) materiál a pomocný materiál:

materiál a pomocný materiál pozostáva zo všetkých produktov v zásobách, ktoré sú určené na použitie vo výrobe ako medzivstupy; patria sem produkty, ktoré má v zásobách verejná správa. Položky ako zlato, diamanty atď. sem patria, keď sú určené na priemyselné použitie alebo inú výrobu;

b) nedokončená výroba:

nedokončená výroba pozostáva z produkcie, ktorá ešte nie je dokončená. Zaznamenáva sa v zásobách svojho výrobcu. Môže mať napríklad tieto formy:

1. plodiny pred zberom úrody;

2. stromy a dobytok vo fáze rastu;

3. nedokončené stavby (s výnimkou tých, ktoré sa stavajú na základe zmlúv o predaji dohodnutých vopred alebo stavieb vo vlastnej réžii; obidva tieto príklady sa považujú za tvorbu fixného kapitálu);

4. nedokončené ostatné fixné aktíva, napríklad lode a ropné plošiny;

5. čiastočne dokončený výskum v právnej alebo konzultačnej oblasti;

6. čiastočne dokončená filmová výroba;

7. čiastočne dokončené počítačové programy.

Nedokončená výroba sa zaznamenáva pri každom výrobnom procese, ktorý na konci daného obdobia nie je dokončený. Toto je dôležité pri štvrťročných účtoch, napríklad poľnohospodárske plodiny nedosiahnu zrelosť v priebehu štvrťroka.

K zníženiu nedokončenej výroby dochádza pri dokončení výrobného procesu. V tomto momente sa celá nedokončená výroba mení na hotový produkt;

c) hotové výrobky:

hotové výrobky ako súčasť zásob pozostávajú z produkcie, ktorú jej výrobca pred jej dodaním iným inštitucionálnym jednotkám nemá v úmysle ďalej spracúvať;

d) výrobky na ďalší predaj:

výrobky na ďalší predaj sú výrobky nadobudnuté na účely ďalšieho predaja bez zmeny ich súčasného stavu.

Čas zaznamenania a ocenenie zmeny stavu zásob

3.149. Čas zaznamenania a ocenenie zmeny stavu zásob je konzistentný s časom zaznamenania a ocenením ostatných transakcií s produktmi. Toto platí najmä pre medzispotrebu (napríklad pre materiál a pomocný materiál), produkciu (napríklad nedokončenú výrobu a produkciu vznikajúcu skladovaním poľnohospodárskych výrobkov) a pre tvorbu hrubého fixného kapitálu (napríklad nedokončenú výrobu). Ak sa výrobky spracúvajú v zahraničí a dochádza k zmene ekonomického vlastníctva, výrobky sa zahŕňajú do vývozu (a neskôr do dovozu). Tento vývoz sa odzrkadľuje v súbežnom znížení zásob a zodpovedajúci neskorší dovoz sa zaznamenáva ako prírastok zásob, ak sa produkty okamžite nepredajú alebo nepoužijú.

3.150. Pri meraní zmeny stavu zásob sa výrobky vstupujúce do zásob oceňujú v čase vstupu a výrobky čerpané zo zásob sa oceňujú v čase čerpania.

3.151. Na oceňovanie zmeny stavu zásob výrobkov sa používajú tieto ceny:

a) produkcia hotových výrobkov prevedených do zásob výrobcu sa oceňuje, ako keby sa tieto výrobky predali v danom čase za bežné základné ceny;

b) prírastky nedokončenej výroby sa oceňujú úmerne k odhadovanej bežnej základnej cene dokončeného produktu;

c) zníženia nedokončenej výroby v dôsledku vyskladnenia zásob po dokončení produkcie sa oceňujú v bežných základných cenách nedokončeného produktu;

d) výrobky prevedené zo zásob do predaja sa oceňujú v základných cenách;

e) výrobky na ďalší predaj vstupujúce do zásob veľkoobchodníkov, maloobchodníkov atď. sa oceňujú v skutočných alebo odhadovaných kúpnych cenách obchodníka;

f) výrobky na ďalší predaj čerpané zo zásob sa oceňujú v kúpnych cenách, za ktoré môžu byť nahradené v čase čerpania zo zásob, a nie v cenách platných pri ich nadobudnutí.

3.152. Straty v dôsledku fyzického znehodnotenia, poistiteľných náhodných škôd alebo krádeží sa zaznamenávajú a oceňujú takto:

a) v prípade materiálu a pomocného materiálu: ako materiál a pomocný materiál skutočne čerpaný zo zásob s cieľom použiť ho vo výrobe (medzispotreba);

b) v prípade nedokončenej výroby: oceňované ako odpočet z prírastku vyplývajúceho z produkcie uskutočňovanej v rovnakom období;

c) v prípade hotových výrobkov a výrobkov na ďalší predaj: zaznamenajú sa ako čerpanie v bežných cenách neznehodnotených výrobkov.

3.153. V prípade nedostatku údajov sa používajú tieto aproximačné metódy na odhad zmeny stavu zásob:

a) keď sú zmeny objemu zásob pravidelné, prijateľnou aproximačnou metódou je vynásobiť objem zmeny stavu zásob priemernými cenami v danom období. V prípade zásob v držbe používateľov, veľkoobchodníkov alebo maloobchodníkov sa používajú kúpne ceny; základné ceny sa používajú v prípade zásob v držbe ich výrobcov;

b) keď ceny daných výrobkov zostávajú konštantné, kolísanie objemu zásob nenarúša platnosť aproximácie, ktorá spočíva v odhade zmeny stavu zásob vynásobením zmeny objemu priemernou cenou;

c) ak sa v účtovnom období objem aj ceny zásob výrazne menia, vyžadujú sa zložitejšie aproximačné metódy. Napríklad štvrťročné oceňovanie zmien stavu zásob alebo využitie údajov o rozložení výkyvov v účtovnom období (výkyvy môžu byť najväčšie na konci kalendárneho roka, počas zberu úrody atď.);

d) ak sú k dispozícii údaje o hodnotách na začiatku a na konci obdobia (napríklad v prípade veľkoobchodu alebo maloobchodu, kde často existujú zásoby mnohých odlišných produktov), avšak nie sú k dispozícii samostatné údaje o cenách a objemoch, zmeny objemu medzi začiatkom a koncom obdobia sa odhadujú. Jedným zo spôsobov odhadu zmeny objemu je odhadnúť konštantné miery obratu podľa typu výrobku.

Sezónne zmeny cien môžu odzrkadľovať zmenu kvality, napríklad výpredajové ceny alebo mimosezónne ceny ovocia a zeleniny. Tieto zmeny kvality sa považujú za zmeny objemu.

Nadobudnutie mínus úbytok cenností (P.53)

3.154. *Definícia*: Cennosti sú nefinančné výrobky, ktoré sa nepoužívajú primárne na výrobu alebo spotrebu, v priebehu času sa za bežných podmienok (fyzicky) neznehodnocujú a nadobúdajú sa a sú v držbe najmä na uchovávanie hodnoty.

3.155. Cennosti zahŕňajú tieto typy výrobkov:

a) drahé kamene a kovy, ako sú diamanty, nemenové zlato, platina, striebro atď.;

b) starožitnosti a ostatné umelecké predmety, ako sú maľby, sochy atď.;

c) ostatné cennosti, ako sú klenoty zhotovené z drahých kameňov a kovov a zberateľské predmety.

3.156. Uvedené typy výrobkov sa zaznamenávajú ako nadobudnutie alebo úbytok cenností v týchto prípadoch:

a) nadobudnutie alebo úbytok nemenového zlata, striebra atď. v prípade centrálnych bánk alebo iných finančných sprostredkovateľov;

b) nadobudnutie alebo úbytok týchto výrobkov v prípade podnikov, ktorých hlavnou alebo vedľajšou činnosťou nie je výroba alebo obchod s takýmito typmi výrobkov. Toto nadobudnutie alebo úbytok sa nezahŕňa do medzispotreby alebo tvorby fixného kapitálu týchto podnikov;

c) nadobudnutie alebo úbytok takýchto výrobkov v prípade domácností. Takéto nadobudnutie sa nezahŕňa do výdavkov na konečnú spotrebu domácností.

V ESA sa na základe konvencie zaznamenávajú ako nadobudnutie alebo úbytok cenností aj tieto prípady:

a) nadobudnutie alebo úbytok týchto výrobkov v prípade klenotníkov a obchodníkov s umením (podľa všeobecnej definície cenností by sa nadobudnutie týchto výrobkov klenotníkmi a obchodníkmi s umením malo zaznamenávať ako zmeny stavu zásob);

b) nadobudnutie alebo úbytok týchto výrobkov v prípade múzeí (podľa všeobecnej definície cenností by sa nadobudnutie týchto výrobkov múzeami malo zaznamenávať ako tvorba fixného kapitálu).

Vďaka tejto konvencii nie je potrebná častá reklasifikácia medzi troma hlavnými typmi tvorby kapitálu, t. j. medzi nadobudnutím mínus úbytkom cenností, tvorbou fixného kapitálu a zmenami stavu zásob, napríklad v prípade transakcií s takýmito výrobkami medzi domácnosťami a obchodníkmi s umením.

3.157. Produkcia cenností sa oceňuje v základných cenách. Všetky ostatné nadobudnutia cenností sa oceňujú v kúpnych cenách za ne zaplatených vrátane všetkých sprostredkovateľských poplatkov alebo provízií. Pri kúpe od obchodníkov s umením sa zahrnujú obchodné marže. Úbytok cenností sa oceňuje v cenách, ktoré dostanú predávajúci, po odpočítaní všetkých poplatkov alebo provízií zaplatených agentom alebo iným sprostredkovateľom. Nadobudnutie mínus úbytok cenností medzi rezidentskými sektormi sa navzájom anulujú, zostávajú iba marže agentov a obchodníkov.

VÝVOZ A DOVOZ VÝROBKOV A SLUŽIEB (P.6 a P.7)

3.158. *Definícia*: Vývoz výrobkov a služieb pozostáva z transakcií (predaj, barter a dary), ktorými rezidenti poskytujú výrobky a služby nerezidentom.

3.159. *Definícia*: Dovoz výrobkov a služieb pozostáva z transakcií (kúpa, barter a dary), ktorými nerezidenti poskytujú výrobky a služby rezidentom.

3.160. Vývoz a dovoz výrobkov a služieb nezahŕňa:

a) obchod medzi pobočkami, t. j.:

1. dodávky nerezidentom od nerezidentských pobočiek rezidentských podnikov, napríklad tržby v zahraničí zahraničných pobočiek nadnárodnej spoločnosti, ktorú vlastnia alebo kontrolujú rezidenti;

2. dodávky rezidentom od rezidentských pobočiek nerezidentských podnikov, napríklad tržby domácich pobočiek zahraničnej nadnárodnej spoločnosti;

b) toky prvotných dôchodkov do zahraničia alebo zo zahraničia, ako sú odmeny zamestnancov, úroky a príjmy z priamych investícií. Príjmy z priamych investícií môžu zahŕňať nerozlíšiteľnú časť zodpovedajúcu poskytovaniu rôznych služieb, napríklad zaškolenie zamestnancov, manažérske služby a použitie patentov a obchodných značiek;

c) cezhraničný predaj alebo kúpa finančných aktív alebo neprodukovaných aktív, ako je pôda.

3.161. Dovoz a vývoz výrobkov a služieb sa rozdeľuje na:

a) dodávky v rámci EÚ;

b) dovoz z krajín mimo EÚ a vývoz do krajín mimo EÚ.

Obidva typy sa označujú ako dovoz a vývoz.

Vývoz a dovoz výrobkov (P.61 a P.71)

3.162. K dovozu a vývozu výrobkov dochádza, keď sa mení ekonomické vlastníctvo výrobkov medzi rezidentmi a nerezidentmi. Platí to bez ohľadu na zodpovedajúci fyzický pohyb výrobkov cez hranice.

3.163. V prípade dodávok medzi pridruženými spoločnosťami (pobočkami, dcérskymi spoločnosťami alebo zahraničnou pobočkou): zmena ekonomického vlastníctva sa imputuje pri každej dodávke výrobkov medzi pridruženými spoločnosťami. Platí to len v prípade, keď podnik, ktorému je výrobok dodaný, preberá zodpovednosť za prijímanie rozhodnutí o výške dodávok a cien, za ktoré sa jeho produkcia dodáva na trh.

3.164. K vývozu výrobkov bez toho, aby výrobky prekročili hranicu krajiny, dochádza v týchto prípadoch:

a) výrobky vyrobené rezidentskými jednotkami pôsobiacimi v medzinárodných vodách sa predajú priamo nerezidentom v zahraničných krajinách. Medzi príklady takýchto výrobkov patrí ropa, zemný plyn, rybárske produkty, predmety zachránené z mora;

b) dopravné zariadenia alebo iné mobilné zariadenia, ktoré nie sú viazané na pevné miesto;

c) výrobky po zmene vlastníctva, ktoré sa stratili alebo zničili pred prekročením hranice vyvážajúcej krajiny;

d) merchanting, t. j. kúpa výrobku rezidentom od nerezidenta a jeho následný ďalší predaj inému nerezidentovi bez toho, aby výrobok vstúpil na ekonomické územie obchodníka.

K analogickým prípadom dochádza aj pri dovoze výrobkov.

3.165. Dovoz a vývoz výrobkov zahŕňa transakcie medzi rezidentmi a nerezidentmi, ktoré sa týkajú:

a) nemenového zlata;

b) striebra v prútoch, diamantov a ostatných drahých kovov a kameňov;

c) papierových peňazí a mincí mimo obehu a nevydaných cenných papierov (ocenených ako výrobky, nie v menovitej hodnote);

d) elektriny, plynu a vody;

e) hospodárskych zvierat prechádzajúcich hranice;

f) balíkovej pošty;

g) vývozu uskutočňovaného verejnou správou vrátane výrobkov financovaných z grantov a pôžičiek;

h) výrobkov prevedených z alebo do vlastníctva organizácie vytvárajúcej rezervné zásoby na vyrovnávanie ponuky a dopytu;

i) výrobkov, ktoré dodáva rezidentský podnik svojim nerezidentským pobočkám, s výnimkou výrobkov na spracovanie;

j) výrobkov, ktoré nadobudne rezidentský podnik od svojich nerezidentských pobočiek, s výnimkou výrobkov na spracovanie;

k) pašovaných výrobkov alebo produktov nevykázaných na daňové účely, ako je dovozné clo a DPH;

l) ostatných neevidovaných zásielok, ako sú dary a zásielky, ktorých hodnota je nižšia ako stanovené minimum.

3.166. Dovoz a vývoz výrobkov nezahŕňa tieto výrobky, ktoré však môžu prekročiť hranice krajiny:

a) výrobky v tranzite cez krajinu;

b) výrobky zasielané do alebo z vlastných veľvyslanectiev krajiny, vojenských základní alebo iných enkláv v rámci štátneho územia inej krajiny;

c) dopravné zariadenia a iné mobilné typy zariadení, ktoré opúšťajú krajinu dočasne, bez akýchkoľvek zmien ekonomického vlastníctva, napríklad stavebné zariadenia na inštaláciu alebo výstavbu v zahraničí;

d) zariadenia a ostatné výrobky, ktoré sú zaslané do zahraničia na spracovanie, údržbu, servisnú službu alebo opravu; týka sa to takisto výrobkov spracovaných na objednávku v zahraničí, pokiaľ dochádza k ich podstatnej fyzickej zmene;

e) ostatné výrobky, ktoré dočasne opúšťajú krajinu, pričom sa zvyčajne vrátia do jedného roka v pôvodnom stave a bez zmeny ekonomického vlastníctva.

Ide napríklad o výrobky zaslané do zahraničia na výstavy a na zábavné účely, výrobky v rámci operatívneho lízingu vrátane lízingov na niekoľko rokov a výrobky vrátené bez ich predaja nerezidentovi;

f) zasielané výrobky, ktoré sa stratili alebo zničili po prekročení hranice, avšak pred zmenou vlastníctva.

3.167. Dovoz a vývoz výrobkov sa zaznamenáva v čase, keď dôjde k prevodu vlastníctva výrobku. Zmena vlastníctva sa považuje za uskutočnenú v čase, keď ju účastníci transakcie zaznamenajú na svojich účtoch. Nemusí sa to zhodovať s jednotlivými etapami zmluvného procesu, ako napríklad s časom:

a) uzatvorenia zmluvy (kontraktačný dátum);

b) poskytnutia výrobkov a služieb a vzniku nároku na platbu (dátum transferu);

c) vyrovnania uvedeného nároku (dátum platby).

3.168. Dovoz a vývoz výrobkov sa má oceňovať v cenách FOB na hraniciach vyvážajúcej krajiny. Táto hodnota predstavuje:

a) hodnotu výrobkov v základných cenách;

b) plus príslušné dopravné a distribučné služby až na miesto na hranici vrátane nákladov na naloženie na dopravný prostriedok s cieľom ďalšej dopravy;

c) plus všetky dane mínus subvencie na vyvážané výrobky; pri dodávkach v rámci EÚ sem patrí DPH a ostatné dane z výrobkov platené vo vyvážajúcej krajine.

V tabuľke dodávok a použitia a symetrickej input-output tabuľke sa dovoz výrobkov za jednotlivé skupiny produktov oceňuje v cenách CIF na hranici dovážajúcej krajiny.

3.169. *Definícia*: Cena CIF je cena výrobku dodaného na hranicu dovážajúcej krajiny alebo cena služby poskytnutej rezidentovi pred platbou akéhokoľvek dovozného cla alebo iných dovozných daní či obchodných alebo dopravných marží v krajine.

3.170. Za určitých okolností môže byť nevyhnutné hodnotu FOB merať prostredníctvom aproximácie alebo substitúcie:

a) výrobky vymenené prostredníctvom bartra sa majú oceniť v základných cenách, ktoré by bolo možné získať, ak by sa výrobky predali za hotovosť;

b) transakcie medzi pridruženými podnikmi: spravidla sa používajú skutočné transferové hodnoty. Ak sa však odlišujú od trhových cien, nahrádzajú sa odhadnutým ekvivalentom trhovej ceny;

c) výrobky prevedené na základe finančného lízingu: výrobky sa oceňujú na základe kúpnej ceny zaplatenej prenajímateľom, a nie podľa kumulatívnej hodnoty platieb nájomného;

d) dovoz výrobkov odhadovaný na základe colných údajov (v prípade obchodu mimo EÚ) alebo informácií INTRASTAT-u (v prípade obchodu v rámci EÚ). Žiadny z týchto dvoch zdrojov údajov neuplatňuje ocenenie FOB; prvý používa cenu CIF na hranici EÚ a druhý cenu CIF na štátnej hranici. Keďže hodnoty FOB sa používajú iba na najvyššej úrovni agregácie a hodnoty CIF sa používajú na úrovni skupín produktov, tieto zmeny sa uplatňujú na najvyššej úrovni agregácie a zmena je známa ako úprava CIF/FOB;

e) dovoz a vývoz výrobkov odhadovaný na základe údajov z prieskumu alebo rôznych typov *ad hoc* údajov. V takýchto prípadoch sa získa celková hodnota predaja rozčlenená podľa produktov. Odhad je založený na kúpnych cenách, a nie na hodnotách FOB.

Vývoz a dovoz služieb (P.62 a P.72)

3.171. *Definícia*: Vývoz služieb pozostáva zo všetkých služieb, ktoré poskytujú rezidenti nerezidentom.

3.172. *Definícia*: Dovoz služieb pozostáva zo všetkých služieb, ktoré poskytujú nerezidenti rezidentom.

3.173. Vývoz služieb zahŕňa tieto prípady:

a) doprava vyvážaných výrobkov po tom, čo opustili hranicu vyvážajúcej krajiny, keď ju poskytuje rezidentský dopravca (prípady 2 a 3 v tabuľke 3.3);

b) doprava dovážaných výrobkov rezidentským dopravcom:

1. až po hranicu vyvážajúcej krajiny, keď sú výrobky ocenené v cenách FOB, aby sa vykompenzovala hodnota dopravy zahrnutá do hodnoty FOB (prípad 3 v tabuľke 3.4);

2. až po hranicu dovážajúcej krajiny, keď sú výrobky ocenené v cenách CIF, aby sa vykompenzovala hodnota dopravy zahrnutá do ceny CIF (prípady 3 a 2 CIF v tabuľke 3.4);

c) doprava výrobkov vykonávaná rezidentmi pre nerezidentov, ktorá nezahŕňa dovoz ani vývoz výrobkov (napríklad doprava výrobkov, ktoré neopúšťajú krajinu ako vývoz, alebo doprava výrobkov mimo domáceho územia);

d) doprava cestujúcich vykonávaná rezidenskými dopravcami pre nerezidentov;

e) spracovanie a opravy vykonávané pre nerezidentov; tieto činnosti sa majú zaznamenávať v čistých hodnotách, t. j. ako vývoz služieb bez hodnoty spracovaných alebo opravených výrobkov;

f) inštalácia zariadenia v zahraničí v rámci projektov, ktorých trvanie je vzhľadom na ich charakter obmedzené;

g) finančné služby poskytované rezidentmi nerezidentom zahŕňajúce explicitný aj implicitný poplatok za službu, ako sú FISIM;

h) poistné služby poskytované rezidentmi nerezidentom vo výške implicitného poplatku za službu;

i) výdavky turistov-nerezidentov a pracovníkov na služobných cestách. Tieto výdavky sa klasifikujú ako služby; na účely tabuliek dodávok a použitia a symetrických input-output tabuliek je potrebné rozčlenenie podľa jednotlivých produktov;

j) výdavky nerezidentov na zdravotnícke a vzdelávacie služby poskytované rezidentmi; sem patrí poskytovanie týchto služieb na domácom území, ako aj v zahraničí;

k) služby rekreačných sídel obývaných vlastníkmi, ktorí sú nerezidentmi (pozri odsek 3.77);

l) tantiémy a licenčné poplatky, ktoré platia nerezidenti rezidentom za autorizované používanie práv duševného vlastníctva, ako sú patenty, autorské práva, obchodné značky, priemyselné postupy, franšízy atď., a za používanie produkovaných originálov alebo prototypov, ako sú rukopisy, maľby atď., na základe licenčných zmlúv.

3.174. Pre dovoz služieb existuje zoznam, ktorý je zrkadlovým obrazom zoznamu o vývoze služieb uvedeného v odseku 3.173; podrobnejší opis je potrebný iba pri ďalej uvedenom dovoze služieb.

3.175. Dovoz dopravných služieb zahŕňa tieto príklady:

a) dopravu vyvážaných výrobkov až po hranicu vyvážajúcej krajiny, keď ju poskytuje nerezidentský dopravca na vykompenzovanie hodnoty dopravy zahrnutej v hodnote FOB vyvážaných výrobkov (prípad 4 v tabuľke 3.3);

b) dopravu dovážaných výrobkov nerezidentským dopravcom:

1. od hranice vyvážajúcej krajiny ako samostatná dopravná služba pri dovoze výrobkov ocenených v cenách FOB (prípady 4 a 5 FOB v tabuľke 3.4);

2. od hranice dovážajúcej krajiny ako samostatná dopravná služba pri dovoze výrobkov ocenených v cenách CIF (v tomto prípade je hodnota dopravnej služby medzi hranicami vyvážajúcej a dovážajúcej krajiny už zahrnutá do hodnoty CIF daných výrobkov; prípad 4 v tabuľke 3.4);

c) dopravu výrobkov vykonávanú nerezidentmi pre rezidentov, ktorá nezahŕňa dovoz ani vývoz výrobkov (napríklad doprava výrobkov v tranzite alebo doprava mimo domáceho územia);

d) medzinárodnú alebo vnútroštátnu dopravu cestujúcich vykonávanú nerezidentskými dopravcami pre rezidentov.

Dovoz dopravných služieb nezahŕňa dopravu vyvážaných výrobkov, keď výrobky opustia hranice vyvážajúcej krajiny a služby poskytuje nerezidentský dopravca (prípady 5 a 6 v tabuľke 3.3). Vývoz výrobkov sa oceňuje v cenách FOB, a teda všetky takéto dopravné služby sa majú považovať za transakcie medzi nerezidentmi, t. j. medzi nerezidentským dopravcom a nerezidentským dovozcom. Tento postup sa uplatňuje vtedy, keď tieto dopravné služby platí na základe vývozných zmlúv CIF vývozca.

3.176. Pokiaľ ide o priame nákupy rezidentov v zahraničí, dovozom sú všetky nákupy výrobkov a služieb uskutočnené rezidentmi počas zahraničných ciest zo služobných alebo osobných dôvodov. Je potrebné rozlišovať dve kategórie, keďže si vyžadujú odlišné zaobchádzanie:

a) všetky služobné výdavky pracovníkov na služobnej ceste predstavujú medzispotrebu;

b) všetky ostatné výdavky, či už pracovníkov na služobnej ceste, alebo iných cestujúcich, predstavujú výdavky domácností na konečnú spotrebu.

3.177. Dovoz a vývoz služieb sa zaznamenáva v čase, keď sa služby poskytujú. Tento čas zodpovedá času, v ktorom sú služby vyprodukované. Dovoz služieb sa oceňuje v kúpnych cenách, vývoz služieb v základných cenách.

Tabuľka 3.3 – Zobrazenie dopravy vyvážaných výrobkov

Domáce územie	Územie medzi	Územie dovážajúcej krajiny
1. rezidentský dopravca ⇒	2. rezidentský dopravca ⇒	3. rezidentský dopravca ⇒
4. nerezidentský dopravca ⇒	5. nerezidentský dopravca ⇒	6. nerezidentský dopravca ⇒

	Vývoz výrobkov (FOB)	Vývoz služieb	Dovoz výrobkov (CIF/FOB)	Dovoz služieb
1.	x	—	—	—
2.	—	x	—	—
3.	—	x	—	—
4.	x	—	—	x
5.	—	—	—	—
6.	—	—	—	—

3.178. Vysvetlenie k tabuľke: V prvej časti tejto tabuľky sa uvádza, že existuje šesť možností dopravy vyvážaných výrobkov v závislosti od toho, či je dopravca rezident, alebo nie, a či sa doprava uskutočňuje z miesta na domácom území k štátnej hranici, zo štátnej hranice k hranici dovážajúcej krajiny alebo z hranice dovážajúcej krajiny na miesto vnútri dovážajúcej krajiny. V druhej časti tejto tabuľky je pre každú z týchto šiestich možností uvedené, či sa majú dopravné náklady zaznamenať ako vývoz výrobkov, vývoz služieb, dovoz výrobkov alebo dovoz služieb.

Tabuľka 3.4 – Zobrazenie dopravy dovážaných výrobkov

Domáce územie	Územie medzi	Územie vyvážajúcej krajiny
1. rezidentský dopravca ⇐	2. rezidentský dopravca ⇐	3. rezidentský dopravca ⇐
4. nerezidentský dopravca ⇐	5. nerezidentský dopravca ⇐	6. nerezidentský dopravca ⇐

	Ocenenie dovážaných výrobkov	Dovoz výrobkov	Dovoz služieb	Vývoz výrobkov (FOB)	Vývoz služieb
1.	CIF/FOB	—	—	—	—
2.	FOB	—	—	—	—
	CIF	x	—	—	x
3.	CIF/FOB	x	—	—	x
4.	CIF/FOB	—	x	—	—
5.	FOB	—	x	—	—
	CIF	x	—	—	—
6.	CIF/FOB	x	—	—	—

3.179. Vysvetlenie k tabuľke: V prvej časti tejto tabuľky sa uvádza, že existuje šesť možností dopravy dovážaných výrobkov v závislosti od toho, či je dopravca rezident, alebo nie, a či sa doprava uskutočňuje z miesta vyvážajúcej krajiny k hranici tejto vyvážajúcej krajiny, z hranice vyvážajúcej krajiny k hranici dovážajúcej krajiny alebo zo štátnej hranice na miesto na domácom území. V druhej časti tejto tabuľky je pre každú z týchto šiestich možností uvedené, či sa majú dopravné náklady zaznamenať ako dovoz výrobkov, dovoz služieb, vývoz výrobkov alebo vývoz služieb. V niektorých prípadoch (2 a 5) toto zaznamenanie závisí od zásady ocenenia uplatnenej na dovážané výrobky. Je potrebné poznamenať, že prechod z ocenenia dovážaných výrobkov v cenách CIF na ceny FOB pozostáva z:

a) úpravy CIF/FOB, t. j. prechod z 2 CIF na 2 FOB (celkový vývoz a dovoz sa znižuje);

b) reklasifikácie CIF/FOB, t. j. prechod z 5 CIF na 5 FOB (celkový dovoz a vývoz sa nemení).

TRANSAKCIE S POUŽITÝMI VÝROBKAMI

3.180. *Definícia*: Použité výrobky sú výrobky (okrem zásob), ktoré už mali používateľa.

3.181. Použité výrobky zahŕňajú:

a) budovy a ostatný fixný kapitál, ktorý výrobné jednotky predali ostatným jednotkám:

1. na opätovné použitie v nezmenenom stave;

2. na účely zbúrania alebo rozobratia; výsledné produkty (napríklad železný šrot) sa stávajú surovinou na výrobu nových výrobkov (napríklad ocele);

b) cennosti, ktoré jedna jednotka predala druhej;

c) predmety dlhodobej spotreby, ktoré domácnosti predali iným jednotkám:

1. na opätovné použitie v nezmenenom stave;

2. na účely rozobratia a premeny na demoličný materiál;

d) výrobky krátkodobej spotreby (napríklad odpadový papier, handry, staré šaty, staré fľaše atď.), ktoré predala akákoľvek jednotka buď na opätovné použitie, alebo ako suroviny na výrobu nových výrobkov.

Transfer použitých výrobkov sa zaznamenáva ako záporné výdavky (nadobudnutie) pre predávajúceho a ako kladné výdavky (nadobudnutie) pre kupujúceho.

3.182. Táto definícia použitých výrobkov má tieto dôsledky:

a) keď sa predaj použitého fixného aktíva alebo cennosti uskutoční medzi dvoma rezidentskými výrobcami, kladné a záporné hodnoty zaznamenané ako tvorba hrubého fixného kapitálu sa navzájom vynulujú pre ekonomiku ako celok s výnimkou nákladov na prevod vlastníctva;

b) keď sa použité nehnuteľné fixné aktívum (napríklad budova) predá nerezidentovi, zaznamená sa ako kúpa finančného aktíva, t. j. majetok fiktívnej rezidentskej jednotky. Táto fiktívna rezidentská jednotka sa potom považuje za kupujúceho fixné aktívum. Predaj a kúpa fixného aktíva sa uskutočňuje medzi rezidentskými jednotkami;

c) keď sa vyvezie použité hnuteľné fixné aktívum, napríklad loď alebo lietadlo, v ekonomike sa nezaznamenáva žiadna kladná tvorba hrubého fixného kapitálu, ktorá by vyrovnala zápornú tvorbu hrubého fixného kapitálu u predávajúceho;

d) výrobky dlhodobej spotreby, ako sú dopravné prostriedky, možno v závislosti od vlastníka a účelu použitia klasifikovať buď ako fixné aktíva, alebo ako predmety dlhodobej spotreby. Ak sa vlastníctvo takéhoto výrobku prevedie z podniku na domácnosť, aby sa použilo na konečnú spotrebu, v prípade podniku sa zaznamená záporná tvorba hrubého fixného kapitálu a v prípade domácností kladné výdavky na konečnú spotrebu. Keď je vlastníctvo takéhoto výrobku prevedené z domácnosti na podnik, v prípade domácnosti sa zaznamenajú záporné výdavky na konečnú spotrebu a v prípade podniku kladná tvorba hrubého fixného kapitálu;

e) transakcie s použitými cennosťami sa majú zaznamenávať ako nadobudnutie cenností (kladná tvorba hrubého kapitálu) v prípade kupujúceho a ako úbytok cenností (záporná tvorba hrubého kapitálu) v prípade predávajúceho. Pri transakciách so zahraničím sa má zaznamenať dovoz alebo vývoz výrobku. Predaj cennosti domácnosťou sa nemá zaznamenať ako záporné výdavky na konečnú spotrebu;

f) keď verejná správa predá použité vojenské predmety dlhodobej spotreby do zahraničia, zaznamenáva sa to ako vývoz výrobkov a ako záporná tvorba fixného kapitálu v prípade verejnej správy.

3.183. Transakcie s použitými výrobkami sa zaznamenávajú v čase zmeny vlastníctva. Uplatňujú sa zásady oceňovania, ktoré sú primerané pre daný typ transakcie s produktmi.

NADOBUDNUTIE MÍNUS ÚBYTOK NEPRODUKOVANÝCH AKTÍV (NP)

3.184. *Definícia*: Neprodukované aktíva pozostávajú z aktív, ktoré neboli vyprodukované v rámci vymedzenia rozsahu produkcie a ktoré sa môžu použiť vo výrobe výrobkov a pri poskytovaní služieb.

3.185. Rozlišujú sa tri kategórie nadobudnutia mínus úbytok neprodukovaných aktív:

a) nadobudnutie mínus úbytok prírodných zdrojov (NP.1);

b) nadobudnutie mínus úbytok aktív, ktoré sú predmetom zmlúv, lízingov a licencií (NP.2);

c) nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív (NP.3).

3.186. Prírodné zdroje sa skladajú z týchto kategórií:

a) pôda;

b) nerastné a energetické zásoby;

c) nekultivované biologické zdroje;

d) vodné zdroje;

e) rádiové frekvenčné spektrá;

f) ostatné prírodné zdroje.

Do prírodných zdrojov sa nezahŕňajú kultivované biologické zdroje, ktoré patria k produkovaným aktívam. Nákup alebo predaj kultivovaných biologických zdrojov sa nezaznamenáva ako nadobudnutie mínus úbytok prírodných zdrojov, ale ako tvorba fixného kapitálu. Takisto platby za dočasné využívanie prírodných zdrojov sa nezaznamenávajú ako nadobudnutie prírodných zdrojov, ale ako renta, t. j. dôchodok z majetku (pozri kapitolu 15: Zmluvy, lízingy a licencie).

3.187. Pôda je definovaná ako pôda vrátane pôdneho povrchu a všetkých pridružených povrchových vôd. Pridružené povrchové vody zahŕňajú všetky vnútrozemské vodné plochy (vodné nádrže, jazerá, rieky atď.), na ktoré si možno uplatniť vlastnícke práva.

3.188. Položka pôda nezahŕňa:

a) budovy ani iné stavby, ktoré sú postavené na pôde alebo ňou prechádzajú (napríklad cesty a tunely);

b) vinohrady, sady ani iné výsadby stromov či rastúcich plodín atď.;

c) podzemné aktíva;

d) nekultivované biologické zdroje;

e) podzemné vodné zdroje.

Položky a) a b) sú produkované fixné aktíva, položky c), d) a e) sú typy neprodukovaných aktív.

3.189. Nadobudnutie a úbytok pôdy a ostatných prírodných zdrojov sa oceňuje v bežných trhových cenách prevažujúcich v čase nadobudnutia/úbytku. Transakcie s prírodnými zdrojmi sa zaznamenávajú v rovnakej hodnote na účtoch kupujúceho aj na účtoch predávajúceho. Táto hodnota nezahŕňa náklady na prevod vlastníctva prírodného zdroja. Tieto náklady sa považujú za tvorbu hrubého fixného kapitálu.

3.190. Zmluvy, lízingy a licencie ako neprodukované aktíva pozostávajú z týchto tried:

a) obchodovateľné operatívne lízingy;

b) povolenia na využívanie prírodných zdrojov, napríklad rybolovné kvóty;

c) povolenia na uskutočnenie osobitných činností, napríklad emisné povolenia a licencie na obmedzený počet kasín alebo na prevádzkovanie taxislužby v určitej oblasti;

d) výhradné práva na budúce výrobky a služby, napríklad zmluvy futbalistov a výhradné právo vydavateľa uverejniť nové diela konkrétneho autora.

3.191. Zmluvy, lízingy a licencie ako kategória neprodukovaných aktív nezahŕňajú operatívny lízing takýchto aktív; platby za operatívny lízing sa zaznamenávajú ako medzispotreba.

Do hodnoty nadobudnutia a úbytku zmlúv, lízingov a licencií sa nezahŕňajú náklady spojené s prevodom vlastníctva. Náklady na prevod vlastníctva sú súčasťou tvorby hrubého fixného kapitálu.

3.192. *Definícia*: Hodnota goodwillu a marketingových aktív je rozdielom medzi hodnotou zaplatenou za podnik, ktorý nepretržite pokračuje v činnosti, a súčtom jeho aktív mínus súčet jeho pasív. Na výpočet celkovej hodnoty aktív mínus pasív sa každé jednotlivé aktívum a pasívum osobitne identifikuje a ocení.

3.193. Goodwill sa zaznamenáva iba v prípade, keď je jeho hodnota doložená obchodnou transakciou, napríklad predajom celej korporácie. Keď sa určité marketingové aktíva predajú individuálne a oddelene od zvyšku korporácie, takýto predaj sa zaznamenáva v tejto položke.

3.194. Nadobudnutie mínus úbytok neprodukovaných aktív sa zaznamenáva na kapitálovom účte sektorov, celej ekonomiky a zahraničia.

KAPITOLA 4

ROZDEĽOVACIE TRANSAKCIE

4.01. *Definícia:* Rozdeľovacie transakcie sú transakcie, prostredníctvom ktorých sa pridaná hodnota vytvorená pri produkcii rozdeľuje medzi prácu, kapitál a verejnú správu a transakcie zahŕňajúce prerozdelenie dôchodku a majetku.

Rozlišuje sa medzi bežnými a kapitálovými transfermi; kapitálovými transfermi sa prerozdeľujú úspory alebo majetok, a nie dôchodok.

ODMENY ZAMESTNANCOV (D.1)

4.02. *Definícia:* Odmeny zamestnancov (D.1) sú definované ako celkové odmeny v hotovosti alebo v naturáliách, ktoré platí zamestnávateľ zamestnancovi za ním vykonanú prácu počas účtovného obdobia.

Odmeny zamestnancov obsahujú tieto prvky:

a) mzdy a platy (D.11):

— mzdy a platy v hotovosti,

— mzdy a platy v naturáliách;

b) sociálne príspevky zamestnávateľov (D.12):

— skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov (D.121):

— skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.1211),

— skutočné príspevky zamestnávateľov, iné ako príspevky do dôchodkového systému (D.1212),

— imputované sociálne príspevky zamestnávateľov (D.122):

— imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.1221),

— imputované príspevky zamestnávateľov, iné ako imputované príspevky do dôchodkového systému (D.1222).

Mzdy a platy (D.11)

Mzdy a platy v hotovosti

4.03. Mzdy a platy v hotovosti zahŕňajú sociálne príspevky, dane z príjmu a iné platby, ktoré platí zamestnanec, vrátane tých, ktoré zráža zamestnávateľ a platí priamo do schém sociálneho poistenia, daňovým orgánom atď. v mene zamestnanca:

Mzdy a platy v hotovosti zahŕňajú tieto druhy odmien:

a) základné mzdy a platy platené v pravidelných intervaloch;

b) zvýhodnené platby, ako napríklad platby za nadčasy, prácu v noci, cez víkend a v nepriaznivých alebo nebezpečných pracovných podmienkach;

c) príspevky na náklady na živobytie, miestne príplatky a odlučné;

d) prémie alebo iné mimoriadne platby v rámci motivačných schém súvisiace s celkovým výkonom podniku; prémie na základe produktivity alebo ziskov, vianočné alebo novoročné prémie s výnimkou sociálnych dávok pre zamestnancov [pozri odsek 4.07 písm. c)]; 13. a 14. plat (ročný dodatkový plat);

e) príspevky na dopravu do a z práce s výnimkou príspevkov alebo náhrad výdavkov zamestnancov na cestovanie, odlúčenie, sťahovanie a reprezentačných výdavkov vynaložených v priebehu plnenia pracovných povinností [pozri odsek 4.07 písm. a)];

f) platby v prípade oficiálnych sviatkov alebo platenej dovolenky;

g) provízie, prepitné, poplatky za účasť a príplatky za riadenie platené zamestnancom;

h) platby zamestnávateľov svojim zamestnancom v rámci schém sporenia;

i) mimoriadne platby zamestnancom, ktorí odchádzajú z podniku, ak tieto platby nie sú spojené s kolektívnou dohodou;

j) príspevky na bývanie, ktoré platia v hotovosti zamestnávatelia svojim zamestnancom.

Mzdy a platy v naturáliách

4.04. *Definícia:* Mzdy a platy v naturáliách pozostávajú z výrobkov a služieb alebo iných nepeňažných výhod poskytovaných bezplatne alebo za znížené ceny zamestnávateľmi, ktoré môžu zamestnanci používať v nimi zvolenom čase a podľa vlastného uváženia tak, aby uspokojili vlastné potreby alebo želania, resp. potreby a želania ostatných členov svojej domácnosti.

4.05. Mzdami a platmi v naturáliách sú napríklad:

a) jedlá a nápoje aj v prípade služobných ciest, ale nie špeciálne jedlá ani nápoje, ktoré si vyžadujú mimoriadne pracovné podmienky. Do miezd a platov v naturáliách sa zahŕňajú cenové zľavy v bezplatných alebo subvencovaných závodných jedálňach alebo vo forme stravných lístkov;

b) vlastné alebo kupované služby bývania alebo ubytovania typu, ktorý môžu využívať všetci členovia domácnosti zamestnanca;

c) uniformy alebo iné druhy špeciálneho odevu, ktoré si na časté nosenie mimo pracoviska aj na pracovisku vybral zamestnanec;

d) služby motorových vozidiel alebo iných predmetov dlhodobej spotreby poskytované na súkromné využitie zamestnancom;

e) výrobky a služby produkované ako výstupy vlastných výrobných procesov zamestnávateľa, ako sú voľné lístky pre zamestnancov železníc alebo leteckých spoločností, deputátne uhlie pre baníkov alebo bezplatná strava pre zamestnancov v poľnohospodárstve;

f) poskytovanie športových, rekreačných alebo dovolenkových zariadení pre zamestnancov a ich rodiny;

g) preprava do a z práce s výnimkou jej organizovania v čase zamestnania; parkovanie vozidiel, ak by sa za to inak muselo platiť;

h) starostlivosť o deti zamestnancov;

i) platby zamestnávateľov odborovej rade alebo podobným orgánom v prospech zamestnancov;

j) prémiové akcie poskytnuté zamestnancom;

k) pôžičky so zníženými úrokovými sadzbami pre zamestnancov. Hodnota týchto dávok sa odhaduje ako rozdiel medzi sumou, ktorú by zamestnanec musel platiť za úroky v trhových podmienkach, a skutočne zaplatenými úrokmi. Tieto dávky sa zaznamenávajú ako mzdy a platy na účte tvorby dôchodkov, pričom zodpovedajúce imputované úroky, ktoré platí zamestnanec zamestnávateľovi, sa zaznamenávajú na účte prvotného rozdelenia dôchodkov;

l) opcie na akcie, ak zamestnávateľ poskytne zamestnancovi možnosť nakúpiť akcie alebo podiely za stanovenú cenu v určitom čase v budúcnosti (pozri odseky 4.168 až 4.178);

m) dôchodky, ktoré vznikajú z nezaznamenaných činností v sektoroch korporácií a ktoré sa prevádzajú na zamestnancov zúčastňujúcich sa na takýchto činnostiach na ich súkromné použitie.

4.06. Výrobky a služby, ktoré sa poskytujú zamestnancom ako mzdy a platy v naturáliách, sa oceňujú v základných cenách, ak ich zamestnávateľ vyrába, a v kúpnych cenách, ak ich zamestnávateľ nakupuje. Ak sa výrobky a služby poskytujú bezplatne, celková hodnota miezd a platov v naturáliách sa počíta podľa základných cien (alebo kúpnych cien zamestnávateľa, ak ich zamestnávateľ nakupuje) predmetných výrobkov a služieb. Ak sa výrobky a služby nedávajú k dispozícii bezplatne, ale za zníženú cenu, od tejto hodnoty sa odpočíta suma, ktorú platí zamestnanec.

4.07. Mzdy a platy nezahŕňajú:

a) výdavky zamestnávateľov, ktoré sú potrebné na výrobný proces zamestnávateľa. Ide napríklad o:

1. dávky alebo náhrady zamestnancom za cestovanie, odlúčenie od rodiny, sťahovanie a reprezentačné výdavky vynaložené v priebehu plnenia pracovných povinností;

2. výdavky na vybavenosť v mieste práce, lekárske prehliadky požadované z hľadiska povahy práce a poskytnutie pracovných odevov, ktoré sa nosia v práci;

3. ubytovacie služby v mieste výkonu práce, ktoré nemôžu používať domácnosti zamestnancov, napríklad unimobunky, slobodárne, ubytovne pre zamestnancov a chaty;

4. špeciálne jedlá alebo nápoje potrebné z dôvodu výnimočných pracovných podmienok;

5. dávky vyplácané zamestnancom za nákup nástrojov, vybavenia alebo špeciálneho odevu potrebného na ich prácu alebo tá časť ich miezd alebo platov, ktorá sa podľa ich pracovnej zmluvy vyžaduje na takéto nákupy. Ak zamestnancom, ktorí sú podľa pracovnej zmluvy povinní nakúpiť nástroje, vybavenie, špeciálny odev atď., nie je poskytnutá úplná náhrada, zostávajúce výdavky, ktoré im vzniknú, sa odpočítajú zo súm, ktoré dostávajú ako mzdy a platy, a zodpovedajúcim spôsobom sa zvýši medzispotreba zamestnávateľov.

Výdavky na výrobky a služby, ktoré sú zamestnávatelia povinní poskytovať svojim zamestnancom, aby mohli vykonávať svoju prácu, sa považujú za medzispotrebu zamestnávateľov;

b) sumy miezd a platov, ktoré zamestnávatelia platia svojim zamestnancom dočasne počas choroby, materskej dovolenky, liečenia z pracovného úrazu, invalidity atď. Takéto platby sa považujú za ostatné dávky sociálneho poistenia okrem dôchodkových (D.6222) a rovnaká suma sa zaznamenáva v iných imputovaných príspevkoch zamestnávateľov ako imputovaných príspevkoch do dôchodkového systému (D.1222);

c) ostatné dávky sociálneho poistenia súvisiace so zamestnaním vo forme dávok pre deti, manželov(-ky), rodinných dávok, dávok na vzdelávanie alebo iných dávok pre rodinných príslušníkov a vo forme poskytovania bezplatných lekárskych služieb (ak nie sú potrebné z dôvodu povahy práce) zamestnancom alebo ich rodinám;

d) dane, ktoré platí zamestnávateľ z miezd a platov - napríklad daň zo závislej činnosti. Takéto dane platené podnikmi sa posudzujú buď ako podiel vyplatených miezd a platov, alebo ako fixná suma na zamestnanú osobu. Považujú sa za ostatné dane z produkcie;

e) platby externým pracovníkom podľa úkolových sadzieb. Ak príjem externého pracovníka závisí od hodnoty výstupu z určitého výrobného procesu, za ktorý je uvedená osoba zodpovedná, či už bolo doň vloženej veľa alebo málo práce, tento druh odmeny znamená, že pracovník je samostatne zárobkovo činná osoba.

Sociálne príspevky zamestnávateľov (D.12)

4.08. *Definícia*: Sociálne príspevky zamestnávateľov sú sociálne príspevky, ktoré platia zamestnávatelia do schém sociálneho zabezpečenia alebo iných schém sociálneho poistenia súvisiacich so zamestnaním s cieľom zabezpečiť sociálne dávky pre svojich zamestnancov.

Suma rovnajúca sa hodnote sociálnych príspevkov, ktoré odvádzajú zamestnávatelia, aby pre svojich zamestnancov zabezpečili nárok na sociálne dávky, sa zaznamenáva v odmenách zamestnancov. Sociálne príspevky zamestnávateľov môžu byť buď skutočné, alebo imputované.

Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov (D.121)

4.09. *Definícia*: Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov (D.121) pozostávajú z platieb zamestnávateľov do poisťovní (do schém sociálneho zabezpečenia alebo iných schém sociálneho poistenia súvisiacich so zamestnaním) v prospech ich zamestnancov. Takéto platby sa vzťahujú na zákonné, obvyklé, dohodnuté a nepovinné príspevky na poistenie proti sociálnym rizikám alebo na sociálne potreby.

Hoci takéto príspevky zamestnávateľov platia poisťovniam priamo zamestnávatelia, považujú sa za súčasť odmien zamestnancov. Príspevky sa potom zaznamenávajú ako odvody zamestnancov do poisťovní.

Existujú dve kategórie skutočných sociálnych príspevkov zamestnávateľov, a to príspevky na dôchodky a príspevky na ostatné dávky, ktoré sa zaznamenávajú oddelene pod týmito položkami:

a) skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.1211);

b) skutočné príspevky zamestnávateľov, iné ako príspevky do dôchodkového systému (D.1212).

Skutočné príspevky zamestnávateľov, iné ako príspevky do dôchodkového systému, zodpovedajú príspevkom týkajúcim sa iných sociálnych rizík a potrieb ako dôchodkov, ako napríklad choroba, materská dovolenka, pracovný úraz, invalidita, nadbytočnosť atď., ich zamestnancov.

Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov (D.122)

4.10. *Definícia: Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov* (D.122) predstavujú protihodnotu *ostatných dávok sociálneho poistenia* (D.622) (po odpočítaní prípadných sociálnych príspevkov zamestnancov), ktoré vypláca priamo zamestnávateľ svojim zamestnancom alebo bývalým zamestnancom a ostatným oprávneným osobám bez zapojenia poisťovne alebo samostatného penzijného fondu a bez vytvorenia osobitného fondu alebo oddelenej rezervy na tento účel.

Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov sú rozdelené do dvoch kategórií:

a) Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.1221)

Schémy sociálneho poistenia pre dôchodky sú klasifikované ako príspevkovo definované schémy alebo dávkovo definované schémy.

V príspevkovo definovanej schéme sa dávky určujú podľa príspevkov do schémy a podľa návratnosti investície prostriedkov. V čase odchodu do dôchodku preberá všetky riziká týkajúce sa platených dávok zamestnanec. V prípade takýchto schém neexistujú imputované príspevky, ak schému nespravuje samotný zamestnávateľ. V takom prípade sa náklady na spravovanie schémy považujú za imputované príspevky platené zamestnancovi ako súčasť odmien zamestnancov. Táto suma sa zaznamenáva aj ako výdavky domácností na konečnú spotrebu za finančné služby.

V dávkovo definovanej schéme sa dávky platené členom určujú podľa pravidiel schémy, t. j. použitím vzorca na určenie platby alebo pozostávajú z minimálnej platby. V typickej dávkovo definovanej schéme odvádzajú príspevky zamestnávateľ aj zamestnanec, pričom príspevok zamestnanca je povinná suma vo výške určitého percentuálneho podielu súčasného platu. Náklady na pokrytie uvedených dávok znáša zamestnávateľ. Zamestnávateľ preberá aj riziko v súvislosti s poskytovaním dávok.

V dávkovo definovanej schéme sa imputovaný príspevok zamestnávateľa počíta takto:

Imputovaný príspevok zamestnávateľa sa rovná:

zvýšeniu dávky z dôvodu zamestnania v sledovanom období

mínus suma skutočného príspevku zamestnávateľa

mínus suma akéhokoľvek príspevku zamestnanca

plus náklady na spravovanie schémy.

Niektoré schémy sa môžu označiť za nepríspevkové, pretože ani zamestnávateľ, ani zamestnanec neodvádza žiadne skutočné príspevky. Imputovaný príspevok zamestnávateľa sa však počíta a imputuje podľa uvedeného postupu.

Ak sa nároky na dôchodok v rámci schém pre verejných zamestnancov nezaznamenávajú na základných účtoch, imputované príspevky verejných zamestnávateľov do dôchodkového systému sa odhadujú na základe poistnomatematických (aktuárskych) výpočtov. Ak sa prostredníctvom poistnomatematických výpočtov nedajú získať dostatočne spoľahlivé výsledky, a teda len v takýchto prípadoch sa imputované príspevky verejných zamestnávateľov do dôchodkového systému môžu odhadnúť dvoma ďalšími spôsobmi:

1. na základe primeraného percentuálneho podielu miezd a platov vyplácaných súčasným zamestnancom alebo

2. ako rozdiel medzi platenými bežnými dávkami a platenými skutočnými príspevkami (zamestnancov, ako aj verejnej správy ako zamestnávateľa).

b) Iné imputované príspevky zamestnávateľov ako imputované príspevky do dôchodkového systému (D.1222)

Hoci určité sociálne dávky sú platené priamo zamestnávateľmi, a nie sprostredkovane cez fondy sociálneho zabezpečenia či iné poisťovne, nebráni to, aby sa zaznamenávali ako sociálne dávky. Keďže náklady na takéto dávky tvoria časť nákladov zamestnávateľov na prácu, zahŕňajú sa aj do odmien zamestnancov. V prípade týchto zamestnancov sa preto odmeny imputujú vo výške sociálnych príspevkov, ktoré sú potrebné na získanie nároku na zodpovedajúce sociálne dávky. Do takýchto súm sú zahrnuté všetky skutočné príspevky zamestnávateľa alebo zamestnanca a nezávisia len od výšky dávok platených v súčasnosti, ale aj od očakávaného budúceho vývoja záväzkov zamestnávateľov v súvislosti s takýmito schémami, ktorý je výsledkom faktorov, ako napríklad predpokladaných zmien počtu, vekovej štruktúry a strednej dĺžky života súčasných a bývalých zamestnancov. Výška imputovaných príspevkov sa zisťuje prostredníctvom tých istých poistnomatematických výpočtov, ktoré sú rozhodujúce aj pri výpočte poistného, ktoré si účtujú poisťovne.

V praxi však môže byť ťažké presne vypočítať výšku takýchto imputovaných príspevkov. Zamestnávateľ môže sám zostaviť odhady, možno na základe príspevkov platených do podobných financovaných schém, aby zistil svoje pravdepodobné záväzky v budúcnosti; tieto odhady sa môžu použiť, ak existujú. Inou prijateľnou metódou je použitie primeraného percentuálneho podielu miezd a platov vyplácaných súčasným zamestnancom. Inak môže byť jedinou praktickou alternatívou odhadovať imputované sociálne príspevky a zodpovedajúce imputované odmeny na základe iných dávok ako dávok do dôchodkového systému financovaných bez osobitného fondu, ktoré platí zamestnávateľ počas tohto istého účtovného obdobia. Príspevky a zodpovedajúce imputované odmeny sa môžu prijateľným spôsobom odhadnúť na základe príspevkov skutočne platených v bežnom období.

4.11. Na účtoch sektorov sa náklady na priame sociálne dávky uvádzajú najprv na strane použitia na účte tvorby dôchodkov ako súčasť odmien zamestnancov a druhýkrát na strane použitia na účte druhotného rozdelenia dôchodkov ako sociálne dávky. Aby sa vybilancoval účet druhotného rozdelenia dôchodkov, predpokladá sa, že domácnosti zamestnancov platia späť do sektorov zamestnávateľov ich imputované sociálne príspevky, ktorými sa financujú (spolu s eventuálnymi sociálnymi príspevkami zamestnancov) priame sociálne dávky, ktoré dostávajú od tých istých zamestnávateľov. Tento fiktívny okruh je podobný okruhu skutočných sociálnych príspevkov zamestnávateľov, ktoré prechádzajú účtami domácností, a teda sa považujú za platené domácnosťami poisťovniam.

4.12. Čas zaznamenania odmien zamestnancov:

a) mzdy a platy (D.11) sa zaznamenávajú do obdobia, počas ktorého sa vykonáva práca. *Ad hoc* prémie alebo iné mimoriadne platby, ako napríklad 13. plat, sa však zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sú splatné. Čas zaznamenania opcií na akcie sa rozdeľuje na obdobie medzi dátumom poskytnutia a dátumom nároku. Ak údaje nie sú dostatočné, hodnota opcie sa zaznamenáva k dátumu nároku;

b) skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov (D.121) sa zaznamenávajú do obdobia, počas ktorého sa vykonáva práca;

c) imputované sociálne príspevky zamestnávateľov (D.122) sa zaznamenávajú podľa týchto kategórií:

1. ak predstavujú protihodnotu povinných priamych sociálnych dávok, zaznamenávajú sa do obdobia, počas ktorého sa vykonáva práca;

2. ak predstavujú protihodnotu nepovinných priamych sociálnych dávok, zaznamenávajú sa do obdobia, v ktorom sa poskytujú tieto dávky.

4.13. Odmeny zamestnancov pozostávajú z týchto prvkov:

a) odmeny rezidentských zamestnancov od rezidentských zamestnávateľov;

b) odmeny rezidentských zamestnancov od nerezidentských zamestnávateľov;

c) odmeny nerezidentských zamestnancov od rezidentských zamestnávateľov.

Položky uvedené v písmenách a) až c) sa zaznamenávajú takto:

1. odmeny rezidentských a nerezidentských zamestnancov od rezidentských zamestnávateľov zoskupujú položky uvedené v písmenách a) a c) a zaznamenávajú sa na strane použitia na účte tvorby dôchodkov v sektoroch a odvetviach, do ktorých patria zamestnávatelia;

2. odmeny rezidentských zamestnancov od rezidentských a nerezidentských zamestnávateľov zoskupujú položky uvedené v písmenách a) a b) a zaznamenávajú sa na strane zdrojov na účte rozdelenia prvotných dôchodkov domácností;

3. pre položku uvedenú v písmene b) sa odmeny rezidentských zamestnancov od nerezidentských zamestnávateľov zaznamenáva na strane použitia na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia;

4. pre položku uvedenú v písmene c) sa odmeny nerezidentských zamestnancov od rezidentských zamestnávateľov zaznamenáva na strane zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

DANE Z PRODUKCIE A DOVOZU (D.2)

4.14. *Definícia:* Dane z produkcie a dovozu (D.2) pozostávajú z povinných nevratných platieb v hotovosti alebo v naturáliách, ktoré vyberá verejná správa alebo inštitúcie Európskej únie z produkcie alebo dovozu výrobkov a služieb, zamestnávania pracovných síl, vlastníctva alebo používania pôdy, budov alebo iných aktív používaných pri produkcii. Takéto dane sa platia bez ohľadu na dosiahnutý zisk.

4.15. Dane z produkcie a dovozu pozostávajú z týchto prvkov:

a) dane z produktov (D.21):

1. dane typu dane z pridanej hodnoty (DPH) (D.211);

2. dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH (D.212):

— dovozné clá (D.2121),

— dane z dovozu okrem DPH a dovozných ciel (D.2122);

3. dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu (D.214);

b) ostatné dane z produkcie (D.29).

Dane z produktov (D.21)

4.16. *Definícia:* Dane z produktov (D.21) sú dane, ktoré sú platené za jednotku daného výrobku, alebo služby, ktoré sa vyprodukujú alebo ktoré sú predmetom transakcií. Daň môže byť konkrétnou peňažnou sumou za jednotku množstva výrobku alebo služby alebo sa môže vypočítať ako konkrétny percentuálny podiel ceny za jednotku alebo hodnotu výrobkov a služieb, ktoré sa vyprodukujú alebo ktoré sú predmetom transakcií. Dane uložené na produkt sú bez ohľadu na to, ktorá inštitucionálna jednotka platí daň, zahrnuté do daní z produktov, ak nie sú výslovne zahrnuté do inej položky.

Dane typu dane z pridanej hodnoty (DPH) (D.211)

4.17. *Definícia*: Daň z pridanej hodnoty (DPH) je daň z výrobkov a služieb, ktorú vyberajú postupne podniky a ktorá sa nakoniec v plnej miere účtuje konečnému kupujúcemu.

Táto položka zahŕňa daň z pridanej hodnoty, ktorú vyberá verejná správa z domácich a dovezených produktov, ako aj ostatné odpočítateľné dane, ak sa na ne vzťahujú podobné pravidlá ako na DPH. Všetky dane typu dane z pridanej hodnoty sa ďalej označujú ako „DPH“. Spoločnou črtou DPH je to, že výrobcovia sú povinní platiť verejnej správe iba rozdiel medzi DPH z ich predaja a DPH z ich nákupu na medzispotrebu a tvorbu hrubého fixného kapitálu.

DPH sa zaznamenáva ako čistá v tom zmysle, že:

a) produkcia výrobkov a služieb, ako aj dovoz sa oceňujú bez fakturovanej DPH;

b) nákup výrobkov a služieb sa zaznamenáva vrátane neodpočítateľnej DPH. Pri zaznamenávaní DPH sa vychádza z toho, že ju neplatia predajcovia, ale tí kupujúci, ktorí si ju nemôžu odpočítať. DPH sa zaznamenáva ako daň, ktorá sa z väčšej časti platí za konečné použitie, najmä za spotrebu domácností.

V celej ekonomike sa DPH rovná rozdielu medzi celkovou fakturovanou DPH a celkovou odpočítateľnou DPH (pozri odsek 4.27).

Dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH (D.212)

4.18. *Definícia:* Dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH (D.212) zahŕňajú povinné platby, ktoré vyberá verejná správa alebo inštitúcie Európskej únie z dovážaných výrobkov, okrem DPH s cieľom uvoľniť ich do voľného obehu na ekonomickom území, ako aj zo služieb, ktoré rezidentským jednotkám poskytujú nerezidentské jednotky.

Povinné platby zahŕňajú:

a) dovozné clá (D.2121): pozostávajú z ciel alebo iných dovozných poplatkov platených podľa colných sadzobníkov za výrobky daného typu, keď vstupujú na ekonomické územie krajiny využitia na účely používania;

b) dane z dovozu okrem DPH a dovozných ciel (D.2122).

Táto položka zahŕňa:

1. poplatky za dovezené poľnohospodárske produkty;

2. vyrovnávacie peňažné sumy, ktoré sa vyberajú v prípade dovozu;

3. spotrebné dane a osobitné dane na niektoré dovezené produkty za predpokladu, že takéto dane z podobných produktov domáceho pôvodu platí samotná pobočka výrobcu;

4. všeobecné dane z predaja platené z dovozu výrobkov a služieb;

5. dane z osobitných služieb, ktoré poskytujú nerezidentské podniky rezidentským jednotkám v rámci ekonomického územia;

6. zisky verejných podnikov, ktoré majú monopol na dovoz niektorých výrobkov alebo služieb, ktoré sa odvádzajú štátu.

Čisté dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH sa vypočítajú odpočítaním subvencií na dovoz (D.311) od daní z dovozu a dovozných ciel okrem DPH (D.212).

Dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu (D.214)

4.19. *Definícia:* Dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu (D.214) pozostávajú z daní z výrobkov a služieb, ktoré sa platia v dôsledku výroby, vývozu, predaja, prevodu, lízingu alebo dodávky týchto výrobkov alebo služieb alebo v dôsledku ich použitia na vlastnú spotrebu alebo tvorbu vlastného kapitálu.

4.20. Táto položka zahŕňa najmä:

a) spotrebné poplatky a dane (iné ako tie, ktoré sú zahrnuté do daní z dovozu a dovozných ciel);

b) kolkové poplatky za predaj špecifických produktov, ako sú alkoholické nápoje alebo tabak, a v prípade právnych dokumentov alebo šekov;

c) dane z finančných a kapitálových transakcií platené pri nákupe alebo predaji nefinančných a finančných aktív vrátane devíz. Platia sa pri zmene vlastníctva pôdy alebo iných aktív s výnimkou kapitálových transferov (najmä dedičstva a darov). Považujú sa za dane zo služieb sprostredkovateľov;

d) dane platené pri registrácii vozidla;

e) dane zo zábavných činností;

f) dane z lotérií, hazardných hier a stávok, iné ako dane z výhier;

g) dane z poistného;

h) ostatné dane z osobitných služieb: hotely a ubytovne, služby bývania, reštaurácie, doprava, komunikácie, reklama;

i) všeobecné dane z predaja alebo obratu (s výnimkou daní typu DPH): zahŕňajú dane z maloobchodného a veľkoobchodného predaja výrobcov, dane z nákupu, dane z obratu;

j) zisky fiškálnych monopolov odvádzané štátu s výnimkou tých, ktoré majú monopol na dovoz daného výrobku alebo služby (zahrnutých do D.2122). Fiškálne monopoly sú verejné podniky, ktorým bol udelený právny monopol na produkciu alebo distribúciu konkrétneho druhu výrobku alebo služby s cieľom získať príjem, a nie z dôvodu podpory verejnej sociálno-ekonomickej politiky. Ak sa verejnému podniku z dôvodu osobitnej povahy výrobku alebo služby, prípadne technológie produkcie udelia na základe zámernej sociálno-ekonomickej politiky monopolné právomoci - napríklad v prípade podnikov, ktoré poskytujú verejné služby, pôšt a telekomunikácií, železníc atď. - nepovažuje sa za fiškálny monopol;

k) vývozné dane a vyrovnávacie peňažné sumy, ktoré sa vyberajú v prípade vývozu.

4.21. Čisté dane z produktov sa získavajú odpočítaním subvencií na produkty (D.31) od daní z produktov (D.21).

Ostatné dane z produkcie (D.29)

4.22. *Definícia*: Ostatné dane z produkcie (D.29) pozostávajú zo všetkých daní, ktoré podnikom vznikajú v súvislosti s ich činnosťami v produkcii bez ohľadu na množstvo alebo hodnotu vyprodukovaných alebo predaných výrobkov a služieb.

Ostatné dane z produkcie sa môžu vyberať z pôdy, fixných aktív alebo zamestnávanej pracovnej sily v procese výroby alebo z určitých činností či transakcií.

4.23. Ostatné dane z produkcie (D.29) zahŕňajú:

a) dane z vlastníctva alebo využívania pôdy, budov alebo iných stavieb používaných podnikmi pri produkcii (vrátane vlastníkov-užívateľov obytných jednotiek);

b) dane z používania fixných aktív (napríklad motorových vozidiel, strojov a zariadení) na účely produkcie bez ohľadu na to, či sú tieto aktíva vlastné, alebo prenajaté;

c) dane z celkovej sumy miezd a zo závislej činnosti;

d) dane z medzinárodných transakcií (napríklad zo zahraničných ciest, odoslania peňazí do zahraničia alebo podobných transakcií s nerezidentmi) na účely produkcie;

e) dane, ktoré platia podniky za získanie podnikateľských alebo profesijných licencií, ak sa tieto licencie poskytujú automaticky po zaplatení splatnej sumy. V tomto prípade je pravdepodobné, že sú len prostriedkom na získanie príjmov, aj keď verejná správa môže ako protihodnotu poskytnúť certifikát alebo povolenie. Ak však verejná správa využíva vydávanie licencií na vykonávanie určitej riadnej regulačnej funkcie, napríklad ak verejná správa ako podmienku takejto licencie pred jej udelením overuje vhodnosť alebo bezpečnosť podnikateľských priestorov, spoľahlivosť alebo bezpečnosť využívaného zariadenia, profesijnú spôsobilosť zamestnávaného personálu alebo kvalitu či štandard produkovaných výrobkov alebo služieb, platby sa považujú za nákup poskytovaných služieb s výnimkou prípadov, keď sumy účtované za licencie nie sú úmerné nákladom na overovanie realizované verejnou správou;

f) dane zo znečistenia v súvislosti s výrobnými činnosťami. Pozostávajú z daní uložených na emisiu alebo vypúšťanie škodlivých plynov, tekutín alebo iných škodlivých látok do prostredia. Nezahŕňajú platby za zber a likvidáciu odpadu alebo škodlivých látok verejnými orgánmi, ktoré predstavujú medzispotrebu podnikov;

g) záporný odpočet DPH vyplývajúci zo systému paušálnej sadzby, ktorý sa často používa v poľnohospodárstve.

4.24. Ostatné dane z produkcie nezahŕňajú dane z osobného používania motorových vozidiel atď. domácnosťami, ktoré sa zaznamenávajú ako bežné dane z dôchodkov a majetku atď.

Dane z produkcie a dovozu platené inštitúciám európskej únie

4.25. Dane z produkcie a dovozu platené inštitúciám Európskej únie zahŕňajú dane, ktoré vyberajú vnútroštátne verejné správy v mene inštitúcií Európskej únie: príjmy v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky: poplatky z dovezených poľnohospodárskych produktov, vyrovnávacie peňažné sumy, ktoré sa vyberajú v prípade dovozu a vývozu, odvody z produkcie cukru a daň z izoglukózy, dane z mlieka a obilnín, príjmy z obchodu s tretími krajinami: clá, ktoré sa vyberajú podľa Integrovaného colného sadzobníka Európskych spoločenstiev (TARIC).

Dane z produkcie a dovozu platené inštitúciám Európskej únie nezahŕňajú tretí vlastný zdroj založený na DPH, ktorý je zahrnutý v ostatných bežných transferoch pod položkou „vlastné zdroje EÚ založené na DPH a HND“ (D.76) (pozri odsek 4.140).

Dane z produkcie a dovozu: čas zaznamenania a zaznamenávané sumy

4.26. Zaznamenávanie daní z produkcie a dovozu: dane z produkcie a dovozu sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa uskutočňujú činnosti, transakcie alebo iné udalosti, z ktorých vyplýva povinnosť platiť dane.

4.27. Niektoré ekonomické činnosti, transakcie alebo udalosti, z ktorých vyplýva povinnosť platiť dane, unikajú pozornosti daňových orgánov. Z takýchto činností, transakcií alebo udalostí nevznikajú finančné aktíva ani pasíva vo forme záväzkov alebo pohľadávok. Zaznamenávajú sa iba sumy, v prípade ktorých existujú daňové výmery, priznania alebo iné podklady, z ktorých platiteľom daní vyplýva daňová povinnosť. Dane, v prípade ktorých neexistujú daňové výmery, sa neimputujú.

Pri zaznamenávaní daní na účty sa používajú dva zdroje: sumy, v prípade ktorých existujú daňové výmery a priznania, alebo príjmové doklady.

a) Ak sa ako zdroj používajú daňové výmery a priznania, sumy sa pomocou koeficientu očistia o vymerané a priznané, ale nikdy nezinkasované sumy. Ďalšou možnosťou je, že kapitálový transfer (D.995), ako je opísaný v odseku 4.165 písm. j), do príslušných sektorov sa zaznamená tak, že zodpovedá uvedenému očisteniu. Koeficienty sa odhadujú na základe predchádzajúcich skúseností a súčasných očakávaní, pokiaľ ide o vymerané a priznané, ale nikdy nezinkasované sumy. Sú rozdielne pre rôzne typy daní.

b) Ak sa ako zdroj používajú príjmové doklady, časovo sa ohraničia tak, aby sa príslušná suma priradila do obdobia, v ktorom sa uskutočnila činnosť, z ktorej vyplýva daňová povinnosť. Toto ohraničenie vychádza z priemerného časového odstupu medzi činnosťou a prijatím príjmového dokladu.

4.28. Zaznamenávaná celková suma daní zahŕňa úroky účtované z omeškania platby splatných daní a pokuty uložené daňovými orgánmi, ak tieto úroky a pokuty nemožno zaznamenať oddelene. Celková suma daní zahŕňa aj poplatky uložené v súvislosti s výberom alebo vymáhaním nezaplatených daní. Táto suma sa znižuje o sumu akýchkoľvek daňových úľav, ktoré verejná správa poskytuje v rámci hospodárskej politiky, a o všetky vrátené sumy pri daňových preplatkoch.

4.29. V systéme účtov sa dane z produkcie a dovozu (D.2) zaznamenávajú takto:

a) na strane použitia na účte tvorby dôchodkov celej ekonomiky;

b) na strane zdrojov na účte rozdelenia prvotných dôchodkov sektora verejnej správy a na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Dane z produktov sa zaznamenávajú na strane zdrojov na účte výrobkov a služieb celej ekonomiky. To umožňuje, aby sa zdroje výrobkov a služieb - hodnotené bez daní z produktov - vybilancovali s použitím, ktoré sa hodnotí vrátane takýchto daní.

Ostatné dane z produkcie (D.29) sa zaznamenávajú ako použitia na účte tvorby dôchodkov odvetví alebo sektorov, ktoré ich platia.

SUBVENCIE (D.3)

4.30. *Definícia:* Subvencie (D.3) sú bežné nevratné platby, ktoré verejná správa alebo inštitúcie Európskej únie poskytujú rezidentským výrobcom.

Ďalej sú uvedené príklady cieľov subvencií:

a) ovplyvniť množstvo produkcie;

b) ovplyvniť ceny produktov alebo

c) ovplyvniť odmeňovanie produkčných faktorov.

Netrhoví výrobcovia môžu dostať ostatné subvencie na produkciu iba vtedy, ak tieto platby závisia od všeobecných predpisov, ktoré platia pre trhových aj netrhových výrobcov.

Subvencie na produkty sa nezaznamenávajú v prípade netrhovej produkcie (P.13).

4.31. Subvencie od inštitúcií Európskej únie zahŕňajú iba bežné transfery, ktoré tieto inštitúcie poskytujú priamo rezidentským výrobným jednotkám.

4.32. Subvencie sa členia na:

a) subvencie na produkty (D.31):

1. subvencie na dovoz (D.311);

2. ostatné subvencie na produkty (D.319);

b) ostatné subvencie na produkciu (D.39).

Subvencie na produkty (D.31)

4.33. *Definícia: Subvencie na produkty* (D.31) sú subvencie poskytované na jednotku vyprodukovaného alebo dovezeného výrobku alebo služby.

Suma subvencií na produkty sa môže uvádzať ako:

a) určitá suma peňazí na jednotku množstva výrobku alebo služby;

b) určený percentuálny podiel z ceny na jednotku;

c) rozdiel medzi určenou cieľovou sumou a cenou, ktorú na trhu zaplatí kupujúci.

Subvencia na produkt sa zvyčajne vypláca vtedy, keď sa výrobok vyrobí, predá alebo dovezie, ale môže sa vyplácať aj za iných okolností, napríklad keď sa výrobok prevedie, prenajme, dodá alebo použije na vlastnú spotrebu alebo tvorbu vlastného kapitálu.

Subvencie na produkty sa vzťahujú len na trhovú produkciu (P.11) alebo na produkciu na vlastné konečné použitie (P.12).

Subvencie na dovoz (D.311)

4.34. *Definícia:* Subvencie na dovoz (D.311) pozostávajú zo subvencií na výrobky a služby, ktoré sa vyplácajú vtedy, keď výrobky prekročia hranice na použitie v rámci ekonomického územia alebo keď sa poskytujú služby rezidentským inštitucionálnym jednotkám.

Subvencie na dovoz zahŕňajú straty, ktoré vzniknú v dôsledku toho, že verejné obchodné organizácie v súlade so zámernou štátnou politikou nakupujú produkty od nerezidentských jednotiek a predávajú ich za nižšie ceny rezidentským jednotkám.

Ostatné subvencie na produkty (D.319)

4.35. Ostatné subvencie na produkty (D.319) zahŕňajú:

a) subvencie na produkty používané na domácom trhu: ide o subvencie poskytované rezidentským výrobcom na ich produkciu, ktorá sa používa alebo spotrebúva v rámci ekonomického územia;

b) straty verejných obchodných organizácií, ktorých úlohou je nakupovať produkty od rezidentských výrobcov a potom ich predávať za nižšie ceny rezidentským alebo nerezidentským jednotkám, ak vznikajú v dôsledku zámernej štátnej hospodárskej alebo sociálnej politiky;

c) subvencie verejným korporáciám alebo kvázikorporáciám na pokrytie pretrvávajúcich strát z ich výrobných činností, ktoré vznikli v dôsledku toho, že v súlade so zámernou štátnou alebo európskou sociálno-ekonomickou politikou účtujú ceny, ktoré sú nižšie ako priemerné výrobné náklady;

d) priame subvencie na vývoz vyplácané priamo rezidentským výrobcom vtedy, keď výrobky opúšťajú ekonomické územie alebo keď sa poskytujú služby nerezidentom, s výnimkou vrátenia daní z produktov na hraniciach, ktoré boli predtým zaplatené, a s výnimkou zrušenia daní, ktoré by inak boli splatné, ak by sa výrobky predali alebo použili v rámci ekonomického územia.

Ostatné subvencie na produkciu (D.39)

4.36. *Definícia:* Ostatné subvencie na produkciu (D.39) pozostávajú zo subvencií okrem subvencií na produkty, ktoré môžu rezidentskí výrobcovia získať v dôsledku zapojenia sa do výroby.

Netrhoví výrobcovia môžu dostať ostatné subvencie na produkciu v prípade ich netrhovej produkcie iba vtedy, ak tieto platby od verejnej správy závisia od všeobecných predpisov platných pre trhových aj netrhových výrobcov.

4.37. Ostatné subvencie na produkciu (D.39) zahŕňajú napríklad:

a) subvencie na mzdy alebo na pracovné sily, t. j. subvencie vyplácané v súvislosti s celkovými výdavkami na mzdy a platy alebo celkovým počtom zamestnancov, prípadne so zamestnávaním príslušníkov určitých skupín osôb, ako sú osoby so zdravotným postihnutím alebo osoby, ktoré boli dlhé obdobie nezamestnané, prípadne subvencie na pokrytie nákladov na programy vzdelávania, ktoré organizujú alebo financujú podniky;

b) subvencie na zmiernenie znečistenia životného prostredia: ide o bežné subvencie na pokrytie všetkých alebo niektorých nákladov na dodatočné opatrenia na zníženie alebo elimináciu vypúšťania znečisťujúcich látok do životného prostredia;

c) dotácie na bonifikáciu úrokov pre rezidentské výrobné jednotky, aj keď sú určené na podporu tvorby kapitálu. Ak dotácia slúži na dvojitý účel, a to na financovanie amortizácie dlhu a na splácanie úrokov z neho, a ak ju nemožno rozdeliť medzi oba prvky, celá dotácia sa považuje za investičnú dotáciu. Dotácie na bonifikáciu úrokov sú bežné transfery určené na zníženie prevádzkových nákladov výrobcov. Na účtoch sa považujú za subvencie, ktoré sa vyplácajú výrobcom, aj keď rozdiel v úrokoch platí verejná správa priamo úverovej inštitúcii poskytujúcej pôžičku;

d) nadmerný odpočet DPH vyplývajúci zo systému paušálnej sadzby často sa vyskytujúceho v poľnohospodárstve.

4.38. Za subvencie sa nepovažujú (D.3):

a) bežné transfery verejnej správy domácnostiam v ich postavení spotrebiteľov. Tieto transfery sa považujú buď za sociálne dávky (D.62 alebo D.63), alebo za rôzne bežné transfery (D.75);

b) bežné transfery medzi rôznymi časťami verejnej správy v ich postavení výrobcov netrhových výrobkov a služieb s výnimkou *ostatných subvencií na produkciu* (D.39). Bežné transfery sa zaznamenávajú ako bežné transfery v rámci verejnej správy (D.73);

c) investičné dotácie (D.92);

d) mimoriadne platby do fondov sociálneho poistenia, ak sú tieto platby určené na zvýšenie poistnotechnických rezerv týchto fondov. Takéto platby sa zaznamenávajú ako ostatné kapitálové transfery (D.99);

e) transfery verejnej správy nefinančným korporáciám a kvázikorporáciám na pokrytie strát nahromadených počas niekoľkých finančných rokov alebo výnimočných strát v dôsledku faktorov mimo kontroly podniku, ktoré sa zaznamenávajú ako ostatné kapitálové transfery (D.99);

f) zrušenie dlhov výrobných jednotiek voči verejnej správe (napríklad z pôžičiek, ktoré postúpil verejný orgán nefinančnému podniku, ktorý za niekoľko finančných rokov nahromadil obchodnú stratu). Takéto transakcie sa na účtoch považujú za ostatné kapitálové transfery (D.99);

g) platby verejnej správy alebo zahraničia za poškodenie alebo stratu investičného majetku v dôsledku vojny, iných politických udalostí alebo národných katastrof. Zaznamenávajú sa ako ostatné kapitálové transfery (D.99);

h) akcie a ostatné majetkové účasti v korporáciách, ktoré nakúpila verejná správa, uvádzané v položke majetkové účasti a akcie investičných fondov (AF.5);

i) platby od orgánu verejnej správy, ktorý prebral zodpovednosť za nezvyčajne vysoké dôchodkové výdavky verejného podniku. Tieto platby sa zaznamenávajú ako rôzne bežné transfery (D.75);

j) platby verejnej správy trhovým výrobcom na úplné alebo čiastočné pokrytie nákladov na výrobky alebo služby, ktoré poskytujú uvedení trhoví výrobcovia priamo a jednotlivo domácnostiam v súvislosti so sociálnymi rizikami alebo potrebami (pozri odsek 4.84) a na ktoré majú domácnosti nárok. Tieto platby sa zaznamenávajú ako výdavky verejnej správy na individuálnu spotrebu (P.31), naturálne sociálne transfery – trhová produkcia nakúpená vládou a NZISD (D.632) a ako skutočná individuálna spotreba domácností (P.41).

4.39. Čas zaznamenania: Subvencie (D.3) sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa uskutočnila transakcia alebo udalosť (výroba, predaj, dovoz atď.), na ktorú je subvencia určená.

Osobitnými prípadmi sú:

a) subvencie, ktoré majú podobu rozdielu medzi kúpnymi a predajnými cenami účtovanými štátnou obchodnou inštitúciou, sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom inštitúcia výrobky nakúpila;

b) subvencie na pokrytie straty výrobcu sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa orgán verejnej správy rozhodol túto stratu pokryť.

4.40. Subvencie (D.3) sa zaznamenávajú ako:

a) negatívne použitie na účte tvorby dôchodkov celej ekonomiky;

b) negatívne zdroje na účte rozdelenia prvotných dôchodkov sektora verejnej správy a na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Subvencie na produkty sa zaznamenávajú ako negatívne zdroje na účte výrobkov a služieb celej ekonomiky.

Ostatné subvencie na produkciu (D.39) sa zaznamenávajú ako zdroje na účte tvorby dôchodkov odvetví alebo sektorov, ktoré ich prijímajú.

Dôsledky systému viacerých výmenných kurzov na dane z produkcie a dovozu a na subvencie: členské štáty v súčasnosti viaceré výmenné kurzy nepoužívajú. V takomto systéme sa:

a) implicitné dane z dovozu považujú za dane z dovozu okrem DPH a dovozných ciel (D.2122);

b) implicitné dane z vývozu považujú za dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu (D.214);

c) implicitné subvencie na dovoz sa považujú za subvencie na dovoz (D.311);

d) implicitné subvencie na vývoz sa považujú za ostatné subvencie na produkty (D.319).

DÔCHODKY Z MAJETKU (D.4)

4.41. *Definícia:* Dôchodky z majetku (D.4) vznikajú, keď vlastníci finančných aktív a prírodných zdrojov ich dajú k dispozícii iným inštitucionálnym jednotkám. Dôchodok platený za použitie finančných aktív sa nazýva investičný dôchodok, zatiaľ čo dôchodok platený za použitie prírodného zdroja sa nazýva renta. Dôchodky z majetku sú súčtom investičného dôchodku a renty.

Dôchodky z majetku sa členia takto:

a) úroky (D.41);

b) rozdelené dôchodky korporácií (D.42):

1. dividendy (D.421);

2. výbery z dôchodkov kvázikorporácií (D.422);

c) reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií (D.43);

d) ostatné investičné dôchodky (D.44):

1. investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek (D.441);

2. investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok (D.442);

3. investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania (D.443);

e) renta (D.45).

Úroky (D.41)

4.42. *Definícia*: Úroky (D.41) sú dôchodkom z majetku, ktorý prijímajú vlastníci finančných aktív za ich poskytnutie k dispozícii inej inštitucionálnej jednotke. Vzťahuje sa to na tieto finančné aktíva:

a) vklady (AF.2);

b) dlhové cenné papiere (AF.3);

c) pôžičky (AF.4);

d) ostatné pohľadávky (AF.8).

Za úroky sa považuje aj dôchodok z držby a nadobudnutia zvláštnych práv čerpania a z účtov nealokovaného zlata. Finančnými aktívami, z ktorých vzniká úrok, sú pohľadávky veriteľov voči dlžníkom. Veritelia požičiavajú zdroje dlžníkom, čo vedie k vytvoreniu niektorého z finančných nástrojov uvedených vyššie.

Úroky z vkladov a pôžičiek

4.43. Sumy úrokov z pôžičiek a vkladov platených finančným inštitúciám a prijatých finančnými inštitúciami sú očistené od marží, ktoré predstavujú implicitnú platbu za služby finančných inštitúcií pri poskytovaní pôžičiek a prijímaní vkladov. Platba alebo prijatie sa delí na časť služby a na úroky v zmysle koncepcie národných účtov. Skutočné platby úrokov finančným inštitúciám alebo prijatie úrokov od finančných inštitúcií, označované ako bankové úroky, je potrebné rozdeliť tak, aby sa úroky v národných účtoch a poplatky za službu mohli zaznamenávať oddelene. Sumy úrokov v národných účtoch, ktoré finančným inštitúciám platia vypožičiavatelia, sa rovnajú bankovým úrokom zníženým o odhadované hodnoty platených poplatkov, zatiaľ čo sumy úrokov v národných účtoch, ktoré prijímajú vkladatelia, sa rovnajú bankovým úrokom zvýšeným o splatnú sumu poplatku za službu. Hodnoty poplatkov sa zaznamenávajú ako predaj služieb na produkčných účtoch finančných inštitúcií a ako použitie na účtoch ich zákazníkov.

Úroky z dlhových cenných papierov

4.44. Úroky z dlhových cenných papierov zahŕňajú úroky zo zmeniek a podobných krátkodobých nástrojov a úroky z dlhopisov a obligácií.

Úroky zo zmeniek a podobných krátkodobých nástrojov

4.45. Rozdiel medzi menovitou hodnotou a cenou zaplatenou v čase emisie (t. j. diskont) udáva úroky platené počas životnosti zmenky. Nárast hodnoty zmenky z dôvodu akumulácie úrokov nepredstavuje zisk z držby, pretože k nemu dochádza vďaka nárastu zostatkovej istiny, a nie z dôvodu zmeny ceny aktíva. Ostatné zmeny hodnoty zmenky sa považujú za zisk/stratu z držby.

Úroky z dlhopisov a obligácií

4.46. Dlhopisy a obligácie sú dlhodobé cenné papiere, ktoré dávajú držiteľovi bezpodmienečné právo na fixné alebo zmluvne určené množstvo peňažného príjmu vo forme kupónových platieb alebo na uvedenú fixnú sumu k špecifikovanému dátumu alebo dátumom pri splatení cenného papiera, alebo kombináciu týchto spôsobov.

a) Dlhopisy s nulovým kupónom: ide o dlhopisy bez kupónových platieb. Úroky založené na rozdiele medzi výkupnou cenou a emisnou cenou musia byť rozložené na celé obdobie splatnosti dlhopisu. Úroky kumulujúce sa každý rok držiteľ dlhopisu reinvestuje do tohto dlhopisu, a preto sa ako protihodnota na finančný účet zaznamenáva suma vo výške akumulovaných úrokov ako nadobudnutie ďalších dlhopisov držiteľom a ako emisia ďalších dlhopisov emitentom alebo dlžníkom (t. j. ako nárast „objemu“ pôvodného dlhopisu).

b) Ostatné dlhopisy vrátane dlhopisov s vysokým diskontom. Úrok má dve časti:

1. sumu peňažného príjmu prijatého z kupónových platieb za každé obdobie;

2. sumu úrokov kumulujúcich sa za každé obdobie z dôvodu rozdielu medzi výkupnou cenou a emisnou cenou, ktorá sa vypočíta rovnako ako v prípade dlhopisov s nulovým kupónom.

c) Cenné papiere viazané na indexy:

1. sumy kupónových platieb a/alebo zostatkovej istiny sú naviazané na všeobecný cenový index. Zmena hodnoty zostávajúcej istiny od začiatku do konca konkrétneho účtovného obdobia z dôvodu pohybov podkladového indexu sa považuje za úroky kumulované v uvedenom období popri akýchkoľvek iných úrokoch splatných v uvedenom období;

2. sumy, ktoré sa majú zaplatiť pri splatnosti, sú viazané na užšie vymedzený index, ktorý zahŕňa motív zisku z držby. Kumulované úroky sa majú určiť tak, že v čase emisie sa stanoví miera akumulácie. Úroky teda predstavujú rozdiel medzi emisnou cenou a očakávaním na trhu na začiatku všetkých platieb, ktoré bude musieť dlžník uhradiť; táto suma sa zaznamenáva ako úroky akumulujúce sa počas životnosti nástroja. Pri tomto prístupe sa ako dôchodok zaznamenáva výnos do splatnosti pri emitovaní, ktorý zahŕňa výsledky indexácie očakávané v čase vytvorenia nástroja. Každá odchýlka podkladového indexu od pôvodne očakávaného vývoja vedie k ziskom alebo stratám z držby, ktoré sa obvykle počas životnosti nástroja nevyrovnajú.

Úrok kumulovaný z dôvodu indexácie sa v podstate reinvestuje do cenného papiera a musí sa zaznamenať na finančných účtoch držiteľa a emitenta.

Úrokové swapy a dohody o budúcich úrokových sadzbách

4.47. Platby na základe swapových dohôd všetkých druhov sa na finančnom účte zaznamenávajú ako transakcie s finančnými derivátmi, a nie ako úroky zaznamenané ako dôchodky z majetku. Transakcie v rámci dohôd o budúcich úrokových sadzbách sa na finančnom účte zaznamenávajú ako transakcie s finančnými derivátmi, a nie ako dôchodky z majetku.

Úroky z finančného lízingu

4.48. Finančný lízing je druh financovania napríklad nákupu strojov a zariadení. Prenajímateľ nakupuje zariadenia a nájomca sa zmluvne zaväzuje platiť nájomné, ktoré umožňuje prenajímateľovi počas trvania zmluvy získať späť svoje náklady vrátane ušlých úrokov zo sumy, ktorá sa použila na nákup zariadení.

V tomto prípade sa predpokladá, že prenajímateľ poskytuje nájomcovi pôžičku vo výške kúpnej ceny aktíva, pričom táto pôžička sa počas obdobia prenájmu splatí. Preto sa predpokladá, že nájomné platené nájomcom za každé obdobie pozostáva z dvoch častí: splátky istiny a splátky úrokov. Úroková sadzba pre imputovanú pôžičku vyplýva z pomeru celkovej sumy zaplatenej v splátkach počas trvania lízingu a kúpnej ceny aktíva. Podiel splátky, ktorá predstavuje úrok, klesá počas trvania lízingu tak, ako sa postupne spláca istina. Pôvodná pôžička nájomcu spolu s následným splácaním istiny sa zaznamenáva na finančných účtoch prenajímateľa a nájomcu. Úrokové platby sa zaznamenávajú ako úroky na účte prvotného rozdelenia dôchodkov.

Ostatné úroky

4.49. Ostatné úroky zahŕňajú:

a) úroky za prekročenie limitov v banke;

b) dodatočné úroky platené z vkladov ponechaných dlhšie, ako bolo pôvodne dohodnuté, a

c) platby výhercom v lotérii a držiteľom dlhopisov.

Čas zaznamenania

4.50. Úroky sa zaznamenávajú na akruálnej báze, čo znamená, že úroky sa zaznamenávajú ako hromadiace sa u veriteľa v čase zo sumy zostatkovej istiny. Úroky kumulujúce sa v každom účtovnom období sa musia zaznamenať bez ohľadu na to, či boli, alebo neboli skutočne zaplatené či pridané k zostatkovej istine. Ak nie sú zaplatené, nárast istiny sa zaznamenáva na finančnom účte ako nadobudnutie finančného aktíva veriteľom a ako rovnaký nárast záväzku na strane dlžníka.

4.51. Úroky sa zaznamenávajú pred odpočítaním príslušných daní. Prijaté a platené úroky sa zaznamenávajú vrátane dotácií na bonifikáciu úrokov bez ohľadu na to, či sa tieto dotácie platia priamo finančným inštitúciám, alebo príjemcom (pozri odsek 4.37).

Keďže hodnota služieb poskytovaných finančnými sprostredkovateľmi sa rozdeľuje medzi rôznych zákazníkov, skutočné poskytnuté alebo prijaté úrokové platby finančných sprostredkovateľov sa očisťujú od marží, ktoré predstavujú implicitné poplatky finančných sprostredkovateľov. Sumy úrokov, ktoré finančným sprostredkovateľom platia vypožičiavatelia, sa musia znížiť o odhadovanú hodnotu platených poplatkov a naopak, o túto hodnotu sa musia zvýšiť sumy úrokov prijatých vkladateľmi. Hodnota týchto poplatkov sa považuje za platby za služby poskytované finančnými sprostredkovateľmi svojim zákazníkom, a nie za platby úrokov.

4.52. V systéme účtov sa úroky zaznamenávajú:

a) na strane zdrojov a na strane použitia na účte rozdelenia prvotných dôchodkov sektorov;

b) na strane zdrojov a na strane použitia na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Rozdelené dôchodky korporácií (D.42)

Dividendy (D.421)

4.53. *Definícia:* Dividendy (D.421) sú formou dôchodkov z majetku, na ktoré majú nárok vlastníci akcií (AF.5) napríklad za to, že dajú korporáciám k dispozícii finančné zdroje.

Jedným zo spôsobom získavania zdrojov je zvyšovanie základného imania prostredníctvom emisie akcií. Na rozdiel od kapitálovej pôžičky nie je základné imanie spojené so žiadnymi pevnými záväzkami v peňažnom vyjadrení a držitelia akcií korporácie nemajú žiadny nárok na fixný alebo vopred stanovený príjem. Dividendy sú všetky rozdelenia ziskov korporácií medzi ich akcionárov alebo vlastníkov.

4.54. Dividendy okrem toho zahŕňajú:

a) akcie vydané pre akcionárov namiesto výplaty dividend za finančný rok. Zahrnuté nie sú emisie prémiových akcií, ktoré predstavujú kapitalizáciu vlastných fondov vo forme rezerv a nerozdelených ziskov a ktoré predstavujú pre akcionárov nové akcie vydávané v pomere k ich doterajším podielom;

b) dôchodky, ktoré verejnej správe platia verejné podniky, ktoré sa považujú za samostatné právnické osoby a nepredstavujú korporácie;

c) dôchodky generované nesledovanými činnosťami a prevádzané na vlastníkov korporácií, ktoré sa zúčastňujú na takýchto činnostiach na svoje súkromné použitie.

4.55. Dividendy (D.421) nezahŕňajú superdividendy.

Superdividendy sú dividendy, ktoré sú veľké v porovnaní s najnovšou úrovňou dividend a ziskov. Aby sa posúdilo, či sú dividendy veľké, používa sa pojem rozdeliteľné dôchodky. Rozdeliteľné dôchodky korporácie sa rovnajú podnikateľským dôchodkom zvýšeným o všetky bežné prijaté transfery, zníženým o všetky bežné platené transfery a zníženým o očistenie od zmeny v nárokoch na dôchodok. Na základe pomeru dividend a rozdeliteľných dôchodkov v nedávnej minulosti sa posudzuje hodnovernosť súčasnej úrovne dividend. Ak je vykázaná úroveň dividend výrazne vyššia, dividendy spôsobujúce toto prekročenie sa považujú za finančné transakcie a zaraďujú sa ako „superdividendy“. Takéto superdividendy sa považujú za výbery vlastníka z vlastného imania korporácie (F.5). Tento prístup sa uplatňuje v prípade korporácií bez ohľadu na to, či ide o korporácie zapísané v obchodnom registri, alebo o kvázikorporácie, a či sú pod kontrolou zahraničných, alebo domácich súkromných vlastníkov.

4.56. V prípade verejných korporácií sú superdividendy veľké a nepravidelné platby alebo platby prekračujúce podnikateľský dôchodok za príslušné účtovné obdobie, ktoré sa financujú z akumulovaných rezerv alebo z predaja aktív. Superdividendy verejných korporácií sa zaznamenávajú ako výber z vlastného imania (F.5) vo výške rozdielu medzi platbami a podnikateľským dôchodkom za príslušné účtovné obdobie (pozri odsek 20.206).

Predbežné dividendy sú uvedené v odseku 20.207.

4.57. Čas zaznamenania: Hoci dividendy predstavujú časť dôchodkov, ktoré sa tvorili v priebehu určitého obdobia, dividendy sa nezaznamenávajú na akruálnej báze. V priebehu krátkeho obdobia, po ktorom sa dividenda deklaruje, ale pred jej skutočným vyplatením, sa akcie môžu predávať „ex dividend“ (bez dividend), čo znamená, že dividenda sa vlastníkovi vypláca ku dňu, v ktorom bola dividenda deklarovaná, a nie ku dňu splatnosti. Akcia predávaná „ex dividend“ má preto menšiu hodnotu ako akcia predávaná bez tohto obmedzenia. Čas zaznamenania dividend je časový bod, v ktorom sa cena akcie začína kótovať na báze „ex dividend“, a nie v cene, ktorá zahŕňa dividendu.

Dividendy sa zaznamenávajú:

a) na strane použitia na účte rozdelenia prvotných dôchodkov sektorov, do ktorých sú zaradené korporácie;

b) na strane zdrojov na účte rozdelenia prvotných dôchodkov sektorov, do ktorých sú zaradení akcionári;

c) na strane použitia a na strane zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Výbery z dôchodkov kvázikorporácií (D.422)

4.58. *Definícia: Výbery z dôchodkov kvázikorporácií* (D.422) sú sumy, ktoré podnikatelia vyberú na vlastné použitie zo ziskov, ktoré dosiahli ich kvázikorporácie.

Takéto výbery sa zaznamenávajú pred odpočítaním bežných daní z dôchodkov, majetku atď., ktoré sa vždy považujú za platené vlastníkmi podnikov.

Ak kvázikorporácia dosiahne zisk, jednotka, ktorá ju vlastní, sa môže rozhodnúť ponechať časť zisku alebo celý zisk v podniku najmä z investičných dôvodov. Dôchodok ponechaný v podniku sa uvádza ako úspory kvázikorporácie a na účtoch sa ako výbery z dôchodkov kvázikorporácií zaznamenávajú iba zisky, ktoré vlastníci skutočne vyberú.

4.59. Ak zisk dosiahnu pobočky, zastúpenia atď. rezidentských podnikov v zahraničí a ak sa tieto pobočky atď. považujú za nerezidentské jednotky, nerozdelené zisky sa uvádzajú ako reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií (D.43). Na účtoch sa za výbery z dôchodkov kvázikorporácií prijatých zo zahraničia považujú iba dôchodky v skutočnosti prevedené na materský podnik. Rovnaké zásady sa uplatňujú pri riešení vzťahov medzi pobočkami, zastúpeniami atď. pôsobiacimi na ekonomickom území a nerezidentskými materskými podnikmi, ktorým patria.

4.60. Výbery z dôchodkov kvázikorporácií zahŕňajú čistý prevádzkový prebytok prijatý rezidentmi ako vlastníkmi pôdy a budov v zahraničí alebo nerezidentmi ako vlastníkmi pôdy a budov na danom ekonomickom území. Nerezidentské jednotky, ktoré na ekonomickom území krajiny realizujú transakcie s pôdou a budovami, sa považujú za fiktívne rezidentské jednotky krajiny, v ktorej vlastnia majetkové účasti.

Hodnota nájomného obytných jednotiek obývaných vlastníkmi v zahraničí sa zaznamenáva ako dovoz služieb a zodpovedajúci čistý prevádzkový prebytok sa zaznamenáva ako prvotný dôchodok prijatý zo zahraničia; hodnota nájomného obytných jednotiek obývaných vlastníkmi patriacich nerezidentom sa zaznamenáva ako vývoz služieb a zodpovedajúci čistý prevádzkový prebytok sa zaznamenáva ako prvotný dôchodok platený do zahraničia.

Výbery z dôchodkov kvázikorporácií zahŕňajú dôchodky vytvorené nesledovanými činnosťami kvázikorporácií, ktoré sa prevádzajú na vlastníkov zúčastňujúcich sa na takýchto činnostiach na ich súkromné použitie.

4.61. Výbery z dôchodkov kvázikorporácií nezahŕňajú sumy, ktoré ich vlastníci prijímajú z:

a) predaja existujúceho fixného kapitálu;

b) predaja pôdy a ostatných neprodukovaných aktív;

c) výberov z vlastného imania.

Takéto sumy sa na finančnom účte považujú za výbery z vlastného imania, keďže zodpovedajú čiastočnej alebo celej likvidačnej účasti v kvázikorporácii. Ak je kvázikorporácia vo vlastníctve verejnej správy a v dôsledku zámernej štátnej sociálno-ekonomickej politiky má stálu prevádzkovú stratu, považujú sa všetky pravidelné transfery zdrojov do podniku, ktoré poskytuje verejná správa na pokrytie strát, za subvencie.

4.62. Čas zaznamenania: výbery z dôchodkov kvázikorporácií sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom ich vlastníci realizujú.

4.63. V systéme účtov sa výbery z dôchodkov kvázikorporácií uvádzajú na strane:

a) použitia na účte rozdelenia prvotných dôchodkov sektorov, do ktorých sú zaradené kvázikorporácie;

b) zdrojov na účte rozdelenia prvotných dôchodkov sektorov vlastníkov;

c) použitia a zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií (D.43)

4.64. *Definícia*: Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií (D.43) sa rovnajú prevádzkovému prebytku podniku s priamou zahraničnou účasťou

plus všetky prijaté dôchodky z majetku alebo bežné transfery,

mínus všetky platené dôchodky z majetku alebo bežné transfery vrátane súm skutočne zaplatených priamym zahraničným investorom a všetkých bežných daní z príjmu, majetku atď. podniku s priamou zahraničnou účasťou.

4.65. V prípade podniku s priamou zahraničnou účasťou ide o podnik zapísaný alebo nezapísaný v obchodnom registri, v ktorom investor so sídlom v inej ekonomike v prípade podniku zapísaného v obchodnom registri vlastní 10 % alebo viac kmeňových akcií alebo hlasovacích práv alebo v prípade podniku nezapísaného v obchodnom registri porovnateľný podiel. Podniky s priamou zahraničnou účasťou zahŕňajú dcérske spoločnosti, pridružené spoločnosti a pobočky. Dcérska spoločnosť je spoločnosť, v ktorej má investor viac ako 50 % podiel, v pridruženej spoločnosti má investor 50 % alebo nižší podiel a pobočka je podnik nezapísaný v obchodnom registri, ktorý je v úplnom alebo čiastočnom vlastníctve investora. Vzťah medzi investorom a podnikom s priamou zahraničnou účasťou môže byť priamy alebo - ak ide o reťazec vlastníctva - nepriamy. „Podniky s priamou zahraničnou účasťou“ je širší pojem ako „korporácie pod zahraničnou kontrolou“.

4.66. Skutočné rozdelenie zisku podnikov s priamou zahraničnou účasťou môže byť vo forme dividend alebo výberov z dôchodkov kvázikorporácií. Okrem toho sa nerozdelené zisky považujú za také, ako keby boli rozdelené a vyplatené priamym zahraničným investorom v pomere k ich vlastníckemu podielu na základnom imaní podniku a potom reinvestované ako zvýšenie majetkovej účasti na finančnom účte. Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií môžu byť kladné alebo záporné.

4.67. Čas zaznamenania: reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa dosiahli.

V systéme účtov sa reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií zaznamenávajú na strane:

a) použitia a zdrojov na účte rozdelenia prvotných dôchodkov sektorov;

b) použitia a zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Ostatné investičné dôchodky (D.44)

Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek (D.441)

4.68. *Definícia:* Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek zodpovedajú celkovým prvotným dôchodkom z investícií poistnotechnických rezerv. Ide o rezervy, v prípade ktorých poisťovacia korporácia uznáva príslušné záväzky voči držiteľom poistiek.

Poistnotechnické rezervy investujú poisťovne do finančných aktív alebo pôdy (v tomto prípade vznikajú čisté dôchodky z majetku, t. j. dôchodky z majetku po odpočítaní všetkých platených úrokov) alebo do budov (z ktorých vzniká čistý prevádzkový prebytok).

Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek sa zaznamenávajú oddelene pre držiteľov neživotných a držiteľov životných poistiek.

V prípade neživotných poistiek má poisťovacia korporácia záväzok voči držiteľovi poistky vo výške sumy poistného uloženej v korporácii, ktorá sa však ešte neprijala, hodnoty všetkých splatných poistných nárokov, ktoré sa však ešte nezaplatili, a rezervy na nároky, ktoré sa ešte neoznámili alebo sa oznámili, ale ešte neboli vyrovnané. Z dôvodu týchto záväzkov má poisťovacia korporácia poistnotechnické rezervy. Investičné dôchodky z týchto rezerv sa považujú za dôchodky patriace držiteľom poistiek, potom rozdelené držiteľom poistiek na účte rozdelenia prvotných dôchodkov a naspäť zaplatené poisťovacej korporácii ako doplnkové poistné na účte druhotného rozdelenia dôchodkov.

Inštitucionálna jednotka, ktorá za poplatky ponúka štandardizovaný systém záruk za pôžičky, by mohla z rezerv systému získať aj investičné dôchodky, a aj tieto sa uvádzajú ako rozdelené jednotkám platiacim poplatky (ktoré nemusia byť rovnaké ako jednotky, ktoré využívajú záruky) a na účte druhotného rozdelenia dôchodkov sa považujú za doplnkové poplatky.

V prípade poistiek životného poistenia a anuity majú poisťovacie korporácie záväzok voči držiteľom poistiek a príjemcom dôchodkov zodpovedajúci súčasnej hodnote predpokladaných poistných nárokov. Z dôvodu týchto záväzkov majú poisťovacie korporácie zdroje patriace držiteľom poistiek, ktoré pozostávajú z bonusov pre poistky s podielom na zisku, ako aj rezervy na platbu budúcich bonusov a iných nárokov držiteľom poistiek a príjemcom dôchodkov. Tieto zdroje sa investujú do radu finančných a nefinančných aktív.

Bonusy deklarované držiteľom životných poistiek sa zaznamenávajú ako investičné dôchodky držiteľov poistiek a považujú sa za doplnkové poistné, ktoré platia držitelia poistiek poisťovacím korporáciám.

Investičné dôchodky patriace držiteľom životných poistiek sa na účte rozdelenia prvotných dôchodkov zaznamenávajú ako platené poisťovňou a prijímané domácnosťami. Na rozdiel od neživotného poistenia alebo starobných dôchodkov sa suma prenáša do úspor a potom sa zaznamenáva ako finančná transakcia, konkrétne ako zvýšenie záväzkov korporácií životného poistenia o nové poistné mínus poplatok za službu mínus platené dávky.

Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok (D.442)

4.69. Nároky na dôchodok vznikajú v súvislosti s jedným alebo dvoma rozdielnymi druhmi dôchodkových schém. Ide o príspevkovo definované schémy a dávkovo definované schémy.

V príspevkovo definovanej schéme sa príspevky zamestnávateľov aj zamestnancov investujú v mene zamestnancov ako budúcich dôchodcov. Nie je k dispozícii žiadny iný zdroj financovania a zdroje sa nevyužívajú iným spôsobom. Investičné dôchodky splatné pri nároku na definované príspevky zodpovedajú investičným dôchodkom zo zdrojov zvýšeným o všetky dôchodky získané prenájmom pôdy alebo budov vo vlastníctve fondu.

Pre dávkovo definovanú schému je charakteristické, že na určenie výšky platieb pre dôchodcov sa používa vzorec. Preto možno určiť výšku nárokov ako súčasnú hodnotu všetkých budúcich platieb, ktorá sa počíta na základe poistnomatematických predpokladov týkajúcich sa dĺžky života a ekonomických predpokladov týkajúcich sa úrokovej alebo diskontnej sadzby. Súčasná hodnota nárokov existujúcich na začiatku roka sa zvyšuje, pretože dátum, ku ktorému sa nároky stanú splatné, sa o rok priblížil. Toto zvýšenie sa v prípade dávkovo definovanej schémy považuje za investičné dôchodky patriace dôchodcom. Rozsah zvýšenia nezávisí od toho, či má dôchodková schéma skutočne dosť zdrojov na splnenie všetkých záväzkov, ani od druhu zvýšenia zdrojov, teda napríklad od toho, či ide o investičné dôchodky alebo zisk z držby.

Investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania (D.443)

4.70. Investičné dôchodky patriace podielnikom fondov kolektívneho investovania vrátane vzájomných fondov a podielových fondov pozostávajú z týchto samostatných častí:

— dividend patriacich podielnikom fondov kolektívneho investovania (D.4431),

— nerozdelených ziskov patriacich podielnikom fondov kolektívneho investovania (D.4432).

Časť pozostávajúca z dividend sa zaznamenáva presne rovnakým spôsobom ako už uvedené dividendy pre jednotlivé korporácie. Časť pozostávajúca z nerozdelených ziskov sa zaznamenáva podľa rovnakých zásad, aké boli uvedené v prípade podnikov s priamou zahraničnou účasťou, ale počíta sa bez všetkých reinvestovaných ziskov z priamych zahraničných investícií. Zostávajúce nerozdelené zisky patria podielnikom investičných fondov (investičný fond teda nemá úspory), ktoré podielnici investičných fondov znovu vložia do fondu pri transakcii, ktorá sa zaznamenáva na finančnom účte.

Dôchodky z majetku prijaté vzájomnými fondmi sa zaznamenávajú ako dôchodky z majetku podielnikov, aj keď sa nerozdeľujú, ale sa v ich mene reinvestujú.

Podielnici platia nepriamo zo svojich akcií vo fondoch správcovským spoločnostiam za spravovanie svojich investícií. Tento poplatok za službu je výdavkom podielnikov, a nie výdavkom fondov.

Čas zaznamenania: ostatné investičné dôchodky sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa kumulujú.

4.71. V systéme účtov sa ostatné investičné dôchodky zaznamenávajú na strane:

a) zdrojov na účte rozdelenia prvotných dôchodkov držiteľov poistiek a podielnikov investičných fondov;

b) použitia na účte rozdelenia prvotných dôchodkov poisťovateľov, penzijných fondov a investičných fondov;

c) zdrojov a použitia na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Renta (D.45)

4.72. *Definícia:* Renta je dôchodok, ktorý dostáva vlastník prírodného zdroja za to, že dá tento zdroj k dispozícii inej inštitucionálnej jednotke.

Existujú dva druhy renty zo zdrojov: renta z pôdy a renta z podzemných zdrojov. Renty z iných prírodných zdrojov, ako sú napríklad rádiové frekvencie, sa riadia rovnakým modelom.

Rozdiel medzi rentou a platbami nájomného spočíva v tom, že renta je formou dôchodku z majetku a platby nájomného sú platby za služby. Platby nájomného sú platby v rámci operatívneho lízingu za používanie fixných aktív patriacich inej jednotke. Renta je platba realizovaná v rámci prenájmu zdroja za prístup k prírodnému zdroju.

Renta z pôdy

Renta, ktorú dostáva vlastník pôdy od nájomcu, predstavuje formu dôchodku z majetku. Renta z pôdy zahŕňa aj renty, ktoré sa platia vlastníkom vnútrozemských vodných plôch a tokov za právo využívať takéto vodné plochy na rekreačné a iné účely vrátane rybolovu.

Vlastník pôdy platí daň z pôdy a vznikajú mu udržiavacie výdavky vyplývajúce z vlastníctva pôdy. Takéto dane a výdavky sa považujú za platené osobou s nárokom na používanie pôdy, ktorá ich má odpočítať z renty, ktorú by inak bola povinná platiť vlastníkovi pôdy. Renta takto znížená o dane alebo o iné výdavky, ktoré musí platiť vlastník pôdy, sa nazýva „renta po zdanení".

4.73. Renta z pôdy nezahŕňa platby nájomného za budovy a obytné jednotky, ktoré sa na nich nachádzajú; tieto platby nájomného sa považujú za platby za trhovú službu, ktorú poskytuje vlastník nájomcovi budovy alebo obytnej jednotky, a na účtoch sa zaznamenávajú ako medzispotreba alebo konečná spotreba nájomcu. Ak tu neexistujú objektívne podklady, na základe ktorých by sa platba mohla rozdeliť na rentu z pôdy a platby nájomného za budovy, ktoré sa na nich nachádzajú, celá suma sa považuje za rentu, ak sa hodnota pôdy považuje za vyššiu ako hodnota budov na tejto pôde; v ostatných prípadoch ide o platby nájomného.

Renta z podzemných zdrojov

4.74. Táto položka zahŕňa užívacie poplatky, ktoré dostávajú vlastníci nálezísk nerastov alebo fosílnych palív (uhlie, ropa alebo zemný plyn), či už ide o súkromné jednotky, alebo jednotky verejnej správy, ktoré ostatným inštitucionálnym jednotkám poskytujú prenájom na určité obdobie, počas ktorého môžu skúmať alebo ťažiť z takýchto nálezísk.

4.75. Čas zaznamenania: renty sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sú platené.

4.76. V systéme účtov sa renty zaznamenávajú na strane:

a) zdrojov a na strane použitia na účte rozdelenia prvotných dôchodkov sektorov;

b) zdrojov a na strane použitia na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

BEŽNÉ DANE Z DÔCHODKOV, MAJETKU ATĎ. (D.5)

4.77. *Definícia:* Bežné dane z dôchodkov, majetku atď. (D.5) pokrývajú všetky povinné, nevratné platby v hotovosti alebo v naturáliách, ktoré pravidelne vyberá verejná správa a zahraničie z dôchodkov a majetku inštitucionálnych jednotiek, a niektoré pravidelné dane, ktoré sa nevymeriavajú ani z týchto dôchodkov, ani z tohto majetku.

Bežné dane z dôchodkov, majetku atď. sa rozdeľujú na:

a) dane z dôchodkov (D.51);

b) ostatné bežné dane (D.59).

Dane z dôchodkov (D.51)

4.78. *Definícia*: Dane z dôchodkov (D.51) pozostávajú z daní z dôchodkov, ziskov a kapitálových ziskov. Vymeriavajú sa zo skutočných alebo predpokladaných dôchodkov jednotlivcov, domácností, korporácií alebo neziskových inštitúcií. Zahŕňajú dane z držby majetku, pôdy, nehnuteľností, ak sa tieto aktíva používajú ako základ odhadu dôchodkov ich vlastníkov.

Dane z dôchodkov zahŕňajú:

a) dane z dôchodkov jednotlivcov a domácností, napríklad príjem zo závislej činnosti, majetku, podnikania, starobných dôchodkov atď., vrátane daní zrážaných zamestnávateľmi, napríklad zrážkovej dane pri zdroji. Patria sem aj dane z dôchodkov vlastníkov podnikov nezapísaných v obchodnom registri;

b) dane z dôchodkov alebo ziskov korporácií;

c) dane zo zisku z držby;

d) dane z výhier v lotériách a v stávkových hrách, platené zo súm prijatých výhercami, ktoré treba odlíšiť od daní z obratu výrobcov organizujúcich stávkové hry alebo lotérie, ktoré sa považujú za dane z produktov.

Ostatné bežné dane (D.59)

4.79. Ostatné bežné dane (D.59) zahŕňajú:

a) bežné dane z kapitálu, ktoré pozostávajú z daní platených z vlastníctva alebo používania pôdy alebo budov ich vlastníkmi, a bežné dane z čistého majetku a ostatných aktív, napríklad šperkov, s výnimkou daní uvedených v D.29 (ktoré platia podniky z dôvodu svojich činností pri produkcii) a daní uvedených v D.51 (dane z dôchodkov);

b) dane na osobu uložené na dospelú osobu alebo na domácnosť bez ohľadu na dôchodok alebo majetok;

c) spotrebné dane platené z celkových výdavkov osôb alebo domácností;

d) platby domácností za oprávnenia na vlastníctvo a používanie motorových vozidiel, lodí alebo lietadiel (ktoré sa nevyužívajú na účely podnikania) alebo za oprávnenia na rekreačný lov, streľbu alebo rybolov atď. Rozdiel medzi daňami a nákupom služieb od verejnej správy sa definuje podľa tých istých kritérií ako v prípade platieb realizovaných podnikmi, teda ak si vydávanie oprávnení nevyžaduje veľkú alebo žiadnu prácu verejnej správy, oprávnenia sa udeľujú automaticky po zaplatení splatných súm, je pravdepodobné, že sú len prostriedkom na získanie príjmov, aj keď verejná správa môže ako kompenzáciu poskytnúť nejaký druh certifikátu alebo povolenia; v takýchto prípadoch sa ich platba považuje za dane. Ak však verejná správa používa vydávanie oprávnení na organizovanie určitých riadnych regulačných funkcií (ako je overenie kompetentnosti alebo spôsobilosti príslušnej osoby), realizované platby sa považujú za nákup služieb od verejnej správy, a nie za platby daní, ak platby nie sú v jasnom nepomere k nákladom za poskytnutie služby;

e) dane z medzinárodných transakcií, napríklad zahraničných ciest, zahraničných remitencií, zahraničných investícií atď., s výnimkou daní, ktoré platia výrobcovia, a s výnimkou dovozných ciel, ktoré platia domácnosti.

4.80. Bežné dane z dôchodkov, majetku atď. nezahŕňajú:

a) dane z dedičstva, pozostalostné dane alebo dane z darov medzi žijúcimi osobami, ktoré sa považujú za dane uložené do kapitálu príjemcov a uvádzajú sa pod položkou dane z kapitálu (D.91);

b) občasné alebo výnimočné poplatky z kapitálu alebo majetku, ktoré sa zaznamenávajú ako dane z kapitálu (D.91);

c) dane z pôdy, budov alebo iných aktív vlastnených alebo prenajatých podnikmi a používaných nimi pri produkcii, pričom tieto dane sa považujú za ostatné dane z produkcie (D.29);

d) platby domácností za iné oprávnenia ako oprávnenia na používanie vozidiel, lodí alebo lietadiel alebo oprávnenia na rekreačný lov, streľbu či rybolov: vodičské alebo pilotné preukazy, povolenia na strelné zbrane a poplatky štátu, ako napríklad vstupné do múzeí a knižníc, poplatky za odvoz odpadu, platby za pasy, letiskové poplatky, súdne poplatky atď., ktoré sa považujú vo väčšine prípadov za nákup služieb poskytovaných verejnou správou, ak spĺňajú kritériá na zaznamenávanie služieb uvedené v odseku 4.79 písm. d).

4.81. Celková suma daní zahŕňa úroky účtované z omeškania platby splatných daní a pokuty uložené daňovými orgánmi, ak neexistujú údaje, na základe ktorých by bolo možné tieto úroky a pokuty odhadnúť oddelene; celková hodnota zahŕňa aj poplatky uložené v súvislosti s vymáhaním a vymeraním nezaplatených daní po odpočítaní sumy všetkých úľav stanovených verejnou správou v rámci hospodárskej politiky a všetkých súm vrátených v dôsledku preplatkov.

Subvencie a sociálne dávky sa čoraz viac poskytujú prostredníctvom daňového systému vo forme daňových úverov a zvyšuje sa prepojenie platobných systémov so systémami výberu daní. Daňové úvery predstavujú daňovú úľavu, a tak znižujú daňovú povinnosť príjemcu.

Ak v systéme daňových úverov dostáva príjemca prebytok v prípade, že je daňová úľava väčšia ako vymeraná daň, ide o systém s priamym vyplácaním daňového dobropisu. V rámci tohto systému môžu dostávať platby neplatitelia daní aj platitelia daní. V tomto systéme sa celá suma daňových úverov zaznamenáva ako výdavky verejnej správy, a nie ako zníženie daňového príjmu.

Na rozdiel od toho sa v niektorých systémoch daňových úverov dobropisy obmedzujú na výšku vymeranej dane, a preto sa nevyplácajú. V systéme bez vyplácania daňového dobropisu sú všetky daňové úvery integrované v daňovom systéme a zaznamenávajú sa ako zníženie daňového príjmu.

4.82. Bežné dane z dôchodkov, majetku atď. sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa uskutočňujú činnosti, transakcie alebo iné udalosti, z ktorých vyplýva platobná povinnosť.

Niektoré ekonomické činnosti, transakcie alebo udalosti, z ktorých by podľa daňových právnych predpisov mala pre príslušné jednotky vyplývať povinnosť platiť dane, však neustále unikajú pozornosti daňových orgánov. Bolo by nerealistické predpokladať, že v prípade takýchto činností, transakcií alebo udalostí vznikajú finančné aktíva alebo pasíva vo forme pohľadávok alebo záväzkov. Zaznamenávajú sa iba sumy, ktoré sa majú zaplatiť na základe daňových výmerov, priznaní alebo iných podkladov, z ktorých vyplývajú záväzky v podobe jednoznačnej platobnej povinnosti daňovníkov. Nezaplatené dane, v prípade ktorých neexistujú daňové výmery, sa neimputujú.

Pri zaznamenávaní daní na účty sa používajú dva zdroje: sumy, v prípade ktorých existujú daňové výmery a priznania, a príjmové doklady.

a) Ak sa ako zdroj používajú daňové výmery a priznania, sumy sa pomocou koeficientu očistia od vymeraných a priznaných, ale nikdy nezinkasovaných súm. Ďalšou možnosťou je kapitálový transfer príslušným sektorom, ktorého výška zodpovedá uvedenému očisteniu. Koeficienty sa odhadujú na základe predchádzajúcich skúseností a súčasných očakávaní, pokiaľ ide o vymerané a priznané, ale nikdy nezinkasované sumy. Sú rozdielne pre rôzne typy daní.

b) Ak sa ako zdroj používajú príjmové doklady, časovo sa ohraničia tak, aby sa príslušná suma priradila do obdobia, v ktorom sa uskutočnila činnosť, transakcie alebo iné udalosti, z ktorých vyplýva daňová povinnosť (alebo v prípade niektorých daní z dôchodkov do obdobia, v ktorom sa stanovila výška dane). Toto ohraničenie vychádza z priemerného časového odstupu medzi činnosťami, transakciami alebo inými udalosťami (alebo stanovením výšky dane) a prijatím príjmového dokladu.

Bežné dane z dôchodkov, majetku atď., ktoré zráža pri zdroji zamestnávateľ, sa zahŕňajú do miezd a platov, aj keď ich zamestnávateľ neodviedol štátu. Zaznamenáva sa to tak, ako by celú sumu platili verejnej správe domácnosti. Sumy v skutočnosti nezaplatené sa vyrovnávajú v D.995 ako transfer kapitálu z verejnej správy do sektorov zamestnávateľov.

V niektorých prípadoch nemožno stanoviť daňovú povinnosť pre daň z dôchodkov v účtovnom období, v ktorom sa akumulujú dôchodky, ale až v neskoršom období. Pokiaľ ide o moment zaznamenávania takýchto daní, je preto potrebná určitá flexibilita. Dane z dôchodkov zrážané pri zdroji, ako sú dane platené zrážkou zo mzdy a pravidelné preddavky daní z dôchodkov, možno zaznamenávať do období, v ktorých sú platené, a každá definitívna daňová povinnosť z dôchodkov sa môže zaznamenať do obdobia, v ktorom je povinnosť stanovená.

Bežné dane z dôchodkov, majetku atď. sa zaznamenávajú na strane:

a) použitia na účte druhotného rozdelenia dôchodkov sektorov, do ktorých sú zaradení platitelia daní;

b) zdrojov na účte druhotného rozdelenia dôchodkov verejnej správy;

c) použitia a zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

SOCIÁLNE PRÍSPEVKY A DÁVKY (D.6)

4.83. *Definícia:* Sociálne dávky sú transfery domácnostiam v hotovosti alebo v naturáliách realizované v rámci kolektívne organizovaných schém alebo mimo takýchto schém jednotkami verejnej správy a NZISD, ktoré sú určené na pokrytie výdavkov spojených s mnohými rizikami alebo potrebami; zahŕňajú platby verejnej správy výrobcom, ktorí prispievajú jednotlivým domácnostiam v súvislosti so sociálnymi rizikami alebo potrebami.

4.84. Zoznam rizík alebo potrieb, ktoré si môžu vyžiadať sociálne dávky, je stanovený takto:

a) choroba;

b) invalidita, zdravotné postihnutie;

c) pracovný úraz alebo choroba z povolania;

d) dôchodkový vek;

e) pozostalí;

f) materská dovolenka;

g) rodina;

h) podpora zamestnanosti;

i) nezamestnanosť;

j) bývanie;

k) vzdelávanie;

l) všeobecná núdza.

V prípade bývania sú sociálnymi dávkami platby verejných orgánov nájomníkom na zníženie ich nájomného okrem osobitných dávok platených verejnými orgánmi v ich postavení zamestnávateľa.

4.85. Sociálne dávky zahŕňajú:

a) bežné a paušálne transfery zo schém financovaných z príspevkov, v ktorých sú zahrnutí všetci obyvatelia alebo veľká časť obyvateľov a ktoré zriaďujú a kontrolujú jednotky verejnej správy (schémy sociálneho zabezpečenia);

b) bežné a paušálne transfery zo schém organizovaných zamestnávateľmi v mene svojich zamestnancov, bývalých zamestnancov alebo rodinných príslušníkov (iné schémy sociálneho poistenia súvisiace so zamestnaním). Príspevky môžu poskytovať zamestnanci a/alebo zamestnávatelia, ako aj samostatne zárobkovo činné osoby (SZČO);

c) bežné transfery od jednotiek verejnej správy a NZISD, ktoré nie sú podmienené predchádzajúcimi platbami príspevkov a ktoré sú vo všeobecnosti prepojené s odhadom disponibilného dôchodku. Takéto transfery sú obvykle známe ako sociálna pomoc.

4.86. Sociálne dávky nezahŕňajú:

a) poistné nároky na základe poistiek uzatvorených výhradne z vlastnej iniciatívy poistenca nezávisle od jeho zamestnávateľa alebo verejnej správy;

b) poistné nároky na základe poistiek uzatvorených výhradne na účely dosiahnutia zľavy, aj keď tieto poistky vyplývajú z kolektívnej dohody.

4.87. Jednotlivé poistky sa považujú za súčasť schémy sociálneho poistenia iba vtedy, ak udalosti a okolnosti, proti ktorým sú účastníci poistení, zodpovedajú rizikám alebo potrebám uvedeným v odseku 4.84 vyššie a ak je okrem toho splnená aspoň jedna z týchto podmienok:

a) účasť v schéme je povinná buď podľa zákona, alebo podľa podmienok zamestnávania zamestnanca alebo skupiny zamestnancov;

b) schéma je kolektívna a prevádzkovaná v prospech určenej skupiny pracovníkov, či už zamestnancov, SZČO, alebo nezamestnaných, pričom účasť je obmedzená na členov uvedenej skupiny;

c) zamestnávateľ poskytuje príspevok (skutočný alebo imputovaný) do schémy v mene zamestnanca bez ohľadu na to, či príspevok poskytuje aj zamestnanec.

4.88. *Definícia*: Schémy sociálneho poistenia sú schémy, v ktorých zamestnávatelia alebo verejná správa zaväzujú alebo podporujú účastníkov, aby sa poistili proti niektorým udalostiam alebo okolnostiam, ktoré môžu mať nepriaznivé následky pre nich alebo ich rodinných príslušníkov. V takýchto schémach platia sociálne príspevky zamestnanci alebo iné osoby, prípadne zamestnávatelia v mene svojich zamestnancov s cieľom zabezpečiť súčasný alebo budúci nárok na dávky sociálneho poistenia pre zamestnancov alebo pre iných prispievateľov, ich rodinných príslušníkov alebo pozostalých.

Schémy sociálneho poistenia sa organizujú pre skupiny pracovníkov alebo sú zo zákona k dispozícii všetkým pracovníkom alebo určeným kategóriám pracovníkov vrátane nepracujúcich osôb, ako aj zamestnancov. Škála siaha od súkromných schém organizovaných pre vybrané skupiny pracovníkov zamestnaných jedným zamestnávateľom po schémy sociálneho zabezpečenia pokrývajúce všetky pracovné sily v krajine. Účasť v takýchto schémach môže byť pre príslušných pracovníkov nepovinná, ale bežnejšie býva povinná. Napríklad účasť v schémach organizovaných jednotlivými zamestnávateľmi sa môže vyžadovať na základe podmienok zamestnávania kolektívne dohodnutých medzi zamestnávateľmi a ich zamestnancami.

4.89. Rozlišujú sa dva typy schém sociálneho poistenia:

a) prvý predstavujú schémy sociálneho zabezpečenia, v ktorých sú zahrnutí všetci obyvatelia alebo veľká časť obyvateľov a ktoré zriaďujú, kontrolujú a financujú jednotky verejnej správy. Dôchodky platené v rámci takýchto schém môžu alebo nemusia súvisieť s výškou platu poberateľa alebo s počtom odpracovaných rokov. Iné dávky ako dávky z dôchodkového systému závisia od výšky platu v menšej miere;

b) druhý typ predstavujú ostatné schémy súvisiace so zamestnaním. Takéto schémy vychádzajú pri poskytovaní dôchodkov a eventuálne pri iných nárokoch, ktoré sú súčasťou podmienok zamestnávania a v prípade ktorých zodpovednosť za poskytovanie dávok nepripadá podľa ustanovení sociálneho zabezpečenia na verejnú správu, zo vzťahu zamestnávateľ - zamestnanec.

4.90. Schémy sociálneho poistenia organizované jednotkami verejnej správy za svojich vlastných zamestnancov sa na rozdiel od pracujúcich obyvateľov vo všeobecnosti klasifikujú ako ostatné schémy súvisiace so zamestnaním, a nie ako schémy sociálneho zabezpečenia.

Čisté sociálne príspevky (D.61)

4.91. *Definícia*: Čisté sociálne príspevky sú skutočné alebo imputované príspevky domácností do schém sociálneho poistenia na vytvorenie rezerv na platbu sociálnych dávok. Čisté sociálne príspevky (D.61) sú:

skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov (D.611)

plus imputované sociálne príspevky zamestnávateľov (D.612)

plus skutočné sociálne príspevky domácností (D.613)

plus doplnkové sociálne príspevky domácností (D.614)

mínus poplatky za službu schémy sociálneho poistenia (D.61SC).

Poplatky za službu schémy sociálneho poistenia sú servisné poplatky, ktoré účtujú jednotky spravujúce schémy. Uvádzajú sa ako časť výpočtu čistých sociálnych príspevkov (D.61); nejde o prerozdeľovacie transakcie, ale o časť výdavkov na produkciu a spotrebu.

Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov (D.611)

4.92. Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov (D.611) zodpovedajú toku D.121.

Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov platia zamestnávatelia do schém sociálneho zabezpečenia alebo iných schém sociálneho poistenia súvisiacich so zamestnaním s cieľom zabezpečiť sociálne dávky pre svojich zamestnancov.

Keďže skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov sa platia v prospech ich zamestnancov, ich hodnota sa zaznamenáva spolu so mzdami a platmi v hotovosti a v naturáliách ako jedna zo súčastí odmien zamestnancov. Sociálne príspevky sa teda zaznamenávajú ako bežné transfery zamestnancov do schém sociálneho zabezpečenia a ostatných schém sociálneho poistenia súvisiacich so zamestnaním.

Táto položka sa člení na dve kategórie:

a) skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.6111) zodpovedajú toku D.1211;

b) skutočné príspevky zamestnávateľov, iné ako príspevky do dôchodkového systému (D.6112), zodpovedajú toku D.1212.

4.93. Platby skutočných sociálnych príspevkov môžu byť povinné zo zákona alebo na základe iných predpisov, alebo môžu byť platené na základe kolektívnej dohody v konkrétnom odvetví či dohôd medzi zamestnávateľom a zamestnancami konkrétneho podniku alebo na základe samotnej pracovnej zmluvy. V určitých prípadoch môžu byť príspevky nepovinné.

Takéto nepovinné príspevky zahŕňajú:

a) sociálne príspevky osôb, ktoré nemajú zákonnú povinnosť prispievať do fondu sociálneho zabezpečenia;

b) sociálne príspevky platené poisťovniam (alebo penzijným fondom zaradeným do toho istého sektora) ako súčasť doplnkových schém poistenia organizovaných podnikmi v prospech svojich zamestnancov, ku ktorým sa zamestnanci pripojili dobrovoľne;

c) príspevky do podporných fondov s členstvom otvoreným pre zamestnancov alebo samostatne zárobkovo činné osoby.

4.94. Čas zaznamenania: skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov (D.611) sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa vykonáva práca, z ktorej vyplýva povinnosť platiť príspevky.

4.95. Pri zaznamenávaní sociálnych príspevkov platených sektoru verejnej správy na účty sa používajú dva zdroje: sumy, v prípade ktorých existujú daňové výmery a priznania, alebo príjmové doklady.

a) Ak sa ako zdroj používajú daňové výmery a priznania, sumy sa pomocou koeficientu očistia od vymeraných a priznaných, ale nikdy nezinkasovaných súm. Ďalšou možnosťou je kapitálový transfer príslušným sektorom, ktorého výška zodpovedá uvedenému očisteniu. Koeficienty sa odhadujú na základe predchádzajúcich skúseností a súčasných očakávaní, pokiaľ ide o vymerané a priznané, ale nikdy nezinkasované sumy. Sú rozdielne pre rôzne typy sociálnych príspevkov.

b) Ak sa ako zdroj používajú príjmové doklady, časovo sa ohraničia tak, aby sa príslušná suma priradila do obdobia, v ktorom sa uskutočnila činnosť, z ktorej vyplýva daňová povinnosť (alebo keď vznikla povinnosť). Toto ohraničenie môže vychádzať z priemerného časového odstupu medzi činnosťou (alebo vznikom povinnosti) a prijatím príjmového dokladu.

Sociálne príspevky platené sektoru verejnej správy, ktoré zráža zamestnávateľ, sa zahŕňajú do miezd a platov bez ohľadu na to, či ich zamestnávateľ odviedol verejnej správe. Potom sa to zaznamená tak, ako by celú sumu zaplatili verejnej správe domácnosti. Sumy v skutočnosti nezaplatené sa vyrovnávajú v D.995 ako transfer kapitálu zo sektora verejnej správy do sektora zamestnávateľov.

4.96. Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov sa zaznamenávajú na strane:

a) použitia na účte druhotného rozdelenia dôchodkov domácností;

b) použitia na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia (v prípade nerezidentských domácností);

c) zdrojov na účte druhotného rozdelenia dôchodkov rezidentských poisťovateľov alebo zamestnávateľov;

d) zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia (v prípade nerezidentských poisťovateľov alebo zamestnávateľov).

Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov (D.612)

4.97. *Definícia*: Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov (D.612) predstavujú protihodnotu sociálnych dávok (po odpočítaní eventuálnych sociálnych príspevkov zamestnancov), ktoré platia zamestnávatelia priamo (t. j. nezávisle od skutočných príspevkov zamestnávateľov) svojim zamestnancom alebo bývalým zamestnancom či iným oprávneným osobám.

Zodpovedajú toku D.122 uvedenému v odmenách zamestnancov. Ich hodnota sa stanovuje na základe poistnomatematických zásad alebo na základe primeraného percentuálneho podielu miezd a platov platených súčasným zamestnancom, alebo vo výške iných dávok ako dávok do dôchodkového systému financovaných bez osobitného fondu, ktoré podnik platí počas toho istého účtovného obdobia.

Existujú dve kategórie imputovaných sociálnych príspevkov zamestnávateľov (D.612):

a) imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.6121). Tieto zodpovedajú toku D.1221;

b) iné imputované príspevky zamestnávateľov ako imputované príspevky do dôchodkového systému (D.6122). Tieto zodpovedajú toku D.1222.

4.98. Čas zaznamenania: imputované sociálne príspevky zamestnávateľov, ktoré predstavujú protihodnotu povinných priamych sociálnych dávok, sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa vykonáva práca. Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov, ktoré predstavujú protihodnotu nepovinných priamych sociálnych dávok, sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa tieto dávky poskytujú.

4.99. Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov sa zaznamenávajú na strane:

a) použitia na účte druhotného rozdelenia dôchodkov domácností a na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia;

b) zdrojov na účte druhotného rozdelenia dôchodkov sektorov, do ktorých zamestnávatelia alebo rezidentskí poisťovatelia patria, a na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Skutočné sociálne príspevky domácností (D.613)

4.100. *Definícia*: Skutočné sociálne príspevky domácností sú sociálne príspevky, ktoré platia vo svojom mene zamestnanci, samostatne zárobkovo činné osoby alebo nezamestnané osoby do schém sociálneho poistenia.

Existujú dve kategórie skutočných sociálnych príspevkov domácností (D.613):

a) skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému (D.6131);

b) iné skutočné príspevky domácností ako príspevky do dôchodkového systému (D.6132).

Čas zaznamenania: Skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému sa zaznamenávajú v čase vzniku nároku. V prípade pracujúcich ide o obdobie, v ktorom sa vykonáva práca, z ktorej vyplýva povinnosť platiť príspevky. V prípade nezamestnaných osôb ide o obdobie, v ktorom sa majú odviesť príspevky.

V systéme účtov sa skutočné sociálne príspevky domácností zaznamenávajú na strane:

a) použitia na účte druhotného rozdelenia dôchodkov domácností a na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia;

b) zdrojov na účte druhotného rozdelenia dôchodkov sektorov, do ktorých zamestnávatelia patria, a na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Doplnkové sociálne príspevky domácností (D.614)

4.101. *Definícia*: Doplnkové sociálne príspevky domácností sú dôchodky z majetku získané počas účtovného obdobia z nárokov na dôchodok a z iných nárokov.

Táto položka sa člení na dve kategórie:

a) doplnkové príspevky domácností do dôchodkového systému (D.6141);

b) iné doplnkové príspevky domácností ako príspevky do dôchodkového systému (D.6142). Položka D.6142 zodpovedá doplnkovým príspevkom domácností v súvislosti so sociálnymi rizikami a inými potrebami ako dôchodkami, ako je napríklad choroba, materská dovolenka, pracovný úraz, invalidita, nadbytočnosť atď.

V systéme účtov sú doplnkové sociálne príspevky domácností zahrnuté na účte rozdelenia prvotných dôchodkov do dôchodkov z majetku, ktoré platia správcovia penzijných fondov domácnostiam (investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok D.442).

Keďže tieto dôchodky správcovia penzijných fondov v praxi nerozdeľujú, na účte druhotného rozdelenia dôchodkov sa považujú za spätne zaplatené domácnosťami penzijným fondom vo forme doplnkových sociálnych príspevkov domácností.

Čas zaznamenania: doplnkové sociálne príspevky domácností sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa kumulujú.

Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov (D.62)

4.102. Položka D.62 pozostáva z troch podpoložiek:

peňažné dávky sociálneho zabezpečenia (D.621);

ostatné dávky sociálneho poistenia (D.622);

peňažné dávky sociálnej podpory (D.623).

Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia (D.621)

4.103. *Definícia:* Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia sú dávky sociálneho poistenia, ktoré platia v hotovosti fondy sociálneho zabezpečenia domácnostiam. Nie sú tu zahrnuté náhrady; tieto sa považujú za naturálne sociálne transfery (D.632).

Takéto dávky sa poskytujú v rámci schém sociálneho zabezpečenia.

Môžu sa členiť na:

— peňažné dôchodkové dávky sociálneho zabezpečenia (D.6211);

— peňažné dávky sociálneho zabezpečenia okrem dôchodkových (D.6212).

Ostatné dávky sociálneho poistenia (D.622)

4.104. *Definícia:* Ostatné dávky sociálneho poistenia zodpovedajú dávkam, ktoré platia zamestnávatelia v súvislosti s ostatnými schémami sociálneho poistenia vzťahujúcimi sa na zamestnanie. Ostatné dávky sociálneho poistenia súvisiace so zamestnaním sú sociálne dávky (naturálne alebo peňažné), ktoré sa platia z iných schém sociálneho poistenia ako sociálne zabezpečenie prispievateľom do schém, ich rodinným príslušníkom alebo ich pozostalým.

Tieto bežne zahŕňajú:

a) normálnu alebo zníženú mzdu, ktorá sa naďalej vypláca v období absencie v práci v dôsledku choroby, nehody, materskej dovolenky atď.;

b) platbu rodinných, vzdelávacích alebo iných dávok pre rodinných príslušníkov;

c) platbu starobných alebo vdovských dôchodkov bývalým zamestnancom alebo ich pozostalým a platby dávok odškodného pracovníkom alebo ich pozostalým v prípade nadbytočnosti, invalidity, úmrtia v dôsledku nehody atď. (ak je to v kolektívnej dohode);

d) všeobecné zdravotnícke služby nesúvisiace s prácou zamestnanca;

e) zotavovne a domovy pre dôchodcov.

Ostatné dávky sociálneho poistenia (D.622) sa môžu členiť na:

— ostatné dôchodkové dávky sociálneho poistenia (D.6221);

— ostatné dávky sociálneho poistenia okrem dôchodkových (D.6222).

Peňažné dávky sociálnej podpory (D.623)

4.105. *Definícia:* Peňažné dávky sociálnej podpory sú bežné transfery, ktoré platia domácnostiam jednotky verejnej správy alebo NZISD na pokrytie rovnakých potrieb ako dávky sociálneho poistenia, ktoré sa však neposkytujú v rámci schémy sociálneho poistenia, ktorá si obvykle vyžaduje účasť vo forme sociálnych príspevkov.

Z tohto dôvodu nezahŕňajú žiadne dávky platené z fondov sociálneho zabezpečenia. Dávky sociálnej podpory sa môžu vyplácať za týchto okolností:

a) neexistuje žiadna schéma sociálneho poistenia, ktorá by pokrývala príslušné okolnosti;

b) existuje jedna alebo viac schém sociálneho poistenia, ale príslušné domácnosti sa nezúčastňujú na poberaní dávok sociálneho poistenia a nie sú naň oprávnené;

c) dávky sociálneho poistenia sa považujú za neprimerané na pokrytie príslušných potrieb, a preto sa ako doplnok vyplácajú dávky sociálnej podpory;

d) v rámci všeobecnej sociálnej politiky.

Takéto dávky nezahŕňajú bežné transfery platené v reakcii na udalosti alebo okolnosti, ktoré nie sú bežne pokryté schémami sociálneho poistenia (napríklad transfery uskutočnené v reakcii na prírodné katastrofy, zaznamenávané v položkách ostatné bežné transfery alebo kapitálové transfery).

4.106. Čas zaznamenania sociálnych dávok okrem naturálnych sociálnych transferov (D.62):

a) peňažné sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa stanovia nároky na dávky;

b) naturálne sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom boli poskytnuté služby, alebo do obdobia, v ktorom došlo k zmene vlastníctva výrobkov, ktoré netrhoví výrobcovia poskytovali priamo domácnostiam.

4.107. Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov (D.62) sa zaznamenávajú na strane:

a) použitia na účte druhotného rozdelenia dôchodkov sektorov poskytujúcich dávky;

b) použitia na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia (v prípade dávok poskytovaných zahraničím);

c) zdrojov na účte druhotného rozdelenia dôchodkov domácností;

d) zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia (v prípade dávok poskytovaných nerezidentským domácnostiam).

Naturálne sociálne transfery (D.63)

4.108. *Definícia:* Naturálne sociálne transfery pozostávajú z jednotlivých výrobkov a služieb, ktoré jednotky verejnej správy alebo NZISD poskytujú bezplatne alebo za ekonomicky bezvýznamné ceny jednotlivým domácnostiam bez ohľadu na to, či ich jednotky verejnej správy alebo NZISD kúpili na trhu, alebo vyrobili ako netrhovú produkciu. Transfery sa financujú z daní, ostatných dôchodkov verejnej správy alebo z príspevkov sociálneho zabezpečenia, v prípade NZISD z darov alebo dôchodkov z majetku.

Služby poskytované domácnostiam bezplatne alebo za ekonomicky bezvýznamné ceny sa uvádzajú ako individuálne služby, aby bolo možné ich odlíšiť od kolektívnych služieb, ktoré sa poskytujú všetkým obyvateľom alebo veľkej časti obyvateľov, ako napríklad obrana a pouličné osvetlenie. Individuálne služby zahŕňajú najmä vzdelávacie a zdravotnícke služby, hoci často sa poskytujú aj iné druhy služieb, ako napríklad služby bývania, kultúrne a rekreačné služby.

4.109. Naturálne sociálne transfery (D.63) sa členia na:

Naturálne sociálne transfery – netrhová produkcia verejnej správy a NZISD (D.631)

Definícia: Naturálne sociálne transfery – netrhová produkcia verejnej správy a NZISD (D.631) sú jednotlivé výrobky a služby poskytované netrhovými výrobcami priamo príjemcom. Mali by sa odpočítať všetky platby, ktoré realizovali samotné domácnosti.

Naturálne sociálne transfery – trhová produkcia nakúpená verejnou správou a NZISD (D.632)

Definícia: Naturálne sociálne transfery – trhová produkcia nakúpená verejnou správou a NZISD (D.632) sú jednotlivé výrobky a služby:

a) vo forme refundácie schválených výdavkov domácností na osobitné výrobky a služby z fondov sociálneho zabezpečenia alebo

b) poskytované priamo príjemcom trhovými výrobcami, od ktorých verejná správa nakupuje príslušné výrobky a služby.

Odpočítavajú sa všetky platby, ktoré realizovali samotné domácnosti.

Domácnosť, ktorá kúpi výrobok alebo službu, ktorej úplné alebo čiastočné náklady sa jej následne preplatia z fondu sociálneho zabezpečenia, koná prakticky v mene fondu sociálneho zabezpečenia. V skutočnosti poskytuje domácnosť krátkodobý úver fondu sociálneho zabezpečenia, ktorý sa vyrovná hneď, ako domácnosť dostane refundáciu.

Suma refundovaného výdavku sa zaznamenáva tak, ako keby vznikol priamo fondu sociálneho zabezpečenia v období, v ktorom domácnosť realizuje nákup, zatiaľ čo jediný výdavok zaznamenaný za domácnosť je prípadný rozdiel medzi zaplatenou kúpnou cenou a refundovanou sumou. Suma refundovaného výdavku sa teda nepovažuje za bežný transfer v hotovosti domácnostiam z fondov sociálneho zabezpečenia.

4.110. Príkladom naturálnych sociálnych transferov (D.63) je lekárske alebo zubné ošetrenie, chirurgické zákroky, nemocničné pobyty, poskytnutie okuliarov alebo kontaktných šošoviek, zdravotných prístrojov alebo zariadení a podobných výrobkov alebo služieb v súvislosti so sociálnymi rizikami alebo potrebami.

Ďalším príkladom dávok, ktoré nepokrýva schéma sociálneho poistenia, je sociálne bývanie, dávky na bývanie, denné zariadenia pre deti, odborné vzdelávanie, zľavy na sadzbách cestovného (za predpokladu, že slúžia na sociálny účel) a podobné výrobky a služby v súvislosti so sociálnymi rizikami alebo potrebami. Ak verejná správa poskytuje jednotlivým domácnostiam výrobky a služby, ako napríklad rekreačné, kultúrne alebo športové služby, bezplatne alebo za ekonomicky bezvýznamné ceny nie v súvislosti so sociálnymi rizikami alebo potrebami, tieto výrobky a služby sa považujú za naturálne sociálne transfery – netrhová produkcia verejnej správy a NZISD (D.631).

4.111. Čas zaznamenania: Naturálne sociálne transfery (D.63) sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa poskytovali služby, alebo do obdobia, v ktorom došlo k zmene vlastníctva výrobku, ktorý výrobcovia priamo poskytovali domácnostiam.

Naturálne sociálne transfery (D.63) sa zaznamenávajú na strane:

a) použitia na účte prerozdelenia naturálnych dôchodkov sektorov poskytujúcich dávky;

b) zdrojov na účte prerozdelenia naturálnych dôchodkov domácností.

Spotreba transferov výrobkov a služieb sa zaznamenáva na strane použitia na účte upravených disponibilných dôchodkov.

Neexistujú žiadne naturálne sociálne transfery do alebo zo zahraničia (tieto transfery sa zaznamenávajú v položke D.62 - sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov).

OSTATNÉ BEŽNÉ TRANSFERY (D.7)

Čisté poistné neživotného poistenia (D.71)

4.112. *Definícia:* Čisté poistné neživotného poistenia (D.71) je poistné, ktoré sa platí za poistky uzatvorené inštitucionálnymi jednotkami. Poistky uzatvorené jednotlivými domácnosťami sú tie, ktoré sa uzatvoria z ich vlastnej iniciatívy a v ich vlastný prospech, nezávisle od ich zamestnávateľov alebo verejnej správy a mimo akejkoľvek schémy sociálneho poistenia. Čisté poistné neživotného poistenia obsahuje skutočné poistné, ktoré platia držitelia poistky na získanie poistného krytia počas účtovného obdobia (prijaté poistné), a doplnkové poistné vyplatené z dôchodkov z majetku patriacich držiteľom poistiek po odpočítaní poplatkov za službu poisťovacích spoločností.

Čisté poistné neživotného poistenia sú sumy, ktoré umožňujú krytie rizík rôznych udalostí alebo nehôd s následkom v podobe škody na výrobkoch alebo majetku, či ujmy na zdraví osôb v dôsledku prírodných alebo ľudských faktorov, akým je napríklad oheň, povodne, havárie, kolízie, krádeže, násilie, nehody, choroba atď., alebo rizík finančných strát v dôsledku udalostí, akou je choroba, nezamestnanosť, nehody atď.

Čisté poistné neživotného poistenia sa člení na dve kategórie:

a) čisté poistné priameho neživotného poistenia (D.711);

b) čisté poistné neživotného zaistenia (D.712).

4.113. Čas zaznamenania: čisté poistné neživotného poistenia sa zaznamenáva do obdobia, v ktorom sa získalo.

V prípade poistného, z ktorého sa odpočítavajú poplatky za službu, ide o tú časť celkového poistného plateného v bežnom období alebo v predchádzajúcich obdobiach, ktorá je určená na pokrytie rizík v bežnom období.

Poistné získané v bežnom období sa musí odlíšiť od poistného splatného počas bežného obdobia, ktoré môže pokrývať riziká v budúcich obdobiach, ako aj v bežnom období.

Čisté poistné neživotného poistenia sa zaznamenáva na strane:

a) použitia na účte druhotného rozdelenia dôchodkov rezidentských držiteľov poistiek;

b) použitia na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia (v prípade nerezidentských držiteľov poistiek);

c) zdrojov na účte druhotného rozdelenia dôchodkov rezidentských poisťovacích spoločností;

d) zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia (v prípade nerezidentských poisťovacích spoločností).

Nároky z neživotného poistenia (D.72)

4.114. *Definícia:* Nároky z neživotného poistenia (D.72) predstavujú poistné nároky splatné podľa zmlúv týkajúcich sa neživotného poistenia; sumy, ktoré sú poisťovacie spoločnosti povinné vyplatiť ako vyrovnanie v prípade zranenia alebo škody týkajúcich sa osôb alebo výrobku (vrátane fixného kapitálu).

Táto položka sa člení na dve kategórie:

a) nároky z priameho neživotného poistenia (D.721);

b) nároky z neživotného zaistenia (D.722).

4.115. Nároky z neživotného poistenia nezahŕňajú platby, ktoré predstavujú sociálne dávky.

Vyrovnanie nároku z neživotného poistenia sa považuje za transfer žiadateľovi o poistný nárok. Takéto platby sa považujú za bežné transfery, aj keď v prípade zničenia fixného aktíva v dôsledku nehody alebo vážneho zranenia jednotlivca ide o veľké sumy.

Výnimočné veľké poistné nároky, t. j. v prípade katastrof, sa namiesto bežných transferov môžu zaznamenávať ako kapitálové transfery [pozri odsek 4.165 písm. k)].

Sumy vyplatené žiadateľovi nie sú zvyčajne účelovo viazané a poškodené alebo zničené výrobky alebo aktíva nemusia byť nevyhnutne opravené alebo nahradené.

Poistné nároky vznikajú na základe škôd alebo zranení, ktoré držiteľ poistky spôsobil tretím stranám alebo ich majetku. V takýchto prípadoch sa uznané poistné nároky zaznamenávajú ako priamo platené poisťovacou spoločnosťou poškodeným stranám, a nie nepriamo cez držiteľa poistky.

4.116. Čisté poistné a nároky v prípade zaistenia sa vypočítavajú presne rovnako ako poistné a nároky v prípade neživotného poistenia. Keďže zaisťovacie činnosti sa sústreďujú len v niekoľkých krajinách, najviac zaistných zmlúv existuje v prípade nerezidentských jednotiek.

Niektoré jednotky, najmä jednotky verejnej správy, môžu poskytovať záruku za dlžníka pre prípad nedodržania podmienok, ktoré zodpovedajú neživotnému poisteniu. Stáva sa to vtedy, keď sa vydá mnoho záruk rovnakého druhu a možno realisticky odhadnúť celkovú úroveň nedodržania záväzkov. V takýchto prípadoch sa zaplatené poplatky (a z nich získané dôchodky z majetku) zaznamenávajú rovnako ako čisté poistné neživotného poistenia a výzvy v rámci štandardizovaných záruk za pôžičky sa zaznamenávajú rovnako ako nároky z neživotného poistenia.

4.117. Čas zaznamenania: nároky z neživotného poistenia sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom došlo k nehode alebo inej udalosti, na ktorú sa vzťahuje poistenie.

Zaznamenávajú sa na strane:

a) použitia na účte druhotného rozdelenia dôchodkov rezidentských poisťovacích spoločností;

b) použitia na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia (v prípade nerezidentských poisťovacích spoločností);

c) zdrojov na účte druhotného rozdelenia dôchodkov sektorov príjemcov;

d) zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia (v prípade nerezidentských príjemcov).

Bežné transfery v rámci verejnej správy (D.73)

4.118. *Definícia:* Bežné transfery v rámci verejnej správy (D.73) zahŕňajú transfery medzi rôznymi subsektormi verejnej správy (ústredná štátna správa, regionálna správa, miestna samospráva a fondy sociálneho zabezpečenia) s výnimkou daní, subvencií, investičných dotácií a ostatných kapitálových transferov.

Bežné transfery v rámci verejnej správy (D.73) nezahŕňajú transakcie v mene inej jednotky; na účtoch sa zaznamenávajú iba raz, a to na strane zdrojov prijímajúcej jednotky, v mene ktorej sa transakcia vykonáva (pozri odsek 1.78). Táto situácia nastáva najmä vtedy, keď orgán verejnej správy (napríklad ministerstvo ústrednej štátnej správy) vyberá dane, ktoré sa automaticky prevádzajú vcelku alebo sčasti inému orgánu verejnej správy (napríklad miestnemu orgánu). V takýchto prípadoch sa daňové príjmy pre iný orgán verejnej správy uvádzajú tak, ako keby ich uvedený orgán priamo vyberal, a nie ako bežný transfer v rámci verejnej správy. Toto riešenie sa uplatňuje najmä vtedy, ak sa dane vyberajú vo forme príplatkov k daniam ústrednej štátnej správy, ale sú určené pre iný orgán verejnej správy. Časový posun pri zasielaní daní z prvej do druhej jednotky verejnej správy sa na finančnom účte zaznamenáva ako „ostatné pohľadávky/záväzky".

Na druhej strane sú transfery daňových príjmov, ktoré tvoria súčasť paušálnych transferov ústrednej štátnej správy iným orgánom verejnej správy, zahrnuté do bežných transferov v rámci verejnej správy. Takéto transfery nezodpovedajú žiadnej špecifickej kategórii daní a nerealizujú sa automaticky, ale najmä prostredníctvom určitých fondov (fondy okresov a miestnych orgánov) v súlade so spôsobom rozdeľovania stanoveným ústrednou štátnou správou.

4.119. Čas zaznamenania: bežné transfery v rámci verejnej správy sa zaznamenávajú do obdobia, ktoré je stanovené platnými nariadeniami.

4.120. Bežné transfery sa v rámci verejnej správy zaznamenávajú na strane použitia a na strane zdrojov na účte druhotného rozdelenia dôchodkov subsektorov verejnej správy. Bežné transfery v rámci verejnej správy sú internými tokmi sektora verejnej správy a neuvádzajú sa na konsolidovaných účtoch sektora ako celku.

Bežná medzinárodná spolupráca (D.74)

4.121. *Definícia:* Bežná medzinárodná spolupráca (D.74) zahŕňa všetky transfery v hotovosti alebo v naturáliách medzi verejnou správou a verejnými správami alebo medzinárodnými organizáciami v zahraničí s výnimkou investičných dotácií a ostatných kapitálových transferov.

4.122. Položka D.74 sa vzťahuje na:

a) príspevky verejnej správy medzinárodným organizáciám (s výnimkou daní, ktoré platia členské štáty nadnárodným organizáciám);

b) bežné transfery, ktoré verejná správa prijíma od inštitúcií alebo organizácií uvedených v písmene a). Bežné transfery, ktoré prijímajú rezidentskí trhoví výrobcovia priamo od inštitúcií Európskej únie, sa zaznamenávajú ako subvencie zo zahraničia;

c) bežné transfery medzi verejnými správami buď v hotovosti (napríklad platby na financovanie rozpočtových deficitov iných štátov alebo zámorských území), alebo v naturáliách (napríklad protihodnota za dary v podobe stravy, vojenského vybavenia, núdzovej pomoci v prípade prírodných katastrof vo forme stravy, odevov, liekov atď.);

d) mzdy a platy, ktoré poradcom alebo expertom technickej pomoci vyslaným do rozvojových krajín platí štát, inštitúcia Európskej únie alebo medzinárodná organizácia.

Bežná medzinárodná spolupráca zahŕňa transfery medzi verejnou správou a medzinárodnými organizáciami nachádzajúcimi sa v krajine, keďže medzinárodné organizácie sa nepovažujú za rezidentské inštitucionálne jednotky krajín, v ktorých sa nachádzajú.

4.123. Čas zaznamenania: v prípade povinných transferov do obdobia, v ktorom sa platnými nariadeniami stanovuje realizácia transferov, alebo v prípade nepovinných transferov do obdobia, v ktorom sa transfery realizujú.

4.124. Bežná medzinárodná spolupráca sa zaznamenáva na strane:

a) použitia a zdrojov na účte druhotného rozdelenia dôchodkov sektora verejnej správy;

b) použitia a zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Rôzne bežné transfery (D.75)

Bežné transfery NZISD (D.751)

4.125. *Definícia:* Bežné transfery NZISD zahŕňajú všetky nepovinné príspevky (okrem dedičstiev), predplatné členského a finančnú podporu, ktorú NZISD dostávajú od domácností (vrátane nerezidentských domácností) a v menšej miere aj od ostatných jednotiek.

4.126. Bežné transfery NZISD zahŕňajú:

a) pravidelné členské, ktoré platia domácnosti odborovým organizáciách a politickým, športovým, kultúrnym, náboženským a im podobným organizáciám zaradeným do sektora NZISD;

b) nepovinné príspevky (okrem dedičstiev) domácností, korporácií a zahraničia pre NZISD vrátane naturálnych transferov vo forme darov potravín, odevov, prikrývok, liekov atď. pre dobročinné organizácie na distribúciu rezidentským a nerezidentským domácnostiam. To platí pre spotrebné výrobky, keďže transfery veľkých darov (cennosti považované za nefinančné aktíva) sa zaznamenávajú v ostatných kapitálových transferoch (D.99) [pozri odsek 4.165 písm. e)].

Na účtoch sa ako transfery nezaznamenávajú dary neželaných alebo použitých výrobkov od domácností;

c) podpora a dotácie verejnej správy s výnimkou transferov realizovaných na osobitný účel financovania kapitálových výdavkov, ktoré sa uvádzajú v investičných dotáciách.

Do bežných transferov NZISD nie sú zahrnuté platby členských poplatkov alebo členských príspevkov trhovým neziskovým inštitúciám slúžiacim podnikom, ako napríklad obchodným komorám alebo obchodným združeniam, ktoré sa zaznamenávajú ako platby za poskytované služby.

4.127. Čas zaznamenania: bežné transfery NZISD sa zaznamenávajú do obdobia, keď sa realizujú.

4.128. Bežné transfery NZISD sa zaznamenávajú na strane:

a) použitia na účte druhotného rozdelenia dôchodkov prispievajúcich sektorov;

b) použitia na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia;

c) zdrojov na účte druhotného rozdelenia dôchodkov sektora NZISD.

Bežné transfery medzi domácnosťami (D.752)

4.129. *Definícia:* Bežné transfery medzi domácnosťami (D.752) pozostávajú zo všetkých bežných transferov v hotovosti alebo v naturáliách, ktoré boli zaslané rezidentskými domácnosťami iným rezidentským alebo nerezidentským domácnostiam alebo boli od nich prijaté. Zahŕňajú najmä prevody peňazí, ktoré vykonávajú vysťahovalci alebo pracovníci s trvalým pobytom v zahraničí (alebo pracujúci v zahraničí aspoň jeden rok) v prospech svojich rodinných príslušníkov žijúcich v krajine pôvodu, alebo prevody vykonávané rodičmi v prospech detí na inom mieste.

4.130. Čas zaznamenania: bežné transfery medzi domácnosťami sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa transfery realizujú.

4.131. Bežné transfery medzi domácnosťami sa zaznamenávajú na strane:

a) použitia a zdrojov na účte druhotného rozdelenia dôchodkov domácností;

b) použitia a zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Ostatné rôzne bežné transfery (D.759)

Pokuty a penále

4.132. *Definícia:* Pokuty a penále, ktoré inštitucionálnym jednotkám uložili súdy alebo kvázijustičné orgány, sa považujú za ostatné rôzne bežné transfery (D.759).

4.133. Do ostatných rôznych bežných transferov (D.759) nie sú zahrnuté:

a) pokuty a penále, ktoré uložili daňové orgány za vyhýbanie sa platbám daní alebo za neskoré platby daní, ktoré nemožno odlíšiť od samotných daní a zostávajú klasifikované ako dane;

b) platby poplatkov na získanie oprávnení; takéto platby sú buď daňami, alebo platbami za služby, ktoré poskytujú jednotky verejnej správy.

4.134. Čas zaznamenania: pokuty a penále sa zaznamenávajú do obdobia vzniku platobnej povinnosti.

Lotérie a stávkové hry

4.135. *Definícia:* Sumy platené za tikety lotérií alebo za podanie stávok pozostávajú z dvoch súčastí: platba poplatku za službu jednotke organizujúcej lotériu alebo stávkovú hru a zvyšný bežný transfer, ktorý je vyplatený víťazom.

Poplatok za službu môže predstavovať významnú sumu a môže pokrývať dane z poskytovania služieb stávkových hier. Transfery sa v systéme považujú za realizované priamo medzi účastníkmi lotérie alebo stávkovej hry, t. j. medzi domácnosťami. Ak sa zúčastňujú nerezidentské domácnosti, môžu vzniknúť významné čisté transfery medzi sektorom domácností a zahraničím.

Čas zaznamenania: zvyšné bežné transfery sa zaznamenávajú do obdobia, keď sa realizujú.

Platby odškodného

4.136. *Definícia:* Platby odškodného pozostávajú z bežných transferov, ktoré inštitucionálne jednotky platia iným inštitucionálnym jednotkám ako odškodnenie za zranenie osôb alebo škodu na majetku, s výnimkou platby nárokov z neživotného poistenia. Platby odškodného sú povinné platby uložené súdom alebo nepovinné platby dohodnuté mimosúdnou cestou. Táto položka zahŕňa nepovinné platby, ktoré realizujú jednotky verejnej správy alebo NZISD ako odškodnenie za zranenia alebo škody spôsobené prírodnými katastrofami s výnimkou tých, ktoré sú klasifikované ako kapitálové transfery.

4.137. Čas zaznamenania: platby odškodného sa zaznamenávajú do obdobia ich realizácie (nepovinné platby) alebo do obdobia, v ktorom sú splatné (povinné platby).

4.138. Ostatné rôzne formy bežných transferov:

a) bežné transfery NZISD verejnej správe, ktoré nie sú daňami;

b) platby verejnej správy verejným podnikom zaradeným ako nefinančné korporácie a kvázikorporácie určené na pokrytie mimoriadnych penzijných poplatkov;

c) zahraničné štipendiá a ocenenia, ktoré rezidentským alebo nerezidentským domácnostiam platí verejná správa alebo NZISD;

d) periodické bonusové platby verejnej správy domácnostiam s cieľom odmeniť ich za úspory počas daného obdobia;

e) vrátenie výdavkov domácnosťami, ktoré v ich mene vznikli organizáciám sociálnej starostlivosti;

f) bežné transfery NZISD zahraničiu;

g) sponzorovanie korporáciami, ak tieto platby nemožno považovať za nákupy reklamy alebo iných služieb (napríklad transfery na dobročinné účely alebo štipendiá);

h) bežné transfery verejnej správy domácnostiam v ich postavení spotrebiteľa, ak sa nezaznamenávajú ako sociálne dávky;

i) súvzťažný transfer centrálnej banky menovým finančným inštitúciám (MFI) (S.122 a S.125) na pokrytie medzispotreby nepriamo alokovanej časti produkcie centrálnej banky (pozri kapitolu 14: FISIM).

4.139. Čas zaznamenania: transfery uvedené v odseku 4.138 sa zaznamenávajú do obdobia ich realizácie s výnimkou transferov realizovaných verejnou správou alebo verejnej správe, ktoré sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sú splatné.

Ostatné rôzne bežné transfery sa zaznamenávajú na strane:

a) zdrojov a použitia na účte druhotného rozdelenia dôchodkov všetkých sektorov;

b) zdrojov a použitia na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Vlastné zdroje EÚ založené na DPH a HND (D.76)

4.140. *Definícia:* Tretí a štvrtý vlastný zdroj EÚ, ktoré sú založené na DPH a HND (D.76), sú bežné transfery, ktoré platí verejná správa každého členského štátu inštitúciám Európskej únie.

Tretí vlastný zdroj EÚ založený na DPH (D.761) a štvrtý vlastný zdroj EÚ založený na HND (D.762) sú príspevky do rozpočtu inštitúcií Európskej únie. Výška príspevku jednotlivých členských štátov závisí od výšky ich základu DPH a ich HND.

Položka D.76 zahŕňa aj rôzne nedaňové príspevky verejnej správy pre inštitúcie Európskej únie (D.763).

Čas zaznamenania: tretí vlastný zdroj založený na DPH a štvrtý vlastný zdroj založený na HND sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sú splatné.

Tretí vlastný zdroj založený na DPH a štvrtý vlastný zdroj založený na HND sa zaznamenávajú na strane:

a) použitia na účte druhotného rozdelenia dôchodkov verejnej správy;

b) zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

ÚPRAVY VYPLÝVAJÚCE ZO ZMENY NÁROKU NA DÔCHODOK (D.8)

4.141. *Definícia:* Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok (D.8) predstavujú úpravy potrebné na to, aby z úspor domácností vyplynulo, že došlo k zmene nároku na dôchodok, na ktoré majú domácnosti pevný nárok. Zmena nároku na dôchodok vzniká na základe platieb príspevkov a dávok zaznamenaných na účte druhotného rozdelenia dôchodkov.

4.142. Keďže domácnosti sa na finančných účtoch a v súvahách systému považujú za vlastníkov nárokov na dôchodok, je potrebná úprava na zabezpečenie toho, že suma, o ktorú dôchodkové príspevky prevyšujú dôchodkové príjmy, neovplyvní úspory domácností.

Aby sa tento účinok neutralizoval, úprava zodpovedajúca:

celkovej hodnote skutočných a imputovaných sociálnych príspevkov na dôchodky platených do dôchodkových schém, v ktorých majú domácnosti určité nároky,

plus celková hodnota doplnkových príspevkov platených z dôchodkov z majetku patriaceho poberateľom dôchodkov

mínus hodnota súvisiacich poplatkov za službu

mínus celková hodnota dôchodkov vyplácaných ako dávky sociálneho poistenia z dôchodkových schém

sa doplní k disponibilnému dôchodku alebo upravenému disponibilnému dôchodku domácností pred stanovením úspor na strane použitia na účte dôchodkov.

Takýmto spôsobom sa v prípade úspor domácností získa rovnaká hodnota, ku ktorej by sa dospelo, ak by sa dôchodkové príspevky a dôchodkové príjmy neuvádzali na účte druhotného rozdelenia dôchodkov ako bežné transfery. Tieto úpravy sú potrebné na to, aby boli úspory domácností v súlade so zmenou ich nárokov na dôchodok uvádzanou na finančnom účte systému. Na strane použitia účtov príjmov jednotiek zodpovedných za platbu dôchodkov sú samozrejme potrebné opačné úpravy.

4.143. Čas zaznamenania: úpravy sa zaznamenávajú do rovnakého obdobia ako toky, z ktorých sa skladajú.

4.144. Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok sa zaznamenávajú na strane:

a) použitia na účtoch dôchodkov sektorov, do ktorých sú zaradené jednotky zodpovedné za vyplácanie dôchodkov;

b) použitia na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia (v prípade nerezidentských inštitúcií);

c) zdrojov na účte použitia dôchodkov sektora domácností;

d) zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia (v prípade nerezidentských domácností).

KAPITÁLOVÉ TRANSFERY (D.9)

4.145. *Definícia*: Kapitálové transfery si vyžadujú nadobudnutie alebo úbytok jedného alebo viacerých aktív aspoň jednou zo strán transakcie. Bez ohľadu na to, či ide o transfery v hotovosti, alebo v naturáliách, výsledkom je zodpovedajúca zmena vo finančných alebo nefinančných aktívach uvedených v súvahách jednej alebo oboch strán transakcie.

4.146. Kapitálový transfer v naturáliách je transfer vlastníctva aktíva (iného ako zásob a hotovosti) alebo zrušenie záväzku veriteľom bez akejkoľvek následne prijatej protihodnoty.

Kapitálový transfer v hotovosti je transfer hotovosti, ktorú prvá strana získala odpredajom aktíva alebo aktív (okrem zásob) alebo ktorú má alebo musí druhá strana použiť na nadobudnutie jedného alebo viacerých aktív (iných ako zásoby). Druhá strana, príjemca, je povinná použiť hotovosť na nadobudnutie jedného alebo viacerých aktív, čo je podmienka, za ktorej sa transfer realizuje.

Hodnota transferu nefinančného aktíva sa oceňuje odhadovanou cenou, za akú by sa aktívum, či už nové, alebo použité, mohlo predať na trhu, plus všetky náklady na dopravu, inštaláciu alebo ostatné náklady prevodu vlastníctva, ktoré vznikli darcovi, ale bez všetkých takýchto poplatkov, ktoré vznikli príjemcovi. Transfery finančných aktív sa oceňujú tým istým spôsobom ako iné nadobudnutia alebo úbytky finančných aktív alebo pasív.

4.147. Kapitálové transfery zahŕňajú dane z kapitálu (D.91), investičné dotácie (D.92) a ostatné kapitálové transfery (D.99).

Dane z kapitálu (D.91)

4.148. *Definícia:* Dane z kapitálu (D.91) pozostávajú z daní vyberaných v nepravidelných a vo veľmi dlhých odstupoch z hodnoty aktív alebo čistého majetku inštitucionálnych jednotiek alebo z hodnoty aktív prevedených medzi inštitucionálnymi jednotkami v súvislosti s dedičstvami, darmi medzi osobami alebo inými transfermi.

4.149. Dane z kapitálu (D.91) zahŕňajú:

a) dane z kapitálových transferov: dedičské dane, pozostalostné dane a darovacie dane medzi osobami, ktoré sa vyberajú z kapitálu príjemcov. Nie sú tu zahrnuté dane z predaja aktív;

b) kapitálové poplatky: občasné a mimoriadne poplatky z aktív alebo čistého majetku inštitucionálnych jednotiek. Zahŕňajú poplatky zo zhodnotenia, t. j. dane zo zvýšenia hodnoty poľnohospodárskej pôdy na základe povolenia používať pôdu na komerčné alebo obytné účely.

Dane z kapitálových ziskov sa nezaznamenávajú ako dane z kapitálu, ale ako bežné dane z dôchodkov, majetku atď.

4.150. Pri zaznamenávaní daní na účty sa používajú dva zdroje: sumy, v prípade ktorých existujú daňové výmery a priznania, alebo príjmové doklady.

a) Ak sa ako zdroj používajú daňové výmery a priznania, sumy sa pomocou koeficientu očistia o vymerané a priznané, ale nikdy nezinkasované sumy. Ďalšou možnosťou je kapitálový transfer príslušným sektorom, ktorého výška zodpovedá uvedenému očisteniu. Koeficienty sa odhadujú na základe predchádzajúcich skúseností a súčasných očakávaní, pokiaľ ide o vymerané a priznané, ale nikdy nezinkasované sumy. Sú rozdielne pre rôzne typy daní.

b) Ak sa ako zdroj používajú príjmové doklady, časovo sa ohraničia tak, aby sa príslušná suma priradila do obdobia, v ktorom sa uskutočnila činnosť, z ktorej vyplýva daňová povinnosť, alebo ak to nie je známe, do obdobia, v ktorom sa stanovila výška dane. Toto ohraničenie vychádza z priemerného časového odstupu medzi činnosťou (alebo stanovením výšky dane) a prijatím príjmového dokladu.

4.151. Dane z kapitálu sa zaznamenávajú na strane:

a) zmien pasív a čistého majetku (–)na kapitálovom účte sektorov, do ktorých sú zaradení platitelia daní;

b) zmien pasív a čistého majetku ca la (+) na kapitálovom účte verejnej správy;

c) zmien pasív a čistého majetku na kapitálovom účte zahraničia.

Investičné dotácie (D.92)

4.152. *Definícia:* Investičné dotácie (D.92) sú kapitálové transfery štátov alebo zahraničia v hotovosti alebo v naturáliách ostatným rezidentským alebo nerezidentským inštitucionálnym jednotkám na financovanie všetkých alebo niektorých nákladov na ich nadobudnutie fixných aktív.

Investičné dotácie zo zahraničia zahŕňajú dotácie, ktoré platia priamo inštitúcie Európskej únie [napríklad transfery z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV)].

4.153. Investičné dotácie v naturáliách zahŕňajú transfery dopravných zariadení, strojov a iného vybavenia verejnej správy iným rezidentským alebo nerezidentským jednotkám, ako aj priame poskytovanie budov alebo iných stavieb rezidentským alebo nerezidentským jednotkám.

4.154. V investičných dotáciách sa zaznamenáva hodnota tvorby kapitálu verejnou správou v prospech ostatných sektorov ekonomiky, ak je príjemca identifikovateľný a stáva sa vlastníkom kapitálu. V takýchto prípadoch sa tvorba kapitálu zaznamenáva na strane zmien aktív na kapitálovom účte príjemcu a je financovaná investičnou dotáciou, ktorá sa zaznamenáva na strane zmien pasív a čistého majetku na tom istom účte.

4.155. Investičné dotácie (D.92) zahŕňajú jednorazové platby určené na financovanie tvorby kapitálu počas toho istého obdobia a splátky vzťahujúce sa na tvorbu kapitálu počas skoršieho obdobia. Za investičné dotácie sa považujú tie časti ročných platieb verejnej správy, ktoré predstavujú umorenie dlhov podnikov, ktoré ich prijali na realizáciu projektov tvorby kapitálu verejnej správy.

4.156. Do investičných dotácií nie sú zahrnuté dotácie na bonifikáciu úrokov, ktoré poskytuje verejná správa. Prevzatie časti úrokového zaťaženia verejnou správou je bežná rozdeľovacia transakcia. Ak dotácia slúži súčasne na financovanie splácania prijatého dlhu aj na platbu úrokov z pôžičky kapitálu bez toho, aby sa tieto dva prvky mohli zaznamenať oddelene, celá dotácia sa na účtoch zaznamenáva ako investičná dotácia.

4.157. Investičné dotácie pre nefinančné korporácie a kvázikorporácie zahŕňajú okrem dotácií pre súkromné podniky aj kapitálové dotácie pre verejné podniky uznané za inštitucionálne jednotky za predpokladu, že si orgán verejnej správy, ktorý dotáciu poskytuje, neponechá pohľadávku voči verejnému podniku.

4.158. Investičné dotácie pre sektor domácností zahŕňajú dotácie na vybavenie a modernizáciu podnikov s výnimkou korporácií a kvázikorporácií a dotácie pre domácnosti na výstavbu, nákup a prestavbu obytných jednotiek.

4.159. Investičné dotácie pre verejnú správu zahŕňajú platby (s výnimkou úrokových dotácií) pre subsektory verejnej správy na financovanie tvorby kapitálu. Investičné dotácie v rámci verejnej správy sú interné toky sektora verejnej správy a neuvádzajú sa na konsolidovanom účte sektora ako celku. Príkladmi investičných dotácií v rámci verejnej správy sú transfery ústrednej štátnej správy miestnej samospráve na konkrétny účel financovania ich tvorby hrubého fixného kapitálu. Transfery určené na rôzne bližšie neurčené účely sa zaznamenávajú ako bežné transfery v rámci verejnej správy, aj ak sa použijú na pokrytie výdavkov tvorby kapitálu.

4.160 Investičné dotácie pre neziskové inštitúcie od verejnej správy a zo zahraničia sa od bežných transferov neziskovým inštitúciám odlišujú na základe kritéria stanoveného v odseku 4.159.

4.161. Na transfery, ktorých osobitným cieľom je financovať tvorbu kapitálu nerezidentských jednotiek, sa obmedzujú aj investičné dotácie pre zahraničie. Zahŕňajú napríklad nevyžiadané transfery na výstavbu mostov, ciest, tovární, nemocníc alebo škôl v rozvojových krajinách alebo na výstavbu budov pre medzinárodné organizácie. Môžu obsahovať platby splátok počas určitého obdobia, ako aj jednorazové platby. Táto položka pokrýva aj dodávku fixného kapitálu bezplatne alebo za zníženú cenu.

4.162. Čas zaznamenania: investičné dotácie v hotovosti sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom je splatná príslušná platba. Investičné dotácie v naturáliách sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa realizuje prevod vlastníctva aktíva.

4.163. Investičné dotácie sa zaznamenávajú na strane:

a) zmien pasív a čistého majetku (–) na kapitálovom účte verejnej správy;

b) zmien pasív a čistého majetku ca la (+) na kapitálovom účte sektorov prijímajúcich dotácie;

c) zmien pasív a čistého majetku na kapitálovom účte zahraničia.

Ostatné kapitálové transfery (D.99)

4.164. *Definícia:* Ostatné kapitálové transfery (D.99) zahŕňajú iné transfery, ako sú investičné dotácie a dane z kapitálu, ktoré samy osebe nepredstavujú prerozdelenie dôchodkov, ale prerozdelenie úspor alebo majetku medzi rôzne sektory alebo subsektory ekonomiky alebo zahraničia. Môžu sa realizovať v hotovosti alebo v naturáliách (prípady prevzatia dlhu alebo zrušenia dlhu) a zodpovedajú nepovinným transferom majetku.

4.165. Ostatné kapitálové transfery (D.99) zahŕňajú tieto transakcie:

a) platby verejnej správy alebo zahraničia vlastníkom investičného majetku zničeného alebo poškodeného vojnou v dôsledku iných politických udalostí alebo prírodných katastrof (povodní atď.);

b) transfery verejnej správy nefinančným korporáciám a kvázikorporáciám na pokrytie strát akumulovaných počas niekoľkých finančných rokov alebo výnimočných strát z príčin mimo kontroly podniku (aj v prípade kapitálovej injekcie);

c) transfery medzi subsektormi verejnej správy určené na pokrytie neočakávaných výdavkov alebo akumulovaných deficitov. Takéto transfery medzi subsektormi verejnej správy sú toky v rámci sektora verejnej správy a neuvádzajú sa na konsolidovaných účtoch sektora ako celku;

d) nevratné bonusové platby z úspor poskytnuté verejnou správou domácnostiam za odmenu za ich úspory realizované počas obdobia niekoľkých rokov;

e) dedičstvá, veľké dary medzi osobami a dary medzi jednotkami patriacimi do rôznych sektorov vrátane dedičstiev a veľkých darov neziskovým inštitúciám. Príkladmi darov neziskovým inštitúciám sú dary univerzitám na pokrytie nákladov vybudovania nových obytných internátov, knižníc, laboratórií atď.;

f) súvzťažnú transakciu zrušenia dlhov po dohode medzi inštitucionálnymi jednotkami patriacimi do rôznych sektorov alebo subsektorov (napríklad zrušenie dlhu, ktorý má voči štátu cudzia krajina; platby na splnenie záruk oslobodzujúcich dlžníkov od ich záväzkov) - okrem osobitného prípadu daní a sociálnych príspevkov platených sektoru verejnej správy [pozri písmeno j)]. Takéto zrušenia po vzájomnej dohode sa považujú za kapitálový transfer veriteľa dlžníkovi vo výške rovnajúcej sa hodnote nesplateného dlhu v čase jeho zrušenia. Podobne sa za kapitálový transfer považuje aj súvzťažná transakcia prevzatia dlhu a iné podobné transakcie (aktivácia záruk týkajúcich sa neštandardizovaných schém záruk alebo prepracovanie harmonogramu splátok v prípade zániku alebo transferu časti dlhu). Nezahŕňa sa tu však:

1. zrušenie finančných nárokov a prevzatie záväzkov kvázikorporácií vlastníkom kvázikorporácie. Tento prípad sa považuje za transakciu s majetkovými účasťami a akciami investičných fondov (F.5);

2. zrušenie a prevzatie dlhu verejnej korporácie verejnou správou, ak táto kvázikorporácia prestáva v systéme existovať ako inštitucionálna jednotka. Tento prípad sa zaznamenáva na účte ostatných zmien objemu aktív (K.5);

3. zrušenie a prevzatie dlhu verejnej korporácie verejnou správou v súvislosti s prebiehajúcim procesom privatizácie, ktorá sa má dosiahnuť v krátkom časovom horizonte. Tento prípad sa považuje za transakciu s majetkovými účasťami a akciami investičných fondov (F.5).

Odpísanie dlhu nie je transakciou medzi inštitucionálnymi jednotkami, a preto sa nezaznamenáva ani na kapitálovom účte, ani na finančnom účte. Ak sa veriteľ rozhodne dlh odpísať, zaznamenáva sa to na účtoch ostatných zmien objemu aktív veriteľa aj dlžníka. Rezervy na nedobytné pohľadávky sa považujú za interné položky podnikového účtovníctva, ktoré sa nezaznamenávajú, s výnimkou prípadu očakávaných strát z nevýnosných úverov, ktoré sa na súvahách zaznamenávajú ako informačné položky. Transakciou nie je ani jednostranné odmietnutie dlhu dlžníkom, a preto sa nezaznamenáva;

g) tú časť realizovaných kapitálových ziskov (alebo strát), ktorá sa prerozdeľuje do iného sektora, ako sú napríklad kapitálové zisky, ktoré poisťovacie spoločnosti prerozdeľujú domácnostiam. Súvzťažné transakcie transferov, ktoré verejná správa prijíma nepriamo (napríklad prostredníctvom holdingovej spoločnosti) v súvislosti s privatizáciou, sa však zaznamenávajú ako finančné transakcie s majetkovými účasťami a akciami investičných fondov (F.5) a nemajú žiadny vplyv na úroveň čistých poskytnutých/prijatých pôžičiek verejnej správy;

h) veľké platby náhrad za škody alebo zranenia nepokryté poistkami [s výnimkou platieb verejnej správy alebo zahraničia uvedených v písmene a)]. Platby sú uložené súdom alebo urovnané mimosúdnou cestou. Príkladmi sú platby náhrad za škody spôsobené veľkými výbuchmi, únikmi ropy, vedľajšími účinkami liekov atď.;

i) mimoriadne platby zamestnávateľov (vrátane verejnej správy) alebo verejnej správy (ako súčasť jej sociálnej funkcie) do fondov sociálneho poistenia, ak sú tieto platby určené na zvýšenie poistnotechnických rezerv týchto fondov. Ako ostatné kapitálové transfery (D.99) sa zaznamenáva aj zodpovedajúca úprava medzi fondmi sociálneho poistenia a domácnosťami;

j) keď sa dane a sociálne príspevky platené sektoru verejnej správy zaznamenávajú podľa daňových výmerov a priznaní, časť, ktorá sa pravdepodobne nezinkasuje, sa vyrovnáva v tom istom účtovnom období. Na tento účel sa v položke D.995 zaznamenávajú „ostatné kapitálové transfery“ (D.99) medzi verejnou správou a príslušnými sektormi. Tento tok D.995 sa ďalej člení podľa kódov príslušných daní a sociálnych príspevkov;

k) poistné vyrovnania po katastrofe: po katastrofe sa celá hodnota nárokov na plnenie v súvislosti s katastrofou na základe informácií odvetvia poisťovníctva zaznamenáva ako kapitálový transfer poisťovacích korporácií držiteľom poistiek. Ak odvetvie poisťovníctva nemôže poskytnúť informácie o nárokoch na plnenie v súvislosti s katastrofou, tieto nároky sa odhadujú ako rozdiel medzi skutočnými nárokmi a upravenými nárokmi v období katastrofy;

l) aktíva budované spoločenstvom, v prípade ktorých zodpovednosť za udržiavanie potom preberá verejná správa.

4.166. Čas zaznamenania sa určuje takto:

a) ostatné kapitálové transfery v hotovosti sa zaznamenávajú do obdobia splatnosti platby;

b) ostatné kapitálové transfery v naturáliách sa zaznamenávajú do obdobia prevodu vlastníctva aktíva alebo do obdobia zrušenia pasíva veriteľom.

4.167. Ostatné kapitálové transfery sa uvádzajú na strane zmien pasív a čistého majetku na kapitálovom účte sektorov a zahraničia.

ZAMESTNANECKÉ OPCIE NA AKCIE

4.168. Osobitnou formou naturálnych dôchodkov je, keď zamestnávateľ dáva zamestnancovi opcie na nákup akcií (podielov) v budúcnosti za vopred stanovenú cenu. Zamestnanecká opcia na akcie sa podobá finančnému derivátu a zamestnanec sa môže rozhodnúť neuplatniť právo na opciu buď z toho dôvodu, že cena akcie je teraz nižšia ako cena, za akú môže opciu uplatniť, alebo z toho dôvodu, že už u uvedeného zamestnávateľa nepracuje, a tým právo na opciu stratil.

4.169. Zamestnávateľ obvykle informuje svojich zamestnancov o rozhodnutí dať k dispozícii opcie na akcie za určitú cenu (realizačná alebo uplatniteľná cena) po určitom čase za určitých podmienok (napríklad, že zamestnanec je stále zamestnaný v podniku, alebo v závislosti od výkonnosti podniku). Čas zaznamenania zamestnaneckých opcií na akcie sa v národných účtoch musí presne stanoviť. „Dátum poskytnutia“ je dátum poskytnutia opcie zamestnancovi, „dátum vzniku nároku“ je najskorší dátum, ku ktorému sa môže uplatniť nárok na opciu, a „dátum uplatnenia“ je dátum, ku ktorému sa nárok na opciu skutočne uplatňuje (alebo zaniká).

4.170. Podľa účtovných odporúčaní Rady pre medzinárodné účtovné štandardy (IASB) podnik k dátumu poskytnutia odvodí objektívnu hodnotu pre opcie tak, že realizačnú cenu akcií v tom čase vynásobí počtom opcií, v prípade ktorých sa očakáva, že sa budú môcť uplatniť v deň nároku, a výsledok vydelí počtom služobných rokov, ktoré sa podľa predpokladov do dňa nároku odpracujú.

4.171. V ESA sa môže hodnota opcií odhadnúť pomocou cenového modelu opcií na akcie, ak neexistuje sledovateľná trhová cena ani odhad korporácie v súlade s práve uvedenými odporúčaniami. Takéto modely slúžia na zachytenie dvoch účinkov na hodnotu opcie. Prvým je prognóza sumy, o ktorú trhová cena príslušných akcií prekročí realizačnú cenu ku dňu nároku. Druhým je očakávanie, že cena bude odo dňa nároku do dňa uplatnenia ďalej stúpať.

4.172. Pred uplatnením nároku na opciu má dohoda medzi zamestnávateľom a zamestnancom povahu finančného derivátu a ako taká je uvedená na finančných účtoch obidvoch strán.

4.173. Hodnota zamestnaneckej opcie na akcie sa odhaduje k dátumu poskytnutia. Táto suma sa musí zahrnúť do odmien zamestnancov podľa možnosti rozdelených na obdobie medzi dátumom poskytnutia a prvým dátumom nároku. Ak to nie je možné, hodnota opcie sa zaznamenáva k dátumu nároku.

4.174. Náklady na spravovanie zamestnaneckých opcií na akcie znáša zamestnávateľ a považujú sa za súčasť medzispotreby rovnako ako všetky ostatné administratívne funkcie súvisiace s odmenami zamestnancov.

4.175. Hoci hodnota opcií na akcie sa považuje za dôchodok, zamestnanecké opcie na akcie nie sú spojené s investičným dôchodkom.

4.176. Na finančnom účte sa nadobudnutie zamestnaneckých opcií na akcie domácnosťami priraďuje k zodpovedajúcej časti odmien zamestnancov so zodpovedajúcim pasívom zamestnávateľa.

4.177. V zásade sa každá zmena hodnoty medzi dátumom poskytnutia a dátumom nároku považuje za súčasť odmien zamestnancov, zatiaľ čo akékoľvek zmeny hodnoty od dátumu nároku do dátumu uplatnenia sa nepovažujú za odmeny zamestnancov, ale za zisk alebo stratu z držby. V praxi je nanajvýš nepravdepodobné, že odhady nákladov, ktoré majú v súvislosti so zamestnaneckými opciami na akcie zamestnávatelia, sa od dátumu poskytnutia do dátumu uplatnenia zmenia. Z pragmatických dôvodov sa preto celý nárast od dátumu poskytnutia do dátumu uplatnenia považuje za zisk alebo stratu z držby. Nárast hodnoty ceny akcie nad realizačnú cenu je ziskom z držby v prípade zamestnanca a stratou z držby v prípade zamestnávateľa a naopak.

4.178. Pri uplatňovaní zamestnaneckých opcií na akcie sa položka v súvahe vypúšťa a nahrádza ju hodnota nadobudnutých akcií (podielov). K tejto zmene zaradenia dochádza prostredníctvom transakcií na finančnom účte, a nie prostredníctvom účtu iných zmien objemu aktív.

KAPITOLA 5

FINANČNÉ TRANSAKCIE

5.01. *Definícia*: Finančné transakcie (F) sú transakcie s finančnými aktívami (AF) a pasívami medzi rezidentskými inštitucionálnymi jednotkami, ako aj medzi nimi a nerezidentskými inštitucionálnymi jednotkami.

5.02. Za finančnú transakciu medzi inštitucionálnymi jednotkami sa považuje súčasný vznik alebo zánik finančného aktíva a jeho protihodnoty na strane pasív, alebo zmena vlastníctva finančného aktíva alebo prevzatie záväzku.

VŠEOBECNÉ CHARAKTERISTIKY FINANČNÝCH TRANSAKCIÍ

Finančné aktíva, finančné pohľadávky a záväzky

5.03. *Definícia*: Finančné aktíva pozostávajú zo všetkých finančných pohľadávok, majetkových účastí a zlata v prútoch, ktoré je zložkou menového zlata.

5.04. Finančné aktíva sú uchovávateľmi hodnoty, pričom ich držba alebo používanie počas určitého obdobia predstavuje pre ekonomického vlastníka prínos alebo viacnásobný prínos. Sú prostriedkom prenosu hodnoty z jedného účtovného obdobia do ďalšieho účtovného obdobia. Uvedené prínosy sa zaúčtujú prostredníctvom platieb, ktorými sú zvyčajne obeživo (AF.21) a prevoditeľné vklady (AF.22).

5.05. *Definícia*: Finančná pohľadávka je právo veriteľa na platbu alebo sériu platieb od dlžníka.

Finančné pohľadávky sú finančnými aktívami, ku ktorým existujú zodpovedajúce záväzky. Majetkové účasti a akcie alebo podielové listy investičných fondov (AF.5) sa považujú za finančné aktívum so zodpovedajúcim záväzkom, hoci pohľadávka držiteľa voči korporácii nie je určená pevnou sumou.

5.06. *Definícia*: Záväzky vznikajú, keď je dlžník povinný poskytnúť veriteľovi platbu alebo sériu platieb.

5.07. Zlato v prútoch ako zložka menového zlata, ktoré držia menové orgány ako rezervné aktívum, sa považuje za finančné aktívum, aj keď držiteľ nemá pohľadávku voči iným určeným jednotkám. Pre zlato v prútoch neexistujú zodpovedajúce pasíva.

Podmienené aktíva a podmienené pasíva

5.08. *Definícia*: Podmienené aktíva a podmienené pasíva predstavujú dohody, na základe ktorých jedna strana je povinná poskytnúť platbu alebo sériu platieb inej jednotke iba v prípade, ak sú splnené určité špecifické podmienky.

Keďže podmienené aktíva a podmienené pasíva nezakladajú nepodmienené povinnosti, nepovažujú sa za finančné aktíva a pasíva.

5.09. Podmienené aktíva a podmienené pasíva zahŕňajú:

a) jednorazové záruky za platbu tretích strán, pretože platba sa vyžaduje iba v prípade nesplnenia finančného záväzku dlžníka;

b) úverové prísľuby, ktorými sa poskytuje záruka, že sa finančné prostriedky sprístupnia, ale žiadne finančné aktívum neexistuje až do momentu ich skutočného poskytnutia;

c) akreditívy, ktoré predstavujú prísľuby platby podmienené predložením určitých dokumentov, ktoré sú špecifikované v zmluve;

d) úverové linky, ktoré sú prísľubmi úverov určenému zákazníkovi až do výšky stanoveného limitu;

e) upísané zmenkové emisné poukážky (note issuance facility – NIF), ktoré poskytujú záruku, že potenciálny dlžník bude schopný predať krátkodobé dlhové cenné papiere nazývané zmenky a že banka, ktorá tento nástroj vytvorila, odkúpi všetky zmenky, ktoré sa nepredajú na trhu, alebo poskytne preddavky v zodpovedajúcej hodnote, a

f) nároky na dôchodok v rámci dávkovo definovaných zamestnávateľských dôchodkových schém nefinancovaných z fondov verejnej správy alebo penzijných fondov sociálneho zabezpečenia. Tieto nároky na dôchodok, ktoré k danému dátumu vznikli v sociálnom poistení, a nie priamo v hlavných účtoch, sa zaznamenávajú v doplnkovej tabuľke.

5.10. Medzi podmienené aktíva a podmienené pasíva nepatria:

a) rezervy poistných, penzijných a štandardizovaných schém záruk (AF.6);

b) finančné deriváty (AF.7), kde samotné dohody majú trhovú hodnotu, pretože sú obchodovateľné alebo sa môžu realizovať na trhu.

5.11. Hoci sa podmienené aktíva a podmienené pasíva nezaznamenávajú v systéme účtov, sú dôležité pre tvorbu opatrení a analytické účely a informácie o nich je potrebné zbierať a uvádzať vo forme dodatočných údajov. Hoci sa v súvislosti s podmienenými aktívami a podmienenými pasívami nemusia uskutočniť žiadne platby, vysoká úroveň podmienených aktív a pasív môže znamenať neželanú úroveň rizika na strane jednotiek, ktoré ich poskytli.

Box 5.1 – Zaznamenanie záruk v systéme

B5.1.1. *Definícia*: Záruky sú dohody, v rámci ktorých sa ručiteľ zaväzuje veriteľovi, že mu v prípade nesplnenia finančného záväzku dlžníka nahradí stratu, ktorú by veriteľ inak utrpel.

Za poskytnutie záruky sa často platí poplatok.

B5.1.2. Rozlišujú sa tri rôzne typy záruk. Tieto sa vzťahujú len na záruky poskytnuté v prípade finančných aktív. Nenavrhuje sa žiadny osobitý spôsob zaznamenania záruk poskytovaných vo forme výrobných záruk alebo iných foriem záruky. Ide o tri typy záruk:

a) záruky poskytnuté vo forme finančného derivátu, ako napríklad swap na kreditné zlyhanie. Takéto deriváty sú založené na riziku zlyhania podkladových finančných aktív a nie sú prepojené s individuálnymi pôžičkami ani dlhovými cennými papiermi;

b) štandardizované záruky sa poskytujú vo veľkých množstvách zvyčajne na dosť malé sumy. Príkladmi sú záruky za vývozné úvery alebo záruky za študentské pôžičky. Hoci je výška pravdepodobnosti uplatnenia niektorej zo štandardizovaných záruk neistá, skutočnosť, že existuje množstvo podobných záruk, znamená, že možno spoľahlivo odhadnúť počet uplatnených záruk. Štandardizované záruky sa zaznamenajú ako záruky, z ktorých vznikajú finančné aktíva, a nie ako podmienené aktíva;

c) jednorazové záruky, pri ktorých súvisiace riziko nemožno vypočítať so žiadnym stupňom presnosti z dôvodu chýbajúcich informácií o podobných prípadoch. Poskytnutie jednorazovej záruky sa považuje za podmienené aktívum alebo podmienené pasívum a nezaznamenáva sa ako finančné aktívum alebo pasívum.

Kategórie finančných aktív a pasív

5.12. Rozlišuje sa osem kategórií finančných aktív:

AF.1 menové zlato a zvláštne práva čerpania;

AF.2 obeživo a vklady;

AF.3 dlhové cenné papiere;

AF.4 pôžičky;

AF.5 majetkové účasti a akcie alebo podielové listy investičných fondov;

AF.6 poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk;

AF.7 finančné deriváty a opcie na akcie pre zamestnancov;

AF.8 ostatné pohľadávky/záväzky.

5.13. Každé finančné aktívum má protihodnotu na strane pasív s výnimkou zlata v prútoch, ktoré je zložkou menového zlata v držbe menových orgánov ako rezervné aktívum a ktoré je zaradené do kategórie menového zlata a zvláštnych práv čerpania (F.1). S prihliadnutím na túto výnimku sa rozlišuje osem kategórií pasív, ktorým na druhej strane zodpovedajú kategórie finančných aktív.

5.14. Klasifikácia finančných transakcií zodpovedá klasifikácii finančných aktív a pasív. Rozlišuje sa osem kategórií finančných transakcií týkajúcich sa:

F.1 menového zlata a zvláštnych práv čerpania;

F.2 obeživa a vkladov;

F.3 dlhových cenných papierov;

F.4 pôžičiek;

F.5 majetkových účastí a akcií alebo podielových listov investičných fondov;

F.6 poistných, penzijných a štandardizovaných schém záruk;

F.7 finančných derivátov a opcií na akcie pre zamestnancov;

F.8 ostatných pohľadávok/záväzkov.

5.15. Vzhľadom na symetriu finančných aktív a pasív sa pojem „nástroj“ používa vo vzťahu k aspektom finančných transakcií tak na strane aktív, ako aj na strane pasív. Jeho použitie neznamená rozšírenie rozsahu finančných aktív a pasív zahrnutím mimosúvahových položiek, ktoré sa niekedy v menových a finančných štatistikách opisujú ako finančné nástroje.

Súvahové účty, finančný účet a ostatné toky

5.16. V súvahe sú zaznamenané držané finančné aktíva a nevyrovnané pasíva k určitému časovému momentu. Finančné transakcie majú za následok zmeny medzi počiatočnou a konečnou súvahou. K zmenám medzi počiatočnou a konečnou súvahou však takisto dochádza z dôvodu ostatných tokov, ktoré nie sú interakciami medzi inštitucionálnymi jednotkami na základe vzájomnej dohody. Ostatné toky, ktoré sa vzťahujú na finančné aktíva a pasíva, sú rozčlenené na precenenie finančných aktív a pasív a zmeny objemu finančných aktív a pasív, ktoré nevznikajú z finančných transakcií. Precenenia sa zaznamenávajú na účte precenenia a zmeny objemu na účte ostatných zmien objemu aktív.

5.17. Finančný účet je posledným účtom v postupnosti účtov, v ktorom sa zaznamenávajú transakcie. Finančný účet nemá bilančnú položku, ktorá sa prenáša do ďalšieho účtu. Bilančnou položkou finančného účtu – čistých prírastkov finančných aktív mínus čistý prírastok pasív – sú čisté poskytnuté pôžičky (+) alebo čisté prijaté pôžičky (–) (B.9F).

5.18. Bilančná položka finančného účtu je koncepčne identická s bilančnou položkou kapitálového účtu. V praxi sa medzi nimi zvyčajne vyskytuje diskrepancia, pretože sú vypočítavané na základe odlišných štatistických údajov.

Oceňovanie

5.19. Finančné transakcie sa zaznamenávajú v hodnote transakcie, t. j. v hodnotách vyjadrených v národnej mene, v ktorej sa príslušné finančné aktíva a/alebo pasíva vytvorili, zrušili, vymieňali alebo prevzali medzi inštitucionálnymi jednotkami za komerčných podmienok.

5.20. Finančné transakcie a im zodpovedajúce súvzťažné finančné alebo nefinančné transakcie sa zaznamenávajú v rovnakej transakčnej hodnote. Existujú tri možnosti:

a) finančná transakcia má za následok platbu v národnej mene: hodnota transakcie sa rovná vymieňanej sume;

b) finančná transakcia je transakciou v cudzej mene a jej zodpovedajúca súvzťažná transakcia nie je transakciou v národnej mene: hodnota transakcie sa rovná sume prepočítanej do národnej meny pri trhovom kurze v čase, keď sa platba uskutočňuje, a

c) ani finančná transakcia, ani jej zodpovedajúca súvzťažná transakcia nie sú transakciou v hotovosti alebo prostredníctvom iných spôsobov platby: hodnotou transakcie je aktuálna trhová hodnota finančných aktív a/alebo pasív, ktorých sa transakcia týka.

5.21. Hodnota transakcie sa vzťahuje na špecifickú finančnú transakciu a jej zodpovedajúcu súvzťažnú transakciu. Z hľadiska koncepcie je hodnota transakcie odlišná od hodnoty stanovenej na trhu, objektívnej trhovej ceny alebo ceny, ktorou sa má vyjadriť zovšeobecnenie cien pre skupinu podobných finančných aktív a/alebo pasív. Avšak v prípadoch, keď súvzťažná transakcia k finančnej transakcii je napríklad transfer, a preto sa finančná transakcia môže realizovať za iných ako výlučne komerčných podmienok, sa za hodnotu transakcie považuje aktuálna trhová hodnota finančných aktív a/alebo pasív, ktorých sa transakcia týka.

5.22. Hodnota transakcie nezahŕňa poplatky za službu, poplatky, provízie alebo podobné platby za služby poskytované pri realizácii transakcií; takéto položky sa majú zaznamenávať ako platby za služby. Vylúčené sú takisto dane z finančných transakcií, ktoré sa považujú za dane zo služieb v rámci daní z produktov. Keď v rámci finančnej transakcie vzniknú nové záväzky, hodnota transakcie sa rovná výške prijatého záväzku bez vopred zaplatených úrokov. Podobne v prípade zániku záväzku musí hodnota transakcie zodpovedať zníženiu záväzkov tak pre veriteľa, ako aj pre dlžníka.

Zaznamenávanie v čistej a hrubej hodnote

5.23. *Definícia*: Zaznamenávanie finančných transakcií v čistej hodnote znamená, že nadobudnutie finančných aktív sa vyjadruje bez úbytku finančných aktív a že vznik pasív sa vyjadruje bez splátok pasív.

Finančné transakcie môžu byť vyjadrené v čistej hodnote pre finančné aktíva s rôznymi vlastnosťami a s rôznymi dlžníkmi alebo veriteľmi za predpokladu, že patria do rovnakej kategórie alebo subkategórie.

5.24. *Definícia*: Zaznamenávanie finančných transakcií v hrubej hodnote znamená, že nadobudnutie a úbytok finančných aktív, ako aj vznik a splátky pasív sa vyjadrujú osobitne.

Zaznamenávanie finančných transakcií v hrubej hodnote vyjadruje rovnakú hodnotu čistých poskytnutých a čistých prijatých pôžičiek ako v prípade, keby sa finančné transakcie zaznamenávali v čistej hodnote.

Finančné transakcie sa majú zaznamenávať v hrubej hodnote v prípadoch podrobných analýz finančného trhu.

Konsolidácia

5.25. *Definícia*: Konsolidácia na finančnom účte sa vzťahuje na proces vylučovania transakcií s finančnými aktívami v rámci danej skupiny inštitucionálnych jednotiek so zodpovedajúcimi súvzťažnými transakciami na strane pasív v rámci rovnakej skupiny inštitucionálnych jednotiek.

Konsolidáciu možno vykonať na úrovni celej národnej ekonomiky, inštitucionálnych sektorov alebo subsektorov. Finančný účet zahraničia je *a priori* konsolidovaný, pretože sa zaznamenávajú iba transakcie nerezidentských inštitucionálnych jednotiek s rezidentskými inštitucionálnymi jednotkami.

5.26. Na rôzne druhy analýz sa hodia rôzne úrovne konsolidácie. Napríklad konsolidácia finančného účtu za celú národnú ekonomiku kladie dôraz na finančné transakcie tejto ekonomiky s nerezidentskými inštitucionálnymi jednotkami, pretože všetky finančné transakcie medzi rezidentskými inštitucionálnymi jednotkami sa navzájom vylučujú pri konsolidácii. Konsolidácia medzi sektormi umožňuje zistiť celkové finančné transakcie medzi sektormi s čistými poskytnutými pôžičkami a sektormi s čistými prijatými pôžičkami. Konsolidácia na úrovni subsektora finančných korporácií môže poskytnúť oveľa viac podrobnejších údajov o finančnom sprostredkovaní a umožní napríklad identifikáciu transakcií peňažných finančných inštitúcií s inými finančnými korporáciami, ako aj s inými rezidentskými sektormi a nerezidentskými inštitucionálnymi jednotkami. Ďalšou oblasťou, kde môže byť konsolidácia na úrovni subsektora zaujímavá, je sektor verejnej správy, pretože transakcie medzi rôznymi subsektormi verejnej správy nie sú vylúčené.

5.27. Účtovné položky v ESA 2010 nie sú spravidla konsolidované, pretože na konsolidáciu finančného účtu sú potrebné informácie o zodpovedajúcich zoskupeniach inštitucionálnych jednotiek na druhej strane. To si vyžaduje údaje o finančných transakciách na báze „od koho komu“. Napríklad zostavenie konsolidovaných pasív sektora verejnej správy si vyžaduje rozlišovať v prípade držiteľov pasív sektora verejnej správy medzi držiteľmi patriacimi do sektora verejnej správy a ostatnými inštitucionálnymi jednotkami.

Očistenie

5.28. *Definícia*: Očistenie je konsolidáciou na úrovni jednej inštitucionálnej jednotky, pri ktorej sa účtovné položky na oboch stranách účtu pre rovnakú transakčnú položku navzájom vylučujú. Očistenie sa nevykonáva, pokiaľ chýbajú údaje zo zdrojov.

5.29. Možno rozlišovať rôzne stupne očistenia podľa toho, ako sa transakcie s pasívami odpočítavajú od transakcií s finančnými aktívami pre rovnakú kategóriu alebo subkategóriu finančných aktív.

5.30. Ak jedno oddelenie inštitucionálnej jednotky nakúpi dlhopisy emitované iným oddelením rovnakej inštitucionálnej jednotky, na finančnom účte jednotky sa nezaznamená transakcia ako nadobudnutie pohľadávky jedného oddelenia voči druhému oddeleniu. Transakcia sa zaznamená ako zánik pasív, a nie ako nadobudnutie konsolidujúcich sa aktív. Takéto finančné nástroje sa považujú za nástroje vyjadrené v čistej hodnote. Aby sa dodržali právne predpisy vykazovania, očistenie sa nevykonáva, ak je potrebné zaznamenať finančný nástroj tak na strane aktív, ako aj na strane pasív.

5.31. Je možné, že očisteniu sa nebude dať vyhnúť v prípade transakcií inštitucionálnej jednotky s finančnými derivátmi, kde zvyčajne nie sú dostupné osobitné údaje o transakciách s aktívami a pasívami. Je preto vhodné vyjadriť tieto transakcie v čistej hodnote, pretože hodnota pozície finančných derivátov sa môže meniť, t. j. z pohľadávky sa môže stať záväzok, pretože hodnota podkladového nástroja derivátového kontraktu sa mení vo vzťahu k cene vyjadrenej v kontrakte.

Účtovné pravidlá pre finančné transakcie

5.32. Poštvorný zápis je postup účtovania, pri ktorom sa každá transakcia týkajúca sa dvoch inštitucionálnych jednotiek zaznamenáva dvakrát pre každú jednotku. Napríklad výmena výrobkov za hotovosť medzi podnikmi sa zaznamená na účte produkcie aj finančnom účte každej jednotky. Poštvorné účtovanie zaisťuje symetriu vykazovania zúčastnených inštitucionálnych jednotiek a konzistentnosť účtov.

5.33. Finančná transakcia má vždy zodpovedajúcu súvzťažnú transakciu. Touto súvzťažnou transakciou môže byť iná finančná transakcia alebo nefinančná transakcia.

5.34. V prípade, keď sú transakcia a jej súvzťažná transakcia obe finančnými transakciami, menia portfólio finančných aktív a pasív a môžu takisto zmeniť celkovú výšku finančných aktív a pasív inštitucionálnych jednotiek, avšak nemenia výšku poskytnutých/prijatých čistých pôžičiek alebo čistého majetku.

5.35. Súvzťažnou transakciou k finančnej transakcii môže byť nefinančná transakcia, ako napríklad transakcia s produktmi, rozdeľovacia transakcia alebo transakcia s nefinančnými neprodukovanými aktívami. V prípadoch, kde zodpovedajúca súvzťažná transakcia k finančnej transakcii nie je finančnou transakciou, mení sa výška čistých poskytnutých/prijatých pôžičiek inštitucionálnych jednotiek.

Finančná transakcia so zodpovedajúcou súvzťažnou transakciou vo forme bežného alebo kapitálového transferu

5.36. Súvzťažnou transakciou k finančnej transakcii môže byť transfer. V tomto prípade finančná transakcia predstavuje zmenu vlastníctva finančného aktíva alebo prevzatie záväzku dlžníka, známe ako prevzatie dlhu, alebo súčasný zánik finančného aktíva a jemu zodpovedajúcej protihodnoty na strane záväzkov, známe ako zrušenie alebo odpustenie dlhu. Prevzatie dlhu a zrušenie dlhu sú kapitálové transfery (D.9) a zaznamenávajú sa na kapitálovom účte.

5.37. Ak vlastník kvázikorporácie prevezme záväzky kvázikorporácie alebo zruší finančné pohľadávky voči kvázikorporácii, zodpovedajúcou súvzťažnou transakciou k prevzatiu dlhu alebo zrušeniu dlhu je transakcia s majetkovými účasťami (F.51). Keď je však cieľom operácie úhrada naakumulovaných strát alebo výnimočne veľkej straty alebo sa vykonáva v súvislosti s trvalými stratami, vtedy sa operácia klasifikuje ako nefinančná transakcia – kapitálový alebo bežný transfer.

5.38. Ak vláda zruší alebo prevezme dlh od verejnej korporácie, ktorá ako inštitucionálna jednotka v systéme zanikne, nezaznamenáva sa žiadna transakcia na kapitálovom účte ani finančnom účte. V tomto prípade sa tok zaznamenáva na účte ostatných zmien objemu aktív.

5.39. Ak vláda zruší alebo prevezme dlh verejnej korporácie ako súčasť procesu privatizácie, ktorá sa má ukončiť v krátkom časovom horizonte, súvzťažná transakcia je transakcia s majetkovými účasťami (F.51) až do celkovej výšky príjmov z privatizácie. Inými slovami, zrušenie alebo prevzatie dlhu verejnej korporácie vládou sa považuje za dočasné navýšenie jej majetkovej účasti v korporácii. Privatizácia znamená vzdanie sa kontroly nad uvedenou verejnou korporáciou predajom majetkovej účasti. Takéto zrušenie alebo prevzatie dlhu má za následok zvýšenie vlastného kapitálu verejnej korporácie aj bez emisie majetkových účastí.

5.40. Odpísanie alebo zníženie hodnoty nedobytných pohľadávok veriteľmi a jednostranné zrušenie záväzku dlžníkom, známe ako odmietnutie zaplatiť dlh, nie sú transakcie, pretože pri nich nedochádza k interakcii medzi inštitucionálnymi jednotkami na základe vzájomnej dohody. Odpísanie alebo zníženie hodnoty nedobytných pohľadávok veriteľmi sa zaznamenáva na účte ostatných zmien objemu aktív.

Finančná transakcia so súvzťažnou transakciou vo forme dôchodku z majetku

5.41. Súvzťažnou transakciou k finančnej transakcii môže byť dôchodok z majetku.

5.42. Úroky (D.41) sú pohľadávky veriteľov a záväzky dlžníkov z určitých druhov finančných pohľadávok klasifikovaných do kategórií menové zlato a zvláštne práva čerpania (AF.1), obeživo a vklady (AF.2), dlhové cenné papiere (AF.3), pôžičky (AF.4) a ostatné pohľadávky/záväzky (AF.8).

5.43. Úrok sa zaznamená tak, ako prirastá veriteľovi postupom času zo zostatkovej istiny. Súvzťažnou transakciou k zaznamenaniu úrokov (D.41) je finančná transakcia, ktorou sa vytvára finančná pohľadávka veriteľa voči dlžníkovi. Akumulácia úrokov sa zaznamenáva na finančnom účte spolu s finančným nástrojom, na ktorý sa vzťahuje. Výsledkom tejto finančnej transakcie je to, že úrok sa reinvestuje. Skutočná platba úrokov sa nezaznamenáva ako úroky (D.41), ale ako transakcia s obeživom a vkladmi (F.2), ktorej zodpovedá ekvivalentné splatenie relevantného aktíva, ktorým sa znižuje čistá finančná pohľadávka veriteľa voči dlžníkovi.

5.44. Nezaplatenie pripísaných úrokov v čase splatnosti vedie k nedoplatku úrokov. Keďže sa zaznamenáva pripísaný úrok, nezaplatené úroky nemenia celkovú sumu finančných aktív a pasív.

5.45. Dôchodok korporácií sa skladá z dividend (D.421), výberov dôchodkov z kvázikorporácií (D.422), reinvestovaných ziskov z priamych zahraničných investícií (D.43) a nerozdelených ziskov domácich podnikov. Výsledkom súvzťažnej finančnej transakcie v prípade reinvestovaných ziskov je to, že dôchodok z majetku sa reinvestuje v podniku s priamymi investíciami.

5.46. Dividendy sa zaznamenávajú ako investičný dôchodok v čase, keď sa akcie začínajú kótovať bez dividend. To isté platí v prípade výberov z dôchodkov kvázikorporácií. Odlišne sa zaznamenávajú mimoriadne vysoké dividendy alebo výbery, ktoré nie sú v súlade s obvyklou výškou dividend, ktoré sú k dispozícii na rozdelenie vlastníkom korporácie. Takéto nadmerné rozdelenie zisku sa na finančnom účte zaznamenáva ako výber majetkovej účasti, a nie ako investičný dôchodok.

5.47. Dôchodok z majetku z titulu investičných fondov po odpočítaní prislúchajúcich nákladov na správu určený akcionárom, hoci aj nerozdelený, sa zaznamenáva na účte dôchodkov z majetku so zodpovedajúcim súvzťažným zápisom na finančnom účte na položke majetkové účasti a akcie alebo podielové listy investičných fondov. Výsledkom je to, že ešte nerozdelený dôchodok určený akcionárom sa zaznamenáva ako reinvestovaný do fondu.

5.48. Investičný dôchodok je určený pre držiteľov poistiek (D.44), držiteľov nárokov na dôchodok a držiteľov akcií investičných fondov. Bez ohľadu na sumu skutočne rozdelenú poisťovacou korporáciou, penzijným fondom alebo investičným fondom sa celá suma investičného dôchodku, ktorý prijala poisťovacia korporácia alebo fond, zaznamenáva ako rozdelená medzi držiteľov poistiek alebo držiteľov akcií. Suma, ktorá nebola v skutočnosti rozdelená, sa zaznamenáva na finančnom účte ako reinvestícia.

Čas zaznamenania

5.49. Finančné transakcie a im zodpovedajúce súvzťažné transakcie sa zaznamenávajú v rovnakom čase.

5.50. Ak je zodpovedajúcou súvzťažnou transakciou k finančnej transakcii nefinančná transakcia, obe sa zaznamenávajú v čase, keď dôjde k nefinančnej transakcii. Napríklad ak predaj výrobkov alebo služieb vedie k vzniku obchodného úveru, má sa táto finančná transakcia zaznamenať, keď sa vykonajú záznamy na príslušnom nefinančnom účte, keď dôjde k prevodu vlastníckeho práva k výrobkom alebo keď sa poskytne služba.

5.51. Ak je zodpovedajúcou súvzťažnou transakciou k finančnej transakcii transakcia finančná, existujú tri možnosti:

a) obidve finančné transakcie sú transakciami v hotovosti alebo prostredníctvom iných platobných prostriedkov: zaznamenávajú sa v čase, keď sa vykoná prvá platba;

b) iba jedna z dvoch finančných transakcií je transakciou v hotovosti alebo prostredníctvom iných platobných prostriedkov: zaznamenávajú sa v čase, keď sa vykoná platba, a

c) žiadna z dvoch finančných transakcií nie je transakciou v hotovosti alebo prostredníctvom iných platobných prostriedkov: zaznamenávajú sa v čase, keď sa vykoná prvá finančná transakcia.

Finančný účet od koho komu

5.52. Finančný účet „od koho komu“ alebo finančný účet podľa dlžníka/veriteľa je rozšírením nekonsolidovaného finančného účtu. Je trojrozmerným zobrazením finančných transakcií, kde sú zobrazené obe strany transakcie, ako aj podstata finančného nástroja, ktorým sa realizuje transakcia.

Toto zobrazenie poskytuje informácie o vzťahoch medzi dlžníkom a veriteľom a je v súlade s finančnou súvahou „od koho komu“. Neposkytuje informácie o inštitucionálnych jednotkách, ktoré finančné aktíva predávali alebo od ktorých boli finančné aktíva nakúpené. To isté platí aj pre zodpovedajúce transakcie s pasívami. Finančný účet „od koho komu“ je takisto známy ako matica toku finančných prostriedkov.

5.53. Na základe princípu poštvorného účtovníctva má finančný účet „od koho komu“ tri dimenzie: kategóriu finančného nástroja, sektor dlžníka a sektor veriteľa. Finančný účet „od koho komu“ si vyžaduje trojrozmerné tabuľky, ktoré sú rozčlenené podľa finančného nástroja, dlžníka a veriteľa. Takéto tabuľky znázorňujú finančné transakcie krížovo klasifikované podľa sektora dlžníkov a sektora veriteľov tak, ako je znázornené v tabuľke 5.1.

5.54. Tabuľka pre kategóriu finančných nástrojov dlhové cenné papiere znázorňuje, že dlhové cenné papiere bez úbytkov nadobudnuté domácnosťami a neziskovými inštitúciami slúžiacimi domácnostiam (275), ktoré sú výsledkom transakcií v referenčnom období, predstavujú pohľadávky voči nefinančným korporáciám (65), finančným korporáciám (43), verejnej správe (124) a zahraničiu (43). Tabuľka znázorňuje, že v dôsledku transakcií v referenčnom období vznikli nefinančným korporáciám po očistení o už splatené záväzky záväzky vo forme dlhových cenných papierov v hodnote 147: ich záväzky v tejto forme voči ostatným nefinančným korporáciám stúpli o 30, voči finančným korporáciám o 23, voči verejnej správe o 5, voči domácnostiam a neziskovým inštitúciám slúžiacim domácnostiam o 65 a voči zahraničiu o 24. Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam nevydali žiadne dlhové cenné papiere. Pretože zahraničie je znázornené na konsolidovanom základe, transakcie medzi nerezidentskými inštitucionálnymi jednotkami nie sú znázornené. Podobné tabuľky možno zostaviť pre všetky kategórie finančných nástrojov.

Tabuľka 5.1 – Finančný účet „od koho komu“ pre dlhové cenné papiere

Sektor dlžníkov / Sektor veriteľov		Čisté prírastky dlhových cenných papierov						
		Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Národná ekonomika	Zahraničie	Spolu
Čisté nadobudnutie dlhových cenných papierov	Nefinančné korporácie	30	11	67		108	34	**142**
	Finančné korporácie	23	22	25		70	12	**82**
	Verejná správa	5	2	6		13	19	**32**
	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	65	43	124		232	43	**275**
	Národná ekonomika	123	78	222		423	108	**531**
	Zahraničie	24	28	54		106		**106**
	Spolu	**147**	**106**	**276**		**529**	**108**	**637**

5.55. Finančný účet „od koho komu“ umožňuje analyzovať, kto financuje koho, v akej sume a akým finančným aktívom. Poskytuje odpovede na otázky typu:

a) Ktoré sektory sú zodpovedajúcou protistranou k čistým prírastkom finančných aktív alebo k čistému vzniku pasív v inštitucionálnom sektore?

b) S ktorými korporáciami spolupracuje sektor verejnej správy?

c) V akej hodnote nadobudli rezidentské sektory a zahraničie dlhové cenné papiere (bez úbytkov), ktoré vydala (v čistej hodnote) verejná správa, finančné a nefinančné korporácie a zahraničie?

PODROBNÁ KLASIFIKÁCIA FINANČNÝCH TRANSAKCIÍ PODĽA KATEGÓRIE

Ďalej uvedené definície a opisy sa vzťahujú na finančné nástroje. Keď sa zaznamenáva transakcia, používa sa kód F. Keď sa zaznamenáva úroveň stavu alebo pozícia podkladového aktíva alebo pasíva, používa sa kód AF.

Menové zlato a zvláštne práva čerpania (F.1)

5.56. Kategória menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ) (F.1) sa skladá z dvoch subkategórií:

a) menové zlato (F.11) a

b) zvláštne práva čerpania (ZPČ) (F.12).

Menové zlato (F.11)

5.57. *Definícia*: Menové zlato je zlato, na ktoré majú vlastnícky nárok menové orgány a ktoré držia ako rezervné aktívum.

Zahŕňa zlato v prútoch a účty nealokovaného zlata s nerezidentmi, ktoré zakladajú nárok na dodanie zlata.

5.58. Medzi menové orgány patrí centrálna banka a inštitúcie ústrednej štátnej správy vykonávajúce operácie, ktoré sa zvyčajne pripisujú centrálnej banke. Takéto operácie zahŕňajú emisiu obeživa, udržiavanie a správu rezervných aktív a prevádzku fondov devízovej stabilizácie.

5.59. Podliehať účinnej kontrole menových orgánov znamená, že:

a) rezidentská jednotka môže realizovať transakcie s týmito pohľadávkami voči nerezidentom iba za podmienok určených menovými orgánmi alebo s ich výslovným súhlasom;

b) menové orgány majú na požiadanie prístup k týmto pohľadávkam voči nerezidentom na plnenie potrieb financovania platobnej bilancie a na ostatné súvisiace účely a

c) existuje predchádzajúca právna alebo iná záväzná úprava, ktorá potvrdzuje písmená a) a b).

5.60. Všetko menové zlato je zahrnuté v rezervných aktívach alebo ho držia medzinárodné finančné organizácie. Jeho zložkou je:

a) zlato v prútoch (vrátane menového zlata drženého na účtoch alokovaného zlata) a

b) účty nealokovaného zlata nerezidentov.

5.61. Zlato v prútoch, ktoré je súčasťou menového zlata, je jediným finančným aktívom, ktorý nemá žiadnu zodpovedajúcu protihodnotu na strane pasív. Má podobu mincí, ingotov alebo tehiel s rýdzosťou najmenej 995/1 000. Zlato v prútoch, ktoré nie je držané ako rezervné aktívum, je nefinančným aktívom a je zahrnuté do nemenového zlata.

5.62. Účty alokovaného zlata umožňujú určiť vlastníka špecifickej časti zlata. Vlastníkom zlata zostáva subjekt, ktorý ho zveruje do úschovy. Tieto účty majú zvyčajne v ponuke nákupné, skladovacie a predajné služby. Ak je zlato držané ako rezervné aktívum, účty alokovaného zlata sa klasifikujú ako menové zlato, a teda ako finančné aktívum. Ak nie je zlato držané ako rezervné aktívum, účty alokovaného zlata predstavujú vlastníctvo komodity, čiže nemenového zlata.

5.63. Na rozdiel od účtov alokovaného zlata účty nealokovaného zlata predstavujú pohľadávku na dodanie zlata voči prevádzkovateľovi účtu. Ak je zlato držané ako rezervné aktívum, účty nealokovaného zlata sa klasifikujú ako menové zlato, a teda ako finančné aktívum. Účty nealokovaného zlata, ktoré nie sú držané ako rezervné aktívum, sa klasifikujú ako vklady.

5.64. Transakcie s menovým zlatom sa skladajú prevažne z nákupov a predajov menového zlata medzi menovými orgánmi alebo určitými medzinárodnými finančnými organizáciami. Transakcie s menovým zlatom sú možné len medzi týmito inštitucionálnymi jednotkami. Nákupy menového zlata sa zaznamenávajú na finančných účtoch menových orgánov ako zvýšenie finančných aktív a predaj sa zaznamenáva ako zníženie finančných aktív. Zodpovedajúce súvzťažné položky sa v uvedenom poradí zaznamenávajú ako zníženie finančných aktív alebo ako zvýšenie finančných aktív zahraničia.

5.65. Ak menové orgány pridajú nemenové zlato k svojej držbe menového zlata (napríklad nákupom zlata na trhu) alebo uvoľnia zo svojej držby menové zlato na nemenové účely (napríklad jeho predajom na trhu), považuje sa to za monetizáciu alebo demonetizáciu zlata v uvedenom poradí. Monetizácia alebo demonetizácia zlata sa nezaznamenáva na finančnom účte, ale na účte ostatných zmien objemu aktív ako zmena v klasifikácii aktív a pasív, t. j. preklasifikovanie zlata z cenností (AN.13) na menové zlato (AF.11) (odseky 6.22 – 6.24). Demonetizácia zlata je preklasifikovanie menového zlata na cennosti.

5.66. Vklady, pôžičky a cenné papiere denominované v zlate sa považujú za iné finančné aktíva ako menové zlato a sú klasifikované spolu s podobnými finančnými aktívami v zahraničnej mene do príslušnej kategórie. Swapy so zlatom sú druhom dohôd o spätnom nákupe cenných papierov (repoobchody), ktoré zahŕňajú buď menové, alebo nemenové zlato. Ich obsahom je výmena zlata za vklad s dohodou, že sa v dohodnutom čase v budúcnosti vykoná reverzná transakcia pri dohodnutej cene zlata. Na základe všeobecne rozšírenej praxe zaznamenávania reverzných transakcií príjemca zlata nezaznamenáva zlato vo svojej súvahe a poskytovateľ zlata ho neodstraňuje zo svojej súvahy. Swapy so zlatom sa zaznamenávajú na oboch stranách ako zabezpečené pôžičky, pričom zábezpekou je zlato. Swapy s menovým zlatom sa vykonávajú medzi menovými orgánmi alebo medzi menovými orgánmi a ostatnými stranami, pričom swapy s nemenovým zlatom sú podobnými transakciami bez účasti menových orgánov.

5.67. Pôžičky zlata sú dodávky zlata na určité časové obdobie. Tak ako pri ostatných reverzných transakciách, dochádza k prevodu vlastníckeho práva k zlatu, ale riziká a zisky zo zmien v cene zlata ostávajú požičiavateľovi. Vypožičiavatelia zlata často využívajú tieto transakcie na krytie svojich obchodov s tretími stranami v obdobiach nedostatku zlata. Poplatok za využitie zlata, určený hodnotou podkladového aktíva a trvaním reverznej transakcie, sa platí pôvodnému vlastníkovi.

5.68. Menové zlato je finančným aktívom; poplatky za pôžičky zlata sú preto platby za sprístupnenie finančného aktíva inej inštitucionálnej jednotke. Poplatky vzťahujúce sa na pôžičky menového zlata sa považujú za úrok. To sa takisto uplatňuje ako zjednodušujúce pravidlo na poplatky, ktoré sa platia za pôžičky nemenového zlata.

ZPČ (F.12)

5.69. *Definícia*: ZPČ sú medzinárodné rezervné aktíva vytvorené Medzinárodným menovým fondom (MMF) a pridelené jeho členom na doplnenie existujúcich rezervných aktív.

5.70. Odbor ZPČ pri MMF spravuje rezervné aktíva tak, že prideľuje ZPČ krajinám, ktoré sú členmi MMF, a určitým medzinárodným agentúram, známym pod spoločným názvom účastníci.

5.71. Vytvorenie ZPČ prostredníctvom ich pridelenia a ich zánik prostredníctvom ich zrušenia sú transakciami. Prideľovanie ZPČ sa zaznamenáva v hrubom vyjadrení ako nadobudnutie aktíva na finančnom účte menových orgánov individuálneho účastníka a ako vznik pasíva zahraničia.

5.72. ZPČ držia výlučne oficiálni držitelia, ktorými sú centrálne banky a určité medzinárodné agentúry, a sú prevoditeľné medzi účastníkmi a ostatnými oficiálnymi držiteľmi. Držba ZPČ predstavuje zaistené a bezpodmienečné právo každého držiteľa získať iné rezervné aktíva, najmä devízy, od ostatných členov MMF.

5.73. ZPČ sú aktíva s prislúchajúcimi záväzkami, ale tieto aktíva predstavujú pohľadávky voči účastníkom spoločne, a nie voči MMF. Účastník môže predať časť alebo všetky svoje držané ZPČ inému účastníkovi a za to získať iné rezervné aktíva, najmä devízy.

Obeživo a vklady (F.2)

5.74. *Definícia*: Obeživo a vklady predstavujú peniaze v obehu a vklady tak v národnej mene, ako aj v cudzích menách.

5.75. Existujú tri subkategórie finančných transakcií týkajúcich sa obeživa a vkladov:

a) obeživo (F.21);

b) prevoditeľné vklady (F.22) a

c) ostatné vklady (F.29).

Obeživo (F.21)

5.76. *Definícia*: Obeživo sú bankovky a mince, ktoré vydali alebo schválili menové orgány.

5.77. Obeživo zahŕňa:

a) bankovky a mince vydané rezidentskými menovými orgánmi ako národná mena v obehu, ktoré sú v držbe rezidentov a nerezidentov, a

b) bankovky a mince vydané nerezidentskými menovými orgánmi ako cudzie meny v obehu, ktoré sú v držbe rezidentov.

5.78. Obeživo nezahŕňa:

a) bankovky a mince, ktoré nie sú v obehu, napríklad zásobu vlastných bankoviek centrálnej banky alebo pohotovostné zásoby bankoviek, a

b) pamätné mince, ktoré sa bežne nepoužívajú na realizáciu platieb. Klasifikujú sa ako cennosti.

Box 5.2 – Obeživo vydané eurosystémom

B5.2.1. Eurové bankovky a mince vydané Eurosystémom sú domácim obeživom členských štátov v eurozóne. Hoci sa považujú za domáce obeživo, držba obeživa v eurách rezidentmi každého účastníckeho členského štátu je záväzkom rezidentskej národnej centrálnej banky iba v rozsahu jej fiktívneho podielu na celkovej emisii, ktorý vychádza z jej podielu na kapitáli ECB. Dôsledkom toho je to, že z pohľadu národnej ekonomiky môže byť v eurozóne časť držby domáceho obeživa rezidentmi finančnou pohľadávkou voči nerezidentom.

B5.2.2. Obeživo vydané Eurosystémom zahŕňa bankovky a mince. Bankovky vydáva Eurosystém; mince vydáva ústredná štátna správa v eurozóne, hoci podľa konvencie sa považujú za záväzky národných centrálnych bánk, ktoré majú ako protihodnotu fiktívne pohľadávky voči verejnej správe. Eurové bankovky a mince môžu byť v držbe rezidentov alebo nerezidentov v eurozóne.

Vklady (F.22 a F.29)

5.79. *Definícia*: Vklady sú štandardizované neobchodovateľné zmluvy so širokou verejnosťou ponúkané korporáciami prijímajúcimi vklady a v niektorých prípadoch ústrednou vládou ako dlžníkmi, ktoré umožňujú veriteľovi vložiť a neskôr vybrať istinu. Vklady zvyčajne zahŕňajú vrátenie celej istiny dlžníkom investorovi.

Prevoditeľné vklady (F.22)

5.80. *Definícia*: Prevoditeľné vklady sú vklady vymeniteľné na požiadanie za obeživo v nominálnej hodnote, ktoré možno priamo použiť na platby šekom, zmenkou, bezhotovostnú platbu, priame inkaso/prevodný príkaz alebo iné spôsoby priamych platieb bez sankcie alebo obmedzenia.

5.81. Prevoditeľné vklady predstavujú prevažne záväzky rezidentských korporácií prijímajúcich vklady, v niektorých prípadoch ústrednej vlády, a nerezidentských inštitucionálnych jednotiek. Prevoditeľné vklady zahŕňajú buď:

a) medzibankové pozície medzi peňažnými finančnými inštitúciami;

b) vklady korporácií prijímajúcich vklady v držbe centrálnej banky v rozsahu, v akom prekračujú výšku rezerv, ktoré sú povinné držať a ktoré môžu použiť bez výpovednej lehoty alebo obmedzenia;

c) vklady, ktoré ostatným peňažným finančným inštitúciám vzniknú voči centrálnej banke vo forme účtov nealokovaného zlata, ktoré nie je menovým zlatom, a takisto tomu zodpovedajúce vklady vo forme účtov drahých kovov;

d) vklady v cudzej mene v rámci swapových dohôd alebo

e) rezervnú pozíciu v MMF, ktorú tvorí „rezervná tranža“, t. j. ZPČ, alebo sumy v cudzej mene, ktoré členská krajina môže od MMF čerpať v krátkej lehote po oznámení, a ostatné pohľadávky voči MMF, ktoré sú okamžité dostupné členskej krajine, vrátane pôžičky oznamujúcej krajiny pre MMF v rámci všeobecných mechanizmov pôžičiek (General Arrangements to Borrow – GAB) a nových mechanizmov pôžičiek (New Arrangements to Borrow – NAB).

5.82. Súčasťou účtov prevoditeľných vkladov môže byť možnosť prečerpania. Ak je účet prečerpaný, výber po nulový zostatok je výberom vkladu a prečerpaná suma je poskytnutím pôžičky.

5.83. Všetky rezidentské sektory a zahraničie môžu držať prevoditeľné vklady.

5.84. Prevoditeľné vklady možno rozdeliť podľa meny na prevoditeľné vklady v domácej mene a v cudzích menách.

Ostatné vklady (F.29)

5.85. *Definícia*: Ostatné vklady sú iné vklady ako prevoditeľné vklady. Ostatné vklady sa nemôžu používať na platby v inom čase ako pri ich splatnosti alebo po uplynutí dohodnutej výpovednej lehoty a nie sú vymeniteľné za obeživo ani za prevoditeľné vklady bez nejakého podstatného obmedzenia alebo sankcie.

5.86. Ostatné vklady zahŕňajú:

a) termínované vklady, čiže vklady, ktoré nie sú k dispozícii ihneď, ale v čase dohodnutej splatnosti. Ich dostupnosť je podmienená pevnou lehotou alebo sú splatné na základe výpovede vkladu. Zahŕňajú takisto vklady korporácií prijímajúcich vklady v centrálnej banke ako povinné rezervy v rozsahu, v akom ich nemôžu vkladatelia používať bez predošlého oznámenia alebo bez obmedzenia;

b) sporiace vklady, vkladné knižky, neobchodovateľné sporiace certifikáty alebo neobchodovateľné vkladové certifikáty;

c) vklady vyplývajúce zo schémy sporenia alebo zmluvy. Tieto vklady často zahŕňajú záväzok vkladateľa vykonávať pravidelné vklady počas určeného obdobia a splatené prostriedky a akumulovaný úrok nie sú k dispozícii pred uplynutím stanoveného obdobia. Tieto vklady sú niekedy kombinované s poskytnutím pôžičiek na konci sporiaceho obdobia, ktorých výška je úmerná naakumulovaným úsporám, na účely kúpy alebo výstavby obytných jednotiek;

d) doklad o vkladoch vydaný sporiteľňovými alebo pôžičkovými združeniami, stavebnými družstvami, úverovými združeniami a pod., niekedy nazývaný aj podiely, ktoré sú splatné na požiadanie alebo v relatívne krátkej lehote, ale ktoré nie sú prevoditeľné;

e) splatné platby rozpätia vzťahujúce sa na finančné deriváty, ktoré sú záväzkami peňažných finančných inštitúcií;

f) krátkodobé dohody o spätnom nákupe (repoobchody), ktoré sú záväzkami peňažných finančných inštitúcií, a

g) záväzky voči MMF, ktoré sú súčasťou medzinárodných rezerv a ktorých základom nie sú pôžičky. Skladajú sa z použitia rezervnej tranže fondu v rámci účtu všeobecných zdrojov MMF. Táto položka uvádza sumu meny členskej krajiny MMF, ktorú je člen povinný spätne odkúpiť.

5.87. Ostatné vklady nezahŕňajú obchodovateľné vkladové certifikáty a obchodovateľné sporiace certifikáty. Tieto sú klasifikované ako dlhové cenné papiere (AF.3).

5.88. Ostatné vklady môžu byť rozdelené podľa meny na ostatné vklady v domácej mene a ostatné vklady v cudzích menách.

Dlhové cenné papiere (F.3)

5.89. *Definícia*: Dlhové cenné papiere sú obchodovateľné finančné nástroje, ktoré preukazujú existenciu dlhu.

Hlavné znaky dlhových cenných papierov

5.90. Dlhové cenné papiere majú tieto vlastnosti:

a) dátum emisie, keď bol dlhový cenný papier vydaný;

b) emisnú cenu, za ktorú investori kupujú dlhové cenné papiere pri ich prvom vydaní;

c) dátum umorenia alebo splatnosti, keď je splatná posledná zmluvne plánovaná splátka istiny;

d) odkupnú cenu alebo menovitú hodnotu, ktorá predstavuje sumu, ktorú má emitent zaplatiť držiteľovi v čase splatnosti;

e) pôvodnú lehotu splatnosti, ktorou je lehota od dátumu emisie do dátumu poslednej zmluvne plánovanej splátky;

f) zostávajúcu alebo zostatkovú lehotu splatnosti, ktorou je lehota od referenčného dátumu do dátumu poslednej zmluvne plánovanej splátky;

g) kupónovú sadzbu, ktorú emitent platí držiteľovi dlhových cenných papierov; kupón môže byť pevne stanovený počas celej životnosti dlhového cenného papiera alebo sa môže meniť v závislosti od inflácie, úrokových sadzieb alebo cien aktív. Zmenky a dlhové cenné papiere s nulovým kupónom nemajú žiadny kupónový úrok;

h) kupónové dátumy, kedy emitent platí kupón držiteľom cenných papierov;

i) emisná cena, odkupná cena, kupónová sadzba môžu byť denominované (alebo splatené) buď v národnej mene, alebo v cudzích menách a

j) úverový rating dlhových cenných papierov, ktorým sa posudzuje bonita jednotlivých emisií dlhových cenných papierov. Ratingové kategórie prideľujú uznávané agentúry.

V prípade písmena c) v prvom pododseku sa deň splatnosti môže zhodovať s dňom konverzie dlhového cenného papiera na akciu. Konvertibilita v tomto kontexte znamená, že držiteľ môže vymeniť dlhový cenný papier za základné imanie emitenta. Vymeniteľnosť znamená, že držiteľ môže vymeniť dlhový cenný papier za akcie inej spoločnosti, ako je emitent. Trvalé cenné papiere, ktoré nemajú uvedený dátum splatnosti, sú klasifikované ako dlhové cenné papiere.

5.91. Dlhové cenné papiere zahŕňajú finančné aktíva a pasíva, ktoré možno klasifikovať podľa rôznych kritérií – splatnosti, sektora a subsektora držiteľa a emitenta, meny a druhu úrokovej sadzby.

Klasifikácia podľa pôvodnej splatnosti a meny

5.92. Transakcie s dlhovými cennými papiermi sa rozdeľujú podľa pôvodnej splatnosti na dve subkategórie:

a) krátkodobé dlhové cenné papiere (F.31) a

b) dlhodobé dlhové cenné papiere (F.32).

5.93. Dlhové cenné papiere môžu byť denominované v národnej mene alebo v cudzích menách. Ďalšie rozčlenenie dlhových cenných papierov denominovaných v rôznych cudzích menách môže byť vhodné a závisí od relatívnej dôležitosti jednotlivých cudzích mien pre ekonomiku.

5.94. Dlhové cenné papiere s istinou aj kupónom naviazaným na cudziu menu sa klasifikujú ako denominované v danej cudzej mene.

Klasifikácia podľa druhu úrokovej sadzby

5.95. Dlhové cenné papiere sa môžu klasifikovať podľa druhu úrokovej sadzby. Rozlišujú sa tri skupiny dlhových cenných papierov:

a) dlhové cenné papiere s pevnou úrokovou sadzbou;

b) dlhové cenné papiere s pohyblivou úrokovou sadzbou a

c) dlhové cenné papiere so zmiešanou úrokovou sadzbou.

Dlhové cenné papiere s pevnou úrokovou sadzbou

5.96. Medzi dlhové cenné papiere s pevnou úrokovou sadzbou patria:

a) obyčajné dlhové cenné papiere, ktoré sú emitované a vyplácané za nominálnu hodnotu;

b) dlhové cenné papiere emitované s disážiom alebo ážiom k ich nominálnej hodnote. Príkladom sú štátne dlhopisy, komerčné papiere, dlžobné úpisy, akcepty zmeniek, prevody zmeniek rubopisom a vkladové certifikáty;

c) dlhopisy s veľkým disážiom, ktoré majú malé úrokové platby a vydávajú sa so značným disážiom z nominálnej hodnoty;

d) dlhopisy s nulovým kupónom, ktoré predstavujú dlhové cenné papiere s jednou platbou bez kupónových platieb. Dlhopis sa predáva s disážiom z nominálnej hodnoty a istina sa spláca v čase splatnosti alebo niekedy po častiach. Dlhopisy s nulovým kupónom možno vytvoriť z dlhových cenných papierov s pevnou sadzbou „odtrhnutím" kupónov, t. j. oddelením kupónov od konečnej platby istiny cenného papiera a obchodovaním s nimi nezávisle od cenného papiera;

e) oddelené obchodovanie s úrokom a istinou registrovaných cenných papierov (Separate Trading of Registered Interest and Principal Securities – STRIPS) alebo oddelené dlhové cenné papiere, ktoré predstavujú cenné papiere, ktorých úrok bol oddelený alebo „odtrhnutý" od platieb častí istiny, a následne sa môžu predávať oddelene;

f) trvalé dlhové cenné papiere s kúpnou a predajnou opciou a dlhové cenné papiere s umorovacou doložkou;

g) konvertibilné dlhopisy, ktoré môžu byť na základe rozhodnutia držiteľa konvertované na majetkovú účasť emitenta, keď sa preklasifikujú na akcie, a

h) vymeniteľné dlhopisy s možnosťou výmeny cenného papiera za akciu inej korporácie ako emitent, zvyčajne dcérskej spoločnosti alebo spoločnosti, v ktorej má emitent podiel, a to v budúcnosti a za dohodnutých podmienok.

5.97. Dlhové cenné papiere s pevnou úrokovou sadzbou takisto zahŕňajú ostatné dlhové cenné papiere, ako napríklad dlhopisy s opciou na akcie, podriadené dlhopisy, preferenčné akcie bez podielu na likvidačnom zostatku, na ktoré sa vypláca pevný dôchodok, ale neposkytujú podiel na rozdelení likvidačného zostatku spoločnosti v prípade jej zániku, a viazané nástroje.

Dlhové cenné papiere s pohyblivou úrokovou sadzbou

5.98. Dlhové cenné papiere s pohyblivou úrokovou sadzbou majú svoj úrok a/alebo platby istiny viazané na:

a) všeobecný cenový index výrobkov a služieb (ako napríklad index spotrebiteľských cien);

b) úrokovú sadzbu alebo

c) cenu aktíva.

5.99. Dlhové cenné papiere s pohyblivou úrokovou sadzbou sa zvyčajne klasifikujú ako dlhodobé dlhové cenné papiere, pokiaľ nie je ich pôvodná splatnosť kratšia ako jeden rok alebo sa rovná jednému roku.

5.100. Dlhové cenné papiere naviazané na infláciu a cenu aktíva zahŕňajú tie dlhové cenné papiere, ktoré boli vydané ako dlhopisy viazané na infláciu alebo na komodity. Kupóny a/alebo odkupná hodnota dlhopisov viazaných na komoditu sú viazané na cenu komodity. Dlhové cenné papiere, ktorých úrok je viazaný na úverový rating iného dlžníka, sú klasifikované ako dlhové cenné papiere viazané na indexy, pretože úverové ratingy sa nemenia nepretržite v závislosti od trhových podmienok.

5.101. Pri dlhových cenných papieroch viazaných na úrokovú sadzbu sa zmluvný nominálny úrok a/alebo odkupná hodnota mení podľa národnej meny. V čase emisie nemôže emitent vedieť hodnotu úroku a splátok istiny.

Dlhové cenné papiere so zmiešanou úrokovou sadzbou

5.102. Dlhové cenné papiere so zmiešanou úrokovou sadzbou majú počas svojej životnosti kupón s pevnou aj pohyblivou sadzbou a sú klasifikované ako dlhové cenné papiere s pohyblivou úrokovou sadzbou. Zahŕňajú dlhové cenné papiere, ktoré majú:

a) zároveň pevný aj premenlivý kupón;

b) pevný alebo premenlivý kupón do určitého referenčného bodu a následne premenlivý alebo pevný kupón až do dňa splatnosti alebo

c) kupónové platby, ktoré sú vopred určené počas životnosti dlhových cenných papierov, ale nie sú počas tohto času rovnaké. Nazývajú sa stupňovité dlhové cenné papiere.

Súkromné emisie

5.103. Medzi dlhové cenné papiere patria aj súkromné emisie. Súkromné emisie zahŕňajú priamy predaj dlhových cenných papierov emitentom malému počtu investorov. Úveruschopnosť emitenta týchto dlhových cenných papierov zvyčajne neposudzujú ratingové agentúry a cenné papiere sa vo všeobecnosti ďalej nepredávajú alebo nepreceňujú, takže sekundárny trh je malý. Väčšina súkromných emisií však spĺňa podmienku obchodovateľnosti, a preto sú klasifikované ako dlhové cenné papiere.

Sekuritizácia

5.104. *Definícia*: Sekuritizácia je emisia dlhových cenných papierov, ktorých kupón alebo platby istiny sú zabezpečené špecifickými aktívami alebo budúcimi tokmi dôchodkov. Sekuritizovať možno rôzne aktíva alebo budúce toky dôchodkov vrátane okrem iného rezidentských a komerčných hypotekárnych úverov, spotrebných úverov, korporačných úverov, vládnych pôžičiek, poistných zmlúv, kreditných derivátov a budúcich príjmov.

5.105. Sekuritizácia aktív alebo budúcich tokov dôchodkov je dôležitou finančnou inováciou, ktorá viedla k vytvoreniu a rozsiahlemu využívaniu nových finančných korporácií na uľahčenie tvorby, uvádzania na trh a emitovania dlhových cenných papierov. Dôvody sekuritizácie boli rôzne. Dôvodom pre korporácie bolo lacnejšie financovanie ako financovanie prostredníctvom bánk, nižšie regulačné požiadavky na kapitál, presun rôznych druhov rizík, ako napríklad kreditné alebo poisťovacie riziko, a diverzifikácia zdrojov financovania.

5.106. Sekuritizačné schémy sú na rôznych trhoch dlhových cenných papierov, ako aj v rámci týchto trhov rôzne. Tieto schémy možno zoskupiť do dvoch všeobecných skupín:

a) finančná korporácia, ktorá sa zapája do sekuritizácie aktív a presunu aktív, ktoré poskytol pôvodný držiteľ ako zábezpeku, známe ako „true-sale“, a

b) sekuritizačné schémy zahŕňajúce finančnú korporáciu, ktorá je zapojená do sekuritizácie aktív a presunu len kreditného rizika použitím swapov na kreditné zlyhanie (credit default swaps – CDS) – pôvodný vlastník si ponecháva aktíva, ale presúva kreditné riziko. Je to známe pod označením syntetická sekuritizácia.

5.107. V prípade schémy uvedenej v odseku 5.106 písm. a) sa vytvára sekuritizačná korporácia, ktorá drží sekuritizované aktíva alebo ostatné aktíva, ktoré sekuritizoval pôvodný držiteľ, a vydáva dlhové cenné papiere zabezpečené týmito aktívami.

5.108. Je predovšetkým nevyhnutné stanoviť, či finančná korporácia zapojená do sekuritizácie aktív aktívne spravuje svoje portfólio tým, že vydáva dlhové cenné papiere, alebo je len jednoducho správcom, ktorý pasívne spravuje aktíva alebo drží dlhové cenné papiere. Ak je finančná korporácia zákonným vlastníkom portfólia aktív, vydáva dlhové cenné papiere, ktoré predstavujú podiel na portfóliu, vedie úplný súbor účtov, pôsobí ako finančný sprostredkovateľ a klasifikuje sa ako ostatní finanční sprostredkovatelia. Finančné korporácie zapojené do sekuritizácie aktív sú odlišné od subjektov, ktoré sú vytvorené výlučne na to, aby držali špecifické portfólio finančných aktív a pasív. Tieto subjekty sú pridružené k svojim materským korporáciám, ak sú rezidentom v rovnakej krajine ako ich materská korporácia. Ak sú však nerezidentskými subjektmi, považujú sa za samostatné inštitucionálne jednotky a klasifikujú sa ako kaptívne finančné inštitúcie.

5.109. V prípade sekuritizačnej schémy uvedenej v odseku 5.106 písm. b) pôvodný držiteľ aktív alebo kupujúci zabezpečenia presúva prostredníctvom swapov na kreditné zlyhanie (CDS) kreditné riziko vzťahujúce sa na fond diverzifikovaných referenčných aktív na sekuritizačnú korporáciu, ale ponecháva si samotné aktíva. Prostriedky získané emisiou dlhových cenných papierov sa uložia ako vklad alebo investujú do inej bezpečnej investície, ako sú napríklad dlhopisy s ratingom AAA, a získaný úrok za vklad spolu s prémiou z CDS sa použije na financovanie úroku z vydaných dlhových cenných papierov. V prípade zlyhania sa znižuje istina, ktorá sa dlhuje držiteľom ABS, pričom neskoršie tranže sú postihnuté ako prvé, atď. Kupón a platby istiny môžu byť takisto presmerované od investorov do dlhových cenných papierov k vlastníkovi pôvodnej zábezpeky na úhradu strát vzniknutých zo zlyhania.

5.110. Cenný papier krytý aktívami (asset-backed security – ABS) je dlhový cenný papier, ktorého istina a/alebo úrok sa platia výlučne z tokov hotovosti, ktoré vytvorí špecifikovaný fond finančných alebo nefinančných aktív.

Kryté dlhopisy

5.111. *Definícia*: Kryté dlhopisy sú dlhové cenné papiere emitované finančnou korporáciou alebo úplne zabezpečené finančnou korporáciou. V prípade zlyhania emitujúcej alebo zabezpečujúcej finančnej korporácie má držiteľ dlhopisu popri bežnej pohľadávke voči finančnej korporácii aj prednostnú pohľadávku voči skupine aktív, ktorá kryje dlhopis.

Pôžičky (F.4)

5.112. *Definícia*: Pôžičky vznikajú vtedy, keď veritelia požičiavajú finančné zdroje dlžníkom.

Hlavné charakteristiky pôžičiek

5.113. Pôžičky sú charakteristické tým, že:

a) podmienky upravujúce pôžičku sú buď stanovené finančnou korporáciou, ktorá poskytuje pôžičku, alebo dohodnuté medzi veriteľom a dlžníkom priamo alebo prostredníctvom makléra;

b) podnet na poskytnutie pôžičky zvyčajne vychádza od dlžníka a

c) pôžička je bezpodmienečným dlhom voči veriteľovi, ktorý musí byť splatený ku dňu splatnosti a ktorý je úročený.

5.114. Pôžičky môžu byť finančnými aktívami alebo pasívami všetkých rezidentských sektorov a zahraničia. Korporácie prijímajúce vklady zvyčajne zaznamenávajú krátkodobé záväzky ako vklady, nie ako pôžičky.

Klasifikácia pôžičiek podľa pôvodnej splatnosti, meny a účelu

5.115. Transakcie s pôžičkami môžu byť zaradené do dvoch kategórií podľa pôvodnej splatnosti:

a) krátkodobé pôžičky (F.41) s krátkou lehotou pôvodnej splatnosti vrátane pôžičiek splatných na požiadanie a

b) dlhodobé pôžičky (F.42) s dlhou lehotou pôvodnej splatnosti.

5.116. Pôžičky môžu byť z analytického hľadiska ďalej zaradené do týchto subkategórií:

a) pôžičky denominované v národnej mene a

b) pôžičky denominované v cudzích menách.

V prípade domácností je vhodné zaradenie do týchto subkategórií:

a) spotrebné pôžičky;

b) pôžičky na kúpu domu a

c) ostatné pôžičky.

Rozdiel medzi transakciami s pôžičkami a transakciami s vkladmi

5.117. Rozdiel medzi transakciami s pôžičkami (F.4) a transakciami s vkladmi (F.22) je v tom, že dlžník ponúka štandardizovanú neobchodovateľnú zmluvu v prípade pôžičky, ale nie v prípade vkladu.

5.118. Krátkodobé pôžičky poskytnuté korporáciám prijímajúcim vklady sa klasifikujú ako prevoditeľné vklady alebo ako ostatné vklady a krátkodobé pôžičky prijaté inými inštitucionálnymi jednotkami ako korporáciami prijímajúcimi vklady sa klasifikujú ako krátkodobé pôžičky.

5.119. Umiestnenia finančných prostriedkov medzi korporácie prijímajúce vklady sa vždy zaznamenávajú ako vklady.

Rozdiel medzi transakciami s pôžičkami a transakciami s dlhovými cennými papiermi

5.120. Rozdiel medzi transakciami s pôžičkami (F.4) a transakciami s dlhovými cennými papiermi (F.3) je ten, že pôžičky sú neobchodovateľné finančné nástroje, kým dlhové cenné papiere sú obchodovateľné finančné nástroje.

5.121. Vo väčšine prípadov je základom pôžičky jediný dokument a transakcie s pôžičkami sa realizujú medzi jedným veriteľom a jedným dlžníkom. Na druhej strane emisie dlhových cenných papierov sa skladajú z veľkého počtu identických dokumentov, pričom každý z nich uvádza zaokrúhlenú sumu, ktorých súčet tvorí celkovú požičanú sumu.

5.122. Existuje sekundárny trh s pôžičkami. V prípadoch, keď sa pôžičky stanú obchodovateľné na organizovanom trhu, preklasifikujú sa z pôžičiek na dlhové cenné papiere pod podmienkou, že existuje dôkaz o obchodovaní na sekundárnom trhu vrátane existencie tvorcov trhu a o častom kótovaní finančného aktíva, napríklad vo forme rozpätí nákup – predaj. V tom je zvyčajne zahrnutá aj explicitná konverzia pôvodnej pôžičky.

5.123. Štandardizované pôžičky ponúkajú vo väčšine prípadov finančné korporácie a často sa poskytujú domácnostiam. Finančné korporácie určujú podmienky a domácnosti sa môžu iba rozhodnúť, že ich buď prijmú, alebo neprijmú. Podmienky neštandardizovaných pôžičiek sú však zvyčajne výsledkom rokovaní medzi veriteľom a dlžníkom. Ide o dôležité kritérium, ktoré uľahčuje rozlíšenie neštandardizovaných pôžičiek od dlhových cenných papierov. V prípade vydávania verejných cenných papierov určuje emisné podmienky dlžník, podľa možnosti po porade s bankou/bankou riadiacou emisiu. V prípade emisií súkromných cenných papierov však o podmienkach emisie rokuje veriteľ a dlžník.

Rozlišovanie medzi transakciami s pôžičkami, obchodnými úvermi a obchodnými zmenkami

5.124. Obchodný úver je úver priamo poskytnutý dodávateľmi výrobkov a služieb svojim zákazníkom. Obchodný úver je poskytnutý, keď platba za výrobky a služby nie je zaplatená v rovnakom čase, ako dochádza k zmene vlastníctva výrobkov, alebo pri poskytnutí služby.

5.125. Obchodný úver sa odlišuje od pôžičiek na financovanie obchodu, ktoré sa klasifikujú ako pôžičky. Obchodné zmenky vystavené dodávateľom výrobkov a služieb na zákazníka, ktoré následne po predložení dodávateľom diskontuje finančná korporácia, sa stávajú pohľadávkou tretej strany voči zákazníkovi.

Dohody o požičaní a spätnej kúpe cenných papierov

5.126. *Definícia*: Pôžička cenných papierov je dočasný prevod cenných papierov od požičiavateľa vypožičiavateľovi. Od vypožičiavateľa cenných papierov možno požadovať poskytnutie aktív vo forme hotovosti alebo cenných papierov ako zábezpeky pre požičiavateľa cenných papierov. Vlastnícke právo prechádza na obe strany transakcie, takže vypožičané cenné papiere a zábezpeku možno predať alebo ďalej požičať.

5.127. *Definícia*: Dohoda o spätnej kúpe cenných papierov je dohoda, ktorej obsahom je poskytnutie cenných papierov, napríklad dlhových cenných papierov alebo akcií, výmenou za hotovosť alebo iné platobné prostriedky, so záväzkom spätnej kúpy rovnakých alebo podobných cenných papierov za pevne stanovenú cenu. Záväzok spätnej kúpy sa môže viazať na špecifický budúci dátum alebo mať „otvorenú“ splatnosť.

5.128. Pôžička cenných papierov zabezpečená hotovosťou ako zárukou a dohody o spätnom nákupe (repoobchody) predstavujú rôzne podmienky pre finančné dohody s rovnakými ekonomickými účinkami, a to účinkami zabezpečenej pôžičky, keďže obe zahŕňajú poskytnutie cenných papierov ako zábezpeky pôžičky alebo vkladu, zatiaľ čo korporácie prijímajúce vklady predávajú za takýchto finančných podmienok cenné papiere. Rozdielne znaky týchto dvoch mechanizmov sú uvedené v tabuľke 5.2.

Tabuľka 5.2 – Hlavné znaky dohôd o pôžičke cenných papierov a dohôd o spätnej kúpe

Znak	Pôžička cenných papierov		Dohody o spätnej kúpe	
	Záruky vo forme hotovosti	Bez záruky hotovosťou	Špecifické cenné papiere	Všeobecná záruka
Formálna metóda výmeny	Pôžička cenných papierov s dohodou, že vypožičiavateľ ich vráti späť požičiavateľovi		Predaj cenných papierov a záväzok ich spätnej kúpy za podmienok rámcovej zmluvy	
Forma výmeny	Cenné papiere oproti hotovosti	Cenné papiere oproti inej záruke (ak existuje)	Cenné papiere oproti hotovosti	Hotovosť oproti cenným papierom
Výnos sa platí dodávateľovi	Záruky vo forme hotovosti (vypožičiavateľ cenných papierov)	Cenné papiere (nie cenné papiere poskytnuté ako záruka) (požičiavateľ cenných papierov)	Hotovosť	Hotovosť
Výnos splatný ako	Poplatok	Poplatok	Reposadzba	Reposadzba

5.129. Cenné papiere poskytnuté na základe dohôd o požičaní a na základe dohôd o spätnom odkúpení cenných papierov sa zaznamenajú ako transakcie, pri ktorých nedošlo k zmene ich ekonomického vlastníctva, pretože požičiavateľ je stále oprávnený prijímať dôchodok z cenného papiera a znáša riziká a zisk akejkoľvek zmeny ceny cenného papiera.

5.130. Dodanie a prijatie finančných prostriedkov na základe zmluvy o spätnej kúpe cenných papierov ani pôžičky cenných papierov so zábezpekou vo forme hotovosti nezahŕňajú žiadnu novú emisiu dlhových cenných papierov. Takéto poskytnutie finančných prostriedkov iným inštitucionálnym jednotkám ako peňažným finančným inštitúciám sa považuje za pôžičku; pri korporáciách prijímajúcich vklady sa zaznamenajú ako vklady.

5.131. Ak pôžička cenných papierov nezahŕňa dodanie hotovosti, t. j. ak dôjde k výmene jedného cenného papiera za iný alebo ak jedna strana dodá cenný papier bez zábezpeky, nepovažuje sa to za transakciu s pôžičkami, vkladmi ani s cennými papiermi.

5.132. Výzvy na doplnenie rozpätia v hotovosti v rámci repoobchodu sa klasifikujú ako pôžičky.

5.133. Swapy zlata sú podobné dohodám o spätnom nákupe cenných papierov s tým rozdielom, že zárukou je zlato. Ich obsahom je výmena zlata za vklady v cudzej mene s dohodou, že sa v dohodnutom čase v budúcnosti vykoná reverzná transakcia za dohodnutú cenu zlata. Transakcia sa zaznamenáva ako zabezpečená pôžička alebo vklad.

Finančný lízing

5.134. *Definícia*: Finančný lízing je zmluva, na základe ktorej prenajímateľ ako zákonný vlastník aktíva prenáša riziká a prínos vlastníctva aktíva na nájomcu. Na základe finančného lízingu prenajímateľ poskytuje nájomcovi pôžičku, pomocou ktorej nájomca získava aktívum. Aktívum, ktoré je predmetom lízingu, sa potom vykazuje v súvahe nájomcu, a nie prenajímateľa; zodpovedajúca pôžička sa vykazuje ako aktívum prenajímateľa a záväzok nájomcu.

5.135. Finančné lízingy možno od ostatných druhov nájmu odlíšiť tým, že riziká a výhody vlastníctva sa presúvajú zo zákonného vlastníka výrobku na užívateľa výrobku. Iné druhy lízingu sú: i) operatívny lízing; ii) lízing zdrojov. Zmluvy, lízingy a licencie, ako sú definované v kapitole 15, sa môžu takisto považovať za lízing.

Iné druhy pôžičiek

5.136. Kategória pôžičiek zahŕňa:

a) prečerpanie na účtoch prevoditeľných vkladov, kde sa prečerpaná suma nepovažuje za záporný prevod vkladov;

b) prečerpanie na ostatných bežných účtoch, napríklad zostatky v rámci skupiny medzi nefinančnými korporáciami a ich dcérskymi spoločnosťami, ale s výnimkou zostatkov, ktoré sú záväzkami peňažných finančných inštitúcií klasifikovaných v subkategóriách vkladov;

c) finančné pohľadávky zamestnancov z dôvodu ich podielu na zisku korporácie;

d) splatné platby rozpätia vzťahujúce sa na finančné deriváty, ktoré sú záväzkami iných inštitucionálnych jednotiek ako peňažných finančných inštitúcií;

e) pôžičky, ktoré sú zodpovedajúcou protihodnotou bankových akceptov;

f) hypotekárne úvery;

g) spotrebiteľský úver;

h) revolvingové úvery;

i) splátkové pôžičky;

j) pôžičky platené ako zábezpeka za splnenie určitých povinností;

k) záruky za vklady ako finančné pohľadávky zaisťovacích korporácií voči zaistníkom (cedentom);

l) finančné pohľadávky voči MMF, ktorých základom sú pôžičky na účte všeobecných zdrojov vrátane pôžičiek v rámci všeobecných mechanizmov pôžičiek (GAB) a nových mechanizmov pôžičiek (NAB), a

m) záväzky voči MMF, ktorých základom je úver MMF alebo pôžičky v rámci programu na zníženie chudoby a podporu hospodárskeho rastu (Poverty Reduction and Growth Facility – PRGF).

5.137. Osobitným prípadom klasifikovaných úverov sa zaoberá kapitola 7.

Finančné aktíva, ktoré nie sú zahrnuté do kategórie pôžičiek

5.138. Kategória pôžičiek nezahŕňa:

a) ostatné pohľadávky/záväzky (AF.8) vrátane obchodných úverov a preddavkov (AF.81) a

b) finančné aktíva alebo pasíva vyplývajúce z vlastníctva nehnuteľných aktív, ako sú pozemky a stavby, nerezidentmi. Tieto sú klasifikované v ostatných majetkových účastiach (AF.519).

Majetkové účasti a akcie alebo podielové listy investičných fondov (F.5)

5.139. *Definícia*: Majetkové účasti a akcie alebo podielové listy investičných fondov sú zostatkové pohľadávky voči aktívam inštitucionálnych jednotiek, ktoré emitovali akcie alebo podielové listy.

5.140. Majetkové účasti a akcie investičných fondov sa rozdeľujú do dvoch subkategórií:

a) majetkové účasti (F.51) a

b) akcie alebo podielové listy investičných fondov (F.52).

Majetkové účasti (F.51)

5.141. *Definícia*: Majetkové účasti sú finančné aktívum, ktoré je pohľadávkou na zostatkovú hodnotu korporácie po tom, ako boli uspokojené všetky ostatné pohľadávky.

5.142. Vlastníctvo majetkových účastí v právnických subjektoch sa zvyčajne preukazuje akciami, podielovými cennými papiermi, potvrdeniami o úschove, podielovými listami alebo inými dokumentmi. Akcie a podielové cenné papiere majú rovnaký význam.

Potvrdenia o úschove

5.143. *Definícia*: Potvrdenia o úschove predstavujú vlastníctvo cenných papierov, ktoré sú kótované v cudzích ekonomikách; vlastníctvo potvrdení o úschove sa považuje za priame vlastníctvo podkladových cenných papierov. Depozitár emituje potvrdenia, ktoré sú kótované na jednej burze a ktoré predstavujú vlastníctvo cenných papierov kótovaných na inej burze. Potvrdenia o úschove uľahčujú transakcie s cennými papiermi v iných ekonomikách, ako sú tie, v ktorých sú cenné papiere kótované. Podkladovými cennými papiermi môžu byť akcie alebo dlhové cenné papiere.

5.144. Majetkové účasti sa členia do týchto subkategórií:

a) kótované akcie (F.511);

b) nekótované akcie (F.512) a

c) ostatné majetkové účasti (F.519).

5.145. Kótované aj nekótované akcie sú obchodovateľné a označujú sa ako majetkové cenné papiere.

Kótované akcie (F.511)

5.146. *Definícia*: Kótované cenné papiere sú majetkové cenné papiere kótované na burze. Burzou môže byť uznaná burza alebo iná forma sekundárneho trhu. Kótované akcie sa taktiež označujú ako akcie obchodované na burze. Existencia kótovacích cien akcií kótovaných na burze znamená, že súčasné trhové ceny sú zvyčajne bežne dostupné.

Nekótované akcie (F.512)

5.147. *Definícia*: Nekótované akcie sú majetkové cenné papiere, ktoré nie sú kótované na burze.

5.148. Majetkové cenné papiere zahŕňajú tieto akcie emitované nekótovanými kapitálovými spoločnosťami:

a) kapitálové akcie, ktoré dávajú ich držiteľom štatút spoluvlastníkov a oprávňujú ich na podiel na celkových rozdeľovaných ziskoch a podiel na čistých aktívach v prípade likvidácie;

b) splatené akcie, ktorých kapitál bol splatený, avšak ktoré sú ponechané naďalej držiteľom, ktorí sú naďalej spoluvlastníkmi a majú právo na podiel zo zisku, ktorý zostane po vyplatení dividend a ktorý pripadá na zostávajúci upísaný kapitál, a tiež na podiel z akéhokoľvek prebytku, ktorý môže zostať po likvidácii, t. j. z čistých aktív po odpočítaní zostávajúceho upísaného kapitálu;

c) dividendové akcie, známe tiež ako zakladateľské akcie, podiely na zisku a akcie s právom na dividendu, ktoré nie sú súčasťou upísaného kapitálu. Dividendové akcie nedávajú držiteľom štatút spoluvlastníkov – držitelia preto nemajú právo na podiel zo splácaného upísaného kapitálu, právo na výnos z tohto kapitálu, právo hlasovať na valných zhromaždeniach atď. Oprávňujú však držiteľov na pomernú časť zo zisku, ktorý ostane po tom, ako boli vyplatené dividendy pripadajúce na upísaný kapitál, a na časť akéhokoľvek prebytku, ktorý ostane po vykonaní likvidácie;

d) prioritné akcie s podielom na zisku alebo podiely, ktoré oprávňujú držiteľov podieľať sa na rozdelení zostatkovej hodnoty korporácie pri jej zrušení. Držitelia majú takisto právo podieľať sa na dodatočných dividendách alebo dostať dodatočné dividendy nad určený percentuálny podiel dividend. Dodatočné dividendy sa zvyčajne vyplácajú pomerne k priznaným kmeňovým dividendám. V prípade likvidácie majú akcionári s prioritnými akciami s podielom na zisku právo na podiel z akéhokoľvek výnosu, ktorý dostanú kmeňoví akcionári, a dostanú späť cenu, ktorú zaplatili za ich akcie.

Prvá verejná ponuka, kótovanie, skončenie obchodovania na burze a odkúpenie akcií

5.149. Prvá verejná ponuka (initial public offering – IPO), takisto označovaná jednoducho ako „ponuka“ alebo „emisia“, je vtedy, keď korporácia po prvýkrát emituje majetkové cenné papiere pre verejnosť. Takéto majetkové cenné papiere sú často emitované menšími, mladšími korporáciami z finančných dôvodov alebo veľkými podnikmi na účel ich verejného obchodovania. Pri IPO môže emitentovi pomáhať upisovací subjekt, ktorý pomáha určiť, aký druh majetkového cenného papiera sa má emitovať, najlepšiu cenu ponuky a čas uvedenia na trh.

5.150. Kótovanie sa vzťahuje na akcie korporácie, ktoré sú v zozname akcií, s ktorými sa oficiálne obchoduje na burze. O kótovanie akcií zvyčajne žiada emitujúca korporácia, ale v niektorých krajinách môže zaradiť korporáciu do zoznamu obchodovaných spoločností burza napríklad preto, že sa s jej akciami už aktívne obchoduje neformálnymi kanálmi. Medzi požiadavky pri prvom kótovaní zvyčajne patrí história účtovných závierok za uplynulých niekoľko rokov, dostatočný objem akcií, ktorý je daný k dispozícii verejnosti v absolútnom vyjadrení a ako percentuálny podiel zo všetkých akcií v obehu, a schválený prospekt, ktorý zvyčajne obsahuje názory nezávislých znalcov. Skončenie obchodovania na burze znamená stiahnutie akcií korporácie z burzy. Nastáva vtedy, keď korporácia prestane podnikať, vyhlási bankrot, nespĺňa pravidlá kótovania na burze alebo sa stane kvázikorporáciou alebo podnikom nezapísaným do obchodného registra často následkom fúzie alebo akvizície. Kótovanie sa zaznamenáva ako emisia kótovaných akcií a odkúpenie nekótovaných akcií, zatiaľ čo skončenie obchodovania na burze sa zaznamenáva ako odkúpenie kótovaných akcií a emisia nekótovaných akcií, ak je to relevantné.

5.151. Korporácie môžu odkupovať vlastné majetkové účasti spätným nákupom akcií, ktorý je takisto známy ako spätný nákup akcií alebo odkupovanie akcií. Odkupovanie akcií sa zaznamenáva ako finančná transakcia, na základe ktorej existujúci akcionári získajú hotovosť výmenou za časť majetkovej účasti v korporácii, ktorá je v obehu. To znamená, že hotovosť sa vymieňa za zníženie počtu akcií v obehu. Korporácia buď stiahne akcie z obehu, alebo ich uloží ako vlastné trezorové akcie, ktoré zostávajú k dispozícii na opätovnú emisiu.

Finančné aktíva, ktoré nie sú majetkovými cennými papiermi

5.152. Majetkové cenné papiere nezahŕňajú:

a) akcie ponúknuté na predaj, avšak nekúpené pri emisii. Tieto akcie sa nezaznamenávajú;

b) dlhopisy a pôžičkové cenné papiere konvertibilné na akcie. Klasifikujú sa ako dlhové cenné papiere (AF.3) až do času, keď sú konvertované;

c) majetkové účasti spoločníkov s neobmedzeným ručením v spoločnostiach zapísaných do obchodného registra. Tieto sú klasifikované ako ostatné majetkové účasti;

d) vládne investície do kapitálu medzinárodných organizácií, ktoré sú z právneho hľadiska založené ako korporácie s akciovým kapitálom. Tieto sú klasifikované ako ostatné majetkové účasti (AF.519);

e) emisiu prémiových akcií, t. j. emisiu nových akcií bez platby akcionárom v pomere k akciám, ktoré držia. Takáto emisia, ktorá nemení ani záväzky korporácie voči akcionárom, ani pomer aktív, ktoré má každý akcionár v korporácii, nepredstavuje finančnú transakciu. Rozdelenie akcií sa takisto nezaznamenáva.

Ostatné majetkové účasti (F.519)

5.153. *Definícia*: Ostatné majetkové účasti sa skladajú zo všetkých foriem majetkovej účasti okrem tých, ktoré sú klasifikované v subkategórii kótované akcie (AF.511) a nekótované akcie (AF.512).

5.154. Ostatné majetkové účasti zahŕňajú:

a) všetky formy vlastného imania korporácií, ktoré nie sú akciami, vrátane:

1. majetkových účastí v spoločnostiach zapísaných do obchodného registra upísaných spoločníkmi s neobmedzeným ručením;

2. majetkových účastí v spoločnostiach s ručením obmedzeným, ktorých vlastníci sú spoločníkmi, a nie akcionármi;

3. kapitálu investovaného do bežných spoločností alebo spoločností s obmedzeným ručením, ktoré majú právnu subjektivitu;

4. kapitálu investovaného do družstiev s právnou subjektivitou;

b) investície verejnej správy do kapitálu verejných korporácií, ktorých kapitál nie je rozdelený na akcie a ktoré majú právnu subjektivitu podľa osobitných právnych predpisov;

c) investície verejnej správy do kapitálu centrálnej banky;

d) vládne investície do kapitálu medzinárodných alebo nadnárodných organizácií s výnimkou MMF, dokonca aj keď sú tieto organizácie právne založené ako korporácie s akciovým kapitálom (napríklad Európska investičná banka);

e) finančné zdroje ECB, ktoré sa skladajú z príspevkov národných centrálnych bánk;

f) kapitál investovaný do finančných a nefinančných kvázikorporácií; hodnota týchto investícií zodpovedá novým investíciám v hotovosti alebo v naturálnom vyjadrení po odpočítaní kapitálových výberov;

g) finančné pohľadávky, ktoré majú nerezidentské jednotky voči fiktívnym rezidentským jednotkám a naopak.

Oceňovanie transakcií s majetkovou účasťou

5.155. Nové akcie sa zaznamenávajú v emisnej cene, ktorou je nominálna hodnota plus emisné ážio.

5.156. Transakcie s akciami v obehu sa zaznamenávajú v ich transakčnej hodnote. Keď nie je transakčná hodnota známa, určuje sa aproximáciou ceny kótovanej na burze alebo trhovej ceny kótovaných akcií a trhovým ekvivalentom hodnoty pre nekótované akcie.

5.157. Certifikované dividendové akcie sú akcie, ktoré sa oceňujú cenou odvodenou od dividendy navrhovanej emitentom.

5.158. Emisia prémiových akcií sa nezaznamenáva. Avšak v prípadoch, keď emisia prémiových akcií zahŕňa zmeny v celkovej trhovej hodnote akcií korporácie, sa zmeny trhovej hodnoty zaznamenávajú na účte precenenia.

5.159. Transakčná cena majetkových účastí (F.51) je suma finančných prostriedkov prevedených vlastníkmi korporáciám alebo kvázikorporáciám. V niektorých prípadoch možno previesť finančné prostriedky prevzatím záväzkov korporácie alebo kvázikorporácie.

Akcie alebo podielové listy investičných fondov (F.52)

5.160. *Definícia*: Akcie investičných fondov sú akcie investičného fondu, ak má fond korporačnú štruktúru. Sú známe ako podielové listy, ak je fond správcovskou spoločnosťou. Investičné fondy sú podnikmi kolektívneho investovania, prostredníctvom ktorých investori zhromažďujú finančné prostriedky na investovanie do finančných a/alebo nefinančných aktív.

5.161. Investičné fondy sa takisto označujú ako spoločné investičné fondy, podielové fondy, investiční správcovia a podniky kolektívneho investovania do prevoditeľných cenných papierov (PKIPCP); môžu to byť otvorené, polootvorené a uzavreté fondy.

5.162. Akcie investičných fondov môžu byť kótované alebo nekótované. Keď sú nekótované, sú zvyčajne splatné na požiadanie, a to v hodnote zodpovedajúcej ich podielu na vlastnom kapitáli finančnej korporácie. Tento vlastný kapitál sa pravidelne preceňuje na základe trhových cien svojich rôznych súčastí.

5.163. Akcie investičných fondov sa ďalej rozdeľujú na:

akcie alebo podielové listy fondov peňažného trhu (FPT) (F.521) a

iné akcie alebo podielové listy investičných fondov ako akcie alebo podielové listy FPT (F.522).

Akcie alebo podielové listy FPT (F.521)

5.164. *Definícia*: Akcie alebo podielové listy FPT sú akcie emitované fondmi peňažného trhu. Akcie alebo podielové listy FPT môžu byť obchodovateľné a často sa považujú za blízke náhrady za vklady.

Iné akcie alebo podielové listy investičných fondov ako akcie/podielové listy FPT (F.522)

5.165. *Definícia*: Iné akcie alebo podielové listy investičných fondov ako akcie alebo podielové listy FPT predstavujú pohľadávku na časť hodnoty iného investičného fondu ako FPT. Tieto druhy akcií a podielových listov emitujú investičné fondy.

5.166. Iné nekótované akcie alebo podielové listy investičných fondov ako akcie alebo podielové listy FPT sú zvyčajne splatné na požiadanie, a to v hodnote zodpovedajúcej ich podielu na vlastnom kapitáli finančnej korporácie. Takýto vlastný kapitál sa pravidelne preceňuje na základe trhových cien svojich rôznych súčastí.

Oceňovanie transakcií s akciami alebo podielovými listami investičných fondov

5.167. Transakcie s akciami alebo podielovými listami investičných fondov zahŕňajú hodnotu čistých príspevkov do fondu.

Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk (F.6)

5.168. Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk sa rozdeľujú do šiestich subkategórií:

a) technické rezervy neživotného poistenia (F.61);

b) nároky na životné poistenie a anuitu (F.62);

c) nároky na dôchodok (F.63);

d) nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov (F.64);

e) nároky na nepenzijné dávky (F.65) a

f) rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk (F.66).

Technické rezervy neživotného poistenia (F.61)

5.169. *Definícia*: Technické rezervy neživotného poistenia sú finančnými pohľadávkami, ktoré majú držitelia poistiek v rámci neživotného poistenia voči korporáciám poskytujúcim neživotné poistenie, pokiaľ ide o poistné budúcich období a nároky na poistné plnenia.

5.170. Transakcie s technickými rezervami neživotného poistenia na poistné budúcich období a nároky na poistné plnenia sa vzťahujú na riziká, ako napríklad nehody, ochorenia alebo požiar, a takisto na zaistenie.

5.171. Poistné budúcich období je poistné, ktoré bolo zaplatené, ale nevznikol naň ešte nárok. Poistné sa zvyčajne platí na začiatku obdobia poistného krytia. Pri časovom rozlišovaní vzniká nárok na poistné počas celého poistného obdobia, takže počiatočná platba zahŕňa predplatenie alebo preddavok.

5.172. Nevybavené nároky sú splatné pohľadávky, ktoré ešte neboli uhradené, vrátane prípadov, keď je výška sumy sporná alebo keď nastala udalosť, ktorá je dôvodom nároku, ale ešte nebola nahlásená. Splatné pohľadávky, ktoré ešte neboli uhradené, zodpovedajú rezervám voči nevybaveným poistným nárokom, ktorých výška je určená poistnými korporáciami na krytie toho, čo očakávajú ako výdavok z dôvodu udalostí, ktoré nastali, ale v súvislosti s ktorými ešte pohľadávky neboli uhradené.

5.173. Poisťovateľ môže určiť iné technické rezervy, ako napríklad rezervy na vyrovnávanie mimoriadnych rizík. Tieto sa však uznávajú ako záväzok a zodpovedajúce aktíva len vtedy, keď existuje udalosť, ktorá spôsobila vznik záväzku. Inak sú rezervy na vyrovnávanie mimoriadnych rizík internými účtovnými položkami poisťovateľa, ktoré predstavujú úspory na krytie nepravidelne sa vyskytujúcich udalostí a nepredstavujú existujúce nároky držiteľov poistiek.

Nároky na životné poistenie a anuitu (F.62)

5.174. *Definícia*: Nároky na životné poistenie a anuitu pozostávajú z finančných pohľadávok, ktoré majú držitelia poistiek v rámci životného poistenia a osoby oprávnené na anuitu voči korporáciám, ktoré poskytujú životné poistenie.

5.175. Nároky na životné poistenie a anuitu poskytujú držiteľom poistiek dávky po skončení poistného vzťahu alebo odškodňujú oprávnené osoby po smrti držiteľov poistiek; držia sa teda oddelene od finančných zdrojov akcionárov. Rezervy vo forme anuít sú založené na poistnomatematických (aktuárskych) výpočtoch súčasnej hodnoty záväzkov na vyplatenie budúcich dôchodkov až do smrti oprávnených osôb.

5.176. Transakcie s nárokmi na životné poistenie a anuitu sa skladajú z prírastkov mínus úbytkov.

5.177. Prírastky sa z pohľadu finančných transakcií skladajú zo:

a) skutočného poistného získaného počas bežného účtovného obdobia a

b) dodatkového poistného, ktoré zodpovedá dôchodku z investovaných nárokov, ktoré boli priznané držiteľom poistiek po odpočítaní poplatkov za služby.

5.178. Úbytky pozostávajú zo:

a) súm splatných držiteľom životných poistiek a podobných poistiek a

b) platieb splatných k poistkám, ktoré sú ukončené pred splatnosťou.

5.179. V prípade skupinového poistenia uzavretého korporáciou v mene jej zamestnancov sa za oprávnené osoby považujú zamestnanci, a nie zamestnávateľ, pretože zamestnanci sa považujú za držiteľov poistiek.

Nároky na dôchodok (F.63)

5.180. *Definícia*: Nároky na dôchodok pozostávajú z finančných pohľadávok, ktoré majú súčasní a minulí zamestnanci buď voči:

a) svojim zamestnávateľom;

b) schéme vytvorenej zamestnávateľom na vyplácanie dôchodkov, ktorá je súčasťou dohody medzi zamestnávateľom a zamestnancom, alebo

c) poisťovateľovi.

5.181. Transakcie s nárokmi na dôchodok sa skladajú z prírastkov mínus úbytkov, ktoré musia byť odlíšené od nominálnych ziskov a strát z držby kapitálu investovaného penzijnými fondmi.

5.182. Prírastky sa z pohľadu finančných transakcií skladajú zo:

a) skutočných príspevkov do dôchodkových schém platených zamestnancami, zamestnávateľmi, samostatne zárobkovo činnými osobami alebo inými inštitucionálnymi jednotkami v mene jednotlivcov alebo domácností s nárokmi voči schéme, ktoré boli inkasované počas bežného účtovného obdobia, a

b) dodatočných príspevkov, ktoré zodpovedajú dôchodkom získaným z investovania nárokov na dôchodok z dôchodkovej schémy, ktoré patria zúčastneným domácnostiam, po odpočítaní poplatkov za služby počas daného obdobia za správu schémy.

5.183. Úbytky pozostávajú zo:

a) sociálnych dávok rovnajúcich sa sumám plateným dôchodcom alebo nimi vyživovaným osobám vo forme pravidelných platieb alebo iných dávok a

b) sociálnych dávok, ktoré pozostávajú zo všetkých jednorazových dávok platených osobám pri ich odchode do dôchodku.

Podmienené nároky na dôchodok

5.184. Kategória nárokov na dôchodok nezahŕňa podmienené nároky na dôchodok stanovené inštitucionálnymi jednotkami, ktoré sú klasifikované ako dávkovo definované zamestnávateľské dôchodkové schémy nefinancované z fondov verejnej správy alebo ako penzijné fondy sociálneho zabezpečenia. Ich transakcie nie sú zaznamenávané v celom rozsahu a ich ostatné toky a stavy nie sú zaznamenávané v hlavných účtoch, ale v doplnkovej tabuľke o nárokoch na dôchodok, ktoré k danému dátumu vznikli v sociálnom poistení. Podmienené nároky na dôchodok nie sú záväzkami štátnej správy, regionálnej štátnej správy, miestnej samosprávy ani subsektora fondov sociálneho zabezpečenia a nie sú finančnými aktívami potenciálnych príjemcov.

Nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov (F.64)

5.185. Zamestnávateľ sa môže dohodnúť s treťou stranou, aby dohliadala na penzijné fondy jeho zamestnancov. Ak zamestnávateľ naďalej určuje podmienky dôchodkových schém a má zodpovednosť za prípadný deficit vo financovaní, ako aj právo ponechať si prípadné nadbytočné finančné zdroje, označuje sa ako manažér penzijných fondov a jednotka, ktorá pracuje pod vedením manažéra penzijných fondov, sa označuje ako správca penzijných fondov. Ak sa zamestnávateľ dohodne s treťou stranou tak, že zamestnávateľ postúpi riziká a zodpovednosť za akýkoľvek deficit vo financovaní na tretiu stranu výmenou za právo tretej strany ponechať si nadbytočné finančné zdroje, tretia strana sa stane manažérom penzijných fondov a zároveň správcom.

5.186. Ak je manažér penzijných fondov jednotkou, ktorá je odlišná od správcu, a suma kumulovaná v penzijných fondoch je nižšia ako nárast nárokov, zaznamenáva sa pohľadávka penzijného fondu voči manažérovi. Ak prekročí suma získaná penzijným fondom nárast nárokov, vznikne suma, ktorú má penzijný fond vyplatiť manažérovi penzijných fondov.

Nároky na nepenzijné dávky (F.65)

5.187. Prebytok čistých príspevkov nad dávkami predstavuje zvýšenie záväzkov poistnej schémy voči oprávneným osobám. Táto položka je znázornená ako úprava na účte použitia dôchodkov. Zvýšenie záväzkov je takisto znázornené na finančnom účte. Táto položka sa pravdepodobne vyskytuje iba zriedkavo a z pragmatických dôvodov môžu byť zmeny takýchto nárokov na nepenzijné dávky zahrnuté do nárokov na dôchodok.

Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk (F.66)

5.188. *Definícia*: Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk sú finančné pohľadávky, ktoré majú držitelia týchto záruk voči inštitucionálnym jednotkám, ktoré záruky poskytli.

5.189. Rezervy, ktoré sa vzťahujú na uplatnenie štandardizovaných záruk, sú preddavkami čistých poplatkov a rezerv na splnenie uplatnených štandardizovaných záruk, ktoré sa ešte nezačali plniť. Podobne ako v prípade rezerv na vopred zaplatené poistné a rezervy, zahŕňajú rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk neprijaté poplatky (poistné budúcich období) a neuhradené uplatnené záruky (nároky).

5.190. Štandardizované záruky sú záruky, ktoré sa poskytujú vo veľkých množstvách zvyčajne na dosť malé sumy rovnakým spôsobom. Na takýchto opatreniach sa zúčastňujú tri strany: dlžník, veriteľ a ručiteľ. Buď dlžník, alebo veriteľ sa môžu dohodnúť s ručiteľom, aby zaplatil dlh veriteľovi v prípade nesplnenia finančného záväzku dlžníka. Príkladmi sú záruky za vývozné úvery alebo záruky za študentské pôžičky.

5.191. Hoci nemožno určiť pravdepodobnosť nesplnenia finančného záväzku zlyhania každého jednotlivého dlžníka, zvyčajne sa odhaduje, koľko dlžníkov zo skupiny podobných dlžníkov nesplní svoj záväzok. Ručiteľ, ktorý poskytuje záruky na komerčnej báze, bude veľmi podobne ako poisťovateľ v neživotnom poistení očakávať, že všetky zaplatené poplatky spolu s dôchodkom z majetku zarobeným z poplatkov a všetky rezervy pokryjú očakávané nesplnenia záväzkov dlžníkov a s tým spojené náklady a vytvoria zisk. Preto sa pre takéto záruky, ktoré sú opísané ako štandardizované záruky, prijalo podobné zaobchádzanie ako pri neživotnom poistení.

5.192. Štandardizované záruky zahŕňajú záruky za rôzne finančné nástroje, ako napríklad vklady, dlhové cenné papiere, pôžičky a obchodné úvery. Zvyčajne ich poskytujú finančné korporácie vrátane, ale nie výlučne, poisťovacích korporácií, ale takisto aj verejná správa.

5.193. Keď inštitucionálna jednotka ponúka štandardizované záruky, účtuje si poplatky a vznikajú jej záväzky na plnenie v prípade uplatnenia záruky. Hodnota záväzkov na účtoch ručiteľa sa rovná súčasnej hodnote očakávaných uplatnení existujúcich záruk po odpočítaní všetkých regresných úhrad, ktoré ručiteľ očakáva, že získa od nesplácajúcich dlžníkov. Záväzky sa nazývajú rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk.

5.194. Záruka sa môže poskytnúť na viacročné obdobie. Poplatok sa môže platiť ročne alebo vopred. Poplatok v princípe predstavuje poplatky zarobené v každom roku, počas ktorého sa záruka poskytne, pričom záväzok sa znižuje v závislosti od skracovania obdobia (za predpokladu, že dlžník spláca splátkami). Zaznamenávanie je rovnaké ako v prípade anuít s platením poplatkov v závislosti od toho, ako klesá budúci záväzok.

5.195. Podstata schémy štandardizovaných záruk je v tom, že existuje mnoho záruk rovnakého typu, hoci nie všetky platia na presne rovnaké obdobie ani nemajú rovnaký dátum začiatku a konca platnosti.

5.196. Čisté poplatky sa počítajú ako inkasované poplatky plus doplatky (rovnajúce sa dôchodku z majetku pripísaného jednotke, ktorá platí poplatok za záruku), mínus administratívne a ďalšie náklady. Takéto čisté poplatky môžu byť splatné akýmkoľvek sektorom ekonomiky a získava ich sektor, do ktorého je ručiteľ zaradený. Na základe uplatnených štandardizovaných záruk platí ručiteľ veriteľovi finančného nástroja, na ktorý sa vzťahuje ručenie, bez ohľadu na to, či poplatok platil veriteľ, alebo dlžník. Finančné transakcie sa vzťahujú na rozdiel medzi platbou poplatkov za nové záruky a uplatnenými existujúcimi zárukami.

Štandardizované záruky a jednorazové záruky

5.197. Štandardizované záruky sa rozlišujú od jednorazových záruk na základe dvoch kritérií:

a) štandardizované záruky sú charakteristické častým opakovaním transakcií s podobnými charakteristikami a delením sa o riziká a

b) ručitelia sú schopní odhadnúť priemernú stratu na základe dostupných štatistík.

Jednorazové záruky sú individuálne a ručitelia nie sú schopní spoľahlivo odhadnúť riziko, že sa uplatnia. Poskytnutie jednorazovej záruky je nepredvídateľné a nezaznamenáva sa. Výnimkami sú určité záruky poskytované vládou a opísané v kapitole 20.

Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie (F.7)

5.198. Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie sa rozdeľujú do dvoch subkategórií:

a) finančné deriváty (F.71) a

b) zamestnanecké opcie na akcie (F.72).

Finančné deriváty (F.71)

5.199. *Definícia*: Finančné deriváty sú finančné nástroje viazané na konkrétny finančný nástroj alebo ukazovateľ, alebo komoditu, prostredníctvom ktorých sa dá na finančných trhoch obchodovať s konkrétnymi finančnými rizikami. Finančné deriváty spĺňajú tieto podmienky:

a) sú viazané na finančné alebo nefinančné aktívum, skupinu aktív alebo na index;

b) sú buď obchodovateľné, alebo môžu byť realizované na trhu a

c) nedochádza k žiadnej platbe istiny.

5.200. Finančné deriváty sa využívajú na mnohé účely vrátane riadenia rizika, zabezpečovanie (hedging), trhovú arbitráž, špekulácie a na odmeny zamestnancom. Finančné deriváty umožňujú stranám predávať špecifické finančné riziká, ako je napríklad riziko úrokovej sadzby, menové riziko, riziko majetkovej účasti a komodity alebo kreditné riziko, iným subjektom, ktoré sú ochotné tieto riziká prevziať, zvyčajne bez obchodovania s primárnym aktívom. Finančné deriváty sa preto označujú ako sekundárne aktíva.

5.201. Hodnota finančného derivátu sa odvodzuje od ceny podkladového aktíva: referenčnej ceny. Referenčná cena sa môže vzťahovať na finančné alebo nefinančné aktívum, úrokovú mieru, výmenný kurz, iný derivát alebo rozdiel medzi dvoma cenami. Derivátový kontrakt sa môže takisto vzťahovať na index, kôš cien alebo iné položky, ako napríklad obchod s emisiami alebo poveternostné podmienky.

5.202. Finančné deriváty sa môžu kategorizovať podľa nástroja, ako sú opcie, forwardy a kreditné deriváty, alebo podľa trhového rizika, ako sú menové swapy, úrokové swapy atď.

Opcie

5.203. *Definícia*: Opcie sú kontrakty, ktoré dávajú držiteľovi opcie právo, ale nie povinnosť kúpiť od vystavovateľa opcie alebo mu predať aktívum za vopred stanovenú cenu v rámci daného časového obdobia alebo k určenému dátumu.

Právo na kúpu sa označuje ako kúpna opcia a právo na predaj sa označuje ako predajná opcia.

5.204. Kupujúci opcie platí prémiu (cenu opcie) za záväzok vystavovateľa opcie predať alebo kúpiť určené množstvo podkladového aktíva za dohodnutú cenu. Prémia je finančným aktívom držiteľa opcie a záväzkom vystavovateľa opcie. Z koncepčného hľadiska možno uvažovať, že v prémii je zahrnutý poplatok za službu, ktorý sa má zaznamenávať osobitne. Pri chýbajúcich podrobných údajoch by sa však, pokiaľ možno, malo predísť predpokladom pri identifikácii predmetného poplatku za službu.

5.205. Opčné listy (warranty) sú jednou z foriem opcií. Dávajú držiteľovi právo, ale nie povinnosť kúpiť od emitenta opčného listu určitý počet akcií alebo dlhopisov za určených podmienok počas určeného času. Opčnými listami sú takisto menové opčné listy, ktoré sú založené na sume v jednej mene potrebnej na nákup inej meny, a opčné listy naviazané na tretiu menu, ako aj indexové, košové alebo komoditné opčné listy.

5.206. Opčný list možno oddeliť od dlhového cenného papiera a obchodovať s ním oddelene od dlhového cenného papiera. Výsledkom toho je, že v princípe sa zaznamenávajú dva osobitné finančné nástroje, opčný list ako finančný derivát a dlhopis ako dlhový cenný papier. Opčné listy s vloženými derivátmi sa klasifikujú podľa svojich prvotných znakov.

Forwardy

5.207. *Definícia*: Forwardy sú finančné kontrakty, na základe ktorých sa dve strany dohodnú na výmene špecifikovaného množstva podkladového aktíva za dohodnutú cenu (realizačná cena) k určenému dátumu.

5.208. Futurity sú forwardové kontrakty, s ktorými sa obchoduje na organizovaných burzách. Futurity a ostatné forwardové kontrakty sa typicky, nie však vždy vyrovnávajú skôr hotovostnou platbou alebo poskytnutím niektorého iného finančného aktíva ako dodaním podkladového aktíva, a preto sa oceňujú a obchodujú oddelene od podkladovej položky. Medzi bežné kontrakty forwardového typu patria swapy a dohody o budúcej úrokovej sadzbe (forward rate agreement – FRA).

Opcie v porovnaní s forwardmi

5.209. Opcie sa od forwardov odlišujú v tom, že:

a) na začiatku sa za forwardový kontrakt zvyčajne neplatí platba vopred a derivátový kontrakt sa začína od nulovej hodnoty; v prípade opcie sa prémia platí pri uzavretí kontraktu a začiatočnou hodnotou kontraktu je výška prémie;

b) pri zmenách trhových cien, úrokových sadzieb alebo výmenných kurzov počas platnosti forwardového kontraktu môže kontrakt nadobudnúť kladnú hodnotu pre jednu stranu (ako aktívum) a tomu zodpovedajúcu zápornú hodnotu (ako záväzok) pre druhú stranu. Takéto pozície sa môžu medzi stranami vymeniť v závislosti od vývoja na trhu s podkladovým aktívom vo vzťahu k realizačnej cene dohodnutej v kontrakte. Z dôvodu tejto charakteristiky nie je možná oddelená identifikácia transakcií s aktívami a transakcií so záväzkami. Na rozdiel od iných finančných nástrojov sa preto transakcie s forwardmi bežne zaznamenávajú v čistej hodnote aktív a pasív. V prípade opcie je kupujúci vždy veriteľom a vystavovateľ je vždy dlžníkom;

c) v čase splatnosti je spätné odkúpenie pri forwarde bezpodmienečné, zatiaľ čo pri opcii ho určuje kupujúci opcie. Niektoré opcie sú splatené automaticky, keď je ich hodnota kladná v čase splatnosti.

Swapy

5.210. *Definícia*: Swapy sú zmluvné dohody medzi dvoma stranami, ktoré sa dohodnú na výmene tokov platieb z dohodnutej fiktívnej výšky istiny počas daného obdobia a za vopred stanovených pravidiel. Najbežnejšími druhmi swapov sú úrokové swapy, devízové swapy a menové swapy.

5.211. Úrokové swapy sú výmenou platieb úrokov rozličného charakteru z fiktívnej výšky istiny, ktorá sa nikdy nevymieňa. Príkladom druhov úrokových sadzieb, ktoré sú predmetom swapu, je fixná úroková sadzba, pohyblivá úroková sadzba a sadzby denominované v určitej mene. Vyrovnania sa často vykonávajú v čistých hotovostných platbách, ktoré sa rovnajú aktuálnemu rozdielu medzi dvoma úrokovými sadzbami dohodnutými v kontrakte uplatnenými na dohodnutú fiktívnu istinu.

5.212. Devízové swapy sú transakcie s devízami pri kurze uvedenom v kontrakte.

5.213. Menové swapy zahŕňajú výmenu peňažných tokov, ktoré sa vzťahujú na platby úrokov a výmenu istín za dohodnutý výmenný kurz na konci kontraktu.

Dohody o budúcej úrokovej sadzbe (FRA)

5.214. *Definícia*: Dohody o budúcej úrokovej sadzbe sú zmluvné dohody, v ktorých sa dve strany na účel ochrany pred zmenami úrokových sadzieb dohodnú na výške úroku, ktorý má byť zaplatený ku konkrétnemu dátumu vyrovnania z fiktívnej hodnoty istiny, ktorá sa nikdy nevymieňa. Dohody o budúcej úrokovej sadzbe sa vyrovnávajú čistými hotovostnými platbami podobným spôsobom ako v prípade úrokových swapov. Platby sa týkajú rozdielu medzi dohodnutou budúcou úrokovou sadzbou a sadzbou prevažujúcou na trhu v čase vyrovnania.

Kreditné deriváty

5.215. *Definícia*: Kreditné deriváty sú finančné deriváty, ktorých prvotný účel je obchodovanie s kreditným rizikom.

Kreditné deriváty sú určené na obchodovanie s rizikom nesplatenia pôžičiek a cenných papierov. Kreditné deriváty môžu mať formu forwardových alebo opčných kontraktov a podobne ako iné finančné deriváty sa často uzatvárajú vo forme štandardných právnych dohôd, ktoré uľahčujú trhové oceňovanie. Kreditné riziko sa presúva z predávajúceho, ktorý predáva riziko a kupuje si ochranu, na kupujúceho, ktorý kupuje riziko a predáva ochranu, výmenou za prémiu.

5.216. Kupujúci rizika platí v hotovosti predajcovi rizika v prípade zlyhania. Vyrovnanie kreditného derivátu možno vykonať aj dodaním dlhových cenných papierov prostredníctvom jednotky, ktorá zlyhala.

5.217. Druhmi kreditných derivátov sú opcie na kreditné zlyhanie, swapy na kreditné zlyhanie (credit default swap – CDS) a swapy celkových výnosov. Index CDS ako index obchodovaných kreditných derivátov odráža vývoj prémií CDS.

Swapy na kreditné zlyhanie

5.218. *Definícia*: Swapy na kreditné zlyhanie (CDS) sú kontrakty kreditného poistenia. Sú určené na krytie strát veriteľa (kupujúceho swapu na kreditné zlyhanie), keď:

a) sa vyskytne kreditná udalosť vo vzťahu k referenčnej jednotke, ktorá nie je pričlenená ku konkrétnemu dlhovému cennému papieru alebo pôžičke. Kreditnou udalosťou, ktorá má vplyv na príslušnú referenčnú jednotku, môže byť zlyhanie, ale takisto nevykonanie platby na základe akéhokoľvek (kvalifikovaného) záväzku, ktorý sa stal splatný, ako napríklad v prípade reštrukturalizácie dlhu, porušenia zmluvných ustanovení a iné;

b) konkrétny dlhový nástroj, zvyčajne dlhový cenný papier alebo pôžička, zlyháva. Podobne ako v prípade swapových kontraktov, kupujúci swapu na kreditné zlyhanie (považovaný za predávajúceho riziko) vypláca sériu prémií predávajúcemu swapu na kreditné zlyhanie (považovaný za kupujúceho riziko).

5.219. Keď nenastane zlyhanie pridruženej jednotky alebo dlhového nástroja, predávajúci riziko pokračuje vo vyplácaní prémií do konca kontraktu. Ak nastane zlyhanie, kupujúci riziko odškodní predávajúceho riziko za stratu a predávajúci riziko prestane vyplácať prémie.

Finančné nástroje, ktoré nie sú zahrnuté vo finančných derivátoch

5.220. Finančné deriváty nezahŕňajú:

a) podkladový nástroj, na ktorom je založený finančný derivát;

b) štruktúrované dlhové cenné papiere, ktoré sa skladajú z dlhového cenného papiera alebo koša dlhových cenných papierov a finančného derivátu alebo koša finančných derivátov, kde deriváty nie sú oddeliteľné od dlhového cenného papiera a pôvodne investovaná istina je rozsiahla v porovnaní s budúcimi výnosmi z vložených finančných derivátov. Finančné nástroje, pri ktorých sú investované relatívne malé sumy istiny v porovnaní s možnými výnosmi a ktoré sú plne rizikové, sa zaraďujú medzi finančné deriváty. Finančné nástroje, pri ktorých možno navzájom oddeliť dlhový cenný papier a finančný derivát, sa klasifikujú podobne;

c) splatné platby rozpätia, ktoré sa vzťahujú na finančné deriváty, sa zaraďujú medzi ostatné vklady alebo pôžičky v závislosti od zúčastnenej inštitucionálnej jednotky. Nesplatné platby rozpätia, ktoré znižujú alebo rušia stavy aktíva/pasíva a ktoré môžu vzniknúť počas platnosti kontraktu, sa však považujú za vyrovnania v rámci kontraktu a zaraďujú sa medzi transakcie s finančnými derivátmi;

d) sekundárne nástroje, ktoré nie sú obchodovateľné a nemožno ich na trhu realizovať, a

e) swapy so zlatom, ktoré majú rovnakú povahu ako dohody o spätnej kúpe cenných papierov.

Zamestnanecké opcie na akcie (F.72)

5.221. *Definícia*: Opcie na akcie pre zamestnancov sú dohody k určitému dátumu, na základe ktorých má zamestnanec právo kúpiť daný počet akcií zamestnávateľa za stanovenú cenu buď k určitému dátumu, alebo v rámci časového obdobia, ktoré nasleduje bezprostredne po dátume vzniku nároku.

Používa sa táto terminológia:

Dátum uzavretia dohody je „dátum poskytnutia".

Dohodnutá nákupná cena je „realizačná cena".

Dohodnutý prvý deň nákupu je „dátum vzniku nároku".

Časové obdobie po dni vzniku nároku, počas ktorého možno vykonať nákup, je „doba uplatnenia".

5.222. Transakcie so zamestnaneckými opciami sa zaznamenávajú na finančnom účte ako zodpovedajúca protihodnota k položke odmeny zamestnancov, a to v hodnote opcie na akcie. Hodnota opcie je rozložená na obdobie od dátumu poskytnutia po dátum vzniku nároku; ak chýbajú podrobné údaje, zaznamenajú sa k dátumu vzniku nároku. Následne sa transakcie zaznamenávajú k dátumu uplatnenia alebo ak sú obchodovateľné a skutočne obchodované, v období medzi dátumom vzniku nároku a koncom doby uplatnenia.

Oceňovanie transakcií s finančnými derivátmi a zamestnaneckými opciami na akcie

5.223. Sekundárny obchod s opciami a uzatváranie opcií pred dodaním zahŕňajú finančné transakcie. Ak opcia dospeje k dodaniu, môže, no nemusí sa uplatniť. V prípade uplatnenia opcie sa môže platba vystavovateľa opcie držiteľovi opcie rovnať rozdielu medzi prevažujúcou trhovou cenou podkladového aktíva a realizačnou cenou alebo sa môže predaj podkladového finančného alebo nefinančného aktíva zaznamenať v prevažujúcej trhovej cene a opačná platba medzi držiteľom opcie a vystavovateľom opcie sa rovná realizačnej cene. Rozdiel medzi prevažujúcou trhovou cenou podkladového aktíva a realizačnou cenou sa v oboch prípadoch rovná likvidačnej hodnote opcie, čo je cena opcie ku konečnému dátumu. V prípadoch, keď sa opcia neuplatní, neprebehne žiadna transakcia. Vystavovateľ opcie však realizuje zisk z držby a držiteľ opcie realizuje stratu z držby (v oboch prípadoch sa rovnajú prémii zaplatenej pri uzavretí kontraktu), ktoré sa zaznamenajú na účte precenenia.

5.224. Transakcie zaznamenané pre finančné deriváty zahŕňajú všetky obchody so zmluvami, ako aj čistú hodnotu realizovaných vyrovnaní. Môže takisto existovať potreba zaznamenávať transakcie spojené s uzatváraním derivátových kontraktov. Avšak v mnohých prípadoch obe strany uzatvárajú kontrakt o derivátoch bez akejkoľvek vzájomnej platby; v takýchto prípadoch je hodnota transakcie pri vzniku zmluvného vzťahu nulová a na finančnom účte sa nič nezaznamenáva.

5.225. Každá explicitná provízia zaplatená maklérom alebo sprostredkovateľom alebo od nich prijatá za dohodnutie opcií, futurít, swapov a iných kontraktov o derivátoch sa na príslušných účtoch považuje za platby za služby. Strany pri swapových kontraktoch sa nepovažujú za strany, ktoré si navzájom poskytujú službu, ale každá platba tretej strane za dohodnutie swapu sa považuje za platbu za službu. Keď sa na základe swapovej dohody vymieňajú sumy istín, príslušné toky sa majú zaznamenať ako transakcie s podkladovým nástrojom; toky ostatných platieb sa majú zaznamenať v kategórii finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie (F.7). Zatiaľ čo prémia zaplatená predávajúcemu opcie sa môže koncepčne považovať za takú, ktorá v sebe zahŕňa poplatok za službu, v praxi zvyčajne nemožno rozlíšiť zložku služby. Preto sa má plná cena zaznamenať ako nadobudnutie finančného aktíva kupujúcim a ako vznik záväzku na strane predávajúceho.

5.226. Ak nie je predmetom kontraktov výmena istiny, na začiatku sa nezaznamenáva žiadna transakcia. V oboch prípadoch sa implicitne v tomto bode vytvára finančný derivát s nulovou počiatočnou hodnotou. Následne sa hodnota swapu rovná jednej z týchto súm:

a) pre sumy istín bežnej trhovej hodnote rozdielu medzi očakávanými budúcimi trhovými hodnotami súm, ktoré sa majú opätovne vymeniť, a sumami špecifikovanými v kontrakte a

b) pre ostatné platby bežnej trhovej hodnote budúcich tokov špecifikovaných v kontrakte.

5.227. Zmeny v hodnote finančného derivátu v čase sa zaznamenávajú na účte precenenia.

5.228. Následné opätovné výmeny istiny sa budú riadiť podmienkami swapového kontraktu a môžu znamenať aj výmenu finančných aktív za cenu odlišnú od prevažujúcej trhovej ceny takýchto aktív. Zodpovedajúcou protiplatbou medzi stranami swapového kontraktu bude platba, ktorá je špecifikovaná v kontrakte. Rozdiel medzi trhovou a zmluvnou cenou sa potom rovná likvidačnej hodnote aktíva/pasíva k dátumu splatnosti a zaznamenáva sa ako transakcia s finančnými derivátmi a zamestnaneckými opciami na akcie (F.7). Celkovo musia transakcie s finančnými derivátmi a zamestnaneckými opciami na akcie zodpovedať celkovému zisku alebo strate z precenenia počas trvania swapového kontraktu. Tento postup je analogický postupu stanovenému pre opcie, ktoré dospeli k dodávke.

5.229. Swap alebo dohoda o budúcej úrokovej sadzbe sa v prípade inštitucionálnej jednotky zaznamenáva v položke finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie na strane aktív, ak je čistá hodnota kladná. Ak má swap čistú hodnotu zápornú, podľa pravidla sa takisto zaznamenáva na strane aktív, aby sa zamedzilo neustálej zmene strany aktív a záväzkov. Záporné čisté platby teda zvyšujú čistú hodnotu.

Ostatné pohľadávky/záväzky (F8)

5.230. *Definícia*: Ostatné pohľadávky/záväzky sú finančné aktíva a pasíva vytvorené ako zodpovedajúce súvzťažné transakcie k transakciám, kde existuje časový posun medzi týmito transakciami a zodpovedajúcimi platbami.

5.231. Ostatné pohľadávky/záväzky zahŕňajú transakcie s finančnými pohľadávkami, ktoré vyplývajú z predčasných alebo omeškaných platieb za transakcie s výrobkami alebo službami, rozdeľovacie transakcie alebo finančné transakcie na sekundárnom trhu.

5.232. Finančné transakcie s ostatnými pohľadávkami/záväzkami sa skladajú z:

a) obchodných úverov a preddavkov (F.81) a

b) ostatných pohľadávok/záväzkov okrem obchodných úverov a preddavkov (F.89).

Obchodné úvery a preddavky (F.81)

5.233. *Definícia*: Obchodné úvery a preddavky sú finančné pohľadávky, ktoré vznikajú z priameho poskytnutia úveru dodávateľmi výrobkov a služieb ich zákazníkom a z preddavkov za nedokončenú prácu alebo prácu, ktorá sa ešte len má uskutočniť, vo forme platby zákazníkov vopred za výrobky a služby, ktoré ešte neboli dodané.

5.234. Obchodné úvery a preddavky vznikajú, keď sa platba za výrobky alebo služby nevykoná v rovnakom čase, ako dochádza k zmene vlastníctva výrobkov alebo k poskytnutiu služby. Ak sa platba vykoná pred zmenou vlastníctva, ide o preddavok.

5.235. Akruálne, ale ešte nezaplatené nepriamo merané služby finančného sprostredkovania (FISIM) sú zahrnuté so zodpovedajúcim finančným nástrojom, zvyčajne úrokom, a platba poistného vopred je zahrnutá v technických rezervách poistenia (F.61); ani v jednom prípade sa nevykonáva zaznamenanie v položke obchodné úvery a preddavky.

5.236. Subkategória obchodné úvery a preddavky zahŕňa:

a) finančné pohľadávky vzťahujúce sa na dodávky výrobkov alebo služieb vtedy, keď sa platba ešte neuskutočnila;

b) obchodné úvery akceptované faktoringovými korporáciami okrem prípadu, keď sa to považuje za pôžičku;

c) nájomné z budov narastajúce v čase a

d) nedoplatky týkajúce sa platieb za výrobky a služby, ak nie sú založené na pôžičke.

5.237. Obchodné úvery je potrebné odlišovať od obchodného financovania vo forme obchodných zmeniek a úveru poskytovaného tretími stranami na financovanie obchodu.

5.238. Obchodné úvery a preddavky nezahŕňajú pôžičky na financovanie obchodných úverov. Tie sú klasifikované ako pôžičky.

5.239. Obchodné úvery a preddavky možno rozdeľovať podľa pôvodnej splatnosti na krátkodobé a dlhodobé obchodné úvery a preddavky.

Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov (F.89)

5.240. *Definícia*: Ostatné pohľadávky/záväzky sú finančné pohľadávky, ktoré vznikajú z časových posunov medzi rozdeľovacími transakciami alebo finančnými transakciami na sekundárnom trhu a zodpovedajúcimi platbami.

5.241. Ostatné pohľadávky/záväzky zahŕňajú finančné nároky vytvorené v dôsledku časových posunov medzi transakciami v čase nároku a platbami realizovanými vo vzťahu napríklad k:

a) mzdám a platom;

b) daniam a sociálnym príspevkom;

c) dividendám;

d) rente a

e) kúpe a predaju cenných papierov.

5.242. Akruálny úrok a nedoplatky sa zaznamenávajú s finančným aktívom alebo záväzkom, na ktoré sa vzťahujú, a nie ako ostatné pohľadávky/záväzky. Ak sa akruálny úrok nezaznamenáva ako reinvestovaný do finančného aktíva, má byť klasifikovaný pod položkou ostatné pohľadávky/záväzky.

5.243. V prípade poplatkov za požičanie cenných papierov alebo pôžičku zlata, ktoré sa považujú za úrok, sa zodpovedajúce zápisy vykonajú v položke ostatné pohľadávky/záväzky, a nie s nástrojom, na ktorý sa vzťahujú.

5.244. Medzi ostatné pohľadávky/záväzky nepatria:

a) iné štatistické diskrepancie ako časové posuny medzi transakciami s výrobkami a službami, rozdeľovacími transakciami alebo finančnými transakciami a zodpovedajúcimi platbami;

b) predčasná alebo omeškaná platba pri tvorbe finančných aktív alebo splácaní záväzkov, iná ako tie, ktoré sú klasifikované ako ostatné pohľadávky/záväzky. Tieto predčasné alebo omeškané platby sa klasifikujú do kategórie relevantného nástroja;

c) sumy daní a sociálnych príspevkov splatných verejnej správe, ktoré sa majú zahrnúť do ostatných pohľadávok/záväzkov, bez tej časti daní a sociálnych príspevkov, ktoré sa pravdepodobne nevyberú a ktoré preto predstavujú pohľadávku verejnej správy, ktorá nemá žiadnu hodnotu.

PRÍLOHA 5.1

KLASIFIKÁCIA FINANČNÝCH TRANSAKCIÍ

5.A1.01. Finančné transakcie možno klasifikovať podľa rôznych kritérií: podľa druhu finančného nástroja, obchodovateľnosti, druhu dôchodku, splatnosti, meny a druhu úrokov.

Klasifikácia finančných transakcií podľa kategórie

5.A1.02. Finančné transakcie sa klasifikujú do kategórií a subkategórií uvedených v tabuľke 5.3. Táto klasifikácia transakcií s finančnými aktívami a pasívami zodpovedá klasifikácii finančných aktív a pasív.

Tabuľka 5.3 – Klasifikácia finančných transakcií

Kategória	Kód		
Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	F.1		
Menové zlato		F.11	
Zvláštne práva čerpania (ZPČ)		F.12	
Obeživo a vklady	F.2		
Obeživo		F.21	
Prevoditeľné vklady		F.22	
Ostatné vklady		F.29	
Dlhové cenné papiere	F.3		
Krátkodobé		F.31	
Dlhodobé		F.32	
Pôžičky	F.4		
Krátkodobé		F.41	
Dlhodobé		F.42	
Majetkové účasti a akcie alebo podielové listy investičných fondov	F.5		
Majetkové účasti		F.51	
Kótované akcie			F.511
Nekótované akcie			F.512
Ostatné majetkové účasti			F.519
Akcie alebo podielové listy investičných fondov		F.52	

Kategória	Kód		
Akcie alebo podielové listy fondov peňažného trhu (FPT)			F.521
Akcie alebo podielové listy, iné ako investičných fondov peňažného trhu (FPT)			F.522
Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	F.6		
Technické rezervy neživotného poistenia		F.61	
Nároky na životné poistenie a anuitu		F.62	
Nároky na dôchodok		F.63	
Nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov		F.64	
Nároky na nepenzijné dávky		F.65	
Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk		F.66	
Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	F.7		
Finančné deriváty, iné ako zamestnanecké opcie na akcie		F.71	
Zamestnanecké opcie na akcie		F.72	
Ostatné pohľadávky/záväzky	F.8		
Obchodné úvery a preddavky		F.81	
Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov		F.89	

5.A1.03. Klasifikácia finančných transakcií a finančných aktív a pasív je primárne založená na likvidite, obchodovateľnosti a právnych charakteristikách finančných nástrojov. Vymedzenia kategórií sú vo všeobecnosti nezávislé od klasifikácie inštitucionálnych jednotiek. Klasifikácia finančných aktív a pasív môže byť ďalej podrobnejšie rozčlenená pomocou krížovej klasifikácie podľa inštitucionálnych jednotiek. Napríklad prevoditeľné vklady medzi korporáciami prijímajúcimi vklady, inými ako centrálna banka, sú krížovo klasifikované ako medzibankové pozície.

Klasifikácia finančných transakcií podľa obchodovateľnosti

5.A1.04. Finančné pohľadávky sa môžu rozlišovať podľa toho, či sú, alebo nie sú obchodovateľné. Pohľadávka je obchodovateľná vtedy, ak možno jej vlastníctvo okamžite previesť z jednej jednotky na inú jednotku odovzdaním, rubopisom alebo v prípade finančných derivátov vyrovnaním. Hoci možno potenciálne obchodovať s akýmkoľvek finančným nástrojom, obchodovateľné nástroje sú určené na obchodovanie na organizovanej burze a OTC trhu, hoci skutočné obchodovanie nie je nevyhnutnou podmienkou obchodovateľnosti. Podmienky potrebné pre obchodovateľnosť sú:

a) prevoditeľnosť alebo v prípade finančných derivátov možnosť vyrovnania;

b) štandardizácia, ktorá sa často preukazuje zastupiteľnosťou a prideľovaním kódu ISIN, a

c) držiteľ aktíva si nevyhradzuje žiadne právo na právne kroky voči predchádzajúcim držiteľom.

5.A1.05. Cenné papiere, finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie (AF.7) sú obchodovateľné finančné pohľadávky. Cenné papiere zahŕňajú dlhové cenné papiere (AF.3), kótované akcie (AF.511), nekótované akcie (AF.512) a akcie investičných fondov (AF.52). Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie sa neklasifikujú ako cenné papiere, i keď sú obchodovateľnými finančnými nástrojmi. Sú viazané na špecifické finančné alebo nefinančné aktíva alebo indexy, prostredníctvom ktorých možno na finančných trhoch obchodovať so samotnými finančnými rizikami.

5.A1.06. Menové zlato a ZPČ (AF.1), obeživo a vklady (AF.2), pôžičky (AF.4), ostatné majetkové účasti (AF.519), poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk (AF.6) a ostatné pohľadávky/záväzky (AF.8) nie sú obchodovateľné.

Štruktúrované cenné papiere

5.A1.07. Štruktúrované cenné papiere sa zvyčajne skladajú z cenného papiera alebo koša cenných papierov a finančného derivátu alebo koša finančných derivátov. Finančné nástroje, ktoré nie sú štruktúrovanými cennými papiermi, sú napríklad štruktúrované vklady, ktoré majú vlastnosti vkladov a finančných derivátov. Dlhové cenné papiere na rozdiel od finančných derivátov zvyčajne zahŕňajú na začiatku platbu istiny, ktorá sa má splatiť.

Klasifikácia finančných transakcií podľa druhu dôchodku

5.A1.08. Finančné transakcie sa klasifikujú podľa druhu dôchodku, ktorý vytvárajú. Prepojenie dôchodku so zodpovedajúcimi finančnými aktívami a pasívami uľahčuje výpočet mier výnosu. V tabuľke 5.4 je znázornená podrobná klasifikácia podľa transakcií a podľa druhu dôchodku. Kým výnosmi z menového zlata a zvláštnych práv čerpania, vkladov, dlhových cenných papierov, pôžičiek a ostatných pohľadávok/záväzkov sú úroky, výnosmi z majetkovej účasti sú predovšetkým dividendy, reinvestované zisky alebo výbery z dôchodkov kvázikorporácií. Investičný dôchodok sa priraďuje držiteľom akcií investičných fondov a technických poistných rezerv. Odmena za účasť na finančnom deriváte sa nezaznamenáva ako dôchodok, pretože sa nevypláca žiadna istina.

Tabuľka 5.4 – Klasifikácia finančných transakcií podľa druhu dôchodku

Finančné transakcie	Kód	Druh dôchodku	Kód
Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	F.1	Úroky	D.41
Obeživo	F.21	Žiadne	
Prevoditeľné vklady	F.22	Úroky	D.41
Ostatné vklady	F.29	Úroky	D.41
Dlhové cenné papiere	F.3	Úroky	D.41
Pôžičky	F.4	Úroky	D.41
Majetkové účasti	F.51	Rozdelené dôchodky korporácií	D.42
		Reinvestované zisky	D.43
Kótované a nekótované akcie	F.511	Dividendy	D.421
	F.512	Reinvestované zisky	D.43
Ostatné majetkové účasti	F.519	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií	D.422
		Reinvestované zisky	D.43
		Dividendy	D.421
Akcie alebo podielové listy investičných fondov	F.52	Investičné dôchodky patriace akcionárom kolektívnych investičných fondov	D.443
Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	F.6	Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek	D.441
		Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok	D.442
Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	F.7	Žiadne	
Ostatné pohľadávky/záväzky	F.8	Úroky	D.41

Klasifikácia finančných transakcií podľa druhu úrokovej sadzby

5.A1.09. Finančné aktíva a pasíva, z ktorých výnosom je úrok, možno rozčleniť podľa druhu úrokovej sadzby, a to na pevnú, pohyblivú alebo zmiešanú úrokovú sadzbu.

5.A1.10. Pri finančných nástrojoch s pevnou úrokovou sadzbou sú zmluvné platby nominálneho úroku pevne určené, pokiaľ ide o menu, v ktorej sú denominované, počas celej životnosti finančného nástroja alebo na určitý počet rokov. Dlžníkovi je na začiatku známy časový harmonogram a hodnota úrokových platieb a splátok istiny.

5.A1.11. Pri finančných nástrojoch s premenlivou úrokovou sadzbou sú úroky a platby istiny naviazané na úrokovú sadzbu, všeobecný cenový index výrobkov a služieb alebo cenu aktív. Referenčná hodnota sa pohybuje v závislosti od trhových podmienok.

5.A1.12. Finančné nástroje so zmiešanou úrokovou sadzbou majú počas svojej životnosti pevnú aj pohyblivú úrokovú sadzbu a klasifikujú sa ako finančné nástroje s pohyblivou úrokovou sadzbou.

Klasifikácia finančných transakcií podľa splatnosti

5.A1.13. Z dôvodu analýzy úrokových sadzieb, ziskov z aktív, likvidity alebo schopnosti plniť dlhovú službu môže byť potrebné rozčlenenie finančných aktív a pasív podľa rozsahu splatnosti.

Krátkodobá a dlhodobá splatnosť

5.A1.14. *Definícia*: Finančné aktívum alebo pasívum s krátkou lehotou splatnosti je splatné na požiadanie veriteľom alebo do jedného roka. Finančné aktívum alebo pasívum s dlhou lehotou splatnosti je splatné niekedy po jednom roku alebo nemá stanovenú splatnosť.

Pôvodná splatnosť a zostávajúca lehota do splatnosti

5.A1.15. *Definícia*: Pôvodná splatnosť finančných aktív alebo pasív sa definuje ako obdobie od dátumu ich vzniku do dátumu poslednej dohodnutej platby. Zostávajúca lehota do splatnosti finančných aktív alebo pasív je definovaná ako obdobie od referenčného dátumu do dátumu poslednej dohodnutej platby.

5.A1.16. Koncepcia pôvodnej splatnosti pomáha pri pochopení mechanizmu vzniku dlhu. Dlhové cenné papiere a pôžičky sa preto rozdeľujú podľa pôvodnej splatnosti na krátkodobé a dlhodobé cenné papiere a pôžičky.

5.A1.17. Zostávajúca lehota do splatnosti je relevantnejšia pri analýze dlhovej pozície a možností dlhovej služby.

Klasifikácia finančných transakcií podľa meny

5.A1.18. Mnoho kategórií, subkategórií a subpozícií finančných aktív a pasív možno rozčleniť podľa meny, v ktorých sú denominované.

5.A1.19. Finančné aktíva alebo záväzky v zahraničnej mene zahŕňajú finančné aktíva alebo záväzky denominované v menovom koši, napríklad ZPČ a finančné aktíva alebo záväzky denominované v zlate. Rozlišovanie medzi národnou menou a zahraničnými menami je obzvlášť vhodné pri obežive a vkladoch (AF.2), dlhových cenných papieroch (AF.3) a pôžičkách (AF.4).

5.A1.20. Mena, v ktorej dochádza k vyrovnaniu, môže byť odlišná od meny, v ktorej je nástroj denominovaný. Mena, v ktorej dochádza k vyrovnaniu, je menou, do ktorej sa konvertuje hodnota pozícií a tokov finančných nástrojov, ako sú napríklad cenné papiere, pri každom vyrovnaní.

Peňažné agregáty

5.A1.21. Analýza monetárnej politiky si môže vyžadovať identifikáciu peňažných agregátov, ako sú M1, M2 a M3, na finančnom účte. Peňažné agregáty nie sú v ESA 2010 vymedzené.

KAPITOLA 6

OSTATNÉ TOKY

ÚVOD

6.01. Ostatné toky predstavujú zmeny hodnoty aktív a pasív, ktoré nie sú výsledkom transakcií. Dôvod, prečo tieto toky nie sú transakciami, súvisí so skutočnosťou, že nespĺňajú jednu alebo viacero charakteristík transakcií, napríklad zúčastnené inštitucionálne jednotky nekonajú na základe vzájomnej dohody, ako je to v prípade konfiškácie majetku bez náhrady, alebo zmena môže byť spôsobená aj prírodnou udalosťou, akou je zemetrasenie, a nielen výslovne ekonomickým javom. Prípadne sa hodnota aktíva vyjadrená v cudzej mene môže zmeniť v dôsledku zmeny výmenného kurzu.

OSTATNÉ ZMENY AKTÍV A PASÍV

6.02. *Definícia*: Ostatné zmeny aktív a pasív sú ekonomické toky, ku ktorým nedochádza prostredníctvom transakcií zaznamenaných na kapitálovom a finančnom účte a ktoré menia hodnotu aktív a pasív.

Rozlišujú sa dva typy ostatných zmien. Prvý typ spočíva v zmenách objemu aktív a pasív. Druhý typ predstavujú nominálne zisky a straty z držby.

Ostatné zmeny objemu aktív a pasív (K.1 až K.6)

6.03. Na kapitálovom účte môžu produkované a neprodukované aktíva vstupovať do určitého sektora alebo z neho vystupovať prostredníctvom nadobudnutia a úbytku aktív, spotreby fixného kapitálu alebo prírastku zásob, čerpania zo zásob a opakujúcich sa strát na zásobách. Na finančnom účte finančné aktíva a pasíva vstupujú do systému, keď dlžník prijme budúci záväzok zaplatiť veriteľovi, a vystupujú zo systému, keď bol tento záväzok splnený.

6.04. Ostatné zmeny objemu aktív a pasív zahŕňajú toky, ktoré umožňujú aktívam a pasívam vstupovať na účty alebo z nich vystupovať inak ako prostredníctvom transakcií – ide napríklad o vstupy a výstupy vyplývajúce z objavenia, vyčerpania a znehodnocovania prírodných aktív.

Ostatné zmeny objemu aktív a pasív takisto zahŕňajú vplyv výnimočných a nepredvídaných vonkajších udalostí, ktoré nie sú ekonomickej povahy, ako aj zmeny vyplývajúce z reklasifikácie alebo reštrukturalizácie inštitucionálnych jednotiek alebo aktív a pasív.

6.05. Ostatné zmeny objemu aktív a pasív sa delia na šesť kategórií:

a) ekonomický vznik aktív (K.1);

b) ekonomický zánik neprodukovaných aktív (K.2);

c) straty spôsobené živelnými pohromami (K.3);

d) konfiškácia majetku bez náhrady (K.4);

e) ostatné zmeny objemu, inde nezahrnuté (K.5), a

f) zmeny klasifikácie (K.6).

Ekonomický vznik aktív (K.1)

6.06. Ekonomický vznik aktív predstavuje prírastok objemu produkovaných a neprodukovaných aktív, ktorý nie je výsledkom výroby. Patria sem:

a) historické pamiatky, napríklad tie stavby alebo miesta, ktoré majú osobitný archeologický, historický alebo kultúrny význam, keď je ich hodnota prvýkrát zohľadnená v súvahe;

b) cennosti, ako sú drahé kamene, starožitnosti a umelecké predmety, keď sa prvýkrát uzná vysoká hodnota alebo umelecký význam diela ešte nezaznamenaného v súvahe;

c) odkrytie využiteľných podzemných ložísk, akými sú overené ložiská uhlia, ropy, zemného plynu, kovových a nekovových nerastov. Patrí sem aj zvýšenie hodnoty zásob precenením, keď sa ťažba stane ekonomicky rentabilnou v dôsledku technologického pokroku alebo zmien relatívnych cien;

d) prirodzený rast nekultivovaných biologických zdrojov, akými sú prirodzené lesy a zásoby rýb, keď rast takýchto ekonomických aktív nie je pod priamou kontrolou, zodpovednosťou a riadením inštitucionálnej jednotky, a preto sa nepovažuje za výrobu;

e) transfery ostatných prírodných zdrojov do ekonomickej činnosti: prírodné zdroje, ktoré menia status a stávajú sa ekonomickými aktívami. Príkladom je začiatok ťažby pralesov, premena pôdy z divej prírody alebo pustatiny na pôdu, ktorá sa môže ekonomicky využívať, rekultivácia pôdy a zavedenie spoplatnenia za čerpanie vody. Prírodné zdroje môžu nadobudnúť hodnotu v dôsledku ekonomickej činnosti prebiehajúcej v ich okolí, napríklad pôdu možno považovať za hodnotnú v dôsledku výstavby prebiehajúcej v jej okolí alebo postavenia prístupovej cesty. Náklady na zlepšenia pôdy sa zaznamenávajú ako tvorba hrubého fixného kapitálu, avšak akýkoľvek prebytok zvýšenia hodnoty pôdy prevyšujúci hodnotu vykonaných zlepšení pôdy sa zaznamenáva ako ekonomický vznik aktív;

f) zmeny kvality prírodných aktív v dôsledku zmien ekonomického použitia. Zmeny kvality sa zaznamenávajú ako zmeny objemu. Zmeny kvality zaznamenané v tejto položke predstavujú protihodnotu zmien ekonomického použitia, ktoré sú uvedené ako zmeny klasifikácie (pozri odsek 6.21). Napríklad reklasifikácia kultivovanej pôdy na pôdu zastavanú budovami môže viesť k zvýšeniu hodnoty, ako aj k zmene klasifikácie. V tomto prípade sa aktívum už nachádza vo vymedzení rozsahu aktíva a za vznik aktíva sa považuje zmena jeho kvality v dôsledku zmeny ekonomického použitia. Ďalším príkladom je zvýšenie hodnoty dojníc v prípade zaslania na zabitie skôr, ako sa očakávalo;

g) prvotný vznik hodnoty vyplývajúci z udelenia prevoditeľných zmlúv, lízingov a licencií alebo povolení. Hodnota takýchto zmlúv, lízingov, licencií alebo povolení predstavuje aktívum, keď hodnota z nich vyplývajúceho nároku presiahne splatné poplatky a držiteľ môže túto hodnotu realizovať prostredníctvom ich prevedenia na tretie osoby, a

h) zmeny hodnoty goodwillu a marketingových aktív, ktoré sa prejavia, keď sa inštitucionálne jednotky predajú za ceny presahujúce ich vlastný kapitál (pozri odsek 7.07); rozdiel kúpnej ceny a vlastného kapitálu sa uvádza ako kúpený goodwill a marketingové aktíva. Goodwill, ktorý nie je doložený predajom/kúpou, sa nepovažuje za ekonomické aktívum.

Ekonomický zánik neprodukovaných aktív (K.2)

6.07. Ekonomický zánik neprodukovaných nefinančných aktív zahŕňa:

a) vyčerpanie prírodných zdrojov, t. j. zníženie hodnoty ložísk podzemných aktív a vyčerpanie nekultivovaných biologických zdrojov patriacich do vymedzenia rozsahu aktív [pozri odsek 6.06 písm. e)] v dôsledku zberu úrody, výrubu lesov alebo využívania nad rámec udržateľnej ťažby. Mnoho možných položiek je protihodnotou položiek opísaných v odseku 6.06 písm. c) až f);

b) iný ekonomický zánik neprodukovaných aktív, kam patrí:

i) odpísanie hodnoty kúpeného goodwillu a marketingových aktív a

ii) skončenie výhod vyplývajúcich z prevoditeľných zmlúv, prenájmu, licencií a povolení.

Straty spôsobené živelnými pohromami (K.3)

6.08. Straty spôsobené živelnými pohromami, zaznamenané ako ostatné zmeny objemu, sú dôsledkom rozsiahlych, výnimočných a identifikovateľných udalostí, ktorých výsledkom je zničenie ekonomických aktív.

6.09. Medzi takéto udalosti patria veľké zemetrasenia, sopečné výbuchy, prílivové vlny, výnimočne silné hurikány, suchá a iné prírodné katastrofy; vojnové udalosti, nepokoje a iné politické udalosti a technologické havárie, ako sú veľké úniky jedovatých látok alebo uvoľnenie rádioaktívnych častíc do ovzdušia. Príkladom takýchto udalostí je:

a) zníženie kvality pôdy v dôsledku mimoriadnych povodní alebo škôd spôsobených vetrom;

b) zničenie kultivovaných aktív v dôsledku sucha alebo prepuknutia nákazy;

c) zničenie budov, zariadení alebo cenností pri lesných požiaroch alebo zemetraseniach a

d) náhodné zničenie obeživa alebo cenných papierov na doručiteľa v dôsledku prírodných katastrof alebo politických udalostí alebo zničenie dôkazov o vlastníctve.

Konfiškácia majetku bez náhrady (K.4)

6.10. Konfiškácia majetku bez náhrady nastáva vtedy, keď orgány verejnej správy alebo iné inštitucionálne jednotky prevezmú vlastníctvo aktív iných inštitucionálnych jednotiek vrátane nerezidentských bez plnej náhrady z iných dôvodov, ako sú platby daní, pokút alebo podobných poplatkov. Konfiškácia majetku v súvislosti s trestnou činnosťou sa považuje za pokutu. Časť takejto jednostrannej konfiškácie, ktorá je bez náhrady, sa zaznamenáva ako ostatné zmeny objemu.

6.11. Konfiškácia pre nezaplatený hypotekárny dlh a opätovné nadobudnutie vlastníctva aktív veriteľmi sa nezaznamenáva ako konfiškácia majetku bez náhrady, pretože v dohode medzi stranami je tento typ právneho prostriedku umožnený buď výslovne, alebo na základe všeobecného konsenzu.

Ostatné zmeny objemu, inde nezahrnuté (K.5)

6.12. Ostatné zmeny objemu, inde nezahrnuté (K.5), zodpovedajú účinkom neočakávaných udalostí na ekonomickú hodnotu aktív.

6.13. Príkladom ostatných zmien objemu nefinančných aktív nezahrnutých inde je:

a) nepredvídané zastaranie. Predpoklady použité na vypočítanie spotreby fixného kapitálu nezohľadňujú nepredvídané zastaranie fixných aktív. Suma určená na ich očakávané zastaranie môže byť vzhľadom na skutočné zastaranie nedostatočná. Preto sa musia zapísať položky na zaznamenávanie zníženia hodnoty fixných aktív vyplývajúcich zo zavedenia zlepšenej technológie;

b) rozdiely medzi odškodným za bežné škody zahrnutým do spotreby fixného kapitálu a skutočnými stratami. Spotreba fixného kapitálu nezahŕňa nepredvídané poškodenie a odhadovaná suma normálneho poškodenia môže byť menšia alebo väčšia než skutočná škoda. Je preto nutné urobiť úpravy, aby sa zohľadnilo nepredvídané zníženie alebo zvýšenie hodnoty fixných aktív v dôsledku takýchto udalostí. Takto upravené straty nie sú dostatočné veľké, aby sa považovali za straty spôsobené živelnými pohromami;

c) znehodnotenie fixných aktív nezapočítané do spotreby fixného kapitálu. Patrí sem zníženie hodnoty fixných aktív napríklad pre nepredvídané účinky kyslosti ovzdušia a dažďa na povrchy budov alebo karosérie vozidiel;

d) opustenie výrobných zariadení pred ich dokončením alebo pred začiatkom ich ekonomického využívania;

e) mimoriadne straty zásob (napríklad v dôsledku požiarov, krádeží, napadnutia zásob obilia hmyzom), ktoré sa nepovažujú za straty spôsobené živelnými pohromami.

6.14. Príkladmi ostatných zmien objemu finančných aktív a pasív nezahrnutých inde sú:

a) straty obeživa alebo straty cenných papierov na doručiteľa (napríklad v dôsledku poškodenia alebo krádeže), ktoré sa nepovažujú za straty spôsobené živelnými pohromami, a obeživo stiahnuté z obehu, ktoré už nie je konvertibilné, s výnimkou hodnôt, v prípade ktorých došlo k zmene klasifikácie z obeživa na cennosti;

b) zmeny finančných pohľadávok v dôsledku odpisov. Tieto sú vyňaté z finančného účtu, keďže neexistuje vzájomná dohoda strán. Veriteľ môže napríklad rozhodnúť, že finančná pohľadávka už nie je vymožiteľná buď z dôvodu konkurzu, alebo likvidácie, a vyjme pohľadávku zo svojej súvahy. Uznanie veriteľa, že pohľadávka nie je vymožiteľná, sa zaznamenáva ako ostatné zmeny objemu aktív. Na účely zachovania rovnováhy na účtoch za celú ekonomiku sa zo súvahy dlžníka musí tiež vyňať zodpovedajúci záväzok. Výnimku z tejto všeobecnej zásady tvoria dane a sociálne príspevky splatné verejnej správe [pozri odsek 6.15 písm. d)];

c) zmeny životného poistenia, nárokov na rentu a dôchodkových nárokov v dôsledku demografických predpokladov;

d) rezervy na uplatnenie štandardizovaných schém záruk, keď očakávané plnenie z uplatnených záruk presiahne očakávané príjmy a náhrady.

6.15. Medzi ostatné zmeny objemu nezahrnuté inde nepatria:

a) zmeny finančných pohľadávok v dôsledku odpisov, ktoré odzrkadľujú aktuálne trhové hodnoty obchodovateľných finančných pohľadávok: tieto zmeny sa zaznamenávajú na účte precenenia;

b) zrušenie dlhu po vzájomnej dohode medzi dlžníkom a veriteľom (zrušenie alebo odpustenie dlhu): zaznamenáva sa ako transakcia medzi veriteľom a dlžníkom [pozri odsek 4.165 písm. f)];

c) odmietnutie zaplatiť dlh: jednostranné zrušenie záväzku dlžníkom nie je uznané;

d) dane a sociálne príspevky splatné verejnej správe, ktoré verejná správa jednostranne uznáva za pravdepodobne nevymožiteľné (pozri odseky 1.57, 4.27 a 4.82).

Zmeny klasifikácie (K.6)

6.16. Zmeny klasifikácie pozostávajú zo zmien sektorovej klasifikácie a štruktúry inštitucionálnych jednotiek a zmien klasifikácie aktív a pasív.

Zmeny sektorovej klasifikácie a štruktúry inštitucionálnych jednotiek (K.61)

6.17. Pri reklasifikácii inštitucionálnej jednotky z jedného sektora do druhého sa prevedie celá jej súvaha, napríklad ak sa inštitucionálna jednotka zaradená do sektora domácností stane finančne nezávislou od svojho majiteľa, môže sa považovať za kvázikorporáciu a byť reklasifikovaná do sektora nefinančných korporácií.

6.18. V dôsledku zmien sektorovej klasifikácie sa celá súvaha prevedie z jedného sektora alebo subsektora do iného. Prevedenie súvahy môže viesť ku konsolidácii alebo dekonsolidácii aktív a pasív, čo takisto patrí do tejto kategórie.

6.19. Zmeny štruktúry inštitucionálnych jednotiek pokrývajú vznik a zánik niektorých finančných aktív a pasív vyplývajúcich z podnikovej reštrukturalizácie. Keď korporácia zanikne ako nezávislá právnická osoba v dôsledku prevzatia jednou alebo viacerými korporáciami, všetky finančné aktíva a pasíva vrátane akcií a iných majetkových účastí, ktoré existovali medzi touto korporáciou a tými, ktoré ju prevzali, zo systému zmiznú. Nákup akcií a iných majetkových účastí korporácie v rámci zlúčenia podnikov sa však zaznamenáva ako finančná transakcia medzi preberajúcou korporáciou a bývalými vlastníkmi. Nahradenie existujúcich akcií akciami preberajúcej korporácie alebo novej korporácie sa zaznamenáva ako splatenie akcií sprevádzané emisiou nových akcií. Finančné aktíva a pasíva, ktoré existovali medzi prevzatou korporáciou a tretími stranami, zostávajú nezmenené a prechádzajú na preberajúcu korporáciu.

6.20. Podobne v prípade, keď sa korporácia právne rozdelí na dve alebo viac inštitucionálnych jednotiek, sa vznik finančných aktív a pasív zaznamená do zmien sektorovej klasifikácie a štruktúry.

Zmeny klasifikácie aktív a pasív (K.62)

6.21. K zmenám klasifikácie aktív a pasív dochádza, keď sa aktíva a pasíva uvedú v počiatočnej súvahe v jednej kategórii a v konečnej súvahe v inej kategórii. Príkladmi sú zmeny použitia pôdy alebo premena obytných jednotiek na obchodné priestory alebo naopak. V prípade pôdy majú obidve položky (záporná položka v prípade starej kategórie a kladná v prípade novej kategórie) rovnakú hodnotu. Každá zmena hodnoty pôdy v dôsledku tejto zmeny použitia sa zaznamenáva nie ako precenenie, ale ako zmena objemu, a teda ako ekonomický vznik aktív alebo ekonomický zánik neprodukovaných aktív.

6.22. Zaúčtovanie alebo odúčtovanie monetárneho zlata vo forme zlata v prútoch nemôže tvoriť finančnú transakciu, ale vstupuje do systému alebo z neho odchádza prostredníctvom ostatných zmien objemu aktív.

6.23. Zlato v prútoch predstavuje osobitný prípad zmeny klasifikácie. Zlato v prútoch môže byť buď finančným aktívom známym ako menové zlato, alebo cennosťou známou ako nemenové zlato v závislosti od držiteľa a dôvodu držby. Monetizácia je zmena klasifikácie zlata v prútoch z nemenového zlata na menové zlato. Demonetizácia je zmena klasifikácie zlata v prútoch z menového zlata na nemenové zlato.

6.24. Operácie so zlatom v prútoch sa zaznamenávajú takto:

a) keď menový orgán predá zlato v prútoch, ktoré je rezervným aktívom, nerezidentskej inštitucionálnej jednotke, ktorá nie je menovým orgánom, alebo rezidentskej inštitucionálnej jednotke, zaznamená sa transakcia s nemenovým zlatom. Demonetizácia zlata ako zmena klasifikácie zlatých prútov z menového zlata na nemenové sa uskutoční bezprostredne pred uvedenou transakciou a zaznamená sa ako ostatné zmeny objemu aktív menového orgánu;

b) keď menový orgán nakúpi do svojich rezervných aktív zlato v prútoch od nerezidentskej alebo rezidentskej inštitucionálnej jednotky, a toto zlato zatiaľ nie je rezervným aktívom, zaznamená sa transakcia s nemenovým zlatom. Monetizácia zlata, pri ktorej sa v klasifikácii zlato v prútoch zmení z nemenového zlata na menové, sa uskutoční bezprostredne po uvedenej transakcii a zaznamená sa ako ostatné zmeny objemu aktív menového orgánu;

c) keď kupujúci a predávajúci predstavujú menové orgány rôznych ekonomík a obidvaja držia zlato v prútoch ako súčasť svojich rezervných aktív, ide o transakciu so zlatom v prútoch, ktorá sa zaznamenáva na finančnom účte;

d) v ostatných prípadoch je zlato v prútoch po celý čas nemenovým zlatom a zaznamenávajú sa transakcie s nemenovým zlatom.

Uvedené prípady týkajúce sa menového orgánu sa takisto uplatňujú na medzinárodnú finančnú organizáciu.

6.25. Zmeny klasifikácie aktív a pasív nezahŕňajú prevod dlhových cenných papierov na akcie, ktoré sa zaznamenávajú ako dve finančné transakcie.

Nominálne zisky a straty z držby (K.7)

6.26. Na účte precenenia sa zaznamenávajú nominálne zisky a straty z držby, ktoré počas účtovného obdobia vznikajú vlastníkom aktív a pasív a ktoré odzrkadľujú zmeny úrovne a štruktúry ich cien. Nominálne zisky a straty z držby (K.7) zahŕňajú neutrálne zisky a straty z držby (K.71) a reálne zisky a straty z držby (K.72).

6.27. *Definícia:* Nominálne zisky a straty z držby (K.7) týkajúce sa aktíva predstavujú zvýšenie alebo zníženie hodnoty aktíva, ktoré vznikajú jeho ekonomickému vlastníkovi v dôsledku zvýšenia alebo zníženia jeho ceny. Nominálne zisky a straty z držby týkajúce sa finančného pasíva predstavujú zníženie alebo zvýšenie hodnoty pasíva v dôsledku zníženia alebo zvýšenia jeho ceny.

6.28. Zisk z držby vzniká zvýšením hodnoty aktíva alebo znížením hodnoty pasíva. Strata z držby vzniká znížením hodnoty aktíva alebo zvýšením hodnoty pasíva.

6.29. Nominálne zisky a straty z držby zaznamenávané na účte precenenia sú zisky a straty vznikajúce v prípade aktív a pasív bez ohľadu na to, či sa realizujú, alebo nie. Zisk z držby sa považuje za realizovaný, keď sa dané aktívum predá, splatí, použije alebo sa s ním disponuje iným spôsobom, resp. keď je pasívum splatené. Nerealizovaný zisk z držby je zisk vznikajúci v prípade aktíva, ktoré je na konci účtovného obdobia stále vlastnené, alebo v prípade pasíva, ktoré je na konci účtovného obdobia stále nesplatené. Za nerealizovaný zisk sa zvyčajne považuje zisk realizovaný za celé obdobie, v ktorom je aktívum vlastnené alebo pasívum nesplatené, a to bez ohľadu na to, či sa toto obdobie zhoduje, alebo nezhoduje s účtovným obdobím. Keďže sa však zisky a straty z držby zaznamenávajú na akruálnej báze, rozlíšenie medzi realizovanými a nerealizovanými ziskami a stratami sa v klasifikácii ani na účtoch neprejavuje, hoci by bolo v niektorých prípadoch užitočné.

6.30. Zisky a straty z držby zahŕňajú zisky a straty zo všetkých druhov nefinančných aktív, finančných aktív a pasív. Patria sem teda aj zisky a straty z držby zásob všetkých druhov výrobkov v držbe výrobcov vrátane nedokončenej výroby.

6.31. Nominálne zisky a straty z držby môžu vzniknúť z aktív v držbe alebo vzniknutých pasív bez ohľadu na dĺžku účtovného obdobia, a nielen z aktív alebo pasív uvedených v počiatočnej a/alebo konečnej súvahe. Nominálne zisky a straty, ktoré vzniknú vlastníkovi konkrétneho aktíva alebo pasíva, alebo daného množstva osobitného typu aktíva alebo pasíva medzi dvoma časovými bodmi, sa definujú ako „bežná hodnota príslušného aktíva alebo pasíva v neskoršom okamihu mínus bežná hodnota príslušného aktíva alebo pasíva v skoršom okamihu“, pričom sa predpokladá, že sa aktívum alebo pasívum počas uvedeného obdobia kvalitatívne alebo kvantitatívne nemení.

6.32. Nominálny zisk z držby (G), ktorý vzniká z daného množstva q nejakého aktíva medzi časovými bodmi o a t môže byť vyjadrený takto: $G = (p_t - p_o) \times q$,

kde p_o je cena aktíva v čase o a p_t je cena aktíva v čase t. V prípade finančných aktív a pasív s pevnou bežnou hodnotou v národnej mene sú p_o a p_t na základe definície rovnaké a nominálne zisky z držby sú vždy nula.

6.33. Na výpočet nominálnych ziskov a strát z držby musia byť nadobudnutie a úbytok aktív ocenené rovnakým spôsobom, ako sú zaznamenané na kapitálovom a finančnom účte, a stavy aktív musia byť ocenené rovnakým spôsobom, ako sú zaznamenané v súvahe. V prípade fixných aktív je hodnotou nadobudnutia suma, ktorú kupujúci zaplatil výrobcovi alebo predávajúcemu, plus náklady na prevod vlastníctva, ktoré vynaložil kupujúci. Hodnota úbytku existujúceho fixného aktíva je suma, ktorú predávajúci dostal od kupujúceho mínus náklady na prevod vlastníctva, ktoré vynaložil predávajúci.

6.34. Výnimkou z prípadu opísaného v odseku 6.33 je situácia, keď sa zaplatená cena odlišuje od trhovej hodnoty aktíva. V tomto prípade sa imputuje kapitálový transfer vo výške rozdielu medzi zaplatenou cenou a trhovou hodnotou a nadobudnutie sa zaznamená v trhovej hodnote. Tento prípad sa týka najmä transakcií, do ktorých sa zapájajú netrhové sektory.

6.35. Je možné odlíšiť štyri rôzne situácie, ktoré vedú k nominálnym ziskom a stratám z držby:

a) aktívum v držbe počas celého účtovného obdobia: nominálny zisk z držby, ktorý vznikol počas účtovného obdobia, sa rovná hodnote aktíva v konečnej súvahe mínus hodnota aktíva v počiatočnej súvahe, mínus akákoľvek spotreba fixného kapitálu v účtovnom období. Tieto hodnoty sú odhadované hodnoty aktív, ak by boli tieto aktíva nadobudnuté v čase zostavenia súvah. Nominálny zisk nie je realizovaný;

b) aktívum v držbe na začiatku účtovného obdobia, ktoré sa počas tohto obdobia predá: vzniknutý nominálny zisk z držby sa rovná hodnote aktíva pri úbytku mínus hodnota aktíva v počiatočnej súvahe, mínus akákoľvek spotreba fixného kapitálu v účtovnom období, ku ktorej došlo pred predajom. Nominálny zisk je realizovaný;

c) aktívum nadobudnuté počas obdobia a stále v držbe na konci tohto obdobia: vzniknutý nominálny zisk z držby sa rovná hodnote aktíva v konečnej súvahe mínus hodnota aktíva pri nadobudnutí, mínus akákoľvek spotreba fixného kapitálu v účtovnom období. Nominálny zisk nie je realizovaný a

d) aktívum, ku ktorého nadobudnutiu alebo úbytku došlo počas účtovného obdobia: vzniknutý nominálny zisk z držby sa rovná hodnote aktíva pri úbytku mínus hodnota aktíva pri nadobudnutí, mínus akákoľvek spotreba fixného kapitálu v účtovnom období medzi nadobudnutím a úbytkom. Nominálny zisk je realizovaný.

6.36. Zahrnuté nominálne zisky a straty z držby sú zisky a straty vznikajúce z aktív alebo pasív, či už sú realizované, alebo nie. Zaznamenávajú sa na účte precenenia dotknutých sektorov, celej ekonomiky a zahraničia.

Neutrálne zisky a straty z držby (K.71)

6.37. *Definícia:* Neutrálne zisky a straty z držby (K.71) sa týkajú aktív a pasív a predstavujú hodnotu ziskov a strát z držby, ktoré vznikajú, ak sa cena aktíva alebo pasíva v čase mení v rovnakej proporcii ako všeobecná cenová úroveň.

6.38. Neutrálne zisky a straty z držby sa zisťujú s cieľom uľahčiť výpočet reálnych ziskov a strát, ktoré prerozdeľujú reálnu kúpnu silu medzi sektormi.

6.39. Nech je všeobecný cenový index označený ako r. Neutrálny zisk z držby (NG) z daného množstva q určitého aktíva medzi časovým bodom o a časovým bodom t je potom vyjadrený týmto výrazom: $NG = p_o \times q\ (r_t/r_o - 1)$,

kde $p_o \times q$ je bežná cena aktíva v časovom bode o a r_t/r_o je faktor zmeny všeobecného cenového indexu medzi časovým bodom o a časovým bodom t. Rovnaký výraz r_t/r_o sa uplatňuje na všetky aktíva a pasíva.

6.40. Všeobecný cenový index, ktorý sa má použiť na výpočet neutrálnych ziskov a strát z držby, je cenový index pre konečné výdavky.

6.41. Neutrálne zisky a straty z držby sa zaznamenávajú na účte neutrálnych ziskov a strát z držby, ktorý je podúčtom účtu precenenia sektorov, celej ekonomiky a zahraničia.

Reálne zisky a straty z držby (K.72)

6.42. *Definícia:* Reálne zisky a straty z držby (K.72) sa týkajú aktíva alebo pasíva a predstavujú rozdiel medzi nominálnymi a neutrálnymi ziskami a stratami z držby tohto aktíva.

6.43. Reálny zisk z držby (RG) z daného množstva q aktíva medzi okamihom o a okamihom t je takýto:

$$RG = G - NG$$

alebo $RG = (p_t/p_o - r_t/r_o) \times p_o \times q$

6.44. Hodnoty reálnych ziskov a strát z držby aktív a pasív tak závisia od pohybov ich cien počas daného obdobia relatívne k priemerným pohybom ostatných cien meraným všeobecným cenovým indexom.

6.45. Reálne zisky a straty z držby sa zaznamenávajú na účte reálnych ziskov a strát z držby, ktorý je podúčtom účtu precenenia.

Zisky a straty z držby podľa typov finančného aktíva a pasíva

Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ) (AF.1)

6.46. Keďže cena menového zlata sa zvyčajne uvádza v amerických dolároch, hodnota menového zlata podlieha nominálnym ziskom a stratám z držby v dôsledku zmien výmenného kurzu, ako aj ceny samotného zlata.

6.47. Keďže ZPČ predstavujú kôš mien, ich hodnota vyjadrená v národnej mene, a teda aj hodnota ziskov a strát z držby, sa mení podľa výmenných kurzov mien v koši voči národnej mene.

Obeživo a vklady (AF.2)

6.48. Bežné hodnoty obeživa a vkladov denominovaných v domácej mene zostávajú v čase konštantné. „Cena" takéhoto aktíva je vždy jednotná, zatiaľ čo kvantita je daná počtom jednotiek meny, v ktorej sú denominované. Nominálne zisky a straty z držby takýchto aktív sú vždy nula. Z tohto dôvodu rozdiel medzi hodnotami počiatočného a konečného stavu takýchto aktív s výnimkou ostatných zmien objemu úplne zodpovedá hodnotám transakcií v aktívach. Toto je zriedkavý prípad, keď spravidla možno vyvodiť hodnotu transakcií zo zmien údajov uvedených v súvahe.

6.49. Úrok z vkladov sa zaznamenáva na finančnom účte ako suma súčasne reinvestovaná do vkladov.

6.50. Držba cudzej meny a vkladov denominovaných v iných menách vykazuje nominálne zisky a straty z držby v dôsledku zmien výmenných kurzov.

6.51. Na výpočet neutrálnych a reálnych ziskov a strát z držby aktív pevnej bežnej hodnoty je však potrebné získať údaje o časoch a hodnote transakcií, ako aj hodnote počiatočnej a konečnej súvahy. Predpokladajme napríklad, že počas účtovného obdobia sa uloží a vyberie vklad, zatiaľ čo sa zvyšuje celková cenová úroveň. Neutrálny zisk z vkladu je kladný a reálny zisk je záporný, pričom suma závisí od dĺžky trvania vkladu a od miery inflácie. Takéto reálne straty nemožno zaznamenávať bez údajov o hodnote transakcií uskutočnených počas účtovného obdobia a o čase ich uskutočnenia.

6.52. Vo všeobecnosti možno usudzovať, že ak je celková absolútna hodnota kladných a záporných transakcií v pomere k úrovniam uvedeným v počiatočnej a konečnej súvahe vysoká, približné odhady neutrálnych a reálnych ziskov a strát z držby finančných aktív a pasív s fixnou bežnou hodnotou, ktoré sú odvodené z údajov uvedených v súvahe, nebudú veľmi uspokojivé. Dokonca ani zaznamenanie hrubých hodnôt finančných transakcií, t. j. zaznamenanie uložených a vybraných vkladov oddelene na rozlíšenie od celkovej hodnoty vkladov mínus výberov, nemusí byť postačujúce bez časových informácií o vkladoch.

Dlhové cenné papiere (AF.3)

6.53. Keď sa dlhodobý dlhový cenný papier, napríklad obligácia, vydá s emisným ážiom alebo disážiom, vrátane nadmerne diskontovaných obligácií a obligácií s nulovým kupónom, rozdiel medzi emisnou cenou a nominálnou alebo odkupnou hodnotou pri dosiahnutí splatnosti predstavuje úrok, ktorý je emitent povinný zaplatiť počas životnosti dlhového cenného papiera. Takýto úrok sa zaznamenáva ako dôchodok z majetku, ktorý je záväzkom emitenta dlhodobého dlhového cenného papiera a pohľadávkou držiteľa dlhového cenného papiera nad rámec kupónových úrokov, ktoré emitent skutočne platí v určených intervaloch počas životnosti dlhového cenného papiera.

6.54. Vzniknutý úrok je zaznamenaný na finančnom účte ako suma, ktorú držiteľ dlhového cenného papiera súčasne reinvestuje do uvedeného cenného papiera. Preto je zaznamenaný na finančnom účte ako nadobudnutie aktíva, ktoré sa pripočíta k existujúcemu aktívu. Takto postupné zvyšovanie trhovej hodnoty dlhodobého dlhového cenného papiera, ktorá vyplýva z akumulácie vzniknutých reinvestovaných úrokov, odzrkadľuje rast zostatkovej istiny – t. j. veľkosti aktíva. Ide najmä o zvýšenie množstva alebo objemu, a nie o zvýšenie ceny. Pre držiteľa dlhodobého dlhového cenného papiera nevzniká žiadny zisk z držby ani strata pre emitenta. Dlhové cenné papiere sa s približujúcim termínom splatnosti kvalitatívne menia a je dôležité uvedomiť si, že zvýšenie ich hodnoty v dôsledku akumulácie vzniknutých úrokov nie je zmenou ceny a nevedie k ziskom z držby.

6.55. Ceny dlhodobých cenných papierov s pevnou úrokovou sadzbou sa takisto menia; keď sa však mení trhová úroková sadzba, ceny sa menia nepriamo úmerne k pohybom úrokových sadzieb. Vplyv danej zmeny úrokovej sadzby na cenu určitého dlhodobého dlhového cenného papiera je tým menší, čím sa viac približuje termín splatnosti cenného papiera. Zmeny cien dlhodobých dlhových cenných papierov, ktoré vyplývajú zo zmien trhových úrokových sadzieb, predstavujú cenové zmeny, a nie zmeny množstva. Preto vedú k nominálnym ziskom a stratám z držby tak pre emitentov, ako aj pre držiteľov dlhových cenných papierov. Zvýšením úrokových sadzieb sa vytvára nominálny zisk z držby pre emitenta dlhového cenného papiera a nominálna strata z držby v rovnakej výške pre držiteľa dlhového cenného papiera; v prípade poklesu úrokových sadzieb je to naopak.

6.56. V prípade dlhových cenných papierov s pohyblivou úrokovou sadzbou sú platby kupónu alebo istiny viazané na všeobecný cenový index pre výrobky a služby, akým je index spotrebiteľských cien, na úrokovú sadzbu, napríklad EURIBOR, LIBOR, na výnos z obligácie alebo na cenu aktíva.

Keď sa sumy kupónových platieb a/alebo zostatkovej istiny viažu na všeobecný alebo široký cenový index, zmena hodnoty zostatkovej istiny medzi začiatkom a koncom konkrétneho účtovného obdobia v dôsledku pohybu príslušného indexu sa považuje za úrok vzniknutý v tomto období, ktorý sa pripočíta k úroku splatnému v tomto období.

Keď je cieľom indexácie súm, ktoré sa majú zaplatiť pri splatnosti, zisk z držby, t. j. ide typicky o indexáciu založenú na jedinej, úzko definovanej položke, potom každá odchýlka príslušného indexu od pôvodne očakávaného vývoja vedie k ziskom alebo stratám z držby, ktoré sa počas životnosti nástroja zvyčajne vzájomne nevyrovnajú.

6.57. Nominálne zisky a straty z držby môžu vznikať v prípade krátkodobých dlhových cenných papierov rovnako ako v prípade dlhodobých. Keďže krátkodobé dlhové cenné papiere majú omnoho kratšie obdobie splatnosti, zisky z držby vytvorené zmenami úrokových sadzieb sú vo všeobecnosti omnoho nižšie ako z dlhodobých dlhových cenných papierov rovnakej nominálnej hodnoty.

Pôžičky (AF.4)

6.58. V prípade pôžičiek, s ktorými sa neobchoduje, je situácia rovnaká ako v prípade obeživa a vkladov. Keď sa však existujúca pôžička predá inej inštitucionálnej jednotke, zníženie hodnoty tejto pôžičky, ktoré zodpovedá rozdielu medzi výkupnou cenou a transakčnou cenou, sa zaznamená na účte precenenia predávajúceho aj kupujúceho v čase transakcie.

Majetkové účasti a akcie alebo podielové listy investičných fondov (AF.5)

6.59. Prémiové akcie zvyšujú počet akcií a nominálnu hodnotu emitovaných akcií, avšak samy osebe nemenia trhovú hodnotu všetkých akcií. Platí to aj pre dividendu v akciách, čo je pomerné rozdelenie dodatočných akcií korporácie medzi vlastníkov kmeňových akcií. Prémiové akcie a dividendy v akciách sa na účtoch vôbec neuvádzajú. Tieto emisie sú však určené na zlepšenie likvidity akcií na trhu, a teda celková trhová hodnota vydaných akcií môže v dôsledku toho stúpnuť; každá takáto zmena sa zaznamenáva ako nominálny zisk z držby.

Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk (AF.6)

6.60. Keď sú rezervy a nároky v rámci poistných, penzijných a štandardizovaných schém záruk denominované v národnej mene, nedochádza k nominálnym ziskom a stratám z držby, rovnako ako v prípade obeživa alebo vkladov a pôžičiek. V prípade aktív, ktoré finančné inštitúcie používajú na plnenie príslušných záväzkov, však zisky a straty vznikajú.

6.61. Záväzky voči držiteľom poistiek a oprávneným osobám sa menia v dôsledku transakcií, ostatných zmien objemu a precenenia. K preceneniu dochádza v dôsledku zmien hlavných modelových predpokladov v poistnomatematických (aktuárskych) výpočtoch. K týmto predpokladom patrí diskontná sadzba, mzdová sadzba a miera inflácie.

Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie (AF.7)

6.62. Hodnota finančných derivátov sa môže meniť v dôsledku zmien hodnoty podkladového nástroja, zmien volatility ceny podkladového nástroja alebo s blížiacim sa dátumom plnenia alebo splatnosti. Všetky takéto zmeny hodnoty finančných derivátov a zamestnaneckých opcií na akcie treba považovať za cenové zmeny a zaznamenávajú sa ako precenenie.

Ostatné pohľadávky/záväzky (AF.8)

6.63. V prípade ostatných pohľadávok/záväzkov, s ktorými sa neobchoduje, je situácia rovnaká ako v prípade domácej meny, vkladov a pôžičiek. Keď sa však obchodný úver predá inej inštitucionálnej jednotke, rozdiel medzi výkupnou cenou a transakčnou cenou sa zaznamenáva ako precenenie v čase transakcie. Keďže však obchodný úver má zvyčajne krátkodobý charakter, jeho predaj môže viesť k vytvoreniu nového finančného nástroja.

Aktíva denominované v cudzej mene

6.64. Hodnota aktív a pasív denominovaných v cudzej mene sa meria ich bežnou trhovou hodnotou v cudzej mene konvertovanej do národnej meny bežným výmenným kurzom. Nominálne zisky a straty z držby preto môžu vzniknúť tak v dôsledku zmien ceny aktíva, ako aj výmenného kurzu. Celková hodnota nominálnych ziskov a strát z držby, ktoré vznikli počas účtovného obdobia, sa vypočíta odpočítaním hodnoty transakcií a ostatných zmien objemu od rozdielu medzi hodnotami uvedenými v počiatočnej a konečnej súvahe. Na tento účel sa transakcie s aktívami a pasívami denominovanými v cudzej mene konvertujú do národnej meny podľa výmenného kurzu platného v čase uskutočnenia transakcií, zatiaľ čo sa hodnoty uvedené v počiatočnej a záverečnej súvahe konvertujú podľa výmenných kurzov platných k dátumom, ku ktorým boli súvahy zostavené. To znamená, že celková hodnota transakcií ako čistého nadobudnutia, t. j. nadobudnutie mínus úbytok, vyjadrená v cudzej mene, je v skutočnosti konvertovaná váženým priemerným výmenným kurzom, v ktorom sú váhy dané hodnotami transakcií uskutočnených k rôznym dátumom.

KAPITOLA 7

SÚVAHY

7.01. *Definícia:* Súvaha je výkaz hodnôt ekonomicky vlastnených aktív a nesplatených záväzkov inštitucionálnej jednotky alebo skupiny jednotiek zostavený ku konkrétnemu okamihu.

7.02. Bilančná položka súvahy sa nazýva čistý majetok (B.90). Stav aktív a pasív zaznamenaných v súvahe sa oceňuje v príslušných cenách, ktoré sú obvykle trhovými cenami prevažujúcimi k dátumu, na ktorý sa súvaha vzťahuje, avšak v prípade niektorých kategórií v ich nominálnych hodnotách. Súvaha sa zostavuje za rezidentské inštitucionálne sektory a subsektory, za celú národnú ekonomiku a zahraničie.

7.03. Súvaha zakončuje postupnosť účtov a znázorňuje konečný účinok zápisov na účtoch produkcie, rozdelenia, použitia dôchodkov a akumulácie na stav bohatstva určitej ekonomiky.

7.04. V prípade inštitucionálnych sektorov je bilančnou položkou v súvahe čistý majetok.

7.05. V prípade celej národnej ekonomiky sa bilančná položka často označuje ako národné bohatstvo, t. j. celková hodnota nefinančných aktív a čisté finančné aktíva vo vzťahu k zahraničiu.

7.06. Súvaha zahraničia sa zostavuje rovnakým spôsobom ako súvahy rezidentských inštitucionálnych sektorov a subsektorov. Skladá sa iba z pozícií finančných aktív a pasív nerezidentov voči rezidentom. V BPM6 sa príslušná súvaha zostavená z hľadiska rezidentov voči nerezidentom nazýva medzinárodná investičná pozícia (IIP).

7.07. Vlastný kapitál sa definuje ako súčet čistého majetku (B.90) a hodnoty majetkových účastí a akcií/podielových listov investičných fondov (AF.5) uvedených v súvahe ako pasíva.

7.08. V prípade sektorov a subsektorov nefinančných a finančných korporácií je vlastný kapitál analyticky dôležitým ukazovateľom, podobne ako čistý majetok.

7.09. Čistý majetok korporácií sa bude obvykle odlišovať od hodnoty ich vydaných akcií a ostatných majetkových účastí. V prípade kvázikorporácií sa čistý majetok rovná nule, pretože hodnota majetkovej účasti vlastníka sa považuje za rozdiel medzi jeho aktívami a pasívami, ktoré sa netýkajú jeho vlastného kapitálu. Čistý majetok rezidentských podnikov s priamou zahraničnou účasťou, ktoré sú pobočkami nerezidentských podnikov a považujú sa za kvázikorporácie, sa teda takisto rovná nule.

7.10. Bilančná položka finančných aktív a pasív sa nazýva čisté finančné aktíva (BF.90).

7.11. Súvaha sa týka hodnoty aktív a pasív k určitému okamihu. Súvahy sa zostavujú na začiatku a konci účtovného obdobia; počiatočná súvaha na začiatku daného obdobia je rovnaká ako konečná súvaha zaznamenaná na konci predchádzajúceho obdobia.

7.12. Hodnota stavu určitého typu aktíva uvedeného v počiatočnej a konečnej súvahe sa navzájom prepája podľa základnej účtovnej rovnosti takto:

Hodnota stavu určitého typu aktíva v počiatočnej súvahe		
plus	transakcie	celková hodnota daného aktíva nadobudnutého v rámci transakcií, ktoré sa uskutočnili počas účtovného obdobia
mínus		celková hodnota úbytku daného aktíva v dôsledku transakcií, ktoré sa uskutočnili počas účtovného obdobia
mínus		spotreba fixného kapitálu (ak je to relevantné)
plus	ostatné zmeny objemu aktív	iné kladné zmeny objemu týkajúce sa daného aktíva
mínus		iné záporné zmeny objemu týkajúce sa daného aktíva

plus	precenenia	hodnota nominálnych ziskov z držby, ktoré vznikli počas daného obdobia v dôsledku zmien ceny daného aktíva
mínus		hodnota nominálnych strát z držby, ktoré vznikli počas daného obdobia v dôsledku zmien ceny daného aktíva
sa rovná hodnote stavu daného aktíva v konečnej súvahe.		

Možno tiež zostaviť tabuľku, v ktorej sa prepája hodnota stavu určitého typu pasíva v počiatočnej a konečnej súvahe.

7.13. Účtovné väzby medzi počiatočnou a konečnou súvahou prostredníctvom transakcií, ostatných zmien objemu aktív a pasív a ziskov a strát z držby sú schematicky znázornené v prílohe 7.2.

TYPY AKTÍV A PASÍV

Definícia aktíva

7.14. Aktíva zaznamenávané v súvahách sú ekonomické aktíva.

7.15. *Definícia:* Ekonomické aktívum je uchovávateľ hodnoty, ktorého držba alebo používanie počas určitého obdobia predstavuje pre ekonomického vlastníka prínos. Je to prostriedok, ktorý umožňuje prevod hodnoty z jedného účtovného obdobia do druhého.

7.16. Ekonomický prínos pozostáva z prvotných dôchodkov, akým je prevádzkový prebytok, keď ekonomický vlastník aktívum používa, alebo z dôchodkov z majetku, keď ekonomický vlastník umožní tretím osobám, aby toto aktívum používali. Prínos vyplýva z používania aktíva a z hodnoty vrátane ziskov z držby a strát z držby získanej predajom aktíva alebo ukončením jeho držby.

7.17. Ekonomický vlastník aktíva nie je nevyhnutne právnym vlastníkom. Ekonomický vlastník je inštitucionálna jednotka, ktorá má nárok na prínos spojený s používaním daného aktíva na základe prijatia rizík, ktoré sú s ním spojené.

7.18. Prehľad klasifikácie a pokrytie ekonomických aktív je uvedené v tabuľke 7.1. Podrobné definície jednotlivých kategórií aktív sú stanovené v prílohe 7.1.

VYLÚČENIE Z OKRUHU AKTÍV A PASÍV

7.19. Z okruhu aktív a pasív je vyňatý:

a) ľudský kapitál;

b) prírodné aktíva, ktoré nie sú ekonomickými aktívami (napríklad vzduch, riečna voda);

c) predmety dlhodobej spotreby a

d) podmienené aktíva a pasíva, ktoré nie sú finančnými aktívami a pasívami (pozri odsek 7.31).

KATEGÓRIE AKTÍV A PASÍV

7.20. V súvahách sa rozlišujú dve hlavné kategórie položiek: nefinančné aktíva (označované ako AN) a finančné aktíva a pasíva (označované ako AF).

7.21. Nefinančné aktíva sa delia na produkované nefinančné aktíva (označované ako AN.1) a neprodukované nefinančné aktíva (označované ako AN.2).

Produkované nefinančné aktíva (AN.1)

7.22. *Definícia:* Produkované nefinančné aktíva (AN.1) predstavujú výstupy z výrobných procesov.

7.23. Klasifikácia produkovaných nefinančných aktív (AN.1) je navrhnutá tak, aby sa rozlišovali podľa ich úlohy vo výrobe. Patria sem fixné aktíva, ktoré sa používajú opakovane alebo priebežne vo výrobe dlhšie ako jeden rok; zásoby, ktoré sa používajú vo výrobe ako medzispotreba, sa predajú alebo sa použijú iným spôsobom, a cennosti. Cennosti sa nevyužívajú primárne na výrobu alebo spotrebu, ale nadobúdajú sa a sú v držbe primárne ako uchovávateľ hodnoty.

Neprodukované nefinančné aktíva (AN.2)

7.24. *Definícia:* Neprodukované nefinančné aktíva (AN.2) sú ekonomické aktíva, ktoré vznikli inak než prostredníctvom výrobného procesu. Pozostávajú z prírodných aktív, zmlúv, lízingov, licencií, povolení, goodwillu a marketingových aktív.

7.25. Klasifikácia neprodukovaných aktív je určená na rozlíšenie aktív podľa spôsobu ich vzniku. Niektoré z týchto aktív sa vyskytujú prirodzene, zatiaľ čo iné, ktoré sú známe tým, že ich vytvorila spoločnosť, sú výsledkom právnych alebo účtovných úkonov.

7.26. Výber prírodných aktív, ktoré majú byť zahrnuté do súvahy, je stanovený v súlade so všeobecnou definíciou pojmu ekonomické aktívum, podľa toho, či sú dané aktíva predmetom skutočného ekonomického vlastníctva a či sú schopné prinášať svojim vlastníkom ekonomický prínos vzhľadom na existujúce technológie, poznatky, ekonomické príležitosti, dostupné zdroje a relatívne ceny. Prírodné aktíva, na ktoré sa neuplatnilo vlastnícke právo, ako sú otvorené moria alebo ovzdušie, sú z tejto kategórie vyňaté.

7.27. Zmluvy, lízingy, licencie a povolenia sa považujú za nefinančné aktíva iba v prípade, keď určitá právna dohoda poskytuje držiteľovi ekonomický prínos nad rámec súm splatných na základe dohody a keď držiteľ môže takýto prínos realizovať podľa zákona a v praxi jeho prevodom na iné subjekty.

Finančné aktíva a pasíva (AF)

7.28. *Definícia:* Finančné aktíva (AF) sú ekonomické aktíva obsahujúce všetky finančné pohľadávky, majetkové účasti a zlato v prútoch, ktoré je súčasťou menového zlata (odsek 5.03). Pasíva vznikajú, keď sú dlžníci povinní poskytnúť veriteľom platbu alebo viacero platieb (odsek 5.06).

7.29. Finančné aktíva sú uchovávateľmi hodnoty, ktorých držba alebo používanie počas určitého obdobia predstavuje pre ekonomického vlastníka prínos alebo viacnásobný prínos. Sú prostriedkom prevodu hodnoty z jedného účtovného obdobia do ďalšieho účtovného obdobia. Prínos sa zúčtuje prostredníctvom platieb (odsek 5.04).

7.30. Každé finančné aktívum má protihodnotu v pasívach okrem zlata v prútoch, ktoré je súčasťou menového zlata a ktoré sa zaraďuje do kategórie menové zlato a zvláštne práva čerpania (AF.1).

7.31. Podmienené aktíva a podmienené pasíva predstavujú dohody, na základe ktorých je jedna strana povinná poskytnúť platby alebo sériu platieb inej jednotke iba v prípade, ak sú splnené určité špecifické podmienky (odsek 5.08). Nie sú finančnými aktívami ani pasívami.

7.32. Klasifikácia finančných aktív a pasív zodpovedá klasifikácii finančných transakcií (odsek 5.14). Definície kategórií a subkategórií finančných aktív a pasív a doplňujúce vysvetlivky sa uvádzajú v kapitole 5 a neopakujú sa tu, avšak príloha 7.1 obsahuje súhrn všetkých aktív a pasív, ktoré sa definujú v systéme.

Tabuľka 7.1 — Klasifikácia aktív

AN	NEFINANČNÉ AKTÍVA (AN.1 + AN.2)
AN.1	Produkované nefinančné aktíva
AN.11	Fixné aktíva [1]
AN.111	Obytné jednotky
AN.112	Ostatné budovy a stavby
AN.1121	Iné budovy ako obytné jednotky
AN.1122	Ostatné stavby
AN.1123	Zlepšenie pôdy
AN.113	Stroje a zariadenia
AN.1131	Dopravné zariadenia

AN	NEFINANČNÉ AKTÍVA (AN.1 + AN.2)
AN.1132	Zariadenia IKT
AN.1139	Ostatné stroje a zariadenia
AN.114	Zbraňové systémy
AN.115	Kultivované biologické zdroje
AN.1151	Živočíšne zdroje poskytujúce produkty opakovane
AN.1152	Stromy, plodiny a rastliny, ktoré sú zdrojom opakovaných produktov
AN.117	Produkty duševného vlastníctva
AN.1171	Výskum a vývoj
AN.1172	Prieskum a ocenenie nerastných ložísk
AN.1173	Počítačový softvér a databázy
AN.11731	Počítačový softvér
AN.11732	Databázy
AN.1174	Originály zábavných, literárnych alebo umeleckých diel
AN.1179	Ostatné produkty duševného vlastníctva
AN.12	Zásoby
AN.121	Materiál a pomocný materiál
AN.122	Nedokončená výroba
AN.1221	Nedokončená výroba kultivovaných biologických aktív
AN.1222	Ostatná nedokončená výroba
AN.123	Hotové výrobky
AN.124	Vojenské zásoby
AN.125	Výrobky na ďalší predaj
AN.13	Cennosti
AN.131	Drahé kovy a kamene
AN.132	Starožitnosti a ostatné umelecké predmety
AN.133	Ostatné cennosti
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva
AN.21	Prírodné zdroje
AN.211	Pôda
AN.2111	Pôda zastavaná budovami a stavbami
AN.2112	Obrábaná pôda
AN.2113	Pozemky na rekreáciu a s ňou súvisiace vodné plochy
AN.2119	Ostatná pôda a s ňou súvisiace vodné plochy

AN	NEFINANČNÉ AKTÍVA (AN.1 + AN.2)
AN.212	Nerastné a energetické zásoby
AN.213	Nekultivované biologické zdroje
AN.214	Vodné zdroje
AN.215	Ostatné prírodné zdroje
AN.2151	Rádiové frekvenčné spektrá
AN.2159	Ostatné
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie
AN.221	Obchodovateľné operatívne lízingy
AN.222	Povolenia na využívanie prírodných zdrojov
AN.223	Povolenia na výkon špecifických činností
AN.224	Výhradný nárok na budúce výrobky a služby
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív

([1]) Informatívna položka AN.m: predmety dlhodobej spotreby.

AF	FINANČNÉ AKTÍVA ([1]) (AF.1 + AF.2 + AF.3 + AF.4 + AF.5 + AF.6 + AF.7 + AF.8)
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)
AF.11	Menové zlato
AF.12	Zvláštne práva čerpania (ZPČ)
AF.2	Obeživo a vklady
AF.21	Obeživo
AF.22	Prevoditeľné vklady
AF.29	Ostatné vklady
AF.3	Dlhové cenné papiere
AF.31	Krátkodobé
AF.32	Dlhodobé
AF.4	Pôžičky
AF.41	Krátkodobé
AF.42	Dlhodobé
AF.5	Majetkové účasti a akcie alebo podielové listy investičných fondov
AF.51	Majetkové účasti
AF.511	Kótované akcie
AF.512	Nekótované akcie
AF.519	Ostatné majetkové účasti

AF	FINANČNÉ AKTÍVA [1] (AF.1 + AF.2 + AF.3 + AF.4 + AF.5 + AF.6 + AF.7 + AF.8)
AF.52	Akcie alebo podielové listy investičných fondov
AF.521	Akcie/podielové listy FPT
AF.522	Akcie/podielové listy investičných fondov, iné ako akcie alebo podielové listy FPT
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk
AF.61	Technické rezervy neživotného poistenia
AF.62	Nároky na životné poistenie a anuitu
AF.63	Nároky na dôchodok
AF.64	Nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov
AF.65	Nároky na nepenzijné dávky
AF.66	Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie
AF.71	Finančné deriváty
AF.72	Zamestnanecké opcie na akcie
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky
AF.81	Obchodné úvery a preddavky
AF.89	Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov

[1] Informatívne položky AF.m1: Priame zahraničné investície; AF.m2: Klasifikované úvery.

OCEŇOVANIE POLOŽIEK V SÚVAHÁCH

Všeobecné zásady oceňovania

7.33. Každá položka v súvahe sa oceňuje, ako keby sa nadobudla k dátumu, ku ktorému sa súvaha vzťahuje. Aktíva a pasíva sa oceňujú v trhových cenách k dátumu, ku ktorému sa súvaha vzťahuje.

7.34. Do zaznamenaných hodnôt by sa mali premietnuť ceny pozorovateľné na trhu k dátumu, ku ktorému sa súvaha vzťahuje. Pokiaľ trhové ceny nie sú k dispozícii, čo môže nastať v prípade, ak trh existuje, ale v poslednom čase na ňom neboli predané žiadne aktíva, mal by sa urobiť odhad ceny, za ktorú by sa aktíva na trhu nadobudli k dátumu, ku ktorému sa súvaha vzťahuje.

7.35. Trhové ceny sú zvyčajne dostupné pre mnoho finančných aktív a pasív, pre existujúce nehnuteľnosti (budovy a ostatné stavby plus pod nimi ležiaca pôda), existujúce dopravné zariadenia, plodiny a dobytok, ako aj pre novoprodukované fixné aktíva a zásoby.

7.36. Nefinančné aktíva produkované vo vlastnej réžii by sa mali oceňovať v základných cenách alebo v prípade, že základné ceny nie sú k dispozícii, v základných cenách podobného výrobku, alebo v prípade, ak to nie je možné, sumou nákladov.

7.37. Okrem zistených trhových cien a odhadov založených na zistených cenách alebo vynaložených nákladoch možno uskutočniť odhad hodnoty nefinančných aktív prostredníctvom:

a) precenenia a kumulácie prírastkov znížených o úbytky počas životnosti aktív alebo

b) súčasnej hodnoty, t. j. diskontovanej hodnoty budúceho ekonomického prínosu.

7.38. Trhové ocenenie je kľúčovou zásadou na oceňovanie pozícií (a transakcií) v prípade finančných nástrojov. Finančné nástroje sú totožné s finančnými pohľadávkami. Sú finančnými aktívami so zodpovedajúcimi pasívami. Trhová hodnota je hodnota, za akú sa finančné aktíva nadobúdajú alebo predávajú medzi zainteresovanými stranami výhradne z obchodných dôvodov, bez provízií, poplatkov a daní. Pri stanovovaní trhových hodnôt zohľadňujú obchodujúce strany aj vzniknutý úrok.

7.39. Do nominálneho ocenenia sa premieta súčet finančných prostriedkov zaplatených pôvodne ako preddavok plus akékoľvek ďalšie preddavky, mínus všetky zápočty, plus každý vzniknutý úrok. Nominálna hodnota nie je to isté ako menovitá hodnota.

a) Nominálna hodnota v domácej mene týkajúca sa finančného nástroja vyjadreného v cudzej mene zahŕňa zisky a straty z držby vyplývajúce z pohybov výmenných kurzov.

Hodnota finančných nástrojov vyjadrených v cudzej mene by sa mala previesť do národnej meny prostredníctvom trhového výmenného kurzu platného k dátumu, ku ktorému sa súvaha vzťahuje. Tento kurz by mal byť stredným kurzom medzi kurzami okamžitého nákupu a predaja v prípade transakcií s obeživom.

b) V prípade finančných nástrojov, akými sú dlhové cenné papiere viazané na úzky index, môže nominálna hodnota takisto zahŕňať zisky alebo straty z držby vyplývajúce z pohybu indexu.

c) V určitom okamihu sa môže trhová hodnota finančného nástroja odchýliť od jeho nominálnej hodnoty v dôsledku precenení vyplývajúcich zo zmien trhových cien. Na pohyby trhových cien vplývajú všeobecné trhové podmienky, akými sú zmeny trhovej úrokovej sadzby, osobitné okolnosti, napríklad zmeny úverovej bonity emitenta dlhového cenného papiera, a zmeny vo všeobecnej trhovej likvidite a v trhovej likvidite osobitne sa týkajúcej tohto dlhového cenného papiera.

d) Na pozície sa preto vzťahuje táto základná rovnica:

Trhová hodnota = nominálna hodnota + precenenia vyplývajúce zo zmien trhových cien.

7.40. V prípade niektorých nefinančných aktív sa precenená pôvodná nadobúdacia cena zníži v priebehu očakávanej životnosti daného aktíva na nulu. Hodnota takéhoto aktíva je v určitom okamihu daná jeho bežnou nadobúdacou cenou po odpočítaní akumulovanej hodnoty takýchto znížení.

7.41. Väčšina fixných aktív môže byť zaznamenaná v súvahách v bežných kúpnych cenách znížených o akumulovanú spotrebu fixného kapitálu. Táto hodnota sa označuje ako zostatková reprodukčná hodnota. Súčet znížených hodnôt všetkých fixných aktív, ktoré sa stále používajú, sa označuje ako čistý stav kapitálu. Hrubý stav kapitálu zahŕňa hodnoty akumulovanej spotreby fixného kapitálu.

NEFINANČNÉ AKTÍVA (AN)

Produkované nefinančné aktíva (AN.1)

Fixné aktíva (AN.11)

7.42. Fixné aktíva sa zaznamenávajú v trhových cenách, ak je to možné (alebo v základných cenách v prípade nových aktív vyprodukovaných vo vlastnej réžii), alebo ak to možné nie je, v kúpnych cenách znížených o akumulovanú spotrebu fixného kapitálu. Náklady kupujúceho na prevod vlastníctva fixných aktív, primerane znížené o spotrebu fixného kapitálu v období, počas ktorého kupujúci plánuje mať dané ekonomické aktívum v držbe, sú zahrnuté do súvahovej hodnoty.

Produkty duševného vlastníctva (AN.117)

7.43. Prieskum a ocenenie nerastných ložísk (kategória AN.1172) sa oceňujú buď na základe akumulovaných súm platených iným inštitucionálnym jednotkám vykonávajúcim prieskum a vyhodnocovanie, alebo na základe nákladov vynaložených na prieskum vykonávaný vo vlastnej réžii. Tá časť nákladov na prieskum vykonaný v minulosti, ktorá nebola ešte plne odpísaná, by sa mala preceniť v cenách a nákladoch bežného obdobia.

7.44. Originály produktov duševného vlastníctva, ako napríklad počítačový softvér a originály zábavných, literárnych alebo umeleckých diel, by sa mali oceniť v nadobúdacích cenách v prípade, keď sú predmetom obchodu na trhu. Pôvodná hodnota sa odhaduje na základe súčtu ich nákladov na produkciu, príslušne precenených do cien bežného obdobia. Ak hodnotu nemožno stanoviť prostredníctvom tejto metódy, odhadne sa súčasná hodnota očakávaných budúcich výnosov vyplývajúcich z používania daného aktíva.

Náklady na prevod vlastníctva neprodukovaných aktív (AN.116)

7.45. Náklady na prevod vlastníctva iných neprodukovaných aktív ako pôda sa vykazujú na kapitálovom účte oddelene a považujú sa za tvorbu hrubého fixného kapitálu, v súvahách sú však takéto náklady začlenené do hodnoty aktíva, na ktoré sa vzťahujú, aj keď je dané aktívum neprodukované. V súvahách sa teda žiadne náklady na prevod vlastníctva nevykazujú oddelene. Náklady na prevod vlastníctva finančných aktív sa považujú za medzispotrebu v prípade, keď aktíva nadobudli korporácie alebo vláda, za konečnú spotrebu, keď aktíva nadobudli domácnosti, a za vývoz služieb, keď aktíva nadobudli nerezidenti.

Zásoby (AN.12)

7.46. Zásoby by sa mali oceňovať v cenách platných k dátumu, ku ktorému sa viaže súvaha, a nie v cenách, v ktorých boli výrobky ocenené, keď vstúpili do zásob.

7.47. Zásoby materiálov a pomocných materiálov sa oceňujú v kúpnych cenách a zásoby hotových výrobkov a nedokončenej výroby sa oceňujú v základných cenách. Zásoby výrobkov určených na opätovný predaj bez ďalšieho spracovania distribútormi sa oceňujú v cenách platných k dátumu, ku ktorému sa viaže súvaha, bez dopravných nákladov vynaložených veľkoobchodníkmi alebo maloobchodníkmi. V konečnej súvahe sa odhad hodnoty zásob nedokončenej výroby uskutoční na základe podielu celkových výrobných nákladov vynaložených ku koncu obdobia a základnej ceny podobného hotového výrobku k dátumu, ku ktorému sa súvaha vzťahuje. Ak základná cena hotových výrobkov nie je k dispozícii, odhaduje sa na základe hodnoty výrobných nákladov zvýšených o očakávaný čistý prevádzkový prebytok alebo očakávaný čistý zmiešaný dôchodok.

7.48. Pestované rastliny určené na jednorazový zber (okrem dreva) a chované jatočné zvieratá možno oceniť podľa cien podobných výrobkov na trhoch. Drevo na pni sa oceňuje na základe diskontovaných budúcich výnosov z predaja dreva v bežných cenách po odpočítaní výdavkov na pestovanie lesa, ťažbu dreva atď.

Cennosti (AN.13)

7.49. Cennosti, akými sú umelecké diela, starožitnosti, klenoty, drahé kamene, nemenové zlato a ostatné kovy, sa oceňujú v bežných cenách. Ak existujú organizované trhy s týmito aktívami, aktíva by sa mali oceňovať v skutočných alebo odhadovaných cenách (bez akýchkoľvek sprostredkovateľských poplatkov alebo provízií), ktoré by sa za ne zaplatili, ak by sa predávali na trhu v deň, ku ktorému sa súvaha vzťahuje. Inak by sa mali oceňovať v nadobúdacích cenách precenených na bežnú cenovú úroveň.

Neprodukované nefinančné aktíva (AN.2)

Prírodné zdroje (AN.21)

Pôda (AN.211)

7.50. V súvahe sa pôda oceňuje v jej bežnej trhovej cene. Všetky výdavky na zlepšenie pôdy sa zaznamenávajú ako tvorba hrubého fixného kapitálu a dodatočná hodnota vytvorená týmto zlepšením je z hodnoty pôdy vykázanej v súvahe vyňatá a namiesto toho sa vykazuje v samostatnej kategórii aktív na zlepšenie pôdy (AN.1123).

7.51. Pôda sa oceňuje na základe odhadnutej ceny, ktorá by sa dosiahla pri predaji pôdy na trhu, bez nákladov na prevod vlastníctva pri budúcom predaji. Ak dôjde k prevodu, zaznamenáva sa podľa dohody ako tvorba hrubého fixného kapitálu a náklady sú z hodnoty pôdy AN.211 zaznamenanej v súvahe vyňaté a namiesto toho sa zaznamenávajú ako aktívum AN.1123. Znižuje sa to na nulu prostredníctvom spotreby fixného kapitálu počas obdobia, v ktorom nový vlastník plánuje pôdu využívať.

7.52. Ak nemožno oddeliť hodnotu pôdy od hodnoty budov alebo iných stavieb na nej umiestnených, kombinované aktíva sa zaraďujú spolu do kategórie aktíva, ktoré má väčšiu hodnotu.

Nerastné a energetické zásoby (AN.212)

7.53. Zásoby nerastných ložísk umiestnených na povrchu zeme alebo pod jej povrchom, ktoré sú ekonomicky využiteľné vzhľadom na súčasné technológie a relatívne ceny, sa oceňujú súčasnou hodnotou očakávaných čistých výnosov vyplývajúcich z komerčného využívania týchto aktív.

Ostatné prírodné aktíva (AN.213, AN.214 a AN.215)

7.54. Keďže je málo pravdepodobné, že by boli k dispozícii trhové ceny nekultivovaných biologických zdrojov (AN.213), vodných zdrojov (AN.214) a ostatných prírodných zdrojov (AN.215), obvykle sa oceňujú podľa súčasnej hodnoty ich budúcich očakávaných výnosov.

Zmluvy, lízingy a licencie (AN.22)

7.55. *Definícia*: Zmluvy, lízingy a licencie sa zaznamenávajú ako aktíva v prípade splnenia týchto podmienok:

a) v podmienkach zmluvy, lízingu alebo licencie sa určuje cena za využívanie aktíva alebo poskytovanie služby, ktorá sa líši od bežnej trhovej ceny, a

b) jedna zmluvná strana môže realizovať cenový rozdiel.

Zmluvy, lízingy a licencie možno oceniť na základe trhových informácií o prevode nástrojov na udelenie práv alebo ich odhadnúť ako súčasnú hodnotu očakávaných budúcich výnosov k dátumu súvahy v porovnaní so situáciou, keď právna zmluva nadobúda platnosť.

7.56. Táto kategória sa vzťahuje na aktíva, ktoré môžu vzniknúť z obchodovateľných operatívnych lízingov, licencií na využívanie prírodných zdrojov, povolení na výkon špecifických činností a výhradných nárokov na budúce výrobky a služby.

7.57. Hodnota aktíva sa rovná čistej súčasnej hodnote rozdielu medzi prevládajúcou cenou a cenou stanovenou v dohode. Za nezmenených ostatných okolností bude táto hodnota s blížiacim sa uplynutím zmluvy klesať. Zmeny hodnoty aktíva spôsobené zmenami prevládajúcej ceny sa zaznamenávajú ako nominálne zisky a straty z držby.

7.58. Aktíva z obchodovateľných operatívnych lízingov sa zaznamenávajú ako aktíva iba vtedy, keď nájomca uplatní svoje právo realizovať cenový rozdiel.

Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív (AN.23)

7.59. Súvahová hodnota goodwillu a marketingových aktív predstavuje rozdiel medzi cenou zaplatenou v čase predaja určitej inštitucionálnej jednotky a jej hodnotou zaznamenanou vo forme jej vlastného kapitálu preceneného v dôsledku akýchkoľvek následných znížení, keďže počiatočná hodnota sa odpisuje ako ekonomický zánik neprodukovaných aktív (K.2). Sadzba odpisu je v súlade s obchodnými účtovnými štandardmi.

7.60. Marketingové aktíva pozostávajú z položiek, akými sú obchodné značky, grafické úpravy názvov, ochranné známky, logá a názvy domén.

FINANČNÉ AKTÍVA A PASÍVA (AF)

7.61. Finančné aktíva a pasíva ako obchodovateľné finančné nástroje, akými sú dlhové cenné papiere, majetkové cenné papiere, akcie alebo podielové listy investičných fondov a finančné deriváty sa oceňujú trhovou hodnotou. Finančné nástroje, ktoré nie sú obchodovateľné, sa oceňujú nominálnou hodnotou (pozri odseky 7.38 a 7.39). Finančné aktíva a pasíva, ktoré sú protihodnotami, majú v súvahe rovnakú hodnotu. Hodnoty by mali byť bez provízií, poplatkov a daní. Provízie, poplatky a dane sa zaznamenávajú ako služby poskytované pri vykonávaní transakcií.

Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ) (AF.1)

7.62. Menové zlato (AF.11) sa má oceňovať v cenách stanovených na organizovaných trhoch so zlatom.

7.63. Hodnotu zvláštnych práv čerpania (AF.12) určuje denne MMF a kurzy voči domácim menám sú k dispozícii na devízových trhoch.

Obeživo a vklady (AF.2)

7.64. V prípade obeživa (bankovky a mince – AF.21) je ocenením nominálna hodnota obeživa.

7.65. V prípade vkladov (AF.22, AF.29) hodnoty zaznamenávané v súvahe sú nominálne hodnoty.

7.66. Obeživo a vklady v cudzej mene sa konvertujú do domácej meny kurzom, ktorý je strednou hodnotou medzi kurzom nákupu a predaja pri transakciách s menou platnou k dátumu súvahy.

Dlhové cenné papiere (AF.3)

7.67. Dlhové cenné papiere sa zaznamenávajú v trhovej hodnote.

7.68. Krátkodobé dlhové cenné papiere (AF.31) sa oceňujú v trhovej hodnote. Ak trhové hodnoty nie sú k dispozícii, tak za predpokladu, že neexistuje vysoká inflácia ani vysoké nominálne úrokové sadzby, možno trhovú hodnotu odhadnúť pomocou nominálnej hodnoty:

a) krátkodobých dlhových cenných papierov vydaných v menovitej hodnote a

b) krátkodobých diskontovaných dlhových cenných papierov.

7.69. Dlhodobé cenné papiere (AF.32) sa oceňujú v trhovej hodnote, či už ide o obligácie, z ktorých sa platí úrok pravidelne, alebo o obligácie s vysokým diskontom či s nulovým kupónom, z ktorých sa platí nízky úrok alebo neplatí žiadny úrok.

Pôžičky (AF.4)

7.70. Hodnoty, ktoré sa majú zaznamenať v súvahách u veriteľov aj dlžníkov, sú nominálne hodnoty bez ohľadu na to, či sa úvery riadne splácajú, alebo klasifikujú.

Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov (AF.5)

7.71. Kótované akcie (AF.511) sa oceňujú v ich trhových hodnotách. Rovnaká hodnota sa používa pre stranu aktív aj pasív, hoci akcie a ostatné majetkové účasti nie sú z právneho hľadiska záväzkom emitenta, ale vlastníckym právom na určitý podiel likvidačnej hodnoty korporácie, pričom likvidačná hodnota nie je vopred známa.

7.72. Kótované akcie sa oceňujú reprezentatívnou strednou trhovou cenou zistenou na burze alebo iných organizovaných finančných trhoch.

7.73. Hodnoty nekótovaných akcií (AF.512), ktoré nie sú pravidelne obchodované na organizovaných trhoch, sa majú odhadnúť so zreteľom na:

a) hodnoty kótovaných akcií, keď je to vhodné;

b) hodnotu vlastného kapitálu alebo

c) diskontované odhadované zisky s použitím príslušného pomeru trhovej ceny ziskov k vyrovnaným ziskom inštitucionálnej jednotky v nedávnom období.

V týchto odhadoch sa však zohľadnia rozdiely medzi kótovanými a nekótovanými akciami, najmä ich likvidita, a posúdi sa čistý majetok akumulovaný počas existencie korporácie a jej odvetvia podnikania.

7.74. Použitá metóda odhadu závisí od dostupných základných štatistík. Môžu sa v nej brať do úvahy napríklad údaje o činnostiach týkajúcich sa zlučovania spoločností zahŕňajúcich nekótované akcie. Ak sa hodnota vlastného kapitálu nekótovaných spoločností v priemere a v pomere k ich základnému kapitálu pohybuje podobne ako hodnota vlastného kapitálu podobných spoločností s kótovanými akciami, potom možno súvahovú hodnotu vypočítať použitím pomeru. Tento pomer porovnáva hodnotu vlastného kapitálu nekótovaných korporácií a vlastného kapitálu kótovaných korporácií:

hodnota nekótovaných akcií = trhová hodnota podobných kótovaných akcií × (vlastný kapitál nekótovaných korporácií)/(vlastný kapitál podobných kótovaných korporácií).

7.75. Pomer ceny akcií k vlastnému kapitálu sa môže v jednotlivých odvetviach podnikania líšiť. Je vhodnejšie vypočítať bežnú cenu nekótovaných akcií podľa jednotlivých odvetví. Môžu existovať aj iné rozdiely medzi kótovanými a nekótovanými korporáciami, ktoré môžu ovplyvniť metódu odhadu.

7.76. Ostatné majetkové účasti (AF.519) sú majetkové účasti, ktoré nie sú vo forme cenných papierov. Môžu zahŕňať majetkové účasti kvázikorporácií (napríklad pobočiek, trustov, spoločností s ručením obmedzeným a iných spoločností), verejných korporácií, fondov nezapísaných v obchodnom registri a fiktívnych jednotiek (vrátane fiktívnych rezidentských jednotiek vytvorených na zachytenie nerezidentského vlastníctva nehnuteľností a prírodných zdrojov). Vlastníctvo medzinárodných organizácií v inej forme ako vo forme akcií sa zaraďuje do ostatných majetkových účastí.

7.77. Ostatné majetkové účasti kvázikorporácií sa oceňujú podľa ich vlastného kapitálu, keďže ich čistý majetok sa podľa konvencie rovná nule. V prípade ostatných jednotiek je potrebné použiť najvhodnejšiu metódu oceňovania z metód používaných pri nekótovaných akciách.

7.78. Korporácie, ktoré vydávajú akcie alebo podielové listy, môžu mať navyše iné majetkové účasti.

7.79. Akcie alebo podielové listy investičných fondov (AF.52) sa oceňujú v trhovej cene, ak sú kótované. Ak nie sú kótované, trhová hodnota sa môže odhadnúť použitím metódy pre nekótované akcie. Ak ich môžu odkúpiť samotné fondy, oceňujú sa odkupnou hodnotou.

Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk (AF.6)

7.80. Sumy zaznamenané v technických rezervách neživotného poistenia (AF.61) pokrývajú zaplatené, ale nespotrebované poistné plus sumy vyčlenené na vyrovnanie nevyrovnaných nárokov. Nevyrovnané nároky predstavujú súčasnú hodnotu súm, ktorú treba zaplatiť na vyrovnanie nárokov, vrátane sporných nárokov, a rezervu na uhradenie nárokov z poistných udalostí, ku ktorým došlo, ale ešte neboli nahlásené.

7.81. Sumy zaznamenané v prípade nárokov na životné poistenie a anuitu (AF.62) predstavujú rezervy potrebné na uhradenie všetkých očakávaných budúcich nárokov.

7.82. Sumy zaznamenané v prípade nárokov na dôchodok (AF.63) závisia od typu dôchodkovej schémy.

7.83. V dávkovo definovanej dôchodkovej schéme je úroveň penzijných dávok, ktoré sa majú vyplatiť zamestnancom ako účastníkom schémy, určená podľa vopred dohodnutého vzorca. Záväzok dávkovo definovanej dôchodkovej schémy sa rovná súčasnej hodnote prisľúbených dávok.

7.84. V príspevkovo definovanej schéme vyplácané dávky závisia od výkonnosti aktív nadobudnutých dôchodkovou schémou. Záväzok príspevkovo definovanej schémy má bežnú trhovú hodnotu aktív fondu. Čistý majetok fondu sa vždy rovná nule.

7.85. Hodnota zaznamenaná v rezervách na uplatnenie štandardizovaných záruk (AF.66) je očakávaná úroveň nárokov mínus hodnota všetkých očakávaných náhrad.

Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie (AF.7)

7.86. Finančné deriváty (AF.71) by sa mali v súvahách uvádzať v ich trhových hodnotách. V prípade, že údaje o trhových cenách nie sú k dispozícii, napríklad v prípade OTC opcií, mali by sa oceniť buď sumou požadovanou na vyplatenie alebo vyrovnanie kontraktu, alebo sumou splatnej prémie.

7.87. V prípade opcií sa predpokladá, že vypisovateľ opcie vytvoril protihodnotu v pasívach predstavujúcich náklady na nákup práv držiteľa opcie.

7.88. Trhová hodnota opcií a forwardov sa v závislosti od pohybu cien v príslušných podkladových položkách môže presúvať medzi kladnou (aktívum) a zápornou (pasívum) pozíciou, a týmto sa môžu meniť na aktíva a pasíva u vypisovateľov a držiteľov. Niektoré opcie a forwardy fungujú na základe platieb záloh, kde sa zisky a straty vyrovnávajú každodenne. V týchto prípadoch sa súvahová hodnota rovná nule.

7.89. Zamestnanecké opcie na akcie (AF.72) sa oceňujú vzhľadom na objektívnu hodnotu poskytnutých majetkových účastí. Objektívna hodnota sa meria k dátumu poskytnutia s použitím trhovej hodnoty ekvivalentných obchodovaných opcií alebo ak nie je k dispozícii, s použitím modelu oceňovania opcií.

Ostatné pohľadávky/záväzky (AF.8)

7.90. Obchodné úvery a preddavky (AF.81) a ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov (AF.89), ktoré vyplývajú z časového nesúladu medzi rozdeľovacími transakciami, akými sú dane, sociálne príspevky, dividendy, nájomné, mzdy a platy a finančné transakcie, sa oceňujú v prípade veriteľov aj dlžníkov nominálnou hodnotou. Zo všetkých súm daní a sociálnych príspevkov splatných v rámci AF.89 by mali byť vyňaté sumy, ktoré nebudú pravdepodobne zinkasované, keďže predstavujú pohľadávku verejnej správy bez hodnoty.

FINANČNÉ SÚVAHY

7.91. Vo finančnej súvahe sa na ľavej strane uvádzajú finančné aktíva a na pravej strane pasíva. Bilančná položka finančnej súvahy predstavuje čisté finančné aktíva (BF.90).

7.92. Finančná súvaha rezidentského sektora alebo subsektora môže byť konsolidovaná alebo nekonsolidovaná. V nekonsolidovanej finančnej súvahe sa uvádzajú všetky finančné aktíva a pasíva inštitucionálnych jednotiek zaradených do určitého sektora alebo subsektora vrátane tých, kde je zodpovedajúce aktívum alebo pasívum v držbe príslušného sektora alebo subsektora. Do konsolidovanej finančnej súvahy sa nezahŕňajú finančné aktíva ani pasíva, ktoré majú protihodnoty v rovnakom sektore alebo subsektore. Finančná súvaha zahraničia je už svojou povahou konsolidovaná. Účtovné položky spravidla nie sú v systéme konsolidované. Finančnú súvahu rezidentského sektora alebo subsektora treba preto predložiť v nekonsolidovanej podobe.

7.93. Finančná súvaha „od koho komu“ (súvaha podľa dlžníkov/veriteľov) je rozšírením finančnej súvahy a znázorňuje rozčlenenie finančných aktív podľa sektora dlžníkov, ako aj rozčlenenie pasív podľa sektora veriteľov. Poskytuje tak informácie o vzťahoch dlžník-veriteľ a je v súlade s finančným účtom podľa veriteľov/dlžníkov.

INFORMATÍVNE POLOŽKY

7.94. S cieľom znázorniť položky, ktoré pre určité sektory majú z hľadiska analýzy konkrétnejší význam, sú v súvahách uvedené tri typy podporných informatívnych položiek:

a) predmety dlhodobej spotreby (AN.m);

b) priame zahraničné investície (AF.m1);

c) klasifikované úvery (AF.m2).

Predmety dlhodobej spotreby (AN.m)

7.95. *Definícia*: Predmety dlhodobej spotreby sú výrobky dlhodobej spotreby, ktoré domácnosti používajú opakovane na účely konečnej spotreby počas obdobia dlhšieho ako jeden rok. V súvahách sa uvádzajú ako informatívne položky. Z hlavnej súvahy sú vyňaté, pretože sa zaznamenávajú na strane použitia účtu použitia dôchodkov sektora domácností ako spotrebované počas vykazovaného obdobia, a nie ako spotrebované postupne.

7.96. Zásoby predmetov dlhodobej spotreby v držbe domácností ako konečných spotrebiteľov — dopravné zariadenia (AN.1131) a iné stroje a zariadenia (AN.1139) — sa oceňujú v trhových cenách v informatívnej položke, a to očistené o kumulované náklady rovnajúce sa spotrebe fixného kapitálu. Úplný zoznam podskupín a položiek predmetov dlhodobej spotreby je uvedený v kapitole 23.

7.97. Výrobky dlhodobej spotreby, akými sú vozidlá, sa zaraďujú do fixných aktív alebo do predmetov dlhodobej spotreby v závislosti od zaradenia vlastníka do sektora a od účelu ich použitia. Napríklad vozidlo môže čiastočne používať kvázikorporácia na výrobu a čiastočne domácnosť na konečnú spotrebu. Hodnoty znázornené v súvahe v sektore nefinančných korporácií (S.11) by mali odzrkadľovať mieru používania, ktorú možno priradiť danej kvázikorporácii. Podobný príklad existuje v prípade subsektora zamestnávatelia (vrátane samostatne zárobkovo činných osôb) (S.141 + S.142). Miera používania priradená sektoru domácností (S.14) ako konečným spotrebiteľom by sa mala zaznamenávať v informatívnej položke, očistená od kumulovaných nákladov rovnajúcich sa spotrebe fixného kapitálu.

Priame zahraničné investície (AF.m1)

7.98. Finančné aktíva a pasíva, ktoré predstavujú priame investície, sa zaznamenávajú podľa povahy investícií v kategórii pôžičky (AF.4), majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov (AF.5) alebo ostatné pohľadávky/záväzky (AF.8). Sumy priamych zahraničných investícií zahrnuté do každej z týchto kategórií sa zaznamenávajú ako samostatná informatívna položka.

Klasifikované úvery (AF.m2)

7.99. Úvery sa zaznamenávajú v súvahe v nominálnej hodnote.

7.100. Niektoré úvery, ktoré sa určitý čas nesplácali, sa zahŕňajú ako informatívna položka do súvahy veriteľa. Takéto úvery sa nazývajú klasifikované úvery.

7.101. *Definícia*: Úver je klasifikovaný, keď: a) platby úroku alebo istiny meškajú 90 alebo viac dní od dátumu splatnosti; b) úrok splatný 90 dní alebo viac bol kapitalizovaný, refinancovaný alebo odložený na základe dohody alebo c) platby meškajú menej ako 90 dní, ale existujú iné opodstatnené dôvody (napríklad ohlásenie úpadku dlžníka) domnievať sa, že sa platby neuskutočnia v plnej výške.

7.102. Pri interpretácii tejto definície klasifikovaného úveru treba zohľadniť dohovory jednotlivých štátov, odkedy sa úver považuje za klasifikovaný. Po tom, čo sa označí za klasifikovaný, by mal úver (alebo akékoľvek úvery, ktoré ho nahrádzajú) zostať klasifikovaným, dokiaľ sa neprijmú platby alebo sa neodpíše istina tohto úveru alebo následných úverov, ktoré nahrádzajú pôvodný úver.

7.103. V prípade klasifikovaných úverov sa požadujú dve informatívne položky:

a) nominálna hodnota takýchto úverov, ako je zaznamenaná v hlavnej súvahe, a

b) ekvivalent trhovej hodnoty takýchto úverov.

7.104. Najbližšie k ekvivalentu trhovej hodnoty je objektívna hodnota, t. j. „hodnota, ktorá sa približuje k hodnote, ktorá by bola výsledkom trhovej transakcie medzi dvoma stranami“. Objektívnu hodnotu možno stanoviť na základe transakcií s porovnateľnými nástrojmi alebo použitím diskontovanej súčasnej hodnoty hotovostných tokov, ktorá je k dispozícii v súvahe veriteľa. Ak nie sú údaje o objektívnej hodnote k dispozícii, bude potrebné použiť druhý najlepší postup a uviesť v informatívnej položke nominálnu hodnotu mínus predpokladané straty z úverov.

Zaznamenanie klasifikovaných úverov

7.105. Klasifikované úvery sektora verejnej správy a sektora finančných korporácií sa musia zaznamenávať ako informatívne položky spolu s ostatnými sektormi, ktoré sa vyznačujú významnými sumami. Do informatívnych položiek sa takisto zaznamenávajú významné úvery poskytnuté do zahraničia alebo úvery zo zahraničia.

7.106. V nasledujúcej tabuľke sú opísané pozície a toky, ktoré sa zaznamenávajú v prípade klasifikovaných úverov na získanie lepšej predstavy o stavoch, transakciách, reklasifikáciách a odpisoch.

7.107. V príklade sa uvádza nesplatená suma úverov v nominálnej hodnote 1 000 v čase t – 1, z ktorých sa 500 riadne spláca a 500 klasifikuje. Väčšina klasifikovaných úverov (vo výške 400) je krytá rezervami na straty z úverov, ale úvery v sume 100 kryté nie sú. Druhá časť tabuľky poskytuje podrobné dodatočné informácie o ekvivalente trhovej hodnoty klasifikovaných úverov. Táto hodnota vychádza z rozdielu medzi nominálnou hodnotou a rezervami na straty z úverov. V čase t – 1 sa odhaduje na 375. Počas obdobia od t – 1 do t sú časti úverov reklasifikované zo splácaných alebo dosiaľ nekrytých na klasifikované a naopak, alebo na odpísané. Toky sú uvedené v zodpovedajúcich stĺpcoch tabuľky. V prípade rezerv na straty z úverov sa uvádzajú aj nominálne hodnoty a ekvivalent trhových hodnôt.

7.108. Ohodnotenie rezerv na straty z úverov sa musí uskutočniť v rámci účtovných štandardov, právneho statusu a daňových pravidiel platných pre jednotky, čo môže viesť skôr k heterogénnym výsledkom, pokiaľ ide o sumy a trvanie rezerv na straty z úverov. To sťažuje zaznamenávanie klasifikovaných úverov v hlavných účtoch a vedie k ich zaznamenávaniu v informatívnej položke. Namiesto toho je vhodnejšie okrem nominálnej hodnoty riadne splácaných a klasifikovaných úverov poskytnúť ako informatívne položky ekvivalent trhových hodnôt.

Zaznamenávanie klasifikovaných úverov

Pozície	Stav	Transakcia	Reklasifikácia	Odpis	Stav
	t – 1	obdobie t – 1 až t			t
Nominálna hodnota					
Úvery	***1 000***	*200*	*0*	*– 90*	*1 110*
Riadne splácané úvery	***500***	*200*	*– 50*		*650*
Klasifikované úvery	*500*		*50*	*– 90*	*460*
Kryté rezervami na straty z úverov	*400*		*70*	*– 90*	*380*
Doposiaľ nekryté rezervami na straty z úverov	*100*		*– 20*		*80*
Ekvivalent trhovej hodnoty					
Klasifikované úvery	**375**		24	– 51	348
= nominálna hodnota	*500*		*50*	*– 90*	*460*
– rezervy na straty z úverov	125		26	– 39	112
z toho doposiaľ nekryté	*100*		*– 20*		*80*

PRÍLOHA 7.1

SÚHRN JEDNOTLIVÝCH KATEGÓRIÍ AKTÍV

Klasifikácia aktív	Súhrn
Nefinančné aktíva (AN)	Nefinančné položky, na ktoré inštitucionálne jednotky individuálne alebo kolektívne uplatňujú vlastnícke práva a ktorých držba, používanie alebo poskytnutie iným osobám na určité obdobie môže pre ich vlastníkov predstavovať ekonomický prínos. Pozostávajú z fixných aktív, zásob, cenností, výtvorov spoločnosti a produktov duševného vlastníctva.
Produkované nefinančné aktíva (AN.1)	Nefinančné aktíva, ktoré predstavujú výstupy výrobných procesov. Produkované nefinančné aktíva pozostávajú z fixných aktív, zásob a cenností, ako je definované ďalej.
Fixné aktíva (AN.11)	Produkované nefinančné aktíva, ktoré sa používajú opakovane alebo priebežne vo výrobných procesoch počas obdobia dlhšieho ako jeden rok. Fixné aktíva pozostávajú z obytných jednotiek, ostatných budov a stavieb, strojov a zariadení, zbraňových systémov, kultivovaných biologických zdrojov a produktov duševného vlastníctva, ako je definované ďalej.
Obytné jednotky (AN.111)	Budovy, ktoré sa využívajú úplne alebo primárne na bývanie vrátane všetkých prístavieb, ako sú garáže a každé stále príslušenstvo obvykle inštalované v bytových domoch. Do tejto kategórie patria aj obytné člny, bárky, mobilné domy a karavany používané ako hlavné sídla domácností, ako aj verejné pamätihodnosti (pozri AN.1121) určené primárne na bývanie. Zahŕňa aj náklady na vyčistenie a technickú prípravu pozemku. Patria sem napríklad obytné budovy, ako sú budovy s jednou alebo dvoma obytnými jednotkami, a iné obytné budovy určené na stále obývanie. Patria sem nedokončené obytné jednotky, ak sa vychádza z toho, že konečný používateľ nadobudol vlastníctvo buď na základe výstavby vo vlastnej réžii, alebo na základe preukázania kúpno-predajnej zmluvy. Patria sem obytné jednotky získané pre príslušníkov armády, pretože sa používajú, rovnako ako obytné jednotky civilných jednotiek, na poskytovanie služieb bývania. Hodnota obytných jednotiek je očistená o hodnotu pôdy zastavanej obytnými jednotkami, ktorá je zahrnutá do kategórie pôda (AN.211), ak sa zaraďuje samostatne.
Ostatné budovy a stavby (AN.112)	Ostatné budovy a stavby pozostávajú z budov s výnimkou obytných jednotiek, ostatných stavieb a zlepšení kvality pôdy, ako je definované ďalej. Patria sem nedokončené budovy a stavby, ak sa vychádza z toho, že konečný používateľ nadobudol vlastníctvo buď na základe výstavby vo vlastnej réžii, alebo na základe preukázania kúpno-predajnej zmluvy. Patria sem aj budovy a stavby nadobudnuté na vojenské účely. Hodnota ostatných budov a stavieb je očistená o hodnotu pôdy zastavanej týmito budovami a stavbami, ktorá sa zahŕňa do kategórie pôda (AN.211), ak sa zaraďuje samostatne.
Iné budovy ako obytné jednotky (AN.1121)	Iné budovy ako obytné jednotky vrátane príslušenstva, vybavenia a zariadenia, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou spojených stavieb, a náklady na vyčistenie a technickú prípravu pozemku. Zahŕňajú sa aj verejné pamätihodnosti (pozri AN.1122) určené primárne ako nebytové budovy. Verejné pamätihodnosti sa dajú rozpoznať podľa ich osobitného historického, národného, regionálneho, miestneho, náboženského alebo symbolického významu. Označujú sa za verejné, pretože sú prístupné širokej verejnosti, a nie preto, že sú vo vlastníctve verejného sektora. Návštevníci v nich často platia vstupné. Spotreba fixného kapitálu na nové budovy alebo na väčšie rekonštrukcie existujúcich budov by sa mala vypočítať na základe odhadu príslušnej dĺžky životnosti. Ďalšími príkladmi iných budov ako obytných jednotiek sú sklady a priemyselné budovy, komerčné budovy, budovy na verejnú zábavu, hotely, reštaurácie, budovy na vzdelávanie, zdravotnícke budovy.

Klasifikácia aktív	Súhrn
Ostatné stavby (AN.1122)	Iné stavby ako obytné stavby vrátane nákladov na ulice, kanalizáciu a vyčistenie a technickú prípravu pozemku. Zahŕňajú aj verejné pamätihodnosti, ktoré nemožno zaradiť medzi obytné jednotky, a iné budovy ako obytné jednotky, šachty, tunely a iné stavby spojené s ťažbou nerastných a energetických rezerv a priehrady, hrádze a protipovodňové bariéry určené na zlepšenie priľahlej pôdy, ktorá nie je ich súčasťou. Patria sem napríklad diaľnice, ulice, cesty, železničné trate a letiskové dráhy; mosty, nadúrovňové diaľnice, tunely a podzemné dráhy; vodné cesty, prístavy, priehrady a iné vodné diela; diaľkové potrubia, komunikačné a elektrické vedenia; miestne potrubia a káble, pomocné zariadenia; stavby pre ťažobný a spracovateľský priemysel a stavby určené na šport a rekreáciu.
Zlepšenie pôdy (AN.1123)	Hodnota opatrení vedúcich k významnému zlepšeniu kvantity, kvality alebo produktivity pôdy alebo k prevencii jej znehodnotenia. Patrí sem napríklad zvýšenie hodnoty aktíva prostredníctvom technickej prípravy územia, formovania krajiny, hĺbenia studní a vrtov na zavlažovanie. Patria sem aj náklady na prevod vlastníctva pôdy, ktoré sa ešte majú odpísať.
Stroje a zariadenia (AN.113)	Dopravné zariadenia, informačné a komunikačné technológie (IKT) a ostatné stroje a zariadenia podľa definície uvedenej ďalej, iné ako stroje a zariadenia nadobudnuté domácnosťami na konečnú spotrebu. Nástroje, ktoré sú relatívne lacné a nakupované relatívne v pravidelných intervaloch, ako sú ručné nástroje, sa môžu vynechať. Takisto sa vynechajú stroje a zariadenia, ktoré sú súčasťou budov, ktoré sú zahrnuté do obytných jednotiek a nebytových budov. Nedokončené stroje a zariadenia sa vynechajú, pokiaľ sa nevyrábajú na vlastné použitie, pretože sa predpokladá, že konečný používateľ nadobudne vlastníctvo až pri dodávke aktíva. Patria sem stroje a zariadenia nadobudnuté na vojenské účely, iné ako zbraňové systémy. Stroje a zariadenia, ako napríklad vozidlá, nábytok, vybavenie kuchýň, počítače, komunikačné zariadenie atď., ktoré domácnosti nadobudli na konečnú spotrebu, sa nepovažujú za aktíva. Namiesto toho sa do informatívnej položky v súvahe za domácnosti zahŕňajú predmety dlhodobej spotreby. Obytné člny, bárky, mobilné domy a karavany používané domácnosťami ako hlavné sídla sa zahŕňajú medzi obytné jednotky.
Dopravné zariadenia (AN.1131)	Prostriedky na dopravu ľudí a predmetov. Ide napríklad o iné výrobky ako časti zahrnuté do oddielu 29 klasifikácie produktov podľa činností 2008 (CPA 2008): motorové vozidlá, prívesy a návesy a do oddielu 30: ostatné dopravné zariadenia.
Zariadenia IKT (AN.1132)	Zariadenia informačných a komunikačných technológií (IKT): prístroje využívajúce elektronické ovládanie a elektronické súčiastky používané v týchto prístrojoch. Ide napríklad o produkty v skupine 261 CPA 2008: elektrické komponenty a dosky a v skupine 262: počítače a periférne zariadenia.
Ostatné stroje a zariadenia (AN.1139)	Stroje a zariadenia inde neuvedené. Ide napríklad o produkty okrem ich častí a súčastí, inštalácie, opravy a údržby, ktoré sú uvedené v oddiele 26 CPA 2008: počítače, elektronické a optické zariadenia (okrem skupín 261 a 262), oddiele 27: elektrické prístroje, oddiele 28: stroje a zariadenia inde nezahrnuté, oddiele 31: nábytok a oddiele 32: ostatné výrobky.
Zbraňové systémy (AN.114)	Vozidlá a iné zariadenia, akými sú vojenské lode, ponorky, vojenské lietadlá, tanky, nosiče striel, odpaľovacie zariadenia atď. Väčšina jednorazových zbraní, ktoré používajú, sa zaznamenáva ako vojenské zásoby (pozri AN.124), avšak iné zbrane, napríklad balistické strely s vysokodeštruktívnymi účinkami, ktoré sa považujú za prostriedky na priebežné zastrašovanie agresorov, sa zaraďujú ako fixné aktíva.

Klasifikácia aktív	Súhrn
Kultivované biologické zdroje (AN.115)	Dobytok na chov, produkciu mlieka, ťažný dobytok atď. a vinohrady, ovocné sady a ostatné vysadené stromy, ktoré sú zdrojom úrody opakovane a ktoré sú pod priamou kontrolou, zodpovednosťou a riadením inštitucionálnych jednotiek, ako je definované ďalej. Nezrelé kultivované aktíva sa nezahŕňajú, pokiaľ sa neprodukujú na vlastné použitie.
Živočíšne zdroje poskytujúce produkty opakovane (AN.1151)	Zvieratá, ktorých prirodzený rast a obnova sú pod priamou kontrolou, zodpovednosťou a riadením inštitucionálnych jednotiek. Patria sem chovné zvieratá (vrátane rýb a hydiny), dojnice, ťažné zvieratá, ovce a iné zvieratá používané na výrobu vlny a zvieratá na prepravu, preteky alebo zábavu.
Stromy, plodiny a rastliny, ktoré sú zdrojom úrody opakovane (AN.1152)	Stromy (vrátane vínnej révy a kríkov) pestované na produkciu úrody, ktorej sú zdrojom každý rok, vrátane tých, ktoré sa pestujú na produkciu ovocia, orechov, šťavy, živice a výrobkov z kôry a lístia, ktorých prirodzený rast a obnova sú pod priamou kontrolou, zodpovednosťou a riadením inštitucionálnych jednotiek.
Produkty duševného vlastníctva (AN.117)	Fixné aktíva pozostávajúce z výsledkov výskumu a vývoja, prieskumu a ocenenia nerastných ložísk, počítačového softvéru a databáz, originálov zábavných, literárnych a umeleckých diel a ostatných produktov duševného vlastníctva, ako je definované ďalej, ktoré sa majú používať počas obdobia dlhšieho ako jeden rok.
Výskum a vývoj (AN.1171)	Pozostáva z hodnoty výdavkov na tvorivú prácu vykonávanú systematicky s cieľom rozšíriť súhrn vedomostí vrátane vedomostí o človeku, kultúre a spoločnosti a na použitie tohto súhrnu vedomostí na navrhnutie nových aplikácií. Hodnota sa stanovuje vzhľadom na ekonomický prínos, ktorý sa očakáva v budúcnosti. Ak hodnotu nemožno primerane odhadnúť, je podľa dohody ocenená ako súčet nákladov vrátane nákladov na neúspešný výskum a vývoj. Výskum a vývoj, ktorý nie je pre vlastníka prínosom, sa nepovažuje za aktívum a namiesto toho sa zaznamenáva ako medzispotreba.
Prieskum a ocenenie nerastných ložísk (AN.1172)	Hodnota výdavkov na prieskum ložísk ropy, zemného plynu a neropných ložísk a následné ocenenie uskutočnených objavov. Medzi tieto výdavky patria náklady na predbežné licencie a licencie, nadobúdacie náklady, náklady na posúdenie a náklady na skutočné skúšobné vŕtanie a sondovanie, ako aj náklady na letecké a iné prieskumy, prepravné náklady atď., ktoré sa vynakladajú, aby sa mohli uskutočniť testy.
Počítačový softvér (AN.11731)	Počítačové programy, opisy programov a podporný materiál tak pre systémový, ako aj aplikačný softvér. Patrí sem pôvodný vývoj softvéru a jeho následné rozšírenia, ako aj nadobudnutie kópií, ktoré sa zaraďujú medzi aktíva AN.11731.
Databázy (AN.11732)	Súbory dát organizované tak, aby umožňovali efektívny prístup k dátam a ich efektívne používanie z hľadiska zdrojov. V prípade databáz vytvorených výhradne na vlastné použitie sa oceňovanie uskutočňuje podľa nákladov, do ktorých by sa nemali zahŕňať náklady na systém riadenia databázy a získavanie dát.
Originály zábavných, literárnych alebo umeleckých diel (AN.1174)	Originály filmov, zvukových nahrávok, rukopisov, záznamových pások, modelov atď., na ktorých sú zaznamenané dramatické predstavenia, rozhlasové a televízne programy, hudobné diela, športové udalosti a literárna či umelecká tvorba atď. Patria sem aj diela vytvorené vo vlastnej réžii. V niektorých prípadoch, ako sú filmy, môže existovať viacero originálov.
Ostatné produkty duševného vlastníctva (AN.1179)	Nové informácie, špecializované vedomosti atď., inde neuvedené, ktorých použitie vo výrobe sa obmedzuje na jednotky, ktoré si k nim zriadili vlastnícke práva, alebo na iné jednotky, ktorým takéto jednotky udelili licenciu.

Klasifikácia aktív	Súhrn
Zásoby (AN.12)	Produkované aktíva, ktoré pozostávajú z výrobkov a služieb, ktoré vznikli v bežnom období alebo v skoršom období a sú držané na predaj, použitie vo výrobe alebo na iné použitie v neskoršom období. Pozostávajú z materiálu a pomocného materiálu, nedokončenej výroby, hotových výrobkov a výrobkov na ďalší predaj, ako je definované ďalej. Patria sem všetky zásoby v držbe verejnej správy okrem iného vrátane zásob strategických surovín, obilia a iných komodít osobitného významu pre krajinu.
Materiál a pomocný materiál (AN.121)	Výrobky, ktoré ich vlastníci majú v úmysle využiť ako medzivstupy do vlastných výrobných procesov, a nie na ďalší predaj.
Nedokončená výroba (AN.122)	Výrobky a služby, ktoré sú čiastočne dokončené, ale obvykle sa nepostúpia iným jednotkám bez ďalšieho spracovania, alebo ktoré nie sú zrelé a ktorých produkčný proces bude pokračovať v nasledujúcom období u toho istého výrobcu. Nepatria sem čiastočne dokončené stavby, v prípade ktorých sa predpokladá, že konečný používateľ nadobudol vlastníctvo buď na základe výstavby vo vlastnej réžii, alebo na základe preukázania kúpno-predajnej zmluvy. Kategória AN.122 pozostáva z nedokončenej výroby kultivovaných aktív a ostatnej nedokončenej výroby, ako je definované ďalej.
Nedokončená výroba kultivovaných biologických aktív (AN.1221)	Chované jatočné zvieratá, ako je komerčne chovaná hydina a ryby, stromy a iné rastliny poskytujúce jednorazové produkty pri zničení a nedospelé, resp. nezrelé kultivované aktíva, ktoré sú opakovane zdrojom produktov.
Ostatná nedokončená výroba (AN.1222)	Iné výrobky ako kultivované aktíva a služby, ktoré čiastočne spracoval, vyrobil alebo zmontoval výrobca, ktoré sa však bez ďalšieho spracovania zvyčajne nepredávajú, nezasielajú ani nepostupujú iným osobám.
Hotové výrobky (AN.123)	Výrobky, ktoré výrobca pripravil na predaj alebo zaslanie.
Vojenské zásoby (AN.124)	Munícia, strely, rakety, bomby a ostatné jednorazové vojenské komponenty používané v zbraniach alebo zbraňových systémoch. Nepatria sem niektoré typy striel s vysokodeštruktívnymi účinkami (pozri AN.114).
Výrobky na ďalší predaj (AN.125)	Výrobky nadobudnuté podnikmi, ako sú veľkoobchodníci a maloobchodníci, na účely ich ďalšieho predaja bez ďalšieho spracovania (t. j. transformované iba do podoby potrebnej na to, aby boli atraktívne pre zákazníka).
Cennosti (AN.13)	Produkované aktíva, ktoré sa primárne nevyužívajú na výrobu alebo spotrebu, v prípade ktorých sa očakáva, že ich hodnota vzrastie alebo aspoň neklesne ich reálna hodnota, ktoré sa v priebehu času za normálnych podmienok neznehodnocujú a ktoré sa nadobúdajú a držia predovšetkým ako uchovávateľ hodnoty. Cennosti pozostávajú z drahých kovov a kameňov, starožitností a ostatných umeleckých predmetov a ostatných cenností definovaných ďalej.
Drahé kovy a kamene (AN.131)	Drahé kovy a kamene, ktoré podniky nemajú v držbe s úmyslom použiť ich ako vstupy do výrobných procesov.
Starožitnosti a ostatné umelecké predmety (AN.132)	Obrazy, sochy atď. uznávané ako umelecké diela a starožitnosti.
Ostatné cennosti (AN.133)	Cennosti inde neuvedené, ako sú zbierky a klenoty značnej hodnoty vyhotovené z drahých kameňov a kovov.
Neprodukované nefinančné aktíva (AN.2)	Nefinančné aktíva, ktoré vznikli inak ako vo výrobných procesoch. Neprodukované aktíva pozostávajú z prírodných zdrojov, zmlúv, lízingov, licencií a goodwillu a marketingových aktív, ako je definované ďalej.

Klasifikácia aktív	Súhrn
Prírodné zdroje (AN.21)	Neprodukované aktíva, ktoré sa vyskytujú v prírode a na ktoré možno uplatniť a previesť vlastnícke práva. Environmentálne aktíva, na ktoré vlastnícke práva neboli ani nemôžu byť uplatnené, ako je otvorené more alebo ovzdušie, sa vynechávajú. Pozostávajú z pôdy, nerastných a energetických zásob, nekultivovaných biologických zdrojov, vodných zdrojov a ostatných prírodných zdrojov, ako je definované ďalej.
Pôda (AN.211)	Pôda vrátane pôdneho povrchu a všetky pridružené povrchové vody, na ktoré sa uplatňujú vlastnícke práva. Nepatria sem budovy ani iné stavby nachádzajúce sa na pôde alebo ňou prechádzajúce, pestované plodiny, stromy a zvieratá; podzemné aktíva; nekultivované biologické zdroje a podzemné vodné zdroje.
Nerastné a energetické zásoby (AN.212)	Preukázané zásoby nerastných ložísk umiestnené na povrchu Zeme alebo pod ním, ktoré sa dajú ekonomicky využiť vzhľadom na súčasné technológie a relatívne ceny. Vlastnícke práva k podzemným aktívam sú obvykle oddeliteľné od vlastníckych práv k pôde samotnej. Kategória AN.212 pozostáva zo známych zásob uhlia, ropy, zemného plynu alebo iných palív, zo zásob kovových a nekovových nerastov.
Nekultivované biologické zdroje (AN.213)	Zvieratá, stromy, plodiny a rastliny, ktoré poskytujú produkty jednorazovo alebo opakovane, na ktoré sa uplatňujú vlastnícke práva, ale pri ktorých nie je ich prirodzený rast a/alebo obnova pod priamou kontrolou, zodpovednosťou a riadením inštitucionálnych jednotiek. Sú to napríklad pralesy a rybárske oblasti na území danej krajiny. Mali by sem patriť iba zdroje, ktoré sa využívajú alebo je pravdepodobné, že sa budú využívať na ekonomické účely.
Vodné zdroje (AN.214)	Vodonosné vrstvy a iné zdroje povrchovej vody v takom rozsahu, že ich vzácnosť vedie k uplatňovaniu vlastníckych a/alebo užívacích práv, k trhovému oceneniu a istej miere ekonomickej kontroly.
Ostatné prírodné zdroje (AN.215)	Patrí sem rádiové frekvenčné spektrum (AN.2151) a ostatné inde neuvedené prírodné zdroje (AN.2159).
Rádiové frekvenčné spektrá (AN.2151)	Elektromagnetické spektrum. Prenájom alebo licencie na používanie spektra sú uvedené inde (AN.222), ak zodpovedajú definícii aktíva.
Ostatné (AN.2159)	Ostatné inde neuvedené prírodné zdroje.
Zmluvy, lízingy a licencie (AN.22)	Zmluvné dohody o vykonávaní činností v prípade, ak zmluva predstavuje pre držiteľa ekonomický prínos nad rámec splatných poplatkov a držiteľ môže podľa zákona a v praxi tento prínos realizovať. Aktívum zaznamenané v kategórii AN.22 predstavuje hodnotu potenciálneho zisku z držby, ktorý možno realizovať, keď trhová cena za používanie aktíva alebo poskytovanie služby presahuje cenu prevládajúcu v zmluve, lízingu alebo licencii alebo cenu, ktorá by sa dosiahla v prípade neexistencie zmluvy, lízingu alebo licencie. Zmluvy, lízingy a licencie pozostávajú z aktív, ktoré môžu vzniknúť z obchodovateľných operatívnych lízingov, povolení na využívanie prírodných zdrojov, povolení na výkon špecifických činností a výhradného nároku na budúce výrobky a služby.
Obchodovateľné operatívne lízingy (AN.221)	Majetkové práva tretích strán týkajúce sa iných nefinančných aktív, ako sú prírodné zdroje, keď lízing predstavuje pre držiteľa ekonomický prínos nad rámec splatných poplatkov a držiteľ môže podľa zákona a v praxi tento prínos realizovať prostredníctvom jeho prevodu. Aktívum zaznamenané v kategórii AN.221 je hodnota pre držiteľa vyplývajúca z prevodu práv na používanie podkladového aktíva, t. j. rozdiel medzi realizovateľnou cenou prevodu a sumou splatnou vydavateľovi povolenia. Napríklad keď má nájomca v nejakej budove pevne stanovený nájom, ale trhová hodnota nájmu je vyššia. Ak nájomca môže realizovať cenový rozdiel tým, že prenajme najatú vec, potom práva realizovať danú hodnotu predstavujú aktívum obchodovateľného operatívneho lízingu.

Klasifikácia aktív	Súhrn
Povolenia na využívanie prírodných zdrojov (AN.222)	Licencie, povolenia a prenájom týkajúce sa využívania prírodných zdrojov na obmedzený čas, ktorým sa úplne nevyčerpá ekonomická hodnota daného aktíva, a keď dohoda predstavuje pre držiteľa ekonomický prínos nad rámec splatných poplatkov a držiteľ môže podľa zákona a v praxi tento prínos realizovať napríklad prostredníctvom jeho prevodu. Prírodný zdroj sa naďalej zaznamenáva v súvahe vlastníka a samostatné aktívum, ktoré predstavuje hodnotu pre držiteľa vyplývajúcu z prevodu práv na využívanie zdroja, sa považuje za povolenie na využívanie prírodných zdrojov. Zaznamenané aktívum je hodnota pre držiteľa vyplývajúca z prevodu práv na využívanie, t. j. rozdiel medzi cenou prevodu a sumou splatnou vydavateľovi povolenia. Napríklad keď má nájomca pôdy pevne stanovenú rentu, ale trhová hodnota renty je vyššia. Ak nájomca môže realizovať cenový rozdiel tým, že prenajme najatú vec, potom práva realizovať danú hodnotu predstavujú aktívum.
Povolenia na výkon špecifických činností (AN.223)	Prevoditeľné povolenia, iné ako povolenia na využívanie prírodných zdrojov alebo na využívanie aktíva patriaceho vydavateľovi povolenia, ktoré obmedzujú počet jednotiek zapojených do nejakej činnosti a umožňujú držiteľom dosiahnuť takmer monopolný zisk. Zaznamenané aktívum je hodnota pre držiteľa vyplývajúca z prevodu práv na využívanie, t. j. rozdiel medzi cenou prevodu a sumou splatnou vydavateľovi povolenia. Držiteľ povolenia musí byť schopný podľa zákona a v praxi previesť práva v rámci povolenia na tretiu stranu.
Výhradný nárok na budúce výrobky a služby (AN.224)	Prevoditeľné zmluvné práva k výhradnému využívaniu výrobkov alebo služieb. Jedna strana má zmluvu na nákup výrobkov alebo služieb za fixnú cenu od druhej strany a je z právneho hľadiska a prakticky schopná previesť záväzok druhej strany na tretiu stranu. Patrí sem napríklad prevoditeľná hodnota futbalového hráča v rámci zmluvy s futbalovým klubom a prevoditeľná hodnota výhradných práv k uverejneniu literárnych diel alebo hudobných predstavení. Aktívum zaznamenané v AN.224 je hodnota pre držiteľa vyplývajúca z prevodu nároku.
Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív (AN.23)	Rozdiel medzi hodnotou platenou za inštitucionálnu jednotku nepretržite pokračujúcu v činnosti a súčtom jej aktív mínus súčet jej pasív pre každú položku, ktorá bola samostatne identifikovaná a ocenená. Hodnota goodwillu preto zahŕňa všetko, čo predstavuje z dlhodobého hľadiska prínos a nebolo samostatne identifikované ako aktívum, ako aj hodnotu skutočnosti, že skupina aktív sa používa spolu a nie je iba jednoduchým súborom oddeliteľných aktív. Do kategórie AN.23 takisto patria identifikované marketingové aktíva, ako napríklad obchodné značky, grafické úpravy názvov, ochranné známky, logá a názvy domén, keď sa predávajú individuálne a oddelene od celej korporácie.
Finančné aktíva a pasíva (AF)	Finančné aktíva sú ekonomické aktíva obsahujúce finančné pohľadávky, majetkové účasti a zlato v prútoch, ktoré je zložkou menového zlata. Finančné aktíva sú uchovávateľom hodnoty predstavujúcim pre ekonomického vlastníka prínos, ktorý vyplýva z držby daných aktív počas určitého obdobia. Sú prostriedkom prevodu hodnôt z jedného účtovného obdobia do druhého. Prínos, resp. viacnásobný prínos sa vymieňa prostredníctvom platobných prostriedkov. Platobné prostriedky pozostávajú z menového zlata, zvláštnych práv čerpania, obeživa a prevoditeľných vkladov. Finančné pohľadávky, nazývané aj finančné nástroje, sú finančné aktíva, ktoré majú protihodnoty v príslušných záväzkoch. Záväzky vznikajú, keď sú dlžníci povinní uskutočniť platbu alebo sériu platieb veriteľom.

Klasifikácia aktív	Súhrn
Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ) (AF.1)	Finančné aktíva zaradené do tejto kategórie majú v systéme protihodnotu v pasívach s výnimkou zlata v prútoch, ktoré je zložkou menového zlata.
Menové zlato (AF.11)	Zlato, ku ktorému majú vlastnícke právo menové orgány alebo iní, ktorí podliehajú účinnej kontrole menových orgánov, a ktoré je v držbe ako rezervné aktívum. Patrí sem zlato v prútoch (vrátane menového zlata drženého na alokovaných účtoch zlata) a nealokované účty zlata u nerezidentov, ktoré oprávňujú nárokovať si dodanie zlata.
Zvláštne práva čerpania (ZPČ) (AF.12)	Medzinárodné rezervné aktíva vytvorené Medzinárodným menovým fondom (MMF) a pridelené jeho členom na doplnenie existujúcich rezervných aktív.
Obeživo a vklady (AF.2)	Peniaze v obehu a vklady v národnej mene a v cudzích menách.
Obeživo (AF.21)	Obeživo sú bankovky a mince, ktoré vydali alebo schválili menové orgány.
Prevoditeľné vklady (AF.22)	Vklady, ktoré sú vymeniteľné za obeživo na požiadanie v menovitej hodnote a ktoré možno priamo použiť na platby šekom, zmenkou, príkazom k platbe zo žírového účtu, priamou kreditnou/debetnou operáciou alebo iným spôsobom priamej platby, bez penalizácie alebo obmedzenia.
Medzibankové pozície (AF.221)	Prevoditeľné vklady medzi bankami.
Ostatné prevoditeľné vklady (AF.229)	Iné prevoditeľné vklady ako medzibankové pozície.
Ostatné vklady (AF.29)	Ostatné vklady sú iné vklady ako prevoditeľné vklady. Ostatné vklady sa nemôžu používať na platby v inom čase ako pri ich splatnosti alebo po uplynutí dohodnutej výpovednej lehoty a nie sú vymeniteľné za obeživo ani za prevoditeľné vklady bez nejakého podstatného obmedzenia alebo sankcie.
Dlhové cenné papiere (AF.3)	Obchodovateľné finančné nástroje, ktoré preukazujú existenciu dlhu. Obchodovateľnosť odkazuje na skutočnosť, že právne vlastníctvo možno ľahko previesť z jedného vlastníka na druhého postúpením alebo rubopisom. Aby bol dlhový cenný papier obchodovateľný, musí byť určený na potenciálne obchodovanie na organizovanej burze alebo na trhu OTC, hoci sa nepožaduje preukázanie skutočného obchodovania.
Krátkodobé dlhové cenné papiere (AF.31)	Dlhové cenné papiere, ktorých pôvodná doba splatnosti je jeden rok alebo menej a dlhové cenné papiere splatné na žiadosť veriteľa.
Dlhodobé dlhové cenné papiere (AF.32)	Dlhové cenné papiere, ktorých pôvodná doba splatnosti je viac ako jeden rok alebo nie je uvedená.
Pôžičky (AF.4)	Finančné aktíva vytvorené vtedy, keď veritelia požičiavajú dlžníkom prostriedky buď priamo, alebo prostredníctvom sprostredkovateľov, pričom tieto pôžičky sú buď doložené neobchodovateľnými dokladmi, alebo nie sú doložené dokladmi.
Krátkodobé pôžičky (AF.41)	Pôžičky, ktorých pôvodná doba splatnosti je jeden rok alebo menej a pôžičky splatné na žiadosť veriteľa.
Dlhodobé pôžičky (AF.42)	Pôžičky, ktorých pôvodná doba splatnosti je viac ako jeden rok alebo nie je uvedená.
Majetkové účasti a akcie alebo podielové listy investičných fondov (AF.5)	Finančné aktíva, ktoré predstavujú majetkové práva na korporácie alebo kvázikorporácie. Takéto finančné aktíva vo všeobecnosti oprávňujú ich držiteľov na podiel zo ziskov korporácií alebo kvázikorporácií a na podiel z ich čistých aktív v prípade ich likvidácie.
Majetkové účasti (AF.51)	Finančné aktíva, v ktorých prípade sú uznané nároky na zostatkovú hodnotu korporácie alebo kvázikorporácie po uspokojení pohľadávok všetkých veriteľov.

Klasifikácia aktív	Súhrn
Kótované akcie (AF.511)	Majetkové cenné papiere kótované na burze. Táto burza môže mať formu uznanej burzy cenných papierov alebo akúkoľvek inú formu vedľajšieho trhu. Kótované akcie sa takisto označujú ako akcie obchodované na burze. Existencia kótovaných cien akcií kótovaných na burze znamená, že bežné trhové ceny sú obvykle bežne dostupné.
Nekótované akcie (AF.512)	Majetkové cenné papiere s cenami, ktoré nie sú kótované na uznanej burze cenných papierov ani na inej forme vedľajšieho trhu.
Ostatné majetkové účasti (AF.519)	Všetky formy majetkovej účasti okrem tých, ktoré sa zaraďujú do subkategórií AF.511 a AF.512.
Akcie/podielové listy investičných fondov (AF.52)	Akcie v prípade podnikovej štruktúry alebo podielové listy v prípade štruktúry trustového typu. Vydávajú ich investičné fondy, ktoré sú podnikmi kolektívneho investovania, prostredníctvom ktorých investori zhromažďujú prostriedky na investovanie do finančných a/alebo nefinančných aktív.
Akcie/podielové listy fondov peňažného trhu (AF.521)	Akcie alebo podielové listy fondov peňažného trhu vydávajú fondy peňažného trhu, ktoré sú investičnými fondmi, ktoré investujú výhradne alebo primárne do krátkodobých dlhových cenných papierov, akými sú pokladničné poukážky, vkladové certifikáty a obchodné cenné papiere, a takisto do dlhodobých dlhových cenných papierov, ktorých splatnosť čoskoro uplynie. Akcie alebo podielové listy fondov peňažného trhu môžu byť obchodovateľné a často sa považujú za blízke náhrady za vklady.
Akcie/podielové listy iné ako FPT (AF.522)	Iné akcie alebo podielové listy ako fondov peňažného trhu predstavujú pohľadávku na časť hodnoty určitého iného investičného fondu ako fondu peňažného trhu. Iné akcie alebo podielové listy ako akcie a podielové listy fondov peňažného trhu vydávajú investičné fondy, ktoré investujú do rôznych aktív vrátane dlhových cenných papierov, majetkovej účasti, investícií viazaných na komodity, nehnuteľností, akcií iných investičných fondov a štruktúrovaných aktív.
Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk (AF.6)	Finančné aktíva držiteľov poistiek alebo príjemcov poistného plnenia a záväzky poisťovateľov, penzijných fondov alebo emitentov štandardizovaných záruk.
Technické rezervy neživotného poistenia (AF.61)	Finančné aktíva predstavujúce pohľadávky držiteľov poistiek voči poistným spoločnostiam poskytujúcim neživotné poistenie vo forme zaplateného poistného budúcich období a vzniknutých nárokov.
Nároky na životné poistenie a anuitu (AF.62)	Finančné aktíva predstavujúce pohľadávky držiteľov poistiek a držiteľov anuity voči technickým rezervám korporácií poskytujúcich životné poistenie.
Nároky na dôchodok (AF.63)	Finančné aktíva predstavujúce pohľadávky súčasných aj budúcich dôchodcov voči svojmu manažérovi penzijných fondov, t. j. voči svojmu zamestnávateľovi alebo voči schéme určenej zamestnávateľom, resp. zamestnávateľmi na vyplácanie dôchodkov nadobudnutých v rámci dohody o odmene medzi zamestnávateľom a zamestnancom alebo voči poisťovateľovi poskytujúcemu životné (alebo neživotné) poistenie.
Nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov (AF.64)	Finančné aktíva predstavujúce pohľadávky penzijných fondov voči ich manažérovi penzijných fondov v prípade deficitu a finančné aktíva predstavujúce nároky manažéra voči penzijným fondom v prípade prebytku, napríklad keď investičný príjem presiahne nárast nárokov a rozdiel je splatný manažérovi penzijných fondov.
Nároky na nepenzijné dávky (AF.65)	Prebytok čistých príspevkov nad dávkami predstavuje zvýšenie záväzku systému poistenia voči príjemcom.
Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk (AF.66)	Finančné aktíva, ktoré majú držitelia štandardizovaných záruk voči korporáciám poskytujúcim štandardizované záruky.
Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie (AF.7)	Finančné aktíva viazané na iné finančné aktívum, nefinančné aktívum alebo index, prostredníctvom ktorých možno na finančných trhoch obchodovať so samotnými špecifickými finančnými rizikami.

Klasifikácia aktív	Súhrn
Finančné deriváty (AF.71)	Finančné aktíva ako opcie, forwardy a kreditné deriváty. Opcie (AF.711) – obchodovateľné opcie a OTC opcie sú kontraktmi, ktoré dávajú držiteľom právo, nie však povinnosť kúpiť od (kúpna opcia) vypisovateľa opcie (vystavovateľa opcie), resp. predať (predajná opcia) vypisovateľovi opcie (vystavovateľovi opcie) finančné alebo nefinančné aktívum (podkladový nástroj) za vopred stanovenú cenu (realizačnú cenu) v stanovenej lehote (americká opcia) alebo k určitému dátumu (európska opcia). Z týchto základných stratégií sa vyvinuli mnohé kombinované stratégie, ako napríklad medvedie cenové rozpätie (kombináciou kúpnych alebo kombináciou predajných opcií), býčie cenové rozpätie (kombináciou kúpnych alebo kombináciou predajných opcií) alebo motýlikové rozpätie. Z týchto typov opcií boli odvodené exotické opcie so zložitými štruktúrami platieb. Forwardy (AF.712) sú nepodmienené finančné kontrakty, v rámci ktorých sa dve protistrany dohodnú na výmene určitého množstva podkladového aktíva (finančného alebo nefinančného) za dohodnutú zmluvnú cenu (realizačnú cenu) k určenému dátumu. Kreditné deriváty majú formu zmlúv typu forwardov a opcií, ktorých hlavným cieľom je obchodovať s kreditným rizikom. Sú koncipované tak, že riziko nesplácania pôžičky a cenného papiera je obchodovateľné. Podobne ako ostatné finančné deriváty, často sú zostavené podľa štandardných vzorových právnych zmlúv a zahŕňajú záruku a postupy na stanovenie rozpätia, čo umožňuje stanoviť trhovú cenu. K prevodu kreditných rizík dochádza medzi predávajúcim rizika (kupujúci cenného papiera) a kupujúcim rizika (predajca cenného papiera) na základe vyplatenia prémie. V prípade nesplácania úveru kupujúci rizika zaplatí v hotovosti predajcovi rizika.
Zamestnanecké opcie na akcie (AF.72)	Finančné aktíva vo forme dohôd uzatvorených k určitému dátumu (dátum poskytnutia), podľa ktorých zamestnanec môže kúpiť daný počet akcií zamestnávateľa za stanovenú cenu (realizačná cena) buď k určitému dátumu (dátum vzniku nároku), alebo v rámci určitého obdobia (obdobie uplatnenia) ihneď po dátume vzniku nároku.
Ostatné pohľadávky/záväzky (AF.8)	Finančné aktíva, ktoré sa vytvárajú ako protihodnota finančných alebo nefinančných transakcií v prípadoch, keď dochádza k časovému rozdielu medzi touto transakciou a príslušnou platbou.
Obchodné úvery a preddavky (AF.81)	Finančné aktíva vyplývajúce z priameho poskytnutia úveru dodávateľmi výrobkov a služieb zákazníkom, ako aj preddavkov za prácu, ktorá je nedokončená alebo sa ešte iba má vykonať, vo forme záloh, ktoré zákazníci zaplatia za zatiaľ neposkytnuté výrobky a služby.
Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov (AF.89)	Finančné aktíva vznikajúce z časového nesúladu medzi uskutočnením rozdeľovacích alebo finančných transakcií na vedľajšom trhu a zodpovedajúcou platbou.
Informatívne položky	Systém má tri informatívne položky na znázornenie aktív, ktoré nie sú v základnom rámci uvedené oddelene a ktoré majú osobitný význam z hľadiska analýzy.
Predmety dlhodobej spotreby (AN.m)	Výrobky dlhodobej spotreby nadobudnuté domácnosťami na konečnú spotrebu (t. j. veci, ktoré domácnosti nevyužívajú ako uchovávateľ hodnoty alebo ktoré podniky vlastnené domácnosťami nezapísané v obchodnom registri nepoužívajú na výrobné účely).
Priame zahraničné investície (AF.m1)	Priame zahraničné investície zahŕňajú dlhodobý vzťah, do ktorého sa premieta trvalý záujem rezidentskej inštitucionálnej jednotky určitej ekonomiky („priamy investor“) o inú inštitucionálnu jednotku, ktorá je rezidentom v inej ekonomike. Cieľom priameho investora je významným spôsobom ovplyvňovať riadenie jednotky, do ktorej investoval.
Klasifikované úvery (AF.m2)	Úver je klasifikovaný, keď sú platby úrokov alebo istiny najmenej 90 dní po dátume splatnosti alebo keď platby úrokov za obdobie najmenej 90 dní boli kapitalizované, refinancované alebo odložené na základe dohody, alebo keď platby meškajú menej ako 90 dní, ale existujú iné opodstatnené dôvody (napríklad ohlásenie úpadku dlžníka) domnievať sa, že sa platby neuskutočnia v plnej výške.

PRÍLOHA 7.2

PREHĽAD POLOŽIEK OD POČIATOČNEJ SÚVAHY PO KONEČNÚ SÚVAHU

V prílohe 7.2 sa uvádza prehľad položiek od počiatočnej súvahy po konečnú súvahu a uvádzajú sa v nej podrobné údaje pre každú kategóriu aktív vzhľadom na rôzne spôsoby zmien súvahovej hodnoty: na základe transakcií alebo iných zmien objemu aktív a ziskov a strát z držby.

Klasifikácia aktív, pasív a čistého majetku	IV.1 Počiatočná súvaha	III.1 a III.2 Transakcie	III.3.1 Ostatné zmeny objemu	III.3.2 Zisky a straty z držby		IV.3 Konečná súvaha
				III.3.2.1 Neutrálne zisky a straty z držby	III.3.2.2 Reálne zisky a straty z držby	
Nefinančné aktíva	AN.	P.5, NP	K.1, K.2, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN
Produkované nefinančné aktíva	AN.1	P.5	K.1, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.1
Fixné aktíva ([1])	AN.11	P.51g, P.51c	K.1, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.11
Obytné jednotky	AN.111	P.51g, P.51c	K.1, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.111
Ostatné budovy a stavby	AN.112	P.51g, P.51c	K.1, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.112
Stroje a zariadenia	AN.113	P.51g, P.51c	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.113
Zbraňové systémy	AN.114	P.51g, P.51c	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.114
Kultivované biologické zdroje	AN.115	P.51g, P.51c	K.1, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.115
Produkty duševného vlastníctva	AN.117	P.51g, P.51c	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.117
Zásoby podľa druhu zásob	AN.12	P.52	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.12
Cennosti	AN.13	P.53	K.1, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.13
Neprodukované nefinančné aktíva	AN.2	NP	K.1, K.21, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.2
Prírodné zdroje	AN.21	NP.1	K.1, K.21, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.21
Pôda	AN.211	NP.1	K.1, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.211
Nerastné a energetické zásoby	AN.212	NP.1	K.1, K.21, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.212

Klasifikácia aktív, pasív a čistého majetku	IV.1 Počiatočná súvaha	III.1 a III.2 Transakcie	III.3.1 Ostatné zmeny objemu	III.3.2 Zisky a straty z držby		IV.3 Konečná súvaha
				III.3.2.1 Neutrálne zisky a straty z držby	III.3.2.2 Reálne zisky a straty z držby	
Nekultivované biologické zdroje	AN.213	NP.1	K.1, K.21, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.213
Vodné zdroje	AN.214	NP.1	K.1, K.21, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.214
Ostatné prírodné zdroje	AN.215	NP.1	K.1, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.215
Rádiové frekvenčné spektrá	AN.2151	NP.1	K.1, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.2151
Ostatné	AN.2159	NP.1	K.1, K.21, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.2159
Zmluvy, lízingy a licencie	AN.22	NP.2	K.1, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.22
Nákup mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	AN.23	NP.3	K.1, K.22, K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AN.23
Finančné aktíva/pasíva [2]	AF	F	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF
Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	AF.1	F.1	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.1
Obeživo a vklady	AF.2	F.2	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.2
Dlhové cenné papiere	AF.3	F.3	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.3
Pôžičky	AF.4	F.4	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.4
Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	AF.5	F.5	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.5
Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	AF.6	F.6	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.6
Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	AF.7	F.7	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.7
Ostatné pohľadávky/záväzky	AF.8	F.8	K.3, K.4, K.5, K.61, K.62	K.71	K.72	AF.8
Čistý majetok	B.90	B.101	B.102	B.1031	B.1032	B.90

[1] Informatívna položka: AN.m: predmety dlhodobej spotreby.
[2] Informatívne položky: AF.m1: priame zahraničné investície; AF.m2: klasifikované úvery.

Bilančné položky	
B.10	Zmeny čistého majetku
B.101	Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov
B.102	Zmeny čistého majetku v dôsledku ostatných zmien objemu aktív
B.103	Zmeny čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov a strát z držby
B.1031	Zmeny čistého majetku v dôsledku neutrálnych ziskov a strát z držby
B.1032	Zmeny čistého majetku v dôsledku reálnych ziskov a strát z držby
B.90	Čistý majetok
Transakcie s finančnými aktívami a pasívami	
F	Transakcie s finančnými aktívami a pasívami
F.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)
F.2	Obeživo a vklady
F.3	Dlhové cenné papiere
F.4	Pôžičky
F.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov
F.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk
F.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie
F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky
Transakcie s výrobkami a službami	
P.5	Tvorba hrubého kapitálu
P.51g	Tvorba hrubého fixného kapitálu
P.51c	Spotreba fixného kapitálu (–)
P.511	Nadobudnutie mínus úbytok fixných aktív
P.5111	Nadobudnutie nových fixných aktív
P.5112	Nadobudnutie použitých fixných aktív
P.5113	Úbytok použitých fixných aktív
P.512	Náklady na prevod vlastníctva neprodukovaných aktív
P.52	Zmena stavu zásob
P.53	Nadobudnutia mínus úbytok cenností

Ostatné položky na účte akumulácie	
NP	Nadobudnutie mínus úbytok neprodukovaných aktív
NP.1	Nadobudnutie mínus úbytok prírodných zdrojov
NP.2	Nadobudnutie mínus úbytok aktív, ktoré sú predmetom zmlúv, lízingov a licencií
NP.3	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív
K.1	Ekonomický vznik aktív
K.2	Ekonomický zánik neprodukovaných aktív
K.21	Vyčerpanie prírodných zdrojov
K.22	Iný ekonomický zánik neprodukovaných aktív
K.3	Straty spôsobené živelnými pohromami
K.4	Konfiškácia majetku bez náhrady
K.5	Ostatné zmeny objemu inde nezahrnuté
K.6	Zmeny klasifikácie
K.61	Zmeny sektorovej klasifikácie a štruktúry
K.62	Zmeny klasifikácie aktív a pasív
K.7	Nominálne zisky a straty z držby
K.71	Neutrálne zisky a straty z držby
K.72	Reálne zisky a straty z držby

KAPITOLA 8

POSTUPNOSŤ ÚČTOV

ÚVOD

8.01. V tejto kapitole sa uvádzajú podrobnosti týkajúce sa účtov a súvah v účtovnej postupnosti národných účtov. Uvádzajú sa v nej aj interakcie domácej ekonomiky so zahraničím v tej istej postupnosti. Opisuje sa v nej aj účet výrobkov a služieb odzrkadľujúci účtovnú rovnosť strán, na ktorej sú dodávky a použitie výrobkov a služieb založené. Okrem toho obsahuje integrovaný súbor ekonomických účtov, v ktorých sa jednotlivé sektory uvádzajú na tom istom účte spolu s agregovanými položkami.

Postupnosť účtov

8.02. V ESA sa zaznamenávajú toky a stavy v usporiadanom súbore účtov opisujúcom ekonomický cyklus od produkcie a tvorby dôchodkov cez ich rozdelenie a prerozdelenie až po ich použitie na konečnú spotrebu. Okrem toho sa v ESA zaznamenáva použitie toho, čo zostalo vo forme úspor, aby sa zabezpečila akumulácia nefinančných aj finančných aktív.

8.03. Na každom účte sa uvádzajú zdroje a použitie, ktoré sa bilancujú zavedením bilančnej položky obvykle na strane použitia účtu. Bilančná položka sa prenáša na ďalší účet ako prvý vstup na strane zdrojov.

Štruktúrované zaznamenávanie transakcií podľa logickej analýzy hospodárskeho života poskytuje agregáty nevyhnutné na skúmanie inštitucionálneho sektora alebo subsektora, alebo celej ekonomiky. Účty sa členia tak, aby poskytli najdôležitejšie ekonomické informácie a bilančná položka každého účtu je kľúčovým prvkom týchto informácií.

8.04. Rozlišujú sa tri skupiny účtov:

a) bežné účty sa vzťahujú na produkciu a súvisiacu tvorbu, rozdelenie a prerozdelenie dôchodkov a ich použitie vo forme konečnej spotreby. Dôchodky nepriamo použité na konečnú spotrebu sa uvádzajú v bilančnej položke úspory, ktorá sa prenáša na účty akumulácie ako prvý vstup na strane zdrojov kapitálového účtu;

b) účty akumulácie analyzujú zmeny aktív a pasív jednotiek a umožňujú zaznamenať zmeny čistého majetku (rozdiel medzi aktívami a pasívami);

c) v súvahách sa uvádzajú celkové aktíva a pasíva, ako aj čistý majetok na začiatku a na konci účtovného obdobia. Toky za každú položku aktív a pasív zaznamenané na účtoch akumulácie sa uvádzajú aj na účte zmien v súvahe.

8.05. Postupnosť účtov platí pre inštitucionálne jednotky, inštitucionálne sektory a subsektory a celú ekonomiku.

8.06. Bilančné položky sa uvádzajú v hrubom aj čistom vyjadrení. Hrubé vyjadrenie znamená pred odpočítaním spotreby fixného kapitálu a čisté po ňom. Bilančné položky týkajúce sa dôchodkov majú v čistom vyjadrení väčšiu výpovednú hodnotu, keďže spotreba kapitálu zodpovedá potrebe disponibilného príjmu, ktorá sa musí splniť, ak sa má zachovať stav kapitálu v ekonomike.

8.07. Účty sa prezentujú dvoma spôsobmi:

a) vo forme integrovaných ekonomických účtov, ktoré obsahujú účty za všetky inštitucionálne sektory, celú ekonomiku a zahraničie v jednej tabuľke;

b) vo forme postupnosti účtov, ktorá poskytuje podrobnejšie informácie. Tabuľky obsahujúce jednotlivé účty sa uvádzajú v časti tejto kapitoly s názvom Postupnosť účtov.

8.08. Tabuľka 8.1 obsahuje prehľad účtov, bilančných položiek a hlavných agregátov: v tabuľke sa kód hlavných agregátov neuvádza, je však rovnaký ako kód bilančných položiek, len s pridaním hviezdičky za číslom. Napríklad v prípade salda prvotných dôchodkov je kód B.5g a ekvivalentný kód hlavného agregátu hrubý národný dôchodok je B.5*g.

8.09. Bilančné položky sa v tabuľke uvádzajú v hrubom vyjadrení, ako vyplýva z použitia písmena „g“ v kóde. V prípade každého takéhoto kódu existuje čistá forma, kde sa odpočítala odhadovaná spotreba kapitálu. Napríklad hrubá pridaná hodnota má kód B.1g a čistý ekvivalent (čistá pridaná hodnota) po odpočítaní spotreby kapitálu je B.1n.

Tabuľka 8.1 – Prehľad účtov, bilančných položiek a hlavných agregátov

Účty									Bilančné položky		Hlavné agregáty
Úplná postupnosť účtov za inštitucionálne sektory											
Bežné účty	I.	Účet produkcie	I.	Účet produkcie					B.1g	Hrubá pridaná hodnota	Hrubý domáci produkt (HDP)
	II.	Účty rozdelenia a použitia dôchodkov	II.1.	Účty prvotného rozdelenia dôchodkov	II.1.1.	Účet tvorby dôchodkov			B.2g B.3g	Hrubý prevádzkový prebytok Hrubé zmiešané dôchodky	
					II.1.2.	Účet rozdelenia prvotných dôchodkov	II.1.2.1.	Účet podnikateľských dôchodkov	B.4g	Hrubé podnikateľské dôchodky	
							II.1.2.2.	Účet rozdelenia ostatných prvotných dôchodkov	B.5g	Hrubé saldo prvotných dôchodkov	Hrubý národný dôchodok (HND)
			II.2.	Účet druhotného rozdelenia dôchodkov					B.6g	Hrubý disponibilný dôchodok	Hrubý národný disponibilný dôchodok
			II.3.	Účet prerozdelenia naturálnych dôchodkov					B.7g	Hrubý upravený disponibilný dôchodok	
			II.4.	Účet použitia dôchodkov	II.4.1.	Účet použitia disponibilného dôchodku			B.8g	Hrubé úspory	Hrubé národné úspory
					II.4.2.	Účet použitia upraveného disponibilného dôchodku					
Účty akumulácie	III.	Účty akumulácie	III.1.	Kapitálový účet	III.1.1.	Účet zmien čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov			B.101	Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov	
					III.1.2.	Účet nadobudnutia nefinančných aktív			B.9	Čisté pôžičky poskytnuté/ prijaté	
			III.2.	Finančný účet					B.9	Čisté pôžičky poskytnuté/ prijaté	

Účty									Bilančné položky		Hlavné agregáty
			III.3.	Účet ostatných zmien aktív	III.3.1.	Účet ostatných zmien objemu aktív			B.102	Zmeny čistého majetku v dôsledku ostatných zmien objemu aktív	
					III.3.2.	Účty precenenia			B.103	Zmeny čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov a strát z držby	
							III.3.2.1.	Účet neutrálnych ziskov a strát z držby	B.1031	Zmeny čistého majetku v dôsledku neutrálnych ziskov a strát z držby	
							III.3.2.2.	Účet reálnych ziskov a strát z držby	B.1032	Zmeny čistého majetku v dôsledku reálnych ziskov a strát z držby	
Súvahy	IV.	Súvahy	IV.1.	Počiatočná súvaha					B.90	Čistý majetok	Národný majetok
			IV.2.	Zmeny v súvahe					B.10	Zmeny čistého majetku spolu	Zmeny národného majetku
			IV.3.	Konečná súvaha					B.90	Čistý majetok	Národný majetok

Tabuľka 8.1 – Prehľad účtov, bilančných položiek a hlavných agregátov (pokračovanie)

Účty									Bilančné položky		Hlavné agregáty
Účty transakcií											
	0.	Účet výrobkov a služieb									
Účet zahraničia (účet transakcií so zahraničím)											
Bežný účet	V.	Účet zahraničia	V.I.	Účet výrobkov a služieb zahraničia					B.11	Saldo vývozu a dovozu výrobkov a služieb	Saldo vývozu a dovozu výrobkov a služieb
			V.II.	Účet prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia					B.12	Saldo bežných transakcií so zahraničím	Saldo bežných transakcií so zahraničím
Účty akumulácie			V.III.	Účty akumulácie zahraničia	V.III.1.	Kapitálový účet	V.III.1.1.	Účet zmien čistého majetku v dôsledku salda bežných transakcií so zahraničím a kapitálových transferov	B.101	Zmeny čistého majetku v dôsledku salda bežných transakcií so zahraničím a kapitálových transferov	

Účty									Bilančné položky		Hlavné agregáty
							V.III.1.2.	Účet nadobudnutia nefinančných aktív	B.9	Čisté pôžičky poskytnuté/ prijaté	
					V.III.2.	Finančný účet			B.9	Čisté pôžičky poskytnuté/ prijaté	Čisté pôžičky poskytnuté/prijaté
					V.III.3.	Účet ostatných zmien aktív	V.III.3.1.	Účet ostatných zmien objemu aktív	B.102	Zmeny čistého majetku v dôsledku ostatných zmien objemu aktív	
							V.III.3.2.	Účty precenenia	B.103	Zmeny čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov a strát z držby	
Súvahy			V.IV.	Účet aktív a pasív zahraničia	V.IV.1.	Počiatočná súvaha			B.90	Čistý majetok	Čisté finančné pozície zahraničia
					V.IV.2.	Zmeny v súvahe			B.10	Zmeny čistého majetku	
					V.IV.3	Konečná súvaha			B.90	Čistý majetok	Čisté finančné pozície zahraničia

POSTUPNOSŤ ÚČTOV

Bežné účty

Účet produkcie (I)

8.10. Účet produkcie (I) obsahuje transakcie týkajúce sa výrobného procesu. Zostavuje sa za inštitucionálne sektory a za odvetvia. Na strane zdrojov obsahuje produkciu a na strane použitia medzispotrebu.

8.11. Účet produkcie možno použiť na získanie jednej z najdôležitejších bilančných položiek v systéme – pridanej hodnoty alebo hodnoty, ktorú vytvára každá jednotka vykonávajúca výrobnú činnosť – a veľmi dôležitého agregátu: hrubého domáceho produktu. Pridaná hodnota je ekonomicky významná pre inštitucionálne sektory a pre odvetvia.

8.12. Pridanú hodnotu (bilančná položka účtu) možno vypočítať pred odpočítaním alebo po odpočítaní spotreby fixného kapitálu, t. j. ako hrubú alebo čistú. Keďže produkcia sa oceňuje v základných cenách a medzispotreba v kúpnych cenách, pridaná hodnota nezahŕňa dane po odpočítaní subvencií na produkty.

8.13. Na účte produkcie za celú ekonomiku sa na strane zdrojov zaznamenávajú okrem produkcie výrobkov a služieb aj dane z produktov po odpočítaní subvencií na produkty. To umožňuje získanie hrubého domáceho produktu (v trhových cenách) ako bilančnej položky. Kód pre túto kľúčovú agregátnu bilančnú položku, pridanú hodnotu za celú ekonomiku upravenú na trhové ceny, je B.1*g, čo zodpovedá HDP v trhových cenách. Kód pre čistý domáci produkt je B.1*n.

8.14. Nepriamo merané služby finančného sprostredkovania (FISIM) sa alokujú používateľom ako náklady. To znamená, že časť platieb úrokov finančným sprostredkovateľom sa musí preklasifikovať na platby za služby a alokovať finančným sprostredkovateľom ako produkcia. Zodpovedajúca hodnota sa zaznamenáva ako spotreba používateľov. Hodnota HDP je ovplyvnená časťou FISIM alokovanou do konečnej spotreby, vývozu a dovozu.

Tabuľka 8.2 – Účet I: Účet produkcie

Použitie

Spolu	Zodpovedajúce vstupy: Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	S.1 Celá ekonomika	S.15 NZISD	S.14 Domácnosti	S.13 Verejná správa	S.12 Finančné korporácie	S.11 Nefinančné korporácie		Transakcie a bilančné položky
3 604	3 604								P.1	Produkcia
3 077	3 077								P.11	Trhová produkcia
147	147								P.12	Produkcia na vlastné konečné použitie
380	380								P.13	Netrhová produkcia
1 883			1 883	17	115	222	52	1 477	P.2	Medzispotreba
133	133								D.21 – D.31	Dane mínus subvencie na produkty
1 854			1 854	15	155	126	94	1 331	B.1g/B.1*g	Hrubá pridaná hodnota/hrubý domáci produkt
222			222	3	23	27	12	157	P.51c	Spotreba fixného kapitálu
1 632			1 632	12	132	99	82	1 174	B.1n/B.1*n	Čistá pridaná hodnota/čistý domáci produkt

Zdroje

		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Transakcie a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
P.1	Produkcia	2 808	146	348	270	32	3 604			3 604
P.11	Trhová produkcia	2 808	146	0	123	0	3 077			3 077
P.12	Produkcia na vlastné konečné použitie	0	0	0	147	0	147			147
P.13	Netrhová produkcia			348		32	380			380
P.2	Medzispotreba								1 883	1 883
D.21 – D.31	Dane mínus subvencie na produkty						133			133
B.1g/B.1*g	Hrubá pridaná hodnota/hrubý domáci produkt									
P.51c	Spotreba fixného kapitálu									
B.1n/B.1*n	Čistá pridaná hodnota/čistý domáci produkt									

Účet rozdelenia a účet použitia dôchodkov (II)

8.15. Rozdelenie a použitie dôchodkov sa analyzuje v štyroch fázach: prvotné rozdelenie dôchodkov, druhotné rozdelenie dôchodkov, prerozdelenie naturálnych dôchodkov a použitie dôchodkov.

Prvá fáza sa týka tvorby dôchodkov, ktoré sú priamym výsledkom výrobného procesu a ich rozdelenia medzi výrobné faktory (práca, kapitál) a verejnú správu (prostredníctvom daní z produkcie a dovozu a prostredníctvom subvencií). Umožňuje určiť prevádzkový prebytok (alebo zmiešané dôchodky v prípade domácností) a prvotné dôchodky.

V druhej fáze sa sleduje prerozdelenie dôchodkov prostredníctvom iných transferov, ako sú naturálne sociálne transfery a kapitálové transfery. Z toho vyplýva disponibilný dôchodok ako bilančná položka.

V tretej fáze sa individuálne služby, ktoré spoločnosti poskytuje verejná správa a NZISD, považujú za súčasť konečnej spotreby domácností a zodpovedajúce dôchodky sa imputujú domácnostiam. To sa realizuje prostredníctvom dvoch účtov s upravenými položkami. Zavádza sa účet s názvom prerozdelenie naturálnych dôchodkov, ktorý obsahuje na strane zdrojov za domácnosti imputované dodatočné dôchodky a zodpovedajúcim spôsobom na strane použitia za verejnú správu a NZISD imputovaný transfer z týchto sektorov. Z toho vyplýva bilančná položka s názvom upravený disponibilný dôchodok, ktorý sa zhoduje s disponibilným dôchodkom na úrovni celej ekonomiky, ale za sektory domácností, verejnej správy a NZISD je rozdielny.

Vo štvrtej fáze sa disponibilný dôchodok prenáša sa ďalší účet, na účet použitia disponibilných dôchodkov, z ktorého vyplýva, ako sa dôchodky spotrebúvajú; zostávajúcu bilančnú položku predstavujú úspory. Keď sa individuálne služby zaznamenávajú ako spotreba domácností na účte prerozdelenia naturálnych dôchodkov, na strane použitia účtu upraveného disponibilného naturálneho dôchodku sa uvádza, ako sa upravený disponibilný dôchodok domácnosti spotrebúva na naturálne sociálne transfery od verejnej správy a NZISD tým, že sa hodnota naturálnych sociálnych transferov pripočíta ku konečnej spotrebe domácností, z čoho vyplynie ukazovateľ s názvom skutočná konečná spotreba. Spotreba verejnej správy a NZISD sa zodpovedajúcim spôsobom zníži o rovnakú opačnú sumu, takže pri výpočte úspor za sektory verejnej správy, NZISD a domácnosti vyplynie za jednotlivé sektory pri postupe s úpravou rovnaká bilančná položka ako pri štandardnom postupe.

Účty prvotného rozdelenia dôchodkov (II.1)

Účet tvorby dôchodkov (II.1.1)

Štruktúra účtu tvorby dôchodkov podľa inštitucionálnych sektorov je uvedená v tabuľke 8.3.

8.16. Účet tvorby dôchodkov je prezentovaný aj podľa odvetví, a to v stĺpcoch tabuliek dodávok a použitia.

8.17. Na účte tvorby dôchodkov sa uvádza, z ktorých sektorov transakcie prvotných dôchodkov vychádzajú, a nie do ktorých odvetví smerujú.

8.18. Z účtu vyplýva, v akej miere pridaná hodnota pokrýva odmeny zamestnancov a ostatné dane z produkcie (mínus subvencie). Bilančnou položkou je prevádzkový prebytok, ktorý je prebytkom (alebo deficitom) z výrobných činností pred tým, ako sa zohľadnia úroky, nájomné alebo poplatky, ktoré výrobná jednotka:

a) musí zaplatiť z finančných aktív alebo z prírodných zdrojov, ktoré si požičala alebo prenajala;

b) musí prijať z finančných aktív alebo z prírodných zdrojov, ktoré vlastní.

8.19. V prípade podnikov nezapísaných v obchodnom registri v sektore domácností obsahuje bilančná položka účtu tvorby dôchodkov implicitne prvok, ktorý zodpovedá odmene za prácu vykonanú vlastníkom alebo jeho rodinnými príslušníkmi. Tieto dôchodky zo samostatnej zárobkovej činnosti majú charakter miezd a platov, ako aj charakter zisku z podnikateľskej činnosti. Tieto dôchodky, keď nejde výlučne o mzdy ani výlučne o zisky, sa označujú ako „zmiešané dôchodky“.

8.20. V prípade produkcie služieb bývania vo vlastnej réžii realizovanej domácnosťami - vlastníkmi domov a bytov – je bilančnou položkou účtu tvorby dôchodkov prevádzkový prebytok (a nie zmiešané dôchodky).

Tabuľka 8.3 – Účet II.1.1: Účet tvorby dôchodkov

Použitie										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a bilančné položky
									B.1g/B.1*g	Hrubá pridaná hodnota/hrubý domáci produkt
									B.1n/B.1*n	Čistá pridaná hodnota/čistý domáci produkt
1 150			1 150	11	11	98	44	986	D.1	Odmeny zamestnancov
950			950	6	11	63	29	841	D.11	Mzdy a platy
200			200	5	0	55	5	145	D.12	Sociálne príspevky zamestnávateľov
181			181	4	0	51	4	132	D.121	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov
168			168	4	0	48	4	122	D.1211	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému
13			13	0	0	3	0	10	D.1212	Iné skutočné príspevky zamestnávateľov ako príspevky do dôchodkového systému
19			19	1	0	4	1	13	D.122	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov
18			18	1	0	4	1	12	D.1221	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému
1			1	0	0	0	0	1	D.1222	Iné imputované príspevky zamestnávateľov ako imputované príspevky do dôchodkového systému
235		0	235						D.2	Dane z produkcie a dovozu
141		0	141						D.21	Dane z produktov
121		0	121						D.211	Dane typu dane z pridanej hodnoty (DPH)
17		0	17						D.212	Dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH
17		0	17						D.2121	Dovozné clá
0		0	0						D.2122	Dane z dovozu okrem DPH a dovozných ciel
3		0	3						D.214	Dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu
94		0	94	1	0	1	4	88	D.29	Ostatné dane z produkcie
– 44		0	– 44						D.3	Subvencie
– 8		0	– 8						D.31	Subvencie na produkty

Použitie										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a bilančné položky
0		0	0						D.311	Subvencie na dovoz
– 8		0	– 8						D.319	Ostatné subvencie na produkty
– 36		0	– 36	0	– 1	0	0	– 35	D.39	Ostatné subvencie na produkciu
452			452	3	84	27	46	292	B.2g	Hrubý prevádzkový prebytok
61			61		61				B.3g	Hrubé zmiešané dôchodky
214			214	3	15	27	12	157	P.51c1	Spotreba fixného kapitálu v hrubom prevádzkovom prebytku
8			8		8				P.51c2	Spotreba fixného kapitálu v hrubom zmiešanom dôchodku
238			238	0	69	0	34	135	B.2n	Čistý prevádzkový prebytok
53			53		53				B.3n	Čisté zmiešané dôchodky

Tabuľka 8.3 – Účet II.1.1: Účet tvorby dôchodkov (pokračovanie)

Zdroje										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Transakcie a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
B.1g/B.1*g	Hrubá pridaná hodnota/hrubý domáci produkt	1 331	94	126	155	15	1 854			1 854
B.1n/B.1*n	Čistá pridaná hodnota/čistý domáci produkt	1 174	82	99	132	12	1 632			1 632
D.1	Odmeny zamestnancov									
D.11	Mzdy a platy									
D.12	Sociálne príspevky zamestnávateľov									
D.121	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov									

		Zdroje								
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Transakcie a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
D.1211	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému									
D.1212	Iné skutočné príspevky zamestnávateľov ako príspevky do dôchodkového systému									
D.122	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov									
D.1221	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému									
D.1222	Iné imputované príspevky zamestnávateľov ako imputované príspevky do dôchodkového systému									
D.2	Dane z produkcie a dovozu								0	
D.21	Dane z produktov								0	
D.211	Dane typu dane z pridanej hodnoty (DPH)								0	
D.212	Dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH								0	
D.2121	Dovozné clá								0	
D.2122	Dane z dovozu okrem DPH a dovozných ciel								0	
D.214	Dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu								0	
D.29	Ostatné dane z produkcie								0	
D.3	Subvencie								0	
D.31	Subvencie na produkty								0	
D.311	Subvencie na dovoz								0	
D.319	Ostatné subvencie na produkty								0	
D.39	Ostatné subvencie na produkciu								0	
B.2g	Hrubý prevádzkový prebytok									
B.3g	Hrubé zmiešané dôchodky									
B.2n	Čistý prevádzkový prebytok									
B.3n	Čisté zmiešané dôchodky									

Účet rozdelenia prvotných dôchodkov (II.1.2)

8.21. Na rozdiel od účtu tvorby dôchodkov sa v prípade účtu rozdelenia prvotných dôchodkov rezidentské jednotky a inštitucionálne sektory považujú za príjemcov, a nie za tvorcov prvotných dôchodkov.

8.22. „Prvotný dôchodok“ je dôchodok, ktorý rezidentské jednotky získavajú na základe svojej priamej účasti vo výrobnom procese, a dôchodok, ktorý môže získať vlastník finančných aktív alebo prírodného zdroja ako odmenu za to, že poskytol finančné prostriedky alebo dal k dispozícii prírodný zdroj inej inštitucionálnej jednotke.

8.23. V prípade sektora domácností nie sú odmeny zamestnancov (D.1) na strane zdrojov účtu rozdelenia prvotných dôchodkov to isté ako položka D.1 na strane použitia účtu tvorby dôchodkov. Na strane použitia účtu tvorby dôchodkov domácností sa uvádza, koľko sa vypláca zamestnancom v podnikoch domácností. V prípade sektora domácností sa na strane zdrojov účtu rozdelenia prvotných dôchodkov uvádzajú všetky odmeny zo zamestnania, ktoré domácnosti získavajú ako zamestnanci podniku, verejnej správy atď. Preto je táto položka na účte rozdelenia v prípade domácností oveľa vyššia ako položka na účte tvorby dôchodkov tohto sektora.

8.24. Účet rozdelenia prvotných dôchodkov (II.1.2) sa môže zostavovať len za inštitucionálne sektory a subsektory, pretože v prípade odvetví nemožno členiť niektoré toky súvisiace s financovaním (kapitálové pôžičky poskytnuté a prijaté) a aktívami.

8.25. Účet rozdelenia prvotných dôchodkov sa člení na účet podnikateľských dôchodkov (II.1.2.1) a účet rozdelenia ostatných prvotných dôchodkov (II.1.2.2).

Tabuľka 8.4 – Účet II.1.2: Účet rozdelenia prvotných dôchodkov

Použitie										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a bilančné položky
									B.2g	Hrubý prevádzkový prebytok
									B.3g	Hrubé zmiešané dôchodky
									B.2n	Čistý prevádzkový prebytok
									B.3n	Čisté zmiešané dôchodky
6		6							D.1	Odmeny zamestnancov
6		6							D.11	Mzdy a platy
0		0							D.12	Sociálne príspevky zamestnávateľov
0		0							D.121	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov
0		0							D.1211	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému
0		0							D.1212	Iné skutočné príspevky zamestnávateľov ako príspevky do dôchodkového systému
0		0							D.122	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov
0		0							D.1221	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému
0		0							D.1222	Iné imputované príspevky zamestnávateľov ako imputované príspevky do dôchodkového systému
0									D.2	Dane z produkcie a dovozu
0									D.21	Dane z produktov
0									D.211	Dane typu dane z pridanej hodnoty (DPH)
0									D.212	Dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH
0									D.2121	Dovozné clá
0									D.2122	Dane z dovozu okrem DPH a dovozných ciel

Použitie										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a bilančné položky
0									D.214	Dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu
0									D.29	Ostatné dane z produkcie
0									D.3	Subvencie
0									D.31	Subvencie na produkty
0									D.311	Subvencie na dovoz
0									D.319	Ostatné subvencie na produkty
0									D.39	Ostatné subvencie na produkciu
435		44	391	6	41	42	168	134	D.4	Dôchodky z majetku
230		13	217	6	14	35	106	56	D.41	Úroky
79		17	62	0			15	47	D.42	Rozdelené dôchodky korporácií
67		13	54				15	39	D.421	Dividendy
12		4	8				0	8	D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií
14		14	0				0	0	D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií
47		0	47				47		D.44	Ostatné investičné dôchodky
25		0	25				25		D.441	Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek
8		0	8				8		D.442	Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok

Použitie										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a bilančné položky
14		0	14				14		D.443	Investičné dôchodky patriace akcionárom kolektívnych investičných fondov
6		0	6				6		D.4431	Dividendy patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania
8		0	8				8		D.4432	Nerozdelené zisky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania
653			65	0	27	7	0	31	D.45	Renta
1 864			1 864	4	1 381	198	27	254	B.5g/B.5*g	Hrubé saldo prvotných dôchodkov/hrubý národný dôchodok
1 642			1 642	1	1 358	171	15	97	B.5n/B.5*n	Čisté saldo prvotných dôchodkov/čistý národný dôchodok

Tabuľka 8.4 – Účet II.1.2: Účet rozdelenia prvotných dôchodkov (pokračovanie)

Zdroje										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Transakcie a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
B.2g	Hrubý prevádzkový prebytok	292	46	27	84	3	452			452
B.3g	Hrubé zmiešané dôchodky				61		61			61
B.2n	Čistý prevádzkový prebytok	135	34	0	69	0	238			238
B.3n	Čisté zmiešané dôchodky				53		53			53
D.1	Odmeny zamestnancov				1 154		1 154	2		1 156

		Zdroje								
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Transakcie a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
D.11	Mzdy a platy				954		954	2		956
D.12	Sociálne príspevky zamestnávateľov				200		200	0		200
D.121	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov				181		181	0		181
D.1211	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému				168		168	0		168
D.1212	Iné skutočné príspevky zamestnávateľov ako príspevky do dôchodkového systému				13		13	0		13
D.122	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov				19		19	0		19
D.1221	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému				18		18	0		18
D.1222	Iné imputované príspevky zamestnávateľov ako imputované príspevky do dôchodkového systému				1		1	0		1
D.2	Dane z produkcie a dovozu			235			235			235
D.21	Dane z produktov			141			141			141
D.211	Dane typu dane z pridanej hodnoty (DPH)			121			121			121
D.212	Dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH			17			17			17
D.2121	Dovozné clá			17			17			17
D.2122	Dane z dovozu okrem DPH a dovozných ciel			0			0			0
D.214	Dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu			3			3			3
D.29	Ostatné dane z produkcie			94			94			94
D.3	Subvencie			– 44			– 44			– 44
D.31	Subvencie na produkty			– 8			– 8			– 8
D.311	Subvencie na dovoz			0			0			0

		Zdroje								
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Transakcie a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
D.319	Ostatné subvencie na produkty			– 8			– 8			– 8
D.39	Ostatné subvencie na produkciu			– 36			– 36			– 36
D.4	Dôchodky z majetku	96	149	22	123	7	397	38		435
D.41	Úroky	33	106	14	49	7	209	21		230
D.42	Rozdelené dôchodky korporácií	10	25	7	20	0	62	17		79
D.421	Dividendy	10	25	5	13	0	53	14		67
D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií			2	7		9	3		12
D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	4	7	0	3	0	14	0		14
D.44	Ostatné investičné dôchodky	8	8	1	30	0	47	0		47
D.441	Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek	5	0	0	20	0	25	0		25
D.442	Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok				8		8	0		8
D.443	Investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	3	8	1	2	0	14	0		14
D.4431	Dividendy patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	1	3	0	2	0	6	0		6
D.4432	Nerozdelené zisky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	2	5	1	0	0	8	0		8
D.45	Renta	41	3	0	21	0	65			65
B.5g/B.5*g	Hrubé saldo prvotných dôchodkov/hrubý národný dôchodok									
B.5n/B.5*n	Čisté saldo prvotných dôchodkov/čistý národný dôchodok									

Účet podnikateľských dôchodkov (II.1.2.1)

8.26. Účelom účtu podnikateľských dôchodkov je určiť bilančnú položku, ktorá zodpovedá pojmu bežný zisk pred rozdelením a daňou z príjmu, ktorý sa bežne používa v podnikovom účtovníctve.

8.27. V prípade verejnej správy a neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam sa tento účet týka len ich trhových činností.

8.28. Podnikateľské dôchodky zodpovedajú prevádzkovému prebytku alebo zmiešaným dôchodkom (na strane zdrojov):

plus dôchodky z majetku prijaté v súvislosti s finančnými a ostatnými aktívami patriacimi podniku (na strane zdrojov),

mínus úroky z dlhov, ktoré platí podnik, ostatné platené investičné dôchodky a nájomné platené za pôdu a ostatné prírodné zdroje, ktoré si podnik prenajíma (na strane použitia).

Dôchodky z majetku platené vo forme dividend, výberov z dôchodkov kvázikorporácií alebo reinvestovaných ziskov z priamych zahraničných investícií sa z podnikateľských dôchodkov neodpočítavajú.

Účet rozdelenia ostatných prvotných dôchodkov (II.1.2.2)

8.29. Účelom účtu rozdelenia ostatných prvotných dôchodkov je vrátiť sa od pojmu podnikateľských dôchodkov k pojmu prvotných dôchodkov. Preto obsahuje prvky prvotných dôchodkov, ktoré nie sú zahrnuté do účtu podnikateľských dôchodkov:

a) v prípade korporácií: rozdelené dividendy, výbery z dôchodkov kvázikorporácií a reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií (na strane použitia);

b) v prípade domácností:

1. platené dôchodky z majetku okrem nájomného a úrokov platených v súvislosti s podnikateľskou činnosťou (na strane použitia);

2. odmeny zamestnancov (na strane zdrojov);

3. prijaté dôchodky z majetku okrem dôchodkov z majetku prijatých v súvislosti s činnosťou podniku (na strane zdrojov);

c) v prípade verejnej správy:

1. platené dôchodky z majetku okrem dôchodkov z majetku platených v súvislosti s trhovými činnosťami (na strane použitia);

2. dane z produkcie a dovozu mínus subvencie (na strane zdrojov);

3. prijaté dôchodky z majetku okrem dôchodkov z majetku prijatých v súvislosti s trhovými činnosťami (na strane zdrojov).

Tabuľka 8.5 – Účet II.1.2.1: Podnikateľské dôchodky

Použitie										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a bilančné položky
									B.2g	Hrubý prevádzkový prebytok
									B.3g	Hrubé zmiešané dôchodky
									B.2n	Čistý prevádzkový prebytok
									B.3n	Čisté zmiešané dôchodky
240			240				153	87	D.4	Dôchodky z majetku
162			162				106	56	D.41	Úroky
									D.42	Rozdelené dôchodky korporácií
									D.421	Dividendy
									D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií
									D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií
47			47				47		D.44	Ostatné investičné dôchodky
25			25				25		D.441	Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek
8			8				8		D.442	Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok
14			14				14		D.443	Investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania
31			31				0	31	D.45	Renta
343			343				42	301	B.4g	Hrubé podnikateľské dôchodky
174			174				30	144	B.4n	Čisté podnikateľské dôchodky

Tabuľka 8.5 – Účet II.1.2.1: Podnikateľské dôchodky (pokračovanie)

		Zdroje								
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Transakcie a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
B.2g	Hrubý prevádzkový prebytok	292	46	27	84	3	452			452
B.3g	Hrubé zmiešané dôchodky				61		61			61
B.2n	Čistý prevádzkový prebytok	135	34	0	69	0	238			238
B.3n	Čisté zmiešané dôchodky				53		53			53
D.4	Dôchodky z majetku	96	149				245			245
D.41	Úroky	33	106				139			139
D.42	Rozdelené dôchodky korporácií	10	25				35			35
D.421	Dividendy	10	25				35			35
D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií						0			0
D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	4	7				11			11
D.44	Ostatné investičné dôchodky	8	8				16			16
D.441	Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek	5					5			5
D.442	Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok						0			0
D.443	Investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	3	8				11			11
D.45	Renta	41	3				44			44
B.4g	Hrubé podnikateľské dôchodky									
B.4n	Čisté podnikateľské dôchodky									

Tabuľka 8.5 – Účet II.1.2.2: Rozdelenie ostatných prvotných dôchodkov

Použitie										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a bilančné položky
									B.4g	Hrubé podnikateľské dôchodky
									B.4n	Čisté podnikateľské dôchodky
6		6							D.1	Odmeny zamestnancov
6		6							D.11	Mzdy a platy
									D.12	Sociálne príspevky zamestnávateľov
									D.121	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov
									D.122	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov
									D.2	Dane z produkcie a dovozu
									D.21	Dane z produktov
									D.211	Dane typu dane z pridanej hodnoty (DPH)
									D.212	Dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH
									D.2121	Dovozné clá
									D.2122	Dane z dovozu okrem DPH a dovozných ciel
									D.214	Dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu
									D.29	Ostatné dane z produkcie
									D.3	Subvencie
									D.31	Subvencie na produkty
									D.311	Subvencie na dovoz

Použitie										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a bilančné položky
									D.319	Ostatné subvencie na produkty
									D.39	Ostatné subvencie na produkciu
214		63	151	6	41	42	15	47	D.4	Dôchodky z majetku
68		13	55	6	14	35			D.41	Úroky
98		36	62				15	47	D.42	Rozdelené dôchodky korporácií
54		0	54				15	39	D.421	Dividendy
44		36	8					8	D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií
14		14	0						D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií
									D.44	Ostatné investičné dôchodky
									D.441	Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek
									D.442	Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok
									D.443	Investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania
34			34	0	27	7			D.45	Renta
1 864			1 864	4	1 381	198	27	254	B.5g/B.5*g	Hrubé saldo prvotných dôchodkov/hrubý národný dôchodok
1 642			1 642	1	1 358	171	15	97	B.5n/B.5*n	Čisté saldo prvotných dôchodkov/čistý národný dôchodok

Tabuľka 8.5 – Účet II.1.2.2: Rozdelenie ostatných prvotných dôchodkov (pokračovanie)

		Zdroje								
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Transakcie a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
B.4g	Hrubé podnikateľské dôchodky	301	42				343			343
B.4n	Čisté podnikateľské dôchodky	144	30				174			174
D.1	Odmeny zamestnancov				1 154		1 154	2		1 156
D.11	Mzdy a platy				954		954	2		956
D.12	Sociálne príspevky zamestnávateľov				200		200			200
D.121	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov				181		181			181
D.122	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov				19		19			19
D.2	Dane z produkcie a dovozu			235			235			235
D.21	Dane z produktov			141			141			141
D.211	Dane typu dane z pridanej hodnoty (DPH)			121			121			121
D.212	Dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH			17			17			17
D.2121	Dovozné clá			17			17			17
D.2122	Dane z dovozu okrem DPH a dovozných ciel			0			0			0
D.214	Dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu			3			3			3
D.29	Ostatné dane z produkcie			94			94			94
D.3	Subvencie			– 44			– 44			– 44
D.31	Subvencie na produkty			– 8			– 8			– 8

		Zdroje								
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Transakcie a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
D.311	Subvencie na dovoz			0			0			0
D.319	Ostatné subvencie na produkty			– 8			– 8			– 8
D.39	Ostatné subvencie na produkciu			– 36			– 36			– 36
D.4	Dôchodky z majetku			22	123	7	152	38		190
D.41	Úroky			14	49	7	70	21		91
D.42	Rozdelené dôchodky korporácií			7	20	0	27	17		44
D.421	Dividendy			5	13	0	18	14		32
D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií			2	7	0	9	3		12
D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií			0	3	0	3	0		3
D.44	Ostatné investičné dôchodky			1	30	0	31	0		31
D.441	Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek			0	20	0	20	0		20
D.442	Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok			0	8	0	8	0		8
D.443	Investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania			1	2	0	3	0		3
D.45	Renta			0	21	0	21			21
B.5g/B.5*g	Hrubé saldo prvotných dôchodkov/hrubý národný dôchodok									
B.5n/B.5*n	Čisté saldo prvotných dôchodkov/čistý národný dôchodok									

Účet druhotného rozdelenia dôchodkov (II.2)

8.30. Účet druhotného rozdelenia dôchodkov ukazuje, ako sa alokuje saldo prvotných dôchodkov inštitucionálneho sektora pri znovurozdelení: na bežné dane z dôchodkov, majetku atď., sociálne príspevky a dávky (s výnimkou naturálnych sociálnych transferov) a ostatné bežné transfery.

8.31. Bilančnou položkou účtu je disponibilný dôchodok, ktorý odzrkadľuje bežné transakcie a predstavuje disponibilnú sumu, ktorá je k dispozícii na konečnú spotrebu alebo úspory.

8.32. Sociálne príspevky sa zaznamenávajú na strane použitia účtu druhotného rozdelenia dôchodkov domácností a na strane zdrojov účtu druhotného rozdelenia dôchodkov inštitucionálnych sektorov zodpovedných za spravovanie schém sociálneho poistenia. Ak ich platia zamestnávatelia za svojich zamestnancov, zahrnú sa najskôr do odmien zamestnancov na strane použitia účtu tvorby dôchodkov zamestnávateľov, pretože tvoria časť mzdových nákladov; zaznamenajú sa aj ako odmeny zamestnancov na strane zdrojov účtu rozdelenia prvotných dôchodkov domácností, keďže predstavujú dávky pre domácnosti.

Sociálne príspevky uvedené na strane použitia účtu druhotného rozdelenia dôchodkov domácností nezahŕňajú poplatky za služby penzijných fondov a ostatných poisťovacích spoločností, ktorých zdroje pozostávajú výlučne alebo čiastočne zo skutočných sociálnych príspevkov.

V tabuľke je uvedená korekčná položka pre poplatky za služby schémy sociálneho poistenia. Čisté sociálne príspevky (D.61) sa zaznamenávajú bez týchto poplatkov, ale keďže je ťažké rozdeliť ich na zložky v D.61, tieto príspevky sa v tabuľke zaznamenávajú vrátane poplatkov. D.61 je teda súčtom svojich zložiek mínus táto korekčná položka.

Účet prerozdelenia naturálnych dôchodkov (II.3)

8.33. Účet prerozdelenia naturálnych dôchodkov poskytuje širší obraz o dôchodkoch domácností, keďže sa v ňom zohľadňujú toky zodpovedajúce použitiu jednotlivých výrobkov a služieb, ktoré tieto domácnosti dostávajú bezplatne od verejnej správy a NZISD, t. j. naturálne sociálne dávky. To uľahčuje časové porovnanie v prípade rozdielov alebo zmien ekonomických a sociálnych podmienok a dopĺňa analýzu úlohy verejnej správy pri prerozdeľovaní dôchodkov.

8.34. Naturálne sociálne transfery sa zaznamenávajú na strane zdrojov účtu prerozdelenia naturálnych dôchodkov v prípade domácností a na strane použitia v prípade verejnej správy a neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam.

8.35. Bilančnou položkou účtu prerozdelenia naturálnych dôchodkov je upravený disponibilný dôchodok, a to je prvý vstup na strane zdrojov účtu upraveného disponibilného dôchodku (II.4.2).

Tabuľka 8.6 – Účet II.2: Účet druhotného rozdelenia dôchodkov

Použitie										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a bilančné položky
									B.5g/B.5*g	Hrubé saldo prvotných dôchodkov/hrubý národný dôchodok
									B.5n/B.5*n	Čisté saldo prvotných dôchodkov/čistý národný dôchodok
1 229		17	1 212	7	582	248	277	98		Bežné transfery
213		1	212	0	178	0	10	24	D.5	Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.
204		1	203	0	176	0	7	20	D.51	Dane z dôchodkov
9			9	0	2	0	3	4	D.59	Ostatné bežné dane
333		0	333		333				D.61	Čisté sociálne príspevky
181		0	181		181				D.611	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov
168		0	168		168				D.6111	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému
13		0	13		13				D.6112	Iné skutočné príspevky zamestnávateľov ako príspevky do dôchodkového systému
19		0	19		19				D.612	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov
18		0	18		18				D.6121	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému
1		0	1		1				D.6122	Iné imputované príspevky zamestnávateľov ako imputované príspevky do dôchodkového systému
129		0	129		129				D.613	Skutočné sociálne príspevky domácností
115		0	115		115				D.6131	Skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému
14		0	14		14				D.6132	Iné skutočné príspevky domácností ako príspevky do dôchodkového systému
10		0	10		10				D.614	Doplnkové sociálne príspevky domácností
8		0	8		8				D.6141	Doplnkové príspevky domácností do dôchodkového systému

Použitie										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a bilančné položky
2		0	2		2				D.6142	Iné doplnkové príspevky domácností ako príspevky do dôchodkového systému
– 6		0	– 6		– 6				D.61SC	Poplatky za služby schémy sociálneho poistenia
384		0	384	5	0	112	205	62	D.62	Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov
53		0	53			53			D.621	Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia
45		0	45			45			D.6211	Peňažné dôchodkové dávky sociálneho zabezpečenia
8		0	8			8			D.6212	Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia okrem dôchodkových
279		0	279	5	0	7	205	62	D.622	Ostatné dávky sociálneho poistenia
250		0	250	3	0	5	193	49	D.6221	Ostatné dôchodkové dávky sociálneho poistenia
29		0	29	2	0	2	12	13	D.6222	Ostatné dávky sociálneho poistenia okrem dôchodkových
52			52			52			D.623	Peňažné dávky sociálnej podpory
299		16	283	2	71	136	62	12	D.7	Ostatné bežné transfery
58		2	56	0	31	4	13	8	D.71	Čisté poistné neživotného poistenia
44		1	43	0	31	4	0	8	D.711	Čisté poistné priameho neživotného poistenia
14		1	13				13		D.712	Čisté poistné neživotného zaistenia
60		12	48				48		D.72	Nároky z neživotného poistenia
45		0	45				45		D.721	Nároky z priameho neživotného poistenia
15		12	3				3		D.722	Nároky z neživotného zaistenia
96		0	96			96			D.73	Bežné transfery v rámci verejnej správy
23		1	22			22			D.74	Bežná medzinárodná spolupráca

Použitie										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a bilančné položky
53		1	52	2	40	5	1	4	D.75	Rôzne bežné transfery
36		0	36	0	29	5	1	1	D.751	Bežné transfery NZISD
8		1	7		7				D.752	Bežné transfery medzi domácnosťami
9		0	9	2	4	0	0	3	D.759	Ostatné rôzne bežné transfery
9			9			9			D.76	Vlastné zdroje EÚ založené na DPH a HND
1 826			1 826	37	1 219	317	25	228	B.6g	Hrubý disponibilný dôchodok
1 604			1 604	34	1 196	290	13	71	B.6n	Čistý disponibilný dôchodok

Tabuľka 8.6 – Účet II.2: Účet druhotného rozdelenia dôchodkov (pokračovanie)

Zdroje										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Transakcie a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
B.5g/B.5*g	Hrubé saldo prvotných dôchodkov/hrubý národný dôchodok	254	27	198	1 381	4	1 864			1 864
B.5n/B.5*n	Čisté saldo prvotných dôchodkov/čistý národný dôchodok	97	15	171	1 358	1	1 642			1 642
	Bežné transfery	72	275	367	420	40	1 174	55		1 229
D.5	Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.			213			213	0		213
D.51	Dane z dôchodkov			204			204	0		204
D.59	Ostatné bežné dane			9			9			9
D.61	Čisté sociálne príspevky	66	212	50	0	5	333	0		333

		Zdroje								
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Transakcie a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
D.611	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov	31	109	38	0	3	181	0		181
D.6111	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	27	104	35	0	2	168	0		168
D.6112	Iné skutočné príspevky zamestnávateľov ako príspevky do dôchodkového systému	4	5	3	0	1	13	0		13
D.612	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov	12	2	4	0	1	19	0		19
D.6121	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	12	1	4	0	1	18	0		18
D.6122	Iné imputované príspevky zamestnávateľov ako imputované príspevky do dôchodkového systému	0	1	0	0	0	1	0		1
D.613	Skutočné sociálne príspevky domácností	25	94	9	0	1	129	0		129
D.6131	Skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému	19	90	6	0	0	115	0		115
D.6132	Iné skutočné príspevky domácností ako príspevky do dôchodkového systému	6	4	3	0	1	14	0		14
D.614	Doplnkové sociálne príspevky domácností		10				10	0		10
D.6141	Doplnkové príspevky domácností do dôchodkového systému		8				8	0		8
D.6142	Iné doplnkové príspevky domácností ako príspevky do dôchodkového systému		2				2	0		2
D.61SC	Poplatky za služby schémy sociálneho poistenia	2	3		1		6	0		6
D.62	Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov				384		384	0		384
D.621	Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia				53		53	0		53
D.6211	Peňažné dôchodkové dávky sociálneho zabezpečenia				45		45	0		45
D.6212	Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia okrem dôchodkových				8		8	0		8
D.622	Ostatné dávky sociálneho poistenia				279		279	0		279

		Zdroje								
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Transakcie a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
D.6221	Ostatné dôchodkové dávky sociálneho poistenia				250		250	0		250
D.6222	Ostatné dávky sociálneho poistenia okrem dôchodkových				29		29	0		29
D.623	Peňažné dávky sociálnej podpory				52		52	0		52
D.7	Ostatné bežné transfery	6	62	104	36	36	244	55		299
D.71	Čisté poistné neživotného poistenia		47				47	11		58
D.711	Čisté poistné priameho neživotného poistenia		44				44			44
D.712	Čisté poistné neživotného zaistenia		3				3	11		14
D.72	Nároky z neživotného poistenia	6	15	1	35	0	57	3		60
D.721	Nároky z priameho neživotného poistenia	6		1	35		42	3		45
D.722	Nároky z neživotného zaistenia		15				15	0		15
D.73	Bežné transfery v rámci verejnej správy			96			96	0		96
D.74	Bežná medzinárodná spolupráca			1			1	22		23
D.75	Rôzne bežné transfery	0	0	6	1	36	43	10		53
D.751	Bežné transfery NZISD					36	36			36
D.752	Bežné transfery medzi domácnosťami				1		1	7		8
D.759	Ostatné rôzne bežné transfery			6			6	3		9
D.76	Vlastné zdroje EÚ založené na DPH a HND							9		9
B.6g	Hrubý disponibilný dôchodok									
B.6n	Čistý disponibilný dôchodok									

Tabuľka 8.7 – Účet II.3: Účet prerozdelenia naturálnych dôchodkov

Použitie

Spolu	Zodpovedajúce vstupy: Účet výrobkov a služieb	Zodpovedajúce vstupy: Účet zahraničia	S.1 Celá ekonomika	S.15 NZISD	S.14 Domácnosti	S.13 Verejná správa	S.12 Finančné korporácie	S.11 Nefinančné korporácie		Transakcie a bilančné položky
									B.6g	Hrubý disponibilný dôchodok
									B.6n	Čistý disponibilný dôchodok
215			215	31		184			D.63	Naturálne sociálne transfery
211			211	31		180			D.631	Naturálne sociálne transfery – netrhová produkcia
4			4			4			D.632	Naturálne sociálne transfery – nakúpená trhová produkcia
1 826			1 826	6	1 434	133	25	228	B.7g	Hrubý upravený disponibilný dôchodok
1 604			1 604	3	1 411	106	13	71	B.7n	Čistý upravený disponibilný dôchodok

Zdroje

	Transakcie a bilančné položky	S.11 Nefinančné korporácie	S.12 Finančné korporácie	S.13 Verejná správa	S.14 Domácnosti	S.15 NZISD	S.1 Celá ekonomika	Zodpovedajúce vstupy: Účet zahraničia	Zodpovedajúce vstupy: Účet výrobkov a služieb	Spolu
B.6g	Hrubý disponibilný dôchodok	228	25	317	1 219	37	1 826			1 826
B.6n	Čistý disponibilný dôchodok	71	13	290	1 196	34	1 604			1 604
D.63	Naturálne sociálne transfery				215		215			215
D.631	Naturálne sociálne transfery – netrhová produkcia				211		211			211
D.632	Naturálne sociálne transfery – nakúpená trhová produkcia				4		4			4
B.7g	Hrubý upravený disponibilný dôchodok									
B.7n	Čistý upravený disponibilný dôchodok									

Účet použitia dôchodkov (II.4)

8.36. Na účte použitia dôchodkov za inštitucionálne sektory s konečnou spotrebou sa uvádza, ako sa disponibilný dôchodok (alebo upravený disponibilný dôchodok) rozdeľuje medzi výdavky na konečnú spotrebu (alebo skutočnú konečnú spotrebu) a úspory.

8.37. V systéme má konečnú spotrebu len verejná správa, NZISD a domácnosti. Okrem toho účet použitia dôchodkov obsahuje pre domácnosti a pre penzijné fondy korekčnú položku (D.8 – úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok), ktorá sa vzťahujú na spôsob, akým sa zaznamenávajú transakcie medzi domácnosťami a penzijnými fondmi. Vysvetlenie je uvedené v kapitole o rozdeľovacích transakciách v odseku 4.141.

Účet použitia disponibilného dôchodku (II.4.1)

8.38. Účet použitia disponibilného dôchodku zahŕňa pojem výdavky na konečnú spotrebu financované rôznymi príslušnými sektormi: sektorom domácností, verejnou správou a neziskovými inštitúciami slúžiacimi domácnostiam.

8.39. Bilančnou položkou na účte použitia disponibilného dôchodku sú úspory.

Účet použitia upraveného disponibilného dôchodku (II.4.2)

8.40. Tento účet je prepojený s účtom prerozdelenia naturálnych dôchodkov (II.3). Účet použitia upraveného disponibilného dôchodku zahŕňa pojem skutočná konečná spotreba, ktorý zodpovedá hodnote výrobkov a služieb, ktoré sú skutočne k dispozícii domácnostiam na konečnú spotrebu dokonca aj vtedy, ak ich nadobudnutie financuje verejná správa alebo neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam.

Skutočná konečná spotreba verejnej správy a NZISD preto zodpovedá len kolektívnej konečnej spotrebe.

8.41. Na úrovni celej ekonomiky sú výdavky na konečnú spotrebu rovnaké ako skutočná konečná spotreba; líši sa len rozdelenie medzi inštitucionálnymi sektormi. To isté platí pre disponibilný dôchodok a upravený disponibilný dôchodok.

8.42. Úspory sú bilančnou položkou v oboch verziách účtu použitia dôchodkov. Ich hodnota je rovnaká pre všetky sektory bez ohľadu na to, či sa získajú odpočítaním výdavkov na konečnú spotrebu od disponibilného dôchodku, alebo odpočítaním skutočnej konečnej spotreby od upraveného disponibilného dôchodku.

8.43. Úspory predstavujú sumu (kladnú alebo zápornú) vyplývajúcu z bežných transakcií, čo vytvára prepojenie s akumuláciou. Ak sú úspory kladné, nepoužitý dôchodok sa použije na nadobudnutie aktív alebo na splatenie pasív. Ak sú úspory záporné, zlikvidujú sa určité aktíva alebo vzrastú určité pasíva.

Tabuľka 8.8 – Účet II.4.1: Účet použitia disponibilného dôchodku

Použitie

Zodpovedajúce vstupy:			S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a bilančné položky
									B.6g	Hrubý disponibilný dôchodok
									B.6n	Čistý disponibilný dôchodok
1 399			1 399	32	1 015	352			P.3	Výdavky na konečnú spotrebu
1 230			1 230	31	1 015	184			P.31	Výdavky na individuálnu spotrebu
169			169	1		168			P.32	Výdavky na kolektívnu spotrebu
11		0	11	0		0	11	0	D.8	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok
427			427	5	215	– 35	14	228	B.8g	Hrubé úspory
205			205	2	192	– 62	2	71	B.8n	Čisté úspory
– 13		– 13							B.12	Saldo bežných transakcií so zahraničím

Zdroje

		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Transakcie a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
B.6g	Hrubý disponibilný dôchodok	228	25	317	1 219	37	1 826			1 826
B.6n	Čistý disponibilný dôchodok	71	13	290	1 196	34	1 604			1 604
P.3	Výdavky na konečnú spotrebu								1 399	1 399
P.31	Výdavky na individuálnu spotrebu								1 230	1 230
P.32	Výdavky na kolektívnu spotrebu								169	169
D.8	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok				11		11	0		11
B.8g	Hrubé úspory									
B.8n	Čisté úspory									
B.12	Saldo bežných transakcií so zahraničím									

Tabuľka 8.9 – Účet II.4.2: Účet použitia upraveného disponibilného dôchodku

Použitie

	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a bilančné položky
									B.7g	Hrubý upravený disponibilný dôchodok
									B.7n	Čistý upravený disponibilný dôchodok
1 399			1 399	1	1 230	168			P.4	Skutočná konečná spotreba
1 230			1 230		1 230				P.41	Skutočná individuálna spotreba
169			169	1		168			P.42	Skutočná kolektívna spotreba
11		0	11	0		0	11	0	D.8	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok
427			427	5	215	– 35	14	228	B.8g	Hrubé úspory
205			205	2	192	– 62	2	71	B.8n	Čisté úspory
– 13		– 13							B.12	Saldo bežných transakcií so zahraničím

Zdroje

		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Transakcie a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
B.7g	Hrubý upravený disponibilný dôchodok	228	25	133	1 434	6	1 826			1 826
B.7n	Čistý upravený disponibilný dôchodok	71	13	106	1 411	3	1 604			1 604
P.4	Skutočná konečná spotreba								1 399	1 399
P.41	Skutočná individuálna spotreba								1 230	1 230
P.42	Skutočná kolektívna spotreba								169	169
D.8	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok				11		11	0		11
B.8g	Hrubé úspory									
B.8n	Čisté úspory									
B.12	Saldo bežných transakcií so zahraničím									

Účty akumulácie (III)

8.44. Účty akumulácie predstavujú účty tokov. Zaznamenávajú sa na nich rôzne príčiny zmien aktív a pasív jednotiek a zmena ich čistého majetku.

8.45. Zmeny aktív sa zaznamenávajú na ľavej strane účtov (plus alebo mínus), zmeny pasív a čistého majetku na pravej strane (plus alebo mínus).

Kapitálový účet (III.1)

8.46. Na kapitálovom účte sa zaznamenáva nadobudnutie mínus úbytok nefinančných aktív rezidentskými jednotkami a merajú sa na ňom zmeny čistého majetku v dôsledku úspor (posledná bilančná položka bežných účtov) a kapitálových transferov.

8.47. Kapitálový účet umožňuje určiť rozsah, v akom sa nadobudnutie mínus úbytok nefinančných aktív financovalo z úspor a z kapitálových transferov. Ukazuje čisté poskytnuté pôžičky zodpovedajúce sume, ktorú má jednotka alebo sektor k dispozícii na priame alebo nepriame financovanie ostatných jednotiek alebo sektorov, alebo čisté prijaté pôžičky zodpovedajúce sume, ktoré si musí jednotka alebo sektor požičať od ostatných jednotiek alebo sektorov.

Účet zmien čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov (III.1.1)

8.48. Tento účet umožňuje určiť zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov, čo zodpovedá čistým úsporám plus kapitálové transfery prijaté, mínus kapitálové transfery platené.

Účet nadobudnutia nefinančných aktív (III.1.2)

8.49. Na tomto účte sa zaznamenáva nadobudnutie mínus úbytok nefinančných aktív, čo umožňuje vrátiť sa od pojmu zmena čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov k čistým pôžičkám poskytnutým alebo prijatým.

Finančný účet (III.2)

8.50. Na finančnom účte sa v členení podľa typu finančného nástroja zaznamenávajú zmeny finančných aktív a pasív, ktoré tvoria čisté pôžičky poskytnuté alebo prijaté. Keďže tieto by mali zodpovedať bilančným položkám finančný prebytok alebo deficit kapitálového účtu, ktoré sa prenášajú ako prvý vstup na strane zmien pasív a čistého majetku, na tomto účte nie je žiadna bilančná položka.

8.51. Na finančnom účte sa používa rovnaká klasifikácia aktív a pasív ako v súvahách.

Tabuľka 8.10 – Účet III.1.1: Účet zmien čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov

Zmeny aktív

Spolu	Zodpovedajúce vstupy: Účet výrobkov a služieb	Zodpovedajúce vstupy: Účet zahraničia	S.1 Celá ekonomika	S.15 NZISD	S.14 Domácnosti	S.13 Verejná správa	S.12 Finančné korporácie	S.11 Nefinančné korporácie		Transakcie a bilančné položky
									B.8n	Čisté úspory
									B.12	Saldo bežných transakcií so zahraničím
									D.9r	Kapitálové transfery, prijaté
									D.91r	Dane z kapitálu, prijaté
									D.92r	Investičné dotácie, prijaté
									D.99r	Ostatné kapitálové transfery, prijaté
									D.9p	Kapitálové transfery, platené
									D.91p	Dane z kapitálu, platené
									D.92p	Investičné dotácie, platené
									D.99p	Ostatné kapitálové transfery, platené
192		– 29	221	20	236	– 81	– 16	62	B.101	Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov

Zmeny pasív a čistého majetku

	Transakcie a bilančné položky	S.11 Nefinančné korporácie	S.12 Finančné korporácie	S.13 Verejná správa	S.14 Domácnosti	S.15 NZISD	S.1 Celá ekonomika	Zodpovedajúce vstupy: Účet zahraničia	Zodpovedajúce vstupy: Účet výrobkov a služieb	Spolu
B.8n	Čisté úspory	71	2	– 62	192	2	205			205
B.12	Saldo bežných transakcií so zahraničím							– 13		– 13
D.9r	Kapitálové transfery, prijaté	33	0	6	23	0	62	4		66

Zmeny pasív a čistého majetku										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Transakcie a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
D.91r	Dane z kapitálu, prijaté			2			2			2
D.92r	Investičné dotácie, prijaté	23	0	0	0	0	23	4		27
D.99r	Ostatné kapitálové transfery, prijaté	10		4	23		37			37
D.9p	Kapitálové transfery, platené	– 16	– 7	– 34	– 5	– 3	– 65	– 1		– 66
D.91p	Dane z kapitálu, platené	0	0	0	– 2	0	– 2	0		– 2
D.92p	Investičné dotácie, platené			– 27			– 27			– 27
D.99p	Ostatné kapitálové transfery, platené	– 16	– 7	– 7	– 3	– 3	– 36	– 1		– 37
B.101	Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov	88	– 5	– 90	210	– 1	202	– 10		192

Tabuľka 8.11 – Účet III.1.2: Účet nadobudnutia nefinančných aktív

Zmeny aktív										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a bilančné položky
									B.101	Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov
414			414	5	55	38	8	308	P.5g	Tvorba hrubého kapitálu
192			192	2	32	11	– 4	151	P.5n	Tvorba čistého kapitálu
376			376	5	48	35	8	280	P.51g	Tvorba hrubého fixného kapitálu
359			359	5	48	35	8	263	P.511	Nadobudnutie mínus úbytok fixných aktív
358			358	5	45	38	8	262	P.5111	Nadobudnutie nových fixných aktív
9			9	1	3	0	0	5	P.5112	Nadobudnutie použitých fixných aktív
– 8			– 8	– 1	0	– 3		– 4	P.5113	Úbytok použitých fixných aktív
17			17					17	P.512	Náklady na prevod vlastníctva neprodukovaných aktív

Zmeny aktív										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a bilančné položky
– 222			– 222	– 3	– 23	– 27	– 12	– 157	P.51c	Spotreba fixného kapitálu
28			28	0	2	0	0	26	P.52	Zmena stavu zásob
10			10	0	5	3	0	2	P.53	Nadobudnutia mínus úbytok cenností
0			0	1	4	2	0	– 7	NP	Nadobudnutie mínus úbytok neprodukovaných aktív
0			0	1	3	2	0	– 6	NP.1	Nadobudnutie mínus úbytok prírodných zdrojov
0		0	0	0	1	0	0	– 1	NP.2	Nadobudnutie mínus úbytok aktív, ktoré sú predmetom zmlúv, lízingov a licencií
0		0	0				0	0	NP.3	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív
0		– 10	10	– 4	174	– 103	– 1	– 56	B.9	Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)

Tabuľka 8.11 – Účet III.1.2: Účet nadobudnutia nefinančných aktív (pokračovanie)

Zmeny pasív a čistého majetku										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Transakcie a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
B.101	Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov	88	– 5	– 90	210	– 1	202	– 10		192
P.5g	Tvorba hrubého kapitálu								414	414
P.5n	Tvorba čistého kapitálu								192	192
P.51g	Tvorba hrubého fixného kapitálu								376	376
P.511	Nadobudnutie mínus úbytok fixných aktív								359	359

Zmeny pasív a čistého majetku										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Transakcie a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
P.5111	Nadobudnutie nových fixných aktív								358	358
P.5112	Nadobudnutie použitých fixných aktív								9	9
P.5113	Úbytok použitých fixných aktív								– 8	– 8
P.512	Náklady na prevod vlastníctva neprodukovaných aktív								17	17
P.51c	Spotreba fixného kapitálu								– 222	– 222
P.52	Zmena stavu zásob								28	28
P.53	Nadobudnutia mínus úbytok cenností								10	10
NP	Nadobudnutie mínus úbytok neprodukovaných aktív								0	0
NP.1	Nadobudnutie mínus úbytok prírodných zdrojov								0	0
NP.2	Nadobudnutie mínus úbytok aktív, ktoré sú predmetom zmlúv, lízingov a licencií									
NP.3	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív									
B.9	Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)									

Tabuľka 8.12 – Účet III.2: Finančný účet

Zmeny aktív										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a bilančné položky
									B.9	Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)
483		47	436	2	189	– 10	172	83	F	Čisté prírastky finančných aktív

Zmeny aktív										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a bilančné položky
0		1	– 1				– 1		F.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)
0		1	– 1				– 1		F.11	Menové zlato
0		0	0				0		F.12	ZPČ
100		11	89	2	64	– 26	10	39	F.2	Obeživo a vklady
36		3	33	1	10	2	15	5	F.21	Obeživo
28		2	26	1	27	– 27	– 5	30	F.22	Prevoditeľné vklady
– 5			– 5				– 5		F.221	Medzibankové pozície
33		2	31	1	27	– 27	0	30	F.229	Ostatné prevoditeľné vklady
36		6	30	0	27	– 1	0	4	F.29	Ostatné vklady
95		9	86	– 1	10	4	66	7	F.3	Dlhové cenné papiere
29		2	27	0	3	1	13	10	F.31	Krátkodobé
66		7	59	– 1	7	3	53	– 3	F.32	Dlhodobé
82		4	78	0	3	3	53	19	F.4	Pôžičky
25		3	22	0	3	1	4	14	F.41	Krátkodobé
57		1	56	0	0	2	49	5	F.42	Dlhodobé
119		12	107	0	66	3	28	10	F.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov
103		12	91	0	53	3	25	10	F.51	Majetkové účasti
87		10	77	0	48	1	23	5	F.511	Kótované akcie
9		2	7	0	2	1	1	3	F.512	Nekótované akcie
7		0	7	0	3	1	1	2	F.519	Ostatné majetkové účasti

Zmeny aktív										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a bilančné položky
16		0	16	0	13	0	3	0	F.52	Akcie/podielové listy investičných fondov
7		0	7	0	5	0	2	0	F.521	Akcie/podielové listy fondov peňažného trhu
9		0	9	0	8	0	1	0	F.522	Akcie/podielové listy iné ako fondov peňažného trhu
48		0	48	0	39	1	7	1	F.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk
7		0	7	0	4	0	2	1	F.61	Technické rezervy neživotného poistenia
22		0	22	0	22	0	0	0	F.62	Nároky na životné poistenie a anuitu
11		0	11		11				F.63	Nároky na dôchodok
3		0	3				3		F.64	Nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov
2		0	2		2				F.65	Nároky na nepenzijné dávky
3		0	3	0	0	1	2	0	F.66	Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk
14		0	14	0	3	0	8	3	F.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie
12		0	12	0	1	0	8	3	F.71	Finančné deriváty
5		0	5	0	1	0	3	1	F.711	Opcie
7		0	7	0	0	0	5	2	F.712	Forwardy
2			2		2			0	F.72	Zamestnanecké opcie na akcie
25		10	15	1	4	5	1	4	F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky
15		8	7		3	1		3	F.81	Obchodné úvery a preddavky
10		2	8	1	1	4	1	1	F.89	Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov

Tabuľka 8.12 – Účet III.2: Finančný účet (pokračovanie)

Zmeny pasív a čistého majetku										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Transakcie a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
B.9	Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)	– 56	– 1	– 103	174	– 4	10	– 10		0
F	Čistý vznik finančných pasív	139	173	93	15	6	426	57		483
F.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)									
F.11	Menové zlato									
F.12	ZPČ							0		0
F.2	Obeživo a vklady		65	37			102	– 2		100
F.21	Obeživo			35			35	1		36
F.22	Prevoditeľné vklady		26	2			28	0		28
F.221	Medzibankové pozície		– 5				– 5			– 5
F.229	Ostatné prevoditeľné vklady		31	2			33			33
F.29	Ostatné vklady		39				39	– 3		36
F.3	Dlhové cenné papiere	6	30	38	0	0	74	21		95
F.31	Krátkodobé	2	18	4	0	0	24	5		29
F.32	Dlhodobé	4	12	34	0	0	50	16		66
F.4	Pôžičky	21	0	9	11	6	47	35		82
F.41	Krátkodobé	4	0	3	2	2	11	14		25
F.42	Dlhodobé	17	0	6	9	4	36	21		57
F.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	83	22				105	14		119
F.51	Majetkové účasti	83	11				94	9		103
F.511	Kótované akcie	77	7				84	3		87

Zmeny pasív a čistého majetku										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Transakcie a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
F.512	Nekótované akcie	3	4				7	2		9
F.519	Ostatné majetkové účasti	3					3	4		7
F.52	Akcie/podielové listy investičných fondov		11				11	5		16
F.521	Akcie/podielové listy fondov peňažného trhu		5				5	2		7
F.522	Iné akcie/podielové listy ako fondov peňažného trhu		6				6	3		9
F.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk		48	0			48	0		48
F.61	Technické rezervy neživotného poistenia		7				7	0		7
F.62	Nároky na životné poistenie a anuitu		22				22	0		22
F.63	Nároky na dôchodok		11				11	0		11
F.64	Nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov		3				3	0		3
F.65	Nároky na nepenzijné dávky		2				2	0		2
F.66	Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk		3	0			3	0		3
F.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	3	8	0	0	0	11	3		14
F.71	Finančné deriváty	2	7	0	0	0	9	3		12
F.711	Opcie	2	2	0	0	0	4	1		5
F.712	Forwardy	0	5	0	0	0	5	2		7
F.72	Zamestnanecké opcie na akcie	1	1				2			2
F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	26		9	4		39	– 14		25
F.81	Obchodné úvery a preddavky	6	0	6	4	0	16	– 1		15
F.89	Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov	20	0	3	0	0	23	– 13		10

Účet ostatných zmien aktív (III.3)

8.52. Na účte ostatných zmien aktív sa zaznamenávajú zmeny aktív a pasív jednotiek, ktoré nesúvisia s úsporami a dobrovoľnými transfermi majetku, keďže tieto sa zaznamenávajú na kapitálovom a finančnom účte. Člení sa na: účet ostatných zmien objemu aktív (III.3.1) a účet precenenia (III.3.2).

Účet ostatných zmien objemu aktív (III.3.1)

8.53. Pohyby zaznamenané na účte ostatných zmien objemu aktív majú vplyv na čistý majetok uvedený v súvahe príslušných jednotiek, sektorov a subsektorov. Tieto zmeny, nazývané zmeny čistého majetku v dôsledku ostatných zmien objemu aktív, sú bilančnou položkou účtu.

Účet precenenia (III.3.2)

8.54. Na účte precenenia sa zaznamenávajú zmeny hodnoty aktív a pasív v dôsledku zmeny ich ceny.

Pre dané aktívum alebo pasívum sa táto zmena meria buď ako:

a) rozdiel medzi jeho hodnotou na konci účtovného obdobia a jeho hodnotou na začiatku účtovného obdobia, alebo ku dňu, v ktorom sa prvýkrát zaznamenalo v súvahe, alebo

b) ako rozdiel medzi hodnotou ku dňu, v ktorom sa vyradilo zo súvahy, a jeho hodnotou na začiatku účtovného obdobia, alebo ku dňu, v ktorom sa prvýkrát zaznamenalo v súvahe.

Tento rozdiel sa volá „nominálny zisk (alebo strata) z držby".

Nominálny zisk z držby zodpovedá kladnému preceneniu aktíva alebo zápornému preceneniu (finančného) pasíva.

Nominálna strata z držby zodpovedá zápornému preceneniu aktíva alebo kladnému preceneniu (finančného) pasíva.

8.55. Toky zaznamenané na účte precenenia menia čistý majetok uvedený v súvahe príslušných jednotiek. Táto zmena, nazývaná „zmena čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov a strát z držby", je bilančnou položkou účtu. Zaznamenáva sa na strane zmien pasív a čistého majetku.

8.56. Účet precenenia sa člení na dva podúčty: účet neutrálnych ziskov a strát z držby (III.3.2.1) a účet reálnych ziskov a strát z držby (III.3.2.2).

Účet neutrálnych ziskov a strát z držby (III.3.2.1)

8.57. Na účte neutrálnych ziskov a strát z držby sa zaznamenávajú zmeny hodnoty aktív a pasív v pomere k zmenám všeobecnej cenovej úrovne. Takéto zmeny zodpovedajú preceneniu nutnému na udržanie všeobecnej kúpnej sily aktív a pasív. Všeobecným cenovým indexom, ktorý sa má použiť na tento výpočet, je cenový index pre konečné národné použitie bez zmeny stavu zásob.

Účet reálnych ziskov a strát z držby (III.3.2.2)

8.58. Reálne zisky a straty z držby merajú rozdiel medzi nominálnymi ziskami a stratami z držby a neutrálnymi ziskami a stratami z držby.

8.59. Ak nominálne zisky z držby očistené od nominálnych strát z držby daného aktíva prevyšujú neutrálne zisky z držby očistené od neutrálnych strát z držby, je to reálny zisk z držby pre jednotku, ktorá ho vlastní. Tento zisk vyjadruje skutočnosť, že skutočná cena aktív sa v priemere zvýšila rýchlejšie ako všeobecná úroveň cien. Naopak, pokles relatívnej ceny aktív má pre jednotku, ktorá je jeho vlastníkom, za následok reálnu stratu z držby.

Z toho istého dôvodu zvýšenie relatívnej ceny pasív vytvára reálnu stratu z držby pasív, zatiaľ čo zníženie relatívnej ceny pasív vytvára reálny zisk z držby pasív.

Tabuľka 8.13 – Účet III.3.1: Účet ostatných zmien objemu aktív

Zmeny aktív								
Spolu	S.1 Celá ekonomika	S.15 NZISD	S.14 Domácnosti	S.13 Verejná správa	S.12 Finančné korporácie	S.11 Nefinančné korporácie		Ostatné toky
33	33	0	0	7	0	26	K.1	Ekonomický vznik aktív
3	3			3			AN.1	Produkované nefinančné aktíva
30	30	0	0	4	0	26	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva
26	26			4		22	AN.21	Prírodné zdroje
4	4					4	AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie
0	0						AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív
– 11	– 11	0	0	– 2	0	– 9	K.2	Ekonomický zánik neprodukovaných aktív
– 8	– 8	0	0	– 2	0	– 6	K.21	Vyčerpanie prírodných zdrojov
– 8	– 8			– 2		– 6	AN.21	Prírodné zdroje
– 3	– 3	0	0	0	0	– 3	K.22	Iný ekonomický zánik neprodukovaných aktív
0	0						AN.21	Prírodné zdroje
– 1	– 1					– 1	AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie
– 2	– 2					– 2	AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív
– 11	– 11	0	0	– 6	0	– 5	K.3	Straty spôsobené živelnými pohromami
– 9	– 9			– 4		– 5	AN.1	Produkované nefinančné aktíva
– 2	– 2			– 2			AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva
0	0						AF	Finančné aktíva/pasíva
0	0	0	0	5	0	– 5	K.4	Konfiškácia majetku bez náhrady
0	0			1		– 1	AN.1	Produkované nefinančné aktíva
0	0			4		– 4	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva

Zmeny aktív								
Spolu	S.1 Celá ekonomika	S.15 NZISD	S.14 Domácnosti	S.13 Verejná správa	S.12 Finančné korporácie	S.11 Nefinančné korporácie		Ostatné toky
0	0				—		AF	Finančné aktíva
2	2	0	0	0	1	1	K.5	Ostatné zmeny objemu inde nezahrnuté
1	1					1	AN.1	Produkované nefinančné aktíva
0	0						AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva
1	1				1		AF	Finančné aktíva/pasíva
0	0	0	0	– 4	– 2	6	K.6	Zmeny klasifikácie
2	2	0	0	– 4	0	6	K.61	Zmeny sektorovej klasifikácie a štruktúry
0	0			– 3		3	AN.1	Produkované nefinančné aktíva
0	0			– 1		1	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva
2	2					2	AF	Finančné aktíva/pasíva
– 2	– 2	0	0	0	– 2	0	K.62	Zmeny klasifikácie aktív a pasív
– 2	– 2				– 2		AN.1	Produkované nefinančné aktíva
0	0			0	0	0	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva
0	0			0	0	0	AF	Finančné aktíva/pasíva
13	13	0	0	0	– 1	14		Ostatné zmeny objemu spolu
– 7	– 7	0	0	– 3	– 2	– 2	AN.1	Produkované nefinančné aktíva
– 2	– 2			– 3		1	AN.11	Fixné aktíva
– 3	– 3					– 3	AN.12	Zásoby
– 2	– 2				– 2		AN.13	Cennosti
17	17	0	0	3	0	14	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva
9	9	0	0	1	– 2	10	AN.21	Prírodné zdroje
6	6			2		4	AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie

Zmeny aktív								
Spolu	S.1 Celá ekonomika	S.15 NZISD	S.14 Domácnosti	S.13 Verejná správa	S.12 Finančné korporácie	S.11 Nefinančné korporácie		Ostatné toky
0	0					0	AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív
3	3	0	0	0	1	2	AF	Finančné aktíva
0	0				0	0	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)
0	0				0	0	AF.2	Obeživo a vklady
0	0				0	0	AF.3	Dlhové cenné papiere
					0	0	AF.4	Pôžičky
2	2					2	AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov
1	1				1		AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk
0	0						AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie
0	0						AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky
							B.102	Zmeny čistého majetku v dôsledku ostatných zmien objemu aktív

Tabuľka 8.13 – Účet III.3.1: Účet ostatných zmien objemu aktív (pokračovanie)

	Zmeny pasív a čistého majetku							
	Ostatné toky	S.11 Nefinančné korporácie	S.12 Finančné korporácie	S.13 Verejná správa	S.14 Domácnosti	S.15 NZISD	S.1 Celá ekonomika	Spolu
K.1	Ekonomický vznik aktív							
AN.1	Produkované nefinančné aktíva							
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva							
AN.21	Prírodné zdroje							
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie							

		Zmeny pasív a čistého majetku						
	Ostatné toky	S.11 Nefinančné korporácie	S.12 Finančné korporácie	S.13 Verejná správa	S.14 Domácnosti	S.15 NZISD	S.1 Celá ekonomika	Spolu
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív							
K.2	Ekonomický zánik neprodukovaných aktív							
K.21	Vyčerpanie prírodných zdrojov							
AN.21	Prírodné zdroje							
K.22	Iný ekonomický zánik neprodukovaných aktív							
AN.21	Prírodné zdroje							
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie							
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív							
K.3	Straty spôsobené živelnými pohromami							
AN.1	Produkované nefinančné aktíva							
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva							
AF	Finančné aktíva/pasíva							
K.4	Konfiškácia majetku bez náhrady							
AN.1	Produkované nefinančné aktíva							
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva							
AF	Finančné aktíva							
K.5	Ostatné zmeny objemu, inde nezahrnuté	0	0	0	1	0	1	1
AN.1	Produkované nefinančné aktíva							
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva							
AF	Finančné aktíva/pasíva	0	0	0	1	0	1	1
K.6	Zmeny klasifikácie	0	0	2	0	0	2	2

Zmeny pasív a čistého majetku								
	Ostatné toky	S.11 Nefinančné korporácie	S.12 Finančné korporácie	S.13 Verejná správa	S.14 Domácnosti	S.15 NZISD	S.1 Celá ekonomika	Spolu
K.61	Zmeny sektorovej klasifikácie a štruktúry	2	0	2	0	0	2	2
AN.1	Produkované nefinančné aktíva							
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva							
AF	Finančné aktíva/pasíva	0	0	2	0	0	2	2
K.62	Zmeny klasifikácie aktív a pasív	0	0	0	0	0	0	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva							
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva							
AF	Finančné aktíva/pasíva	0	0	0	0	0	0	0
	Ostatné zmeny objemu spolu	0	0	2	1	0	3	3
AN.1	Produkované nefinančné aktíva							
AN.11	Fixné aktíva							
AN.12	Zásoby							
AN.13	Cennosti							
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva							
AN.21	Prírodné zdroje							
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie							
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív							
AF	Finančné aktíva	0	0	2	1	0	3	3
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)							
AF.2	Obeživo a vklady							
AF.3	Dlhové cenné papiere							
AF.4	Pôžičky						0	0

Zmeny pasív a čistého majetku								
	Ostatné toky	S.11 Nefinančné korporácie	S.12 Finančné korporácie	S.13 Verejná správa	S.14 Domácnosti	S.15 NZISD	S.1 Celá ekonomika	Spolu
AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov			2			2	2
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk				1		1	1
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie							
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky							
B.102	Zmeny čistého majetku v dôsledku ostatných zmien objemu aktív	14	– 1	– 2	– 1	0	10	10

Tabuľka 8.14 – Účet III.3.2: Účet precenenia

Zmeny aktív										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Ostatné toky
									K.7	Nominálne zisky a straty z držby
280			280	8	80	44	4	144	AN	Nefinančné aktíva
126			126	5	35	21	2	63	AN.1	Produkované nefinančné aktíva
111			111	5	28	18	2	58	AN.11	Fixné aktíva
7			7		2	1		4	AN.12	Zásoby
8			8		5	2		1	AN.13	Cennosti
154			154	3	45	23	2	81	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva
152			152	3	45	23	1	80	AN.21	Prírodné zdroje
2			2				1	1	AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie
									AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív

Zmeny aktív										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Ostatné toky
91		7	84	2	16	1	57	8	AF	Finančné aktíva/pasíva
12			12			1	11		AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)
0			0						AF.2	Obeživo a vklady
44		4	40	1	6		30	3	AF.3	Dlhové cenné papiere
0			0						AF.4	Pôžičky
35		3	32	1	10		16	5	AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov
0			0						AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk
0			0						AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie
0			0						AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky
									B.103	Zmeny čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov a strát z držby

Tabuľka 8.14 – Účet III.3.2: Účet precenenia (pokračovanie)

Zmeny pasív a čistého majetku										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Ostatné toky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
K.7	Nominálne zisky a straty z držby									
AN	Nefinančné aktíva									
AN.1	Produkované nefinančné aktíva									

Zmeny pasív a čistého majetku										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Ostatné toky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
AN.11	Fixné aktíva									
AN.12	Zásoby									
AN.13	Cennosti									
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva									
AN.21	Prírodné zdroje									
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie									
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív									
AF	Finančné aktíva/pasíva	18	51	7	0	0	76	15		91
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)							12		12
AF.2	Obeživo a vklady									
AF.3	Dlhové cenné papiere	1	34	7			42	2		44
AF.4	Pôžičky									
AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	17	17				34	1		35
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk									
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie									
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky									
B.103	Zmeny čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov a strát z držby	134	10	38	96	10	288	4		292

Tabuľka 8.14 – Účet III.3.2.1: Účet neutrálnych ziskov a strát z držby

Zmeny aktív										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Ostatné toky a bilančné položky
									K.71	Neutrálne zisky a straty z držby
198			198	6	56	32	3	101	AN	Nefinančné aktíva
121			121	5	34	20	2	60	AN.1	Produkované nefinančné aktíva
111			111	5	28	18	2	58	AN.11	Fixné aktíva
4			4		2	1		1	AN.12	Zásoby
6			6		4	1		1	AN.13	Cennosti
77			77	1	22	12	1	41	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva
76			76	1	22	12	1	40	AN.21	Prírodné zdroje
1			1					1	AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie
									AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív
148		12	136	3	36	8	71	18	AF	Finančné aktíva/pasíva
16			16			2	14		AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)
32		2	30	2	17	3		8	AF.2	Obeživo a vklady
28		3	25	1	4		18	2	AF.3	Dlhové cenné papiere
29		1	28			3	24	1	AF.4	Pôžičky
28		2	26		9		14	3	AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov
8		1	7		5		1	1	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk
0			0						AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie

Zmeny aktív										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Ostatné toky a bilančné položky
7		3	4		1			3	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky
									B.1031	Zmeny čistého majetku v dôsledku neutrálnych ziskov a strát z držby

Tabuľka 8.14 – Účet III.3.2.1: Účet neutrálnych ziskov a strát z držby (pokračovanie)

Zmeny pasív a čistého majetku										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
Kód	Ostatné toky a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
K.71	Neutrálne zisky a straty z držby									
AN	Nefinančné aktíva									
AN.1	Produkované nefinančné aktíva									
AN.11	Fixné aktíva									
AN.12	Zásoby									
AN.13	Cennosti									
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva									
AN.21	Prírodné zdroje									
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie									
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív									
AF	Finančné aktíva/pasíva	37	68	13	5	3	126	22		148
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)							16		16
AF.2	Obeživo a vklady	1	26	2		1	30	2		32

Zmeny pasív a čistého majetku										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
Kód	Ostatné toky a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
AF.3	Dlhové cenné papiere	1	21	4			26	2		28
AF.4	Pôžičky	18		7	3	1	29			29
AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	14	14				28			28
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk		7				7	1		8
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie									
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	3			2	1	6	1		7
B.1031	Zmeny čistého majetku v dôsledku neutrálnych ziskov a strát z držby	82	6	27	87	6	208	6		214

Tabuľka 8.14 – Účet III.3.2.2: Účet reálnych ziskov a strát z držby

Zmeny aktív										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Ostatné toky a bilančné položky
									K.72	Reálne zisky a straty z držby
82			82	2	24	12	1	43	AN	Nefinančné aktíva
5			5	0	1	1	0	3	AN.1	Produkované nefinančné aktíva
				0	0	0	0	0	AN.11	Fixné aktíva
3			3	0	0	0	0	3	AN.12	Zásoby
2			2	0	1	1	0	0	AN.13	Cennosti
77			77	2	23	11	1	40	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva
76			76	2	23	11	0	40	AN.21	Prírodné zdroje

Zmeny aktív										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Ostatné toky a bilančné položky
1			1	0	0	0	1	0	AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie
									AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív
– 57		– 5	– 52	– 1	– 20	– 7	– 14	– 10	AF	Finančné aktíva/pasíva
– 4		0	– 4	0	0	– 1	– 3	0	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)
– 32		– 2	– 30	– 2	– 17	– 3	0	– 8	AF.2	Obeživo a vklady
16		1	15	0	2	0	12	1	AF.3	Dlhové cenné papiere
– 29		– 1	– 28	0	0	– 3	– 24	– 1	AF.4	Pôžičky
7		1	6	1	1	0	2	2	AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov
– 8		– 1	– 7	0	– 5	0	– 1	– 1	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk
				0	0	0	0	0	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie
– 7		– 3	– 4	0	– 1	0	0	– 3	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky
									B.1032	Zmeny čistého majetku v dôsledku reálnych ziskov a strát z držby

Tabuľka 8.14 – Účet III.3.2.2: Účet reálnych ziskov a strát z držby (pokračovanie)

Zmeny pasív a čistého majetku										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Ostatné toky a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
K.72	Reálne zisky a straty z držby									
AN	Nefinančné aktíva									

Zmeny pasív a čistého majetku										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Ostatné toky a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
AN.1	Produkované nefinančné aktíva									
AN.11	Fixné aktíva									
AN.12	Zásoby									
AN.13	Cennosti									
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva									
AN.21	Prírodné zdroje									
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie									
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív									
AF	Finančné aktíva/pasíva	– 19	– 17	– 6	– 5	– 3	– 50	– 7		– 57
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0	0	0	0	0	0	– 4		– 4
AF.2	Obeživo a vklady	– 1	– 26	– 2	0	– 1	– 30	– 2		– 32
AF.3	Dlhové cenné papiere	0	13	3	0	0	16	0		16
AF.4	Pôžičky	– 18	0	– 7	– 3	– 1	– 29	0		– 29
AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	3	3	0	0	0	6	1		7
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk		– 7				– 7	– 1		– 8
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0	0	0	0	0	0	0		0
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	– 3	0	0	– 2	– 1	– 6	– 1		– 7
B.1032	Zmeny čistého majetku v dôsledku reálnych ziskov a strát z držby	52	4	11	9	4	80	– 2		78

Súvahy (IV)

8.60. Cieľom súvah je poskytnúť obraz o aktívach, pasívach a čistom majetku jednotiek na začiatku a konci účtovného obdobia a o zmenách v súvahe. Postupnosť je takáto:

a) počiatočná súvaha (IV.1);

b) zmeny v súvahe (IV.2);

c) konečná súvaha (IV.3).

Počiatočná súvaha (IV.1)

8.61. V počiatočnej súvahe sa zaznamenáva hodnota aktív a pasív vo vlastníctve jednotiek na začiatku účtovného obdobia.

Tieto položky sú rozdelené do kategórií na základe klasifikácie aktív a pasív.

Oceňujú sa v cenách platných na začiatku účtovného obdobia. Rozdiel medzi aktívami a pasívami - bilančná položka účtu - je čistý majetok na začiatku účtovného obdobia.

Zmeny v súvahe (IV.2)

8.62. Na účte zmien v súvahe sa zaznamenávajú zmeny hodnoty aktív a pasív počas účtovného obdobia a agregujú objemy zaznamenané na rôznych účtoch akumulácie, t. j. zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov, zmeny čistého majetku v dôsledku ostatných zmien objemu aktív a zmeny čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov a strát z držby.

Konečná súvaha (IV.3)

8.63. V konečnej súvahe sa zaznamenáva hodnota aktív a pasív vo vlastníctve jednotky na konci účtovného obdobia. Tieto položky sú rozdelené do kategórií na základe rovnakej klasifikácie, aká je použitá v počiatočnej súvahe, a oceňujú sa v cenách platných na konci obdobia.

Rozdiel medzi aktívami a pasívami je čistý majetok na konci účtovného obdobia.

8.64. Hodnota aktíva alebo pasíva v konečnej súvahe sa rovná súčtu jeho hodnoty v počiatočnej súvahe a sumy zaznamenanej pre uvedenú položku na účte zmien v súvahe.

Tabuľka 8.15 – Účet IV.1: Súvahy – počiatočná súvaha

Aktíva										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Stavy a zmeny aktív
4 621			4 621	159	1 429	789	93	2 151	AN	Nefinančné aktíva
2 818			2 818	124	856	497	67	1 274	AN.1	Produkované nefinančné aktíva
2 579			2 579	121	713	467	52	1 226	AN.11	Fixné aktíva
114			114	1	48	22		43	AN.12	Zásoby
125			125	2	95	8	15	5	AN.13	Cennosti
1 803			1 803	35	573	292	26	877	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva
1 781			1 781	35	573	286	23	864	AN.21	Prírodné zdroje
22			22			6	3	13	AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie
0			0					3	AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív
9 036		805	8 231	172	3 260	396	3 421	982	AF	Finančné aktíva/pasíva
770			770			80	690		AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)
1 587		105	1 482	110	840	150		382	AF.2	Obeživo a vklady
1 388		125	1 263	25	198		950	90	AF.3	Dlhové cenné papiere
1 454		70	1 384	8	24	115	1 187	50	AF.4	Pôžičky
2 959		345	2 614	22	1 749	12	551	280	AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov
496		26	470	4	391	20	30	25	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk
21		0	21	0	3	0	13	5	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie
361		134	227	3	55	19		150	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky
									B.90	Čistý majetok

Tabuľka 8.15 – Účet IV.1: Súvahy – počiatočná súvaha (pokračovanie)

Pasíva a čistý majetok										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Stavy a zmeny pasív	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
AN	Nefinančné aktíva									
AN.1	Produkované nefinančné aktíva									
AN.11	Fixné aktíva									
AN.12	Zásoby									
AN.13	Cennosti									
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva									
AN.21	Prírodné zdroje									
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie									
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív									
AF	Finančné aktíva/pasíva	3 221	3 544	687	189	121	7 762	1 274		9 036
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)						0	770		770
AF.2	Obeživo a vklady	40	1 281	102	10	38	1 471	116		1 587
AF.3	Dlhové cenné papiere	44	1 053	212	2		1 311	77		1 388
AF.4	Pôžičky	897		328	169	43	1 437	17		1 454
AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	1 987	765	4			2 756	203		2 959
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	12	435	19		5	471	25		496
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	4	10				14	7		21
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	237		22	8	35	302	59		361
B.90	Čistý majetok	– 88	– 30	498	4 500	210	5 090	– 469		4 621

Tabuľka 8.15 – Účet IV.2: Súvahy – zmeny v súvahe

Zmeny aktív										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Stavy a zmeny aktív
482			482	11	115	57	– 4	301	AN	Nefinančné aktíva
294			294	7	67	29	– 4	195	AN.1	Produkované nefinančné aktíva
246			246	7	53	23	– 2	165	AN.11	Fixné aktíva
32			32	0	4	1	0	27	AN.12	Zásoby
16			16	0	10	5	– 2	3	AN.13	Cennosti
186			186	4	48	28	0	106	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva
178			178	4	48	26	– 1	101	AN.21	Prírodné zdroje
8			8	0	0	2	1	5	AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie
0			0	0	0	0	0	0	AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív
577		54	523	4	205	– 9	230	93	AF	Finančné aktíva/pasíva
12		1	11	0	0	1	10	0	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)
100		11	89	2	64	– 26	10	39	AF.2	Obeživo a vklady
139		13	126	0	16	4	96	10	AF.3	Dlhové cenné papiere
82		4	78	0	3	3	53	19	AF.4	Pôžičky
156		15	141	1	76	3	44	17	AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov
49		0	49	0	39	1	8	1	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk
14		0	14	0	3	0	8	3	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie

Zmeny aktív										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Stavy a zmeny aktív
25		10	15	1	4	5	1	4	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky
									B.10	Zmeny čistého majetku v dôsledku:
									B.101	úspor a kapitálových transferov
									B.102	ostatných zmien objemu aktív
									B.103	nominálnych ziskov a strát z držby
									B.1031	neutrálnych ziskov a strát z držby
									B.1032	reálnych ziskov a strát z držby

Tabuľka 8.15 – Účet IV.2: Súvahy – zmeny v súvahe (pokračovanie)

Zmeny pasív a čistého majetku										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Stavy a zmeny pasív	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
AN	Nefinančné aktíva									
AN.1	Produkované nefinančné aktíva									
AN.11	Fixné aktíva									
AN.12	Zásoby									
AN.13	Cennosti									
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva									
AN.21	Prírodné zdroje									

Zmeny pasív a čistého majetku										
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Stavy a zmeny pasív	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie									
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív									
AF	Finančné aktíva/pasíva	157	224	102	16	6	505	72		577
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)							12		12
AF.2	Obeživo a vklady	0	65	37	0	0	102	– 2		100
AF.3	Dlhové cenné papiere	7	64	45	0	0	116	23		139
AF.4	Pôžičky	21	0	9	11	6	47	35		82
AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	100	39	2	0	0	141	15		156
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0	48	0	1	0	49	0		49
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	3	8	0	0	0	11	3		14
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	26	0	9	4	0	39	– 14		25
B.10	Zmeny čistého majetku v dôsledku:	237	2	– 54	304	9	500	– 6		494
B.101	úspor a kapitálových transferov	88	– 5	90	210	– 1	202	– 10		192
B.102	ostatných zmien objemu aktív	14	– 1	– 2	– 1	0	10			10
B.103	nominálnych ziskov a strát z držby	134	10	38	96	10	288	4		292
B.1031	neutrálnych ziskov a strát z držby	82	6	27	87	6	208	6		214
B.1032	reálnych ziskov a strát z držby	52	4	11	9	4	80	– 2		78

Tabuľka 8.15 – Účet IV.3: Súvahy – konečná súvaha

Aktíva										
	Zodpovedajúce vstupy:		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Spolu	Účet výrobkov a služieb	Účet zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Stavy a zmeny aktív
5 101			5 101	170	1 544	846	89	2 452	AN	Nefinančné aktíva
3 112			3 112	131	923	526	63	1 469	AN.1	Produkované nefinančné aktíva
2 825			2 825	128	766	490	50	1 391	AN.11	Fixné aktíva
146			146	1	52	23	0	70	AN.12	Zásoby
141			141	2	105	13	13	8	AN.13	Cennosti
1 989			1 989	39	621	320	26	983	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva
1 959			1 959	39	621	312	22	965	AN.21	Prírodné zdroje
30			30	0	0	8	4	18	AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie
3			0	0	0	0	0	0	AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív
9 613		859	8 754	176	3 465	387	3 651	1 075	AF	Finančné aktíva/pasíva
782		1	781	0	0	81	700	0	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)
1 687		116	1 571	112	904	124	10	421	AF.2	Obeživo a vklady
1 527		138	1 389	25	214	4	1 046	100	AF.3	Dlhové cenné papiere
1 536		74	1 462	8	27	118	1 240	69	AF.4	Pôžičky
3 115		360	2 755	23	1 825	15	595	297	AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov
545		26	519	4	430	21	38	26	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk
35			35	0	6	0	21	8	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie
386		144	242	4	59	24	1	154	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky
									B.90	Čistý majetok

Tabuľka 8.15 – Účet IV.3: Súvahy – konečná súvaha (pokračovanie)

		Pasíva a čistý majetok								
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpovedajúce vstupy:		
	Ostatné toky a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Účet zahraničia	Účet výrobkov a služieb	Spolu
AN	Nefinančné aktíva									
AN.1	Produkované nefinančné aktíva									
AN.11	Fixné aktíva									
AN.12	Zásoby									
AN.13	Cennosti									
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva									
AN.21	Prírodné zdroje									
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie									
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív									
AF	Finančné aktíva/pasíva	3 378	3 768	789	205	127	8 267	1 346		9 613
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)							782		782
AF.2	Obeživo a vklady	40	1 346	139	10	38	1 573	114		1 687
AF.3	Dlhové cenné papiere	51	1 117	257	2	0	1 427	100		1 527
AF.4	Pôžičky	918	0	337	180	49	1 484	52		1 536
AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	2 087	804	6	0	0	2 897	218		3 115
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	12	483	19	1	5	520	25		545
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	7	18	0	0	0	25	10		35
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	263	0	31	12	35	341	45		386
B.90	Čistý majetok	149	– 28	444	4 804	219	5 590	– 475		5 115

ÚČTY ZAHRANIČIA (V)

8.65. Na účtoch zahraničia sa zaznamenávajú transakcie medzi rezidentskými a nerezidentskými jednotkami. Zahraničie nepredstavuje inštitucionálny sektor ako taký, ale v štruktúre systému zohráva podobnú úlohu.

8.66. Postupnosť účtov zahraničia má rovnakú všeobecnú štruktúru ako účty inštitucionálnych sektorov, t. j.:

a) bežné účty;

b) účty akumulácie;

c) súvahy.

8.67. Účty uvedené v odseku 8.66 písm. a) až c) sa zostavujú z hľadiska zahraničia. To znamená, že čo je zdrojom pre zahraničie, je použitím pre celú ekonomiku a naopak. Z rovnakého dôvodu je finančné aktívum vo vlastníctve zahraničia pasívom pre celú ekonomiku a naopak. Výnimkou je zlato v prútoch držané ako rezervné aktívum, ktoré síce nemá súvzťažné pasívum, ale zaznamenáva sa na finančnom účte pre jeho úlohu v medzinárodných platbách.

Bežné účty

Účet výrobkov a služieb zahraničia (V.I)

8.68. Dovoz výrobkov a služieb sa zaznamenáva na strane zdrojov účtu a vývoz výrobkov a služieb na strane použitia. Rozdiel medzi zdrojmi a použitím je bilančnou položkou účtu nazývanou „saldo vývozu a dovozu výrobkov a služieb“. Ak je kladné, je to prebytok pre zahraničie a deficit pre celú ekonomiku, v prípade záporného salda je to naopak.

8.69. Dovoz aj vývoz sa oceňujú na colnej hranici vyvážajúcej krajiny. Vývoz sa zaznamenáva v cenách FOB („free on board“). Dovoz sa oceňuje v cenách CIF („carriage, insurance and freight“ – „náklady, poistenie a prepravné“), ktoré vznikli medzi krajinou pôvodu a dovážajúcou krajinou. t. j. na základe CIF. Aby sa znížila hodnota dovozu na základe FOB, ktorá zodpovedá hodnote na hranici krajiny pôvodu, prvok CIF sa musí odpočítať z hodnoty výrobkov meranej na hraničnom priechode dovážajúcej krajiny. Tento prvok CIF sa potom priradí zodpovedajúcim službám buď – v prípade nerezidentských jednotiek – ako dovoz, alebo ako domáca produkcia v prípade rezidentských jednotiek poskytujúcich tieto služby.

Keď dopravné služby a služby poistenia zahrnuté do ceny FOB pri dovoze výrobkov (t. j. medzi závodom a hranicou vyvážajúcej krajiny) poskytujú rezidentské jednotky, musia sa zahrnúť do vývozu služieb ekonomiky dovážajúcej výrobky. Naopak, keď dopravné služby a služby poistenia zahrnuté do ceny FOB pri vývoze výrobkov poskytujú nerezidentské jednotky, musia sa zahrnúť do hodnoty dovozu služieb ekonomiky vyvážajúcej výrobky.

Účet prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia (V.II)

8.70. Účelom účtu prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia je určiť saldo bežných transakcií so zahraničím, ktoré v štruktúre systému zodpovedá úsporám inštitucionálnych sektorov. Tento účet je zhustenou verziou postupnosti účtov pre inštitucionálny sektor siahajúci od účtu rozdelenia prvotných dôchodkov až po účet použitia dôchodkov.

8.71. Na strane zdrojov účtu prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia sa uvádza saldo dovozu a vývozu výrobkov a služieb. Zaznamenáva tiež – na strane zdrojov alebo použitia – aj všetky rozdeľovacie transakcie, ktoré sa môžu týkať zahraničia, okrem kapitálových transferov.

Účty akumulácie zahraničia (V.III)

Kapitálový účet (V.III.1)

8.72. Na kapitálovom účte zahraničia sa zaznamenáva nadobudnutie mínus úbytok neprodukovaných aktív nerezidentskými jednotkami a merajú sa zmeny čistého majetku v dôsledku salda bežných transakcií so zahraničím a kapitálových transferov.

8.73. Bilančnou položkou na kapitálovom účte sú čisté pôžičky poskytnuté alebo prijaté zahraničím. Rovná sa, ale má opačné znamienko, súčtu čistých pôžičiek poskytnutých alebo prijatých rezidentskými inštitucionálnymi sektormi.

Finančný účet (V.III.2)

8.74. Štruktúra finančného účtu zahraničia je rovnaká ako štruktúra finančného účtu inštitucionálnych sektorov.

Účet ostatných zmien aktív (V.III.3)

8.75. Rovnako ako v prípade inštitucionálnych sektorov sa zmeny čistého majetku v dôsledku ostatných zmien objemu aktív a v dôsledku nominálnych ziskov a strát z držby určujú postupne, samotné zisky a straty z držby sa členia na neutrálne a reálne zisky a straty z držby.

8.76. Absencia produkovaných aktív na účtoch akumulácie a v súvahách zahraničia je dôsledkom konvencie, na základe ktorej sa vytvorí fiktívna inštitucionálna jednotka a zahraničie sa považuje za jednotku, ktorá získala finančné aktívum - opak platí pre aktíva vo vlastníctve rezidentských jednotiek v iných ekonomikách.

Súvahy (V.IV)

8.77. Súvahy zahraničia obsahujú finančné aktíva a pasíva. Na strane aktív sa v nich zaznamenáva aj celkové nadobudnutie mínus úbytok menového zlata a zvláštnych práv čerpania medzi nerezidentskými a rezidentskými jednotkami.

Tabuľka 8.16 – Úplná postupnosť účtov pre zahraničie (účet transakcií so zahraničím)

V.I: Účet výrobkov a služieb zahraničia

Použitie			Zdroje		
P.6	Vývoz výrobkov a služieb	540	P.7	Dovoz výrobkov a služieb	499
P.61	Vývoz výrobkov	462	P.71	Dovoz výrobkov	392
P.62	Vývoz služieb	78	P.72	Dovoz služieb	107
B.11	Saldo vývozu a dovozu výrobkov a služieb	– 41			

Tabuľka 8.16 – Úplná postupnosť účtov pre zahraničie (účet transakcií so zahraničím) (pokračovanie)

V.II: Účet prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia

Použitie			Zdroje		
D.1	Odmeny zamestnancov	6	B.11	Saldo vývozu a dovozu výrobkov a služieb	– 41
D.11	Mzdy a platy	6			
			D.1	Odmeny zamestnancov	2
D.2	Dane z produkcie a dovozu	0	D.11	Mzdy a platy	2
D.21	Dane z produktov	0	D.12	Sociálne príspevky zamestnávateľov	0
D.211	Dane typu dane z pridanej hodnoty (DPH)	0	D.121	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov	0
D.212	Dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH	0	D.122	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov	0
D.2121	Dovozné clá	0			
D.2122	Dane z dovozu okrem DPH a dovozných ciel	0	D.2	Dane z produkcie a dovozu	
D.214	Dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu		D.21	Dane z produktov	0
D.29	Ostatné dane z produkcie	0	D.211	Dane typu dane z pridanej hodnoty (DPH)	0

Použitie			Zdroje		
			D.212	Dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH	0
D.3	Subvencie	0	D.2121	Dovozné clá	0
D.31	Subvencie na produkty	0	D.2122	Dane z dovozu okrem DPH a dovozných ciel	0
D.311	Subvencie na dovoz	0	D.214	Dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu	0
D.319	Ostatné subvencie na produkty	0			
D.39	Ostatné subvencie na produkciu	0	D.29	Ostatné dane z produkcie	0
D.4	Dôchodky z majetku	44	D.3	Subvencie	0
D.41	Úroky	13	D.31	Subvencie na produkty	0
D.42	Rozdelené dôchodky korporácií	17	D.311	Subvencie na dovoz	0
D.421	Dividendy	13	D.319	Ostatné subvencie na produkty	0
D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií	4	D.39	Ostatné subvencie na produkciu	0
D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	14			
D.44	Ostatné investičné dôchodky	0	D.4	Dôchodky z majetku	38
			D.41	Úroky	21
	Bežné transfery	17	D.42	Rozdelené dôchodky korporácií	17
D.5	Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	1	D.421	Dividendy	14
D.51	Dane z dôchodkov	1	D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií	3
D.59	Ostatné bežné dane	0	D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	0
D.61	Čisté sociálne príspevky	0	D.44	Ostatné investičné dôchodky	0
D.611	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov	0			
D.6111	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	0		Bežné transfery	55
D.6112	Iné skutočné príspevky zamestnávateľov ako príspevky do dôchodkového systému	0	D.5	Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	0
D.612	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov	0	D.51	Dane z dôchodkov	0
D.6121	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	0	D.59	Ostatné bežné dane	
D.6122	Iné imputované príspevky zamestnávateľov ako imputované príspevky do dôchodkového systému	0	D.61	Čisté sociálne príspevky	0
D.613	Skutočné sociálne príspevky domácností	0	D.611	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov	0

Použitie			Zdroje		
D.6131	Skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému	0	D.6111	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	0
D.6132	Iné skutočné príspevky domácností ako príspevky do dôchodkového systému	0	D.6112	Iné skutočné príspevky zamestnávateľov ako príspevky do dôchodkového systému	0
D.614	Doplnkové sociálne príspevky domácností	0	D.612	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov	0
D.6141	Doplnkové príspevky domácností do dôchodkového systému	0	D.6121	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	0
D.6142	Iné doplnkové príspevky domácností ako príspevky do dôchodkového systému	0	D.6122	Iné imputované príspevky zamestnávateľov ako imputované príspevky do dôchodkového systému	0
D.61SC	Poplatky za služby schémy sociálneho poistenia	0	D.613	Skutočné sociálne príspevky domácností	0
D.62	Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov	0	D.6131	Skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému	0
D.621	Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia	0	D.6132	Iné skutočné príspevky domácností ako príspevky do dôchodkového systému	0
D.6211	Peňažné dôchodkové dávky sociálneho zabezpečenia	0	D.614	Doplnkové sociálne príspevky domácností	0
D.6212	Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia okrem dôchodkových	0	D.6141	Doplnkové príspevky domácností do dôchodkového systému	0
D.622	Ostatné dávky sociálneho poistenia	0	D.6142	Iné doplnkové príspevky domácností ako príspevky do dôchodkového systému	0
D.6221	Ostatné dôchodkové dávky sociálneho poistenia	0	D.61SC	Poplatky za služby schémy sociálneho poistenia	0
D.6222	Ostatné dávky sociálneho poistenia okrem dôchodkových	0	D.62	Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov	0
D.623	Peňažné dávky sociálnej podpory		D.621	Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia	0
D.7	Ostatné bežné transfery	16	D.6211	Peňažné dôchodkové dávky sociálneho zabezpečenia	0
D.71	Čisté poistné neživotného poistenia	2	D.6212	Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia okrem dôchodkových	0
D.711	Čisté poistné priameho neživotného poistenia	1	D.622	Ostatné dávky sociálneho poistenia	0
D.712	Čisté poistné neživotného zaistenia	1	D.6221	Ostatné dôchodkové dávky sociálneho poistenia	0
D.72	Nároky z neživotného poistenia	12	D.6222	Ostatné dávky sociálneho poistenia okrem dôchodkových	0
D.721	Nároky z priameho neživotného poistenia	0	D.623	Peňažné dávky sociálnej podpory	0
D.722	Nároky z neživotného zaistenia	12	D.7	Ostatné bežné transfery	55
D.73	Bežné transfery v rámci verejnej správy	0	D.71	Čisté poistné neživotného poistenia	11
D.74	Bežná medzinárodná spolupráca	1	D.711	Čisté poistné priameho neživotného poistenia	0

Použitie			Zdroje		
D.75	Rôzne bežné transfery	1	D.712	Čisté poistné neživotného zaistenia	11
D.751	Bežné transfery NZISD	0	D.72	Nároky z neživotného poistenia	3
D.752	Bežné transfery medzi domácnosťami	1	D.721	Nároky z priameho neživotného poistenia	3
D.759	Ostatné rôzne bežné transfery	0	D.722	Nároky z neživotného zaistenia	0
			D.73	Bežné transfery v rámci verejnej správy	0
D.8	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok	0	D.74	Bežná medzinárodná spolupráca	22
			D.75	Rôzne bežné transfery	10
			D.751	Bežné transfery NZISD	0
			D.752	Bežné transfery medzi domácnosťami	7
			D.759	Ostatné rôzne bežné transfery	3
			D.76	Vlastné zdroje EÚ založené na DPH a HND	9
			D.8	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok	0
B.12	Saldo bežných transakcií so zahraničím	– 13			

Tabuľka 8.16 – Úplná postupnosť účtov pre zahraničie (účet transakcií so zahraničím) (pokračovanie)

V.III: Účty akumulácie

V.III.1: Kapitálové účty

V.III.1.1: Účet zmien čistého majetku v dôsledku salda bežných transakcií so zahraničím a kapitálových transferov

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
			B.12	Saldo bežných transakcií so zahraničím	– 13
			D.9r	Kapitálové transfery, prijaté	4
			D.91r	Dane z kapitálu, prijaté	
			D.92r	Investičné dotácie, prijaté	4
			D.99r	Ostatné kapitálové transfery, prijaté	
			D.9p	Kapitálové transfery, platené	– 1
			D.91p	Dane z kapitálu, platené	
			D.92p	Investičné dotácie, platené	
			D.99p	Ostatné kapitálové transfery, platené	– 1
B.101	Zmeny čistého majetku v dôsledku salda bežných transakcií so zahraničím a kapitálových transferov	– 10			

V.III.1.2: Nadobudnutie nefinančných aktív

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
NP	Nadobudnutie mínus úbytok neprodukovaných aktív	0	B.101	Zmeny čistého majetku v dôsledku salda bežných transakcií so zahraničím a kapitálových transferov	– 10
NP.1	Nadobudnutie mínus úbytok prírodných zdrojov	0			
NP.2	Nadobudnutia mínus úbytok aktív, ktoré sú predmetom zmlúv, lízingov a licencií	0			
NP.3	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0			
B.9	Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)	– 10			

Tabuľka 8.16 – Úplná postupnosť účtov pre zahraničie (účet transakcií so zahraničím) (pokračovanie)

V.III.2: Finančný účet

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
F	Čisté prírastky finančných aktív	47	F	Čisté prírastky finančných aktív	57
F.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	1	F.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
F.11	Menové zlato	1	F.11	Menové zlato	
F.12	ZPČ	0	F.12	ZPČ	0
F.2	Obeživo a vklady	11	F.2	Obeživo a vklady	– 2
F.21	Obeživo	3	F.21	Obeživo	1
F.22	Prevoditeľné vklady	2	F.22	Prevoditeľné vklady	0
F.221	Medzibankové pozície		F.221	Medzibankové pozície	
F.229	Ostatné prevoditeľné vklady	2	F.229	Ostatné prevoditeľné vklady	
F.29	Ostatné vklady	6	F.29	Ostatné vklady	– 3
F.3	Dlhové cenné papiere	9	F.3	Dlhové cenné papiere	21
F.31	Krátkodobé	2	F.31	Krátkodobé	5
F.32	Dlhodobé	7	F.32	Dlhodobé	16
F.4	Pôžičky	4	F.4	Pôžičky	35
F.41	Krátkodobé	3	F.41	Krátkodobé	14
F.42	Dlhodobé	1	F.42	Dlhodobé	21
F.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	12	F.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	14
F.51	Majetkové účasti	12	F.51	Majetkové účasti	9
F.511	Kótované akcie	10	F.511	Kótované akcie	3
F.512	Nekótované akcie	2	F.512	Nekótované akcie	2

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
F.519	Ostatné majetkové účasti	0	F.519	Ostatné majetkové účasti	4
F.52	Akcie/podielové listy investičných fondov	0	F.52	Akcie/podielové listy investičných fondov	5
F.521	Akcie/podielové listy FPT	0	F.521	Akcie/podielové listy FPT	2
F.522	Iné akcie/podielové listy ako FPT	0	F.522	Akcie/podielové listy iné ako FPT	3
F.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0	F.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0
F.61	Technické rezervy neživotného poistenia	0	F.61	Technické rezervy neživotného poistenia	0
F.62	Nároky na životné poistenie a anuitu	0	F.62	Nároky na životné poistenie a anuitu	0
F.63	Nároky na dôchodok	0	F.63	Nároky na dôchodok	0
F.64	Nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov	0	F.64	Nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov	0
F.65	Nároky na nepenzijné dávky	0	F.65	Nároky na nepenzijné dávky	0
F.66	Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk	0	F.66	Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk	0
F.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0	F.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	3
F.71	Finančné deriváty	0	F.71	Finančné deriváty	3
F.711	Opcie	0	F.711	Opcie	1
F.712	Forwardy	0	F.712	Forwardy	2
F.72	Zamestnanecké opcie na akcie		F.72	Zamestnanecké opcie na akcie pre zamestnancov	
F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	10	F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	– 14
F.81	Obchodné úvery a preddavky	8	F.81	Obchodné úvery a preddavky	– 1
F.89	Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov	2	F.89	Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov	– 13

Tabuľka 8.16 – Úplná postupnosť účtov pre zahraničie (účet transakcií so zahraničím) (pokračovanie)

V.III.3: Účty ostatných zmien aktív

V.III.3.1: Účet ostatných zmien objemu aktív

	Ostatné toky				
K.1	Ekonomický vznik aktív	0	K.1	Ekonomický vznik aktív	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0	AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0

AN.21	Prírodné zdroje	0	AN.21	Prírodné zdroje	0
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0
K.2	Ekonomický zánik neprodukovaných aktív	0	K.2	Ekonomický zánik neprodukovaných aktív	0
K.21	Vyčerpanie prírodných zdrojov	0	K.21	Vyčerpanie prírodných zdrojov	0
AN.21	Prírodné zdroje	0	AN.21	Prírodné zdroje	0
K.22	Iný ekonomický zánik neprodukovaných aktív	0	K.22	Iný ekonomický zánik neprodukovaných aktív	0
AN.21	Prírodné zdroje	0	AN.21	Prírodné zdroje	0
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0
K.3	Straty spôsobené živelnými pohromami	0	K.3	Straty spôsobené živelnými pohromami	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0	AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AF	Finančné aktíva/pasíva	0	AF	Finančné aktíva/pasíva	0
K.4	Konfiškácia majetku bez náhrady	0	K.4	Konfiškácia majetku bez náhrady	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0	AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AF	Finančné aktíva	0	AF	Finančné aktíva	0
K.5	Ostatné zmeny objemu, inde nezahrnuté	0	K.5	Ostatné zmeny objemu, inde nezahrnuté	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0	AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AF	Finančné aktíva/pasíva	0	AF	Finančné aktíva/pasíva	0
K.6	Zmeny klasifikácie	0	K.6	Zmeny klasifikácie	0
K.61	Zmeny sektorovej klasifikácie a štruktúry	0	K.61	Zmeny sektorovej klasifikácie a štruktúry	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0	AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AF	Finančné aktíva/pasíva	0	AF	Finančné aktíva/pasíva	0
K.62	Zmeny klasifikácie aktív a pasív	0	K.62	Zmeny klasifikácie aktív a pasív	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0	AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0

AF	Finančné aktíva/pasíva	0	AF	Finančné aktíva/pasíva	0
	Ostatné zmeny objemu spolu	0		Ostatné zmeny objemu spolu	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0	AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.11	Fixné aktíva	0	AN.11	Fixné aktíva	0
AN.12	Zásoby	0	AN.12	Zásoby	0
AN.13	Cennosti	0	AN.13	Cennosti	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AN.21	Prírodné zdroje	0	AN.21	Prírodné zdroje	0
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0
AF	Finančné aktíva	0	AF	Finančné aktíva	0
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0
AF.2	Obeživo a vklady	0	AF.2	Obeživo a vklady	0
AF.3	Dlhové cenné papiere	0	AF.3	Dlhové cenné papiere	0
AF.4	Pôžičky	0	AF.4	Pôžičky	0
AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	0	AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	0
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0
	Zmeny čistého majetku v dôsledku ostatných zmien objemu aktív	0		Zmeny čistého majetku v dôsledku ostatných zmien objemu aktív	0

Tabuľka 8.16 – Úplná postupnosť účtov pre zahraničie (účet transakcií so zahraničím) (pokračovanie)

V.III.3: Účty ostatných zmien aktív

V.III.3.2: Účet precenenia

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.7	Nominálne zisky (+) a straty (–) z držby		K.7	Nominálne zisky (+) a straty (–) z držby	
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva		AF	Finančné aktíva a pasíva	15
AN.21	Prírodné zdroje		AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	12
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie		AF.2	Obeživo a vklady	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív		AF.3	Dlhové cenné papiere	2

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AF	Finančné aktíva	7	AF.4	Pôžičky	0
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0	AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	1
AF.2	Obeživo a vklady		AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0
AF.3	Dlhové cenné papiere	4	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AF.4	Pôžičky	0	AF.8	Ostatné záväzky	0
AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	3			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky	0			
			B.103	Zmeny čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov a strát z držby	4

V.III.3.2.1: Účet neutrálnych ziskov a strát z držby

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.71	Neutrálne zisky (+) a straty (–) z držby		K.71	Neutrálne zisky (+) a straty (–) z držby	
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva		AF	Finančné aktíva	22
AN.21	Prírodné zdroje		AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	16
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie		AF.2	Obeživo a vklady	2
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív		AF.3	Dlhové cenné papiere	2
AF	Finančné aktíva	12	AF.4	Pôžičky	0
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)		AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	0
AF.2	Obeživo a vklady	2	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	1
AF.3	Dlhové cenné papiere	3	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AF.4	Pôžičky	1	AF.8	Ostatné záväzky	1
AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	2			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	1			

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky	3			
			B.1031	Zmeny čistého majetku v dôsledku neutrálnych ziskov a strát z držby	6

V.III.3.2.2: Účet reálnych ziskov a strát z držby

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.72	Reálne zisky (+) a straty (–) z držby		K.72	Reálne zisky (+) a straty (–) z držby	
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva		AF	Finančné aktíva	– 7
AN.21	Prírodné zdroje		AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	– 4
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie		AF.2	Obeživo a vklady	– 2
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív		AF.3	Dlhové cenné papiere	0
AF	Finančné aktíva	– 5	AF.4	Pôžičky	0
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0	AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	1
AF.2	Obeživo a vklady	– 2	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	– 1
AF.3	Dlhové cenné papiere	1	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AF.4	Pôžičky	– 1	AF.8	Ostatné záväzky	– 1
AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	1			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	– 1			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie				
AF.8	Ostatné pohľadávky	– 3			
			B.1032	Zmeny čistého majetku v dôsledku reálnych ziskov a strát z držby	– 2

Tabuľka 8.16 – Úplná postupnosť účtov pre zahraničie (účet transakcií so zahraničím) (pokračovanie)

V.IV: Účet aktív a pasív zahraničia

V.IV.1: Počiatočná súvaha

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AN	Nefinančné aktíva	0	AF	Finančné pasíva	1 274
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	770

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AN.21	Prírodné zdroje	0	AF.2	Obeživo a vklady	116
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AF.3	Dlhové cenné papiere	77
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.4	Pôžičky	17
			AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	203
AF	Finančné aktíva	805	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	25
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)		AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	7
AF.2	Obeživo a vklady	105	AF.8	Ostatné záväzky	59
AF.3	Dlhové cenné papiere	125			
AF.4	Pôžičky	70			
AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	345			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	26			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky	134			
			B.90	Čistý majetok	– 469

V.IV.2: Zmeny v súvahe

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AN	Nefinančné aktíva		AF	Finančné pasíva	72
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva		AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	12
AN.21	Prírodné zdroje		AF.2	Obeživo a vklady	– 2
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie		AF.3	Dlhové cenné papiere	23
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív		AF.4	Pôžičky	35
			AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	15
AF	Finančné aktíva	54	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	1	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	3
AF.2	Obeživo a vklady	11	AF.8	Ostatné záväzky	– 14
AF.3	Dlhové cenné papiere	13			
AF.4	Pôžičky	4			

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	15			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky	10			
			B.10	Zmeny čistého majetku v dôsledku:	– 6
			B.101	salda bežných transakcií so zahraničím a kapitálových transferov	– 10
			B.102	ostatných zmien objemu aktív	0
			B.103	nominálnych ziskov a strát z držby	4
			B.1031	neutrálnych ziskov a strát z držby	6
			B.1032	reálnych ziskov a strát z držby	– 2

V.IV.3: Konečná súvaha

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AN	Nefinančné aktíva		AF	Finančné pasíva	1 346
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva		AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	782
AN.21	Prírodné zdroje		AF.2	Obeživo a vklady	114
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie		AF.3	Dlhové cenné papiere	100
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív		AF.4	Pôžičky	52
			AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	218
AF	Finančné aktíva	859	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	25
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	1	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	10
AF.2	Obeživo a vklady	116	AF.8	Ostatné záväzky	45
AF.3	Dlhové cenné papiere	138			
AF.4	Pôžičky	74			
AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	360			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	26			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie				
AF.8	Ostatné pohľadávky	144			
			B.90	Čistý majetok	– 475

ÚČET VÝROBKOV A SLUŽIEB (0)

8.78. Účelom účtu výrobkov a služieb je ukázať v členení podľa skupín produktov aj za celú ekonomiku dodávku produktov a ich použitie. Tento účet nie je súčasťou postupnosti účtov; ide skôr o zachytenie účtovnej rovnosti (identity) medzi dodávkou a použitím produktov v ekonomike. Na agregovanej úrovni predstavuje zosúladenie dodávky a použitia produktov v riadkoch tabuliek dodávky a použitia.

8.79. Preto sa na ňom podľa jednotlivých skupín produktov a za celú ekonomiku uvádzajú zdroje (produkcia a dovoz) a použitie výrobkov a služieb (medzispotreba, konečná spotreba, tvorba hrubého fixného kapitálu, zmena stavu zásob, nadobudnutie mínus úbytok cenností a vývoz).

8.80. Keďže produkcia sa hodnotí v základných cenách a použitie v kúpnych cenách, dane z produktov (mínus subvencie) sa musia zahrnúť na stranu zdrojov.

8.81. Použitie sa zaznamenáva na pravej strane účtu výrobkov a služieb a zdroje na ľavej strane, t. j. na opačnej strane v porovnaní s bežnými účtami inštitucionálnych sektorov, keďže toky produktov sú protihodnotou peňažných tokov.

8.82. Účet výrobkov a služieb je podľa definície vybilancovaný, a preto neobsahuje žiadnu bilančnú položku.

Tabuľka 8.17 – Účet 0: Účet výrobkov a služieb

Zdroje			Použitie		
P.1	Produkcia	3 604	P.2	Medzispotreba	1 883
P.11	Trhová produkcia	3 077	P.3	Výdavky na konečnú spotrebu	1 399
P.12	Produkcia na vlastné konečné použitie	147	P.31	Výdavky na individuálnu spotrebu	1 230
P.13	Netrhová produkcia	380	P.32	Výdavky na kolektívnu spotrebu	169
D.21	Dane z produktov	141	P.5g	Tvorba hrubého kapitálu	414
D.31	Subvencie na produkty	– 8	P.511	Nadobudnutie mínus úbytok fixných aktív	359
P.7	Dovoz výrobkov a služieb	499	P.5111	Nadobudnutie nových fixných aktív	358
P.71	Dovoz výrobkov	392	P.5112	Nadobudnutie použitých fixných aktív	9
P.72	Dovoz služieb	107	P.5113	Úbytok použitých fixných aktív	– 8
			P.512	Náklady na prevod vlastníctva neprodukovaných aktív	17
			P.52	Zmena stavu zásob	28
			P.53	Nadobudnutie mínus úbytok cenností	10
			P.6	Vývoz výrobkov a služieb	540
			P.61	Vývoz výrobkov	462
			P.62	Vývoz služieb	78

INTEGROVANÉ EKONOMICKÉ ÚČTY

8.83. Integrované ekonomické účty poskytujú stručný prehľad účtov ekonomiky, a to bežných účtov, účtov akumulácie a súvahových účtov.

V tej istej tabuľke integrujú účty za všetky inštitucionálne sektory, za celú ekonomiku a zahraničie a bilancujú sa tu všetky toky a všetky aktíva a pasíva. Okrem toho umožňujú priamo určiť agregované ukazovatele.

8.84. V tabuľke integrovaných ekonomických účtov sa použitie, aktíva a zmeny aktív zaznamenávajú na ľavej strane, zatiaľ čo zdroje, pasíva, zmeny pasív a čistý majetok sa zaznamenávajú na pravej strane.

8.85. Keďže na jednej strane má byť zobrazený celý ekonomický cyklus a na strane druhej má byť tabuľka prehľadná, používa sa najvyššia úroveň agregácie, pri ktorej je štruktúra systému ešte zrozumiteľná.

8.86. Stĺpce tabuľky predstavujú inštitucionálne sektory, a to nefinančné korporácie, finančné korporácie, verejnú správu, neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam a domácnosti. Tabuľka obsahuje aj stĺpec pre celú ekonomiku, stĺpec pre zahraničie a stĺpec, v ktorom sa bilancuje použitie a zdroje výrobkov a služieb.

8.87. Riadky tabuľky predstavujú rôzne kategórie transakcií, aktív a pasív, bilančných položiek a určitých agregovaných ukazovateľov.

Tabuľka 8.18 – Integrované ekonomické účty

Bežné účty

Použitie											
				S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Účty	Spolu	Výrobky a služby (zdroje)	Zahraničie	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Ver. správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a ostatné toky, stavy a bilančné položky
1. Účet produkcie/účet výrobkov a služieb zahraničia	499	499								P.7	Dovoz výrobkov a služieb
	540		540							P.6	Vývoz výrobkov a služieb
	3 604	3 604								P.1	Produkcia
	1 883			1 883	17	115	222	52	1 477	P.2	Medzispotreba
	133	133								D.21 – D.31	Dane mínus subvencie na produkty
	1 854			1 854	15	155	126	94	1 331	B.1g/B.1*g	Hrubá pridaná hodnota/hrubý domáci produkt
	222			222	3	23	27	12	157	P.51c	Spotreba fixného kapitálu
	1 632			1 632	12	132	99	82	1 174	B.1n/B.1*n	Čistá pridaná hodnota/čistý domáci produkt
	– 41		– 41							B.11	Saldo vývozu a dovozu výrobkov a služieb
II.1.1. Účet tvorby dôchodkov	1 150			1 150	11	11	98	44	986	D.1	Odmeny zamestnancov
	191		0	191						D.2 – D.3	Dane z produkcie a dovozu mínus subvencie
	133		0	133						D.21 – D.31	Dane z produktov mínus subvencie na produkty
	58		0	58	1	– 1	1	4	53	D.29 – D.39	Ostatné dane z produkcie mínus ostatné subvencie na produkciu
	452			452	3	84	27	46	292	B.2g	Hrubý prevádzkový prebytok
	61			61		61				B.3g	Hrubé zmiešané dôchodky
	238			238	0	69	0	34	135	B.2n	Čistý prevádzkový prebytok
	53			53		53				B.3n	Čisté zmiešané dôchodky

Použitie											
				S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Účty	Spolu	Výrobky a služby (zdroje)	Zahraničie	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Ver. správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a ostatné toky, stavy a bilančné položky
II.1.2. Účet rozdelenia prvotných dôchodkov	435		44	391	6	41	42	168	134	D.4	Dôchodky z majetku
	1 864			1 864	4	1 381	198	27	254	B.5g/B.5*g	Hrubé saldo prvotných dôchodkov/hrubý národný dôchodok
	1 642			1 642	1	1 358	171	15	97	B.5n/B.5*n	Čisté saldo prvotných dôchodkov/čistý národný dôchodok
II.2. Účet druhotného rozdelenia dôchodkov	213		1	212	0	178	0	10	24	D.5	Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.
	333		0	333		333				D.61	Čisté sociálne príspevky
	384		0	384	5	0	112	205	62	D.62	Sociálne dávky okrem naturálnych transferov
	299		16	283	2	71	136	62	12	D.7	Ostatné bežné transfery
	1 826			1 826	37	1 219	317	25	228	B.6g	Hrubý disponibilný dôchodok
	1 604			1 604	34	1 196	290	13	71	B.6n	Čistý disponibilný dôchodok
II.3 Účet prerozdelenia naturálnych dôchodkov	215			215	31		184			D.63	Naturálne sociálne transfery
	1 826			1 826	6	1 434	133	25	228	B.7g	Hrubý upravený disponibilný dôchodok
	1 604			1 604	3	1 411	106	13	71	B.7n	Čistý upravený disponibilný dôchodok
II.4. Účet použitia dôchodkov										B.6g	Hrubý disponibilný dôchodok
										B.6n	Čistý disponibilný dôchodok
	1 399			1 399	1	1 230	168			P.4	Skutočná konečná spotreba
	1 399			1 399	32	1 015	352			P.3	Výdavky na konečnú spotrebu
	11		0	11	0		0	11	0	D.8	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok
	427			427	5	215	– 35	14	228	B.8g	Hrubé úspory
	205			205	2	192	– 62	2	71	B.8n	Čisté úspory
	– 13		– 13							B.12	Saldo bežných transakcií so zahraničím

Zdroje											
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1				
	Transakcie a ostatné toky, stavy a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Ver. správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Zahraničie	Výrobky a služby (použitie)	Spolu	Účty
P.7	Dovoz výrobkov a služieb							499		499	I. Účet produkcie/účet výrobkov a služieb zahraničia
P.6	Vývoz výrobkov a služieb								540	540	
P.1	Produkcia	2 808	146	348	270	32	3 604			3 604	
P.2	Medzispotreba								1 883	1 883	
D.21 – D.31	Dane z produktov mínus subvencie na produkty						133			133	
B.1g/B.1*g	Hrubá pridaná hodnota/hrubý domáci produkt	1 331	94	126	155	15	1 854			1 854	II.1.1. Účet tvorby dôchodkov
P.51c	Spotreba fixného kapitálu	157	12	27	23	3	222			222	II.1.2. Účet rozdelenia prvotných dôchodkov
B.1n/B.1*n	Čistá pridaná hodnota/čistý domáci produkt	1 174	82	99	132	12	1 632			1 632	
B.11	Saldo vývozu a dovozu výrobkov a služieb							– 41		– 41	
D.1	Odmeny zamestnancov				1 154		1 154	2		1 156	
D.2 – D.3	Dane z produkcie a dovozu mínus subvencie			191			191	0		191	
D.21 – D.31	Dane z produktov mínus subvencie na produkty			133			133	0		133	
D.29 – D.39	Ostatné dane z produkcie mínus ostatné subvencie na produkciu			58			58	0		58	
B.2g	Hrubý prevádzkový prebytok	292	46	27	84	3	452			452	
B.3g	Hrubé zmiešané dôchodky				61		61			61	
B.2n	Čistý prevádzkový prebytok	135	34	0	69	0	238			238	
B.3n	Čisté zmiešané dôchodky				53		53			53	
D.4	Dôchodky z majetku	96	149	22	123	7	397	38		435	

		Zdroje									
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1				
	Transakcie a ostatné toky, stavy a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Ver. správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Zahraničie	Výrobky a služby (použitie)	Spolu	Účty
B.5g	Hrubé saldo prvotných dôchodkov/hrubý národný dôchodok	254	27	198	1 381	4	1 864			1 864	II.2. Účet druhotného rozdelenia dôchodkov
B.5n/B.5*n	Čisté saldo prvotných dôchodkov/čistý národný dôchodok	97	15	171	1 358	1	1 642			1 642	
D.5	Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.			213			213	0		213	
D.61	Čisté sociálne príspevky	66	213	50	0	4	333	0		333	
D.62	Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov				384		384	0		384	
D.7	Ostatné bežné transfery	6	62	104	36	36	244	55		299	
B.6g	Hrubý disponibilný dôchodok	228	25	317	1 219	37	1 826			1 826	II.3. Účet prerozdelenia naturálnych dôchodkov
B.6n	Čistý disponibilný dôchodok	71	13	290	1 196	34	1 604			1 604	
D.63	Naturálne sociálne transfery				215		215			215	
B.7g	Hrubý upravený disponibilný dôchodok	228	25	133	1 434	6	1 826			1 826	II.4. Účet použitia dôchodkov
B.7n	Čistý upravený disponibilný dôchodok	71	13	106	1 411	3	1 604			1 604	
B.6g	Hrubý disponibilný dôchodok	228	25	317	1 219	37	1 826			1 826	
B.6n	Čistý disponibilný dôchodok	71	13	290	1 196	34	1 604			1 604	
P.4	Skutočná konečná spotreba								1 399	1 399	
P.3	Výdavky na konečnú spotrebu								1 399	1 399	
D.8	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok				11		11	0		11	
B.8g	Hrubé úspory										
B.8n	Čisté úspory										
B.12	Saldo bežných transakcií so zahraničím										

Tabuľka 8.18 – Integrované ekonomické účty

Účty akumulácie

Zmeny aktív											
				S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Účty	Spolu	Výrobky a služby (zdroje)	Zahraničie	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Ver. správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a ostatné toky, stavy a bilančné položky
III.1.1. Účet zmien čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov										B.8n	Čisté úspory
										B.12	Saldo bežných transakcií so zahraničím
										D.9r	Kapitálové transfery, prijaté
										D.9p	Kapitálové transfery, platené (–)
	192		– 29	221	20	236	– 81	– 16	62	B.101	Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov
III.1.2. Účet nadobudnutia nefinančných aktív	414			414	5	55	38	8	308	P.5g	Tvorba hrubého kapitálu
	– 222			– 222	– 3	– 23	– 27	– 12	– 157	P.51c	Spotreba fixného kapitálu (–)
	28			28	0	2	0	0	26	P.52	Zmena stavu zásob
	10			10	0	5	3	0	2	P.53	Nadobudnutia mínus úbytok cenností
	0		0	0	1	4	2	0	– 7	NP	Nadobudnutie mínus úbytok neprodukovaných aktív
	0		– 10	10	– 4	174	– 103	– 1	– 56	B.9	Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)
III.2. Finančný účet	483		47	436	2	189	– 10	172	83	F	Čisté prírastky finančných aktív
	0		1	– 1			0	– 1		F.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)
	100		11	89	2	64	– 26	10	39	F.2	Obeživo a vklady
	95		9	86	– 1	10	4	66	7	F.3	Dlhové cenné papiere
	82		4	78	0	3	3	53	19	F.4	Pôžičky
	119		12	107	0	66	3	28	10	F.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov
	48		0	48	0	39	1	7	1	F.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk
	14		0	14	0	3	0	8	3	F.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie
	25		10	15	1	4	5	1	4	F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky

Zmeny aktív											
				S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Účty	Spolu	Výrobky a služby (zdroje)	Zahraničie	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Ver. správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a ostatné toky, stavy a bilančné položky
III.3.1. Účet ostatných zmien objemu aktív	33			33	0	0	7	0	26	K.1	Ekonomický vznik aktív
	– 11			– 11	0	0	– 2		– 9	K.2	Ekonomický zánik neprodukovaných aktív
	– 11			– 11	0	0	– 6	0	– 5	K.3	Straty spôsobené živelnými pohromami
	0			0	0	0	5	0	– 5	K.4	Konfiškácia majetku bez náhrady
	2			2	0	2	0	1	1	K.5	Ostatné zmeny objemu, inde nezahrnuté
	0			0	0	0	– 4	– 2	6	K.6	Zmeny klasifikácie
	13			13	0	0	0	– 1	14		Ostatné zmeny objemu spolu
											Z toho
	– 7			– 7	0	0	– 3	– 2	– 2	AN.1	Produkované nefinančné aktíva
	17			17	0	0	3	0	14	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva
	3			3	0	0	0	1	2	AF	Finančné aktíva a pasíva
										B.102	Zmeny čistého majetku v dôsledku ostatných zmien objemu aktív
III.3.2. Účet precenenia										K.7	Nominálne zisky a straty z držby
	280			280	8	80	44	4	144	AN	Nefinančné aktíva
	126			126	5	35	21	2	63	AN.1	Produkované nefinančné aktíva
	154		0	154	3	45	23	2	81	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva
	91		7	84	2	16	1	57	8	AF	Finančné aktíva a pasíva
										B.103	Zmeny čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov (+) a strát (–) z držby

Zmeny pasív a čistého majetku											
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1				
	Transakcie a ostatné toky, stavy a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Ver. správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Zahraničie	Výrobky a služby (použitie)	Spolu	Účty
B.8n	Čisté úspory	71	2	– 62	192	2	205			205	III.1.1. Účet zmien čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov
B.12	Saldo bežných transakcií so zahraničím							– 13		– 13	
D.9r	Kapitálové transfery, prijaté	33	0	6	23	0	62	4		66	
D.9p	Kapitálové transfery, platené (–)	– 16	– 7	– 34	– 5	– 3	– 65	– 1		– 66	
B.101	Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov	88	– 5	– 90	210	– 1	202	– 10		192	II.1.2. Účet nadobudnutia nefinančných aktív
P.5g	Tvorba hrubého kapitálu								414	414	
P.51c	Spotreba fixného kapitálu (–)								– 222		
P.52	Zmena stavu zásob								28	28	
P.53	Nadobudnutia mínus úbytok cenností								10	10	
NP	Nadobudnutie mínus úbytok neprodukovaných aktív								0		
B.9	Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)	– 56	– 1	– 103	174	– 4	10	– 10		0	III.2. Finančný účet
F	Čistý vznik pasív	139	173	93	15	6	426	57		483	
F.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)										
F.2	Obeživo a vklady		65	37			102	– 2		100	
F.3	Dlhové cenné papiere	6	30	38	0	0	74	21		95	
F.4	Pôžičky	21	0	9	11	6	47	35		82	
F.5	Majetkové účasti a podiely investičných fondov	83	22				105	14		119	
F.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk		48	0			48	0		48	
F.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	3	8	0	0	0	11	3		14	
F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	26		9	4		39	– 14		25	

Zmeny pasív a čistého majetku											
		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1				
	Transakcie a ostatné toky, stavy a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Ver. správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Zahraničie	Výrobky a služby (použitie)	Spolu	Účty
K.1	Ekonomický vznik aktív										II.3.1. Účet ostatných zmien objemu aktív
K.2	Ekonomický zánik neprodukovaných aktív										
K.3	Straty spôsobené živelnými pohromami										
K.4	Konfiškácia majetku bez náhrady										
K.5	Ostatné zmeny objemu, inde nezahrnuté	0	0	0	1	0	1			1	
K.6	Zmeny klasifikácie	0	0	2	0	0	2			2	
	Ostatné zmeny objemu	0	0	2	1	0	3			3	
	Z toho										
AN.1	Produkované nefinančné aktíva										
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva										
AF	Finančné aktíva a pasíva	0	0	2	1	0	3			3	
B.102	Zmeny čistého majetku v dôsledku ostatných zmien objemu aktív	14	– 1	– 2	– 1	0	10			10	
K.7	Nominálne zisky a straty z držby										II.3.2. Účet precenenia
AN	Nefinančné aktíva										
AN.1	Produkované nefinančné aktíva										
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva										
AF	Finančné aktíva a pasíva	18	51	7	0	0	76	15		91	
B.103	Zmeny čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov (+) a strát (–) z držby	134	10	38	96	10	288	4		292	

Tabuľka 8.18 – Integrované ekonomické účty

Súvahy
Aktíva

				S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		
Účty	Spolu	Výrobky a služby (zdroje)	Zahraničie	Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Ver. správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a ostatné toky, stavy a bilančné položky
IV.1. Počiatočná súvaha	4 621			4 621	159	1 429	789	93	2 151	AN	Nefinančné aktíva
	2 818			2 818	124	856	497	67	1 274	AN.1	Produkované nefinančné aktíva
	1 803			1 803	35	573	292	26	877	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva
	9 036		805	8 231	172	3 260	396	3 421	982	AF	Finančné aktíva a pasíva
										B.90	Čistý majetok
IV.2. Zmeny v súvahe											Zmeny aktív spolu
	480			480	11	115	57	– 4	301	AN	Nefinančné aktíva
	294			294	7	67	29	– 4	195	AN.1	Produkované nefinančné aktíva
	186			186	4	48	28	0	106	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva
	577		54	523	4	205	– 9	230	93	AF	Finančné aktíva a pasíva
										B.10	Zmeny čistého majetku spolu
										B.101	Úspory a kapitálové transfery
										B.102	Ostatné zmeny objemu aktív
										B.103	Nominálne zisky (+) a straty (–) z držby
IV.3. Konečná súvaha	5 101			5 101	170	1 544	846	89	2 452	AN	Nefinančné aktíva
	3 112			3 112	131	923	526	63	1 469	AN.1	Produkované nefinančné aktíva
	1 989			1 989	39	621	320	26	983	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva
	9 613		859	8 754	176	3 465	387	3 651	1 075	AF	Finančné aktíva a pasíva
										B.90	Čistý majetok

Pasíva a čistý majetok

		S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1				
	Transakcie a ostatné toky, stavy a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Ver. správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	Zahraničie	Výrobky a služby (použitie)	Spolu	Účty
AN	Nefinančné aktíva										IV.1. Počiatočná súvaha
AN.1	Produkované nefinančné aktíva										
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva										
AF	Finančné aktíva a pasíva	3 221	3 544	687	189	121	7 762	1 274		9 036	
B.90	Čistý majetok	– 88	– 30	498	4 500	210	5 090	– 469		4 621	
	Zmeny aktív spolu										IV.2. Zmeny v súvahe
AN	Nefinančné aktíva										
AN.1	Produkované nefinančné aktíva										
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva										
AF	Finančné aktíva a pasíva	157	224	102	16	6	505	72		577	
B.10	Zmeny čistého majetku spolu	237	4	– 54	304	9	500	– 6		494	
B.101	Úspory a kapitálové transfery	88	– 5	– 90	210	– 1	202	– 10		192	
B.102	Ostatné zmeny objemu aktív	14	– 1	– 2	– 1	0	10			10	
B.103	Nominálne zisky (+) a straty (–) z držby	134	10	38	96	10	288	4		292	
AN	Nefinančné aktíva										IV.3 Konečná súvaha
AN.1	Produkované nefinančné aktíva										
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva										
AF	Finančné aktíva a pasíva	3 378	3 768	789	205	127	8 267	1 346		9 613	
B.90	Čistý majetok	149	– 26	444	4 804	219	5 590	– 475		5 115	

AGREGOVANÉ UKAZOVATELE

8.88. Agregované ukazovatele sú súhrnné ukazovatele výsledku činnosti za celú ekonomiku a predstavujú kľúčové veličiny na účely makroekonomickej analýzy a porovnávaní v čase a priestore.

Hrubý domáci produkt v trhových cenách (HDP)

8.89. Hrubý domáci produkt v trhových cenách je konečným výsledkom výrobnej činnosti rezidentských výrobných jednotiek. Môže byť definovaný tromi spôsobmi:

a) výrobná metóda: HDP je súčet hrubej pridanej hodnoty rôznych inštitucionálnych sektorov alebo rôznych odvetví plus dane z produktov a mínus subvencie na produkty (ktoré nie sú alokované do sektorov a odvetví). Okrem toho je bilančnou položkou účtu produkcie za celú ekonomiku;

b) výdavková metóda: HDP je súčet konečného použitia výrobkov a služieb rezidentskými inštitucionálnymi jednotkami (konečná spotreba a tvorba hrubého kapitálu) plus vývoz a mínus dovoz výrobkov a služieb;

c) dôchodková metóda: HDP je súčet položiek uvedených na strane použitia účtu tvorby dôchodkov za celú ekonomiku (odmeny zamestnancov, dane z produkcie a dovozu mínus subvencie, hrubý prevádzkový prebytok a zmiešané dôchodky za celú ekonomiku).

8.90. Po odpočítaní spotreby fixného kapitálu od HDP získame čistý domáci produkt v trhových cenách (ČDP).

Prevádzkový prebytok za celú ekonomiku

8.91. Hrubý (alebo čistý) prevádzkový prebytok za celú ekonomiku je súčtom hrubých (alebo čistých) prevádzkových prebytkov jednotlivých odvetví alebo jednotlivých inštitucionálnych sektorov.

Zmiešané dôchodky za celú ekonomiku

8.92. Hrubé (alebo čisté) zmiešané dôchodky za celú ekonomiku sú totožné s hrubými (alebo čistými) zmiešanými dôchodkami sektora domácností.

Podnikateľské dôchodky za celú ekonomiku

8.93. Hrubé (alebo čisté) podnikateľské dôchodky za celú ekonomiku sú súčtom hrubých (alebo čistých) podnikateľských dôchodkov za jednotlivé sektory.

Národný dôchodok (v trhových cenách)

8.94. Hrubý (alebo čistý) národný dôchodok (v trhových cenách) predstavuje celkové prvotné dôchodky, ktoré prijali rezidentské inštitucionálne jednotky: odmeny zamestnancov, dane z produkcie a dovozu mínus subvencie, dôchodky z majetku (prijaté mínus platené), (hrubý alebo čistý) prevádzkový prebytok a (hrubé alebo čisté) zmiešané dôchodky.

Hrubý národný dôchodok (v trhových cenách) sa rovná HDP mínus prvotné dôchodky, ktoré rezidentské inštitucionálne jednotky platia nerezidentským inštitucionálnym jednotkám, plus prvotné dôchodky, ktoré rezidentské inštitucionálne jednotky prijali zo zahraničia.

Národný dôchodok nie je produkčný pojem, ale dôchodkový pojem, ktorý má väčšiu výpovednú hodnotu, ak je vyjadrený ako čistý, t. j. po odpočítaní spotreby fixného kapitálu.

Národný disponibilný dôchodok

8.95. Hrubý (alebo čistý) národný disponibilný dôchodok je súčtom hrubých (alebo čistých) disponibilných dôchodkov inštitucionálnych sektorov. Hrubý (alebo čistý) národný disponibilný dôchodok sa rovná hrubému (alebo čistému) národnému dôchodku (v trhových cenách) mínus bežné transfery (bežné dane z dôchodkov, majetku atď., sociálne príspevky, sociálne dávky a ostatné bežné transfery) platené nerezidentským jednotkám, plus bežné transfery, ktoré rezidentské jednotky prijali zo zahraničia.

Úspory

8.96. Tento agregovaný ukazovateľ meria tú časť národného disponibilného dôchodku, ktorá sa nepoužije na výdavky na konečnú spotrebu. Hrubé (alebo čisté) národné úspory sú sumou hrubých (alebo čistých) úspor rôznych inštitucionálnych sektorov.

Saldo bežných transakcií so zahraničím

8.97. Bilančná položka na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia predstavuje prebytok (ak je záporná) alebo deficit (ak je kladná) za celú ekonomiku, ktorý vyplýva z jeho bežných transakcií (obchod s výrobkami a službami, prvotné dôchodky, bežné transfery) so zahraničím.

Čisté pôžičky poskytnuté (+) alebo prijaté (–) za celú ekonomiku

8.98. Čisté pôžičky poskytnuté (+) alebo prijaté (–) za celú ekonomiku sú sumou čistých pôžičiek poskytnutých alebo prijatých inštitucionálnymi sektormi. Predstavujú čisté zdroje, ktoré celá ekonomika poskytuje zahraničiu (ak sú kladné) alebo prijíma zo zahraničia (ak sú záporné). Čisté pôžičky poskytnuté (+) alebo prijaté (–) za celú ekonomiku sa rovnajú, ale s opačným znamienkom, čistým pôžičkám prijatým (–) alebo poskytnutým (+) zahraničím.

Čistý majetok za celú ekonomiku

8.99. Čistý majetok za celú ekonomiku je súčet čistého majetku inštitucionálnych sektorov. Predstavuje hodnotu nefinančných aktív za celú ekonomiku mínus saldo finančných aktív a pasív zahraničia.

Výdavky a príjmy verejnej správy

Výdavky a príjmy verejnej správy sú definované odkazom na zoznam kategórií ESA.

8.100. Výdavky verejnej správy obsahujú nasledujúce kategórie ESA uvedené na strane použitia účtov verejnej správy s výnimkou D.3, ktoré sú uvedené na strane zdrojov účtov verejnej správy:

P.2 Medzispotreba

P.5 Tvorba hrubého kapitálu

D.1 Odmeny zamestnancov

D.29 Ostatné dane z produkcie, platené

D.3 Subvencie, platené

D.4 Dôchodky z majetku, platené

D.5 Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.

D.62 Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov

D.632 Naturálne sociálne transfery – nakúpená trhová produkcia

D.7 Ostatné bežné transfery

D.8 Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok

D.9p Kapitálové transfery, platené

NP Nadobudnutie mínus úbytok neprodukovaných aktív

Príjmy verejnej správy obsahujú nasledujúce kategórie ESA uvedené na strane zdrojov účtov verejnej správy s výnimkou D.39, ktorá je uvedená na strane použitia účtov verejnej správy:

P.11 Trhová produkcia

P.12 Produkcia na vlastné konečné použitie

P.131 Platby za netrhovú produkciu

D.2 Dane z produkcie a dovozu, prijaté

D.39 Ostatné subvencie na produkciu, prijaté

D.4 Dôchodky z majetku, prijaté

D.5 Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.

D.61 Čisté sociálne príspevky

D.7 Ostatné bežné transfery

D.9r Kapitálové transfery, prijaté

Rozdiel medzi príjmami verejnej správy a výdavkami verejnej správy predstavuje podľa definície čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–) sektora verejnej správy.

Transakcie D.41 (úroky), D.73 (bežné transfery v rámci verejnej správy), D.92 (investičné dotácie) and D.99 (ostatné kapitálové transfery) sú konsolidované. Ostatné transakcie nie sú konsolidované.

KAPITOLA 9

TABUĽKY DODÁVOK A POUŽITIA A SYSTÉM INPUT-OUTPUT TABULIEK

ÚVOD

9.01. Účelom tejto kapitoly je poskytnúť prehľad o tabuľkách dodávok a použitia a o systéme input-output tabuliek.

9.02. Jadrom systému input-output tabuliek sú tabuľky dodávok a použitia v bežných cenách a cenách predchádzajúceho roku. Systém je doplnený symetrickými input-output tabuľkami, ktoré sú odvodené od tabuliek dodávok a použitia použitím predpokladov alebo dodatočných údajov.

Tabuľky dodávok a použitia a symetrické input-output tabuľky môžu byť rozšírené a upravené na špecifické účely, ako napríklad účty produktivity, účty pracovnej sily, štvrťročné účty, regionálne účty a účty životného prostredia v menovom alebo fyzickom vyjadrení.

9.03. Tabuľky dodávok a použitia predstavujú matice, ktoré opisujú hodnoty transakcií s produktmi v národnej ekonomike roztriedené podľa typu produktu a odvetvia. Tieto tabuľky zobrazujú:

a) nákladovú štruktúru produkcie a dôchodkov vytvorených v procese produkcie;

b) toky výrobkov a služieb vyprodukovaných v národnej ekonomike;

c) toky výrobkov a služieb medzi domácou ekonomikou a zahraničím. Na potreby analýzy v európskom kontexte je potrebné rozlišovať medzi tokmi v rámci Únie a tokmi s krajinami mimo Únie.

9.04. Tabuľka dodávok zobrazuje dodávky výrobkov a služieb podľa produktov a podľa výrobného odvetvia a rozlišuje ponuku medzi domácimi odvetviami a dovozom. Schematický nákres tabuľky dodávok je v tabuľke 9.1.

Tabuľka 9.1 – Schematický nákres tabuľky dodávok

Dodávky	Výrobné odvetvia	Zahraničie	Spolu
Produkty	Hodnoty produkcie	Hodnoty dovozu	Ponuka spolu podľa produktu
Spolu	Celková produkcia odvetvia	Dovoz spolu	Ponuka spolu

9.05. Tabuľka použitia znázorňuje použitie výrobkov a služieb roztriedené podľa produktu a podľa druhu použitia. Použitia znázornené v stĺpcoch sú takéto:

a) medzispotreba podľa odvetví;

b) výdavky na konečnú spotrebu: domácnosti, verejný sektor a NZISD;

c) tvorba hrubého kapitálu a

d) vývoz.

V stĺpcoch v rámci medzispotreby podľa odvetví znázorňuje tabuľka zložky hrubej pridanej hodnoty takto:

a) odmeny zamestnancov;

b) ostatné dane po odpočítaní subvencií na produkciu;

c) čistý zmiešaný dôchodok, čistý prevádzkový prebytok a spotreba fixného kapitálu.

Schematický nákres tabuľky použitia je uvedený ďalej v tabuľke 9.2.

Tabuľka 9.2 – Schematický nákres tabuľky použitia

Použitia	Odvetvia	Konečná spotreba	Tvorba hrubého kapitálu	Zahraničie	Spolu
Produkty					
Spolu	Medzispotreba	Konečná spotreba	Tvorba hrubého kapitálu	Vývoz	Použitie spolu
Zložky pridanej hodnoty	Odmeny zamestnancov Ostatné dane po odpočítaní subvencií Čistý prevádzkový prebytok Spotreba fixného kapitálu				

9.06. V tabuľkách dodávok a použitia sa uplatňujú tieto účtovné vzťahy:

a) pre každé odvetvie sa produkcia rovná medzispotrebe plus hrubá pridaná hodnota;

b) pre každý produkt sa ponuka rovná súčtu všetkého použitia, čo je znázornené v bilančnom riadku v rámci ponuky a použitia.

Tento vzťah platí iba vtedy, ak sú dodávky a použitie vyjadrené na rovnakom hodnotiacom základe, t. j. obidve sú vyjadrené v kúpnych cenách alebo obidve sú vyjadrené v základných cenách (pozri odseky 9.30 až 9.33).

Pre každý produkt teda platí:

dodávky vyjadrené v kúpnych cenách sa rovnajú

produkcii v základných cenách

plus dovoz v základných cenách

plus obchodné a dopravné marže

plus dane po odpočítaní subvencií na produkty,

čo sa rovná použitiu produktu vyjadreného v kúpnych cenách, čo sa rovná

medzidopytu po produkte

plus výdavky na konečnú spotrebu

plus tvorba hrubého kapitálu

plus vývoz.

Na úrovni celej ekonomiky sa celkový medzidopyt rovná celkovej medzispotrebe, súčet obchodných a dopravných marží sa rovná nule v rámci celej ekonomiky, pretože sú kompenzované výstupom hraničných odvetví, a preto možno tento vzťah vyjadriť takto:

produkcia + dovoz + dane z produktov po odpočítaní subvencií na produkty = medzispotreba + konečná spotreba + tvorba hrubého kapitálu + vývoz,

preto

produkcia – medzispotreba + dane z produktov po odpočítaní subvencií na produkty

= konečná spotreba + tvorba hrubého kapitálu + vývoz po odpočítaní dovozu,

čo znázorňuje rovnosť produkčnej a výdavkovej metódy merania HDP;

c) hrubá pridaná hodnota ako rozdiel medzi produkciou a medzispotrebou podľa odvetví. Rovná sa súčtu vytvorených dôchodkov. Hrubá pridaná hodnota sa teda rovná súčtu odmien zamestnancov, spotreby fixného kapitálu, čistého prevádzkového prebytku/zmiešaného dôchodku a ostatných daní po odpočítaní subvencií na produkciu. To umožňuje skontrolovať súlad dôchodkovej metódy merania HDP s produkčnou metódou.

9.07. Tabuľky dodávok a použitia sú ústredným rámcom pre analýzy odvetví, ako napríklad analýza produkcie, pridanej hodnoty, odmien zamestnancov, zamestnanosti, prevádzkového prebytku/zmiešaného dôchodku, daní (po odpočítaní subvencií) z produkcie, tvorby hrubého fixného kapitálu, spotreby fixného kapitálu a stavu kapitálu.

9.08. Tabuľky dodávok a použitia obsahujú toky na týchto účtoch:

a) účet výrobkov a služieb;

b) účet produkcie;

c) účet tvorby dôchodkov.

Tieto účty znázorňujú tvorbu dôchodkov a ponuku a použitie výrobkov a služieb podľa inštitucionálnych sektorov. Tabuľky dodávok a použitia môžu dopĺňať túto informáciu tým, že znázorňujú rozčlenenie podľa odvetví a zmeny v objeme a cenách. Informácie podľa inštitucionálnych sektorov v rámci sektorových účtov a informácie podľa odvetví v rámci tabuliek dodávok a použitia môžu byť prepojené prostredníctvom tabuľky krížovej klasifikácie, ako je uvedené v tabuľke 9.3.

Tabuľka 9.3 – Tabuľka, ktorou sa prepája tabuľka dodávok a použitia so sektorovými účtami

	Odvetvia (NACE)	Spolu
Sektor		
S.11 Nefinančné korporácie		
Medzispotreba		
Hrubá pridaná hodnota		
Odmeny zamestnancov		
Ostatné dane po odpočítaní subvencií na produkciu		
Spotreba fixného kapitálu		
Čistý prevádzkový prebytok/zmiešané dôchodky		
Produkcia		
Tvorba hrubého fixného kapitálu		
Stav fixných aktív		
Zamestnanosť		
S.12 Finančné korporácie		
Medzispotreba		
…		
Zamestnanosť		
S.13 Verejná správa		
S.14 Domácnosti		

	Odvetvia (NACE)	Spolu
S.142 Samostatne zárobkovo činné osoby		
Služby obytných jednotiek obývaných vlastníkmi		
S.15 NZISD		
Súčty sektorov		
Medzispotreba		
…		
Zamestnanosť		

9.09. V tabuľke 9.4 je znázornená symetrická input-output tabuľka, ktorá je maticou znázorňujúcou, ako sa dodávky zhodujú s použitiami prostredníctvom kategorizácie produkcie podľa produktu alebo podľa odvetvia a podrobných transakcií medzispotreby a konečných použití. Medzi symetrickou input-output tabuľkou a tabuľkou použitia je jeden hlavný koncepčný rozdiel: v tabuľke použitia znázorňujú položky spôsob použitia produktov na medzispotrebu podľa odvetví, kým v symetrickej input-output tabuľke existujú dve alternatívne prezentácie:

a) položky znázorňujú spôsob použitia produktov na medzispotrebu pri výrobe produktov alebo

b) položky znázorňujú spôsob použitia produkcie odvetvia na medzispotrebu iných odvetví pri tvorbe produkcie odvetvia.

V symetrickej input-output tabuľke sa teda v riadkoch, ako aj v stĺpcoch používa buď klasifikácia podľa produktu, alebo klasifikácia podľa odvetví.

Tabuľka 9.4 – Schematické znázornenie symetrickej input-output tabuľky pre produkty

	Vyrobený produkt	Konečná spotreba	Tvorba hrubého kapitálu	Zahraničie	Spolu
Použité produkty	Medzispotreba	Konečná spotreba domácností, NZISD a verejného sektora	Tvorba hrubého kapitálu	Vývoz	
Spolu					
Zložky hrubej pridanej hodnoty					
Zahraničie					
Spolu					

9.10. Väčšina štatistických informácií, ktoré možno získať od výrobných jednotiek, vyjadruje, aký druh výrobkov tieto jednotky vyrobili a predali, a spravidla menej podrobne, aký druh výrobkov nakúpili a použili. Formát tabuliek dodávok a použitia je navrhnutý tak, aby vyhovoval tomuto typu štatistických informácií (t. j. použitie produktov podľa odvetví).

9.11. Naproti tomu informácie v členení podľa produktov alebo podľa odvetví, ktoré sú potrebné pre symetrické input-output tabuľky, často nie sú k dispozícii. Napríklad odvetvové zisťovania spravidla poskytujú informácie o druhoch výrobkov, ktoré sa použili vo výrobnom procese, a o produktoch, ktoré sa vyrobili a predali. Informácie o vstupoch použitých pri výrobe špecifických produktov nie sú spravidla dostupné.

9.12. Informácie usporiadané do tabuliek dodávok a použitia sú východiskom pre vytvorenie analytickejšej formy symetrických input-output tabuliek. Informácie o odvetviach podľa produktov v tabuľkách dodávok a použitia sa môžu previesť do symetrických tabuliek pridaním dodatočných informácií o štruktúrach vstupov alebo predpokladaním identických štruktúr vstupov alebo trhových podielov produktov alebo odvetví.

9.13. V tabuľkách dodávok a použitia a v systéme input-output tabuliek sa združujú tri rôzne úlohy:

— opis,

— štatistický nástroj,

— analytický nástroj.

OPIS

9.14. Tabuľky dodávok a použitia poskytujú systematický opis tvorby dôchodku, dodávok produktov a použitia podľa odvetví. Vývoj vstupov a výstupov výrobných procesov jednotlivých odvetví je znázornený v kontexte národnej ekonomiky, t. j. vzhľadom na výrobné procesy ostatných domácich odvetví a zahraničia a výdavkov na konečnú spotrebu.

Hlavnou úlohou tabuliek dodávok a použitia je znázorniť zmeny v štruktúre ekonomiky, napríklad zmeny v dôležitosti rôznych odvetví, zmeny v použitých vstupoch a vyrobených výstupoch a zmeny v zložení výdavkov na konečnú spotrebu, tvorbe hrubého kapitálu, dovozu a vývozu. Do takýchto zmien sa môže premietať vývoj, ako napríklad globalizácia, outsourcing, inovácie a zmeny v nákladoch na pracovnú silu, dane, ceny ropy a výmenné kurzy.

Tabuľky dodávok a použitia v cenách predchádzajúceho roku sa používajú na zostavovanie štatistík rastu objemu HDP, na opis zmien v ekonomickej štruktúre v nominálnom alebo objemovom vyjadrení. Poskytujú takisto rámec, v ktorom sa uvádzajú zmeny cien v ekonomike a zmeny v mzdových nákladoch.

ŠTATISTICKÝ NÁSTROJ

9.15. Použitie informácií o produkcii, výdavkoch a dôchodkoch pri zostavovaní tabuliek dodávok a použitia a zosúladenie nekonzistentných odhadov vytvára spoľahlivý a vyvážený súbor národných účtov, zahŕňajúci odhady kľúčových agregátov, ako sú napríklad HDP v bežných cenách a v cenách predchádzajúceho roku.

9.16. Pri meraní HDP v trhových cenách sa môžu uplatňovať tri základné metódy: produkčná metóda, výdavková metóda a dôchodková metóda. Tieto tri rôzne metódy sa používajú pri zostavovaní tabuliek dodávok a použitia takto:

a) Podľa produkčnej metódy sa HDP vyjadrený v trhových cenách rovná produkcii v základných cenách mínus medzispotreba v kúpnych cenách, plus dane (po odpočítaní subvencií) z produktov.

b) Podľa výdavkovej metódy sa HDP vyjadrený v trhových cenách rovná súčtu kategórií konečného použitia mínus dovoz: výdavky na konečnú spotrebu + tvorba hrubého kapitálu + vývoz – dovoz.

c) Podľa dôchodkovej metódy sa HDP vyjadrený v trhových cenách rovná súčtu odmien zamestnancov, spotrebe fixného kapitálu, ostatných daní po odpočítaní subvencií na produkciu a čistého prevádzkového prebytku/zmiešaného dôchodku plus dane po odpočítaní subvencií na produkty.

Jednotný odhad HDP v trhových cenách sa odvodzuje vtedy, keď sú tabuľky dodávok a použitia vybilancované.

9.17. Tabuľky dodávok a použitia sú obzvlášť užitočné pri odhadoch HDP, ktorý je vyjadrený v trhových cenách na základe produkčnej a výdavkovej metódy. Hlavnými zdrojmi údajov sú podnikové zisťovania a administratívne údaje, ako napríklad záznamy o DPH a spotrebných daniach. Tabuľky dodávok a použitia sa používajú na zlúčenie informácií získaných na základe produkčnej a výdavkovej metódy a na bilancovanie dodávok a použitia na úrovni produktu. Ponuka špecifického produktu sa v tejto metóde počíta a prideľuje na rôzne použitia, ako napríklad na výdavky na konečnú spotrebu domácností, medzispotrebu a vývoz. Dôchodková metóda neposkytuje rovnako spoľahlivé možnosti bilancovania, pretože prevádzkový prebytok a zmiešaný dôchodok sa spravidla odhadujú ako rezíduum na základe informácií získaných z ostatných dvoch metód. Touto dôchodkovou metódou sa však zlepšuje bilancovanie tabuliek dodávok a použitia, keď možno odhadnúť štruktúru zložiek dôchodku z výrobných faktorov. Konzistentnosť tabuliek dodávok a použitia so sektorovými účtami sa môže skontrolovať prostredníctvom tabuliek prepojenia, ako je uvedené v tabuľke 9.3. Toto porovnanie môže pomôcť pri odhade HDP v trhových cenách porovnaním informácií z účtov zisku a strát spoločností s odhadmi za rovnocenné odvetvie.

9.18. Tabuľky dodávok a použitia sa používajú na rôzne štatistické účely:

a) identifikovanie chýbajúcich zdrojov údajov a nesúladov v zdrojoch údajov;

b) odhady prostredníctvom zostatkových hodnôt, napríklad odhad konečnej spotreby špecifických produktov ako zostatok po alokovaní ostatných použití produktov;

c) odhady na základe extrapolácie údajov základného obdobia na neskoršie obdobia, pre ktoré sú dostupné menej spoľahlivé údaje. Napríklad ročné údaje sa môžu odhadnúť na základe podrobných údajov o dodávkach a použití z referenčného roku a neskoršie štvrťročné údaje sa môžu odhadovať extrapoláciou vychádzajúcou z referenčného obdobia;

d) kontrolu a zlepšenie konzistentnosti, hodnovernosti a úplnosti údajov v tabuľkách dodávok a použitia a odvodených údajoch, ako napríklad údaje na účtoch produkcie. V dôsledku toho sa proces bilancovania neobmedzuje iba na tabuľky dodávok a použitia v bežných cenách:

1. s pomocou tabuliek, ako je napríklad tabuľka 9.3, ktoré znázorňujú prepojenie so sektorovými účtami, možno priamo zo systému dodávok a použitia a z údajov z nezávislých zdrojov použitých v sektorových účtoch porovnať odhady produkcie, výdavkov a dôchodku. Zosúladenie údajov v tomto štádiu zaručuje, že po vybilancovaní dodávok a použitia sa dosiahne súlad medzi tabuľkami dodávok a použitia a sektorovými účtami;

2. odvodením symetrických input-output tabuliek z tabuliek dodávok a použitia sa môže spätne odhaliť nesúlad v údajoch a slabé miesta v tabuľkách dodávok a použitia;

3. zostavením tabuliek dodávok a použitia v bežných cenách a v objemovom vyjadrení za dva alebo viac rokov možno zároveň bilancovať odhady zmien objemov, hodnôt a cien: to predstavuje hlavné rozšírenie efektívnosti rámca dodávok a použitia v porovnaní so zostavovaním a bilancovaním tabuliek dodávok a použitia iba za jeden rok samostatne v bežných cenách;

e) váženie a výpočet indexov a meranie cien a objemu, napríklad HDP prostredníctvom prepočtu konečného použitia podľa produktov alebo HDP uplatnením metódy dvojitej deflácie podľa odvetví. Deflácia sa vykonáva na čo najnižšej možnej úrovni agregácie transakcií v súlade so spoľahlivými odhadmi pohybov cien z týchto dôvodov:

1. vo všeobecnosti budú ukazovatele cien a objemu reprezentatívnejšie na nízkej úrovni agregácie;

2. zmena kvality sa môže lepšie merať na nižšej úrovni agregácie, napríklad sa môžu zohľadniť zmeny v zložení dodávok alebo použitia skupiny produktov;

3. cenové indexy dostupné z cenových štatistík sú často indexy Laspeyresovho typu. Námietky, že sa uplatňujú namiesto teoreticky vhodnejších indexov Paascheho typu, majú nižšiu závažnosť, ak sa tieto indexy používajú na nižšej úrovni agregácie.

Bilancovanie dodávok a použitia produktu sa vykonáva ľahšie, keď je počet rozlišovaných produktov vyšší a na tejto úrovni sú dostupné zdrojové údaje. Kvalita bilancovaných výsledkov tak bude vyššia, čo platí najmä v prípade, že existujú nedostatky v údajoch.

ANALYTICKÝ NÁSTROJ

9.19. Hlavná analytická sila input-output tabuliek je v tom, že umožňujú meranie nielen prvotných účinkov, keď dochádza napríklad k zmenám cien energie alebo nákladom na pracovnú silu, ale takisto druhotných a nepriamejších účinkov. Napríklad významné zvýšenie cien energie ovplyvní nielen energeticky náročné odvetvia, ale aj tie odvetvia, ktoré používajú výstupy vyrobené výrobcami s vysokou spotrebou energie. Takéto nepriame účinky môžu byť veľmi dôležité, pretože sú niekedy významnejšie ako priame účinky.

PODROBNEJŠÍ POHĽAD NA TABUĽKY DODÁVOK A POUŽITIA

Klasifikácie

9.20. V tabuľkách dodávok, použitia a input-output tabuľkách sa pre odvetvia používa klasifikácia NACE a pre produkty sa používa CPA; tieto klasifikácie sú navzájom úplne zosúladené: na každej úrovni agregácie zobrazuje CPA hlavné produkty odvetví podľa klasifikácie NACE.

9.21. V tabuľkách dodávok a použitia je klasifikácia produktov minimálne v takom členení ako klasifikácia odvetví, t. j. tri úrovne CPA a dve úrovne klasifikácie NACE.

9.22. Klasifikácie odvetví a produktov sa môžu zakladať na troch odlišných typoch kritérií: kritérium ponuky, kritérium dopytu a veľkosť. Na analýzu produktivity sú v zásade produkty a ich výrobcovia klasifikovaní podľa typu produkčného procesu. Na analýzu dopytu sú produkty klasifikované podľa podobnosti účelu, napríklad luxusné výrobky sú zoskupené spolu alebo podľa podobnosti marketingového vzťahu, ako napríklad typ predajnej siete. V input-output analýze sa rovnaká klasifikácia produktov alebo odvetví používa pre ponuku aj dopyt. Klasifikácia je definovaná tak, aby každá trieda nezahŕňala príliš malú ani príliš veľkú časť ekonomiky. V medzinárodnej klasifikácii to znamená, že kvantitatívna dôležitosť väčšiny tried je v mnohých krajinách významná.

9.23. Klasifikácie odvetví a produktov sú v národných účtoch nevyhnutne založené na zmesi takýchto kritérií a takisto na historickom dedičstve. Sú prevažne definované z pohľadu výrobcov, a preto sa menej hodia na analýzu dodávok a použitia. Spracovatelia a používatelia údajov národných účtov o odvetviach a produktoch by mali mať dobrý prehľad o tom, čo je v skutočnosti zahrnuté a čo vyňaté z každej skupiny, a o dôsledkoch, ktoré z toho vyplývajú. Napríklad do odvetvia realitných činností patria služby spojené s obytnými jednotkami obývanými vlastníkmi a z odvetvia poistenia sú vyňaté fondy sociálneho poistenia.

9.24. Miestne KAU v rámci jedného odvetvia môžu mať rôzne výrobné procesy. Môžu sa sem premietnuť podstatné rozdiely vo vertikálnom začlenení pomocných činností, ako je napríklad upratovanie, doprava, administratívne a stravovacie služby dodávané externe, prenájom strojov, sprostredkovanie pracovnej sily agentúrami dočasného zamestnávania a marketing. Do toho sa takisto môžu premietnuť rozdiely medzi legálnymi a nelegálnymi výrobcami alebo medzi výrobcami z rôznych regiónov.

9.25. Klasifikácie odvetví a produktov sa pravidelne aktualizujú z dôvodov meniacej sa ekonomickej dôležitosti rôznych odvetví a produktov, zmien vo výrobných procesoch a vzhľadu nových produktov. Je však potrebné nájsť rovnováhu medzi prispôsobovaním sa zmenám v ekonomike a potrebou porovnateľnosti údajov v čase spolu s nákladmi spojenými s takýmito veľkými zmenami pre spracovateľov a používateľov údajov.

9.26. Klasifikácia produktov je vo všeobecnosti v tabuľkách dodávok a použitia podrobnejšia ako klasifikácia odvetví. Existujú na to štyri dôvody:

a) dostupné údaje o produktoch sú často oveľa väčšmi podrobnejšie ako údaje o odvetviach;

b) produkcia charakteristická pre jedno odvetvie môže byť predmetom podstatne odlišných daňových režimov a cien, napríklad v prípade cenovej diskriminácie. Rozlišovanie rôznych produktov je prínosom pre zostavovanie tabuliek a analýzu;

c) na zabezpečenie vysokej kvality prepočtov a odhadov meraní v objemovom vyjadrení sú skupiny výrobkov rovnorodé a dobre prepojené s dostupnými cenovými deflátormi;

d) na zaistenie transparentnosti procesu zostavovania tabuliek sú potrebné samostatné produkty, aby sa odhalili hlavné špecifické pravidlá platné v národných účtoch, ako napríklad pre služby spojené s obytnými jednotkami obývanými vlastníkmi, poistenie a trhovú a netrhovú produkciu jednotiek verejného sektora.

9.27. Rozlišovanie medzi trhovou produkciou, produkciou na vlastné konečné použitie a netrhovou produkciou sa používa iba v prípade celkovej produkcie podľa odvetví; takéto rozlišovanie sa nevyžaduje pre každú skupinu produktov.

9.28. Rozlišovanie medzi trhovými výrobcami, výrobcami na vlastné konečné použitie a netrhovými výrobcami sa používa pre odvetvia v prípade, keď existujú takéto rôzne druhy výrobcov. Preto sa takéto rozlišovanie na podkategórie spravidla používa iba vo veľmi obmedzenom počte odvetví, ako je napríklad zdravotníctvo a vzdelávanie.

9.29. Na analýzu ekonomiky členských štátov z európskej perspektívy alebo na odvodenie tabuliek dodávok a použitia za celú EÚ sa dovoz a vývoz ďalej rozdeľuje na:

a) toky v rámci EÚ, kde sa rozlišuje medzi tokmi v rámci Európskej menovej únie a s ostatnými členskými štátmi;

b) dovoz z krajín mimo EÚ a vývoz do krajín mimo EÚ.

Princípy oceňovania

9.30. V tabuľke dodávok sa toky výrobkov a služieb oceňujú v základných cenách. V tabuľke použitia sa toky výrobkov a služieb oceňujú v kúpnych cenách. Aby sa dosiahol súlad v oceňovaní v rámci tabuliek dodávok a použitia, tabuľka 9.5 znázorňuje prevod dodávok v základných cenách na dodávky v kúpnych cenách. Keďže sa dodávky rovnajú použitiu produktov, existujú dva vzťahy:

a) dodávky v kúpnych cenách sa rovnajú použitiu v kúpnych cenách;

b) dodávky v základných cenách sa rovnajú použitiu v základných cenách.

9.31. Hrubá pridaná hodnota sa zaznamenáva v základných cenách. Je to produkcia ocenená v základných cenách po odpočítaní medzispotreby ocenenej v kúpnych cenách.

9.32. Hrubá pridaná hodnota vyjadrená v cenách výrobných faktorov sa v ESA nepoužíva. Možno ju však odvodiť z pridanej hodnoty vyjadrenej v základných cenách odpočítaním ostatných daní (po odpočítaní subvencií) z produkcie.

9.33. Prevod dodávok v základných cenách na dodávky vyjadrené v kúpnych cenách zahŕňa:

a) prerozdelenie obchodných marží;

b) prerozdelenie dopravných marží;

c) pripočítanie daní z produktov (okrem odpočítateľnej DPH);

d) odpočítanie subvencií na produkty.

Podobný prevod sa uplatňuje na transformáciu použitia vyjadreného v kúpnych cenách na použitie vyjadrené v základných cenách; to však bude zahŕňať odpočítanie daní z produktov a pripočítanie subvencií na produkty. Tabuľky 9.8 a 9.9 znázorňujú prevod podrobnejšie. Tieto tabuľky môžu slúžiť aj na analytické účely, ako napríklad na analýzu cien a analýzu dôsledkov zmeny sadzieb daní z produktov.

9.34. Nižšie uvedené tabuľky sú teda výsledkom procesu bilancovania:

a) tabuľky dodávok a použitia 9.5 a 9.6 zobrazujúce konečné výsledky bilancovania celkových hodnôt dodávok a použitia podľa produktov v kúpnych cenách;

b) tabuľky obchodných a dopravných marží (tabuľka 9.7) a daní (po odpočítaní subvencií) z produktov (tabuľka 9.8).

Tabuľka 9.5 – Tabuľka dodávok v základných cenách a premeny na kúpne ceny

Dodávky	Odvetvia (NACE) 1 – 2 – 3 – 4 –…	Zahraničie	Dodávky spolu v základných cenách	Obchodné a dopravné marže	Dane po odpočítaní subvencií na produkty	Dodávky spolu v kúpnych cenách
Produkty (CPA) 1. 2. 3. 4.	Produkcia podľa produktov a odvetví	Dovoz podľa produktov (CIF)	Dodávky spolu podľa produktov			
Spolu	Produkcia spolu podľa odvetví			0		
Trhová produkcia				0		
Produkcia na vlastné konečné použitie		0		0		
Netrhová produkcia		0		0		

Tabuľka 9.6 – Tabuľka použitia v kúpnych cenách

Použitia	Odvetvia (NACE) 1 – 2 – 3 – 4 –…	Konečná spotreba	Tvorba hrubého kapitálu	Zahraničie	Spolu
Produkty (CPA) 1. 2. 3. 4. ….	Medzispotreba produktov podľa odvetví	Výdavky na konečnú spotrebu podľa produktov a podľa: a) domácností b) NZISD c) verejnej správy	Tvorba hrubého kapitálu podľa výrobkov a podľa: a) tvorby hrubého fixného kapitálu b) zmien cenností c) zmien stavu zásob	Vývoz podľa produktov (FOB)	Použitie spolu podľa produktov
Spolu	Medzispotreba spolu podľa odvetví	Konečná spotreba spolu	Tvorba hrubého kapitálu spolu	Vývoz spolu	Použitie výrobkov spolu
Odmeny zamestnancov Ostatné dane z produkcie po odpočítaní subvencií Spotreba fixného kapitálu Čistý prevádzkový prebytok Zmiešaný dôchodok	Zložky hrubej pridanej hodnoty podľa odvetví				
Spolu	Vstupy spolu podľa odvetví				
Doplňujúce informácie Tvorba hrubého fixného kapitálu Stav fixného kapitálu Zamestnanosť					

Obchodné a dopravné marže

Tabuľka 9.7 – Obchodné a dopravné marže – dodávky

	Obchodné a dopravné marže pri dodávkach produktov			
	Veľkoobchod	Maloobchod	Doprava	Obchodné a dopravné marže
Produkty (CPA) 1. 2. 3. 4.				Obchodné a dopravné marže na celkové dodávky podľa produktov
Spolu	Veľkoobchod spolu	Maloobchod spolu	Doprava spolu	Marže pri dodávkach podľa produktov spolu

Tabuľka 9.7 – Obchodné a dopravné marže – použitie (pokračovanie)

	Obchodné a dopravné marže pri použití produktov					
		Odvetvia (NACE) 1 – 2 – 3 – 4 –…	Konečná spotreba	Tvorba hrubého kapitálu	Vývoz	Obchodné a dopravné marže
Produkty (CPA) 1. 2. 3. 4.		Obchodné a dopravné marže na medzispotrebu podľa produktov a odvetví	Obchodné a dopravné marže na výdavkoch na konečnú spotrebu podľa produktov a podľa: a) domácností b) NZISD c) verejnej správy	Obchodné a dopravné marže na tvorbu hrubého kapitálu podľa produktov a podľa: a) tvorby hrubého fixného kapitálu b) zmien cenností c) zmien stavu zásob	Obchodné a dopravné marže pri vývoze	Obchodné a dopravné marže na celkové použitie podľa produktov
Spolu		Obchodné a dopravné marže pre medzispotrebu spolu podľa odvetví	Obchodné a dopravné marže na konečnú spotrebu spolu	Obchodné a dopravné marže na tvorbu hrubého kapitálu spolu	Obchodné a dopravné marže pri vývoze spolu	Marže na použitie podľa produktov spolu

9.35. Súčasťou prevodu tabuliek dodávok v základných cenách na tabuľky dodávok v kúpnych cenách a prevodu tabuliek použitia v kúpnych cenách na tabuľky použitia v základných cenách je prerozdelenie obchodných marží. Ocenenie v základných cenách znamená, že obchodné marže sa zaznamenávajú ako súčasť obchodu s produktmi, kým ocenenie v kúpnych cenách znamená, že obchodné marže bolo rozdelené medzi produkty, na ktoré sa vzťahuje. Rovnaká situácia platí aj pre dopravné marže.

9.36. Celkové obchodné marže podľa produktov sa rovnajú celkovým obchodným maržám podľa odvetví obchodu plus obchodné marže podľa ostatných odvetví. Rovnaký vzťah platí aj pre dopravné marže.

9.37. Dopravné marže obsahujú všetky dopravné náklady, ktoré platí kupujúci osobitne a ktoré sa započítavajú do použitia produktov vyjadreného v kúpnych cenách, ale nezapočítavajú sa do základných cien, v ktorých je vyjadrená produkcia výrobcov, ani do obchodných marží veľkoobchodníkov alebo maloobchodníkov. Takéto dopravné marže zahŕňajú najmä:

a) dopravu výrobkov z miesta, kde boli vyrobené, na miesto, kde kupujúci prevezme ich dodávku v prípade, že výrobca platí za dopravu tretej strane, a ak táto suma je kupujúcemu fakturovaná osobitne;

b) dopravu výrobkov organizovanú výrobcom alebo veľkoobchodníkom, alebo maloobchodníkom takým spôsobom, že kupujúci musí zaplatiť dopravné náklady osobitne aj vtedy, keď dopravu uskutoční sám výrobca alebo veľkoobchodník, alebo maloobchodník.

9.38. Všetky ostatné náklady spojené s dopravou výrobkov sa nezaznamenávajú ako dopravné marže, napríklad:

a) ak výrobca prepravuje výrobky sám, potom sa takéto dopravné náklady započítavajú do základných cien výrobcovej produkcie; táto doprava predstavuje pomocnú činnosť a individuálne náklady na dopravu sa nepovažujú za dopravné náklady;

b) ak si výrobca zabezpečí dopravu výrobkov bez toho, aby sa dopravné služby fakturovali osobitne, potom sa takéto dopravné náklady započítavajú do základných cien výrobcovej produkcie; takéto dopravné náklady sú identifikovateľné a zaznamenajú sa ako súčasť medzispotreby výrobcu;

c) ak veľkoobchodníci alebo maloobchodníci organizujú premiestnenie výrobkov z miesta prevzatia dodávky na miesto, kde ju prevezme iný kupujúci, potom si príslušné náklady započítajú do obchodnej marže vtedy, ak kupujúcemu neúčtujú osobitný poplatok za dopravu. Tak ako v prípade výrobcov, takéto náklady predstavujú pomocnú činnosť veľkoobchodníkov alebo maloobchodníkov alebo nákup medzislužby, a teda sú súčasťou obchodných marží, a nie dopravných marží;

d) ak si domácnosť kupuje výrobky na účely konečnej spotreby a prepravu zabezpečuje tretia strana, potom sa príslušné dopravné náklady zaznamenajú ako výdavky na konečnú spotrebu za dopravné služby a nezapočítajú sa do obchodných ani dopravných marží.

9.39. Tabuľka 9.7 znázorňuje do určitej miery zjednodušenú maticu obchodných a dopravných marží, pretože:

a) pri transformácii použitia treba rozlišovať medzi veľkoobchodom a maloobchodom, aby sa zohľadnili rozdiely v ich cenách. Pri zostavovaní tabuliek by sa malo pamätať na to, že veľkoobchodníci predávajú priamo domácnostiam, ako aj odvetviam, napríklad nábytok, a že maloobchodníci predávajú odvetviam, ako sú napríklad kaviarne a reštaurácie, ako aj domácnostiam;

b) pri výpočte a analýze obchodných marží vzťahujúcich sa na produkty sa môžu pri výdavkoch na konečnú spotrebu domácností rozlišovať pre každú skupinu produktov najdôležitejšie distribučné kanály, aby sa mohli zohľadniť rozdiely v ich cenách; rozlišovanie medzi veľkoobchodom a maloobchodom nie je dostatočne podrobné. Napríklad výrobky a služby si domácnosti môžu kupovať v samoobsluhe, potravinách, kvetinárstve, obchodnom dome, zahraničí alebo ich môžu získať ako naturálny dôchodok. Pri niektorých produktoch sú dôležité druhotné predaje, ako v prípade cigariet predaje v kaviarňach, reštauráciách a na čerpacích staniciach pohonných látok. Predaje maloobchodníkmi sa upravujú, aby sa dosiahli hodnoty predajov domácnostiam, napríklad by sa mali odpočítať predaje podnikateľom, verejnému sektoru a turistom. Samozrejme, takéto rozlišovanie možno použiť iba v tom prípade, ak dostupné zdroje údajov poskytujú dostatočné informácie pre odhady významu každého z distribučných kanálov. Dokonca aj pre jedného obchodníka alebo dopravcu majú rôzne výrobky spravidla rôzne marže. Údaje o maržách podľa typu výrobku sú najvhodnejšie a používajú sa, keď sú dostupné;

c) pri výpočte dopravných marží je vhodné rozlišovať podľa druhu dopravy, napríklad železničná, letecká, cestná, námorná a vnútrozemská riečna doprava.

Dane z produkcie po odpočítaní subvencií na produkciu a dovoz

9.40. Dane z produkcie a dovozu sa skladajú z:

a) dane z produktov (D.21):

1. dane typu dane z pridanej hodnoty (DPH) (D.211);

2. dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH (D.212);

3. dane z produktov okrem DPH a dane z dovozu (D.214);

b) ostatných daní z produkcie (D.29).

Podobné kategórie sa rozlišujú aj v prípade subvencií.

9.41. Ponuka vyjadrená v základných cenách zahŕňa ostatné dane po odpočítaní subvencií na produkciu. Na vykonanie prevodu zo základných cien na kúpne ceny sa pripočítavajú rôzne dane z produktov a odpočítavajú subvencie na produkty.

Tabuľka 9.8 – Dane po odpočítaní subvencií na produkty

Dane po odpočítaní subvencií pri dodávkach

	Dane po odpočítaní subvencií na produkty pri dodávkach							Dane po odpočítaní subvencií na produkty spolu
	DPH	Dane zdovozu-		Ostatné dane zprodukt-ov	Subvenc-ie na dovoz		Ostatné subvenc-ie na produkty	
Produkty (CPA) 1. 2. 3. 4.								Dane po odpočítaní subvencií pri celkových dodávkach podľa produktov a podľa použitia
Spolu								

Tabuľka 9.8 – Dane po odpočítaní subvencií na produkty (pokračovanie)

Dane po odpočítaní subvencií pri použití

	Dane po odpočítaní subvencií na produkty spolu	Dane po odpočítaní subvencií na produkty pri použití
		Odvetvia (NACE) 1 – 2 – 3 – 4 –…
Produkty (CPA) 1. 2. 3 4	Dane po odpočítaní subvencií na produkty na konečné použitie: Konečná spotreba: a) domácností b) NZISD c) verejnej správy Tvorba hrubého kapitálu: d) tvorba hrubého fixného kapitálu e) zmeny v cennostiach f) zmeny stavu zásob Vývoz	Dane po odpočítaní subvencií na medzispotrebu produktov podľa odvetví

9.42. Tabuľka 9.8 zobrazujúca dane po odpočítaní subvencií na produkty je zjednodušená v tom, že:

a) pri použití produktov sa nerozlišujú typy daní z produktov a subvencie nie sú uvedené osobitne; pri dodávkach produktov sa rozlišujú iba tri typy daní z produktov a dva typy subvencií. Vo všeobecnosti je vhodné znázorniť každý väčší typ dane alebo subvencií na produkty osobitne a potom rozdeliť celkovú hodnotu medzi rôzne skupiny produktov;

b) rozličné daňové sadzby a subvencie možno uplatniť na rôzne distribučné kanály; z toho dôvodu možno subvencie rozlišovať iba vtedy, ak o nich existujú relevantné a dostatočné informácie.

9.43. Dane a subvencie z produktov sú sumy, ktoré sú splatné, len keď boli zaevidované v daňových výmeroch, priznaniach atď., alebo sú to čiastky, ktoré boli skutočne zaplatené. Pri zostavovaní tabuliek dodávok a použitia sa dane z produktov a subvencie na produkty spravidla odhadujú podľa produktov, a to na základe oficiálnych daňových alebo subvenčných sadzieb, ktoré sa uplatňujú na rôzne toky dopytu. Potom by sa malo vykonať posúdenie rozdielov s daňovými výmermi alebo skutočne zaplatenými sumami.

a) Niektoré z týchto rozdielov naznačujú, že počiatočný odhad daní z produktov v tabuľkách dodávok a použitia nezodpovedá definíciám podľa ESA:

1. v prípade oslobodenia od daňovej povinnosti sa preto počiatočný odhad daní z produktov znižuje;

2. v prípade skrytých ekonomických činností alebo vyhýbania sa povinnosti zaplatiť dane z produktov, ako napríklad v prípade, keď je platba daní povinná, ale neexistuje daňový výmer, sa preto znižuje odhad dane z produktov;

b) v niektorých prípadoch môžu tieto rozdiely znamenať, že počiatočný odhad daní z produktov a subvencií na produkty je chybný napríklad preto, že produkcia niektorého produktu je podhodnotená. Potom sa môžu vykonať úpravy odhadov tokov výrobkov a služieb.

9.44. DPH môže byť odpočítateľná, neodpočítateľná alebo sa neuplatňuje:

a) odpočítateľná DPH sa uplatňuje na väčšinu medzispotreby, väčšinu tvorby hrubého fixného kapitálu a na časť zmien stavu zásob;

b) neodpočítateľná DPH sa často uplatňuje na výdavky domácností na konečnú spotrebu, časť tvorby hrubého fixného kapitálu, ako napríklad nové obytné jednotky obývané ich vlastníkmi, časť zmien stavu zásob a časť medzispotreby, napríklad medzispotreba jednotiek verejnej správy a finančných korporácií;

c) DPH sa všeobecne neuplatňuje na:

1. vývoz do krajín mimo EÚ;

2. predaj výrobkov a služieb s nulovou sadzbou DPH bez ohľadu na ich použitie; nulová sadzba DPH však znamená, že stále možno požadovať vrátenie DPH platenej pri nákupoch. Medzispotreba a tvorba hrubého kapitálu týchto výrobcov je preto upravená o sumu DPH, ktorej vrátenie sa požadovalo;

3. všetkých výrobcov, ktorí sú oslobodení od povinnosti registrovať sa ako platcovia DPH, ako sú napríklad malé podniky a náboženské organizácie. V takejto situácii je vo všeobecnosti právo požadovať vrátenie DPH platenej pri nákupoch obmedzené.

9.45. DPH sa zaznamenáva v čistej výške: všetky dodávky sa oceňujú v základných cenách, t. j. bez fakturovanej DPH; medzispotreba a konečné použitie sa zaznamenávajú v kúpnych cenách, t. j. bez odpočítateľnej DPH.

Ostatné základné pojmy

9.46. V tabuľkách dodávok a použitia sa používajú dve korekčné položky na zosúladenie ocenenia dovozu v tabuľkách dodávok a použitia a ocenenia na účtoch inštitucionálnych sektorov.

V tabuľke dodávok sa na dosiahnutie porovnateľného ocenenia s domácou produkciou v rovnakej skupine produktov oceňuje dovoz výrobkov cenami CIF. Ceny CIF zahŕňajú dopravné a poisťovacie služby poskytované rezidentmi, ako napríklad dopravu na vlastný účet alebo dopravu špecializovanými rezidentskými dopravcami. Na dosiahnutie súladu ocenenia medzi dovozom a vývozom by sa do tejto hodnoty mali zahrnúť vývozné služby.

Na účtoch inštitucionálnych sektorov sa dovoz výrobkov oceňuje cenami FOB, t. j. v súlade s oceňovaním vývozu výrobkov. V prípade cien FOB bude však hodnota dopravných a poisťovacích služieb poskytovaných rezidentmi, ktorá je zahrnutá vo vývoze služieb, menšia, pretože zahŕňa iba tie služby, ktoré sa poskytujú v rámci vyvážajúcej krajiny. Výsledkom použitia rôznych princípov ocenenia potom je, že síce čistý celkový dovoz je rovnaký, ale celkový dovoz a celkový vývoz sú väčšie ako ceny na základe CIF.

Tieto dva rôzne princípy možno zladiť v tabuľkách dodávok a použitia zavedením korekčných položiek pre dovoz aj vývoz. Korekčné položky by sa mali rovnať hodnote dopravných a poisťovacích služieb poskytovaných rezidentmi, ktoré sú zahrnuté do ceny CIF, ale nie do ceny FOB, t. j. týkajú sa dopravy a poistenia z hranice vyvážajúcej krajiny na hranicu dovážajúcej krajiny. Po zavedení takýchto korekčných položiek do tabuliek dodávok a použitia im netreba pri input-output výpočtoch ďalej venovať osobitnú pozornosť.

9.47. Transfer existujúcich výrobkov sa v tabuľke použitia zaznamenáva ako záporný výdavok v prípade predajcu a kladný výdavok v prípade nákupcu. V príslušnej skupine produktov sa transfer existujúceho výrobku rovná reklasifikácii v oblasti použitia. Reklasifikáciou nie sú iba náklady na transakciu: zaznamenávajú sa ako použitie služieb, napríklad podnikateľských alebo odborných služieb. Na účely opisu a analýzy môže byť užitočné, aby sa pri niektorých skupinách produktov vykazovala osobitne relatívna veľkosť prevodu existujúcich výrobkov, napríklad význam ojazdených áut na trhu nových a ojazdených áut alebo úloha recyklovaného papiera v ponuke papierových produktov.

9.48. Na správne pochopenie tabuliek dodávok a použitia je užitočné zopakovať niektoré účtovné pravidlá, ktoré sa používajú v ESA:

a) Odvetvia pozostávajú zo skupiny miestnych činnostných jednotiek (KAU) zapojených do rovnakej alebo podobnej činnosti. Dôležitou črtou tabuliek dodávok a použitia je to, že sa v nich zaznamenávajú druhotné činnosti osobitne. To znamená, že KAU nemusia vykonávať rovnorodé produkčné činnosti. Pojem KAU je podrobnejšie vysvetlený v kapitole 2. Úplne rovnorodá produkčná jednotka sa používa v symetrickej input-output tabuľke podľa produktov.

b) Ak je podnik, ktorý vykonáva iba pomocné činnosti, štatisticky pozorovateľný, keďže samostatné účty pre produkciu, ktorú vykonáva, sú bežne dostupné, alebo ak sa nachádza v geograficky odlišnej lokalite ako podnik, pre ktorý vykonáva činnosti, zaznamenáva sa ako samostatná jednotka a prideľuje sa do odvetvovej klasifikácie v národných a regionálnych účtoch, ktorá zodpovedá jeho hlavnej činnosti. Keď vhodné základné údaje nie sú dostupné, produkcia pomocnej činnosti sa môže odhadnúť na základe súčtu nákladov.

Ak nie je splnená žiadna z týchto dvoch podmienok, všetky vstupy spotrebované pomocnou činnosťou, ako napríklad materiály, práca a spotreba fixného kapitálu, sa považujú za vstupy do hlavnej alebo druhotnej činnosti, ktorú podporujú.

c) Výrobky a služby produkované a spotrebované v rámci rovnakého účtovného obdobia a v tej istej miestnej KAU sa nerozoznávajú osobitne. Nie sú preto zaznamenané ako súčasť produkcie ani medzispotreby tejto miestnej KAU.

d) Vedľajšie spracovanie, údržba, služby alebo opravy v mene iných miestnych KAU sa zaznamenajú v čistej hodnote, t. j. bez hodnoty výrobkov, ktoré sú v nich zahrnuté.

e) K dovozu a vývozu dochádza pri zmene vlastníctva medzi rezidentmi a nerezidentmi. Fyzický pohyb výrobkov cez štátne hranice sám osebe neznamená, že ide o dovoz alebo vývoz týchto výrobkov. Výrobky zasielané do zahraničia na spracovanie sa nezaznamenávajú ako vývoz a dovoz. Naproti tomu sa nákup a opätovný predaj výrobku s nerezidentmi bez toho, aby výrobok vstúpil do ekonomiky, v ktorej je obchodník rezidentom, zaznamenáva ako vývoz a dovoz na účtoch výrobcu a konečného kupujúceho a čistý vývoz výrobku v rámci merchantingu sa zobrazuje na účtoch ekonomiky, v ktorej je obchodník rezidentom.

f) Výrobky dlhodobej spotreby sa môžu prenajímať alebo môžu byť predmetom operatívneho lízingu. V takýchto prípadoch sa zaznamenávajú ako tvorba fixného kapitálu a stav fixného kapitálu v odvetví vlastníka; v odvetví užívateľa sa zaznamenávajú ako medzispotreba vo výške plateného nájomného.

g) Osoby pracujúce prostredníctvom agentúr dočasného zamestnávania sa zaznamenávajú tak, ako keby boli zamestnané v tom odvetví, do ktorého sú tieto agentúry zaradené, a nie v tom odvetví, v ktorom skutočne pracujú. V dôsledku toho v odvetviach, v ktorých dané osoby skutočne pracujú, sa platby agentúre za dodanie pracovnej sily zaznamenávajú ako medzispotreba, a nie ako odmeny zamestnancov. Externá pracovná sila sa považuje za dodané služby.

h) Zamestnanosť a odmeny zamestnancov sú široké pojmy:

1. zamestnávanie zo sociálnych dôvodov sa takisto považuje za zamestnanosť; uplatňuje sa napríklad na pracovné zaradenie zdravotne postihnutých ľudí, projekty zamestnanosti pre dlhodobo nezamestnaných a programy zamestnanosti pre mladých ľudí hľadajúcich prácu. Na základe toho sa príslušné osoby považujú za zamestnancov a dostávajú odmeny zamestnancov, a nie sociálne transfery, hoci ich produktivita môže byť nižšia ako produktivita ostatných zamestnancov;

2. za zamestnanosť sa považujú aj také prípady, keď sa od príslušných osôb vôbec neočakáva, že budú pracovať, napríklad prepustení pracovníci, ktorí počas daného obdobia dostávajú platby od svojho bývalého zamestnávateľa. Zamestnanosť vyjadrená počtom odpracovaných hodín však nie je týmto pravidlom skreslená, pretože v skutočnosti žiadne hodiny neboli odpracované.

Doplňujúce informácie

9.49. Tabuľka použitia 9.6 obsahuje aj niektoré uvedené doplňujúce informácie: tvorba hrubého fixného kapitálu, stav fixných aktív a zamestnanosť podľa odvetví. Cennou dodatočnou informáciou je rozčlenenie na zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby. Informácie o tvorbe hrubého fixného kapitálu a stavoch fixných aktív podľa odvetví sú potrebné na odvodenie spotreby fixného kapitálu podľa odvetví a na zaznamenávanie neodpočítateľnej DPH z tvorby hrubého fixného kapitálu. Znázornenie zamestnanosti podľa odvetví je dôležité na účely zostavovania tabuliek:

— Údaje o zamestnanosti sa často používajú na prepočítavanie hodnôt produkcie, odmien zamestnancov, medzispotreby a zmiešaných dôchodkov.

— Kľúčové podiely, ako napríklad produkcia, odmeny zamestnancov a zmiešaný dôchodok na jednotku pracovnej sily, napríklad odpracované hodiny, sa môžu porovnávať v čase a podľa odvetví, aby sa skontrolovala hodnovernosť odhadov.

— Pomáha to zabezpečiť súlad medzi hodnotami podľa odvetví a údajov o zamestnanosti podľa odvetví. Napríklad bez explicitného prepojenia s údajmi o zamestnanosti môžu byť výsledkom procesu bilancovania zmeny v hodnotách podľa odvetví bez zodpovedajúcich zmien v údajoch o zamestnanosti.

Doplnenie informácií o zamestnanosti podľa odvetví je takisto nápomocné pri analýze zamestnanosti a produktivity.

ZDROJE ÚDAJOV A BILANCOVANIE

9.50. Pri výpočte produkcie podľa odvetví a produktu sú hlavnými zdrojmi údajov spravidla ekonomické podnikové zisťovania, produkčné zisťovania a výročné správy alebo podnikateľské účty od významnejších spoločností. Vo všeobecnosti sú zisťovania vyčerpávajúce, pokiaľ ide o veľké spoločnosti, ale pre malé spoločnosti sa vykonávajú výberové zistenia. Pre niektoré špecifické činnosti môžu byť relevantné odlišné zdroje údajov, napríklad pre dozorné orgány sú to účty miestnej samosprávy a ústrednej štátnej správy alebo fondy sociálneho zabezpečenia.

9.51. Uvedené údaje sa využívajú na prípravu prvého neúplného súboru tabuliek dodávok a použitia. Bilancujú sa vo viacerých krokoch. Ručné bilancovanie pri nízkej úrovni agregácie poskytuje dôležitú kontrolu chýb v zdrojoch údajov, systémových chýb a súčasne možno vykonať úpravy základných údajov, aby sa odstránili koncepčné rozdiely a chýbajúce jednotky. Ak sa takéto úpravy vykonajú na vyššej úrovni agregácie použitím automatického procesu bilancovania alebo procesom veľmi prísnej bilančnej postupnosti, väčšina týchto kontrol chýba, pretože chyby sa vzájomne kompenzujú a ich príčiny nemožno odhaliť.

ANALYTICKÝ NÁSTROJ A ZOVŠEOBECNENIE

9.52. Na analytické účely sa môžu použiť tri typy tabuliek:

— tabuľky dodávok a použitia,

— symetrická input-output tabuľka podľa odvetví,

— symetrická input-output tabuľka podľa produktov.

Symetrické input-output tabuľky v bežných cenách, ako aj v cenách predchádzajúceho roku, možno odvodiť z tabuliek dodávok a použitia.

9.53. Tabuľka použitia 9.6 nezobrazuje, v akom rozsahu boli použité výrobky a služby vyrobené na domácom území alebo boli dovezené. Túto informáciu potrebujeme pre analýzy, v ktorých hrá určitú úlohu väzba medzi dodávkami a použitím výrobkov a služieb v rámci ekonomiky. Príkladom je analýza vplyvu zmien vývozu alebo výdavkov na konečnú spotrebu na dovoz, domácu produkciu a príbuzné premenné, ako napríklad na zamestnanosť. Pre systém input-output tabuliek by preto boli prínosom osobitné tabuľky o dovezených produktoch a výrobkoch a službách vyprodukovaných na domácom území.

9.54. Tabuľka použitia pre dovážané výrobky sa zostavuje pomocou využitia všetkých dostupných informácií o použití dovozu, napríklad pri niektorých produktoch môžu byť známe hlavné podniky, ktoré ich dovážajú, a pri niektorých výrobcoch môžu existovať informácie o hodnote ich dovozu. Všeobecne však platí, že priame štatistické informácie o použití dovozu sú zriedkavé. Preto sa tieto informácie spravidla dopĺňajú o predpoklady týkajúce sa rozdelenia skupín výrobkov na použitie.

9.55. Tabuľku použitia pre výrobky a služby produkované na domácom území potom možno získať odpočítaním tabuľky použitia za dovážané výrobky od tabuľky použitia za celú ekonomiku.

9.56. Pre transformáciu tabuľky dodávok a použitia na symetrickú input-output tabuľku existujú teoreticky štyri základné modely. Tieto modely sú založené buď na technologických predpokladoch, alebo na predpokladoch pevnej štruktúry predaja. Najčastejšie používaným predpokladom je predpoklad technológie produktu: bez ohľadu na odvetvie, v ktorom sa produkt vyrába, sa každý produkt vyrába pre neho špecifickým spôsobom. Tento predpoklad sa často používa na odvodenie input-output tabuľky podľa produktov. Druhý bežne používaný model využíva predpoklad pevnej štruktúry predaja produktu (predpoklad podielu na trhu): bez ohľadu na odvetvie, v ktorom sa produkt vyrába, má každý produkt vlastnú špecifickú štruktúru predaja; tento prístup sa často používa na odvodenie input-output tabuľky podľa odvetví. Hybridné modely, ktoré sú kombináciou týchto predpokladov, sú možné. Modely založené buď na technológii odvetvia, alebo na predpokladoch pevnej odvetvovej štruktúry predaja majú v praxi menšiu relevantnosť kvôli nižšej pravdepodobnosti ich výskytu v praxi. Diskusia o alternatívnych modeloch a transformačných procesoch je uvedená v kapitole 11 Príručky Eurostatu o tabuľkách dodávok a použitia a input-output tabuľkách (vydanie z roku 2008) ([1]).

9.57. Výber najlepšieho predpokladu, ktorý by bolo možné uplatniť v každom prípade, nie je jednoduchý. Závisí od štruktúry odvetví ekonomiky, napríklad stupňa špecializácie, od rovnorodosti technológií v národnej ekonomike používaných na výrobu produktov v rámci tej istej skupiny produktov a v neposlednom rade od úrovne podrobnosti základných údajov.

Jednoduché uplatňovanie predpokladu technológie produktov vedie k výsledkom, ktoré sú neakceptovateľné, až do tej miery, že vytvorené input-output koeficienty vo forme negatívnych koeficientov sú niekedy nepravdepodobné alebo dokonca aj nereálne. Nepravdepodobné koeficienty môžu vzniknúť v dôsledku chýb pri meraní a v dôsledku rôznorodosti produktového mixu v odvetví, v ktorom sa transferovaný produkt považuje za hlavný produkt. Tento problém možno vyriešiť úpravami, ktoré sa opierajú o doplnkové informácie alebo v maximálne možnej miere využívajú expertné úsudky. Ďalším riešením je uplatnenie alternatívneho predpokladu o pevnej štruktúre predaja produktu. V praxi sa využitie predpokladov zmiešanej technológie, ktoré sa kombinujú s doplnkovými informáciami, ukázalo byť praktickým prístupom pri zostavovaní symetrických input-output tabuliek.

([1]) Eurostat, *Eurostat Manual of Supply, Use and Input-Output Tables* (vydanie z roku 2008), 2008 (dostupné na adrese: http://epp.eurostat.ec.europa.eu).

9.58. Symetrickú input-output tabuľku možno rozčleniť do dvoch tabuliek:

a) matice znázorňujúcej použitie dovozu; formát tejto tabuľky je rovnaký ako formát tabuľky dovozu, ktorá dopĺňa tabuľky dodávok a použitia, s výnimkou toho, že sa použije symetrická štruktúra s rovnakou klasifikáciou na oboch osiach;

b) symetrickej input-output tabuľky pre domácu produkciu.

Symetrická input-output tabuľka pre domácu produkciu sa používa na výpočet kumulovaných koeficientov, t. j. Leontiefovej inverzie. Leontiefova inverzia je obrátenou hodnotou rozdielov medzi maticou identít I a maticou technických koeficientov, ktoré sa získavajú z matice domácej produkcie použitej ako medzispotreba. Takisto možno odvodiť Leontiefovu inverziu pre dovoz. V tom prípade treba predpokladať, že dovážané produkty sa vyrábajú rovnakým spôsobom ako konkurenčné domáce produkty.

9.59. Tabuľky dodávok a použitia a symetrické input-output tabuľky možno použiť ako nástroje na ekonomické analýzy. Oba typy tabuliek majú svoje výhody. Symetrické input-output tabuľky sú okamžite použiteľné na výpočet nielen priamych, ale takisto aj nepriamych a kumulatívnych vplyvov. Takisto môžu byť dostatočne presné, ak sa na ich odvodenie z tabuliek dodávok a použitia využili znalecké poznatky a rôzne druhy štatistických informácií.

9.60. Tabuľky podľa odvetví sú vhodné na analýzu vo vzťahu k odvetviam, napríklad daňovú reformu, analýzu vplyvu, fiškálnu politiku a monetárnu politiku; takisto sú bližšie k rôznym zdrojom štatistických údajov. Tabuľky podľa produktov sú vhodné na analýzy vo vzťahu k rovnorodým produkčným jednotkám, napríklad analýzy produktivity, nákladovej štruktúry, vplyvov zamestnanosti, energetickej politiky a politiky životného prostredia.

9.61. Analytické vlastnosti tabuliek podľa produktov a tabuliek podľa odvetví však nie sú významne odlišné. Príčinou rozdielov medzi tabuľkami podľa produktov a tabuľkami podľa odvetví je vo všeobecnosti obmedzené množstvo druhotnej produkcie. V praxi sa pri analytických použitiach input-output tabuliek implicitne predpokladá technológia odvetvia bez ohľadu na to, ako boli tabuľky pôvodne zostavené. V praxi je akákoľvek tabuľka podľa produktov navyše skreslená tabuľkou podľa odvetví, pretože stále obsahuje všetky charakteristiky inštitucionálnych KAU a podnikov z tabuliek dodávok a použitia.

9.62. Tabuľky dodávok a použitia a symetrické input-output tabuľky slúžia vo všeobecnosti na mnohé špecifické druhy analýz, napríklad na:

a) analýzu produkcie, nákladovej štruktúry a produktivity;

b) analýzu cien;

c) analýzu zamestnanosti;

d) analýzu štruktúry tvorby kapitálu, konečnej spotreby, vývozu atď.;

e) analýzu ekonomického rastu použitím podielov kumulovaných nákladov na alokáciu dovozu na rôzne konečné použitia;

f) analýzu príspevku vývozu do ostatných (skupín) krajín k ekonomickému rastu a zamestnanosti;

g) analýzu potrebného dovozu energií;

h) analýzu vplyvu nových technológií;

i) analýzu vplyvov zmien v daňových sadzbách (napríklad DPH) alebo zavedenia celoštátnej minimálnej mzdy;

j) analýzu vzťahu medzi domácou produkciou a životným prostredím, napríklad so zameraním na použitie špecifických produktov, ako sú palivá, papier a sklo alebo emisie znečisťujúcich látok.

Makromodel môže takisto zahŕňať podiely kumulovaných nákladov počítané na základe input-output tabuliek. Informácie z input-output tabuľky o priamych a nepriamych vplyvoch, napríklad o význame nákladov na pracovnú silu alebo dovoze energie na súkromnú spotrebu alebo o vývoze, sú takto zapracované v makromodeli a môžu sa použiť na analýzu a prognózy.

9.63. Aby sa mohli tabuľky dodávok a použitia a symetrické input-output tabuľky použiť na viaceré špecifické účely, možno ich upraviť zavedením alternatívnych alebo doplnkových klasifikácií. Najdôležitejšie príklady sú tieto:

a) podrobnejšia klasifikácia produktov a odvetví, ktorá sa opiera o národné klasifikácie alebo berie do úvahy špecifické účely, napríklad na analýzu úlohy výskumu a vývoja v národnej ekonomike;

b) podrobnejšie geografické rozčlenenie dovozu a vývozu, napríklad obchod medzi krajinami EÚ možno ďalej členiť podľa krajín a obchod s nečlenskými krajinami EÚ ďalej členiť podľa hospodárskych regiónov a určitých špecifických krajín, ako sú Spojené štáty, Čína, India a Japonsko;

c) klasifikácia dovozu na:

1. dovoz výrobkov, ktoré sa vyrábajú aj na domácom území („konkurenčný dovoz“);

2. dovoz výrobkov, ktoré sa na domácom území nevyrábajú („doplnkový dovoz“).

Možno očakávať, že oba typy dovozu sú v rôznom vzťahu k národnej ekonomike a že majú pre ňu rozličný význam. Konkurenčný dovoz môže byť predmetom analýzy a ekonomickej politiky, pretože môže nahradiť domácu produkciu; mohol by sa teda zahrnúť do tabuľky použitia ako samostatná kategória potenciálneho konečného použitia. Pri doplnkovom dovoze, napríklad v prípade náhleho nárastu cien energie, sa analýzy sústredia hlavne na vplyv zmien v ich cenách a na národnú ekonomiku;

d) klasifikácia odmien zamestnancov podľa kritérií, ako je úroveň vzdelania, plný alebo čiastočný úväzok, vek a pohlavie. Túto klasifikáciu možno potom použiť aj ako doplnkové informácie o zamestnanosti. Týmto spôsobom možno tabuľky dodávok a použitia použiť aj na analýzy trhu práce;

e) rozčlenenie odmien zamestnancov na:

1. mzdy a platy vrátane sociálnych príspevkov podľa zamestnancov;

2. sociálne príspevky zamestnávateľov.

Toto členenie umožňuje analyzovať, akú úlohu majú sociálne príspevky pri určení ceny pracovných vstupov a pri presune týchto nákladov do hrubého prevádzkového prebytku;

f) klasifikácia konečnej spotreby podľa účelu, ktorým je v prípade domácností COICOP, v prípade NZISD je to COPNI a v prípade verejného sektora COFOG. Klasifikovanie týchto výdavkov podľa funkcie umožňuje posúdiť vplyv každej z funkcií na zvyšok ekonomiky. Napríklad možno posúdiť význam verejných a súkromných výdavkov na zdravotnú starostlivosť, dopravu a vzdelávanie.

KAPITOLA 10

MERANIA CIEN A OBJEMU

10.01. V systéme ekonomických účtov sa všetky toky a stavy vyjadrujú v peňažných jednotkách. Peňažná jednotka je jediným spoločným menovateľom, ktorý možno použiť na ocenenie veľmi rôznorodých transakcií, ktoré sú zaznamenané na účtoch, a odvodiť z nich zmysluplné bilančné položky.

Problémom pri použití peňažnej jednotky ako jednotky merania je skutočnosť, že táto jednotka nie je stabilná ani nie je medzinárodne uznaným štandardom. Pri ekonomických analýzach sa pozornosť sústreďuje na meranie ekonomického rastu medzi rôznymi obdobiami v objemovom vyjadrení. Je teda nevyhnutné, aby sa pri meraní zmien hodnôt určitých ekonomických agregátov rozlišovalo medzi zmenami, ktoré vznikajú iba v dôsledku zmien cien, a zmenami z iných dôvodov, ktoré sa označujú ako zmeny „objemu".

Ekonomická analýza sa takisto zameriava na porovnania v priestore, t. j. rôznych národných ekonomík. Jej cieľom je medzinárodné porovnávanie úrovne produkcie a dôchodkov v objemových jednotkách, ale predmetom ich záujmu je aj úroveň cien. Preto je nevyhnutné rozdiely hodnôt ekonomických agregátov medzi dvojicami krajín alebo skupinami krajín rozdeliť na zložky, ktoré zohľadňujú rozdiely v objeme a rozdiely v cene.

10.02. Pokiaľ ide o časové porovnania tokov a stavov, rovnaký dôraz sa musí klásť na presné meranie zmien cien a zmien objemov. Z krátkodobého hľadiska je sledovanie cenových zmien rovnako dôležité ako meranie objemu dopytu a ponuky. Z dlhodobého hľadiska je potrebné pri skúmaní ekonomického rastu vziať do úvahy pohyby relatívnych cien rôznych druhov výrobkov a služieb.

Prvoradým cieľom nie je iba poskytnúť podrobné merania zmien cien a objemov hlavných agregátov systému, ale zostaviť súbor vzájomne závislých meradiel, ktoré umožnia uskutočňovať systematické a podrobné analýzy inflácie, ekonomického rastu a fluktuácií.

10.03. Všeobecné pravidlo porovnávaní v priestore je, aby boli vytvorené presné meradlá na meranie oboch zložiek ekonomických agregátov, tak objemov, ako aj cien. Keďže rozpätie medzi Laspeyresovým a Paascheho vzorcom hrá často významnú úlohu pri porovnaniach v priestore, vzorec Fisherovho indexu je jediným indexom, ktorý je na tento účel prijateľný.

10.04. Ekonomické účty majú tú výhodu, že na jednej strane poskytujú vhodný rámec na vytvorenie systému indexov objemu a cien, a zároveň zaisťujú konzistentnosť štatistických údajov. Výhody účtovného prístupu možno zhrnúť takto:

a) na pojmovej úrovni „použitie účtovného rámca", ktorý sa vzťahuje na celý ekonomický systém, sa ceny a fyzické jednotky pre rôzne produkty a toky v systéme musia určiť konzistentne. V takto vymedzenom rámci sa pojmy cena a objem pre danú skupinu produktov definujú rovnako pre zdroje, ako aj pre použitie;

b) zo štatistického hľadiska prináša použitie systému ekonomických účtov účtovné obmedzenia, ktoré sa musia rešpektovať tak pri bežných cenách, ako aj v objemovom vyjadrení, a zvyčajne treba vykonať niektoré úpravy, aby sa zaistil súlad údajov o cenách a objeme;

c) vytvorenie integrovaného systému cenových a objemových indexov v kontexte systému ekonomických účtov ďalej poskytuje možnosť osobitných kontrol. Za predpokladu, že existuje vybilancovaný systém tabuliek dodávok a použitia v bežných cenách, zostavenie takýchto vybilancovaných tabuliek v objemovom vyjadrení znamená, že automaticky možno odvodiť aj systém implicitných cenových indexov. Overovanie hodnovernosti odvodených indexov môže viesť k revízii a oprave údajov v objemovom vyjadrení a v niektorých prípadoch dokonca aj k revízii a oprave údajov vyjadrených v bežných cenách;

d) účtovný prístup umožňuje merať zmeny cien a objemu za určité bilančné položky v účtoch, pričom zmeny objemu možno na základe definície odvodiť z ostatných prvkov v účtoch.

10.05. Napriek výhodám, ktoré poskytuje integrovaný systém založený na vybilancovaní transakcií s výrobkami a službami, a to za celú ekonomiku, ako aj podľa odvetví, je potrebné uznať, že cenové a objemové indexy, ktoré sa takto získajú, neuspokojujú všetky potreby ani nedávajú odpoveď na všetky možné otázky o tom, čo spôsobilo zmenu cien alebo objemu. Napriek tomu, že obmedzenia národného účtovníctva a výber vzorca pre výpočet cenového a objemového indexu sú nevyhnutné pri vytváraní koherentného systému, môžu sa niekedy javiť ako prekážka. Potrebné sú takisto informácie za kratšie obdobia, napríklad za mesiace alebo štvrťroky. V takýchto prípadoch môžu byť užitočné iné formy cenových a objemových indexov.

ROZSAH PÔSOBNOSTI CENOVÝCH A OBJEMOVÝCH INDEXOV V SYSTÉME NÁRODNÝCH ÚČTOV

10.06. Medzi tokmi, ktoré sú zaznamenané na ekonomických účtoch v bežných cenách, sú niektoré toky, najmä tie, ktoré sa týkajú produktov, pri ktorých je rozdiel medzi zmenami ceny a objemu podobný rozdielu na mikroekonomickej úrovni. V prípade mnohých ďalších tokov v systéme je však tento rozdiel oveľa menej zrejmý.

Keď toky zaznamenané na účtoch zahŕňajú skupinu základných transakcií s výrobkami a službami, pričom hodnota každej z nich sa rovná násobku počtu fyzických jednotiek produktu a ich jednotkovej ceny, stačí na určenie zmien cien a objemu v čase poznať členenie toku podľa jeho zložiek.

Keď sa tok skladá z mnohých rozdeľovacích transakcií, transakcií finančného sprostredkovania, ako aj bilančných položiek, napríklad pridanej hodnoty, je ťažké alebo dokonca nemožné priamo rozdeliť bežné hodnoty na cenovú a objemovú zložku, a preto je potrebné nájsť osobitné riešenia.

Takisto je potrebné merať reálnu kúpnu silu mnohých agregátov, ako sú napríklad odmeny zamestnancov, disponibilný dôchodok domácností alebo národný dôchodok. Možno to vykonať napríklad deflovaním týchto agregátov pomocou indexu cien výrobkov a služieb, ktoré za ne možno nakúpiť.

10.07. Cieľ a postup pri meraní odhadov reálnej kúpnej sily dôchodkov je odlišný od cieľov a postupov, ktoré sa používajú pri deflovaní výrobkov a služieb a bilančných položiek. Pre toky výrobkov a služieb možno vytvoriť integrovaný systém cenových a objemových indexov, ktorý je konzistentným rámcom na meranie ekonomického rastu. Pri oceňovaní tokov dôchodkov v reálnom vyjadrení sa využívajú cenové indexy, ktoré nie sú bezprostredne naviazané na tok dôchodkov. Preto sa výber ceny pri raste dôchodkov môže odlišovať podľa cieľov analýzy: v integrovanom systéme cenových a objemových indexov neexistuje jediná cena.

Integrovaný systém cenových a objemových indexov

10.08. Systematické rozdelenie zmien bežných hodnôt na zložky „zmeny cien“ a „zmeny objemu“ sa obmedzuje na toky, ktoré predstavujú transakcie zaznamenané na účtoch výrobkov a služieb a v podpornom rámci dodávok a použitia. Uskutočňuje sa tak pri údajoch týkajúcich sa jednotlivých odvetví a produktov, ako aj pri údajoch za celú ekonomiku. Toky, ktoré predstavujú bilančné položky, napríklad pridanú hodnotu, nemožno priamo rozdeliť na cenovú a objemovú zložku; možno ich rozdeliť iba nepriamo pomocou relevantných tokov transakcií.

Použitie účtovného rámca kladie na výpočet údajov dva druhy obmedzení:

a) saldo účtov výrobkov a služieb musí byť v ktorýchkoľvek dvoch po sebe nasledujúcich rokoch vyrovnané pri bežných cenách a v objemovom vyjadrení;

b) každý tok na úrovni celej ekonomiky sa musí rovnať súčtu zodpovedajúcich tokov za jednotlivé odvetvia.

Tretím obmedzením, ktoré nie je neoddeliteľne späté s použitím účtovného rámca, ale je výsledkom uváženého výberu, je to, že každá zmena hodnoty transakcie sa musí priradiť buď k zmene cien, alebo objemu, alebo kombinácii oboch.

Ak sú uvedené tri požiadavky splnené, potom ocenenie položiek účtov výrobkov a služieb a účtov produkcie v objemovom vyjadrení znamená, že možno získať integrovaný súbor cenových a objemových indexov.

10.09. Pri vytváraní takého integrovaného súboru je potrebné zohľadniť tieto položky:

Transakcie s produktmi

Produkcia	P.1
Trhová produkcia	P.11
Produkcia pre vlastné konečné použitie	P.12
Netrhová produkcia	P.13
Medzispotreba	P.2

Výdavky na konečnú spotrebu	P.3
Výdavky na individuálnu konečnú spotrebu	P.31
Výdavky na kolektívnu konečnú spotrebu	P.32
Skutočná konečná spotreba	P.4
Skutočná individuálna konečná spotreba	P.41
Skutočná kolektívna konečná spotreba	P.42
Tvorba hrubého kapitálu	P.5
Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51
Zmena stavu zásob	P.52
Nadobudnutie mínus úbytok cenností	P.53
Vývoz výrobkov a služieb	P.6
Vývoz výrobkov	P.61
Vývoz služieb	P.62
Dovoz výrobkov a služieb	P.7
Dovoz výrobkov	P.71
Dovoz služieb	P.72
Dane a subvencie na produkty	
Dane z produktov okrem DPH	D.212 a D.214
Subvencie na produkty	D.31
DPH z produktov	D.211
Bilančné položky	
Pridaná hodnota	B.1
Hrubý domáci produkt	B.1*g

Iné cenové a objemové indexy

10.10. Okrem uvedených cenových a objemových meraní možno ďalej rozdeliť na cenovú a objemovú zložku aj nižšie uvedené agregáty. Ciele takýchto meraní sú rôzne.

Niekedy môže byť na získanie súvahových agregátov potrebné vyjadriť zásoby na začiatku a na konci každého obdobia v objemových jednotkách. Stav vyrobených fixných aktív sa musí počítať v objemových jednotkách, aby sa mohol odhadnúť podiel kapitálu na produkcii a aby sa dal získať základ pre odhad spotreby fixného kapitálu v objemovom vyjadrení. Odmeny zamestnancov sa môžu vypočítať v objemovom vyjadrení na účely merania produktivity a v niektorých prípadoch aj vtedy, keď bola produkcia odhadnutá na základe údajov vyjadrujúcich objem vstupov. Spotreba fixného kapitálu, ostatné dane z produkcie a ostatné subvencie na produkciu sa musia takisto pri výpočte nákladov v objemových jednotkách odhadovať v objemoch.

10.11. Odmeny zamestnancov sú súčasťou dôchodkov. Na účely merania kúpnej sily ich možno vyjadriť v reálnych jednotkách, a to deflovaním pomocou indexu, do ktorého sa premietajú ceny výrobkov, ktoré nakúpili zamestnanci. Aj ostatné zložky dôchodkov, napríklad disponibilný dôchodok domácností a národný dôchodok, možno vyjadriť rovnakým spôsobom v reálnych hodnotách.

VŠEOBECNÉ ZÁSADY MERANIA CENOVÝCH A OBJEMOVÝCH INDEXOV

Vymedzenie cien a objemov trhových produktov

10.12. Objemové a cenové indexy možno odvodiť iba pre premenné, ktoré majú cenový a kvantitatívny prvok. Pojmy „cena“ a „množstvo“ sa úzko viažu na pojem „homogénne produkty“, t. j. produkty, pre ktoré možno určiť jednotky, ktoré sa všetky považujú za rovnocenné a ktoré možno takto vymieňať za rovnakú peňažnú hodnotu. Takto možno vymedziť cenu homogénneho produktu ako množstvo peňazí, za ktoré možno vymeniť každú jednotku produktu.

Pre každý tok homogénneho produktu, napríklad produkcie, takto možno vymedziť cenu (p), množstvo (g) zodpovedajúce počtu jednotiek a hodnotu (v), ktorá je vymedzená rovnicou:

$$v = p \times q$$

Kvalita, cena a homogénne produkty

10.13. Homogénny produkt možno takisto definovať ako produkt, ktorý sa skladá z jednotiek rovnakej kvality.

Homogénne produkty zohrávajú podstatnú úlohu v národnom účtovníctve. Produkcia sa oceňuje v základných cenách určených na trhu v čase, keď k nej dochádza, t. j. veľmi často pred predajom. Vyrobené jednotky sa musia preto oceňovať nie cenou, za akú sa v skutočnosti predali, ale cenou, za akú sa rovnocenné jednotky predávajú v čase, keď boli príslušné jednotky vyrobené. To je zo striktného hľadiska možné iba pri homogénnych produktoch.

10.14. V praxi sa však môžu dve jednotky produktu s rovnakými fyzickými vlastnosťami predávať za rozdielne ceny z dvoch druhov dôvodov:

a) dve jednotky s rovnakými fyzickými vlastnosťami sa môžu považovať za nerovnocenné, ak sa predávajú na rôznych miestach, v rôznom období alebo za rôznych podmienok. V takom prípade sa musia jednotky považovať za jednotky rôznych homogénnych produktov;

b) dve jednotky s rovnakými fyzickými vlastnosťami sa môžu predávať za rôzne ceny buď z dôvodu nedostatku informácií, obmedzenia slobody výberu pri nákupe, alebo z dôvodu existencie paralelných trhov. V takom prípade sa jednotky musia považovať za jednotky rovnakého homogénneho produktu.

Homogénny produkt možno takto definovať ako produkt, ktorého všetky jednotky by sa pri dokonalej hospodárskej súťaži predali za rovnakú cenu. V podmienkach, kde nie je dokonalá hospodárska súťaž, je cena homogénneho produktu definovaná ako priemer cien jeho jednotiek. V národných účtoch preto existuje pre každý homogénny produkt jedna jediná cena, takže možno uplatňovať všeobecné pravidlá na oceňovanie produktov.

10.15. Nedostatok informácií znamená, že kupujúci nemusia byť vždy náležite informovaní o existujúcich cenových rozdieloch, a preto neúmyselne kupujú výrobky za vyššie ceny. Tento alebo opačný prípad sa môže vyskytnúť aj v situácii, keď jednotliví kupujúci a predávajúci rokujú alebo dohodujú cenu. Na druhej strane by sa rozdiel medzi priemernou cenou výrobku, ktorý bol kúpený na trhu alebo v bazáre, kde k takému dohodovaniu často dochádza, a cenou za rovnaký výrobok predávaný v rôznych typoch maloobchodných predajní, ako sú napríklad rôzne oddelenia obchodných domov, mal spravidla riešiť tak, že zohľadňuje kvalitatívne rozdiely z dôvodu rozdielnych podmienok predaja.

10.16. Cenová diskriminácia znamená, že predajcovia môžu byť v takom postavení, že účtujú za rovnaké výrobky a služby predávané rôznym kategóriám kupujúcich rôzne ceny, aj keď sa predávajú za presne rovnakých okolností. V takýchto prípadoch neexistuje žiadna alebo iba obmedzená sloboda výberu na strane kupujúceho, ktorý patrí do špeciálnej kategórie. Bola prijatá zásada, že cenové rozdiely sa považujú za cenovú diskrimináciu vtedy, keď sa za rovnaké jednotky predávané za presne rovnakých podmienok účtujú na jasne oddeliteľných trhoch rôzne ceny, t. j. keď sa za rovnaký homogénny produkt účtujú rozdielne ceny. Odchýlky cien, ktoré boli vyvolané takouto diskrimináciou, sa nepovažujú za rozdiely v objeme.

Možnosť znovu obchodovať s výrobkami na danom trhu znamená, že sa dá predpokladať, že vo väčšine prípadov je cenová diskriminácia pre tieto druhy výrobkov nepodstatná. Cenové rozdiely, ktoré pri výrobkoch môžu existovať, sa zvyčajne interpretujú ako rozdiely spôsobené nedostatkom informácií alebo existenciou paralelných trhov.

V odvetviach služieb, napríklad v doprave, môžu poskytovatelia služieb účtovať nižšie ceny skupinám jednotlivcov so zvyčajne nižšími príjmami, ako sú napríklad dôchodcovia alebo študenti. Ak si takíto jednotlivci môžu vybrať, v akom čase budú cestovať, tento prípad sa musí považovať za cenovú diskrimináciu. Ak však platia nižšie cestovné pod podmienkou, že cestujú iba v určitých časoch, zvyčajne mimo špičky, poskytuje sa im doprava nižšej kvality, pretože doprava s podmienkami a doprava bez podmienok sa môže považovať za rôzny homogénny produkt.

10.17. Paralelné trhy môžu existovať z viacerých dôvodov. Kupujúci asi nebudú môcť nakúpiť toľko, koľko by chceli, za nižšiu cenu, pretože zásoby výrobkov, ktoré sú za túto cenu k dispozícii, nie sú dostatočné a môže existovať sekundárny, paralelný trh, na ktorom sa predáva za vyššie ceny. Je však aj taká možnosť, že existuje paralelný trh, kde predávajúci môžu účtovať nižšie ceny, pretože sa tým môžu vyhnúť určitým daniam.

10.18. Ak je kvalita definovaná všetkými vlastnosťami, ktoré sú spoločné pre všetky jednotky homogénneho produktu, rozdiely v kvalite sú dané týmito faktormi:

a) fyzické vlastnosti;

b) dodávky na rôznych miestach;

c) dodávky v rôznom čase dňa alebo v rôznych obdobiach roka;

d) rozdiely v podmienkach predaja alebo v okolnostiach či prostredí, v ktorom sa výrobky alebo služby dodávajú.

Ceny a objem

10.19. Pojem „objem“ sa do národných účtov zaviedol z dôvodu potreby obmedziť vplyv rozdielnych cien vo vzorke hodnôt vyjadrenej v peňažných jednotkách a považuje sa takto za rozšírenie pojmu „množstvo“ pre skupiny produktov. V skutočnosti rovnica $v = p \times q$ umožňuje v prípade daného homogénneho produktu rozčleniť zmenu hodnoty v čase na zmenu ceny a zmenu množstva. V praxi však existuje priveľa homogénnych produktov, s ktorými je potrebné zaoberať sa jednotlivo, v dôsledku čoho je nutné pracovať na agregovanejšej úrovni. Na takej agregovanej úrovni však už nie je rovnica $v = p \times q$ použiteľná, pretože hoci možno na odvodenie cien agregovať hodnoty, nie je zmysluplné agregovať množstvá.

10.20. Existuje však jednoduchý spôsob rozčlenenia zmeny hodnoty súboru homogénnych produktov medzi dvoma obdobiami, z ktorých jedno obdobie sa považuje za základné obdobie a ďalšie obdobie sa považuje za bežné obdobie. Vplyv zmeny ceny možno vyrovnať tým, že sa vypočíta, aká by bola hodnota súboru produktov, ak by nebolo došlo k zmene cien, t. j. uplatnením ceny základného obdobia na množstvá bežného obdobia. Táto hodnota vyjadrená v cenách základného obdobia vymedzuje pojem „objem“.

Takto možno hodnotu súboru produktov v bežnom období vyjadriť ako:

$$v^1 = \sum_i p_i^1 \times q_i^1$$

kde sa exponent 1 vzťahuje na bežné obdobie a index i na špecifický homogénny produkt. Objem súboru produktov v bežnom období je definovaný vo vzťahu k základnému obdobiu takto:

$$Volume = \Sigma_i p_i^0 \times q_i^1$$

kde sa exponent 0 vzťahuje na základné obdobie. Porovnaním objemu súboru produktov v bežnom období s ich celkovou hodnotou v základnom období možno merať zmenu, na ktorú nemá vplyv pohyb cien. Index objemu možno vypočítať podľa tohto vzorca:

$$IVol^1 = \frac{\Sigma_i p_i^0 \times q_i^1}{\Sigma_i p_i^0 \times q_i^0}$$

Takto vymedzený objemový index je Laspeyresovým indexom množstiev, v ktorom je každý základný index vážený podielom základného produktu na celkovej hodnote v základnom období.

Keď je definovaný pojem „objem“, možno namiesto ceny analogicky vymedziť pomocou rovnice $v = p \times q$ cenový index. Cenový index je tak vymedzený pomerom medzi hodnotou v súčasnom období a objemom, t. j. vzorcom:

$$IP^1 = \frac{\Sigma_i p_i^1 \times q_i^1}{\Sigma_i p_i^0 \times q_i^1}$$

Tento index je Paascheho cenovým indexom, v ktorom je každý základný cenový index vážený podielom základného produktu na celkovej hodnote v bežnom období.

Takto vymedzené objemové a cenové indexy dokazujú rovnosť:

hodnotový index = cenový index × objemový index.

Táto rovnica je všeobecnejším vyjadrením rovnice $v = p \times q$ a umožňuje rozčleniť akúkoľvek zmenu hodnoty súboru produktov na zmenu objemu a zmenu ceny.

Pri výpočte objemu sú množstvá vážené cenami základného obdobia, takže výsledok závisí od cenovej štruktúry. Pravdepodobne menej dôležité sú zmeny v cenovej štruktúre za krátke obdobia ako za dlhé. Preto sa výpočet objemu uskutočňuje iba za dva po sebe nasledujúce roky, t. j. objem sa vypočítava v cenách predchádzajúceho roku.

Na porovnania za dlhšie časové obdobia sa najprv vypočítajú Laspeyresove objemové indexy a Paascheho cenové indexy za predchádzajúci rok a potom sa stanovia reťazové indexy.

10.21. Hlavnými výhodami použitia Paascheho cenových indexov a Laspeyresových objemových indexov sú: jednoduchosť interpretácie a výpočtu, ako aj aditivita v tabuľkách dodávok a použitia.

10.22. Reťazové indexy majú ten nedostatok, že ich výsledkom sú objemy, ktoré nemajú aditivitu, takže sa nemôžu použiť na bilancovanie produktov na základe tabuliek dodávok a použitia.

10.23. Neaditívne objemové údaje vypočítané reťazovými indexmi sa uverejnia bez akýchkoľvek úprav. Táto metóda je transparentná a používateľov upozorní na rozsah problému. Tým sa nevylučuje možnosť, že niekedy sa môžu vyskytnúť také okolnosti, keď zostavovatelia usúdia, že kvôli zlepšeniu celkovej konzistentnosti údajov je výhodnejšie odstrániť tieto rozpory. Ak sa hodnoty z referenčného roka extrapolujú pomocou reťazových indexov objemu, musí sa používateľom poskytnúť vysvetlenie, prečo v tabuľkách chýba aditivita.

10.24. Keďže nemožno merať ceny a množstvá pre všetky homogénne produkty v ekonomike, v praxi sa objemové a cenové indexy počítajú použitím vzoriek reprezentatívnych homogénnych produktov, pričom výber vzorky je založený na názore, že objemy alebo ceny produktov, ktoré nie sú zahrnuté do vzorky, sa menia rovnakým spôsobom ako priemer vzorky. Preto je potrebné použiť klasifikáciu produktov, ktorá je čo možno najpodrobnejšia, aby bol každý identifikovaný produkt maximálne homogénny, bez ohľadu na podrobnosť údajov použitých na prezentovanie výsledkov.

10.25. Vzhľadom na rovnicu, v ktorej je prepojená hodnota, cenový a objemový index, treba vypočítavať iba dva indexy. Hodnotový index možno zvyčajne odvodiť priamo jednoduchým porovnaním celkových hodnôt za bežné a základné obdobie. Potom je to vec výberu medzi cenovým alebo objemovým indexom, ktorý sa má vypočítať. Vo väčšine prípadov sa predpoklad paralelnej zmeny, ktorý je podstatou tejto metódy, dokazuje skôr cenami ako objemom, pretože na ceny rôznych produktov majú často významný vplyv určité spoločné faktory, ako napríklad cena surovín a mzdy. V takom prípade sa cenový index počíta na základe vzorky produktov stálej kvality, pričom kvalita sa určuje nielen fyzickými vlastnosťami produktu, ale takisto aj podmienkami predaja, ako už bolo uvedené. Týmto spôsobom sa všetky zmeny celkovej hodnoty spôsobené štrukturálnymi zmenami rôznych produktov prejavia ako zmeny objemu, a nie ceny.

V niektorých prípadoch však bude ľahšie vypočítať objemový index a použiť ho na odvodenie cenového indexu. Niekedy môže byť dokonca vhodnejšie vypočítať hodnotový index na základe cenového a objemového indexu.

Nové produkty

10.26. Pri metóde výpočtu cenových a objemových indexov, ktorá už bola opísaná, sa predpokladá, že produkty existujú v oboch po sebe nasledujúcich rokoch. V skutočnosti sa však mnoho produktov objaví a zanikne z roka na rok a je potrebné, aby sa to zohľadnilo v cenových a objemových indexoch. Keď je objem vymedzený pomocou cien z predchádzajúceho roku, nevznikajú ťažkosti v prípade produktov, ktoré existovali v predchádzajúcom roku, ale ktoré už neexistujú v bežnom roku, pretože sú jednoducho spojené s nulovým množstvom v bežnom roku. Komplikovanejší problém nastáva v prípade nových produktov, pretože nemožno merať ceny produktu, ktorý neexistoval v predchádzajúcom roku.

V takom prípade sa na odhad ceny za predchádzajúci rok používajú dva druhy prístupov: prvý prístup je založený na predpoklade, že cena nového produktu sa mení podobne ako cena podobných produktov, zatiaľ čo pri druhom prístupe ide o pokus priamo vypočítať, aká by bola cena nového produktu vtedy, keď by bol existoval tento produkt v základnom období. Prvý prístup sa obmedzuje na použitie cenového indexu vypočítaného na základe vzorky homogénnych produktov, ktoré existujú počas dvoch po sebe nasledujúcich rokov; v praxi sa táto metóda používa na väčšinu nových produktov, pretože vo všeobecnosti je počet nových produktov veľmi veľký na to, aby sa produkty explicitne špecifikovali, najmä v prípade prísneho uplatňovania vymedzenia homogénnych produktov. Podľa druhého prístupu patrí medzi najčastejšie používané metódy hedonická metóda, pri ktorej sa cena produktu určuje na základe jeho hlavných vlastností, a metóda vstupov, pri ktorej sa cena produktu vypočítava z nákladov na produkt.

Problematika nových produktov je obzvlášť dôležitá v určitých oblastiach. Mnohé kapitálové výrobky sa vyrábajú iba ako jediný kus, a preto sa zdajú byť novými produktmi. To je takisto prípad mnohých služieb, ktoré sa nikdy neposkytnú presne rovnakým spôsobom, napríklad služby v oblasti výskumu a vývoja.

10.27. Pre transakcie so službami je často oveľa ťažšie špecifikovať vlastnosti, ktoré určujú fyzické jednotky, a na kritériá, ktoré treba uplatniť, sa môžu vyskytnúť rôzne názory. Tento problém sa môže týkať takých dôležitých odvetví, ako sú napríklad služby finančného sprostredkovania, veľkoobchod a maloobchod, služby pre podniky, vzdelávanie, výskum a vývoj, zdravotníctvo a rekreačné služby. Výber fyzických jednotiek pre takéto činnosti je uvedený v *Príručke o meraní cien a objemu v národných účtoch* ([1]).

([1]) Eurostat, *Handbook on price and volume measures in national accounts,* 2001 (dostupné na adrese: http://epp.eurostat.ec.europa.eu).

Zásady pre netrhové služby

10.28. Zavedenie obsiahlej sústavy cenových a objemových indexov, ktorá pokrýva všetky dodávky a použitia výrobkov a služieb, zahŕňa osobitné ťažkosti, keď sa meria produkcia netrhových služieb. Takéto služby sa líšia od trhových služieb v tom zmysle, že sa nepredávajú za trhové ceny a ich hodnota v bežných cenách sa počíta ako súčet vynaložených nákladov. Tieto náklady obsahujú medzispotrebu, odmeny zamestnancov, ostatné dane mínus subvencie na produkciu a spotrebu fixného kapitálu.

10.29. V prípade chýbajúcej jednotkovej trhovej ceny sa môžu jednotkové náklady netrhovej služby považovať za náklady rovnajúce sa cene. V skutočnosti cena produktu na trhu zodpovedá výdavkom, ktoré musí kupujúci vynaložiť na to, aby ho nadobudol, zatiaľ čo jednotkové náklady netrhovej služby zodpovedajú výdavkom, ktoré musí spoločnosť vynaložiť na to, aby túto službu využila. Preto v prípade, keď možno vymedziť jednotky množstva netrhových služieb, takisto možno uplatniť všeobecné zásady na výpočet objemových a cenových indexov, ktoré sú vysvetlené vyššie.

Vo všeobecnosti možno vymedziť jednotky množstva netrhových služieb, ktoré sa spotrebúvajú na individuálnom základe, ako napríklad vzdelávanie a služby zdravotníctva, čo znamená, že v prípade takých služieb sa musia bežne uplatňovať všeobecné princípy.

Metóda, pri ktorej sa na výpočet objemu uplatňujú jednotkové náklady predchádzajúceho roka na množstvá bežného roka, sa nazýva produkčná metóda.

10.30. Je však ťažké vymedziť jednotky množstva pre kolektívne netrhové služby, ako napríklad služby súvisiace s verejnou správou, súdnictvom alebo obranou. V takom prípade sa musia použiť iné metódy založené na analógii k všeobecnej. Táto metóda definuje objem na základe cien predchádzajúceho roka, t. j. definuje objem ako výdavky, ktoré by boli kupujúci vynaložili, ak by sa ceny neboli zmenili. Posledne uvedené vymedzenie sa môže použiť vtedy, keď nemožno vymedziť jednotku množstva za podmienky, že sa neuplatňuje na jednotku produktu, ale na výdavky ako celok. Keďže hodnota netrhových služieb sa určuje podľa nákladov, takto možno vypočítať objem podľa hodnoty nákladov v cenách základného obdobia, t. j. podľa hodnoty medzispotreby, odmien zamestnancov, iných daní po odpočítaní subvencií na produkciu a spotreby fixného kapitálu v základnom období. Táto metóda sa označuje ako metóda vstupov. Opis výpočtu v objemovom vyjadrení týkajúci sa odmien zamestnancov, spotreby fixného kapitálu, daní a subvencií na produkciu je predmetom ďalších odsekov.

Dokonca ani v najpriaznivejšom prípade netrhových služieb, ktoré sa spotrebúvajú individuálne, napríklad vzdelávanie a zdravotníctvo, nie je vždy jednoduché rozlíšiť homogénne produkty. Vlastnosti takýchto služieb sú zriedkavo dostatočne presne vymedzené na to, aby bolo možné s určitosťou rozhodnúť, či je, alebo nie je možné dve rôzne jednotky služby považovať za rovnocenné, t. j. či sa musia považovať za jednotky zodpovedajúce tomu istému homogénnemu produktu, alebo dvom odlišným produktom. Odborníci na národné účty sa môžu pridržiavať týchto dvoch kritérií rovnocennosti:

a) Kritérium jednotkových nákladov: dve jednotky netrhových služieb sa považujú za rovnocenné, ak majú rovnaké jednotkové náklady. Toto kritérium je založené na názore, že z kolektívneho hľadiska tí, ktorí majú z verejných služieb úžitok, zároveň o nich rozhodujú a platia ich. Napríklad občania rozhodujú o verejných službách prostredníctvom svojich zástupcov a platia ich zo svojich daní. Za takýchto podmienok nemožno od občanov očakávať, že budú platiť iné ceny za služby ako tie, ktoré považujú za ekvivalentné. Podľa tohto kritéria sa musia dve jednotky služby s odlišnými nákladmi považovať za jednotky zodpovedajúce odlišným produktom a netrhový homogénny produkt je charakteristický jednotou svojich jednotkových nákladov.

b) Kritérium produkcie: dve jednotky netrhových služieb sa považujú za rovnocenné, ak je ich produkt rovnaký. Toto kritérium je založené na názore, že dve jednotky služby, ktoré občania považujú za rovnocenné, sa môžu produkovať pri rozdielnych nákladoch, pretože občania úplne nekontrolujú produkčný proces týchto služieb. Potom už neplatí kritérium jednotkových nákladov a musí sa nahradiť kritériom, ktoré zodpovedá užitočnosti netrhových služieb pre spoločnosť.

Keďže sa často zdá, že kritérium produkcie je relevantnejšie, vykonalo sa mnoho práce na vypracovaní metód založených na tomto kritériu a výskum, ktorého cieľ je zlepšiť ich, stále pokračuje. Takéto metódy často v praxi vyúsťujú do zavedenia korekčných koeficientov uplatňovaných na množstvá pri výpočte objemu; potom sa označujú ako metódy s explicitnou korekciou kvality.

Základné ťažkosti s uplatnením takýchto metód sa vzťahujú na vymedzenie a meranie produkcie. Predpokladom merania produkcie je vymedzenie cieľov, čo nie je také jednoduché v oblasti netrhových služieb. Napríklad aké sú ciele poskytovania služieb verejného zdravotníctva: zlepšiť zdravotný stav verejnosti alebo predĺžiť život? Určite

oboje, ale potom akú váhu treba priradiť rôznym cieľom, keď nie sú rovnocenné? Napríklad je lepšie zaobchádzanie, ktoré umožňuje žiť ďalší rok v dobrom zdravotnom stave, alebo zaobchádzanie, ktoré umožňuje žiť dva ďalšie roky v zlom zdravotnom stave? Okrem toho sú odhady produkcie často sporné, takže v mnohých krajinách sa opakuje polemika o zlepšovaní alebo zhoršovaní úrovne základných škôl.

Vzhľadom na pojmové ťažkosti a nedostatok konsenzu o produkčných metódach s úpravou kvality (založených na produkcii) v Európskej únii sú takéto metódy vylúčené z centrálneho rámca, aby sa zaistila porovnateľnosť výsledkov. Kým sú takéto metódy predmetom pokračujúceho výskumu, môžu sa používať na dobrovoľnom základe pre doplnkové tabuľky. V oblasti netrhových služieb zdravotnej starostlivosti a vzdelávania sa teda musia odhady produkcie a spotreby v objemových jednotkách počítať na základe priamych meraní produkcie – bez úprav kvality – tak, že sa vyprodukované množstvá budú vážiť jednotkovými nákladmi týchto služieb v predchádzajúcom roku bez uplatňovania úpravy s cieľom zohľadniť kvalitu. Takéto metódy sa musia uplatňovať na dostatočne podrobnej úrovni, pričom minimálna úroveň je vymedzená v Príručke Eurostatu o meraní cien a objemu v národných účtoch.

Hoci sa spravidla treba vyhýbať používaniu metód založených na vstupoch, možno uplatňovať metódu vstupov v oblasti zdravotníctva, keď je rôznorodosť služieb taká, že je prakticky nemožné určiť homogénne produkty. Okrem toho musia byť k odhadom národných účtov priložené vysvetľujúce informácie, ktoré používateľov upozornia na metódy merania.

Zásady pre pridanú hodnotu a HDP

10.31. Pridaná hodnota, bilančná položka na účte produkcie, je jedinou bilančnou položkou, ktorá tvorí súčasť integrovaného systému cenových a objemových indexov. Je však potrebné zdôrazniť osobité vlastnosti tejto položky, rovnako ako význam objemových a cenových indexov, ktoré sa vzťahujú na túto položku.

Na rozdiel od rôznych tokov výrobkov a služieb pridaná hodnota nepredstavuje nejakú samostatnú kategóriu transakcií. Preto ju nemožno priamo rozdeliť na cenovú a objemovú zložku.

10.32. *Definícia:* Pridaná hodnota v objemovom vyjadrení sa definuje ako rozdiel medzi produkciou v objemových jednotkách a medzispotrebou v objemových jednotkách.

$$VA = \Sigma P(0)\ Q(1) - \Sigma p(0)\ q(1)$$

kde P a Q sú ceny a množstvá pre výrobu a p a q sú ceny a množstvá pre medzispotrebu. Teoreticky správnou metódou na výpočet pridanej hodnoty v objemových jednotkách je metóda dvojitej deflácie, t. j. osobitné deflovanie dvoch tokov na účte produkcie (produkcie a medzispotreby) a výpočet salda týchto dvoch precenených tokov.

10.33. V niektorých prípadoch, keď štatistické údaje nie sú úplné alebo nie sú dostatočne spoľahlivé, môže byť potrebné použiť jediný ukazovateľ. Ak sú údaje o pridanej hodnote v bežných cenách dobré, alternatívou metódy dvojitej deflácie je deflovať pridanú hodnotu priamo cenovým indexom produkcie. To znamená prijať predpoklad, že ceny medzispotreby sa menia v rovnakom pomere ako cenové indexy produkcie. Ďalší možný postup je extrapolovať pridanú hodnotu v základnom roku objemovým indexom produkcie. Tento objemový index možno vypočítať buď priamo z kvantitatívnych údajov, alebo deflovaním hodnoty produkcie v bežných cenách vhodným cenovým indexom. Táto metóda v skutočnosti obsahuje predpoklad, že zmeny objemu sú rovnaké pre produkciu aj pre medzispotrebu.

Pre určité odvetvia trhových a netrhových služieb, ako sú napríklad finančné služby, služby v oblasti podnikania alebo obrana, sa môže stať, že uspokojivé odhady cenových a objemových zmien produkcie nemožno získať. V takýchto prípadoch možno pohyby pridanej hodnoty v objemovom vyjadrení odhadnúť na základe zmien odmien zamestnancov pri mzdových sadzbách predchádzajúceho roka a spotreby fixného kapitálu v objemovom vyjadrení. Zostavovatelia údajov môžu byť nútení prijať takéto pomocné riešenia aj v tom prípade, ak sa nedá predpokladať, že produktivita práce sa v krátkodobom alebo v dlhodobom horizonte nezmení.

10.34. Objemové a cenové indexy pre pridanú hodnotu sú vo svojej podstate odlišné od zodpovedajúcich indexov pre toky výrobkov a služieb.

To isté platí aj pre cenové a objemové indexy agregovaných bilančných položiek, ako napríklad hrubý domáci produkt. Hodnota tohto ukazovateľa sa rovná súčtu všetkých pridaných hodnôt všetkých odvetví, t. j. súčtu bilančných položiek plus dane, mínus subvencie na produkty, a z iného uhla pohľadu môže predstavovať bilančnú položku medzi celkovým konečným použitím a dovozom.

ŠPECIFICKÉ PROBLÉMY PRI UPLATŇOVANÍ ZÁSAD

10.35. Hoci sa integrovaný systém cenových a objemových indexov v podstate obmedzuje na transakcie s výrobkami a službami, nevylučuje tým možnosť merať zmeny cien a objemu aj pre určité ďalšie transakcie.

Dane a subvencie na produkty a vývoz

10.36. Táto možnosť existuje najmä v prípade daní a subvencií, ktoré sa priamo viažu na množstvo alebo hodnotu výrobkov a služieb, ktoré sú predmetom určitých transakcií. V tabuľkách dodávok a použitia sú hodnoty týchto daní a subvencií vyjadrené explicitne. Uplatňovaním pravidiel opísaných ďalej v texte možno získať cenové a objemové miery za kategórie daní a subvencií, ktoré sú zaznamenané na účtoch výrobkov a služieb, a to:

a) daní z produktov okrem dane z pridanej hodnoty (DPH) (D.212 a D.214);

b) subvencií na produkty (D.31);

c) DPH z produktov (D.211).

10.37. Najjednoduchším prípadom sú také dane, ktoré predstavujú pevnú sumu na jednotku množstva produktu, ktorý je predmetom transakcie. Hodnota príjmov z týchto daní potom závisí od:

a) množstva produktov, ktoré sú súčasťou transakcie;

b) sumy, ktorou je zaťažená jednotka výroby, t. j. cena zdanenia.

Rozčlenenie zmeny hodnoty na dve zložky je v podstate bezproblémové. Zmeny v objeme určíme na základe zmeny v množstve produktov, ktoré podliehajú zdaneniu; zmena ceny zodpovedá zmene sumy, ktorou je jednotka výroby zaťažená, t. j. zmene ceny zdanenia.

10.38. Častejšie sa vyskytujú prípady, keď daň predstavuje určitú percentuálnu časť z hodnoty transakcie. Hodnota príjmov z týchto daní potom závisí od:

a) množstva produktov, ktoré sú súčasťou transakcie;

b) od ceny produktov, ktoré sú súčasťou transakcie;

c) od daňovej sadzby (vyjadrenej v percentách).

Cena zdanenia sa potom určí tak, že sa sadzba dane uplatní na cenu produktu. Aj zmenu hodnoty príjmov z dane tohto typu môžeme rozdeliť na zmenu objemu, ktorá určí na základe zmeny v množstve zdaňovaných produktov, a na zmenu ceny, ktorá zodpovedá zmene ceny zdanenia ($b \times c$).

10.39. Suma daní z produktov okrem DPH (D.212 a D.214) sa meria v objemových jednotkách tak, že na množstvá vyrobených alebo dovezených produktov sa uplatnia ceny zdanenia zo základného roka alebo na hodnotu výroby alebo dovozu vyjadrenú v cenách základného roka sa uplatnia daňové sadzby v základnom roku. Pozornosť treba venovať skutočnosti, že ceny zdanenia sa môžu líšiť pre rôzne použitia. Táto skutočnosť sa zohľadňuje v tabuľkách dodávok a použitia.

10.40. Podobne sa meria aj suma subvencií na výrobky (D.31) v objemových jednotkách, keď na množstvá vyrobených alebo dovezených produktov sa uplatňujú ceny subvencií zo základného roka alebo na hodnotu produkcie alebo dovozu, vyjadrenú v cenách základného roka, sa uplatňujú sadzby subvencie zo základného roka, pričom sa zohľadňuje skutočnosť, že pre rôzne použitia platia rôzne ceny subvencií.

10.41. DPH z produktov (D.211) sa za celú ekonomiku aj za jednotlivé odvetvia a ostatných kupujúcich vypočíta na čistom základe a vzťahuje sa iba na neodpočítateľnú DPH. Neodpočítateľná DPH je definovaná ako rozdiel medzi fakturovanou DPH z produktov a DPH, ktorú si kupujúci týchto produktov môžu odpočítať. Alebo inak, DPH z produktov možno definovať ako súčet všetkých neodpočítateľných súm, ktoré kupujúci musia zaplatiť.

Neodpočítateľnú DPH v objemovom vyjadrení možno vypočítať tak, že sadzby DPH, ktoré platia v predchádzajúcom roku, sa uplatnia na toky vyjadrené v cenách predchádzajúceho roka. Každá zmena sadzby DPH v bežnom roku sa potom prejaví v cenovom indexe, a nie v objemovom indexe pre neodpočítateľnú DPH.

Podiel odpočítateľnej DPH vo fakturovanej DPH, a teda aj neodpočítateľná DPH, sa môže meniť:

a) buď preto, že sa zmení právo odpočítať si DPH, čo vyplýva zo zmeny daňových zákonov alebo pravidiel, ktoré nadobúdajú účinnosť s určitým časovým oneskorením alebo bez časového oneskorenia;

b) alebo preto, že sa mení štruktúra použitia výrobkov (napríklad zvýši sa podiel tých použití, pri ktorých si možno odpočítať DPH).

Zmena sumy odpočítateľnej DPH, ktorá vyplýva zo zmeny práva odpočítať si DPH, sa na základe uvedenej metódy považuje za zmenu ceny zdanenia, rovnako ako zmena sadzby fakturovanej DPH.

Na druhej strane zmena sumy odpočítateľnej DPH, ktorá vyplýva zo zmeny štruktúry použitia produktov, predstavuje zmenu objemu odpočítateľnej DPH a treba ju zohľadniť v objemovom indexe pri DPH z produktov.

Ostatné dane a subvencie na produkciu

10.42. V súvislosti so zaobchádzaním s ostatnými daňami (D.29) a subvenciami (D.39) na produkciu vznikajú osobitné ťažkosti v tom, že zo svojej podstaty ich nemožno priradiť priamo k jednotkám, ktoré sú vyprodukované. V prípade netrhových služieb sú tieto ťažkosti znásobené tým, že sa používajú len vtedy, keď nemožno vymedziť jednotky množstva. Tieto ťažkosti však vo všeobecnosti možno obísť tým, že ostatné dane a subvencie na produkciu sa vymedzia v objemovom vyjadrení ako suma, ktorú by boli dosiahli, ak by celkovo nebola nastala žiadna zmena v daňových pravidlách a cenách vo vzťahu k predchádzajúcemu roku. Napríklad možno vyhodnotiť dane z majetku alebo použitia aktív v objemovom vyjadrení použitím pravidiel a cien aktív predchádzajúceho roka na bežné obdobie.

Spotreba fixného kapitálu

10.43. Výpočet objemových mier pre spotrebu fixného kapitálu v prípade, keď sú k dispozícii kvalitné údaje o štruktúre kapitálových statkov, spôsobuje málo problémov. Metóda permanentnej inventarizácie, ktorú používa väčšina krajín, znamená, že pre odhad opotrebovania fixného kapitálu v bežných cenách je najprv potrebné uskutočniť inventarizáciu stavu zložiek fixného kapitálu v objemovom vyjadrení. Na prechod z ocenenia v historických cenách na reprodukčné náklady je najprv potrebné oceniť zložky fixného kapitálu, ktorý bol nadobudnutý v priebehu niekoľkých rôznych období, na homogénnom základe, t. j. v cenách základného roka. Cenové a objemové indexy odvodené v tomto procese potom možno použiť na výpočet hodnoty odpisov fixného kapitálu v objemovom vyjadrení a príslušného cenového indexu.

Keď sa nerobí permanentná inventarizácia stavu zložiek fixného kapitálu, možno zmenu v opotrebovaní fixného kapitálu v objemovom vyjadrení určiť na základe deflovania údajov v bežných cenách cenovými indexmi, ktoré boli odvodené z údajov o hrubej tvorbe fixného kapitálu v členení podľa produktov. V tom prípade treba vziať do úvahy aj vekovú štruktúru nadobudnutých zložiek fixného kapitálu.

Odmeny zamestnancov

10.44. Na účely merania objemu vstupu práce zamestnancov možno za jednotku množstva odmien zamestnancov považovať hodinovú prácu určitého druhu a pri určitej úrovni kvalifikácie. Podobne ako v prípade výrobkov a služieb, musia sa rozlišovať práce rôznej kvality a im zodpovedajúce množstvá, ktoré sa vypočítajú za každý druh práce osobitne. Cenu pre každý druh práce tvorí odmena vyplatená za hodinu práce, pričom odmena sa samozrejme môže meniť v závislosti od druhu práce. Mieru objemu vykonanej práce možno vypočítať ako vážený priemer zodpovedajúcich množstiev za rôzne druhy práce, pričom váhami budú hodnoty odmien zamestnancov v predchádzajúcom roku alebo v pevne určenom základnom roku. Alebo alternatívnym spôsobom možno vypočítať index mzdovej sadzby práce ako vážený priemer proporcionálnych zmien hodinových sadzieb pre odmeny za rôzne druhy práce, pričom ako váhy sa opäť použijú odmeny zamestnancov. Ak sa index objemu Laspeyresovho typu vypočíta nepriamo deflovaním zmien v odmenách zamestnancov vyjadrených v bežných hodnotách indexom priemernej zmeny hodinovej odmeny, druhý index by mal byť Paascheho typu.

Stavy vyrobených fixných aktív a stavy zásob

10.45. Objemy v cenách predchádzajúceho roku sú potrebné pre ukazovatele stavov vyrobených fixných aktív a stavov zásob. Pokiaľ ide o stavy zásob, také údaje, ktoré sú potrebné na výpočet podielu kapitálu na produkcii, sú k dispozícii vtedy, keď sa používa metóda permanentnej inventarizácie. V ostatných prípadoch sa môžu informácie o hodnotách stavov aktív zozbierať od výrobcov a deflujú sa pomocou cenových indexov, ktoré sa používajú pre tvorbu fixného kapitálu, pričom sa zohľadňuje veková štruktúra stavov.

Zmeny stavu zásob sa merajú na základe hodnoty vstupov do zásob mínus hodnota výberov zo zásob a hodnoty všetkých opakujúcich sa strát na výrobkoch, ktoré sú v priebehu daného obdobia súčasťou zásob. Objemy v cenách predchádzajúceho roku možno odvodiť deflovaním týchto zložiek. V skutočnosti sú však zriedkavo známe skutočné vstupy a výbery stavov a často jedinou dostupnou informáciou je hodnota stavov na začiatku a konci obdobia. V takýchto prípadoch bude často nevyhnutné predpokladať pravidelné vstupy a výbery počas bežného obdobia, aby sa mohla priemerná cena v danom období považovať za relevantnú pre vstupy aj výbery. Za takýchto okolností sa výpočet zmien stavov prostredníctvom rozdielu medzi hodnotami vstupov a výberov rovná tomu čo výpočet rozdielu medzi hodnotami začiatočných a konečných stavov. Zmenu stavov v objemovom vyjadrení možno potom vypočítať deflovaním začiatočných a konečných stavov, aby sa zosúladili s priemernou cenou základného obdobia. Ak sú známe zmeny stavov v kvantitatívnych jednotkách, možno za predpokladu pravidelných vstupov a výberov vypočítať objem zmien stavov uplatnením priemernej ceny základného obdobia na zmeny stavov v kvantitatívnych jednotkách.

MERANIA REÁLNEHO DÔCHODKU ZA CELÚ EKONOMIKU

10.46. Vo všeobecnosti nemožno toky dôchodkov rozdeliť na cenovú a objemovú zložku, a preto cenové a objemové miery nemožno vymedziť rovnakým spôsobom ako toky a stavy produktov. Toky dôchodkov možno merať v reálnych jednotkách iba vtedy, ak sa zvolí určitý vybraný kôš výrobkov a služieb, na ktoré sa dôchodok zvyčajne minie, a cenový index pre tento kôš sa použije ako deflátor bežných dôchodkov. Výber koša býva vždy vecou dohody v tom zmysle, že dôchodok sa zriedka spotrebuje na špecifické nákupy v danom období. Časť dôchodkov možno ušetriť na nákupy, ktoré sa budú realizovať v neskorších obdobiach, alebo nákupy v danom období môžu byť čiastočne financované z úspor, ktoré sa realizovali skôr.

10.47. Hrubý domáci produkt v cenách predchádzajúceho roka meria celkovú výrobu (mínus medzispotrebu) v objemových jednotkách za celú ekonomiku. Celkový reálny dôchodok rezidentov je ovplyvnený nielen týmto objemom výroby, ale aj pomerom vývozu a dovozu zo zahraničia. Ak sa hodnoty obchodu zlepšujú, bude potrebný nižší vývoz na to, aby sa zaplatil daný objem dovozu, takže pri danej úrovni domácej výroby možno výrobky a služby určené na vývoz presunúť do spotreby alebo použiť na tvorbu kapitálu.

Reálny hrubý domáci dôchodok sa odvodzuje tak, že k objemovým údajom o hrubom domácom produkte sa pripočíta tzv. obchodný zisk. Obchodný zisk – alebo v závislosti od okolností strata – sa vymedzuje ako:

$$T = \frac{X - M}{P} - \left[\frac{X}{P_x} - \frac{M}{P_m}\right]$$

t. j. bežné saldo vývozu mínus dovoz, deflované cenovým indexom P, mínus rozdiel medzi deflovanou hodnotou vývozu a deflovanou hodnotou dovozu. Výber vhodného deflátora P pre bežnú obchodnú bilanciu by sa v krajine mal ponechať štatistickým orgánom, pričom sa zohľadnia konkrétne podmienky danej krajiny. V prípade neistoty, pokiaľ ide o výber deflátora, vhodným deflátorom bude pravdepodobne priemer cenových indexov dovozu a vývozu.

Rôzne agregáty reálnych dôchodkov sa zisťujú a vymedzujú takto:

Hrubý domáci produkt v objemovom vyjadrení

plus obchodný zisk alebo strata zo zmeny obchodných podmienok

sa rovná reálnemu hrubému domácemu dôchodku,

plus reálne prvotné dôchodky prijaté zo zahraničia

mínus reálne prvotné dôchodky platené do zahraničia

sa rovná reálnemu hrubému národnému dôchodku,

plus reálne bežné transfery prijaté zo zahraničia

mínus reálne bežné transfery platené do zahraničia

sa rovná reálnemu hrubému národnému disponibilnému dôchodku,

mínus spotreba fixného kapitálu v objemovom vyjadrení

sa rovná reálnemu čistému národnému disponibilnému dôchodku.

Aby sa rôzne agregáty národného dôchodku dali vyjadriť v reálnych jednotkách, odporúča sa, aby prijaté a zaplatené prvotné dôchodky a transfery do zahraničia a zo zahraničia boli deflované indexom hrubých domácich konečných výdavkov. Reálny národný disponibilný dôchodok sa vyjadrí na čistej báze tak, že sa od jeho hrubej hodnoty odpočítajú odpisy fixného kapitálu v objemovom vyjadrení.

MEDZINÁRODNÉ CENOVÉ A OBJEMOVÉ INDEXY

10.48. Skutočnosť, že krajiny majú rôzne cenové úrovne a meny, je zložitým problémom pre porovnávanie cien a objemov na medzinárodnej úrovni. Nominálne výmenné kurzy nie sú v takýchto porovnaniach vhodnými faktormi na konverziu, pretože dostatočne neodzrkadľujú rozdiely v cenových úrovniach a pretože nie sú dostatočne stabilné v čase.

10.49. Namiesto nich sa uplatňujú parity kúpnej sily (purchasing power parities – PKS). PKS je definovaná ako počet jednotiek meny krajiny B, ktoré sú potrebné v krajine B na nákup rovnakého množstva výrobkov a služieb, ktoré sa dajú za jednu jednotku meny krajiny A kúpiť v krajine A. PKS sa preto môže interpretovať ako výmenný kurz vytvorenej meny, ktorá sa bežne označuje ako štandard kúpnej sily (ŠKS). Ak sú výdavky krajín A a B vyjadrené v národných menách konvertované na ŠKS, výsledky vyjadrujú rovnakú cenovú úroveň a rovnakú menu, čo umožňuje zmysluplné porovnanie objemov.

10.50. PKS pre trh výrobkov a služieb sú založené na medzinárodných cenových zisťovaniach. Takéto cenové zisťovania sa vykonávajú v rovnakom čase vo všetkých zúčastnených krajinách a sú založené na spoločnej vzorke produktov. Položky vo vzorke sú jasne špecifikované, pokiaľ ide o ich technické vlastnosti, ako aj ostatné premenné, o ktorých sa predpokladá, že ovplyvňujú cenu, ako napríklad náklady na inštaláciu a podmienky predaja. Hoci sa hlavný dôraz kladie na porovnateľnosť položiek vo vzorke, napriek tomu musí byť vážená ich reprezentatívnosťou na národných trhoch. Vzorka produktov by v ideálnom prípade mala byť rovnako reprezentatívna vo všetkých zúčastnených krajinách.

10.51. Pri netrhových službách sú medzipriestorové porovnania rovnako problematické ako medzičasové porovnania, pretože v oboch prípadoch neexistujú trhové ceny. Tradične sa uplatňoval prístup založený na vstupoch (alebo prístup založený na nákladoch vstupov) za predpokladu, že produkcia sa rovná súčtu vstupov. Pri tomto prístupe, ktorý znamená, že sa porovnávajú priame alebo nepriame objemy vstupov, sa však nezohľadňujú zmeny v produktivite. Z tohto dôvodu sa v prípade medzičasových porovnávaní uplatňujú metódy, ktoré sa sústreďujú na priame meranie produkcie alebo cien produkcie a ktoré sa následne použijú na defláciu výdavkov aspoň individuálnych služieb, ako napríklad vzdelávanie a zdravotníctvo.

10.52. Pri výpočte PKS sa uplatňuje rovnaký vzorec pre index ako pri výpočte časových indexov. V kontexte dvoch krajín A a B možno použiť každú z dvoch krajín ako vážiaci faktor. Z pohľadu krajiny A možno vypočítať index Laspeyresovho typu s váhami z krajiny A rovnako ako index Paascheho typu s váhami z krajiny B. Ak sú však ekonomiky dvoch krajín rozdielne, môže byť rozdiel medzi týmito dvoma indexmi veľký a konečný výsledok by bol veľmi ovplyvnený výberom indexu. V porovnaní dvojíc sa preto uprednostňuje uplatňovanie priemeru týchto dvoch indexov, t. j. Fischerov index.

10.53. Explicitné číselné váhy nie sú zvyčajne dostupné na úrovni individuálnych položiek vzorky. Preto sa uplatňuje druh implicitného váženia založený na tom, či krajina považuje, alebo nepovažuje určitú položku za reprezentatívnu vzorku domácej spotreby. Najnižšia úroveň agregácie, pre ktorú sú dostupné číselné váhy, sa označuje ako úroveň základných skupín (ZS).

10.54. Tranzitívnosť znamená, že priama PKS medzi krajinami A a C sa rovná nepriamemu PKS odvodenému tak, že sa vynásobí priama PKS medzi krajinami A a B (alebo akoukoľvek inou treťou krajinou) s priamou PKS medzi krajinami B a C. Fischerove PKS na úrovni ZS nie sú tranzitívne, ale prostredníctvom kritéria najmenších štvorcov možno z nich odvodiť súbor tranzitívnych PKS, ktoré sa podobajú pôvodným Fischerovým indexom. Použitie tzv. Éltetö-Köves-Szulcovho (EKS) vzorca minimalizuje rozdiely medzi pôvodnými Fischerovymi indexmi a výsledkom je úplný súbor tranzitívnych PKS na úrovni ZS.

10.55. Výsledný súbor tranzitívnych PKS pre všetky krajiny a všetky ZS sa agreguje pomocou výdavkov z národných účtov ako váh až na úroveň celkového HDP. Agregované PKS na úrovni HDP alebo akákoľvek iná kategória sa môžu uplatniť napríklad na výpočet reálnych výdavkov a priestorových objemových indexov. Podielom PKS a nominálneho výmenného kurzu medzi dvoma krajinami je index cenovej hladiny (ICH), ktorý sa môže použiť na analýzu porovnateľných cenových úrovní krajín.

10.56. Európska komisia (Eurostat) je v súlade s nariadením (ES) č. 1445/2007 [1] zodpovedná za výpočet PKS členských štátov. V praxi sú tieto výpočty PKS začlenené do širšieho programu PKS, ktorý je riadený spoločne Eurostatom a OECD. Podrobné metódy, ktoré sa používajú v programe, sú opísané v dokumente Metodická príručka Eurostatu – OECD o paritách kúpnej sily [2].

---

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1445/2007 z 11. decembra 2007, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá poskytovania základných informácií o paritách kúpnej sily, ich výpočte a zverejňovaní (Ú. v. EÚ L 336, 20.12.2007, s. 1).

[2] Eurostat – OECD, *Eurostat-OECD Methodological Manual on Purchasing Power Parities*, 2006 (dostupné na adrese: http://epp.eurostat.ec.europa.eu).

KAPITOLA 11

OBYVATEĽSTVO A PRACOVNÉ VSTUPY

11.01. Porovnania medzi krajinami alebo medzi odvetviami, alebo sektormi v rámci tej istej ekonomiky sú v niektorých prípadoch užitočnejšie, keď agregáty v národných účtoch (napríklad hrubý domáci produkt, konečná spotreba domácností, pridaná hodnota odvetví, odmeny zamestnancov) sa posudzujú vo vzťahu k premenným, ako je počet obyvateľov a pracovné vstupy. V takýchto prípadoch definícia obyvateľstva a pracovných vstupov musí byť v súlade s pojmami používanými v národných účtoch a musí odzrkadľovať vymedzenie rozsahu produkcie v národných účtoch.

11.02. Cieľom tejto kapitoly je opísať rámce a opatrenia týkajúce sa štatistiky obyvateľstva a zamestnanosti a poskytnúť usmernenia, do akého rozsahu tieto rámce zodpovedajú systému národných účtov.

11.03. Pracovné vstupy sa klasifikujú na základe rovnakých štatistických jednotiek, aké sa používajú pri analýzach produkcie, t. j. miestnej KAU a inštitucionálnej jednotky.

11.04. Agregáty, na ktoré sa vzťahujú údaje za obyvateľstvo a pracovné vstupy, sú často ročné súhrny. V takýchto prípadoch sa musí použiť priemerný stav za obyvateľstvo a priemerné ročné pracovné vstupy. Keď sa zisťovanie vykonáva niekoľkokrát v priebehu roka, používa sa priemerná hodnota z výsledkov získaných k týmto rôznym dátumom. Keď sa zisťovanie vykonáva v určitom období roka, sledované obdobie musí byť reprezentatívne; pri odhade údajov za celý rok sa musia využiť posledné dostupné informácie o zmenách v priebehu roka. Napríklad pri odhade priemernej zamestnanosti sa musí zobrať do úvahy skutočnosť, že niektorí ľudia nepracujú celý rok, napríklad príležitostní a sezónni pracovníci.

CELKOVÝ POČET OBYVATEĽOV

11.05. *Definícia:* Počet obyvateľov krajiny k danému dátumu pozostáva zo všetkých osôb, domácich alebo cudzincov, ktorí sú trvalo usadení na ekonomickom území krajiny, a to aj vtedy, keď sú v nej dočasne neprítomní. Ročný priemer počtu osôb poskytne vhodný základ pre odhad premenných v národných účtoch alebo sa použije pri porovnaniach ako menovateľ.

11.06. Pojem celkový počet obyvateľov je v národných účtoch vymedzený podľa konceptu sídla, ako je to uvedené v kapitole 2. Osoba, ktorá sa zdržiava alebo má v úmysle sa zdržiavať na ekonomickom území krajiny aspoň jeden rok, sa považuje za osobu s trvalým pobytom v tejto krajine. Osoba sa považuje za osobu dočasne neprítomnú, ak má trvalý pobyt v krajine, ale sa zdržiava alebo sa mieni zdržiavať v zahraničí počas obdobia kratšieho ako jeden rok. Všetci jednotlivci, ktorí patria k tej istej domácnosti, sú rezidentmi tam, kde sa sústreďuje hlavný ekonomický záujem domácnosti, t. j. tam, kde má domácnosť obytnú jednotku alebo viacero obytných jednotiek, ktoré členovia domácnosti považujú za svoje hlavné bydlisko a používajú ho tak. Člen rezidentskej domácnosti zostáva rezidentom aj vtedy, keď tento jednotlivec vykonáva časté cesty mimo ekonomického územia, pretože centrum hlavného ekonomického záujmu je naďalej v ekonomike, v ktorej je domácnosť rezidentom.

11.07. Do celkového počtu obyvateľstva danej krajiny sa zahrnujú:

a) štátni príslušníci, ktorí sú v danej krajine usadení;

b) civilní štátni príslušníci, ktorých dĺžka pobytu v zahraničí je menej ako jeden rok. Príkladom sú cezhraniční pracovníci, sezónni pracovníci a turisti;

c) zahraničné civilné osoby (vrátane personálu a sprevádzajúcich členov ich domácností), ktoré sú usadené v danej krajine najmenej jeden rok, z inštitúcií Európskej únie a medzinárodných civilných organizácií umiestnených na geografickom území danej krajiny;

d) zahraničný vojenský personál pracujúci pre medzinárodné vojenské organizácie umiestnené na geografickom území danej krajiny;

e) zahraničný personál technickej pomoci na dlhodobých misiách, ktorý pracuje v danej krajine vyše roka a o ktorom sa predpokladá, že ho zamestnáva hostiteľská vláda v mene vlády alebo medzinárodnej organizácie, ktorá ich prácu financuje.

Do celkového počtu obyvateľov sa zahrnujú takisto ďalšie osoby bez ohľadu na dĺžku ich pobytu mimo danej krajiny:

a) študenti, ktorí sú štátnymi príslušníkmi danej krajiny, bez ohľadu na to, ako dlho študujú v zahraničí;

b) príslušníci ozbrojených síl danej krajiny umiestnení v zahraničí;

c) štátni príslušníci, ktorí sú zamestnancami národných vedeckých základní zriadených mimo geografického územia danej krajiny;

d) štátni príslušníci, ktorí sú zamestnancami diplomatických misií v zahraničí;

e) štátni príslušníci, ktorí sú členmi posádok rybárskych lodí, iných lodí, lietadiel a plávajúcich plošín pôsobiacich mimo daného ekonomického územia;

f) pacienti podstupujúci lekársku liečbu v zahraničí.

11.08. Naopak, do celkového počtu obyvateľstva danej krajiny sa nezahrnujú:

a) zahraničné civilné osoby, ktoré sa zdržiavajú na danom území kratšie ako jeden rok, napríklad cezhraniční pracovníci, sezónni pracovníci, turisti a pacienti;

b) civilní štátni príslušníci, ktorých dĺžka pobytu v zahraničí je najmenej jeden rok;

c) vnútroštátny vojenský personál pracujúci pre medzinárodné organizácie umiestnené v zahraničí;

d) vnútroštátny personál technickej pomoci pracujúci na dlhodobých misiách v zahraničí, o ktorom sa predpokladá, že ho zamestnáva hostiteľská vláda v mene vlády alebo medzinárodnej organizácie, ktorá ich prácu financuje;

e) zahraniční študenti bez ohľadu na dĺžku štúdia v danej krajine;

f) členovia zahraničných ozbrojených síl, ktoré sú umiestnené v danej krajine;

g) zahraničný personál zahraničných vedeckých základní umiestnených na geografickom území danej krajiny;

h) členovia zahraničných diplomatických misií umiestnených v danej krajine.

11.09. Uvedená definícia obyvateľstva sa líši od prítomného alebo *de facto* obyvateľstva, ktoré pozostáva z osôb skutočne prítomných na geografickom území krajiny k určitému dátumu. Líši sa takisto od evidovaného obyvateľstva.

EKONOMICKY AKTÍVNE OBYVATEĽSTVO

11.10. *Definícia:* Ekonomicky aktívne obyvateľstvo zahŕňa všetky osoby, ktoré poskytujú alebo sú schopné poskytnúť pracovnú silu pre výrobné činnosti patriace do vymedzenia rozsahu produkcie v národných účtoch. Patria doň všetky osoby, ktoré spĺňajú požiadavky, aby sa mohli považovať za zamestnaných alebo nezamestnaných podľa definícií uvedených ďalej.

Príslušné normy týkajúce sa štatistiky trhu pracovných síl vydáva Medzinárodná organizácia práce (MOP). Normy MOP sú obsiahnuté v „uzneseniach“, ktoré sa prijímajú na zasadnutiach Medzinárodnej konferencie štatistikov práce (International Conference of Labour Statisticians – ICLS). Jedno z najvýznamnejších uznesení v súvislosti so zberom a zostavovaním údajov o pracovných silách je uznesenie týkajúce sa štatistiky ekonomicky aktívneho obyvateľstva, zamestnanosti, nezamestnanosti a podzamestnanosti ([1]). Toto uznesenie bolo prijaté na trinástej Medzinárodnej konferencii štatistikov práce v októbri 1982 a bolo zmenené a doplnené uznesením osemnástej ICLS v decembri 2008. V uvedenom uznesení sa definuje pojem pracovná sila z hľadiska jednotlivcov, ktorí vykonávajú činnosť patriacu do vymedzenia rozsahu produkcie v národných účtoch.

ZAMESTNANOSŤ

11.11. *Definícia:* Zamestnanosť zahŕňa všetky osoby vykonávajúce výrobnú činnosť, ktorá spadá do vymedzenia rozsahu produkcie v národných účtoch.

Zamestnané osoby sú zamestnanci alebo samostatne zárobkovo činné osoby. Osoby s viac ako jedným pracovným miestom sa klasifikujú ako zamestnanci alebo samostatne zárobkovo činné osoby podľa svojho hlavného zamestnania.

([1]) http://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/standards-and-guidelines/resolutions-adopted-by-international-conferences-of-labour-statisticians/WCMS_087481/lang–en/index.htm.

Zamestnanci

11.12. *Definícia:* Pojem zamestnanci znamená osoby, ktoré na základe zmluvy pracujú pre určitú rezidentskú inštitucionálnu jednotku a dostávajú odmenu zaznamenanú ako odmeny zamestnancov.

Pojem „zamestnanci" zodpovedá definícii „platené zamestnanie" podľa MOP. Vzťah zamestnávateľa k zamestnancovi existuje vtedy, keď existuje formálna alebo neformálna zmluva medzi podnikom a osobou, uzatvorená oboma stranami dobrovoľne, podľa ktorej príslušná osoba pracuje pre daný podnik za peňažnú alebo nepeňažnú (naturálnu) odmenu.

Osoby, ktoré majú pracovné miesto zamestnanca a sú aj samostatne zárobkovo činné osoby, sa klasifikujú ako zamestnanci vtedy, ak pracovné miesto zamestnanca predstavuje z hľadiska príjmu ich hlavnú činnosť. Ak údaje o príjme nie sú k dispozícii, vychádza sa z odpracovaných hodín.

11.13. Patria sem tieto kategórie zamestnancov:

a) osoby zamestnané zamestnávateľom na základe pracovnej zmluvy. Príkladom sú manuálni aj nemanuálni pracovníci, riadiaci personál, domáci personál a ľudia, ktorí vykonávajú platenú výrobnú činnosť v rámci programov zamestnanosti;

b) štátni úradníci a iní zamestnanci verejnej správy, u ktorých sú podmienky zamestnania stanovené zákonom;

c) ozbrojené sily pozostávajúce z vojakov z povolania a vojakov na určitý čas a brancov vrátane brancov vykonávajúcich civilnú službu;

d) duchovní, ak ich priamo platí verejná správa alebo nezisková inštitúcia;

e) majitelia korporácií a kvázikorporácií, ak pracujú v týchto podnikoch;

f) študenti, ktorí sa oficiálne zaviazali prispievať svojou prácou vo forme vzdelávacích služieb do výrobného procesu podniku za peňažnú alebo nepeňažnú odmenu;

g) externí pracovníci, ak existuje výslovná dohoda, že externý pracovník je odmeňovaný na základe vykonanej práce, t. j. množstva práce, ktorou prispieva vo forme vstupu do určitého výrobného procesu; externý pracovník je zamestnancom, ak jeho dohoda so zamestnávateľom spočíva predovšetkým v poskytovaní práce;

h) osoby zamestnané agentúrami sprostredkujúcimi dočasné zamestnanie, ktoré by mali byť zahrnuté do odvetvia činnosti agentúry, ktorá ich zamestnáva, a nie do odvetvia činnosti podniku, pre ktorý v skutočnosti pracujú.

11.14. Osoby, ktoré dočasne nepracujú, sa takisto považujú za zamestnancov za predpokladu, že majú oficiálny pracovný pomer. Tento oficiálny pracovný pomer sa určuje podľa jedného alebo niekoľkých z týchto kritérií:

a) pretrvávajúci príjem mzdy alebo platu;

b) záruka návratu do práce po ukončení výnimočnej situácie alebo dohoda, pokiaľ ide o dátum návratu.

Vzťahuje sa to na osoby, ktoré dočasne nepracujú z dôvodu choroby alebo zranenia, sú na dovolenke alebo sú uvoľnené z práce, štrajkujú alebo majú výluku, majú študijné voľno alebo voľno na odbornú prípravu, sú na materskej alebo rodičovskej dovolenke, z dôvodu poklesu ekonomickej činnosti, dočasnej dezorganizácie alebo prerušenia práce z dôvodov, ako je zlé počasie, mechanické poškodenie alebo prerušenie dodávky elektrického prúdu alebo nedostatok surovín alebo palív. Vzťahuje sa to aj na inú dočasnú neprítomnosť s udelením voľna alebo bez neho.

Samostatne zárobkovo činné osoby

11.15. *Definícia:* Samostatne zárobkovo činné osoby sú osoby, ktoré sú jediným vlastníkom alebo spoluvlastníkom podnikov nezapísaných v obchodnom registri, v ktorých pracujú, s výnimkou tých podnikov nezapísaných v obchodnom registri, ktoré sú klasifikované ako kvázikorporácie. Osoby, ktoré majú pracovné miesto zamestnanca a sú aj samostatne zárobkovo činné osoby, sa sem zaraďujú, ak pracovné miesto samostatne zárobkovo činnej osoby predstavuje z hľadiska príjmu ich hlavnú činnosť.

Ak údaje o výške príjmu nie sú bez problémov dostupné, môže sa vychádzať z odpracovaných hodín.

Samostatne zárobkovo činné osoby môžu byť v práci dočasne neprítomné počas referenčného obdobia. Odmena za samostatnú zárobkovú činnosť je zmiešaný dôchodok.

11.16. Do skupiny samostatne zárobkovo činných osôb patria tieto kategórie:

a) neplatení rodinní pracovníci vrátane tých, ktorí pracujú v podnikoch nezapísaných v obchodnom registri zaoberajúcich sa trhovou výrobou;

b) externí pracovníci, ktorých príjem závisí od hodnoty produkcie určitého výrobného procesu, za ktorý sú zodpovední. Úlohou týchto externých pracovníkov je poskytovať výrobky alebo služby objednávateľovi;

c) pracovníci zapojení do výroby uskutočňovanej plne na vlastnú konečnú spotrebu alebo vlastnú tvorbu kapitálu, buď individuálne, alebo kolektívne. Aby takáto výroba bola zaznamenaná, musí predstavovať významnú časť ich konečnej spotreby.

Medzi samostatne zárobkovo činné osoby sa zahrnujú neplatení dobrovoľní pracovníci, ak výsledkom ich dobrovoľných činností sú výrobky, napríklad výstavba obytnej jednotky, kostola alebo iných budov. Ak však výsledkom ich dobrovoľných činností sú služby, napríklad bezplatná opatera alebo upratovanie, tieto osoby nie sú zahrnuté do zamestnanosti, pretože tieto dobrovoľné služby sú vylúčené z vymedzenia rozsahu produkcie.

Hoci sa služby, ktoré si členovia domácností poskytujú sami ako majitelia svojich obytných jednotiek, zaraďujú do vymedzenia rozsahu produkcie v národných účtoch, neexistuje žiadny pracovný vstup pri poskytovaní takýchto služieb; vlastníci-užívatelia obytných jednotiek sa nepovažujú za samostatne zárobkovo činné osoby.

Zamestnanosť a príslušnosť k ekonomickému územiu

11.17. Výsledky činnosti výrobných jednotiek zodpovedajú rozsahu zamestnanosti, ak zahŕňa rezidentov aj nerezidentov, ktorí pracujú pre rezidentské výrobné jednotky.

Zamestnanosť preto zahŕňa aj tieto kategórie:

a) nerezidentskí cezhraniční pracovníci, t. j. osoby, ktoré prekračujú hranice každý deň, aby pracovali na danom ekonomickom území;

b) nerezidentskí sezónni pracovníci, t. j. osoby, ktoré dochádzajú na dané ekonomické územie a zotrvávajú tam menej ako jeden rok, aby pracovali v odvetviach, ktoré pravidelne vyžadujú dodatočnú prácu;

c) príslušníci ozbrojených síl danej krajiny umiestnení v zahraničí;

d) štátni príslušníci, ktorí sú zamestnancami národných vedeckých základní zriadených mimo geografického územia danej krajiny;

e) štátni príslušníci, ktorí sú zamestnancami diplomatických misií v zahraničí;

f) členovia posádok rybárskych lodí, iných lodí, lietadiel a plávajúcich plošín, prevádzkovaných rezidentskými jednotkami;

g) miestni zamestnanci orgánov verejnej správy umiestnených mimo daného ekonomického územia.

11.18. Do zamestnanosti sa nezahŕňajú tieto kategórie:

a) rezidenti, ktorí sú cezhraničnými pracovníkmi alebo sezónnymi pracovníkmi, t. j. ktorí pracujú na inom ekonomickom území;

b) štátni príslušníci, ktorí sú členmi posádok rybárskych lodí, iných lodí, lietadiel a plávajúcich plošín, prevádzkovaných nerezidentskými jednotkami;

c) miestni zamestnanci zahraničných vládnych agentúr umiestnených na geografickom území danej krajiny;

d) personál inštitúcií Európskej únie a medzinárodných civilných organizácií umiestnených na geografickom území danej krajiny (vrátane priamo prijatých miestnych zamestnancov);

e) členovia ozbrojených síl pracujúci pre medzinárodné vojenské organizácie, ktoré sú umiestnené na geografickom území danej krajiny;

f) štátni príslušníci pracujúci na zahraničných vedeckých základniach vytvorených na danom ekonomickom území.

11.19. Aby bolo možné prejsť k pojmom, ktoré sa všeobecne používajú v štatistike pracovných síl (zamestnanosť na národnom základe), v ESA sa osobitne stanovuje, aby sa oddelene uvádzali tieto položky:

a) branci (nezahrnutí v štatistike pracovných síl, ale zahrnutí v ESA v rámci služieb verejnej správy);

b) rezidenti, ktorí pracujú pre nerezidentské výrobné jednotky (zahrnutí v štatistike pracovných síl, ale nezahrnutí do zamestnanosti podľa definície v ESA);

c) nerezidenti, ktorí pracujú pre rezidentské výrobné jednotky (nezahrnutí v štatistike pracovných síl, ale zahrnutí do zamestnanosti podľa definície v ESA);

d) rezidentskí pracovníci, ktorí žijú trvale v určitej inštitúcii;

e) rezidentskí pracovníci, ktorí nedosiahli vek, ktorý sa zohľadňuje v štatistike pracovných síl.

NEZAMESTNANOSŤ

11.20. *Definícia:* V súlade s usmerneniami stanovenými Medzinárodnou organizáciou práce (trinásta Medzinárodná konferencia štatistikov práce), ďalej spresnenými v kontexte Európskej únie nariadením Komisie (ES) č. 1897/2000 ([1]), pojem „nezamestnanosť" sa vzťahuje na všetky osoby nad určený vek, ktoré počas referenčného obdobia:

a) boli „bez práce", t. j. neboli v platenom zamestnaní ani neboli samostatne zárobkovo činné;

b) boli „v súčasnosti práceschopné", t. j. schopné pracovať v platenom zamestnaní alebo byť samostatne zárobkovo činnými osobami počas referenčného obdobia, a

c) si „hľadali prácu", t. j. podnikli v určitom nedávnom období konkrétne opatrenia, aby si našli platené zamestnanie alebo prácu ako samostatne zárobkovo činné osoby.

11.21. Medzi konkrétne opatrenia môže patriť registrácia vo verejných alebo súkromných sprostredkovateľniach práce; podanie žiadosti o zamestnanie u zamestnávateľa; hľadanie zamestnania na stavbách, farmách, na vrátniciach tovární, trhoviskách alebo iných miestach zhromažďovania; podávanie novinových inzerátov alebo reakcia na ne; hľadanie pomoci u priateľov alebo príbuzných; hľadanie pôdy, budovy, strojov alebo zariadení na vytvorenie vlastného podniku; podanie žiadosti o povolenie a licenciu alebo finančné zdroje atď.

PRACOVNÉ MIESTA

11.22. *Definícia:* Pracovné miesto je explicitná alebo implicitná zmluva medzi osobou a rezidentskou inštitucionálnou jednotkou na vykonanie práce za odmenu na dobu určitú alebo neurčitú.

Uvedená definícia zahŕňa tieto pojmy:

a) explicitná alebo implicitná zmluva sa vzťahuje na poskytovanie pracovného vstupu, a nie na poskytnutie výrobku alebo služby;

b) práca je akákoľvek činnosť, ktorá prispieva k produkcii výrobkov a služieb v rámci vymedzenia rozsahu produkcie. Legálnosť práce a vek pracovníka nie sú podstatné;

c) odmena sa tu má interpretovať v širšom zmysle vrátane zmiešaného dôchodku samostatne zárobkovo činných osôb.

Táto definícia pracovného miesta sa vzťahuje na pracovné miesta zamestnancov, aj samostatne zárobkovo činných osôb, t. j. pracovné miesto zamestnanca, ak táto osoba patrí k inej inštitucionálnej jednotke ako zamestnávateľ, a pracovné miesto samostatne zárobkovo činnej osoby, ak táto osoba patrí k tej istej inštitucionálnej jednotke ako zamestnávateľ.

11.23. Pojem pracovné miesto sa líši od pojmu zamestnanosť, ktorý je definovaný vyššie.

a) Pracovné miesto zahŕňa druhé, tretie atď. pracovné miesto tej istej osoby. Toto druhé, tretie a ďalšie pracovné miesto môžu osoby vykonávať postupne jedno za druhým v danom referenčnom období (obvykle týždeň) alebo sa môžu vykonávať paralelne v prípade, ak určitá osoba má súčasne jedno pracovné miesto večer a zároveň ďalšie cez deň.

([1]) Nariadenie Komisie (ES) č. 1897/2000 zo 7. septembra 2000, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 577/98 o organizácii výberového zisťovania pracovných síl v Spoločenstve, ktoré sa týka prevádzkovej definície nezamestnanosti (Ú. v. ES L 228, 8.9.2000, s. 18).

b) Na druhej strane pracovné miesto nezahŕňa osoby, ktoré dočasne nepracujú, ale ktoré majú „oficiálny vzťah k svojmu zamestnaniu“ v podobe napríklad „istoty návratu do práce alebo zmluvy o dátume návratu“. Takáto dohoda medzi zamestnávateľom a osobou, ktorá je dočasne uvoľnená alebo je neprítomná z dôvodu odbornej prípravy, sa v rámci systému nepokladá za pracovné miesto.

Pracovné miesta a príslušnosť k ekonomickému územiu

11.24. Pracovné miesto na ekonomickom území krajiny je explicitná alebo implicitná zmluva medzi osobou (ktorá môže byť rezidentom na inom ekonomickom území) a inštitucionálnou jednotkou, ktorá je rezidentom v danej krajine.

Na meranie pracovného vstupu do domácej ekonomickej činnosti je dôležitá len príslušnosť výrobnej inštitucionálnej jednotky k ekonomickému územiu, keďže iba rezidentskí výrobcovia prispievajú k hrubému domácemu produktu.

11.25. Okrem toho:

a) do počtu pracovných miest na ekonomickom území sú zahrnuté pracovné miesta v prípade, keď zamestnanci rezidentského výrobcu dočasne pracujú na inom ekonomickom území a keď povaha a trvanie činnosti neoprávňujú na to, aby sa výrobca považoval za fiktívnu rezidentskú jednotku tohto iného územia;

b) z počtu pracovných miest na ekonomickom území sa vylúčia pracovné miesta v prípade, keď sa vykonávajú pre nerezidentské inštitucionálne jednotky, t. j. pre jednotky s ťažiskom záujmu v inej krajine, ktoré nemajú v úmysle vykonávať činnosť na domácom území aspoň jeden rok;

c) z počtu pracovných miest sa vylúčia pracovné miesta zamestnancov medzinárodných organizácií a pracovné miesta miestnych pracovníkov, ktorých zamestnali zahraničné veľvyslanectvá, keďže jednotky zamestnávajúce tieto osoby nie sú rezidentmi.

NEZAZNAMENANÁ EKONOMIKA

11.26. Hodnota výrobných činností, ktoré sa priamo nesledujú, je v zásade zahrnutá do vymedzenia rozsahu produkcie v národných účtoch. Zahŕňajú sa preto tieto tri druhy činnosti:

a) nelegálne činnosti, kde sa strany dobrovoľne zúčastňujú ako partneri na ekonomickej transakcii;

b) skryté a utajené činnosti, keď transakcie samy osebe nie sú protiprávne, ale nie sú priznané, aby sa predišlo oficiálnej kontrole;

c) činnosti opísané ako „neoficiálne“, t. j. činnosti, o ktorých sa nevedú záznamy.

Odmeňovanie týchto pracovníkov sa v zásade zahŕňa do odmien zamestnancov alebo do zmiešaných dôchodkov. Táto úprava sa má zohľadniť v údajoch o zamestnanosti a samostatnej zárobkovej činnosti pri výpočte pomerných čísel a iných štatistík.

Nelegálne činnosti, keď je jedna zo strán nedobrovoľným účastníkom (napríklad krádež), nie sú ekonomickými transakciami, a preto sa nezahŕňajú do vymedzenia rozsahu produkcie.

CELKOVÝ POČET ODPRACOVANÝCH HODÍN

11.27. *Definícia:* Celkový počet odpracovaných hodín predstavuje súhrnný počet hodín skutočne odpracovaných zamestnancom alebo samostatne zárobkovo činnou osobou počas účtovného obdobia, pokiaľ ich produkcia patrí do vymedzenia rozsahu produkcie.

Z dôvodu širokej definície zamestnancov, ktorá zahŕňa dočasne nepracujúce osoby, ktoré však majú oficiálne pracovný vzťah, a pracovníkov na čiastočný úväzok, vhodným opatrením na výpočet produktivity nie je počet osôb, ale celkový počet odpracovaných hodín.

V národných účtoch je celkový počet odpracovaných hodín najvhodnejším meradlom pracovných vstupov.

Spresnenie skutočne odpracovaných hodín

11.28. Celkový počet skutočne odpracovaných hodín predstavuje počet hodín práce, ktorý prispel k produkcii a možno ho definovať s odkazom na vymedzenia rozsahu produkcie v národných účtoch. V norme MOP uvedenej

v uznesení o meraní pracovného času, ktoré sa prijalo na osemnástej ICLS v decembri 2008 ([1]), sa skutočne odpracované hodiny vymedzujú ako čas, ktorý osoby strávia pri vykonávaní činností prispievajúcich k produkcii výrobkov a poskytovaniu služieb počas stanoveného referenčného obdobia. V uznesení sa vymedzujú odpracované hodiny takto:

1. Skutočne odpracované hodiny sa vyskytujú v prípade všetkých typov pracovných miest za premenlivých dohôd týkajúcich sa pracovného času a odmeňovania v platenej alebo neplatenej podobe, ktoré možno vykonávať na všetkých typoch pozícií.

2. Skutočne odpracované hodiny nesúvisia s administratívnymi ani právnymi pojmami, a preto sa uplatňujú na všetky pracujúce osoby a môžu sa vyskytnúť v rámci normálneho alebo zmluvne dohodnutého pracovného času alebo v rámci práce nadčas.

3. Štatistika skutočne odpracovaných hodín zahŕňa:

   a) skutočne odpracované hodiny počas normálneho pracovného času, ktoré priamo prispievajú k produkcii;

   b) platený čas strávený odbornou prípravou;

   c) čas odpracovaný navyše k hodinám odpracovaným počas normálneho pracovného času, známy ako práca nadčas. Je potrebné poznamenať, že hodiny odpracované nadčas sa majú zahrnúť aj vtedy, keď sú neplatené;

   d) čas strávený pri vykonávaní úloh, ako je príprava pracovného miesta, opravy a údržba, príprava a čistenie nástrojov a príprava príjmových dokladov, pracovných výkazov a správ;

   e) čas strávený čakaním alebo prestojmi počas krátkodobých prerušení počas pracovného dňa z dôvodov, akým je nedostatok práce, porucha strojového zariadenia alebo nehody, alebo čas strávený na pracovisku, počas ktorého sa nevykoná žiadna práca, avšak za ktorú je zaplatené podľa garantovanej pracovnej zmluvy;

   f) čas zodpovedajúci krátkym prestávkam na oddych počas pracovného dňa vrátane prestávok na čaj a kávu;

   g) pracovnú pohotovosť; keď sa vykonáva mimo pracoviska, napríklad doma, tento čas sa zahŕňa do skutočne odpracovaných hodín v rozsahu, do akého sú nepracovné činnosti alebo pohyb osoby pracovnou pohotovosťou obmedzené;

   h) hodiny odpracované personálom obranných síl vrátane brancov patria sem, aj keď sú mimo rozsahu zisťovania pracovných síl danej krajiny.

4. Do štatistiky skutočne odpracovaných hodín sa nezahrnujú:

   a) zaplatené, ale neodpracované hodiny, akými sú: platená ročná dovolenka, platené štátne sviatky, platené dni práceneschopnosti, rodičovská dovolenka, štrajky, „krátke voľno“ na návštevy lekárov a pod., prerušenia práce v dôsledku zlého počasia;

   b) prestávky na jedlo;

   c) čas strávený cestovaním medzi domovom a prácou; akákoľvek práca počas presunu do zamestnania sa však do skutočne odpracovaných hodín zahŕňa;

   d) iné vzdelávanie než odborná príprava.

Podrobnejšie definície týchto kritérií možno nájsť v uznesení ICLS o meraní pracovného času z decembra 2008 ([2]).

11.29. Celkový počet odpracovaných hodín je súhrnný počet hodín skutočne odpracovaných zamestnancom a samostatne zárobkovo činnou osobou počas účtovného obdobia na danom ekonomickom území:

   a) vrátane práce mimo ekonomického územia pre rezidentské zamestnávateľské inštitucionálne jednotky, ktoré tam nemajú centrum hlavného ekonomického záujmu;

   b) s vylúčením práce pre zahraničné zamestnávateľské inštitucionálne jednotky, ktoré nemajú centrum hlavného ekonomického záujmu na danom ekonomickom území.

([1]) http://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/standards-and-guidelines/resolutions-adopted-by-international-conferences-of-labour-statisticians/WCMS_112455/lang–en/index.htm.
([2]) http://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/standards-and-guidelines/resolutions-adopted-by-international-conferences-of-labour-statisticians/WCMS_112455/lang–en/index.htm.

11.30. Mnohé zisťovania v podnikoch zachytávajú zaplatené hodiny, a nie odpracované hodiny. V takých prípadoch sa musí odhadnúť počet odpracovaných hodín za každú skupinu pracovných miest s využitím akýchkoľvek dostupných informácií o platenom voľne atď.

11.31. Pre analýzy ekonomického cyklu môže byť užitočné upraviť celkový počet odpracovaných hodín pomocou štandardného počtu pracovných dní v roku.

EKVIVALENT PLNÉHO PRACOVNÉHO ČASU

11.32. *Definícia:* Zamestnanosť v ekvivalente plného pracovného času, ktorá sa rovná počtu pracovných miest v ekvivalente plného pracovného času, je definovaná ako celkový počet odpracovaných hodín vydelený priemerným ročným počtom odpracovaných hodín v pracovných miestach s plným pracovným časom na danom ekonomickom území.

11.33. Táto definícia nevyhnutne neopisuje, ako sa tento ukazovateľ odhaduje: keďže dĺžka plného pracovného času určitého pracovného miesta sa v priebehu času menila a líši sa medzi odvetviami, používajú sa metódy, ktoré pre každú skupinu pracovných miest stanovujú priemerný podiel a priemerný počet hodín odpracovaných na pracovnom mieste s kratším pracovným časom. Najprv treba odhadnúť pre každú skupinu pracovných miest bežný týždenný pracovný čas. Skupinu pracovných miest možno vymedziť v rámci odvetvia podľa pohlavia a druhu práce. Pre pracovné miesta zamestnancov predstavuje počet zmluvne dohodnutých hodín vhodné referenčné kritérium. Ekvivalent plného pracovného času sa vypočíta samostatne pre každú skupinu pracovných miest a potom sa sčíta.

11.34. Celkový počet odpracovaných hodín je najlepším meradlom pracovných vstupov, avšak v prípade neexistencie týchto údajov by mohlo byť vhodné vychádzať z ekvivalentu plného pracovného času, keďže sa môže ľahšie odhadnúť a umožniť tým medzinárodné porovnania s krajinami, ktoré sú schopné odhadnúť zamestnanosť len v ekvivalente plného pracovného času.

PRACOVNÝ VSTUP ZAMESTNANCA V STÁLEJ ODMENE

11.35. *Definícia:* V prípade pracovných vstupov podobného typu a podobných kvalifikácií v bázickom období pracovný vstup zamestnanca v stálej odmene meria bežné pracovné vstupy ohodnotené vo výške odmien za prácu zamestnancov, aké platili v príslušnom bázickom období.

11.36. Odmena zamestnancov v bežných cenách vydelená pracovným vstupom zamestnancov v stálej odmene poskytuje implicitný cenový index odmeňovania porovnateľný s implicitným cenovým indexom konečného použitia.

11.37. Účelom pojmu pracovný vstup zamestnanca v stálej odmene je opísať zmeny v skladbe pracovnej sily, napríklad od nižšie platených pracovníkov k vyššie plateným pracovníkom. Aby bola takáto analýza účinná, vykoná sa podľa odvetvia činnosti.

MERANIE PRODUKTIVITY

11.38. *Definícia:* Produktivita je meradlom produkcie výrobného procesu na jednotku vstupu. Napríklad produktivita práce sa obvykle meria ako podiel produkcie a počtu odpracovaných hodín. Preto je potrebné, aby ukazovatele práce používané v štúdiách, v ktorých je produkcia založená na ukazovateľoch národných účtov, boli v súlade s pojmami a pokrytím používanými v národných účtoch.

KAPITOLA 12

ŠTVRŤROČNÉ NÁRODNÉ ÚČTY

ÚVOD

12.01. V tejto kapitole sa stanovujú najdôležitejšie zásady a charakteristiky štvrťročných národných účtov.

12.02. Štvrťročné národné účty sú národné účty, v ktorých referenčným obdobím je štvrťrok. Tvoria systém integrovaných štvrťročných ukazovateľov. Štvrťročné národné účty poskytujú komplexný účtovný rámec, v ktorom sa ekonomické údaje môžu zostavovať a predkladať vo formáte, ktorý je vytvorený na ekonomickú analýzu, rozhodovanie a tvorbu politiky na štvrťročnom základe.

12.03. V štvrťročných národných účtoch sa používajú rovnaké zásady, definície a štruktúra ako v ročných národných účtoch. Vo štvrťročných národných účtoch sa používajú pojmy ročných národných účtov, ak nie je v tejto kapitole uvedené inak.

12.04. Štvrťročné národné účty obsahujú celú postupnosť účtov a súvahy. V praxi vedú obmedzenia týkajúce sa dostupnosti údajov, času a zdrojov k tomu, že štvrťročné národné účty nie sú také úplné ako ročné národné účty.

V porovnaní s ročnými národnými účtami sú štvrťročné národné účty z hľadiska rozsahu pôsobnosti obmedzenejšie. Ťažisko spočíva v meraní HDP, v meraní dodávok a použitia výrobkov a služieb a tvorby dôchodkov. Obsahujú len málo podrobností o činnostiach odvetví a špecifických transakciách. Je to výsledok kompromisu medzi včasnosťou a rozsahom, podrobnosťou a spoľahlivosťou.

12.05. Štvrťročné národné účty sa zostavujú a zverejňujú častejšie ako ročné národné účty. Poskytujú včasný prehľad ekonomického vývoja a môžu sa použiť na zostavovanie predbežných odhadov ročných národných účtov.

12.06. Štatistické časové rady štvrťročných národných účtov sú z dôvodu ich štvrťročnej periodicity ovplyvnené sezónnymi a kalendárnymi javmi. Sezónne výkyvy sa vyrovnávajú pomocou sezónneho a kalendárneho očisťovania.

12.07. Štvrťročné národné účty čerpajú z obmedzenejších zdrojov údajov než ročné národné účty a ich zostavovanie si vyžaduje intenzívnejšie využívanie štatistických a ekonometrických metód. Existujú dva prístupy k zostavovaniu štvrťročných národných účtov: priamy prístup a nepriamy prístup.

12.08. Priamy prístup je založený na tom, že v štvrťročných intervaloch sú dostupné podobné zdroje údajov, ako sa používajú na zostavovanie ročných účtov; v rámci tohto prístupu sa používajú podobné metódy zostavovania. V prípade nepriameho prístupu sa používajú štatistické a ekonometrické odhady, ktoré sú založené na informáciách z ročných účtov a krátkodobých ukazovateľov na interpoláciu a extrapoláciu z ročných odhadov. Výber z týchto prístupov závisí od toho, či sa informácie používané pri tvorbe ročných účtov môžu bez problémov použiť v tej istej forme na štvrťročné účty.

12.09. Štvrťročné národné účty neslúžia na ten istý účel ako ročné národné účty. Štvrťročné národné účty sú zamerané na krátkodobý ekonomický vývoj a tieto pohyby v rámci národných účtov poskytujú koherentné meradlo. Dôraz sa kladie na tempá rastu a ich charakteristiku v čase, ako napríklad zrýchlenie, spomalenie alebo zmenu znamienka. V prípade ročných národných účtov je dôraz na úrovni a štruktúre ekonomiky a na tempách rastu.

Ročné národné účty sú menej vhodné na analýzy hospodárskeho cyklu než štvrťročné národné účty, keďže ročné údaje nevypovedajú o krátkodobom ekonomickom vývoji.

12.10. Štvrťročné národné účty sa môžu používať na zostavovanie ročných národných účtov. Zvyšujú spoľahlivosť a včasnosť ročných národných účtov a v niektorých krajinách sa ročné národné účty priamo odvodzujú z agregácie štvrťročných národných účtov za príslušný rok. Z týchto rozdielnych úloh vyplývajú rozdiely v dostupnosti údajov a v postupe zostavovania.

12.11. Na zostavovanie štvrťročných národných účtov sa používajú rôzne údaje, ako napríklad krátkodobá štatistika produkcie, cien, zamestnanosti a zahraničného obchodu, ukazovatele spoľahlivosti podnikových, spotrebiteľských a administratívnych údajov ako príjmy z DPH. V porovnaní s týmito ukazovateľmi majú štvrťročné národné účty tieto výhody:

a) širší rozsah;

b) úplnosť;

c) koherentný rámec národných účtov;

d) konzistentnosť s pojmami a údajmi národných účtov;

e) medzinárodnú porovnateľnosť na základe medzinárodného metodického rámca – SNA 2008.

12.12. Pokrytie štvrťročných národných účtov zodpovedá pokrytiu ročných účtov, keďže obsahuje celú postupnosť účtov a príslušné agregáty, ako aj systému tabuliek dodávok a použitia. Menšia dostupnosť informácií a štvrťročná periodicita zostavovania však v prípade štvrťročných národných účtov obvykle vedú k menšiemu pokrytiu a rozsahu pôsobnosti.

Systém štvrťročných národných účtov zahŕňa:

a) hlavné agregáty vrátane zamestnanosti a obyvateľstva;

b) finančné a nefinančné účty podľa inštitucionálnych sektorov;

c) menej podrobné členenia hlavných agregátov, ako napríklad hrubej pridanej hodnoty, výdavkov na konečnú spotrebu, tvorby hrubého fixného kapitálu, dovozu a vývozu výrobkov a služieb a zamestnanosti, a

d) zjednodušenú postupnosť účtov.

Takéto prvky sa na účely zostavovania vhodným spôsobom dopĺňajú o zjednodušené tabuľky dodávok a použitia.

ŠPECIFICKÉ CHARAKTERISTIKY ŠTVRŤROČNÝCH NÁRODNÝCH ÚČTOV

12.13. Aspekty týkajúce sa zostavovania, ktoré sú mimoriadne dôležité pre štvrťročné národné účty, sú tieto:

a) čas zaznamenania;

b) rýchle odhady;

c) bilancovanie a benchmarking;

d) reťazenie objemových mier a

e) očistenie od sezónnych a kalendárnych vplyvov.

Čas zaznamenávania

12.14. Pravidlá času zaznamenávania, ktoré sa uplatňujú na štvrťročné národné účty, sú rovnaké ako tie, ktoré sa uplatňujú na ročné národné účty. Z dôvodu zaznamenania kratšieho obdobia však vznikajú špecifické problémy v súvislosti s meraním času zaznamenania. Má to vplyv najmä na meranie:

a) nedokončenej výroby;

b) činností počas určitých špecifických období v roku a

c) zriedkavých platieb.

12.15. V prípade štvrťročných národných účtov je zaznamenanie činností a tokov sústredených v konkrétnych obdobiach roku dôležité. Rozsah takýchto činností za štvrťrok, ako napríklad produkcia poľnohospodárstva, stavebníctva a cestovného ruchu, závisí od externých faktorov, ako je napríklad počasie a štátne sviatky. Platbu miezd, daní, sociálnych dávok a dividend môžu ovplyvniť prechodné štvrťročné javy, ako napríklad keď sa v jednom mesiaci vyplácajú ročné bonusy. Chyby vyplývajúce z časového aspektu a rozsahu takýchto udalostí vedú k chybám merania štvrťročného rastu.

Nedokončená výroba

12.16. Nedokončená výroba je rozpracovaná produkcia, ktorá nie je pripravená na dodávku. V tomto prípade je produkcia rozložená na viac ako jedno referenčné obdobie. Dlhé výrobné cykly sa vyskytujú v prípade činností, ako je napríklad poľnohospodárstvo, výroba strojov, automobilov a lodí a služby ako vývoj softvéru, architektonické služby, výroba filmov alebo veľké športové podujatia. Tieto dlhé výrobné procesy sú často spojené s postupnými platbami, ktoré sa vyskytujú najmä v prípade činností, ako napríklad stavba lodí, výroba lietadiel, produkcia vína a reklamné zmluvy.

Meranie takejto produkcie si vyžaduje, aby sa jeden proces rozdelil na viaceré samostatné obdobia. To je v prípade štvrťročných národných účtov ťažšie než v prípade ročných národných účtov. Pre meranie nedokončenej výroby na štvrťročnom základe a na ročnom základe však platia rovnaké pravidlá.

Činnosti sústredené do určitých období v roku

12.17. Alokácia produkcie na základe nákladov vzniknutých v čase je obvyklou formou alokácie konečnej produkcie na akruálnom základe, vždy to však úplne neplatí. Do období, v ktorých neprebieha žiadna produkcia, by sa nemala alokovať žiadna produkcia, aj keď existujú priebežné náklady. To platí pre náklady na používanie kapitálu, napríklad platby nájomného za používanie strojov. Táto situácia sa môže vyskytnúť v poľnohospodárstve, v prípade ktorého sa v niektorých obdobiach môže produkcia úplne zastaviť. Obdobia bez produkcie sa môžu tiež vyskytnúť v odvetví spracovania potravín, ktoré závisí od produktov úrody.

Zriedkavé platby

12.18. V súvislosti s činnosťami, ktoré sa uskutočňujú počas celého roka, sú zriedkavými platbami platby realizované raz za rok alebo splátky platené v nepravidelných časových odstupoch počas roka. Príkladmi takýchto platieb sú dividendy, úroky, dane, subvencie a bonusy pre zamestnancov, ako napríklad koncoročné bonusy a dovolenkové bonusy. Všetky takéto transakcie sa zaznamenávajú na akruálnej báze, t. j. keď pohľadávka vznikla, a nie keď bola vyplatená. Otázka času zaznamenania je dôležitá aj v ročných národných účtoch, keď sa platby môžu čiastočne vzťahovať na iný účtovný rok.

12.19. S ohľadom na otázky týkajúce sa času zaznamenania sa rozlišujú dve kategórie platieb:

a) platby, ktoré majú čisto charakter *ad hoc*, sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa skutočne zrealizovali. Napríklad dividendy sa obvykle určujú až po účtovnej uzávierke fiškálneho roka a nemusia závisieť od ziskov spoločnosti v priebehu uvedeného roka;

b) platby, ktoré sa jasne týkajú určitého obdobia (ktoré sa napríklad akumulovali v predchádzajúcom období alebo sa akumulovali za viaceré účtovné obdobia), sa musia rozdeliť na obdobia, v ktorých sa akumulovali. Príkladmi sú dane z dôchodkov a produktov, ktoré sa môžu vyberať v nasledujúcom období.

12.20. Uplatňovanie akruálneho princípu na štvrťročné údaje môže byť v takýchto prípadoch mimoriadne ťažké a vtedy sú potrebné alternatívne metódy, ako napríklad metóda časovo posunutého cashu alebo alokovanie akruálnych platieb do účtovných období, tak aby sa minimalizovalo skreslenie charakteristík časových radov.

Rýchle odhady

12.21. Štvrťročné národné účty poskytujú prehľad o stave ekonomiky krátko po uplynutí referenčného štvrťroka. Včasná dostupnosť takýchto informácií pomáha identifikovať a interpretovať ekonomický vývoj. Z tohto dôvodu štatistické úrady čoraz častejšie zostavujú rýchle odhady kľúčových makroekonomických agregátov vrátane rastu HDP a ukazovateľov štvrťročných národných účtov.

12.22. Rýchly odhad je včasný odhad ekonomického ukazovateľa za bezprostredne predchádzajúce referenčné obdobie. Rýchly odhad sa obvykle vypočítava na základe neúplných údajov, ale s použitím toho istého štatistického a ekonometrického modelu ako v prípade normálnych odhadov. Pri zostavovaní rýchlych odhadov sa zohľadňuje čo najväčšie množstvo údajov. Rozdiely medzi rýchlymi odhadmi a klasickými odhadmi sú takéto:

a) včasnosť: rýchle odhady sú k dispozícii skôr ako klasické odhady;

b) presnosť: medzi včasnosťou a presnosťou existuje kompromis. Rýchle odhady sú vo všeobecnosti častejšie revidované ako klasické odhady;

c) pokrytie: rýchle odhady pokrývajú menší počet ukazovateľov ako klasické odhady;

d) informácie: rýchle odhady sa zakladajú na menšom počte informácií. V mnohých prípadoch nie sú k dispozícii všetky informácie, ktoré sú potrebné na zostavenie klasických odhadov;

e) metóda odhadu: z dôvodu chýbajúcich údajov rýchle odhady viac závisia od ekonometrických metód a predpokladov.

Bilancovanie a benchmarking štvrťročných národných účtov

12.23. Štvrťročné národné účty tvoria koherentný súbor účtov, ktoré sa zostavujú na štvrťročnom základe. Sú neoddeliteľnou súčasťou systému národných účtov a sú konzistentné s ročnými účtami.

12.24. Vnútorná konzistentnosť štvrťročných národných účtov sa zabezpečuje zosúladením odhadov zdrojov a použitia každý štvrťrok. Konzistentnosť s ročnými účtami sa zabezpečuje buď benchmarkingom štvrťročných účtov k ročným účtom, alebo odvodením ročných účtov zo štvrťročných účtov.

Bilancovanie

12.25. Proces bilancovania alebo zosúlaďovania je neoddeliteľnou súčasťou procesu zostavovania národných účtov. Optimálne sa v ňom využívajú rôzne zdroje informácií, na ktorých sú rôzne ukazovatele účtov založené. Vo všeobecnosti slúži bilancovanie na to, aby východiskové štatistické údaje, ktoré sú základom rôznych metód zostavovania HDP a iných častí účtov, zapadli do systému tabuliek dodávok a použitia a aby sa tým účinne využili všetky dostupné informácie.

12.26. Zásady a postupy bilancovania používané v prípade ročných účtov platia aj pre štvrťročné účty, sú však doplnené o ďalšie postupy zohľadňujúce štvrťročnú periodicitu zostavovania. Tieto ďalšie postupy sa týkajú najmä týchto aspektov štvrťročných účtov:

a) zachovania konzistentnosti medzi sezónne očistenými a sezónne neočistenými údajmi;

b) zabezpečenia konzistentnosti medzi bežnými cenovými a objemovými mierami;

c) zosúladenia mier, ktoré sú výsledkom rôznych metód zostavovania HDP.

Zjednodušený systém tabuliek dodávok a použitia uľahčuje bilancovanie štvrťročných národných účtov. Pri pravidelnom zostavovaní ročných tabuliek dodávok a použitia možno informácie v štvrťročných tabuľkách dodávok a použitia explicitne prepojiť ako súčasť procesu bilancovania a benchmarkingu.

Konzistentnosť medzi štvrťročnými a ročnými účtami – benchmarking

12.27. Štvrťročné účty sa môžu zosúladiť s ročnými účtami dvoma spôsobmi:

a) zosúladením štvrťročných účtov s ročnými účtami, označovaným aj ako benchmarking;

b) odvodením ročných účtov zo štvrťročných účtov.

12.28. Rozdiely medzi štvrťročnými a ročnými účtami vyplývajú najmä z rozdielov v zdrojoch a v dostupnosti informácií zo spoločných zdrojov.

12.29. Na zosúladenie štvrťročných a zodpovedajúcich ročných agregátov sa môžu použiť mnohé rôzne metódy.

Ideálna metóda spočíva v zistení príčin rozdielov a v odvodení nových, zosúladených štvrťročných a ročných agregátov, pričom sa použijú všetky dostupné informácie.

Benchmarkingové metódy zabezpečujú konzistentnosť medzi obidvoma skupinami agregátov tým, že jedna sa použije ako štandard a druhá sa jej prispôsobí, aby s ňou bola konzistentná. Na to existujú rôzne metódy od jednoduchého matematického prispôsobenia po komplexné štatistické a ekonometrické postupy. Benchmarkingové metódy majú zabezpečiť účtovnú koherentnosť týchto dvoch skupín agregátov, pokiaľ ide o zachovanie vývoja alebo iných bližšie definovaných kritérií.

Benchmarking je neoddeliteľnou súčasťou procesu zostavovania a v zásade by sa mal realizovať na najpodrobnejšej úrovni. V praxi to môže znamenať, že benchmarking rôznych radov sa realizuje vo fázach, pričom údaje za niektoré rady, ktoré už boli predmetom benchmarkingu, sa používajú na odhad iných radov, po čom nasleduje druhý alebo tretí benchmarking.

12.30. Ak sa ako benchmark použijú štvrťročné agregáty, ročné agregáty sa odvodia sčítaním príslušných štvrťročných číselných údajov. Týmto spôsobom sa zabezpečí konzistentnosť.

12.31. Zosúladenie medzi štvrťročnými a ročnými agregátmi však veľmi často vyplýva z použitia kombinácie rôznych benchmarkingových prístupov: napríklad predbežné ročné odhady sa môžu odvodiť agregovaním štvrťročných číselných údajov, a keď sú k dispozícii ročné informácie a zreviduje sa ročný agregát, uplatňuje sa ročný benchmark, aby sa zrevidovali zodpovedajúce štvrťročné číselné údaje.

Reťazenie cenových a objemových zmien

12.32. Cenové a objemové zmeny sa v ročných národných účtoch v zásade merajú prostredníctvom ročného reťazového indexu. V záujme koherentnosti sa štvrťročné miery cenových a objemových zmien viažu na ročné reťazové miery.

12.33. Konzistentnosť medzi cenovými a objemovými mierami štvrťročných a ročných účtov si vyžaduje, aby sa ročné miery odvodzovali buď zo štvrťročných mier, alebo aby sa štvrťročné údaje viazali na ročné pomocou benchmarkingových metód. To platí aj vtedy, ak je splnená základná požiadavka, že štvrťročné a ročné miery sú založené na tých istých metódach zostavovania a prezentácie, napríklad použitím toho istého vzorca pre index, bázický rok a referenčné obdobie. Prísna konzistentnosť nie je možná, pretože štvrťročné indexy z dôvodu ich matematickej formy zvyčajne nevyjadrujú presne ten istý rast ako zodpovedajúce ročné indexy.

12.34. Zatiaľ čo štvrťročné reťazové objemové miery by mohli byť založené na štvrťročnej periodicite reťazenia, reťazenie sa má v zásade realizovať na ročnom základe. Štvrťročné objemové miery sú reťazené ročne.

12.35. Reťazové objemové rady štvrťročných národných účtov sú štvrťročné zmeny objemu na základe ročných priemerných cien za predchádzajúci rok. V prípade ročného reťazenia štvrťročných objemových indexov sa môžu použiť tri metódy:

a) metóda ročného prekrytia (annual overlap);

b) metóda štvrťročného prekrytia (one-quarter overlap);

c) medziročná metóda (over-the-year).

Tvorba časových radov pomocou troch metód reťazenia obvykle vedie k štrukturálnym zlomom vo vzniknutých reťazových radoch, ktorých vplyv určuje zvolená metóda reťazenia a zmena cenovej štruktúry v priebehu času.

12.36. V prípade metódy ročného prekrytia sa používajú priemerné ročné ceny príslušného predchádzajúceho roka. Tak sa získajú ročné agregáty štvrťročných objemových mier, ktoré sú identické s nezávisle získanými reťazovými radmi ročných národných účtov. Okrem toho zlomy neovplyvňujú miery medzištvrťročných zmien v tom istom kalendárnom roku medzi prvým a štvrtým štvrťrokom. Objemové rady však ovplyvňujú zlomy, ktoré vznikajú od štvrtého štvrťroka roka do prvého štvrťroka nasledujúceho roka a ktoré sa objavujú aj v príslušnej miere medzištvrťročných zmien.

12.37. Oproti tomu sa metódou štvrťročného prekrytia vo všeobecnosti získajú neskreslené miery medzištvrťročných zmien za všetky štvrťroky roka, keďže reťazové indexy sa vzťahujú na objem štvrtého štvrťroka príslušného predchádzajúceho roka hodnotený v priemerných cenách uvedeného roka. Na rozdiel od metódy ročného prekrytia sa však metódou štvrťročného prekrytia získavajú štvrťročné reťazové rady, ktoré nie sú konzistentné s nezávisle získanými reťazovými radmi ročných národných účtov.

12.38. Medziročnou metódou reťazenia sa získavajú neskreslené miery medziročného rastu za všetky štvrťroky, keďže reťazové indexy sa vzťahujú na objem toho istého štvrťroka v príslušnom predchádzajúcom roku hodnotený v priemerných cenách uvedeného roka. Táto metóda však vedie k výsledkom, na ktoré majú vplyv štrukturálne zlomy v každom štvrťroku, takže zlom ovplyvní každú mieru medzištvrťročných zmien. Medziročná metóda preto najviac ovplyvňuje profil radu v rámci daného roka.

12.39. Ak je vplyv substitúcie (zmeny objemov z dôvodu zmien cenovej štruktúry) v rámci roka malý, z týchto troch metód štvrťročného reťazenia objemov vyplývajú veľmi podobné výsledky.

Z praktických dôvodov, ako je napríklad konzistentnosť štvrťročného rastu s ročným reťazovým rastom a jednoduchosť a transparentnosť výpočtov, sa odporúča metóda ročného prekrytia.

Sezónne a kalendárne očistenie

12.40. Sezónnosť je každý model, ktorý sa každý rok v tom istom období pravidelne opakuje.

Príkladom je predaj zmrzliny v lete. Pravidelne opakujúce sa udalosti sa rovnomerne rozložia na celý rok sezónnym očistením, zatiaľ čo vplyv nepravidelných udalostí zostane nezmenený. Pri sezónnom očistení sa zohľadňuje aj rôzna dĺžka mesiacov a štvrťrokov. Sezónne očistené výsledky vyjadrujú „normálne“ a opakovane sa vyskytujúce udalosti rozložené na celý rok, v ktorom k nim došlo. Sezónne očistené rady ukazujú jasnejšie ako sezónne neočistené rady napríklad tieto aspekty:

a) zmeny vývoja a

b) zmeny hospodárskeho cyklu.

12.41. Pri kalendárnom vplyve ide o účinok týchto aspektov na časový rad:

a) počet a zloženie pracovných a obchodných dní;

b) výskyt pevných a pohyblivých sviatkov;

c) priestupné roky a iné kalendárne javy, ako napríklad voľné dni medzi sviatkom a víkendom.

12.42. Výskyt sezónnych a kalendárnych vplyvov v časových radoch štvrťročných národných účtov sťažuje rozpoznanie vývoja rastu v agregátoch štvrťročných národných účtov. Očistenie o sezónne a kalendárne vplyvy preto uľahčuje vyvodenie záverov týkajúcich sa vývoja zo štvrťročných národných účtov; okrem toho sezónne očistenie objasňuje vplyv väčších nepravidelných faktorov alebo udalostí, a tým uľahčuje chápanie ekonomického vývoja na základe štatistiky štvrťročných národných účtov.

12.43. Sezónne výkyvy vznikajú vo všeobecnosti v dôsledku vplyvu výkyvov v spotrebe energie, cestovného ruchu, poveternostných podmienok, ktoré ovplyvňujú exteriérové činnosti (napríklad stavebné činnosti), platových bonusov a vplyvu pevných sviatkov, ako aj všetkých foriem inštitucionálnej a administratívnej praxe. Sezónne výkyvy vo štvrťročných národných účtoch závisia aj od zdrojov údajov a použitých metód zostavovania.

12.44. Aby sa zostavil spoľahlivý odhad sezónnych faktorov, môže byť potrebné predbežné spracovanie časových radov. Takto sa zabráni tomu, aby extrémne hodnoty, ako napríklad nárazové extrémne hodnoty, prechodné zmeny a zmeny úrovne, kalendárne vplyvy a štátne sviatky, mali nepriaznivý vplyv na kvalitu sezónnych odhadov. Extrémne hodnoty však musia v sezónne očistených údajoch zostať viditeľné, ak nie sú spôsobené chybou, keďže môžu vyjadrovať špecifické udalosti ako štrajky, prírodné katastrofy atď. Preto by sa extrémne hodnoty mali do časových radov po odhadnutí sezónnych komponentov znovu zaviesť.

Poradie zostavovania sezónne očistených reťazových objemových mier

12.45. Zostavovanie sezónne a kalendárne očistených reťazových objemových mier štvrťročných národných účtov je výsledkom radu postupov vrátane sezónneho a kalendárneho očistenia, reťazenia, benchmarkingu a bilancovania, ktoré sa uplatňujú na dostupné základné alebo agregované informácie.

12.46. Poradie rôznych etáp zostavovania sezónne očistených reťazových objemových mier štvrťročných národných účtov závisí od osobitostí výrobného procesu a od úrovne agregácie, na ktorej sa uplatňuje.

V ideálnom prípade sa sezónne očistené reťazové objemové rady získavajú sezónnym očistením reťazových radov a následným benchmarkingom očistených reťazových radov.

12.47. Existujú systémy zostavovania štvrťročných národných účtov, v ktorých sa sezónne očistené údaje zostavujú na veľmi podrobnej úrovni, a dokonca na úrovni bez reťazenia, napríklad pri tvorbe štvrťročných národných účtov zo štvrťročných tabuliek dodávok a použitia. V tomto prípade je poradie sezónne očistenie, bilancovanie, reťazenie a benchmarking. Na disagregovanej úrovni môžu byť odhady sezónneho komponentu menej spoľahlivé než na vyšších úrovniach štvrťročných národných účtov. Mimoriadnu pozornosť si potom vyžadujú revízie sezónneho komponentu. Okrem toho bilancovanie a reťazenie sezónne očistených údajov nesmie viesť k tomu, že v radoch vznikne sezónnosť.

12.48. Objemové miery štvrťročných národných účtov v priemerných cenách predchádzajúceho roka sa môžu reťaziť metódou štvrťročného prekrytia, metódou ročného prekrytia alebo medziročnou metódou. Pokiaľ ide o sezónne očistenie objemových mier štvrťročných národných účtov, uprednostňuje sa metóda štvrťročného prekrytia a metóda ročného prekrytia. Medziročná metóda sa neodporúča, pretože môže viesť k zlomom v radoch v každom prechode medzi štvrťrokmi.

12.49. Sezónne očistené reťazové štvrťročné objemové miery sa viažu na príslušné sezónne neočistené reťazové ročné údaje pomocou benchmarkingu alebo špecifických metód, ktoré minimalizujú vplyv na medzištvrťročné zmeny v radoch. Benchmarking je potrebný iba z praktických dôvodov, napríklad z hľadiska konzistentnosti priemerných ročných mier rastu. Benchmarking nesmie viesť k tomu, že v radoch vznikne sezónnosť. Východiskovým bodom len pre sezónne očistené štvrťročné národné účty by mali byť nezávisle odvodené reťazové ročné rady v neočistenej forme. Výnimky z požadovanej časovej konzistentnosti sú prijateľné, ak sa sezónnosť rýchlo mení.

12.50. Kalendárny vplyv sa môže rozdeliť na sezónny a nesezónny komponent. Sezónny komponent zodpovedá priemernej kalendárnej situácii, ktorá sa v tej istej sezóne každý rok opakuje; nesezónny komponent zodpovedá odchýlke kalendárnych premenných, ako je napríklad počet obchodných/pracovných dní, pohyblivých sviatkov a počet dní v priestupnom roku od špecifického mesačného alebo štvrťročného priemeru.

12.51. Kalendárnym očistením sa z radov odstraňujú tie komponenty nesezónnych kalendárnych vplyvov, v prípade ktorých existujú štatistické fakty a ekonomické vysvetlenie. Kalendárne vplyvy, o ktoré sa rad očisťuje, by mali byť identifikovateľné a dostatočne časovo stabilné alebo by malo byť možné zostaviť vhodný model ich meniaceho sa vplyvu v priebehu času.

KAPITOLA 13

REGIONÁLNE ÚČTY

ÚVOD

13.01. V tejto kapitole sa všeobecne opisujú regionálne účty a objasňujú ciele, hlavné koncepčné princípy a typické otázky v súvislosti so zostavovaním regionálnych účtov.

13.02. *Definícia:* Regionálne účty sú regionálnou špecifikáciou zodpovedajúcich účtov za celú ekonomiku. Regionálne účty poskytujú regionálne členenie hlavných agregátov, ako sú napríklad hrubá pridaná hodnota podľa odvetví a dôchodky domácností.

13.03. Pokiaľ nie je uvedené inak, v tejto kapitole sa na regionálne účty využívajú pojmy národných účtov.

V agregátoch za celú ekonomiku sú skryté regionálne rozdiely v ekonomických podmienkach a výkonnosti. Obyvateľstvo a ekonomické činnosti sú spravidla rozdelené medzi regióny nerovnomerne. Mestské regióny sú spravidla špecializované na služby, zatiaľ čo poľnohospodárstvo, ťažobné činnosti a priemyselná výroba sa zvyčajne nachádzajú v iných ako mestských regiónoch. Dôležité témy ako globalizácia, inovácia, starnutie obyvateľstva, zdaňovanie, chudoba, nezamestnanosť a životné prostredie majú často regionálny ekonomický rozmer. Regionálne účty sú preto dôležitým doplnkom národných účtov.

13.04. Regionálne účty sa skladajú z rovnakého súboru účtov ako národné účty, pričom sú v nich zvýraznené regionálne ekonomické štruktúry, vývoj a rozdiely. Koncepčné problémy a problémy merania vyústili do súboru regionálnych účtov, ktoré sú oproti národným účtom viac obmedzené čo do rozsahu pôsobnosti a podrobnosti.

Tabuľky o regionálnych produkčných činnostiach podľa odvetví znázorňujú:

a) veľkosť a dynamiku produkcie a zamestnanosti podľa regiónov;

b) príspevok regiónov k národným agregátom;

c) špecializáciu každého regiónu;

d) úlohu rôznych regiónov v každom odvetví.

Regionálne účty dôchodkov domácností znázorňujú prvotný a disponibilný dôchodok domácností podľa regiónov, ako aj zdroje a rozdelenie dôchodku medzi regiónmi.

13.05. Vo viacerých členských štátoch majú regióny na rôznej úrovni značnú samostatnosť v rozhodovaní. Regionálne účty, ktoré sa vzťahujú na takéto regióny, sú preto dôležité pre národnú a regionálnu politiku.

13.06. Regionálne účty slúžia aj na dôležité špecifické administratívne účely, napríklad:

a) alokáciu príjmov zo špecifických národných daní regionálnej verejnej správe;

b) alokáciu fondov ako súčasť európskej politiky súdržnosti.

13.07. Regionálne účty sa môžu pružne používať na rôznych úrovniach agregácie. To zodpovedá nielen geografickým regiónom. Geografické regióny môžu byť takisto zoskupené podľa ekonomickej štruktúry, umiestnenia a ekonomických vzťahov s inými (susediacimi) regiónmi. To je osobitne užitočné pri analýze národných a európskych ekonomických štruktúr a rozvoja.

13.08. Regionálne účty sú zostavované na základe priamo získaných regionálnych údajov a na základe odhadov regionálneho členenia z celoštátnych údajov. Čím sú priamo získané údaje úplnejšie, tým menšiu úlohu môžu zohrávať odhady. Nedostatok úplných, aktuálnych a spoľahlivých regionálnych informácií si vyžaduje robiť pri zostavovaní regionálnych účtov odhady. To znamená, že niektoré regionálne rozdiely nie sú nutne zohľadnené v regionálnych účtoch.

ÚZEMIE REGIÓNU

13.09. Ekonomika regiónu krajiny je súčasťou celej ekonomiky tejto krajiny. Celá ekonomika je členená podľa inštitucionálnych jednotiek a sektorov. Pozostáva zo všetkých inštitucionálnych jednotiek, ktorých ťažisko hlavného ekonomického záujmu sa nachádza na ekonomickom území krajiny (pozri odsek 2.04). Ekonomické územie nie je úplne totožné s geografickým územím (pozri odsek 2.05). Ekonomické územie krajiny je rozdelené na regionálne územia a na mimoregionálne územie.

13.10. Regionálne územie pozostáva z tej časti ekonomického územia krajiny, ktorá je priamo priradená k regiónu, vrátane všetkých voľných zón, colných skladov a fabrík.

13.11. Mimoregionálne územie tvoria tie časti ekonomického územia krajiny, ktoré nemôžu byť priamo priradené k jedinému regiónu. Pozostáva:

a) z národného vzdušného priestoru, teritoriálnych vôd a kontinentálneho šelfu ležiaceho v medzinárodných vodách, nad ktorým má krajina výlučné práva;

b) z teritoriálnych exkláv (t. j. geografických území, ktoré sa nachádzajú v zahraničí a ktoré sú na základe medzinárodných zmlúv alebo medzištátnych dohôd používané orgánmi verejnej správy krajiny – veľvyslanectvá, konzuláty, vojenské základne, vedecké základne atď.);

c) z ložísk ropy, zemného plynu atď. v medzinárodných vodách, mimo kontinentálneho šelfu krajiny, prevádzkované rezidentskými jednotkami.

13.12. Klasifikácia NUTS poskytuje jediné jednotné členenie ekonomického územia pre Európsku úniu. Na vnútroštátne účely sa môžu regionálne účty zostavovať aj na podrobnejšej regionálnej úrovni.

JEDNOTKY A REGIONÁLNE ÚČTY

13.13. V rámci celej ekonomiky sa rozlišujú dva typy jednotiek. Predovšetkým záznamy za inštitucionálne jednotky znázorňujú toky, ktoré ovplyvňujú dôchodkové, kapitálové a finančné transakcie, ostatné toky a súvahy. Záznamy za miestnu činnostnú jednotku (miestna KAU) ďalej znázorňujú toky, ktoré sa vyskytujú v procese produkcie a použitia výrobkov a služieb.

Inštitucionálne jednotky

13.14. V rámci regionálnych účtov možno v závislosti od regionálnej úrovne rozlišovať dva typy inštitucionálnych jednotiek:

a) Jednoregionálne jednotky, ktorých ťažisko hlavného ekonomického záujmu je v jednom regióne. Príkladmi jednoregionálnych jednotiek sú domácnosti, korporácie, ktorých všetky miestne KAU sa nachádzajú v rovnakom regióne, väčšina miestnej a regionálnej verejnej správy, časť sociálneho zabezpečenia a mnohé NZISD.

b) Multiregionálne jednotky, ktorých centrum hlavného ekonomického záujmu je vo viacerých regiónoch. Príkladmi jednotiek, ktoré sa rozprestierajú vo viacerých regiónoch sú korporácie a NZISD. Inými príkladmi sú inštitucionálne jednotky, ktorých činnosti sa rozprestierajú po celej krajine, ako sú napríklad ústredná štátna správa a malý počet korporácií, ktoré majú monopolné alebo takmer monopolné postavenie.

13.15. Všetky transakcie jednoregionálnych inštitucionálnych jednotiek sa pridelia regiónu, v ktorom majú takéto jednotky ťažisko ich hlavného ekonomického záujmu. V prípade domácností je ťažisko hlavného ekonomického záujmu v regióne, kde sú rezidentmi, a nie v tom regióne, kde pracujú. Ostatné jednoregionálne jednotky majú svoje centrum hlavného ekonomického záujmu v regióne, kde sa nachádzajú.

13.16. Časť transakcií multiregionálnych jednotiek sa nedá presne zadeliť do regiónov. To platí pre väčšinu rozdeľovacích a finančných transakcií. V dôsledku toho sa bilančné položky multiregionálnych jednotiek, ako napríklad úspory alebo čisté pôžičky, na regionálnej úrovni pre tieto jednotky nezaznamenávajú.

Miestne činnostné jednotky a regionálne produkčné činnosti podľa odvetví

13.17. Podniky sa môžu zapájať do výrobných činností vykonávaných na viac ako jednom mieste a pre regionálne účty je dôležité zadeliť tieto činnosti podľa miesta. Tam, kde sú podniky rozdelené podľa umiestnenia, sa rozdelené časti nazývajú miestne jednotky.

13.18. Inštitucionálne jednotky sa môžu klasifikovať na základe ekonomických činností s cieľom popísať výrobné činnosti ekonomiky podľa odvetví. Výsledkom sú rôznorodé odvetvia, pretože mnoho podnikov má významné vedľajšie činnosti, ktoré sa odlišujú od ich hlavnej činnosti. Výsledkom je takisto skutočnosť, že v niektorých odvetviach má hlavný produkt odvetvia malý podiel na celkovej produkcii. Na získanie skupín výrobcov, ktorých činnosti sú rovnorodejšie z hľadiska produkcie, nákladovej štruktúry a technológie výroby, sa podniky rozčleňujú do menších a rovnorodejších jednotiek. Tieto jednotky sa označujú ako činnostné jednotky.

13.19. Miestna činnostná jednotka (miestna KAU) je súčasťou činnostnej jednotky (KAU), ktorá zodpovedá miestnej jednotke. Ak sa KAU zapája do výrobných činností vo viacerých regiónoch, informácie o KAU sa rozdeľujú tak, aby sa dali zostaviť regionálne účty. Na takéto rozdelenie sú potrebné aspoň informácie o odmenách zamestnancov, alebo ak nie sú dostupné, o zamestnanosti a tvorbe hrubého fixného kapitálu. V prípade podnikov, ktoré sú umiestnené na jednom mieste a väčšina pridanej hodnoty sa vytvára ich hlavnou činnosťou, je miestna KAU totožná s podnikom.

13.20. Odvetvie na regionálnej úrovni pozostáva zo skupiny miestnych KAU, ktoré vykonávajú rovnakú alebo podobnú činnosť.

13.21. Pri definovaní miestnej KAU možno rozlišovať tri situácie:

a) Výrobná činnosť s významným vstupom pracovnej sily na pevne určenom mieste. Významným vstupom pracovnej sily je v tomto kontexte aspoň ročný ekvivalent pracovného času jednej osoby pracujúcej na polovičný úväzok.

b) Výrobná činnosť bez významného vstupu pracovnej sily na pevne určenom mieste sa vo všeobecnosti nepovažuje za samostatnú miestnu KAU a výroba by sa mala priradiť tej miestnej jednotke, ktorá je zodpovedná za riadenie tejto výroby. Existujú však výnimky z tohto pravidla, napríklad veterné mlyny, ťažba ropy a plynu, internetové rozbočovače a plne automatické čerpacie stanice pohonných hmôt. Takéto výrobné činnosti môžu byť umiestnené v jednom regióne a úplne riadené v inom regióne. Produkcia takýchto činností sa nezaznamenáva v regióne, z ktorého sú riadené, pretože k výrobe dochádza v inom regióne. Tvorba hrubého fixného kapitálu by sa mala zaznamenávať v rovnakom regióne ako pridružená produkcia a pridaná hodnota.

c) V prípade výrobnej činnosti bez pevne určeného miesta sa uplatňuje princíp rezidentnosti (pozri odsek 2.04) na vnútroštátnej úrovni. Napríklad veľké stavebné projekty realizované zhotoviteľmi z iných regiónov sú zaznamenané ako samostatné miestne KAU. Príkladmi veľkých stavebných projektov sú stavby mostov, priehrad a elektrární, ktorých výstavba trvá jeden alebo viac rokov a môžu byť riadené z miestnej kancelárie. Pri stavebných projektoch s realizáciou kratšou ako jeden rok sa na zadelenie výroby do regiónu používa sídlo materskej stavebnej spoločnosti.

13.22. Zaznamenávajú sa výrobné transakcie medzi miestnymi KAU, ktoré patria rovnakej inštitucionálnej jednotke a sú umiestnené v rôznych regiónoch. Pokiaľ však nie je dodanie pomocnej produkcie medzi miestnymi KAU pozorovateľné, nezaznamenáva sa (pozri odsek 1.31). To znamená, že sa zaznamenáva iba dodanie hlavnej alebo vedľajšej produkcie medzi miestnymi KAU, pokiaľ to zodpovedá praxi v národných účtoch.

13.23. Ak je podnik, ktorý vykonáva iba pomocné činnosti, štatisticky pozorovateľný, keďže samostatné účty pre jeho výrobu sú bežne dostupné, alebo ak sa nachádza v geograficky odlišnom mieste ako podnik, pre ktorý vykonáva činnosti, v národných a regionálnych účtoch sa zaznamenáva ako samostatná jednotka a zatrieďuje sa do odvetvovej klasifikácie, ktorá zodpovedá jeho hlavnej činnosti. Ak nie sú dostupné vhodné základné údaje, produkcia pomocnej činnosti sa môže odhadnúť zo súčtu nákladov.

METÓDY REGIONALIZÁCIE

13.24. Základom regionálnych účtov sú transakcie jednotiek, ktoré sú rezidentmi na niektorom regionálnom území. Regionálne účty sa spravidla zostavujú použitím:

a) metód zdola nahor;

b) metód zhora nadol alebo

c) kombinácie metód zdola nahor a zhora nadol.

13.25. Metóda zdola nahor alebo vzostupná metóda odhadu regionálnych agregátov pozostáva zo zberu údajov priamo od rezidentských jednotiek a regionálne odhady sa zostavujú agregovaním.

Postup podľa nepravého prístupu zdola nahor je akceptovateľný vtedy, keď nie sú dostupné údaje o miestnych KAU. Údaje o miestnych KAU sa môžu odhadnúť pomocou distribučných modelov z údajov podniku, KAU alebo miestnej jednotky. Odhadované hodnoty sa agregujú do regionálnych celkových hodnôt ako pri metóde zdola nahor.

V druhej fáze tohto procesu zostavovania účtov sa tieto (nepravé) odhady zdola nahor zosúladia s celkovými hodnotami v národných účtoch.

13.26. Keď sú k dispozícii iba informácie na úrovni jednotiek, ktoré zahrňujú niekoľko miestnych KAU, ktoré vykonávajú rôzne činnosti a pôsobia v rôznych regiónoch, na vytvorenie regionálneho rozčlenenia podľa odvetví sa použijú ukazovatele ako odmeny zamestnancov a zamestnanosť podľa regiónu.

13.27. Metódou zhora nadol sa rozdeľuje celková hodnota za ekonomiku do regiónov bez špecifikácie rezidentských jednotiek. Údaj za celú ekonomiku sa rozdeľuje na základe ukazovateľa, ktorý sa rozdeľuje po regiónoch rovnakým spôsobom ako premenná, ktorá sa má odhadnúť.

Aby sa dosiahlo regionálne pokrytie ukazovateľa, ktorý sa použije na regionálne zadelenie požadovanej premennej, je potrebné zaviesť pojem rezidentskej jednotky podľa regiónov.

13.28. Metódy zdola nahor sa v čistej podobe používajú zriedka. Zmiešané metódy sú takisto prijateľné. Napríklad vytvorenie regionálnych odhadov premennej alebo agregátu premenných môže byť uskutočniteľné iba s pomocou metódy zdola nahor na makroregionálnej úrovni. Pre odhady na podrobnejšej regionálnej úrovni sa potom uplatňuje metóda zhora nadol.

13.29. Uprednostňujú sa priame merania regionálnych hodnôt pred nepriamymi meraniami. Ak sú dostupné úplné a spoľahlivé mikroúdaje na úrovni miestnych KAU, regionálne hodnoty, ktoré koncepčne zodpovedajú hodnotám za celú ekonomiku, sa odhadujú metódou zdola nahor. Na dosiahnutie konzistentnosti s celkovými hodnotami národných účtov sa potom tieto odhady regionálnych účtov zosúlaďujú s agregátmi národných účtov.

13.30. Pri nepriamom meraní na základe národných agregátov a ukazovateľa, ktorý koreluje s meranou premennou, sa vyskytujú chyby. Napríklad, celkové údaje o hrubej pridanej hodnote podľa odvetví by mohli byť rozdelené medzi regióny pomocou štatistiky o regionálnej zamestnanosti za predpokladu, že hrubá pridaná hodnota na zamestnanca je pre každé odvetvie rovnaká vo všetkých regiónoch. Výpočty pomocou metódy zhora nadol budú kvalitnejšie pri detailnejšom členení podľa odvetví.

13.31. Agregáty produkcie sa alokujú do regiónu, v ktorom je jednotka, ktorá vykonáva príslušnú transakciu, rezidentom. Základným kritériom pre rozdelenie takýchto agregátov do jednotlivých regiónov je územná príslušnosť miestnej KAU. Rezidentský koncept sa uprednostňuje pred územným prístupom, pri ktorom sa výrobné činnosti alokujú na základe miesta ich miesta výkonu.

13.32. Pri špecifických odvetviach, ako napríklad stavebníctvo, výroba a distribúcia energie, komunikačné siete, sprostredkovanie prepravy, finančné sprostredkovanie a pre niektoré transakcie na účtoch domácností, ako napríklad dôchodky z majetku, existujú špecifické problémy s alokáciou do regiónov. Pre medzinárodnú porovnateľnosť regionálnych účtov sa používajú rovnaké metódy zostavovania účtov alebo metódy vedúce k podobným výsledkom.

13.33. Tvorba hrubého fixného kapitálu sa alokuje medzi regióny podľa vlastníctva. Fixné aktíva, ktoré vlastní multiregionálna jednotka, sa alokujú do tých miestnych KAU, kde sa používajú. Fixné aktíva nadobudnuté prostredníctvom operatívneho lízingu sa zaznamenajú v regióne vlastníka aktív a fixné aktíva nadobudnuté na základe finančného lízingu sa zaznamenajú v regióne užívateľa.

AGREGÁTY VÝROBNÝCH ČINNOSTÍ

Hrubá pridaná hodnota a hrubý domáci produkt podľa regiónov

13.34. Na odhad regionálneho hrubého domáceho produktu sa môžu použiť tri prístupy: výrobný, dôchodkový a výdavkový prístup.

13.35. Výrobným prístupom sa meria regionálny hrubý domáci produkt v trhových cenách ako suma hrubej pridanej hodnoty v základných cenách plus dane mínus subvencie na produkty. Hrubá pridaná hodnota v základných cenách sa meria ako rozdiel medzi produkciou v základných cenách a medzispotrebou v kúpnych cenách.

13.36. Dôchodková metóda meria regionálny hrubý domáci produkt v trhových cenách meraním a agregovaním rôznych spôsobov použitia v regionálnej časti účtu tvorby dôchodkov za celú ekonomiku: odmeny zamestnancov, hrubý prevádzkový prebytok a dane po odpočítaní subvencií z produkcie. Informácie o odmenách zamestnancov a zamestnanosti podľa odvetví sú často dostupné na regionálnej úrovni. Tieto informácie sa používajú na odhad hrubej pridanej hodnoty podľa odvetví priamo alebo prostredníctvom výrobnej metódy. Dôchodková metóda odhadu regionálneho hrubého domáceho produktu sa prekrýva s výrobnou metódou.

13.37. Informácie o hrubom prevádzkovom prebytku podľa odvetví a regiónov nie sú bežne dostupné. Informácie o hrubom prevádzkovom prebytku trhových výrobcov sa môžu odvodiť z podnikateľských účtov podnikov. Rozdelenie podľa inštitucionálnych sektorov a podľa regiónov často nie je dostupné. To je prekážkou použitia dôchodkovej metódy na odhad regionálneho hrubého domáceho produktu.

13.38. Dane (po odpočítaní subvencií) z produkcie sa skladajú z daní (po odpočítaní subvencií) z produktov a iných daní (po odpočítaní subvencií) z produkcie. Rozdelenie daní (po odpočítaní subvencií) z produktov je objasnené v odseku 13.43. V prípade ostatných daní (po odpočítaní subvencií) z produkcie môžu byť informácie dostupné podľa odvetví, napríklad z podnikových zisťovaní alebo odvodené zo špecifického typu dane alebo subvencie zainteresovaného odvetvia. To môže byť potom ukazovateľom pre rozdelenie hrubej pridanej hodnoty medzi regióny.

13.39. Výdavkový prístup merania regionálneho hrubého domáceho produktu sa nepoužíva z dôvodu nedostatku informácií. Príkladmi nedostatku údajov sú priame informácie o medziregionálnych predajoch a nákupoch a rozčlenenie vývozu a dovozu medzi regióny.

Rozdelenie FISIM podľa spotrebiteľských odvetví

13.40. S nepriamo meranými službami finančného sprostredkovania (ďalej len „FISIM“) sa v regionálnych účtoch narába rovnako ako v národných účtoch. Rozdelenie medzispotreby FISIM podľa spotrebiteľských odvetví do regiónov spôsobuje problém, pretože odhad stavu úverov a vkladov nie je spravidla dostupný podľa regiónov. V takomto prípade sa rozdelenie FISIM do spotrebiteľských odvetví vykoná podľa druhej najlepšej metódy: ako rozdeľovacie ukazovatele sa použijú hrubá regionálna produkcia alebo hrubá pridaná hodnota podľa odvetví.

Zamestnanosť

13.41. Merania regionálnej produkcie sú v súlade s odhadmi zamestnanosti v regióne vtedy, keď zamestnanosť zahŕňa rezidentov ako aj nerezidentov, ktorí pracujú pre jednotky regionálneho výrobcu. Regionálna zamestnanosť je definovaná v súlade s princípmi pre zamestnanosť a územnú príslušnosť pre celú ekonomiku (pozri odsek 11.17).

Odmeny zamestnancov

13.42. V prípade výrobcov sa odmeny zamestnancov alokujú do tých miestnych KAU, v ktorých sú ľudia zamestnaní. Keď tieto údaje nie sú dostupné, odmeny zamestnancov sa alokujú podľa druhej najlepšej metódy založenej na odpracovaných hodinách. Ak nie sú dostupné údaje o odmenách zamestnancov ani o odpracovaných hodinách, použije sa údaj o počte zamestnancov podľa miestnej KAU. Odmeny zamestnancov na účtoch domácností sa rozdeľujú medzi regióny podľa územnej príslušnosti.

Prechod z regionálnej HPH na regionálny HDP

13.43. Na výpočet HDP v trhových cenách podľa regiónov sa dane a subvencie výrobkov alokujú medzi regióny. Podľa dohody sa tieto nadregionálne dane a subvencie alokujú na základe relatívnej veľkosti hrubej pridanej hodnoty všetkých odvetví v regióne ocenenej základnými cenami. V prípade území so špecifickými fiškálnymi systémami, ktorých výsledkom sú podstatne odlišné sadzby daní a subvencií produktov v rámci krajiny, sa môžu po individuálnom posúdení každého prípadu použiť alternatívne metódy alokácie.

13.44. Údaje na jedného obyvateľa sa môžu vypočítať pre HDP všetkých regiónov. Tieto údaje sa nepočítajú pre mimoregionálne merania.

13.45. Na regionálny hrubý domáci produkt na obyvateľa môže mať významný vplyv medziregionálne denné dochádzanie do práce. Čistý príliv pracujúcich do regiónov zvyšuje produkciu na úroveň, ktorá by sa nemohla dosiahnuť iba zárobkovo činnými rezidentmi. V regiónoch s čistým prílivom pracujúcich sa zdá byť HDP na obyvateľa relatívne vysoké a relatívne nízke v regiónoch s úbytkom pracujúcich, ktorí dochádzajú za prácou.

Tempá rastu objemu regionálnej HPH

13.46. Princípy merania zmien ceny a objemu uplatňované v národnej ekonomike sa uplatňujú takisto aj na regióny. Existujú však problémy s regionálnymi údajmi, pre ktoré je uplatňovanie týchto princípov na regióny ťažšie. Príkladmi takýchto ťažkostí sú:

a) informácie o regionálnych zmenách cien často nie sú dostupné;

b) ak sa regionálna pridaná hodnota v bežných cenách odhaduje priamo a nie odpočítaním odhadovanej medzispotreby od produkcie, dvojitá deflácia regionálnej pridanej hodnoty nie je potom možná;

c) ak neexistujú regionálne tabuľky dodávok a použitia, nie je možné merať a vyhodnotiť cenové a objemové zmeny.

13.47. Bežne používanou metódou je preto prepočet regionálnej pridanej hodnoty podľa odvetví na základe zmien cien na národnej úrovni podľa odvetví. To sa vykonáva na čo najnižšej úrovni, kde je hrubá pridaná hodnota v bežných cenách dostupná. Takto sa zohľadnia rozdiely v zmenách cien na národnej a regionálnej úrovni v dôsledku rozdielov v ekonomickej štruktúre podľa odvetví. Toto riešenie je však stále citlivé na podstatné rozdiely medzi cenami na národnej a regionálnej úrovni. Príkladmi takýchto rozdielov sú:

a) rozdiely v štruktúre nákladov a zložení produkcie medzi výrobcami v rámci jedného odvetvia v rôznych regiónoch. V zmenách cien v tom istom odvetví medzi regiónmi môžu existovať veľké rozdiely;

b) regionálne rozdiely v zmenách cien hlavných vstupov, napríklad zmeny v cenách pracovnej sily, pozemkov a nájomnom za kancelárske priestory. Existencia dohôd o mzde na národnej úrovni bez zohľadnenia regionálnych rozdielov znamená, že regionálne rozdiely v zmenách miezd sú malé.

13.48. Regionálna pridaná hodnota sa prepočítava použitím:

a) regionálnych deflátorov, pokiaľ sú dostupné a dostatočne kvalitné, pri uplatnení cenových zmien produkcie namiesto vstupov. V niektorých prípadoch možno regionálne deflátory získať nepriamo spojením údajov o zmenách hodnoty a zmenách objemu. Ak sa použijú regionálne ceny (podľa možnosti v spojení s národnými deflátormi podľa odvetví), tempá regionálneho rastu sa počítajú tak, aby boli v súlade s tempami rastu celej ekonomiky;

b) dvojitej deflácie, pokiaľ je to možné. To platí najmä v prípadoch, keď sa zmena cien medzispotreby odlišuje od zmeny cien produkcie a keď je medzispotreba významná.

REGIONÁLNE ÚČTY DÔCHODKOV DOMÁCNOSTÍ

13.49. Výsledkom rozdelenia a prerozdelenia dôchodkov sú bilančné položky, a to prvotný dôchodok a disponibilný dôchodok. V regionálnych účtoch sú tieto merania dôchodkov obmedzené na domácnosti.

13.50. Regionálne účty domácností sú regionálnou špecifikáciou zodpovedajúcich účtov na národnej úrovni. Z dôvodu merania sú účty obmedzené na:

a) účet rozdelenia prvotných dôchodkov;

b) účet druhotného rozdelenia dôchodkov.

V týchto účtoch sa zaznamenáva prvotný dôchodok a disponibilný dôchodok domácností, ktoré sú rezidentmi v regióne (pozri tabuľku 13.1).

Tabuľka 13.1 – Regionálne účty dôchodkov domácností

		Región				Korekcia regionálnych tokov bez národnej protistrany	Celoštátne celkové hodnoty
		a)	b)		Mimoregionálne územie		
Rozdelenie prvotných dôchodkov							
Zdroje	B.2./B.3. Čistý prevádzkový prebytok/zmiešané dôchodky						
	D.1. Odmeny zamestnancov						
	D.4. Dôchodky z majetku, prijaté					Mínus dôchodky z majetku v rámci regiónu vzťahujúce sa na B.2/B.3	
Použitie	D.4. Dôchodky z majetku, platené					Mínus dôchodky z majetku v rámci regiónu vzťahujúce sa na B.2/B.3	
	B.5. Prvotný dôchodok (bilančná položka)						
Účet druhotného rozdelenia dôchodkov domácností							
Zdroje	B.5. Prvotný dôchodok						
	D.62. Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov						
	D.7. Ostatné bežné transfery, prijaté						
Použitie	D.5. Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.						
	D.61. Sociálne príspevky						
	D.7. Ostatné bežné transfery, platené						
	B.6. Disponibilný dôchodok (bilančná položka)						
	Doplňujúce informácie						
	Obyvateľstvo (počet obyvateľov)						
	Prvotný dôchodok na osobu						
	Disponibilný dôchodok na osobu						

13.51. Základom regionálnych účtov domácností sú domácnosti, ktoré sú rezidentmi na území regiónu. Počet osôb, ktoré sú členmi rezidentských domácností, sa spolu rovná celkovému počtu obyvateľov, ktorí sú rezidentmi v regióne.

13.52. Pravidlá na určovanie územnej príslušnosti domácností na národnej úrovni sa uplatňujú aj na regionálne účty domácností. V prípade študentov a dlhodobo chorých pacientov, keď sa hostiteľský región nachádza v tej istej krajine ako región, v ktorom sú rezidenti, sa študenti a dlhodobo chorí pacienti výnimočne považujú za rezidentov v hostiteľskom regióne, ak tam zostanú dlhšie ako jeden rok.

13.53. Účty domácností sa môžu rozšíriť o účty použitia dôchodkov. To si vyžaduje alokáciu štatistiky národných účtov o výdavkoch na konečnú spotrebu domácností do regiónov a úpravu vyplývajúcu zo zmien čistého majetku domácností v rezervách penzijných fondov do regiónov. Bilančnou položkou sú regionálne úspory podľa domácností.

13.54. Alokácia výdavkov na konečnú spotrebu domácností medzi regióny si vyžaduje spoľahlivé regionálne informácie, napríklad z rozšíreného zisťovania rodinných účtov. Takéto regionálne členenie však často neexistuje a výdavky na konečnú spotrebu domácností v národných účtoch sú často odhadované použitím iných informácií. Za týchto okolností je vytvorenie regionálneho rozčlenenia ťažšie.

13.55. Vlády môžu prostredníctvom naturálnych sociálnych transferov plniť dôležitú úlohu pri poskytovaní vzdelania, zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb domácnostiam. Funkcia takýchto naturálnych sociálnych transferov sa významne líši medzi rôznymi krajinami a môže poukazovať na významné výkyvy v čase. Alokácia takýchto naturálnych sociálnych transferov do regiónov znamená, že možno získať aj regionálnu skutočnú konečnú spotrebu domácností a upravený disponibilný dôchodok domácností. Vzhľadom na dôležitú úlohu naturálnych sociálnych transferov v niektorých členských štátoch sa môže výsledok porovnania skutočných výdavkov a skutočného disponibilného dôchodku domácností v členských štátoch líšiť od výsledku porovnania založenom na výdavkoch na konečnú spotrebu a disponibilného dôchodku domácností.

KAPITOLA 14

NEPRIAMO MERANÉ SLUŽBY FINANČNÉHO SPROSTREDKOVANIA (FISIM)

POJEM SLUŽIEB FISIM A VPLYV ICH ALOKÁCIE PODĽA POUŽITIA NA HLAVNÉ AGREGÁTY

14.01. Jeden z tradičných spôsobov poskytovania finančných služieb je ich poskytovanie prostredníctvom finančného sprostredkovania. Je to proces, pri ktorom finančná inštitúcia, napríklad banka, prijíma vklady od jednotiek, ktoré chcú získať z finančných prostriedkov úrok, a požičiava ich jednotkám, ktorých vlastné zdroje nie sú dostatočné na uspokojenie ich potrieb. Banka takto poskytuje mechanizmus, ktorý umožňuje prvej jednotke požičiavať druhej. Jednotka, ktorá požičiava finančné prostriedky, prijíma nižšiu úrokovú sadzbu než je tá, ktorú platí dlžník. „Referenčná" úroková sadzba je sadzba, pri ktorej by veriteľ aj dlžník chceli uzavrieť obchod. Rozdiel medzi referenčnou sadzbou a sadzbou, ktorá sa skutočne platí vkladateľovi a účtuje dlžníkovi, je poplatok za nepriamo meranú službu finančného sprostredkovania (FISIM). Celková hodnota FISIM je súčet dvoch implicitných poplatkov, ktoré platí dlžník a veriteľ.

14.02. Je však zriedkavé, aby sa suma finančných prostriedkov, ktoré požičiava finančná inštitúcia, presne rovnala sume ňou prijatých vkladov. Niektoré peniaze mohli byť vložené, ale zatiaľ sa nepoužili na pôžičky; niektoré pôžičky môžu byť financované z vlastných zdrojov banky a nie z vypožičaných. Vkladateľ finančných prostriedkov však získava rovnaký úrok a sprostredkovateľskú službu bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú jeho finančné prostriedky ďalej požičané, a dlžník platí rovnakú úrokovú sadzbu a získava rovnakú sprostredkovateľskú službu bez ohľadu na to, či pochádzajú jemu poskytnuté finančné prostriedky zo sprostredkovaných finančných prostriedkov alebo z vlastných zdrojov banky. Z tohto dôvodu sa FISIM odhaduje pre všetky pôžičky a vklady ponúkané finančnou inštitúciou bez ohľadu na zdroj finančných prostriedkov. Suma zaznamenaného úroku sa počíta ako referenčná sadzba vynásobená úrovňou predmetných pôžičiek alebo vkladov. Rozdiel medzi týmito sumami a sumami skutočne prijatými od finančnej inštitúcie alebo platenými finančnou inštitúciou sa zaznamenávajú ako nepriame poplatky za služby, ktoré platí dlžník alebo vkladateľ finančnej inštitúcii. Sumy zaznamenávané v systéme ako úrok sa označujú ako „ESA úrok" a celková suma skutočne zaplatená finančnej inštitúcii alebo zaplatená finančnou inštitúciou sa označuje ako „bankový úrok". Celková suma implicitných poplatkov za služby je suma bankových úrokov na pôžičky mínus ESA úrok na tie isté pôžičky plus ESA úrok na vklady mínus bankový úrok na tie isté vklady.

14.03. FISIM sa uplatňuje iba na pôžičky a vklady poskytované finančnými inštitúciami alebo vkladanými do finančných inštitúcii. Predmetné finančné inštitúcie nemusia byť rezidentmi; takisto ani klienti finančnej inštitúcie nemusia byť rezidentmi. FISIM možno dovážať a vyvážať. Finančná inštitúcia nemusí ponúkať prijímanie vkladov aj poskytovanie pôžičiek. Dcérske finančné spoločnosti maloobchodníkov sú príkladom finančných inštitúcií, ktoré poskytujú pôžičky bez toho, aby prijímali vklady. FISIM môže prijímať požičiavateľ peňazí, ktorý vedie dostatočne podrobné účtovníctvo na to, aby mohol byť považovaný za korporáciu alebo kvázikorporáciu.

14.04. Na posúdenie vplyvu alokácie FISIM na HDP a národný dôchodok v porovnaní so situáciou, keby nebol FISIM alokovaný, je nutné vziať do úvahy päť prípadov:

a) Pôžičky poskytujú a vklady prijímajú rezidentskí finanční sprostredkovatelia na medzispotrebu trhových výrobcov (vrátane domácností ako vlastníkov podnikov nezapísaných v obchodnom registri a vlastníkov obytných jednotiek):

Protiváhou produkcie FISIM finančných sprostredkovateľov je medzispotreba trhových výrobcov. Preto nedochádza k vplyvu na HDP a národný dôchodok.

b) Pôžičky poskytujú a vklady prijímajú rezidentskí finanční sprostredkovatelia na medzispotrebu netrhových výrobcov a na konečnú spotrebu domácností:

Keď sú FISIM poskytované netrhovým výrobcom na medzispotrebu, produkcia takýchto výrobcov sa zvýši o rovnakú sumu, pretože medzispotreba je súčasťou ich nákladov a zvýšenie výdavkov na konečnú spotrebu je protikladným tokom. Preto sa HDP a národný dôchodok zvýšia o sumu alokovaných FISIM.

HDP a národný dôchodok sa takisto zvýšia o sumu alokovaných FISIM, keď sa FISIM poskytujú domácnostiam ako konečným spotrebiteľom.

c) Pôžičky poskytujú a vklady prijímajú rezidentskí finanční sprostredkovatelia nerezidentským nefinančným sprostredkovateľom (vývoz FISIM):

Vývoz FISIM sa zaznamenáva ako zvýšenie HDP. Pri prevode HDP na národný dôchodok je však toto zvýšenie vyrovnané znížením prijatých úrokov mínus platené úroky voči zahraničiu (keďže FISIM sa odpočítavajú od prijatého úroku z pôžičiek a pripočítavajú k platenému úroku z vkladov). Preto nemá vývoz FISIM vplyv na národný dôchodok.

d) Pôžičky poskytujú a vklady prijímajú nerezidentskí finanční sprostredkovatelia na medzispotrebu trhových výrobcov vrátane domácností ako vlastníkov podnikov nezapísaných v obchodnom registri a vlastníkov obytných jednotiek (dovoz FISIM):

HDP sa znižuje o sumu dovozu FISIM v rámci tejto kategórie, pretože ich zodpovedajúcou protistranou je medzispotreba. Ale pri prevode HDP na národný dôchodok je toto zníženie vyrovnané zvýšením rozdielu medzi prijatými a platenými úrokmi voči zahraničiu (keďže FISIM sa pripočítavajú k prijatému úroku z vkladov a odpočítavajú od plateného úroku z pôžičiek). Táto kategória dovozu preto nemá vplyv na národný dôchodok.

e) Pôžičky poskytujú a vklady prijímajú nerezidentskí finanční sprostredkovatelia na medzispotrebu netrhových výrobcov a na konečnú spotrebu domácností (dovoz FISIM):

Dovoz FISIM netrhovými výrobcami zodpovedá medzispotrebe. Produkcia takýchto výrobcov sa zvyšuje o rovnaké množstvo, pretože medzispotreba je súčasťou ich nákladov a zvýšenie výdavkov na konečnú spotrebu je protikladným tokom. Pri meraní HDP výrobnou metódou sa nárast medzispotreby zhoduje s nárastom produkcie bez toho, aby sa menila pridaná hodnota. Pri meraní HDP výdavkovou metódou je nárast výdavkov na konečnú spotrebu neutralizovaný nárastom dovozu služieb. Pri prevode HDP na národný dôchodok dochádza k zvýšeniu rozdielu medzi prijatými a platenými úrokmi voči zahraničiu (keďže FISIM sa pripočítavajú k prijatému úroku z vkladov a odpočítavajú od platenému úroku z pôžičiek). Preto sa národný dôchodok zvyšuje o sumu tejto kategórie z dovozu FISIM.

Takisto keď dochádza k dovozu FISIM domácnosťami ako konečnými spotrebiteľmi, nemá to vplyv na HDP a zvyšuje to národný dôchodok, pretože dochádza k zvýšeniu rozdielu medzi prijatými úrokmi a platenými úrokmi voči zahraničiu.

Je zaužívané, že FISIM sa nepočíta pri medzibankových pôžičkách a vkladoch medzi rezidentskými finančnými sprostredkovateľmi, ani medzi rezidentskými finančnými sprostredkovateľmi a nerezidentskými finančnými sprostredkovateľmi. Medzibankové pôžičky a vklady sa však používajú na výpočet referenčných sadzieb.

14.05. Na základe piatich prípadov uvedených v odseku 14.04 možno vplyv alokácie FISIM na HDP a národný dôchodok zhrnúť takto:

a) HDP sa zvyšuje o sumu FISIM poskytnutých rezidentskými finančnými sprostredkovateľmi a alokovaných medzi sektory S.13 (verejná správa), S.14 (pre domácnosti ako spotrebiteľov), S.15 (NZISD) a S.2 (zahraničie);

b) HDP sa znižuje o sumu dovezených FISIM alokovaných medzi S.11 (nefinančné korporácie), S.12 (finančné korporácie) okrem S.121 (centrálna banka), S.122 (korporácie prijímajúce vklady okrem centrálnej banky) a S.125 (ostatní finanční sprostredkovatelia okrem poisťovacích korporácií a penzijných fondov) a S.14 (pre domácnosti ako vlastníkov obytných jednotiek a podnikov nezapísaných v obchodnom registri);

c) národný dôchodok sa zvyšuje o sumu FISIM (poskytnutých rezidentskými finančnými sprostredkovateľmi alebo dovezenými) alokovaných medzi sektory S.13 (verejná správa), S.14 (pre domácnosti ako spotrebiteľov) a S.15 (NZISD).

VÝPOČET PRODUKCIE FISIM ZA SEKTORY S.122 A S.125

14.06. FISIM poskytujú finanční sprostredkovatelia: centrálna banka (S.121); korporácie prijímajúce vklady okrem centrálnej banky (S.122); a ostatní finanční sprostredkovatelia okrem poisťovacích korporácií a penzijných fondov (S.125).

Výpočty FISIM sa sústreďujú na subsektory S.122 a S.125; je zaužívané, že FISIM sa nevypočítavajú pre centrálnu banku (pozri časť VI).

Požadované štatistické údaje

14.07. Pre každý zo subsektorov S.122 a S.125 sú potrebné údaje vo forme tabuľky stavov pôžičiek a vkladov kategorizovaných podľa užívateľských sektorov spriemerované po štvrťročných obdobiach a údaje o zodpovedajúcom naakumulovanom úroku. Úrok sa vypočítava po prerozdelení subvencií na úrokové sadzby pre prijímateľov.

Referenčné sadzby

14.08. Pôžičky a vklady, ktoré sa týkajú rezidentských jednotiek, uvedené v súvahách finančných sprostredkovateľov zahrnutých do subsektorov S.122 a S.125 treba rozčleniť tak, aby sa rozlíšili pôžičky a vklady na:

— medzibankové (t. j. v rámci inštitucionálnych jednotiek poskytujúcich FISIM začlenených do subsektorov S.122 a S.125),

— poskytnuté alebo prijaté vo vzťahu k užívateľským inštitucionálnym sektorom (S.11 – ostatné subsektory v rámci S.12 – S.13 – S.14 – S.15) (okrem centrálnych bánk).

Okrem toho sú pôžičky a vklady vo vzťahu k zahraničiu (S.2) rozčlenené na pôžičky a vklady týkajúce sa nerezidentských finančných sprostredkovateľov a na pôžičky a vklady týkajúce sa ostatných nerezidentov.

Interná referenčná sadzba

14.09. Na získanie produkcie FISIM rezidentských finančných sprostredkovateľov podľa rezidentských užívateľských inštitucionálnych sektorov sa interná referenčná sadzba počíta ako pomer prijatých úrokov z pôžičiek v rámci subsektorov S.122 a S.125 a medzi nimi navzájom a stavmi pôžičiek v rámci subsektorov S.122 a S.125 a medzi nimi navzájom takto:

$$\frac{\text{prijaté úroky z pôžičiek v rámci subsektorov S.122 a S.125 a medzi nimi navzájom}}{\text{stavy pôžičiek v rámci subsektorov S.122 a S.125 a medzi nimi navzájom}}$$

Teoreticky je interná referenčná sadzba rovnaká pri použití údajov o vkladoch namiesto údajov o pôžičkách. V dôsledku nezrovnalostí v údajoch sa odhady na základe údajov o vkladoch budú odlišovať od odhadov na základe údajov o pôžičkách.

Ak sú údaje o vkladoch spoľahlivejšie, interná referenčná sadzba by sa mala vypočítať pomocou medzibankových vkladov ako pomer:

$$\frac{\text{prijaté úroky z vkladov v rámci subsektorov S.122 a S.125 a medzi nimi navzájom}}{\text{stavy vkladov v rámci subsektorov S.122 a S.125 a medzi nimi navzájom}}$$

Ak sú údaje o pôžičkách a vkladoch rovnako spoľahlivé, interná referenčná sadzba by sa mala vypočítať pomocou medzibankových pôžičiek a vkladov ako pomer medzi prijatými úrokmi z pôžičiek plus platený úrok z vkladov držaných medzi finančnými sprostredkovateľmi a stavom pôžičiek plus stavom vkladov držaných finančnými sprostredkovateľmi v mene iných finančných sprostredkovateľov.

V prípadoch, keď rezidentskí finanční sprostredkovatelia poskytujú pôžičky a prijímajú vklady pre ich rezidentských zákazníkov denominované v cudzích menách, počítajú sa viaceré interné referenčné sadzby podľa mien alebo skupín mien, ak to významne spresní odhady. To by si vyžadovalo rozdelenie výpočtu interných referenčných sadzieb aj pôžičiek a vkladov od rezidentských finančných sprostredkovateľov podľa meny alebo skupiny mien voči každému rezidentskému užívateľskému sektoru.

Externé referenčné sadzby

14.10. Na stanovenie vývozu a dovozu FISIM sa ako referenčná úroková sadzba používa priemerná medzibanková sadzba vážená úrovňami stavov „pôžičiek medzi rezidentskými finančnými sprostredkovateľmi na jednej strane a nerezidentskými finančnými sprostredkovateľmi na strane druhej“ a stavmi „vkladov medzi rezidentskými finančnými sprostredkovateľmi na jednej strane a nerezidentskými finančnými sprostredkovateľmi na druhej strane“, ktoré sú zahrnuté do súvahy finančných sprostredkovateľov. Takto sa externá referenčná sadzba počíta ako pomer úrokov z pôžičiek plus úroky z vkladov medzi rezidentskými finančnými sprostredkovateľmi a nerezidentskými finančnými sprostredkovateľmi a stavov pôžičiek plus stavy vkladov medzi rezidentskými finančnými sprostredkovateľmi a nerezidentskými finančnými sprostredkovateľmi.

Ak sú dostupné údaje pre každú menu/skupinu mien pre ďalej uvedené kategórie a ak to významne spresní odhady, pre rôzne meny alebo skupiny mien sa vypočítava niekoľko externých referenčných sadzieb:

a) Pôžičky a vklady nerezidentských finančných sprostredkovateľov voči každému užívateľskému sektoru.

b) Pôžičky a vklady rezidentských finančných sprostredkovateľov voči každému nerezidentskému užívateľovi.

Podrobné členenie FISIM podľa inštitucionálnych sektorov

14.11. Je zaužívané, že sa nevypočítava medzibankové FISIM medzi rezidentskými finančnými sprostredkovateľmi, ani medzi rezidentskými finančnými sprostredkovateľmi a nerezidentskými finančnými sprostredkovateľmi. FISIM sa vypočíta iba vo vzťahu k nebankovým užívateľským inštitucionálnym sektorom.

Je potrebné, aby za každý inštitucionálny sektor iný ako sektor finančného sprostredkovania boli k dispozícii údaje podľa tejto tabuľky pôžičiek a vkladov poskytnutých, resp. prijatých rezidentskými finančnými sprostredkovateľmi:

	Stavy	Prijaté úroky rezidentskými finančnými sprostredkovateľmi
Pôžičky poskytnuté rezidentskými finančnými sprostredkovateľmi (S.122 a S.125)		

	Stavy	Platené úroky rezidentskými finančnými sprostredkovateľmi
Vklady prijaté rezidentskými finančnými sprostredkovateľmi (S.122 a S.125)		

Celkovú hodnotu FISIM za inštitucionálny sektor dostaneme ako súčet FISIM z pôžičiek poskytnutých inštitucionálnemu sektoru a FISIM z vkladov inštitucionálneho sektora.

FISIM z pôžičiek poskytnutých inštitucionálnemu sektoru sa odhaduje ako úroky prijaté z pôžičiek mínus (stav pôžičiek vynásobený internou referenčnou sadzbou).

FISIM z vkladov inštitucionálneho sektora sa odhaduje ako (stav vkladov vynásobený internou referenčnou sadzbou) mínus platené úroky z vkladov.

Časť produkcie sa vyváža; na základe súvahy finančných sprostredkovateľov možno konštatovať:

	Stavy	Úrok prijatý rezidentskými finančnými sprostredkovateľmi
Pôžičky nerezidentom iným ako banky		

	Stavy	Úroky platené rezidentskými finančnými sprostredkovateľmi
Vklady prijaté nerezidentskými finančnými sprostredkovateľmi inými ako banky		

Vývoz FISIM sa odhaduje pomocou externej medzibankovej referenčnej sadzby na pôžičky poskytnuté nerezidentom (bez finančných sprostredkovateľov) ako prijatý úrok mínus (stav pôžičiek vynásobený externou referenčnou sadzbou).

Vývoz FISIM z vkladov nerezidentov (bez finančných sprostredkovateľov) sa odhaduje ako (stav vkladov vynásobený externou referenčnou sadzbou) mínus platené úroky.

Kde sa používa niekoľko referenčných sadzieb pre rôzne meny alebo skupiny mien, pôžičky a vklady sa rozdeľujú podľa užívateľských inštitucionálnych sektorov a podľa mien (alebo skupín mien), v ktorých sú pôžičky a vklady denominované.

Členenie FISIM alokovaného domácnostiam na medzispotrebu a konečnú spotrebu

14.12. FISIM priradené domácnostiam sa delia na tieto kategórie:

a) medzispotrebu domácností ako vlastníkov obytných jednotiek;

b) medzispotrebu domácností ako vlastníkov podnikov nezapísaných v obchodnom registri a

c) konečnú spotrebu domácností.

Metóda odhadom si vyžaduje rozdelenie pôžičiek domácnostiam (stavy pôžičiek a úroky) do týchto zodpovedajúcich kategórií:

i) pôžičky na bývanie;

ii) pôžičky domácnostiam ako vlastníkom podnikov nezapísaných v obchodnom registri a

iii) ostatné pôžičky domácnostiam.

Pôžičky domácnostiam ako vlastníkom podnikov nezapísaných v obchodnom registri a pôžičky na bývanie sa vo všeobecnosti v rôznych členeniach pôžičiek vo finančnej a peňažnej štatistike vykazujú osobitne. Ostatné pôžičky domácnostiam sa získavajú ako reziduálna položka po odpočítaní dvoch už spomenutých kategórií pôžičiek od celkového stavu. FISIM z pôžičiek domácnostiam by mali byť rozdeľované medzi tri kategórie na základe informácií o stavoch a úrokoch pre každú z týchto troch skupín. Pôžičky na bývanie nie sú zhodné s hypotekárnymi úvermi, keďže hypotekárne úvery môžu mať iné účely.

Vklady domácností sa delia na:

1. vklady domácností ako vlastníkov podnikov nezapísaných v obchodnom registri a

2. vklady domácností ako spotrebiteľov.

Pri neexistencii štatistík o vkladoch domácností ako vlastníkov podnikov nezapísaných v obchodnom registri sa stav vkladov počíta podľa jednej z týchto metód:

Metóda 1

Stav vkladov sa počíta na základe predpokladu, že pomer stavu vkladov k pridanej hodnote najmenších korporácií sa uplatňuje na podniky nezapísané v obchodnom registri.

Metóda 2

Stav vkladov sa počíta na základe predpokladu, že pomer stavu vkladov k obratu najmenších korporácií sa uplatňuje na podniky nezapísané v obchodnom registri.

FISIM z vkladov domácností musí byť rozčlenený na FISIM z vkladov domácností ako vlastníkov podnikov nezapísaných v obchodnom registri a FISIM z vkladov domácností ako spotrebiteľov na základe priemerných stavov týchto dvoch kategórií, pričom pri nedostatku ďalších informácií môže byť použitá tá istá úroková sadzba.

Keď chýbajú podrobnejšie informácie o pôžičkách a vkladoch domácností, je alternatívne FISIM pre domácnosti alokovaný na medzispotrebu a konečnú spotrebu za predpokladu, že všetky pôžičky sú priradené domácnostiam ako výrobcom alebo vlastníkom obytných jednotiek a všetky vklady sú priradené domácnostiam ako spotrebiteľom.

VÝPOČET DOVOZU FISIM

14.13. Nerezidentskí finanční sprostredkovatelia poskytujú pôžičky rezidentom a prijímajú vklady od rezidentov. Pre každý inštitucionálny sektor sú potrebné údaje podľa tejto tabuľky.

	Stavy	Úrok prijatý nerezidentskými finančnými sprostredkovateľmi a platený rezidentskými užívateľmi
Pôžičky poskytnuté nerezidentskými finančnými sprostredkovateľmi		

	Stavy	Úrok platený nerezidentskými finančnými sprostredkovateľmi a prijatý rezidentskými užívateľmi
Vklady prijaté nerezidentskými finančnými sprostredkovateľmi		

Dovoz FISIM sa pre každý inštitucionálny sektor počíta takto:

Dovoz FISIM z pôžičiek sa odhaduje ako úrok prijatý nerezidentskými finančnými sprostredkovateľmi *mínus* (stav pôžičiek *vynásobený* externou referenčnou sadzbou).

Dovoz FISIM z pôžičiek sa odhaduje ako (stav pôžičiek *vynásobený* externou referenčnou sadzbou) *mínus* úrok platený nerezidentskými finančnými sprostredkovateľmi.

Odporúča sa použitie viacerých externých referenčných sadzieb podľa meny alebo skupiny mien (pozri odsek 14.10).

FISIM V OBJEMOVOM VYJADRENÍ

14.14. Odhady objemu FISIM sa vypočítavajú prostredníctvom stavov pôžičiek a vkladov prepočítaných na ceny základného obdobia prostredníctvom všeobecného cenového indexu, napríklad implicitného cenového deflátora pre domáci konečný dopyt.

Cena FISIM sa skladá z dvoch zložiek: prvou zložkou je rozdiel medzi bankovou úrokovou sadzbou a referenčnou sadzbou (alebo medzi referenčnou sadzbou a bankovou úrokovou sadzbou v prípade vkladov), ktorý predstavuje rozpätie, ktoré zarobil finančný sprostredkovateľ; druhou zložkou je cenový index, ktorý sa používa na prepočet stavov pôžičiek a vkladov na ceny základného obdobia.

FISIM v objemovom vyjadrení sa vypočítava takto:

$$\text{FISIM z pôžičiek poskytnutých inštitucionálnemu sektoru v objemovom vyjadrení} = \frac{\text{FISIM z pôžičiek poskytnutých inštitucionálnemu sektoru}}{\text{cenový index}} \times \frac{\text{rozpätie základného obdobia}}{\text{efektívne rozpätie}}$$

$$\text{FISIM z vkladov inštitucionálneho sektoru v objemovom vyjadrení} = \frac{\text{FISIM z vkladov inštitucionálneho sektoru}}{\text{cenový index}} \times \frac{\text{rozpätie základného obdobia}}{\text{efektívne rozpätie}}$$

Rozpätie z pôžičiek v základnom období *sa rovná* efektívnej úrokovej sadzbe na pôžičky *mínus* referenčná sadzba.

Rozpätie z vkladov v základnom období *sa rovná* referenčnej sadzbe *mínus* efektívna úroková sadzba na vklady.

V nominálnom vyjadrení sa efektívne rozpätie rovná pomeru FISIM k stavom, takže nahradenie efektívneho rozpätia týmto výrazom vo dvoch už uvedených vzorcoch vyzerá takto:

$$\text{FISIM z pôžičiek poskytnutých inštitucionálnemu sektoru v objemovom vyjadrení} = \frac{\text{stavy pôžičiek poskytnutých inštitucionálnemu sektoru}}{\text{cenový index}} \times \text{rozpätie základného obdobia}$$

$$\text{FISIM z vkladov inštitucionálneho sektoru v objemovom vyjadrení} = \frac{\text{stavy vkladov inštitucionálneho sektoru}}{\text{cenový index}} \times \text{rozpätie základného obdobia}$$

VÝPOČET FISIM PODĽA ODVETVÍ

14.15. Alokácia FISIM medzi užívateľské odvetvia je založená na stavoch pôžičiek a vkladov pre každé odvetvie a ak táto informácia nie je spoľahlivá, na základe produkcie každého odvetvia.

PRODUKCIA CENTRÁLNEJ BANKY

14.16. Je zaužívané, že produkcia centrálnej banky sa meria ako súčet nákladov, t. j. jej medzispotreba, odmeny zamestnancom, spotreba fixného kapitálu a ostatné dane mínus subvencie na produkciu. V prípade centrálnej banky nie je nutné vypočítavať FISIM.

Provízie a poplatky za priamo merané služby, ktoré si účtovala centrálna banka vo vzťahu k rezidentským aj nerezidentským jednotkám, by mali byť alokované medzi tieto jednotky.

Iba časť z celkovej produkcie centrálnej banky (súčet nákladov mínus provízie a poplatky), ktorá nie je predmetom predaja, sa musí podľa pravidla alokovať ako medzispotreba ostatných finančných sprostredkovateľov: subsektorov S.122 (korporácie prijímajúce vklady okrem centrálnej banky) a S.125 (ostatní finanční sprostredkovatelia okrem poisťovacích korporácií a penzijných fondov) – pomerne podľa príslušnej pridanej hodnoty každého z týchto subsektorov.

Na vyrovnanie účtov subsektorov S.122 a S.125 sa suma ich medzispotreby služby poskytnutej centrálnou bankou vyrovnáva bežným transferom (klasifikovaným pod položkou D.759 – ostatné bežné transfery) prijatým od centrálnej banky v tej istej sume.

KAPITOLA 15

ZMLUVY, LÍZINGY A LICENCIE

ÚVOD

15.01. Zmluvy sú dohody o podmienkach, za ktorých sa zákazníkovi poskytujú výrobky, služby a aktíva. Zmluvy, ktoré predstavujú priame predaje výrobkov, služieb alebo majetku, určujú hodnotu a čas zaznamenania transakcií, čo je v prípade výrobkov zmena vlastníctva. Rozdiel medzi časom platby a časom zaznamenania sa premieta do položiek zaznamenaných ako ostatné pohľadávky alebo záväzky na finančnom účte.

15.02. Lízingy, licencie a povolenia sú zmluvy, ktoré určujú klasifikáciu platieb a ekonomické vlastníctvo majetku; niektoré z týchto zmlúv sú samostatným druhom nefinančného aktíva.

15.03. V tejto kapitole sa o zaznamenávaní rôznych skupín komplexných zmlúv a s tým súvisiacich základných tokoch a zásobách hovorí v siedmich oddieloch:

a) rozdiel medzi operatívnym lízingom, lízingom zdrojov a finančným lízingom;

b) povolenia na využívanie prírodného zdroja;

c) povolenia na výkon špecifických činností;

d) verejno-súkromné partnerstvá;

e) zmluvy o koncesiách na poskytovanie služieb;

f) obchodovateľné operatívne lízingy;

g) výhradný nárok na budúce výrobky a služby.

ROZDIEL MEDZI OPERATÍVNYM LÍZINGOM, LÍZINGOM ZDROJOV A FINANČNÝM LÍZINGOM

15.04. Rozlišujú sa tri druhy lízingov nefinančných aktív (pozri tabuľku 15.1):

a) operatívny lízing;

b) lízing zdrojov;

c) finančný lízing.

Každý z týchto lízingov sa týka použitia nefinančného aktíva:

— V prípade operatívneho lízingu a lízingu zdrojov nedochádza k zmene ekonomického vlastníctva a zákonný majiteľ je aj naďalej ekonomickým vlastníkom. Lízingy zdrojov sa vzťahujú na prírodné zdroje, ako napríklad pozemky a rádiové spektrá. Operatívne lízingy sa vzťahujú na všetky ostatné nefinančné aktíva.

— V prípade finančného lízingu dochádza k zmene ekonomického vlastníctva aktíva a zákonný majiteľ tohto aktíva nie je považovaný za ekonomického vlastníka. Finančný lízing sa môže vzťahovať na všetky nefinančné aktíva a za určitých okolností aj na prírodné zdroje.

15.05. Každý predmet, ako je napríklad výrobok a služba, prírodný zdroj, finančné aktívum alebo pasívum, má zákonného majiteľa a aj ekonomického vlastníka. V mnohých prípadoch je ekonomický vlastník a zákonný majiteľ ten istý. Ak to tak nie je, znamená to, že zákonný majiteľ previedol zodpovednosť za riziko spojené s používaním daného predmetu lízingu v ekonomickej činnosti na ekonomického vlastníka spolu s prínosmi, ktoré sú s tým spojené. Zákonný majiteľ odplatne prijíma od ekonomického vlastníka platby za iný súbor rizík a prínosov.

Tabuľka 15.1 – Zaznamenávanie troch rozdielnych druhov lízingu

Druh lízingu	Metóda zaznamenávania pre používateľa
Operatívny lízing (nie pre prírodné zdroje)	Používateľ nie je ekonomický vlastník nefinančného aktíva. Nájomné sa zaznamenáva ako platby za služby, medzispotreba alebo výdavky na konečnú spotrebu verejnej správy, domácností alebo neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam (NZISD).
Lízing zdrojov (len pre prírodné zdroje)	Používateľ nie je ekonomický vlastník prírodného zdroja. Platby sú nájomné (dôchodok z majetku).
Finančný lízing	Používateľ je ekonomický vlastník nefinančného aktíva financovaného pôžičkou od prenajímateľa. Platby sú väčšinou splácaním istiny a platby úrokov z pôžičky. Keď je požičiavateľ finančným sprostredkovateľom, časť úrokových platieb sa môže zaznamenať aj ako FISIM. Táto platba sa klasifikuje ako medzispotreba alebo výdavky na konečnú spotrebu verejnej správy, domácností a neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam (NZISD).

Tabuľka 15.2 – Zaznamenávanie troch rozdielnych druhov lízingu podľa druhu transakcie

Druh transakcie	Spôsob používania a druh príslušného aktíva
Medzispotreba	Operatívny lízing produkovaných aktív, napríklad stroje a práva duševného vlastníctva Služby FISIM pri finančnom lízingu
Spotreba fixného kapitálu	Len pre produkované aktíva a len v prípade ekonomického vlastníka
Výdavky na konečnú spotrebu	Operatívny lízing predmetov dlhodobej spotreby Nákup predmetov dlhodobej spotreby (vrátane prípadu, keď je financovaný finančným lízingom alebo nákupom na splátky) Služby FISIM pri finančnom lízingu konečným spotrebiteľom
Nákup nefinančným aktív	
Tvorba fixného kapitálu	Nákup produkovaných aktív (vrátane prípadu, keď je financovaný finančným lízingom)
Nadobudnutie prírodných zdrojov	Nákup prírodných zdrojov vrátane práva na využívanie až do vyčerpania zdroja
Nadobudnutie ostatných neprodukovaných aktív	Nákup práva využívať prírodný zdroj počas predĺženého obdobia, napríklad rybolovná kvóta
Platby dôchodkov z majetku	
Renta	Lízing zdroja, t. j. platba za využívanie prírodného zdroja
Úroky	Finančný lízing, t. j. kúpa nefinančného aktíva financovaná súčasne pôžičkou
Finančná transakcia: pôžička	Finančný lízing, t. j. kúpa nefinančného aktíva financovaná súčasne pôžičkou

15.06. *Definícia*: Ekonomický vlastník predmetov lízingu, akými sú napríklad výrobok a služba, prírodný zdroj, finančné aktíva alebo pasíva, je inštitucionálna jednotka oprávnená uplatniť si nárok na prínosy z využívania daného predmetu lízingu v rámci ekonomickej činnosti, pričom preberá na seba riziká, ktoré sú s tým spojené.

15.07. *Definícia*: Zákonný majiteľ predmetov, akými sú napríklad výrobky a služby, prírodný zdroj, finančné aktíva alebo pasíva, je inštitucionálna jednotka, ktorá má zo zákona nárok a na základe zákona trvalý nárok na prínosy spojené s týmito predmetmi.

Operatívne lízingy

15.08. *Definícia*: Operatívny lízing je lízing, pri ktorom je zákonný majiteľ aj ekonomickým vlastníkom a znáša prevádzkové riziká, pričom z daného aktíva získava prostredníctvom poplatkov za jeho využívanie v rámci výrobnej činnosti ekonomický prospech.

15.09. Jeden z ukazovateľov operatívneho lízingu je, že zákonný majiteľ je povinný poskytovať opravy a údržbu daného aktíva.

15.10. V rámci operatívneho lízingu toto aktívum zostáva v súvahe prenajímateľa.

15.11. Platby za produkované aktíva v rámci operatívneho lízingu sa označujú ako nájomné a zaznamenávajú sa ako platby za službu (pozri tabuľku 15.2). Charakter operatívneho lízingu je možné najlepšie popísať vo vzťahu k zariadeniam, pretože operatívne lízingy sa často týkajú vozidiel, žeriavov, vŕtacích zariadení atď. Predmetom operatívneho lízingu však môže byť akýkoľvek druh nefinančného aktíva. Služba, ktorú poskytuje prenajímateľ, presahuje rámec samotného poskytnutia aktíva. Patria sem aj ďalšie prvky, ako sú napríklad komfort a bezpečnosť. V prípade zariadenia prenajímateľ alebo majiteľ tohto zariadenia zvyčajne udržiava inventár zariadenia v dobrom prevádzkovom stave, pričom na požiadanie je možné vypožičať si ho ihneď alebo vo veľmi krátkej lehote. Prenajímateľ musí byť spravidla odborník na prevádzku daného zariadenia. To je dôležité v prípade veľmi zložitého zariadenia, ako je napríklad výpočtová technika, keď sa môže stať, že nájomca nemá potrebné odborné znalosti ani vybavenie, aby toto zariadenie riadne udržiaval. Prenajímateľ sa takisto môže zaviazať, že v prípade vážnej alebo dlhodobej poruchy dané zariadenie nahradí. V prípade budovy je prenajímateľ zodpovedný za konštrukčnú stabilitu stavby a v prípade škody spôsobenej prírodnou katastrofou je povinný poskytnúť náhradnú budovu a zvyčajne nesie zodpovednosť za riadne fungovanie výťahov, vykurovacieho systému a vzduchotechniky.

15.12. Operatívny lízing pôvodne vznikol na uspokojenie potrieb používateľov, ktorí určité druhy zariadení potrebujú iba dočasne v pravidelných časových intervaloch. Mnohé operatívne lízingy sú krátkodobé, aj keď po skončení platnosti lízingu ho nájomca môže predĺžiť a rovnaký používateľ môže ten istý kus zariadenia použiť viackrát. S vývojom čoraz zložitejších druhov strojových zariadení, najmä v oblasti elektroniky, sú údržba a podporné zariadenia, ktoré poskytuje prenajímateľ, dôležitými činiteľmi, ktoré môžu ovplyvniť používateľa, aby uprednostnil lízing pred nákupom. Ďalšie činitele, ktoré môžu používateľov presvedčiť, aby uprednostnili dlhodobý lízing pred nákupom, sú dopady na súvahu podniku, tok hotovosti alebo daňovú povinnosť.

Finančné lízingy

15.13. *Definícia*: Finančný lízing je lízing, pri ktorom je zákonný majiteľ daného aktíva prenajímateľom, ale nájomcom je ekonomický vlastník, pretože znáša prevádzkové riziká a v rámci výrobnej činnosti má z používania tohto aktíva ekonomický prospech. Prenajímateľ odplatne prijíma od nájomcu ďalší súbor rizík a odmien, a to v podobe splátok spojených s pôžičkou. Prenajímateľ, hoci je zákonným majiteľom daného aktíva, často nemá toto aktívum fyzicky v držbe, ale súhlasí s jeho dodávkou priamo nájomcovi. Znakom finančného lízingu je to, že ekonomický vlastník je povinný poskytnúť všetky potrebné opravy a údržbu predmetu lízingu.

15.14. Pri finančnom lízingu sa zákonný majiteľ vykazuje ako subjekt poskytujúci nájomcovi pôžičku, ktorú nájomca použije na nadobudnutie aktíva. Potom sa toto aktívum uvedie v súvahe nájomcu a nie prenajímateľa; zodpovedajúca pôžička sa uvedie ako aktívum prenajímateľa a pasívum nájomcu. Platby v rámci finančného lízingu sa zaúčtujú nie ako nájomné, ale ako platba úrokov a splácanie istiny imputovanej pôžičky. Ak je prenajímateľ finančným sprostredkovateľom, časť danej platby sa takisto zaznamená ako poplatok za službu (FISIM).

15.15. Povaha aktíva, ktoré je predmetom finančného lízingu, sa veľmi často môže líšiť od aktíva, ktoré prenajímateľ používa vo svojej výrobnej činnosti, napríklad komerčné dopravné lietadlo, ktorého zákonným majiteľom je banka, ale je prenajaté leteckej spoločnosti. Z ekonomického hľadiska nemá zmysel zaznamenať lietadlo alebo jeho spotrebu fixného kapitálu v účtoch banky, ani vynechať ich z účtov leteckej spoločnosti. Nástroj finančného lízingu sa vyhýba tejto nežiaducej forme zaznamenávania vlastníctva lietadla a poklesu jeho hodnoty, pričom umožňuje správne zobrazenie čistého majetku oboch strán počas celého lízingu.

15.16. Obdobie finančného lízingu je zvyčajne totožné s celkovou ekonomickou životnosťou daného aktíva. V takom prípade hodnota imputovanej pôžičky zodpovedá súčasnej hodnote platieb, ktoré sa majú uskutočniť na základe dohody o lízingu. Táto hodnota bude zahŕňať náklady na dané aktívum a zvyčajne bude takisto zahŕňať poplatok, ktorý účtuje prenajímateľ, akumulovaný počas obdobia lízingu. Platby platené pravidelne prenajímateľovi sa môžu zaznamenať ako štyri zložky: platby úrokov, splátky istiny imputovanej pôžičky, poplatok prenajímateľovi a poplatok za FISIM (ak je prenajímateľ finančným sprostredkovateľom). Ak sa v podmienkach dohody neupresňuje spôsob určenia prvých troch prvkov, splátka istiny musí zodpovedať poklesu hodnoty aktíva (spotrebe fixného kapitálu), splatný úrok musí zodpovedať kapitálovému výnosu z aktíva a poplatok za službu musí zodpovedať rozdielu splatných záväzkov a uvedených dvoch prvkov.

15.17. Finančný lízing môže existovať aj vtedy, keď doba lízingu je kratšia než ekonomická životnosť prenajímaného aktíva. V takom prípade hodnota imputovanej pôžičky opäť pokrýva náklady na lízing aktíva a poplatok, ktorý účtuje prenajímateľ, plus hodnotu poplatkov za služby, ktoré sa majú poskytnúť v súlade s podmienkami lízingu. Pravidelné platby prenajímateľovi sa zaznamenávajú ako platby úrokov a splátky istiny imputovanej pôžičky, poplatok prenajímateľovi a poplatok za FISIM (ak je prenajímateľ finančným sprostredkovateľom). Môžu sem patriť aj zálohové platby, ktorými sa financuje odkúpenie aktíva na konci obdobia lízingu. Na konci lízingu sa toto aktívum môže previesť do súvahy nájomcu, a to v závislosti od zmluvných podmienok. Hodnota zostatkových nesplatených súm z pôžičky sa bude rovnať očakávanej trhovej hodnote aktíva na konci obdobia lízingu, ako sa stanovilo na začiatku lízingu. V tom okamihu by sa aktívum mohlo vrátiť späť prenajímateľovi, nájomca by si mohol uplatniť predkupné právo s cieľom zákonne nadobudnúť toto aktívum alebo by sa mohla uzavrieť nová dohoda o lízingu.

Pri finančnom lízingu sa od nájomcu vyžaduje, aby znášal riziká a odmeny spojené s používaním daného aktíva. Preto všetky zisky a straty z očakávanej hodnoty aktíva na konci obdobia lízingu prechádzajú na nájomcu. V tomto prípade, keď nájomca zákonným spôsobom nadobudol dané aktívum na konci obdobia lízingu, platby v hotovosti sa zaznamenajú ako splatenie pôžičky, pretože toto aktívum je už v súvahe nájomcu.

Ak sa aktívum vráti prenajímateľovi, potom sa transakcia predstavujúca nákup tohto aktíva zaznamená v jeho aktuálnej trhovej hodnote. Výnosy sa použijú na splatenie dlžnej sumy z pôžičky a prípadný rozdiel medzi týmito sumami sa zaznamená ako kapitálový transfer. Platby počas obdobia lízingu budú často obsahovať zálohové platby na nadobudnutie aktíva, takže pri transakcii nedôjde k peňažnému plneniu, pretože pôžička je v tom čase úplne splatená.

Pri rokovaní o ďalšom období lízingu je potrebné nové zmluvy analyzovať, aby sa zistilo, či ide o pokračovanie finančného lízingu, alebo o operatívny lízing.

15.18. Hoci finančný lízing sa uzatvára spravidla na niekoľko rokov, jeho trvanie nedáva spätnú väzbu o tom, či sa tento lízing má pokladať za operatívny alebo finančný lízing. Lízing aktíva môže byť v niektorých prípadoch krátkodobý, niekedy len v dĺžke jedného roka, ale zmluva obsahuje podmienku, že nájomca prevezme všetku zodpovednosť za predmet lízingu vrátane kompletnej údržby a pokrytia mimoriadnych škôd. Aj v prípade, keď obdobie lízingu je krátke a hoci sa môže stať, že prenajímateľom nie je finančná inštitúcia, lízing sa zaznamená ako finančný a nie operatívny lízing, ak príjemca lízingu prijme väčšinu rizík spojených s používaním aktíva vo výrobe, ako aj odmeny. V praxi však je ťažké odchýliť sa od zaznamenania v podnikovom účtovníctve, ktoré nadväzuje na medzinárodné účtovné štandardy pre spoločnosti, kde sa finančné lízingy ohraničujú na lízingy, ktoré sa vzťahujú na podstatnú časť ekonomickej životnosti aktíva.

15.19. Každá korporácia, ktorá sa špecializuje na finančný lízing, aj keď sa nazýva realitná spoločnosť alebo letecká lízingová spoločnosť, musí byť klasifikovaná ako finančný sprostredkovateľ ponúkajúci pôžičky jednotkám, ktoré majú od nej nejaké aktívum na lízing. Ak prenajímateľ nie je finančným sprostredkovateľom, platby súvisiace s imputovanou pôžičkou sa rozdelia len na splátky istiny a úroku; ak je prenajímateľ finančnou korporáciou, v cene je zahrnutý ďalší komponent predstavujúci poplatok za službu (FISIM).

15.20. Nákup na splátky je druhom finančného lízingu.

Definícia: Nákup na splátky znamená, že výrobok dlhodobej spotreby sa kupujúcemu predáva na základe dohodnutých budúcich splátok. Kupujúci sa stáva vlastníkom daného predmetu ihneď, aj keď tento predmet právne zostáva majetkom prenajímateľa ako kolaterál alebo záruka až dovtedy, kým nájomca splatí všetky dohodnuté splátky.

15.21. Nákup na splátky je zvyčajne obmedzený na predmety dlhodobej spotreby a väčšina kupujúcich je v sektore domácností. Financovateľmi zmlúv o nákupe na splátky sú spravidla samostatné inštitucionálne jednotky vykonávajúce činnosť v úzkej spolupráci s predajcami predmetov dlhodobej spotreby.

15.22. V prípade nákupu na splátky sa predmet dlhodobej spotreby účtovne zaznamenáva, ako keby ho kupujúci nadobudol v deň, keď sa stal vlastníkom aktíva za trhovú cenu, ktorá by bola realizovaná v rovnocennej transakcii. Kupujúci dostane imputovanú pôžičku v rovnocennej hodnote. Platby od kupujúceho veriteľovi sa zaznamenajú ako splátky istiny a splátky úrokov, pričom sa použije rovnaká metóda, ako sa uplatnila na finančný lízing. Produkčnou činnosťou, ktorú vykonávajú financovatelia zmlúv o nákupe na splátky, je finančné sprostredkovanie. Keďže za svoje služby poplatok zvyčajne priamo neúčtujú, ich celková produkcia je FISIM, vypočítaná ako získaný dôchodok z majetku mínus splatné úroky. Rovnako ako v prípade konvenčného finančného lízingu, objem splatných úrokov môže byť ťažké zistiť, a preto sa musí odhadnúť.

Lízingy zdrojov

15.23. *Definícia*: Lízing zdroja znamená, že majiteľ prírodného zdroja dá k dispozícii tento zdroj nájomcovi za úhradu zaznamenanú ako renta.

15.24. Pri lízingu zdroja zostáva prírodné aktívum v súvahe prenajímateľa, aj keď ho využíva nájomca. Akýkoľvek pokles hodnoty prírodného zdroja sa zaznamenáva ako ekonomický zánik neprodukovaných aktív (podľa kategórie K.21 – úbytok prírodných zdrojov). Nezaznamená sa ako transakcia podobná spotrebe fixného kapitálu, pretože neexistuje fixný kapitál na spotrebu. Záväzky vyplývajúce z lízingu zdroja, a len takéto záväzky, sa zaznamenávajú ako renta.

15.25. Klasický prípad aktíva, ktoré je predmetom lízingu zdroja, je pôda. Podobne sa však týmto spôsobom zaznamená použitie iných prírodných zdrojov, napríklad dreva, rýb, vody, zdrojov nerastných surovín a rádiových frekvenčných spektier.

Povolenia na využívanie prírodného zdroja

15.26. Povolenia na využívanie prírodného zdroja môže vydávať orgán verejnej správy, ale takisto ich môžu vydávať súkromní vlastníci, ako napríklad farmári a podniky.

15.27. V prípade povolení vydaných na využívanie prírodného zdroja možno rozlišovať tri možnosti zaznamenávania (pozri tabuľku 15.3):

a) majiteľ môže povolenie na ďalšie využívanie aktíva pri prechode z jedného obdobia lízingu do nasledujúceho predĺžiť alebo odoprieť;

b) majiteľ môže dovoliť, aby sa prírodné aktívum využívalo počas predĺženého obdobia, a to tak, že počas tohto obdobia používateľ v skutočnosti ovláda využívanie tohto zdroja, pričom majiteľ zasahuje len málo, alebo nezasahuje vôbec;

c) majiteľ povolí využívanie prírodného aktíva do jeho vyčerpania.

Prvá možnosť sa zaznamenáva ako lízing zdroja; malo by sa to zaznamenať ako renta.

Druhá možnosť môže viesť nielen k zaznamenávaniu renty, ale aj k vytvoreniu aktíva pre užívateľa odlišného od využívaného zdroja, pričom hodnota zdroja samotného a hodnota aktíva umožňujúceho využívanie zdroja sú vzájomne prepojené.

Toto aktívum (kategória AN.222) sa vykazuje iba vtedy, keď jeho hodnota, t. j. prínosy pre držiteľa povolenia presahujúce hodnotu získanú eminentom, je realizovateľná prostredníctvom prevodu tohto aktíva. Takéto povolenia sa najprv v účtovnom zápise objavia v podobe ekonomického vzniku aktív [kategória K.1, pozri odsek 6.06 písm. g)]. Ak sa hodnota aktíva nerealizuje, bude na konci obdobia lízingu smerovať k nule.

Výsledkom tretej možnosti je predaj (alebo možno vyvlastnenie) samotného prírodného zdroja.

Tabuľka 15.3 – Zaznamenávanie troch rôznych druhov povolení na využívanie prírodných zdrojov

Druh použitia	Metóda zaznamenania
Povolenie na dočasné využívanie, pravdepodobne na dlhý čas	Lízing zdroja: renta (dôchodok z majetku)
Kontrola používateľom počas predĺženého obdobia, riziká a odmeny znášané používateľom, prenositeľnosť povolenia pri realizovateľnej hodnote	Renta a vytváranie nového aktíva za právo na využívanie prírodného zdroja
Využívanie do vyčerpania; trvalé využívanie (všetky riziká a odmeny znášané používateľom)	Predaj prírodného zdroja

15.28. Na rozlíšenie medzi rentou, vytvorením nového aktíva a predajom prírodného zdroja je hlavným kritériom prevod rizík a odmien. Prírodný zdroj je predaný, keď všetky riziká a odmeny boli prevedené. Nové aktívum je vytvorené, ak výsledkom prevodu rizík a odmien je samostatné a prevoditeľné povolenie s realizovateľnou hodnotou. Použitie ďalších kritérií, ako napríklad predbežná dohoda o platbách, platba vopred, dĺžka povolenia a spôsob zápisu v podnikových účtoch, môže byť zavádzajúce, pretože tieto kritériá nemusia nevyhnutne odzrkadľovať prevod rizík a výnosov.

15.29. Prírodné zdroje, ako napríklad pôda a nerastné zdroje, môžu nadobúdať nerezidenti. Predaj prírodných zdrojov sa však nezaznamenáva ako predaj nerezidentskej jednotke. V takýchto prípadoch sa vytvorí fiktívna rezidentská jednotka, ktorá je zákonným vlastníkom prírodného zdroja; nerezidentská jednotka potom vlastní imanie fiktívnej rezidentskej jednotky. Podobné zaznamenanie sa použije v prípade, keď rezidenti nadobudnú prírodné zdroje v zahraničí.

15.30. Výnosy sektora verejnej správy z konkrétneho typu prírodných zdrojov (napríklad výnosy z ropy a zemného plynu) môžu pozostávať zo širokej škály transakcií. Príkladmi sú:

a) renta v prípade lízingu zdroja;

b) disponovanie s neprodukovanými aktívami, napríklad predaj prírodných zdrojov alebo predaj licencií na využívanie počas predĺženého obdobia;

c) dividendy od verejných korporácií využívajúcich prírodné zdroje;

d) daň z príjmu právnických osôb platená spoločnosťami, ktoré využívajú prírodné zdroje.

Povolenia na výkon špecifických činností

15.31. Popri licenciách a lízingových zmluvách o využívaní aktíva sa povolenie na výkon určitej činnosti môže udeliť úplne nezávisle od akýchkoľvek aktív, ktoré súvisia s danou činnosťou. Povolenia nie sú závislé od kvalifikačných kritérií (napríklad zloženia skúšky s cieľom získať vodičské oprávnenie na vedenie motorového vozidla), ale majú obmedziť počet jednotlivých jednotiek oprávnených vykonávať danú činnosť. Tieto povolenia môže vydávať verejná správa alebo súkromné inštitucionálne jednotky, pričom sa v oboch prípadoch použijú rozdielne postupy.

Tabuľka 15.4 – Záznam používania a nákupu nefinančných aktív podľa druhu transakcie a toku

Druh transakcie	Druh použitia/nákupu a druh aktíva a druh platby
Medzispotreba	Operatívny lízing produkovaných aktív, napríklad strojov a práv duševného vlastníctva
	Pravidelné platby korporácií za dodávku vody
	Služby FISIM súvisiace s poskytovaním finančného lízingu
Spotreba fixného kapitálu	Len pre produkované aktíva a pre ekonomického vlastníka
Výdavky na konečnú spotrebu	Operatívny lízing predmetov dlhodobej spotreby
	Nákup predmetov dlhodobej spotreby vrátane prípadu, keď je financovaný pomocou finančného lízingu alebo prostredníctvom dohody o nákupe na splátky
Nákup nefinančných aktív	
Tvorba fixného kapitálu	Nákup produkovaných aktív (vrátane prípadu, keď je financovaný prostredníctvom finančného lízingu)
Nadobudnutie prírodných zdrojov	Kúpa prírodného zdroja vrátane práva využívať zdroj až do jeho vyčerpania
	Kúpa práv na užívanie prírodného zdroja počas predĺženého obdobia, napríklad rybolovná kvóta
Nadobudnutie ostatných neprodukovaných aktív	Prevoditeľné dohody o zdieľaní času
	Kúpa zmluvy prevoditeľnej na tretiu osobu
	Zmluvy o budúcej produkcii, napríklad zmluvy s futbalistami a spisovateľmi
Platba ako dôchodok z majetku	Lízing zdroja, t.j. platba za krátkodobé využívanie prírodného zdroja
Renta	Pravidelné platby za právo čerpať vodu
	Finančný lízing, t. j. kúpa nefinančného aktíva financovaná súčasne pôžičkou
Transfer dôchodkov	Povolenia, ktoré vydal orgán verejnej správy na vykonávanie špecifickej činnosti, ktorá nie je závislá od kvalifikačných kritérií, alebo s neprimeraným poplatkom v porovnaní s nákladmi na správu systému udeľovania povolení
	Povolenia na emisie, ktoré orgán verejnej správy vydal na kontrolu celkového objemu emisií
Ostatné dane z produkcie	
Finančná transakcia: pôžička	Finančný lízing, t. j. kúpa nefinančného aktíva financovaná súčasne pôžičkou
Ostatné zmeny v objeme aktív	Vyčerpanie prírodných zdrojov majiteľom
	Nezákonná ťažba dreva, nezákonný rybolov alebo nezákonná poľovačka (zhabanie kultivovaných aktív alebo prírodných zdrojov bez náhrady)
Zmena v cenách aktív	Uplynutie platnosti zmlúv, licencií a povolení zaznamenaných ako aktíva

15.32. Vlády, ktoré prostredníctvom vydávania povolení obmedzia napríklad počet áut oprávnených na prevádzku ako taxíky alebo obmedzia počet kasín, v skutočnosti vytvárajú pre schválených prevádzkovateľov monopolné zisky a časť z týchto ziskov čerpajú v podobe poplatku. Takéto poplatky sa zaznamenávajú ako ostatné dane. Táto zásada sa uplatňuje na všetky prípady, v ktorých vláda vydávaním povolení obmedzí počet jednotiek činných v konkrétnej oblasti, v ktorej je toto obmedzenie stanovené samovoľne a nezávisí len od kvalifikačného kritéria.

15.33. V zásade platí, že ak je povolenie platné niekoľko rokov, platba sa zaznamenáva v čase vzniku nároku s ďalším zápisom na účte ostatných pohľadávok a záväzkov predstavujúcim poplatok za povolenie vzťahujúce sa na budúce roky.

15.34. Držiteľ povolenia je motivovaný získať takéto povolenie, pretože sa domnieva, že tým nadobudne právo vytvárať monopolné zisky prostredníctvom budúcich príjmov, ktoré sú väčšie než úhrady za nadobudnutie práv k nim. Prínos pre držiteľa povolenia presahujúci hodnotu vyplývajúcu pre osobu vydávajúcu povolenie sa považuje za aktívum, ak ho držiteľ povolenia môže realizovať prevodom aktíva. Tento druh aktíva sa označuje ako povolenie na výkon špecifických činností (AN.223).

15.35. Povolenie vykonávať špecifické činnosti ako aktívum sa najprv objaví na účte ostatných zmien objemu aktív. Zvýšenie a zníženie hodnoty sa zaznamenajú na účte precenenia.

15.36. Hodnota povolenia ako aktíva sa určuje pomocou hodnoty, za ktorú sa môže predať, alebo ak takýto údaj nie je dostupný, stanoví sa ako súčasná hodnota budúceho toku monopolných ziskov. Pri ďalšom predaji tohto povolenia nový majiteľ získava nárok na náhradu od orgánu verejnej správy v prípade, keď je povolenie zrušené, a preberá aj právo vytvárať monopolné zisky.

15.37. S povolením na vykonávanie špecifickej činnosti vydaným orgánom verejnej správy sa narába ako s aktívom len vtedy, keď sú splnené všetky tieto podmienky:

a) v príslušnej činnosti sa nevyužíva aktívum patriace orgánu verejnej správy; ak sa predsa len využíva, s povolením využívať toto aktívum sa narába ako s operatívnym lízingom, finančným lízingom, lízingom zdroja, prípadne nadobudnutím aktíva predstavujúceho povolenie na dlhodobé využívanie tohto aktíva podľa uváženia nájomcu;

b) povolenie sa nevydáva na základe kvalifikačného kritéria; s takýmito povoleniami sa narába buď ako s daňami, alebo ako s platbami za služby;

c) počet povolení je obmedzený, a tak umožňuje držiteľovi vytvárať pri vykonávaní predmetnej činnosti monopolné zisky;

d) držiteľ povolenia musí mať možnosť predať povolenie tretej osobe.

Ak niektorá z týchto podmienok nie je splnená, s platbami sa narába ako s daňami alebo platbami za služby.

15.38. V prípade jednotiek, ktoré nie sú súčasťou verejnej správy, je veľmi zriedkavé, že môžu obmedziť účasť na danej činnosti. Je to napríklad prípad, keď členstvo v profesijnom združení je buď povinné, alebo žiaduce, ale počty členov sú prísne obmedzené. Ďalším príkladom je situácia, keď majiteľ nehnuteľnosti obmedzí počet jednotiek vykonávajúcich svoju činnosť na jeho nehnuteľnosti, napríklad keď hotel umožní dopravovať hostí len jednej taxislužbe. V takýchto prípadoch sa s povoleniami narába ako s platbami za služby. V zásade sa platba zaznamenáva počas celého obdobia, počas ktorého je povolenie platné, a to v čase vzniku nároku. V zásade neexistuje dôvod, prečo by sa s takýmito povoleniami nenarábalo ako s aktívami, ak by boli obchodovateľné, ale nemusí to byť bežné.

15.39. S povolením na vykonávanie špecifickej činnosti vydaným jednotkou, ktorá nie je súčasťou verejnej správy, sa narába ako s aktívom len vtedy, keď sú splnené všetky tieto podmienky:

a) v príslušnej činnosti sa nevyužíva aktívum patriace vydavateľovi povolenia; ak sa predsa len využíva, s povolením využívať toto aktívum sa narába ako s operatívnym lízingom, finančným lízingom alebo lízingom zdroja;

b) počet povolení je obmedzený, čím sa držiteľovi umožňuje vytvárať pri vykonávaní predmetnej činnosti monopolné zisky;

c) držiteľ povolenia musí mať právne i prakticky možnosť predať povolenie tretej osobe.

Ak niektorá z týchto podmienok nie je splnená, platby sa zaznamenajú ako platby za službu.

15.40. Vlády vydávajú povolenia na emisie s cieľom kontrolovať celkový objem emisií. Takéto povolenia nezahŕňajú využívanie prírodného aktíva, pretože atmosfére sa nepripisuje žiadna hodnota, teda to nie je ekonomické aktívum, a poplatky za povolenie sa preto klasifikujú ako dane. Tieto povolenia sú obchodovateľné a na tento účel existuje pre ne aktívny trh. Povolenia teda predstavujú aktíva a oceňujú sa v trhovej cene, za akú sa môžu predať.

Verejno-súkromné partnerstvá

15.41. Verejno-súkromné partnerstvá sú dlhodobé zmluvy medzi dvoma jednotkami, pričom jedna jednotka nadobudne alebo vybuduje aktívum alebo súbor aktív, prevádzkuje ho nejaký čas a potom odovzdá druhej jednotke. Ide zvyčajne o dohody medzi súkromnými podnikmi a verejnou správou, ale možné sú aj iné kombinácie s verejnou korporáciou ako jednou zo strán alebo súkromnou neziskovou inštitúciou ako druhou stranou.

Vlády sa zapájajú do verejno-súkromných partnerstiev z rôznych dôvodov, napríklad v nádeji, že manažment súkromnej spoločnosti prispeje k efektívnejšej produkcii a umožní tak prístup k širšej škále finančných zdrojov, a v snahe znížiť štátny dlh.

V čase trvania zmluvy je zhotoviteľ projektu verejno-súkromného partnerstva jeho zákonným majiteľom. Po uplynutí zmluvného obdobia je ekonomickým vlastníkom i zákonným majiteľom verejná správa.

Ďalšie podrobnosti o zaobchádzaní s verejno-súkromným partnerstvom sú uvedené v kapitole 20 (účty sektora verejnej správy).

Zmluvy o koncesiách na poskytovanie služieb

15.42. Zmluvy o koncesiách na poskytovanie služieb poskytujú spoločnosti výhradné právo poskytovať určité služby. Napríklad v prípade koncesie na poskytovanie verejných služieb súkromná spoločnosť uzavrie dohodu s verejnou správou s cieľom mať výhradné právo na prevádzku a údržbu verejných služieb a na investície do nich (napríklad systém zásobovania vodou alebo mýtne na diaľnici) na daný počet rokov. Zmluvy o koncesiách na poskytovanie služieb sa nezaznamenávajú ako aktíva, ak nie sú prevoditeľné alebo sa prostredníctvom ich prevodu nemôže realizovať žiadna hodnota.

Obchodovateľné operatívne lízingy (AN.221)

15.43. Obchodovateľné operatívne lízingy sú vlastnícke práva tretej osoby týkajúce sa nefinančných aktív iných ako prírodné zdroje. Lízingom by sa ekonomické prínosy mali preniesť na držiteľa nad rámec splatných poplatkov a držiteľ by mal môcť realizovať tieto prínosy prostredníctvom ich prevodu. Hodnota lízingu je prínosom pre držiteľa nad rámec hodnoty získanej emitentom. Obchodovanie operatívneho lízingu môže zahŕňať všetky druhy prenájmov a zmluvy o operatívnom lízingu. Napríklad nájomca môže byt ďalej prenajať tretej osobe.

Výhradný nárok na budúce výrobky a služby (AN.224)

15.44. Zmluvy o budúcej produkcii môžu takisto viesť k vzniku aktíva v podobe vlastníckych práv tretej strany. Hodnota týchto zmlúv je prínosom pre držiteľa presahujúcim hodnotu získanú vystavovateľom. Ide o napríklad o tieto prípady:

a) výhradné práva na zamestnanie nejakej osoby na svoju potrebu (napríklad futbalisti) alebo na uverejnenie literárnych diel alebo na hudobné vystúpenia. Hodnotu takýchto práv predstavuje zisk, ktorý je možné dosiahnuť prevodom práv, presahujúci náklady na zrušenie existujúcej zmluvy;

b) dohoda o zdieľaní času. Za nadobudnutie aktíva sa pokladá iba časť týchto dohôd o zdieľaní času:

1. Ak má majiteľ vymedzený priestor trvalo k dispozícii, je oprávnený konať ako súčasť riadiaceho výboru pre daný režim alebo môže na základe vlastnej úvahy predať alebo odkázať svoju časť v závete, a dohoda je potom s najväčšou pravdepodobnosťou aktívom rovnakého druhu ako dom.

2. Ak má vlastník pevnú dohodu o nejakej forme ubytovania v danom období na pevne stanovený čas, je pravdepodobné, že to predstavuje predplatený lízing, t. j. predplatené výdavky domácností na konečnú spotrebu.

3. Tento predplatený lízing môže byť príležitostne ďalej prenajatý alebo sa môže predať na zostávajúci čas lízingu ako prevoditeľný operatívny lízing.

4. Účastník bodového systému môže mať ako aktívum iba pohľadávku.

KAPITOLA 16

POISTENIE

ÚVOD

16.01. Poistenie je činnosť, v rámci ktorej sa inštitucionálne jednotky alebo skupiny jednotiek chránia pred negatívnymi finančnými dôsledkami určitých neistých udalostí. Rozlišujú sa dva typy poistenia: sociálne poistenie a ostatné poistenie.

16.02. Sociálne poistenie je schéma, ktorá pokrýva sociálne riziká a potreby. Často sa organizuje kolektívne pre skupinu; účasť v schéme je vo všeobecnosti povinná alebo ju podporuje tretia strana. Sociálne poistenie zahŕňa: verejnou správou stanovené, kontrolované a financované schémy sociálneho zabezpečenia a schémy súvisiace so zamestnaním poskytované alebo spravované zamestnávateľmi v mene svojich zamestnancov. Sociálne poistenie je opísané v kapitole 17.

16.03. Poistenie iné ako sociálne poistenie sa vzťahuje na udalosti ako sú smrť, dožitie do určitého veku, požiar, prírodné katastrofy, povodne, autohavárie atď. Poistenie pre prípad smrti alebo dožitia sa nazýva životné poistenie a poistenie proti všetkým ostatným udalostiam sa nazýva neživotné poistenie.

16.04. Táto kapitola sa týka životného a neživotného poistenia. Opisuje sa v nej, ako sa poisťovacie činnosti zaznamenávajú na účtoch.

16.05. Práva a povinnosti v prípade poistenia sa vymedzujú v poistke. Poistka je dohoda medzi poisťovateľom a inou inštitucionálnou jednotkou označovanou ako držiteľ poistky. V rámci dohody držiteľ poistky vykonáva platbu poisťovateľovi nazývanú poistné a ak dôjde k špecifikovanej udalosti, poisťovateľ zaplatí držiteľovi poistky alebo určenej osobe platbu nazývanú nárok. Týmto spôsobom sa držiteľ poistky chráni proti určitým formám rizika; združovaním rôznych rizík sa poisťovateľ usiluje o získanie vyšších súm vo forme poistiek než musí vyplatiť na vyrovnanie nárokov.

16.06. V poistke sa vymedzujú úlohy zapojených strán, a to:

a) poisťovateľa, ktorý poskytuje poistnú ochranu;

b) držiteľa poistky, ktorý je zodpovedný za platbu poistného;

c) príjemcu, ktorý dostáva kompenzáciu;

d) poistenej osoby alebo poisteného predmetu, na ktoré sa vzťahuje riziko.

V praxi môže v prípade držiteľa poistky, príjemcu a poistenej osoby ísť o tú istú osobu. V poistke sa uvádzajú tieto úlohy a určuje sa v nej osoba zodpovedajúca každej úlohe.

16.07. Najčastejšia forma poistenia sa nazýva priame poistenie, pri ktorom sa inštitucionálne jednotky pomocou poisťovateľa poisťujú proti finančným dôsledkom určitých rizík. Priami poisťovatelia však môžu poistiť aj sami seba tým, že poistia časť priamo poistených rizík u iných poisťovateľov. Nazýva sa to zaistenie a jeho poskytovatelia sa nazývajú zaisťovatelia.

Priame poistenie

16.08. Existujú dva druhy priameho poistenia: životné poistenie a neživotné poistenie.

16.09. *Definícia*: Životné poistenie je činnosť, v rámci ktorej držiteľ poistky platí poisťovateľovi pravidelné platby a ako protihodnotu poisťovateľ zaručuje príjemcovi vyplatenie dohodnutej sumy alebo anuity k určitému dátumu alebo skôr, ak poistená osoba zomrie pred týmto dátumom. Životná poistka môže poskytnúť dávky poistného v súvislosti s rôznymi rizikami. Napríklad poistka starobného životného poistenia môže poskytnúť dávku poistného, keď poistená osoba dosiahne vek 65 rokov a po smrti poistenej osoby sa dávka môže vyplácať pozostalému manželovi/pozostalej manželke až do jeho/jej smrti.

16.10 Životné poistenie pokrýva aj doplnkové poistenie pre prípad zranenia vrátane pracovnej neschopnosti, poistenie pre prípad smrti v dôsledku nehody a poistenie pre prípad invalidity v dôsledku nehody alebo choroby.

16.11. Niektoré triedy životného poistenia poskytujú náhradu, ak dôjde k udalosti, na ktorú sa vzťahuje poistenie, napríklad poistenie, ktoré sa viaže na hypotekárny úver, a dávka na splatenie hypotéky sa vypláca len vtedy, ak príjemca dôchodku zomrie pred splatnosťou príslušnej pôžičky. Väčšina takýchto tried obsahuje významný prvok sporenia kombinovaný s prvkom krytia rizika. Z dôvodu nezanedbateľného prvku sporenia sa životné poistenie považuje za formu sporenia a zodpovedajúce transakcie sa zaznamenávajú na finančnom účte.

16.12. *Definícia*: Neživotné poistenie je činnosť, v rámci ktorej držiteľ poistky poskytuje poisťovateľovi pravidelné platby a ako protihodnotu poisťovateľ zaručuje príjemcovi vyplatenie dohodnutej sumy v prípade, že dôjde k udalosti inej ako smrť osoby. Príkladmi takýchto udalostí sú: nehody, choroby, požiar atď. Úrazové poistenie, ktoré pokrýva životné riziká, sa vo väčšine európskych krajín klasifikuje ako neživotné poistenie.

16.13. Životná poistka, ktorá poskytuje dávku poistného výlučne v prípade smrti v rámci určitého obdobia, obvykle označovaná ako termínované poistenie, sa v národných účtoch považuje za neživotné poistenie, pretože nárok vzniká iba vtedy, ak dôjde k osobitnej nepredvídanej udalosti, a inak nie. Vzhľadom na spôsob, akým poisťovacie jednotky vedú svoj systém účtov, nemusí byť v praxi vždy možné oddeliť termínované poistenie od životného poistenia. V takomto prípade sa k termínovanému poisteniu môže pristupovať ako k životnému poisteniu.

16.14. Životné aj neživotné poistenie sú založené na zásade rozloženia rizika. Poisťovatelia dostávajú od držiteľov poistiek malé pravidelné platby poistného a v prípade, že dôjde k udalosti, na ktorú sa poistka vzťahuje, vyplácajú osobám uplatňujúcim si nárok väčšie sumy. V prípade neživotného poistenia sú riziká rozložené na všetky osoby, ktoré uzatvorili príslušnú poistku. Poisťovateľ určuje poistné za ročné poskytovanie poisťovacej služby v závislosti od výšky nárokov, ktoré podľa očakávaní vyplatí v tom istom roku. Vo všeobecnosti je počet osôb uplatňujúcich si nárok oveľa nižší ako počet držiteľov poistiek. V prípade jednotlivého držiteľa neživotnej poistky nie je platené poistné v žiadnom vzťahu s prijatými poistnými nárokmi ani v dlhodobom horizonte, poisťovateľ však tento vzťah každý rok vytvára pre každú triedu neživotného poistenia. V prípade životného poistenia je vzťah medzi poistným a poistnými nárokmi v priebehu času dôležitý pre držiteľov poistiek a aj pre poisťovateľa. Pri uzatvorení životnej poistky by mali byť prijaté dávky aspoň také veľké ako poistné zaplatené do splatnosti dávok a mali by predstavovať formu sporenia. Poisťovateľ musí pri určovaní vzťahu medzi výškou poistného a dávok zohľadniť tento aspekt poistky v poistno-matematických výpočtoch týkajúcich sa poistených obyvateľov a ich strednej dĺžky života vrátane rizika smrteľných úrazov. Poisťovateľ okrem toho v období medzi prijatím poistného a vyplatením dávok poistného získava dôchodok investovaním časti prijatého poistného. Tento dôchodok ovplyvňuje aj výšku poistného a dávok stanovenú poisťovateľmi.

16.15. Medzi životným a neživotným poistením sú výrazné rozdiely, z ktorých vyplývajú rozdielne typy záznamov v účtoch. Neživotné poistenie predstavuje prerozdelenie medzi všetkých držiteľov poistiek a niekoľko osôb uplatňujúcich si nárok v bežnom období. Pri životnom poistení ide najmä o prerozdelenie poistného zaplateného za určité obdobie ako dávky vyplatené neskôr tomu istému držiteľovi poistky.

Zaistenie

16.16. *Definícia*: Poisťovateľ sa môže chrániť proti neočakávane veľkému počtu nárokov alebo mimoriadne vysokým poistným nárokom tým, že uzatvorí zaistnú zmluvu so zaisťovateľom. Zaisťovacie spoločnosti sa koncentrujú v malom počte finančných centier, takže veľa zaisťovacích tokov predstavuje transakcie so zahraničím. Je bežné, že zaisťovatelia uzatvárajú zaistné zmluvy s ďalšími zaisťovateľmi, aby riziká ešte viac rozložili. Toto rozšírené zaistenie sa nazýva retrocesia (opakované zaistenie).

16.17. Riziká sa dajú obmedziť aj tým, že skupina poisťovateľov, takzvaní upisovatelia, spoločne prijmú riziká spojené s jednou poistnou zmluvou. Každý poisťovateľ je zodpovedný len za svoj podiel poistky, dostáva zodpovedajúci podiel poistného a vypláca ten istý podiel v prípade vzniku poistného nároku alebo splatnej dávky poistného. Poistku spravuje buď vedúci manažér, alebo poisťovací maklér. Lloyds of London je príkladom poisťovacieho trhu, na ktorom sú priame a nepriame riziká rozložené medzi veľký počet upisovateľov.

16.18. Priamy poisťovateľ má rôzne možnosti na zabezpečenie nepriameho pokrytia proti rizikám, ktoré poisťovateľ prijal. Rozlišujú sa tieto triedy zaistenia:

a) proporcionálne zaistenie, pri ktorom držiteľ poistky postupuje zaisťovateľovi dohodnutý podiel všetkých rizík alebo všetky riziká určitého portfólia priamych poistiek. To znamená, že priamy poisťovateľ prenáša zodpovedajúci podiel poistného na zaisťovateľa, ktorý potom v prípade vzniku poistných nárokov plní rovnaký podiel nárokov. V takýchto prípadoch sa každá provízia zo zaistenia, ktorú platí zaisťovateľ držiteľovi poistky, považuje za zníženie predpísaného zaistného;

b) neproporcionálne zaistenie známe ako zaistenie pre prípad nadmernej straty, pri ktorom zaisťovateľ znáša riziko len vtedy, ak výška priamych poistných nárokov prekračuje dohodnutý prah. Ak neexistujú priame nároky prevyšujúce prah alebo ak ich je len niekoľko, zaisťovateľ môže postúpiť časť svojich ziskov priamemu poisťovateľovi. Na účtoch sa podiel na zisku zaznamenáva ako bežný transfer zaisťovateľa priamemu poisťovateľovi podobne ako platba poistných nárokov.

Zapojené jednotky

16.19. V prípade inštitucionálnych jednotiek zapojených do priameho poistenia a zaistenia ide najmä o poisťovateľov. Poskytovať poistenie v rámci vedľajšej činnosti môže aj iný druh podnikov, právne predpisy pre poisťovacie činnosti si však obvykle vyžadujú vedenie oddeleného súboru účtov pokrývajúceho všetky aspekty poisťovacej činnosti, takže je možné identifikovať samostatnú inštitucionálnu jednotku zaradenú do subsektorov poisťovacie korporácie (S.128) a penzijné fondy (S.129). Verejná správa môže vykonávať ostatné poisťovacie činnosti, ale aj tu je pravdepodobne možné identifikovať samostatnú jednotku. Po skonštatovaní, že môžu byť zapojené iné sektory, sa potom vychádza z toho, že všetky poisťovacie činnosti vykonávajú rezidentskí alebo nerezidentskí poisťovatelia.

16.20. Jednotky, ktoré vykonávajú najmä činnosti úzko spojené s poistením, ale ktorým samotným nevzniká žiadne riziko, sú pomocné poisťovacie inštitúcie. Takéto jednotky sú zaradené do subsektora finančné pomocné inštitúcie (S.126) a zahŕňajú napríklad:

a) poisťovacích maklérov;

b) súkromné neziskové inštitúcie slúžiace poisťovacím spoločnostiam a penzijným fondom;

c) jednotky, ktorých hlavná činnosť spočíva v tom, že vystupujú ako orgány dohľadu poisťovacích spoločností, penzijných fondov a poisťovacích trhov.

PRODUKCIA PRIAMEHO POISTENIA

16.21. Poisťovacia spoločnosť dostáva od klienta poistné a ponecháva si ho dovtedy, kým nevznikne poistný nárok alebo kým neuplynie obdobie poistenia. Poisťovacia spoločnosť medzitým poistné investuje a investičné dôchodky predstavujú dodatočný zdroj, z ktorého sa môžu financovať splatné poistné nároky. Poisťovacia spoločnosť stanovuje výšku poistného tak, aby zo súčtu poistného plus získané investičné dôchodky mínus očakávané poistné nároky vyplynula marža, ktorú si poisťovacia spoločnosť môže nechať; táto marža predstavuje produkciu poisťovacej spoločnosti. Meranie produkcie poisťovacieho odvetvia vychádza z politiky poisťovateľov týkajúcej sa stanovovania poistného. Na tento účel sa musia vymedziť štyri samostatné položky. Sú to:

a) prijaté poistné;

b) doplnkové poistné;

c) vzniknuté poistné nároky alebo splatné dávky;

d) poistno-technické rezervy.

Najskôr opíšeme každú z týchto položiek, a potom opíšeme meranie produkcie priameho neživotného poistenia, priameho životného poistenia a zaistenia.

Prijaté poistné

16.22. *Definícia*: Prijaté poistné je podiel predpísaného poistného, ktoré sa prijalo počas účtovného obdobia. Predpísané poistné pokrýva obdobie, na ktoré sa vzťahuje poistná zmluva. Rozdiel medzi predpísaným poistným a prijatým poistným sú odložené sumy, ktoré sa zahŕňajú do rezerv na poistné budúcich období. Takéto sumy sa považujú za aktíva držiteľov poistiek. Pojem prijaté poistné v účtovníctve poisťovníctva je konzistentný so zásadou zaznamenávania v národných účtoch, a to v čase vzniku nároku.

16.23. Poistné sa buď platí pravidelne mesačne, alebo ročne, alebo jednorazovo, obvykle na začiatku poistného obdobia. Jednorazové poistné je obvyklé najmä v prípade poistenia rizík v súvislosti s veľkými udalosťami, ako je napríklad stavba veľkých budov alebo zariadení a cestná, železničná, námorná alebo letecká doprava výrobkov.

16.24. Poistné prijaté v príslušnom roku má túto formu:

predpísané poistné

plus rezervy na poistné budúcich období na začiatku účtovného roka

mínus rezervy na poistné budúcich období na konci účtovného roka.

Alebo inak vyjadrené má formu:

predpísané poistné

mínus zmena (mínus nárast alebo plus zníženie) rezerv na poistné budúcich období.

16.25. Rezervy na poistné budúcich období a ostatné rezervy sú súčasťou technických rezerv neživotného poistenia (AF.61) a technických rezerv životného poistenia (AF.62). Poistno-technické rezervy sú opísané v odsekoch 16.43 až 16.45.

16.26. Držitelia poistiek musia často platiť špeciálnu daň z platby poistného. Z tejto poistnej dane je v mnohých krajinách vylúčené poistné životného poistenia. Keďže poisťovatelia musia odviesť túto daň verejnej správe, zodpovedajúce sumy sa neuvádzajú na ročných účtoch poisťovateľov. Iba pomerne malá suma – zvyšná suma za rok, ktorá sa ešte musí odviesť verejnej správe – by sa v súvahe poisťovateľov mohla zaznamenať ako obchodný úver. Platby dane sa ako také na účtoch poisťovateľov nezaznamenávajú. Takáto daň sa v národných účtoch považuje za daň z produktov. Vychádza sa z toho, že takéto sumy platia na účty daňových úradov priamo držitelia poistiek.

Doplnkové poistné

16.27. *Definícia*: Doplnkové poistné sú dôchodky zarobené z investovania poistno-technických rezerv poisťovateľov, ktoré predstavujú záväzky voči držiteľom poistiek.

16.28. Najmä v prípade životného poistenia, ale v menšom rozsahu aj v prípade neživotného poistenia je celková suma dávok splatných alebo poistných nárokov vzniknutých v určitom období často vyššia ako prijaté poistné. Poistné sa obvykle platí v pravidelných intervaloch, často na začiatku poistného obdobia, zatiaľ čo poistné nároky vznikajú neskôr, a v prípade životného poistenia sú dávky často splatné o mnoho rokov neskôr. V čase medzi platením poistného a vyplatením poistného nároku má príslušnú sumu k dispozícii poisťovateľ, ktorý ju môže investovať a zarobiť z nej dôchodok. Takéto sumy sa nazývajú poistno-technické rezervy. Dôchodok zarobený z týchto rezerv umožňuje poisťovateľom účtovať nižšie poistné, ako by tomu bolo inak. V rozsahu poskytovanej služby sa zohľadňuje výška tohto dôchodku, ako aj relatívna výška poistného a poistných nárokov.

16.29. V prípade neživotného poistenia sa poistné síce môže platiť na začiatku poistného obdobia, poistné sa však prijíma priebežne počas celého obdobia. Poisťovateľ má v každom momente poistného obdobia sumu, ktorú dlhuje držiteľovi poistky v súvislosti s poskytovaním budúcich služieb a eventuálnych nárokov. Je to forma úveru, ktorý poskytuje držiteľ poistky poisťovateľovi a ktorý sa označuje ako poistné budúcich období. Podobne musí poisťovateľ síce v prípade poistnej udalosti špecifikovanej v poistke vyrovnať vzniknuté poistné nároky, avšak do samotného vyplatenia môže uplynúť nejaký čas, keďže často sa ešte rokuje o výške splatných súm. Toto je ďalšia podobná forma úveru, označená ako rezervy na poistné plnenie.

16.30. Podobné rezervy existujú v prípade životného poistenia, tu však rezervy majú navyše dva ďalšie prvky, a to poistno-technické (aktuárske) rezervy životného poistenia a rezervy na poistenie s účasťou na zisku. Ide o sumy odložené na budúce platby dávok. Vo všeobecnosti sa rezervy investujú do finančných aktív a dôchodky majú formu investičných dôchodkov. Môžu sa použiť na financovanie ekonomickej činnosti, ako napríklad činnosti v oblasti nehnuteľností, na tvorbu čistého prevádzkového prebytku buď v samostatnom podniku, alebo v rámci vedľajšej činnosti.

16.31. Všetky investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek sa na účte prvotného rozdelenia dôchodkov uvádzajú ako platené držiteľom poistiek. V prípade neživotného poistenia sa na účte druhotného rozdelenia dôchodkov potom rovnaká suma zaplatí späť poisťovateľovi ako doplnkové poistné. V prípade životného poistenia sa poistné a doplnkové poistné uvádzajú na finančnom účte.

Upravené vzniknuté poistné nároky a splatné dávky

16.32. *Definícia: Vzniknuté poistné nároky* a *splatné dávky* sú finančné záväzky poisťovateľov voči príjemcom v súvislosti s rizikami spojenými s udalosťami v priebehu dotknutého obdobia tak, ako je to stanovené v poistke.

16.33. Koncepcia vzniknutých poistných nárokov v neživotnom poistení a splatných dávok v životnom poistení je konzistentná so zásadou zaznamenávania v národných účtoch, a to v čase vzniku nároku.

Upravené vzniknuté poistné nároky z neživotného poistenia

16.34. V prípade poistných nárokov sa rozlišuje medzi vyrovnanými poistnými nárokmi a vzniknutými poistnými nárokmi. Vzniknuté poistné nároky sa vzťahujú na sumy splatné z poistených rizík, ktoré sa v zodpovedajúcom roku naplnili. Pritom nie je relevantné, či držiteľ poistky príslušnú udalosť nahlásil. Časť poistných nárokov sa vyrovná budúci rok alebo ešte neskôr. Na druhej strane sa v bežnom roku vyrovnávajú poistné nároky, ktoré sú výsledkom udalostí, ku ktorým došlo v predchádzajúcich rokoch. Nevyrovnaná časť vzniknutých poistných nárokov sa pripočítava k rezerve na poistné plnenie.

16.35. Poistné nároky z neživotného poistenia vzniknuté v kalendárnom roku majú túto formu:

vyrovnané nároky

mínus rezerva na poistné plnenie na začiatku účtovného roka

plus rezerva na poistné plnenie na konci účtovného roka.

Alebo inak vyjadrené má túto formu:

vyrovnané poistné nároky

plus zmena (plus nárast alebo mínus zníženie) rezerv na poistné plnenie.

16.36. Všetky náklady súvisiace s poistnými nárokmi, ktoré externe alebo interne vznikajú poisťovateľovi, sú zo vzniknutých poistných nárokov vylúčené. Takéto náklady môžu zahŕňať: náklady na nadobudnutie, spravovanie poistky, spravovanie investícií a spracovanie poistných nárokov. Niektoré náklady sa v zdrojových účtovných údajoch nedajú zistiť oddelene. Externé náklady zahŕňajú výdavky na práce, ktoré poisťovateľ zadal inej jednotke a ktoré sa preto na účtoch zaznamenávajú ako medzispotreba. Interné náklady zahŕňajú výdavky na práce, ktoré vykonávajú vlastní zamestnanci poisťovateľa a ktoré sa preto na účtoch zaznamenávajú ako náklady práce.

16.37. V prípade katastrof nesmú mať vzniknuté straty vplyv na výšku poistných nárokov. Straty v dôsledku katastrof sa zaznamenávajú ako kapitálový transfer od poisťovateľa držiteľovi poistky. Výhoda takéhoto zaznamenávania spočíva v tom, že disponibilný dôchodok držiteľa poistky sa nezvyšuje nelogicky v porovnaní s tým, ako by sa mohol zvyšovať v prípade iného zaznamenávania poistných nárokov (pozri odseky 16.92 a 16.93).

16.38. Poskytovanie poistných služieb je nepretržitý proces, ktorý neprebieha len vtedy, keď vznikne riziko. Výška poistných nárokov, ktoré vzniknú držiteľom poistiek neživotného poistenia, sa však z roka na rok mení a môže dôjsť k udalostiam, z ktorých vyplývajú mimoriadne vysoké poistné nároky. Nestálosť poistných nárokov priamo neovplyvňuje ani objem ani cenu poistných služieb. Poisťovatelia stanovujú výšku poistného na základe svojho odhadu pravdepodobnosti vzniku poistných nárokov. Z tohto dôvodu sa vo vzorci na výpočet produkcie používajú *upravené vzniknuté poistné nároky*, čo je odhad upravený o nestálosť poistných nárokov.

16.39. Odhad upravených vzniknutých poistných nárokov sa môže štatisticky zistiť prognostickou metódou na základe predchádzajúcich skúseností s výškou poistných nárokov. Pri skúmaní poistných nárokov vyplatených v minulosti však treba zohľadniť podiel takých nárokov, ktoré boli vyrovnané v rámci zaistenia priameho poisťovateľa. Ak má napríklad priamy poisťovateľ zaistenie proti nadmernej strate, známe ako neproporcionálne zaistenie, stanovuje výšku poistného tak, aby pokryl škody do maximálnej výšky, na ktorú sa vzťahuje toto zaistenie, plus zaistné, ktoré musí platiť. V prípade proporcionálneho zaistenia stanovuje výšku svojho poistného podľa podielu poistných nárokov, ktoré musí vyrovnať, plus zaistné.

16.40. Alternatívnou metódou umožňujúcou úpravu vzniknutých poistných nárokov o nestálosť je používať účtovné údaje o zmenách vlastných fondov a vyrovnávacích rezerv. Vyrovnávacie rezervy sú sumy, ktoré poisťovatelia odkladajú v súlade s právnymi alebo administratívnymi požiadavkami, aby pokryli nepravidelné alebo nepredvídateľné veľmi vysoké poistné nároky v budúcnosti. Takéto sumy sú zahrnuté do technických rezerv neživotného poistenia (AF.61).

Splatné dávky životného poistenia

16.41. Splatné dávky životného poistenia sú sumy splatné podľa poistky v dotknutom účtovnom období. V prípade životného poistenia nie je potrebná úprava o neočakávanú nestálosť.

16.42. Prípadné náklady súvisiace s dávkami sa nezahŕňajú do splatných dávok, ale zaznamenávajú sa ako medzispotreba a náklady práce.

Poistno-technické rezervy

16.43. *Definícia*: Poistno-technické rezervy sú sumy, ktoré poisťovatelia odkladajú. Rezervy sú aktíva pre držiteľov poistiek a pasíva pre poisťovateľov. V prípade technických rezerv sa rozlišuje medzi neživotným a životným poistením a anuitami.

16.44. V súlade so smernicou Rady 91/674/EHS [1] sa rozlišuje sedem typov technických rezerv. V každom prípade sa v súvahe uvádza suma navýšená o zaistenie, suma postúpená zaisťovateľom a čistá suma. Ide o týchto sedem kategórií:

a) rezerva na poistné budúcich období – rozdiel medzi predpísaným poistným a prijatým poistným. Táto rezerva môže v závislosti od vnútroštátnych právnych predpisov obsahovať samostatný prvok pre neukončené riziká;

[1] Smernica Rady 91/674/EHS z 19. decembra 1991 o ročných účtovných závierkach a konsolidovaných účtovných závierkach poisťovní (Ú. v. ES L 374, 31.12.1991, s. 7).

b) rezervy na životné poistenie – takéto rezervy odrážajú súčasnú hodnotu očakávaných budúcich dávok (okrem iného vrátane už pridelených bonusov) mínus súčasná hodnota budúceho poistného. Orgány dohľadu môžu stanoviť hornú hranicu diskontnej sadzby na výpočet súčasnej hodnoty;

c) rezerva na poistné plnenie – rozdiel medzi vzniknutými a vyrovnanými poistnými nárokmi. Zodpovedá celkovým odhadovaným nákladom, ktoré poisťovni nakoniec vyplynú z úhrady všetkých poistných nárokov, ktoré sú dôsledkom udalostí, ku ktorým došlo do konca finančného roka – nahlásených alebo nenahlásených – mínus sumy už vyplatené v súvislosti s týmito poistnými nárokmi;

d) rezerva na prémie a zľavy [ak už nebola uvedená v kategórii uvedenej v písmene b)] – obsahuje sumy určené pre držiteľov poistiek alebo príjemcov vo forme prémií a zliav, ak držiteľom poistiek alebo príjemcom už neboli pripísané;

e) vyrovnávacia rezerva zahŕňa sumy odložené v súlade s právnymi alebo administratívnymi požiadavkami na vyrovnanie kolísania v škodovom priebehu v budúcich rokoch alebo na krytie osobitných rizík. Vnútroštátne orgány nemusia túto rezervu povoliť;

f) ostatné technické rezervy zahŕňajú okrem iného rezervu na neukončené riziká, ak nie sú zahrnuté v kategórii uvedenej v písmene a). Táto položka môže obsahovať aj rezervu na starnutie, ktorá zohľadňuje vplyv starnutia na výšku poistných nárokov, napríklad v rámci zdravotného poistenia;

g) technické rezervy na životné poistenie, keď investičné riziko znášajú držitelia poistiek. Táto položka zahŕňa technické rezervy na krytie záväzkov plynúcich zo zmlúv životného poistenia voči držiteľom poistiek, ktorých hodnota návratnosti sa stanovuje podľa investícií, za ktoré znáša riziko držiteľ poistky, alebo podľa určitého indexu, ako je to v prípade životného poistenia viazaného na index. Táto položka zahŕňa aj technické rezervy týkajúce sa tontín (tontina = renta na prežitie).

16.45. Pri odvodzovaní zmien poistno-technických rezerv (F.61 a F.62) používaných na výpočet produkcie sa nezohľadňujú realizované a nerealizované zisky a straty z držby.

Definícia produkcie poistenia

16.46. Poisťovatelia poskytujú svojim klientom poisťovaciu službu, ktorú však explicitne neúčtujú.

16.47. Poisťovateľ prijíma poistné a vypláca poistné nároky alebo dávky v prípade, že nastane poistná udalosť. Poistné nároky alebo dávky odškodňujú príjemcov za finančné dôsledky poistnej udalosti.

16.48. Poistno-technické rezervy sú finančné prostriedky, ktoré poisťovatelia používajú na investovanie a získanie dôchodkov. Takéto finančné zdroje a zodpovedajúce investičné dôchodky (doplnkové poistné) predstavujú záväzky voči príjemcom.

16.49. V tomto oddiele sa opisuje, ktoré informácie sú potrebné na výpočet produkcie v oblasti služieb priameho poistenia a zaistenia.

Neživotné poistenie

16.50. Produkcia poisťovateľa je služba poskytovaná osobám oprávneným prevziať plnenie.

16.51. V prípade použitia prognostickej metódy sa produkcia počíta podľa tohto vzorca:

Prijaté poistné

plus doplnkové poistné

mínus upravené vzniknuté poistné nároky,

kde upravené vzniknuté poistné nároky sú upravené o nestálosť poistných nárokov pomocou historických údajov alebo účtovných údajov o zmenách vyrovnávacích rezerv a vlastných zdrojov. Doplnkové poistné je menej nestále ako príslušné poistné nároky a úprava o nestálosť nie je potrebná. Pri odhadovaní upravených poistných nárokov sa informácie členia podľa produktov, napríklad poistenie motorových vozidiel, poistenie budov atď.

Ak nie sú k dispozícii potrebné účtovné údaje a historické štatistické údaje nepostačujú na zostavenie spoľahlivých priemerných odhadov produkcie, produkcia neživotného poistenia sa môže odhadnúť ako suma nákladov (vrátane medzispotreby, nákladov práce a kapitálových nákladov) plus príspevok zodpovedajúci „normálnemu zisku“.

Životné poistenie

16.52. Produkcia priameho životného poistenia sa počíta samostatne ako:

Prijaté poistné

plus doplnkové poistné

mínus splatné dávky

mínus zvýšenie (plus zníženie) technických rezerv a poistenia s účasťou na zisku.

16.53. Ak nie sú k dispozícii primerané údaje na výpočet životného poistenia podľa tohto vzorca, používa sa metóda spočívajúca v sume nákladov podobná metóde uvedenej v prípade neživotného poistenia. Rovnako ako v prípade neživotného poistenia sa zohľadňuje príspevok na normálny zisk.

16.54. Pri výpočte produkcie sa nesmú zohľadňovať zisky a straty z držby.

Zaistenie

16.55. Produkcia zaisťovacích služieb sa počíta podľa analogického vzorca ako v prípade priameho poistenia. Keďže však hlavný účel zaistenia je obmedziť vystavenie priameho poisťovateľa riziku, je obvyklé, že zaisťovateľ musí vyrovnávať mimoriadne vysoké poistné nároky. Z tohto dôvodu a preto, že trh so zaistením sa celosvetovo koncentruje na relatívne málo veľkých firiem, je v prípade zaisťovateľa menej pravdepodobné než v prípade priameho poisťovateľa, že utrpí neočakávane veľkú stratu, najmä v prípade zaistenia proti nadmernej strate.

16.56. Produkcia zaistenia sa meria rovnako ako produkcia priameho neživotného poistenia. Existujú však platby, ktoré sa vyskytujú len pri zaistení. Takýmito platbami sú provízie platené priamemu poisťovateľovi v rámci proporcionálneho zaistenia a účasti na zisku v prípade zaistenia proti nadmernej strate. Po zohľadnení týchto prvkov sa produkcia zaistenia počíta takto:

Prijaté poistné mínus platené provízie

plus doplnkové poistné

mínus upravené vzniknuté poistné nároky a účasť na zisku.

TRANSAKCIE V SÚVISLOSTI S NEŽIVOTNÝM POISTENÍM

16.57. V tomto oddiele sa opisuje súbor položiek potrebných na zaznamenávanie poistky neživotného poistenia. Poistku môžu uzatvoriť podniky, domácnosti ako jednotlivci a jednotky v zahraničí. Ak však poistka, ktorú uzatvorí člen domácnosti, patrí do sociálneho poistenia, požadované položky sa zaznamenávajú podľa kapitoly 17.

Rozdelenie produkcie poistenia medzi používateľov

16.58. Produkcia poisťovateľov neživotného poistenia je uvedená v odseku 16.51. Hodnota produkcie poisťovateľov sa zaznamenáva takto:

a) medzispotreba podnikov vrátane týchto sektorov: nefinančné korporácie (S.11), finančné korporácie (S.12), verejná správa (S.13), domácnosti ako zamestnávatelia (S.141) a samostatne zárobkovo činné osoby (S.142) alebo neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (S.15);

b) výdavky domácností ako jednotlivcov na konečnú spotrebu (S.143 a S.144) alebo

c) vývoz nerezidentským držiteľom poistiek (S.2).

16.59. Hodnota produkcie sa rozdeľuje používateľom podľa druhu poistenia.

16.60. Alternatívne sa hodnota produkcie rozdeľuje držiteľom poistiek ako použitie v pomere k ich skutočnému platenému poistnému.

16.61. Rozdelenie produkcie do medzispotreby sa člení podľa odvetví.

Poisťovacie služby poskytované do zahraničia a zo zahraničia

16.62. Rezidentskí poisťovatelia môžu poskytovať poistné krytie domácnostiam a podnikom v zahraničí a rezidentské domácnosti a podniky si môžu kúpiť poistnú ochranu od poisťovateľov v zahraničí. Investičné dôchodky, ktoré rezidentskí poisťovatelia prideľujú držiteľom poistiek, zahŕňajú rozdelenie držiteľom poistiek v zahraničí. Takíto nerezidentskí držitelia poistiek potom tiež platia doplnkové poistné rezidentským poisťovateľom.

16.63. Podobné postupy platia aj pre zaobchádzanie s rezidentskými podnikmi a domácnosťami, ktoré uzatvárajú poistky u nerezidentských poisťovateľov. Rezidentskí držitelia poistiek prijímajú imputované investičné dôchodky zo zahraničia a platia poistné a doplnkové poistné do zahraničia. Je ťažké odhadnúť veľkosť takýchto tokov, najmä ak neexistuje rezidentský poisťovateľ, s ktorým je možné porovnávať. Na zostavenie odhadov za ekonomiku je možné použiť súvzťažné údaje. Musí byť známy rozsah transakcií realizovaných rezidentmi a na odhad prijatých investičných dôchodkov a plateného doplnkového poistného sa môže použiť pomer doplnkového poistného ku skutočnému poistnému v ekonomike, ktorá poskytuje služby.

Účtovné položky

16.64. V neživotnom poistení, ktoré nie je súčasťou sociálneho poistenia, sa spolu zaznamenáva šesť párov transakcií; dva páry vzťahujúce sa na meranie produkcie a spotreby poisťovacej služby, tri páry vzťahujúce sa na rozdelenie a jeden vzťahujúci sa na finančný účet. V mimoriadnych prípadoch sa môže na kapitálovom účte zaznamenávať siedma transakcia vzťahujúca sa na rozdelenie. Hodnota produkcie činnosti, investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek a hodnota poplatku za službu sa počítajú osobitne za neživotné poistenie ďalej uvedeným spôsobom.

16.65. Transakcie v oblasti produkcie a spotreby:

a) keďže všetky takéto činnosti rezidentských inštitucionálnych jednotiek vykonávajú poisťovatelia, produkcia (P.1) sa zaznamenáva na účte produkcie poisťovateľov;

b) služba môže byť predmetom spotreby ktoréhokoľvek sektora ekonomiky alebo zahraničia; hodnota služieb sa platí poisťovateľom. Platby podnikov predstavujú medzispotrebu (P.2), ktorá sa zaznamenáva na ich účte produkcie. Platby domácností ako jednotlivcov za poistenie sú časťou výdavkov na konečnú spotrebu (P.3), ktoré sa zaznamenávajú na účte použitia dôchodkov. Platby zahraničia sa zaznamenávajú ako vývoz služieb (P.62) na účte výrobkov a služieb zahraničia.

16.66. Rozdeľovacie transakcie sú investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek, pokiaľ ide o neživotné poistenie, čisté poistné neživotného poistenia a nároky z poistenia:

a) investičné dôchodky z investovania technických rezerv neživotného poistenia sa pripisujú držiteľom poistiek (D.441). Z toho dôvodu sa zaznamenávajú ako platené poisťovateľmi a prijaté všetkými sektormi a zahraničím. Investičné dôchodky sa rozdeľujú medzi držiteľov poistiek podľa ich podielu technických rezerv neživotného poistenia alebo podielu skutočného predpísaného (plateného) poistného. Záväzky aj pohľadávky sa zaznamenávajú na účte rozdelenia prvotných dôchodkov;

b) čisté poistné neživotného poistenia (D.711) sú sumy poistného a investičných dôchodkov, ktoré sa používajú na financovanie výdavkov poisťovateľov. Takéto poistné sa vypočítava ako prijaté poistné plus doplnkové poistné mínus hodnota produkcie poisťovateľov. Toto čisté poistné sa zaznamenáva ako platené všetkými sektormi ekonomiky alebo zahraničím a ako prijaté poisťovateľmi. Čisté poistné sa medzi sektory rozdeľuje podľa rozdelenia produkcie;

c) nároky z neživotného poistenia (D.721) sú sumy, v súvislosti s ktorými sú poisťovatelia povinní vyplatiť držiteľovi poistky v prípade, že dôjde k poistnej udalosti. Nároky z poistenia sa zaznamenávajú ako prijaté všetkými sektormi ekonomiky a zahraničím a ako platené poisťovateľmi. Čisté poistné aj poistné nároky sa zaznamenávajú na účte druhotného rozdelenia dôchodkov. Niektoré poistné nároky vznikajú na základe škôd, ktoré držiteľ poistky spôsobil tretím stranám alebo ich majetku. V týchto prípadoch sa uznané poistné nároky zaznamenávajú ako platené poškodeným stranám priamo zo strany poisťovateľov, a nie nepriamo cez držiteľa poistky;

d) poistné nároky vznikajúce na základe strát spôsobených živelnými pohromami sú ostatné kapitálové transfery (D.99) a nie bežné transfery a zaznamenávajú sa na kapitálovom účte ako platené poisťovateľmi držiteľom poistiek;

e) vo finančnej súvahe sa zaznamenávajú technické rezervy neživotného poistenia (AF.61). Takéto rezervy sa zaznamenávajú ako pasíva poisťovateľov a aktíva všetkých sektorov a zahraničia. Tieto rezervy pozostávajú z vopred zaplateného poistného a platieb poistných nárokov. Členenie tejto kategórie sa nepožaduje, hoci obidva komponenty sú potrebné na výpočet prijatého poistného a vzniknutých poistných nárokov.

16.67. Príklad účtovného zaznamenávania takýchto tokov je uvedený v tabuľke 16.1.

Tabuľka 16.1 – Neživotné poistenie

Použitie											Zdroje								
			S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11			S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1			
	Zodpovedajúce vstupy																Zodpovedajúce vstupy		
Spolu	účtu výrobkov a služieb	účtu zahraničia	Celá ekonomika	NZISD	Domác nosti	Verejná správa	Finančné korporácie	Nefinančné korporácie		Transakcie a bilančné položky	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domác nosti	NZISD	Celá ekonomika	účtu zahraničia	účtu výrobkov a služieb	Spolu
										Účet zahraničia									
0		0							P.62	Vývoz služieb								0	0
0	0								P.72	Dovoz služieb							0		0
										Účet produkcie									
6	6								P.1	Produkcia		6				6			6
4		0	4	0	3	0	0	1	P.2	Medzispotreba								4	4
										Účet rozdelenia prvotných dôchodkov									
6			6				6		D.441	Dôchodky z majetku patriace držiteľom poistiek	5	0	0	1	0	6	0		6
										Účet druhotného rozdelenia dôchodkov									
44		1	43	0	31	4	0	8	D.711	Čisté priame poistné neživotného poistenia		44				44			44
45		0	45				45		D.721	Priame nároky z neživotného poistenia	6	0	1	35	0	42	3		45
										Účet disponibilných dôchodkov									
2			2		2				P.3	Výdavky na konečnú spotrebu								2	2
										Finančná súvaha (počiatočná)									
74		0	74	0	40	0	9	25	AF.61	Technické rezervy neživotného poistenia		74				74			74
										Finančná súvaha (konečná)									
81		0	81	0	44	0	11	25	AF.61	Technické rezervy neživotného poistenia		81				81			81
										Finančná transakcia									
7		0	7	0	4	0	2	1	F.61	Technické rezervy neživotného poistenia		7				7			7
										Účet precenenia									
0		0	0	0	0	0	0	0	AF.61	Technické rezervy neživotného poistenia		0				0			0

TRANSAKCIE ŽIVOTNÉHO POISTENIA

16.68. V tejto časti sa uvádza, ako sa zaznamenávanie životného poistenia odlišuje od zaznamenávania neživotného poistenia. Dávky sa v prípade životnej poistky považujú za zmeny majetku a zaznamenávajú sa na finančnom účte. V prípade poistky, ktorá spĺňa podmienky sociálneho poistenia, sa dávky poistného vo forme penzií zaznamenávajú ako dôchodok na účte druhotného rozdelenia dôchodkov. Rozdielne zaobchádzanie vyplýva z toho, že poistka iná ako sociálne poistenie sa uzatvára výlučne z iniciatívy držiteľa poistky. Poistky, ktoré patria do sociálneho poistenia, zohľadňujú aj zásah tretej strany, obvykle verejnej správy alebo zamestnávateľa, ktorí vyzývajú alebo zaväzujú držiteľa poistky, aby si vytváral rezervu na starobný dôchodok. Sociálne poistenie je opísané v kapitole 17.

16.69. Držiteľ životnej poistky je jednotlivec zaradený do sektora domácností (S.143 alebo S.144). Ak spoločnosť uzatvorí poistku na život zamestnanca, ide o termínované poistenie a nie o životné poistenie. Transakcie životného poistenia sa preto uskutočňujú len medzi poisťovateľmi (zaradenými do subsektora poisťovacie korporácie S.128) a rezidentskými domácnosťami ako jednotlivcami (S.143 a S.144), ak sa nevyvážajú nerezidentským domácnostiam (zaradeným do sektora zahraničie S.2). Hodnota produkcie životného poistenia zodpovedá hodnote výdavkov domácností na konečnú spotrebu a vývozu služieb podľa rovnakej metódy ako v prípade neživotného poistenia. Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek sa považujú za doplnkové poistné. Poistné a poistné nároky sa však v prípade životného poistenia neuvádzajú oddelene a nepovažujú sa za bežné transfery. Predstavujú skôr zložky čistej transakcie zaznamenanej na finančnom účte, ktorej príslušné finančné aktíva zodpovedajú nárokom na životné poistenie a anuitu.

16.70. Na účtoch sa zaznamenávajú štyri páry transakcií; dva páry sa vzťahujú na produkciu a spotrebu poisťovacích služieb, jeden pár vyjadruje priradenie investičných dôchodkov držiteľom poistiek a jeden pár vyjadruje zmenu nárokov na životné poistenie a anuitu:

a) produkcia (P.1) životného poistenia sa zaznamenáva na účte produkcie poisťovateľov;

b) hodnota spotrebovaných služieb sa zaznamenáva ako výdavky na konečnú spotrebu (P.3) domácností na účte použitia disponibilného dôchodku alebo ako platená zahraničím, a teda ako vývoz služieb (P.62) nerezidentským domácnostiam. Platby domácností nerezidentským poisťovateľom sú dovoz služieb (P.72);

c) investičné dôchodky z investovania technických rezerv životného poistenia patriace držiteľom poistiek (D.441) sa zaznamenávajú na účte rozdelenia prvotných dôchodkov. Bonusy poskytované v súvislosti so životnými poistkami sa považujú za rozdeľované držiteľom poistiek aj vtedy, ak sú vyššie ako investičné dôchodky prijaté inštitúciou, ktorá príslušný bonus poskytuje. Investičné dôchodky sa zaznamenávajú ako platené poisťovateľmi a ako prijaté rezidentskými domácnosťami alebo nerezidentskými domácnosťami v zahraničí. Investičné dôchodky sa rozdeľujú medzi držiteľov poistiek podľa ich podielu technických rezerv životného poistenia alebo, ak tieto informácie nie sú k dispozícii, podľa ich podielu predpísaného poistného;

d) finančná súvaha obsahuje položky týkajúce sa technických rezerv životného poistenia a nárokov na anuitu (AF.62). Takéto rezervy sa zaznamenávajú ako pasíva poisťovateľov a aktíva domácností a zahraničia. Tieto sumy odzrkadľujú aspekt sporenia životných poistiek. Obsahujú vopred zaplatené poistné a platby dávok poistného. Členenie tejto kategórie sa nepožaduje, hoci obidve zložky sú potrebné na výpočet prijatého poistného a splatných dávok.

16.71. Technické rezervy životného poistenia a nároky na anuitu vyplývajú z poistiek, pri ktorých je k určitému dátumu splatná jednorazová suma. Táto jednorazová suma sa môže použiť na nákup anuity, ktorá jednorazovú sumu opäť premení na pravidelný tok platieb. Z nárokov jednotlivých držiteľov poistiek viazaných na podmienky – sumy prijatej pri uplynutí poistenia alebo po ňom ako platba jednorazovej sumy alebo anuity – nevyplýva hodnota záväzkov poisťovateľa. Rozdiel vyplýva z podmienenosti a výpočtu súčasnej hodnoty. Suma, ktorá sa má zaznamenať v prípade nárokov na životné poistenie a anuitu, sa definuje podľa účtovných princípov poisťovateľa.

16.72. Príklad takýchto tokov sa uvádza v tabuľke 16.2.

Tabuľka 16.2 – Životné poistenie

Použitie alebo aktíva											Transakcie a bilančné položky	Zdroje alebo pasíva								
		Zodpoveda-júce		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11			S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Zodpoveda-júce		
Spolu	vstupy účtu výrobkov a služieb	vstupy účtu zahraničia		Celá ekonomika	NZISD	Domácnosti	Verejná správa	Finan-čné korporácie	Ne-finan-čné korporácie			Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti	NZISD	Celá ekonomika	vstupy účtu zahraničia	vstupy účtu výrobkov a služieb	Spolu
											Účet zahraničia									
0		0								P.62	Vývoz služieb								0	0
0	0									P.72	Dovoz služieb							0		0
											Účet produkcie									
4	4									P.1	Produkcia		4				4			4
											Účet rozdelenia prvotných dôchodkov									
7				7				7		D.441	Dôchodky z majetku patriace držiteľom poistiek				7		7	0		7
											Účet použitia disponibilných dôchodkov									
4		0	4			4				P.3	Výdavky na konečnú spotrebu								4	4
											Finančná súvaha (počiatočná)									
221		0	221			221				AF.62	Technické rezervy životného poistenia		221				221			221
											Finančná súvaha (konečná)									
243		0	243			243				AF.62	Technické rezervy životného poistenia		243				243			243
											Finančná transakcia									
22		0	22			22				F.62	Technické rezervy životného poistenia		22				22			22
											Účet precenenia									
0		0	0			0				AF.62	Technické rezervy životného poistenia		0				0			0

TRANSAKCIE V SÚVISLOSTI SO ZAISTENÍM

16.73. Účty zaisťovateľov sú vo veľkej miere rovnaké ako účty priamych poisťovateľov. Jediný rozdiel spočíva v tom, že transakcie priameho poistenia s držiteľmi poistiek, ktorí sami nie sú poskytovateľmi poistenia, sú nahradené poistnými transakciami medzi zaisťovateľmi a priamymi poisťovateľmi.

16.74. Poistné transakcie sa zaznamenávajú bez odpočítania zaistenia. Poistné sa zaplatí najprv priamemu poisťovateľovi, ktorý potom prípadne zaplatí podiel poistného zaisťovateľovi (cesia), ktorý potom prípadne zaplatí menšiu sumu inému zaisťovateľovi a tak ďalej (retrocesia). To isté platí analogicky pre poistné nároky alebo dávky. Hrubé zaznamenávanie je v súlade s hľadiskom pôvodného držiteľa poistky. Držiteľ poistky obvykle nevie o cesii určitej sumy priamym poisťovateľom zaisťovateľovi, a ak by sa zaisťovateľ dostal do platobnej neschopnosti, priamy poisťovateľ zostáva zodpovedný za zaplatenie celej sumy poistných nárokov z postúpených rizík.

16.75. Produkcia priameho poistenia sa vypočítava bez odpočítania zaistenia. Pri alternatívnom výpočte s odpočítaním zaistenia by sa vykázalo, že časť priameho poistného držiteľov poistiek sa platí priamemu poisťovateľovi a časť zaisťovateľovi, tento spôsob zaznamenávania nazývaný „čisté zaznamenávanie“ však nie je povolený.

Tento proces je znázornený v schéme 1.

Schéma 1 — Toky medzi držiteľmi poistiek, priamymi poisťovateľmi a zaisťovateľmi

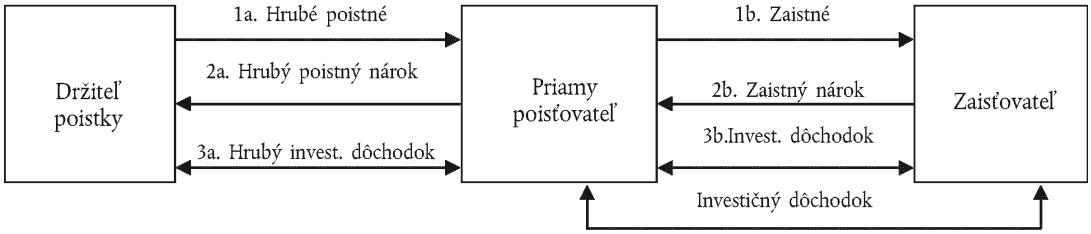

16.76. Schéma 1 obsahuje súhrn týchto tokov:

1. Držiteľ poistky zaplatí poistné bez odpočítania zaistenia priamemu poisťovateľovi (1a), z ktorého sa zaisťovateľovi postúpi podiel hrubého poistného pripadajúci na zaistenie (1b).

2. Podobne, ale opačným smerom, sa zaznamenáva platba poistných nárokov. Poistný nárok platí zaisťovateľ priamemu poisťovateľovi (2b). Priamy poisťovateľ k tejto sume pripočíta svoj vlastný poistný nárok, ktorý platí držiteľovi poistky (2a).

3. Priamy poisťovateľ aj zaisťovateľ získavajú dôchodky z majetku z investovania svojich technických rezerv. Dôchodky z majetku prevádza zaisťovateľ priamemu poisťovateľovi (3b), ktorý túto sumu potom pripočíta k vlastným prijatým dôchodkom z majetku a poskytne držiteľovi poistky (3a).

16.77. Všetky hrubé toky medzi držiteľom poistky a priamym poisťovateľom zahŕňajú zodpovedajúce sumy tokov medzi priamym poisťovateľom a zaisťovateľom; z tohto dôvodu sú šípky v schéme hrubšie.

16.78. Rovnako ako v prípade priameho poistenia, napríklad v prípade katastrof, časť zaistných nárokov sa zaznamenáva ako kapitálové transfery a nie ako bežné transfery.

16.79. Celá produkcia zaisťovateľa predstavuje medzispotrebu priameho poisťovateľa, ktorý uzatvoril zaistnú zmluvu. Ako už bolo uvedené, mnohé zaistné zmluvy uzatvárajú poisťovatelia so sídlom v rozdielnych ekonomikách. Hodnota produkcie teda v takýchto prípadoch predstavuje dovoz poisťovateľa, ktorý uzatvára zaistnú zmluvu, a vývoz zaisťovateľa.

16.80. Zaznamenávanie tokov v súvislosti so zaistením je podobné ako zaznamenávanie v prípade neživotného poistenia s tým rozdielom, že držiteľom poistky v prípade zaistnej zmluvy je vždy iný poisťovateľ.

16.81. Transakcie v oblasti produkcie a spotreby:

a) Produkcia (P.1) sa zaznamenáva na účte produkcie zaisťovateľov. Zaisťovacie služby často poskytujú nerezidentskí zaisťovatelia a v takýchto prípadoch sa zaznamenávajú ako dovoz služieb (P.72).

b) Služby zaisťovateľa môže spotrebúvať iba priamy poisťovateľ alebo iný zaisťovateľ. Ak je držiteľom poistky rezident, potom sa použitie zaisťovacích služieb zaznamenáva ako jeho medzispotreba (P.2) V prípade nerezidentského držiteľa poistky sa použitie zaznamenáva ako vývoz jeho služieb (P.62).

16.82. Rozdeľovacie transakcie sa vzťahujú na investičné dôchodky patriace držiteľom poistky, pokiaľ ide o zaistenie, čisté zaistné a nároky zo zaistenia:

a) Investičné dôchodky (D.441), ktoré získavajú zaisťovatelia z investovania technických rezerv zaistenia, sa platia držiteľom poistky, ktorými môžu byť priami poisťovatelia alebo zaisťovatelia. V prípade zaisťovateľov aj priamych poisťovateľov môže ísť o rezidentské alebo nerezidentské jednotky.

b) Čisté poistné neživotného zaistenia (D.712) platia držitelia poistky a prijímajú zaisťovatelia. Ktorákoľvek z jednotiek, ktoré musia uskutočniť alebo prijať platbu, môže byť nerezidentom.

c) Nároky z neživotného zaistenia (D.722) platia zaisťovatelia a prijímajú držitelia poistiek, ktorí môžu byť rezidentmi alebo nerezidentmi. Čisté poistné aj poistné nároky sa zaznamenávajú na účte druhotného rozdelenia dôchodkov.

d) Vo finančnej súvahe sa zaznamenávajú technické rezervy zaistenia (v kategórii AF.61 – technické rezervy neživotného poistenia). Takéto rezervy sa zaznamenávajú ako pasíva zaisťovateľov a aktíva držiteľov poistky. Takýmito držiteľmi poistky môžu byť priami poisťovatelia alebo zaisťovatelia.

16.83. Provízie, ktoré zaisťovatelia platia poisťovateľovi ako držiteľovi poistky, sa považujú za zníženie poistného platené zaisťovateľom. Podiel na zisku, ktorý platí zaisťovateľ priamemu poisťovateľovi, sa zaznamenáva ako bežný transfer. Aj keď sa zaznamenávajú rozdielne, platené provízie aj účasť na zisku znižujú produkciu zaisťovateľa.

16.84. Ak sa nároky z priameho poistenia považujú za kapitálové a nie za bežné transfery, za ostatné kapitálové transfery (D.99) sa považujú aj nároky zo zaistenia, ktoré sa vzťahujú na tú istú udalosť.

TRANSAKCIE V SÚVISLOSTI S POMOCNÝMI POISŤOVACÍMI INŠTITÚCIAMI

16.85. Produkcia pomocných poisťovacích inštitúcií sa oceňuje na základe účtovaných poplatkov alebo provízií. V prípade neziskových inštitúcií pôsobiacich ako podnikateľské združenia pre poisťovacie spoločnosti a penzijné fondy sa ich produkcia oceňuje na základe členských poplatkov zaplatených členmi združenia. Táto produkcia sa používa ako medzispotreba členov združenia.

ANUITY

16.86. Najjednoduchšou formou životnej poistky je poistka, pri ktorej jej držiteľ poskytuje poisťovateľovi v priebehu určitého obdobia pravidelné platby a k určitému budúcemu dátumu dostane ako protihodnotu jednorazovú platbu. Pri najjednoduchšej forme anuity poskytuje držiteľ poistky, označovaný ako osoba oprávnená na anuitu poisťovateľovi jednorazovú platbu a ako protihodnotu dostane pravidelné platby počas stanoveného obdobia alebo do konca života osoby oprávnenej na anuitu, alebo do konca života osoby oprávnenej na anuitu a aj inej určenej osoby.

16.87. Anuity ponúkajú poisťovatelia a predstavujú druh riadenia rizík. Osoba oprávnená na anuitu sa vyhýba riziku súhlasom s tým, že ako protihodnotu za jednorazovú sumu, ktorú zaplatí, dostane tok platieb známy buď v absolútnej výške, alebo vypočítaný podľa vzorca, ako napríklad indexácie. Poisťovateľ prijíma riziko, že pri investícii jednej platby zarobí viac, ako sa zaplatí osobe oprávnenej na anuitu vo forme toku platieb. Pri určovaní toku platieb sa zohľadňuje stredná dĺžka života.

16.88. Po podpise anuity prevedie domácnosť určitú sumu poisťovateľovi. V mnohých prípadoch ide však jednoducho o okamžitý prenos paušálnej sumy, ktorú platí tento alebo iný poisťovateľ na základe splatnosti bežnej životnej poistky, do zmluvy o anuite. V takomto prípade nie je potrebné zaznamenať jednorazovú platbu sumy a nadobudnutie anuity; dochádza tu len k zmene z rezerv životného poistenia na rezervy anuity v subsektore poisťovateľov a penzijných fondov. Ak sa anuita kupuje nezávisle od blížiacej sa splatnosti životnej poistky, zaznamenáva sa to ako pár finančných transakcií medzi domácnosťou a poisťovateľom. Domácnosť poskytuje platbu poisťovateľovi a ako protihodnotu dostáva aktívum vyplývajúce z podmienok anuity. Poisťovateľ dostane od domácnosti finančné aktívum a vznikne mu voči nej záväzok.

16.89. Vyplácanie anuity sa končí smrťou a vtedy sa všetky zostávajúce rezervy pre uvedenú osobu oprávnenú na anuitu prevedú na poisťovateľa. Za predpokladu, že poisťovateľ predpovedal strednú dĺžku života pre skupinu osôb oprávnených na anuitu ako celok presne, priemerné zdroje zostávajúce v čase smrti sa však rovnajú nule. Ak sa zmení stredná dĺžka života, musia sa rezervy zrevidovať. V prípade prebiehajúcich anuít má zvýšenie strednej dĺžky života za následok zníženie sumy, ktorú má k dispozícii poisťovateľ ako poplatok za službu a ktorá pritom môže klesnúť do negatívnych čísel. V takomto prípade musí poisťovateľ čerpať z vlastných zdrojov a dúfať, že ich opäť v budúcnosti vybuduje účtovaním vyšších poplatkov za nové anuity.

ZAZNAMENÁVANIE NÁROKOV Z NEŽIVOTNÉHO POISTENIA

Spôsob zaznamenania upravených poistných nárokov

16.90. Čas zaznamenania vzniknutých poistných nárokov je obvykle vtedy, keď dôjde k poistnej udalosti. Táto zásada sa uplatňuje aj vtedy, keď v prípade sporných poistných nárokov k úhrade eventuálne dôjde roky po príslušnej udalosti. Výnimku tvoria prípady, v ktorých sa možnosť uplatniť nárok uznáva až dlho po výskyte udalosti. Napríklad dôležitý rad poistných nárokov sa uznal až vtedy, keď sa vystavenie pôsobeniu azbestu stanovilo za príčinu vážnych chorôb a stanovilo sa, že existuje možnosť uplatniť poistné nároky z poistky platnej v čase vystavenia takémuto pôsobeniu. V takýchto prípadoch sa poistný nárok zaznamená do obdobia, v ktorom poisťovacia spoločnosť prijme záväzok. Nemusí to byť v rovnakom čase, v ktorom sa dohodne výška poistného nároku alebo v ktorom sa príslušný poistný nárok vyplatí.

16.91. Keďže vo vzorci pre produkciu sa používajú upravené poistné nároky a nie skutočné poistné nároky, čisté poistné a poistné nároky za určité obdobie sa zhodujú iba vtedy, ak skutočné poistné nároky majú rovnakú hodnotu ako predpokladané poistné nároky. Obidve hodnoty by však mali byť za viacročné obdobie s výnimkou rokov, v ktorých je zaznamenaná katastrofa, približne rovnaké.

Spôsob zaznamenania strát spôsobených živelnými pohromami

16.92. Poistné nároky sa zaznamenávajú ako bežné transfery, ktoré platí poisťovateľ držiteľovi poistky. Existuje prípad, v ktorom sa nároky zaznamenávajú ako ostatné kapitálové transfery (D.99) a nie ako bežné transfery, a to po veľkej katastrofe. Kritériá, podľa ktorých sa definuje, že katastrofa sa má považovať za tento prípad, sa musia určiť podľa vnútroštátnych podmienok, ale môžu súvisieť s počtom dotknutých držiteľov poistiek a výškou škôd. Zaznamenávanie poistných nárokov ako kapitálových transferov je v tomto prípade odôvodnené tým, že mnohé nároky sa týkajú zničenia alebo ťažkého poškodenia aktív, ako sú obytné jednotky, budovy a inžinierske stavby.

16.93. Po katastrofe sa celková hodnota poistných nárokov prekračujúca poistné zaznamenáva ako kapitálový transfer poisťovateľa držiteľovi poistky. Informácie o výške poistných nárokov, ktoré sa majú vyrovnať v rámci poistiek, sa získavajú z odvetvia poisťovníctva. Ak odvetvie poisťovníctva nedokáže tieto informácie poskytnúť, jednou z metód odhadu výšky poistných nárokov v súvislosti s katastrofou je, že sa vezme rozdiel medzi upravenými poistnými nárokmi a skutočnými poistnými nárokmi v období katastrofy.

KAPITOLA 17

SOCIÁLNE POISTENIE VRÁTANE DÔCHODKOV

ÚVOD

17.01. *Definícia:* Systémy sociálneho poistenia sú systémy, v rámci ktorých sú účastníci povinní uzatvoriť poistenie alebo sú treťou stranou podporovaní, aby ho uzatvorili, a to proti určitým sociálnym rizikám alebo okolnostiam, ktoré by mohli nepriaznivo ovplyvniť ich blahobyt alebo blahobyt ich nezaopatrených osôb. Sociálne príspevky do takýchto systémov platia zamestnanci alebo iné osoby alebo zamestnávatelia v mene svojich zamestnancov s cieľom zabezpečiť, aby mali zamestnanci alebo iní prispievatelia, ich nezaopatrené osoby alebo pozostalí nárok na dávky sociálneho poistenia v bežnom období alebo v nasledujúcich obdobiach. Príspevky do systémov sociálneho poistenia môžu platiť takisto samostatne zárobkovo činné osoby alebo osoby bez zamestnania, alebo sa môžu platiť v mene týchto osôb.

17.02. Existujú dva typy systémov sociálneho poistenia:

a) Prvým typom sú systémy sociálneho poistenia, ktoré zahŕňajú celú spoločnosť alebo veľké časti spoločnosti, ktoré predpisujú, kontrolujú a financujú jednotky verejnej správy. Dôchodky splatné v rámci takýchto systémov môžu, ale nemusia, súvisieť s výškou platu príjemcu alebo s jeho pracovnou históriou. Nepenzijné dávky súvisia s výškou platov zriedkavejšie.

b) Druhý typ predstavujú ostatné schémy súvisiace so zamestnaním. Takéto schémy vyplývajú zo vzťahu medzi zamestnávateľom a zamestnancom pri poskytovaní dôchodku a prípadne iných nárokov, ktoré sú súčasťou podmienok zamestnania, a vtedy, keď zodpovednosť za poskytovanie dávok nenesie verejná správa v rámci ustanovení o sociálnom zabezpečení.

17.03. Rozsah systémov sociálneho poistenia sa v každej krajine líši a líši sa aj rozsah systémov v tej istej krajine. Príkladmi týchto systémov sú:

a) verejná správa ukladá povinnú účasť všetkým zamestnancom v systéme sociálneho zabezpečenia;

b) zamestnávatelia kladú ako podmienku zamestnania účasť zamestnancov na systéme poistenia, ktorý určia zamestnávatelia;

c) zamestnávateľ podporuje zamestnancov, aby sa stali účastníkmi systému tým, že platí príspevky v mene zamestnanca;

d) odborová organizácia dohodne výhodné poistné krytie dostupné iba pre svojich členov alebo

e) schémy iné ako systémy sociálneho zabezpečenia možno dohodnúť s poisťovacou korporáciou ako skupinovú poistnú zmluvu alebo sériu poistných zmlúv, alebo ich môže poisťovacia korporácia spravovať za poplatok. Takéto schémy môže prípadne spravovať priamo zamestnávateľ vo svojom mene, zamestnávatelia v mene svojich zamestnancov a ich nezaopatrených osôb, alebo iné subjekty v mene konkrétnej skupiny.

Tabuľka 17.1 – Systémy sociálneho poistenia

Druh poistenia	Charakteristika	Forma organizácie	Sektor/Subsektor
Sociálne zabezpečenie	Verejná správa od účastníkov vyžaduje, aby sa poistili proti určitým sociálnym rizikám	Organizuje verejná správa prostredníctvom fondov sociálneho zabezpečenia	Fondy sociálneho zabezpečenia (S.1314)
Schémy sociálneho poistenia týkajúce sa zamestnania iné než sociálne zabezpečenie	Zamestnávatelia môžu podmieniť zamestnanie tým, že zamestnanci sa poistia proti určitým sociálnym rizikám	Organizujú zamestnávatelia v mene svojich zamestnancov a ich nezaopatrených osôb alebo iné subjekty v mene konkrétnej skupiny	Sektor alebo subsektor zamestnávateľa, poisťovacích korporácií, penzijných fondov alebo neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam

Systémy sociálneho poistenia, sociálna pomoc a individuálne poistné zmluvy

17.04. Sociálna pomoc nie je súčasťou sociálneho poistenia. Dávky sociálnej pomoci sú splatné nezávisle od účasti na systéme sociálneho poistenia, t. j. bez zaplatenia príspevkov do systému sociálneho poistenia, ktorými by vznikol nárok na vyplatenie dávok.

17.05. Sociálna pomoc sa od sociálneho zabezpečenia líši nárokom na získanie dávok sociálnej pomoci od verejnej správy a nezávisí od účasti doloženej platbou príspevkov. Všetci členovia rezidentských domácností majú obvykle právo žiadať o sociálnu pomoc, avšak podmienky, za ktorých je udelená, sú mnohokrát reštriktívne. Mnohokrát sa posudzuje disponibilný dôchodok vrátane dávok sociálneho poistenia vo vzťahu k zisteným potrebám domácnosti. Iba domácnosti, ktoré sa ocitnú pod stanovenou hranicou, majú nárok na tento typ sociálnej pomoci.

17.06. Individuálne poistné zmluvy sa považujú za systémy sociálneho poistenia v prípade, ak kryjú sociálne riziká a potreby, akými sú napríklad choroba a staroba. Aby sa individuálna poistná zmluva považovala za súčasť systému sociálneho poistenia, musia prípady alebo okolnosti, voči ktorým sú účastníci poistení, zodpovedať rizikám alebo potrebám uvedeným v odseku 4.84; okrem toho musí byť splnená jedna alebo viac týchto podmienok:

a) účasť v systéme alebo na schéme je povinná buď zo zákona, alebo na základe podmienok zamestnania zamestnanca alebo skupiny zamestnancov;

b) schéma je kolektívna a prevádzkovaná v prospech určitej skupiny pracovníkov, či už zamestnancov, samostatne zárobkovo činných osôb alebo nezamestnaných osôb, pričom účasť sa obmedzuje na členov uvedenej skupiny;

c) zamestnávateľ poskytuje príspevok (skutočný alebo imputovaný) do schémy v mene zamestnanca bez ohľadu na to, či zamestnanec takisto poskytuje príspevok.

17.07. Poistné plnenia z poistných zmlúv uzatvorených s jediným cieľom, a to získať zľavu, aj keď tieto poistné zmluvy vyplývajú z kolektívnej zmluvy, sa zo sociálneho poistenia vylučujú. Takéto individuálne poistné zmluvy sa zaznamenávajú ako životné a neživotné poistenie. Poistné plnenia z poistných zmlúv uzatvorených výhradne z vlastnej iniciatívy poisteného nezávisle od jeho zamestnávateľa alebo verejnej správy sa takisto vylučujú zo sociálneho poistenia.

Sociálne dávky

17.08. Sociálne dávky sú splatné v prípadoch, keď dôjde k určitým udalostiam, alebo ak existujú určité okolnosti, ktoré by mohli nepriaznivo ovplyvniť blahobyt dotknutých domácností buď z dôvodu zvýšenia nárokov na ich zdroje, alebo z dôvodu zníženia ich dôchodkov. Sociálne dávky sa poskytujú v hotovosti alebo naturálne. Existuje viacero okolností, na základe ktorých vzniká nárok na vyplatenie sociálnych dávok:

a) príjemcovia alebo ich nezaopatrené osoby vyžadujú lekárske, zubné alebo iné ošetrenie alebo nemocničnú, rekonvalescenčnú alebo dlhodobú starostlivosť v dôsledku choroby, úrazov, materstva, trvalej invalidity, staroby atď. Sociálne dávky sa môžu poskytovať naturálne vo forme ošetrení alebo starostlivosti poskytovanej zadarmo, alebo za ekonomicky nevýznamné ceny, alebo prostredníctvom refundácie výdavkov domácností. Príjemcom, ktorí potrebujú zdravotnícku starostlivosť, sa môžu takisto vyplácajú sociálne dávky v hotovosti;

b) príjemcovia musia podporovať rôzne nezaopatrené osoby: manželov/manželky, deti, starších príbuzných, invalidné osoby atď. Sociálne dávky sa obvykle vyplácajú v hotovosti vo forme pravidelných prídavkov na nezaopatrené osoby alebo rodinných prídavkov;

c) príjemcom sa znížil príjem, pretože nemohli pracovať na plný úväzok alebo nemohli pracovať vôbec. Sociálne dávky sa obvykle vyplácajú pravidelne, v hotovosti a počas trvania uvedeného stavu. V niektorých prípadoch možno poskytnúť paušálnu sumu dodatočne alebo namiesto pravidelnej platby. Príklady, prečo ľudia nemôžu vykonávať pracovnú činnosť, sú tieto:

1. dobrovoľný alebo povinný odchod do dôchodku;

2. nedobrovoľná nezamestnanosť vrátane dočasného prepustenia a skrátenia pracovného času;

3. choroba, úraz, narodenie dieťaťa atď., ktoré bránia osobe v práci alebo v práci na plný úväzok;

d) príjemcovia dostávajú platby ako kompenzáciu zníženia príjmu z dôvodu úmrtia hlavného živiteľa;

e) príjemcom sa zadarmo alebo za ekonomicky nevýznamné ceny poskytuje bývanie alebo sa refundujú výdavky na domácnosť. Takéto položky sú naturálne sociálne dávky;

f) príjemcom sa poskytujú prídavky na pokrytie výdavkov na ich vzdelávanie alebo vzdelávanie ich nezaopatrených osôb. Vzdelávacie služby možno poskytnúť ako naturálne sociálne dávky.

Sociálne dávky poskytované verejnou správou

17.09. Verejná správa poskytuje sociálne dávky formou platieb v rámci sociálneho zabezpečenia, sociálnej pomoci alebo naturálnych sociálnych transferov.

17.10. Sociálne zabezpečenie znamená systémy sociálneho poistenia prevádzkované verejnou správou.

17.11. *Definícia* sociálnych dávok zahŕňa poskytovanie zdravotníckych a vzdelávacích služieb. Takéto služby verejná správa obvykle sprístupňuje všetkým členom spoločenstva bez požadovania účasti v systéme alebo bez povinnosti splniť určité kvalifikačné podmienky. Tieto služby sa považujú za naturálne sociálne transfery a nie sú súčasťou sociálneho zabezpečenia alebo sociálnej pomoci. Zdravotnícke a vzdelávacie služby môžu okrem verejnej správy poskytovať jednotlivcom aj neziskové organizácie slúžiace domácnostiam. Takéto služby sa tiež považujú za naturálne sociálne transfery a nie sú súčasťou systémov sociálneho poistenia.

Sociálne dávky poskytované inými inštitucionálnymi jednotkami

17.12. Sociálne dávky môžu zamestnancom a ich nezaopatreným osobám poskytovať zamestnávatelia alebo iné jednotky, akými sú odborové organizácie. Všetky sociálne dávky poskytnuté jednotkami s výnimkou verejnej správy sa uskutočňujú v rámci systému sociálneho poistenia.

Dôchodky a iné formy dávok

17.13. Dávky sociálneho poistenia a príslušné príspevky sa rozdeľujú na tie, ktoré sa týkajú dôchodkov, a tie, ktoré sa vzťahujú na všetky ostatné formy dávok. Najdôležitejšou dôchodkovou dávkou krytou systémami sociálneho poistenia je starobný dôchodok, existujú však aj iné príklady. Napríklad dôchodky možno vyplácať vdovám a vdovcom alebo ľuďom, ktorí utrpeli pracovný úraz a nie sú viac schopní pracovať. Hlavný živiteľ z dôvodu úmrtia alebo invalidity nie je viac schopný zabezpečovať príjem, a preto sa platby uskutočňujú a zaznamenávajú ako dôchodky.

17.14. Všetky ostatné dávky sa radia do skupiny nepenzijných dávok. Rozlíšenie medzi dôchodkovou dávkou a nepenzijnou dávkou je dôležité, pretože záväzky sa zaznamenávajú v prípade dôchodkov nezávisle od toho, či dochádza k vyčleneniu aktív na plnenie nárokov alebo nie, rezervy sa však zaznamenávajú v prípade nepenzijných dávok iba vtedy, ak tieto rezervy skutočne existujú.

DÁVKY SOCIÁLNEHO POISTENIA OKREM DÔCHODKOV

17.15. *Definícia:* Ostatné dávky sociálneho poistenia alebo nepenzijné dávky sú dávky, ktoré príjemcovia dostávajú priamo alebo nepriamo v závislosti od konkrétnych udalostí a obvykle za vopred stanovených právnych alebo zmluvných podmienok.

S výnimkou starobného dôchodku môžu byť zahrnuté ďalšie dávky kryjúce nepredvídateľné udalosti, akými sú dávky zo zdravotného poistenia, poistenia v nezamestnanosti alebo poistenia dlhodobej starostlivosti.

17.16. Ostatné dávky sociálneho poistenia sa príjemcom poskytujú v rámci sociálneho zabezpečenia a v rámci schém súvisiacich so zamestnaním okrem sociálneho zabezpečenia.

Systémy sociálneho zabezpečenia okrem dôchodkových systémov

17.17. *Definícia:* Systémy sociálneho zabezpečenia okrem dôchodkových sú zmluvné systémy poistenia, v ktorých verejná správa ukladá príjemcom ako účastníkom systému sociálneho poistenia povinnosť poistiť sa voči rizikám iným, ako je staroba, a iným rizikám súvisiacim s vekom. Dávky sociálneho zabezpečenia okrem dôchodkových, známe ako nepenzijné dávky, poskytuje príjemcom verejná správa.

17.18. Príjemcovia obvykle povinne prispievajú do systému sociálneho zabezpečenia okrem dôchodkového systému sociálneho zabezpečenia, ktorý sa často financuje priebežne. Príspevky priebežne získané v určitom období sa používajú na financovanie dávok v tom istom období. Súčasťou systému nie je sporiaci prvok, a to ani v prípade verejnej správy, ani v prípade zamestnávateľov, ktorí systém prevádzkujú, ani v prípade príjemcov, ktorí sa do neho zapájajú. Preto vo všeobecnosti nemôže vzniknúť žiadny prebytok a v prípade nedostatku zdrojov verejná správa môže mať právomoc zmeniť záväzky nielen pokiaľ ide o obdobie budúceho zamestnania, ale aj minulého zamestnania. V niektorých krajinách však systémy sociálneho zabezpečenia okrem dôchodkových systémov môžu akumulovať rezervy známe ako vyrovnávacie fondy.

17.19. Nároky vyplývajúce zo sociálneho zabezpečenia okrem nárokov na dôchodok sa ako nevyrovnané čiastky systému sociálneho zabezpečenia nezaznamenávajú v kmeňových národných účtoch ESA. Odhady nevyrovnaných nárokov v rámci systémov sociálneho zabezpečenia okrem dôchodkových, ako aj akýchkoľvek ďalších nepenzijných systémov súvisiacich so zamestnaním, ktoré poskytuje verejná správa, sa nezahŕňajú do hlavných účtov a nezaznamenávajú sa do tabuľky 17.5.

Ostatné schémy sociálneho poistenia súvisiace so zamestnaním

17.21. *Definícia:* Ostatné schémy sociálneho poistenia súvisiace so zamestnaním sú zmluvné schémy poistenia, ktoré sú buď povinné zo zákona, alebo sú podporované treťou stranou. V ostatných schémach sociálneho poistenia súvisiacich so zamestnaním zamestnávatelia môžu ako podmienku zamestnania stanoviť, aby sa zamestnanci, t. j. príjemcovia, zúčastňovali na systéme sociálneho poistenia určenom zamestnávateľom, s cieľom poistiť sa proti rizikám okrem staroby a rizík súvisiacich s vekom. Takéto schémy súvisiace so zamestnaním príjemcom poskytuje buď zamestnávateľ, alebo iné jednotky v mene zamestnávateľa.

17.21. Ostatné schémy sociálneho poistenia súvisiace so zamestnaním sa považujú, podobne ako súvisiace dôchodkové schémy, za súčasť balíčka odmien a rokovania medzi zamestnancami a zamestnávateľmi sa môžu zameriavať na súčasné podmienky zamestnania a platové tabuľky. Dávky sociálneho poistenia okrem dôchodkových dávok často poskytujú súkromní zamestnávatelia zo schém, ktoré sami kontrolujú, alebo sa na kontrole dohodnú s treťou stranou, napríklad poisťovacou korporáciou poskytujúcou sociálne dávky vo forme súkromnej lekárskej starostlivosti.

Zaznamenávanie stavov a tokov podľa druhu nepenzijného systému sociálneho poistenia

Systémy sociálneho zabezpečenia

17.22. Vzhľadom na skutočnosť, že sociálne zabezpečenie sa obvykle financuje priebežne, nároky vznikajúce v rámci sociálneho zabezpečenia, akými sú sociálne dávky vrátane dôchodkov, sa neuvádzajú v kmeňových národných účtoch.

17.23. Nároky na dôchodok vyplývajúce zo systémov sociálneho zabezpečenia sa uvádzajú v doplnkovej tabuľke o nárokoch na dôchodok, ktoré k danému dátumu vznikli v sociálnom poistení, avšak nie je to tak v prípade nárokov vyplývajúcich zo systémov sociálneho zabezpečenia iných ako dôchodkové systémy.

17.24. Zaznamenávanie tokov v prípade systémov sociálneho zabezpečenia okrem dôchodkových sa týka príspevkov zamestnávateľa a zamestnancov a dávok sociálneho zabezpečenia.

17.25. Všetky príspevky zamestnávateľa sa považujú za súčasť odmien zamestnancov. Vykazujú sa ako rozdeľovacia transakcia platená zamestnávateľom a prijatá zamestnancom. Zamestnanec potom uhradí sumu rovnajúcu sa sume prijatej od zamestnávateľa spolu s vlastným príspevkom do fondu sociálneho zabezpečenia. Táto suma sa zaznamenáva ako použitie v prípade domácností a zdroj v prípade verejnej správy.

17.26. Všetky príspevky samostatne zárobkovo činných osôb alebo osôb bez zamestnania sa takisto zahŕňajú medzi príspevky domácností verejnej správe.

17.27. Dávky sociálneho zabezpečenia sa zaznamenávajú ako rozdeľovacie transakcie od verejnej správy domácnostiam.

17.28. V tabuľke 17.2 sa znázorňujú transakcie týkajúce sa dôchodkového systému sociálneho zabezpečenia. Sú identické s transakciami týkajúcimi sa systémov sociálneho zabezpečenia okrem dôchodkových.

Ostatné nepenzijné schémy sociálneho poistenia súvisiace so zamestnaním

17.29. V prípade ostatných nepenzijných schém sociálneho poistenia súvisiacich so zamestnaním sa nároky účastníkov zvyčajne zaznamenávajú v čase vzniku. Investičný dôchodok získaný z existujúcich nárokov sa zaznamenáva ako dôchodok rozdelený príjemcom a opätovne nimi investovaný do schémy.

17.30. Sociálny príspevok zamestnávateľa do schémy poistenia v mene zamestnanca sa považuje za súčasť odmeny zamestnancov.

17.31. Investičný dôchodok z kumulovaných nárokov sa zaznamenáva ako dôchodok rozdelený domácnostiam prostredníctvom systému. Investičný dôchodok zahŕňa úroky a dividendy plus, ak inštitucionálna jednotka vlastní ich akcie, rozdelený dôchodok schém kolektívneho investovania. Môže sa stať, že schéma môže vlastniť majetok, a teda vytvárať čistý prevádzkový prebytok, ktorý sa pripočítava k investičnému dôchodku rozdeľovanému príjemcom. V tomto prípade sa výraz investičný dôchodok má vykladať tak, že zahŕňa tento zdroj príjmu. Zisky a straty z držby vytvorené investovaním kumulovaných nárokov sa nezahŕňajú do investičného dôchodku, ale sa zaznamenávajú ako ostatné zmeny v dôsledku precenení.

17.32. Časť dôchodku rozdeleného domácnostiam sa použije na pokrytie nákladov na prevádzkovanie systému. Tieto náklady sa uvádzajú ako produkcia systému a výdavky na konečnú spotrebu domácností. Zvyšná časť rozdeleného dôchodku sa považuje za doplnkové príspevky, ktoré platia domácnosti späť do systému.

17.33. Sociálne príspevky sa uvádzajú ako sumy, ktoré platia domácnosti do systému. Celková suma sociálnych príspevkov sa skladá zo skutočných príspevkov zamestnávateľov ako súčasti odmien zamestnancov, skutočných príspevkov zamestnancov a jednotlivcov, ktorí boli v minulosti účastníkmi systému, samostatne zárobkovo činných osôb a osôb bez zamestnania, ako aj dôchodcov a z doplnkových príspevkov uvedených v odseku 17.32.

17.34. Osoby, ktoré prispievajú do systému sociálneho poistenia, ktoré nie sú zamestnancami, môžu byť samostatne zárobkovo činnými osobami alebo osobami bez zamestnania, ktoré sú účastníkmi systému z titulu svojho zamestnania alebo bývalého zamestnaneckého statusu.

17.35. Sociálne dávky, ktoré správca schémy vypláca domácnostiam, sa uvádzajú ako rozdeľovacie transakcie patriace do ostatných dávok sociálneho poistenia.

17.36. Platba za službu poskytnutú správcom schémy, ktorá sa rovná hodnote produkcie schémy, sa zaznamenáva ako výdavky na konečnú spotrebu domácností.

17.37. Zvýšenie nárokov spôsobené prebytkom príspevkov nad dávkami sa uvádza ako platba zo systému sociálneho poistenia domácnostiam. Dôvodom je skutočnosť, že vzhľadom na to, že toto zvýšenie nárokov priamo ovplyvňuje čistý majetok domácností, malo by sa zahrnúť do úspor sektora domácností.

17.38. Úprava vyplývajúca zo zmeny nárokov, ktoré systém vypláca domácnostiam, sa zaznamenáva ako nárok domácností voči systému.

17.39. V tabuľke 17.3 sa znázorňujú transakcie súvisiace s dôchodkovou schémou súvisiacou so zamestnaním. Sú identické s transakciami týkajúcimi sa systémov sociálneho poistenia okrem dôchodkových systémov.

DÔCHODKY

17.40. *Definícia:* Dôchodky zo sociálneho poistenia sú dávky, ktoré príjemcovia dostávajú pri odchode do dôchodku obvykle za vopred stanovených právnych alebo zmluvných podmienok a najčastejšie vo forme zaručenej anuity.

Najdôležitejšou dôchodkovou dávkou zo systému sociálneho poistenia je starobný dôchodok, môžu sa však vyskytnúť aj mnohé iné prípady. Napríklad dôchodky možno vyplácať vdovám a vdovcom alebo ľuďom, ktorí utrpeli pracovný úraz a nie sú viac schopní pracovať. Všetky nepredvídané okolnosti, ktoré vedú k platbám, pretože hlavný živiteľ z dôvodu úmrtia alebo invalidity nie je viac schopný zabezpečiť príjem pre seba a svoje nezaopatrené osoby, sa považujú za dôchodky.

Typy dôchodkových systémov

17.41. Dôchodky poskytované príjemcom môžu mať tieto formy:

a) dôchodkové systémy sociálneho poistenia;

b) sociálna pomoc a

c) individuálne poistné zmluvy týkajúce sa dôchodkov.

Obvykle ich poskytujú fondy sociálneho zabezpečenia, iné subjekty verejnej správy, poisťovacie korporácie a penzijné fondy alebo inštitucionálne jednotky ako zamestnávatelia. V závislosti od vnútroštátnych okolností sa však môžu zapojiť aj iné inštitúcie. Použitie výrazu fondy sociálneho zabezpečenia neznamená, že je v rámci systému vždy skutočne vytvorený fond aktív. Fondy sociálneho zabezpečenia a systémy sociálneho zabezpečenia sú synonymami.

17.42. Dôchodky zo sociálneho poistenia sa poskytujú príjemcom ako účastníkom systémov sociálneho poistenia. Časť dôchodkov poskytovaných verejnou správou vrátane fondov sociálneho zabezpečenia sa nazýva dôchodky sociálneho zabezpečenia a časť poskytovaná inými jednotkami sa nazýva ostatné dôchodky súvisiace so zamestnaním. Rozdelenie na dôchodky poskytované zo sociálneho zabezpečenia a ostatné dôchodky súvisiace so zamestnaním sa v jednotlivých krajinách značne líši a v dôsledku toho pokrytie, a teda aj vnútroštátne vnímanie výrazu „sociálne zabezpečenie“, sa značne odlišuje.

Dôchodkové systémy sociálneho zabezpečenia

17.43. *Definícia*: Dôchodkové systémy sociálneho zabezpečenia sú zmluvné systémy poistenia, v ktorých verejná správa ukladá príjemcom ako účastníkom systému sociálneho zabezpečenia povinnosť poistiť sa voči starobe a iným rizikám súvisiacim s vekom, ako je invalidita, zdravotné problémy atď. Dôchodky sociálneho zabezpečenia poskytuje príjemcom verejná správa.

17.44. Keď verejná správa prevezme zodpovednosť za poskytnutie dôchodkov veľkým skupinám spoločenstva, sociálne zabezpečenie v skutočnosti plní funkciu schémy viacerých zamestnávateľov.

17.45. Príjemcovia obvykle povinne prispievajú do dôchodkového systému sociálneho zabezpečenia, ktorý sa často financuje priebežne. Príspevky získané v určitom období sa používajú na financovanie dávok v tom istom období. Súčasťou systému nie je sporiaci prvok, a to ani v prípade verejnej správy alebo v prípade zamestnávateľov, ktorí systém prevádzkujú, alebo v prípade príjemcov, ktorí sa do neho zapájajú. V systéme teda nedochádza k prebytku a v prípade nedostatku zdrojov verejná správa môže mať právomoc zmeniť záväzky nielen pokiaľ ide o obdobie budúceho zamestnania, ale aj spätne. V niektorých krajinách však dôchodkové systémy sociálneho zabezpečenia môžu kumulovať rezervy, známe ako vyrovnávacie fondy.

17.46. Najužšie vymedzená forma dôchodku zo sociálneho zabezpečenia má skutočne základný charakter. Jeho výška môže byť stanovená nezávisle od výšky príspevkov, avšak nie bez zohľadnenia, že príspevky boli vyplatené za určité obdobie alebo za iných osobitných podmienok. Právo zamestnanca na dôchodok v rámci sociálneho zabezpečenia možno mnohokrát previesť z jedného zamestnávateľa na druhého.

17.47. Naopak v niektorých krajinách sa väčšina dôchodkov alebo všetky dôchodky môžu poskytovať prostredníctvom sociálneho zabezpečenia. V tomto prípade verejná správa zohráva pre zamestnávateľov úlohu sprostredkovateľa, t. j. hneď ako získa príspevky, ktoré do systému zaplatil zamestnávateľ a domácnosti, prevezme na seba riziko uskutočnenia prípadnej platby. Verejná správa oslobodí zamestnávateľa od rizika, že náklady na dôchodky budú pre jeho spoločnosť príliš vysoké, aby ich mohol uhradiť, a uistí obyvateľov, že dôchodky budú vyplatené, hoci s výhradou, že môže zmeniť výšku splatných dôchodkov, a to aj so spätnou platnosťou.

17.48. Nároky na dôchodok ako neuhradené sumy voči dôchodkovému systému sociálneho zabezpečenia sa na kmeňových národných účtoch ESA nezaznamenávajú. Odhady neuhradených súm nárokov v rámci dôchodkových systémov sociálneho zabezpečenia, ako aj akejkoľvek ďalšej dávkovo definovanej dôchodkovej schémy súvisiacej so zamestnaním, ktoré poskytuje verejná správa, sa nezahŕňajú do kmeňových účtov, ale sa zaznamenávajú do doplnkovej tabuľky o nárokoch na dôchodok, ktoré k danému dátumu vznikli, znázornenej tabuľkou 17.5.

Ostatné dôchodkové schémy súvisiace so zamestnaním

17.49. *Definícia:* Ostatné dôchodkové schémy súvisiace so zamestnaním sú zmluvné schémy poistenia, ktoré sú buď povinné zo zákona, alebo sú podporované verejnou správou, alebo ich zamestnávatelia stanovujú ako podmienku zamestnania, aby sa zamestnanci (príjemcovia) zúčastnili na systéme sociálneho poistenia určenom zamestnávateľom, s cieľom poistiť sa proti starobe a rizikám súvisiacim s vekom. Tieto dôchodky súvisiace so zamestnaním príjemcom poskytuje buď zamestnávateľ, alebo iné jednotky v mene zamestnávateľa.

17.50. Pokiaľ sa zamestnávatelia a príjemcovia nedohodnú na zmene splatných súm, dôchodkové schémy prevádzkované súkromnými zamestnávateľmi sa obvykle spätne neupravujú. Existuje však riziko, že zamestnávateľ nebude schopný platiť z dôvodu ukončenia činnosti. Ochrana nárokov na dôchodok sa stáva čoraz bežnejšia. Dôchodok naakumulovaný u jedného zamestnávateľa nemusí byť prevoditeľný na nového zamestnávateľa. V prípade zamestnávateľských schém čoraz častejšie dochádza k vyčleneniu rezerv. Aj v prípade, že rezervy neexistujú, účtovné konvencie môžu vyžadovať, aby nároky na dôchodok súčasných aj minulých zamestnancov boli na ich účtoch zaznamenané.

17.51. Ostatné dôchodky súvisiace so zamestnaním sa považujú za súčasť balíčka odmien a rokovania medzi zamestnancami a zamestnávateľmi sa môžu zameriavať na súčasné podmienky zamestnania, platové tabuľky a nároky na dôchodok. Dôchodky mnohokrát poskytujú súkromní zamestnávatelia zo schém, ktoré sami kontrolujú, alebo sa dohodnú s treťou stranou, napríklad s poisťovacou korporáciou. Niekedy sa stáva, že špecializovaná jednotka súhlasí s prevzatím zodpovednosti za poskytovanie dôchodkov za viacerých zamestnávateľov výmenou za prevzatie rizika za zabezpečenie zodpovedajúceho financovania na vyplácanie prisľúbených dôchodkov. Takáto dohoda sa nazýva dôchodková schéma viacerých zamestnávateľov.

17.52. Do takejto schémy môžu prispievať súčasní aj bývalí zamestnanci, ktorí sú príjemcami, a predpokladá sa, že z nej dostávajú dôchodok z majetku. Tento dôchodok z majetku sa potom považuje za doplnkový príspevok, ktorý majú uhradiť.

17.53. Dôchodkové schémy sa podľa svojho charakteru delia na príspevkovo definované schémy a dávkovo definované schémy.

Príspevkovo definované schémy

17.54. *Definícia*: Príspevkovo definovaná schéma je dôchodková schéma, v ktorej sú dávky definované výhradne v závislosti od výšky finančných prostriedkov akumulovaných z príspevkov platených počas pracovného života zamestnanca a zo zvýšení hodnoty, ktoré sú výsledkom investovania takýchto finančných prostriedkov manažérom penzijných fondov.

17.55. Celé riziko, pokiaľ ide poskytnutie zodpovedajúceho príjmu v dôchodkovom veku z príspevkovo definovanej schémy, znáša zamestnanec.

17.56. Poskytovanie údajov o príspevkovo definovaných schémach je relatívne ľahké, keďže musí byť k dispozícii kompletné účtovníctvo a nepoužíva sa žiadny poistno-matematický (aktuársky) odhad. Väčšina týchto schém sa týka sektorov korporácií (stĺpec A tabuľky 17.5), avšak v niektorých prípadoch môže úlohu manažéra schémy vykonávať verejná správa. Nároky na dôchodok všetkých príspevkovo definovaných dôchodkových schém sa zahŕňajú do kmeňových národných účtov.

Dávkovo definované schémy

17.57. *Definícia:* Dávkovo definovaná schéma je dôchodková schéma, v ktorej sú dávky splatné zamestnancovi na dôchodku určované prostredníctvom vzorca buď samotne, alebo v kombinácii s garantovanou minimálnou splatnou sumou.

17.58. Celé riziko, pokiaľ ide o poskytnutie zodpovedajúceho príjmu v dôchodkovom veku z dávkovo definovanej schémy, znáša zamestnávateľ alebo jednotka, ktorá koná v jeho mene.

Fiktívne príspevkovo definované schémy a zmiešané schémy

17.59. Fiktívne príspevkovo definované schémy a zmiešané schémy patria k dávkovo definovaným schémam.

17.60. *Definícia:* Fiktívna príspevkovo definovaná schéma je podobná príspevkovo definovanej schéme, avšak s garantovanou minimálnou splatnou sumou.

17.61. Vo fiktívnej príspevkovo definovanej schéme sa príspevky (zamestnanca aj zamestnávateľa) vyplácajú na individuálne účty, kde sa akumulujú. Tieto individuálne účty sú fiktívne v tom zmysle, že príspevky do schém sa používajú na vyplácanie dôchodkových dávok súčasným dôchodcom. Pri odchode do dôchodku je naakumulovaný zostatok prevedený na anuitu prostredníctvom vzorca, ktorý sa okrem iných faktorov zakladá na strednej dĺžke života a každý rok sa reviduje tak, aby zodpovedal nameranej životnej úrovni.

17.62. Zmiešané schémy sú tie schémy, ktoré obsahujú dávkovo definovaný aj príspevkovo definovaný prvok. Schéma sa klasifikuje ako „zmiešaná“ buď z dôvodu, že obsahuje dávkovo definované aj príspevkovo definované schémy, alebo z dôvodu, že zahŕňa fiktívnu príspevkovo definovanú schému a súčasne dávkovo definované alebo príspevkovo definované schémy. Schémy môžu byť kombinované pre jedného príjemcu alebo rozlíšené podľa skupín príjemcov na základe typu zmluvy, poskytnutého dôchodku atď.

17.63. Riziko za poskytnutie zodpovedajúceho starobného dôchodku sa v prípade fiktívnej príspevkovej schémy a zmiešanej schémy rozdeľuje medzi zamestnávateľa a zamestnanca.

17.64. V niektorých prípadoch riziko vyplývajúce pre zamestnávateľa môže znášať systém viacerých zamestnávateľov, ktorý prevádzkuje dávkovo definovanú dôchodkovú schému v mene zamestnávateľa.

Porovnanie dávkovo definovaných schém s príspevkovo definovanými schémami

17.65. V účtovníctve spočíva základný rozdiel medzi dávkovo definovanou dôchodkovou schémou a príspevkovo definovanou dôchodkovou schémou v tom, že v prípade dávkovo definovanej schémy sa dávka pre zamestnanca v bežnom období určuje na základe záväzkov, ktoré prijal zamestnávateľ, pokiaľ ide o výšku dôchodku, zatiaľ čo v príspevkovo definovanej dôchodkovej schéme sa dávka pre zamestnanca v bežnom období určuje podľa príspevkov do schémy a investičného dôchodku a ziskov a strát z držby z týchto aj predchádzajúcich príspevkov. Preto pokým v prípade príspevkovo definovanej dôchodkovej schémy sú v zásade k dispozícii kompletné informácie o dávkach určených pre účastníka, dávky určené pre účastníkov dávkovo definovanej dôchodkovej schémy sa odhadujú prostredníctvom poistno-matematických výpočtov.

17.66. V dávkovo definovanej dôchodkovej schéme existujú štyri zdroje zmien nároku na dôchodok. Prvým z nich je zvýšenie bežnej služby, t. j. zvýšenie nároku v súvislosti so mzdami a platmi získanými v bežnom období. Druhým zdrojom je zvýšenie minulej služby, t. j. zvýšenie hodnoty nároku vyplývajúce zo skutočnosti, že v prípade všetkých účastníkov schémy sa odchod do dôchodku (a úmrtie) priblížil o jeden rok. Treťou zmenou výšky nároku je zníženie z dôvodu výplaty dávok dôchodcom zapojeným do schémy. Štvrtý zdroj zmeny je výsledkom ostatných faktorov, ktoré sa prejavujú na účte ostatných zmien aktív.

17.67. Podobne, ako v prípade príspevkovo definovanej dôchodkovej schémy, zamestnávateľ a/alebo zamestnanec môžu platiť skutočné príspevky do schémy v bežnom období. Takéto platby však nemusia byť dostatočné na to, aby zodpovedali zvýšeniu dávok na základe zamestnania v bežnom roku. Preto sa imputuje dodatočný príspevok zamestnávateľa a zabezpečí sa tým rovnováha medzi príspevkami (skutočnými a imputovanými) a zvýšením nárokov bežnej služby. Takéto imputované príspevky majú obvykle kladnú hodnotu, avšak môžu dosiahnuť negatívnu hodnotu, ak súčet prijatých príspevkov prevyšuje zvýšenie nárokov bežnej služby.

17.68. Na konci účtovného obdobia môže byť výška nárokov na dôchodok splatná minulým a súčasným zamestnancom vypočítaná odhadom súčasnej hodnoty splatných súm, ktoré sa majú vyplatiť v dôchodku, prostredníctvom použitia poistno-matematických výpočtov. Jedným z prvkov zapríčiňujúcim každoročné zvýšenie tejto sumy je skutočnosť, že súčasná hodnota nárokov existujúcich na začiatku roku a stále splatná na konci roka sa zvýšila, pretože budúcnosť sa o jeden rok priblížila a na vypočítanie súčasnej hodnoty sa musí použiť o diskontný faktor menej. Práve toto zníženie diskontnej sadzby je zodpovedné za zvýšenie nárokov minulej služby.

17.69. Ďalší základný rozdiel medzi dávkovo definovanou dôchodkovou schémou a príspevkovo definovanou dôchodkovou schémou sa týka platby nákladov na prevádzkovanie dôchodkovej schémy. V prípade príspevkovo definovanej dôchodkovej schémy nesú všetky riziká príjemcovia. Dôchodková schéma sa prevádzkuje v ich mene a oni platia dané náklady. Keďže schému môže prevádzkovať iná jednotka ako zamestnávateľ, je vhodné zaobchádzať s prevádzkovými nákladmi ako so súčasťou investičného dôchodku, ktorý schéma ponecháva na pokrytie svojich nákladov a vytváranie zisku. Rovnako ako pri účtovaní poistenia sa vychádza z toho, že investičný dôchodok je celý pridelený príjemcom, pričom časť sa použije na pokrytie nákladov a zvyšok sa opätovne investuje do schémy.

17.70. V prípade dávkovo definovanej schémy je situácia odlišná. Riziko, že finančné prostriedky budú nedostatočné na splnenie nárokov na dôchodok, nesie čiastočne alebo úplne zamestnávateľ alebo jednotka konajúca v jeho mene a nielen samotní príjemcovia. Schéma môže byť priamo kontrolovaná zamestnávateľom a byť súčasťou tej istej inštitucionálnej jednotky, alebo môže byť výhradne fiktívna. Dokonca aj takomto prípade sú s prevádzkovaním schémy spojené náklady. Hoci takéto náklady prvotne znáša zamestnávateľ, je vhodné ich považovať za určitú formu naturálneho dôchodku poskytovaného zamestnancom a z praktických dôvodov ich možno zahrnúť do príspevkov zamestnávateľov. V tomto príklade sa predpokladá, že všetky náklady nesú súčasní zamestnanci a nie dôchodcovia. Takisto sa predpokladá, že pridelenie, ku ktorému musí dôjsť v prípade fiktívnych schém, sa môže uplatňovať za iných okolností.

17.71. V prípade dávkovo definovanej schémy je nepravdepodobné, že by v súčasnosti prispievali samostatne zárobkovo činné osoby a osoby bez zamestnania, hoci je to možné, pokiaľ mali v minulosti zamestnanie, ktoré im dávalo právo na dávkovo definovaný dôchodok, a majú právo ďalej sa zapájať do schémy. Tie osoby, ktoré boli v minulosti zamestnané, či už v súčasnosti dostávajú dôchodok alebo nie, dostávajú dôchodok z majetku a platia doplnkové príspevky.

Správca penzijných fondov, manažér penzijných fondov, penzijný fond a dôchodková schéma viacerých zamestnávateľov

17.72. Systémy sociálneho poistenia môžu organizovať zamestnávatelia alebo verejná správa, môžu ich organizovať poisťovacie spoločnosti v mene zamestnancov alebo sa môžu zriadiť samostatné inštitucionálne jednotky poverené držbou a správou aktív, ktoré sa majú použiť na pokrytie a rozdeľovanie dôchodkov. Subsektor penzijných fondov pozostáva iba z tých penzijných fondov sociálneho poistenia, ktoré sú inštitucionálnymi jednotkami nezávislými od jednotiek, ktoré ich vytvorili.

17.73. Zamestnávateľ sa môže dohodnúť s inou jednotkou o spravovaní dôchodkovej schémy a dohodnúť s ňou vyplácanie príjemcom. Môže k tomu dôjsť viacerými spôsobmi.

17.74. Po prvé, prevádzkovateľ dôchodkovej schémy, správca penzijných fondov, jednoducho koná ako zástupca zamestnávateľa, zabezpečuje každodennú správu dôchodkovej schémy, pričom zodpovednosť za deficit v schéme alebo zisk z prebytku naďalej nesie zamestnávateľ.

17.75. Po druhé, manažér penzijných fondov je tiež zodpovedný za určenie podmienok ďalšej dôchodkovej schémy súvisiacej so zamestnaním a nesie konečnú zodpovednosť za nároky na dôchodok. Manažér penzijných fondov

nesie takisto značný stupeň zodpovednosti za dlhodobú politiku investovania do aktív vrátane výberu investičných možností a štruktúry dodávateľov administratívnych služieb. Hoci tá istá jednotka môže často vykonávať funkciu manažéra aj správcu penzijných fondov, v niektorých prípadoch nesú zodpovednosť za tieto činnosti rôzne jednotky.

17.76. Po tretie, nie je zriedkavé, že jedna jednotka sa dohodne s viacerými zamestnávateľmi, že bude spravovať ich dôchodkové schémy vo forme dôchodkovej schémy viacerých zamestnávateľov. Dôchodková schéma viacerých zamestnávateľov preberá na seba zodpovednosť za akýkoľvek deficit finančných prostriedkov na plnenie nárokov výmenou za právo ponechať si prípadné prebytočné finančné prostriedky. V prípade schémy viacerých zamestnávateľov sa predpokladá, že združovaním rizík viacerých zamestnávateľov bude možné vyvážiť finančný deficit alebo prebytok tak, že v konečnom dôsledku všetky schémy ako celok skončia s prebytkom, podobne ako poisťovacia korporácia združuje riziká mnohých klientov. V tomto prípade je manažérom penzijných fondov dôchodková schéma viacerých zamestnávateľov.

17.77. Keď verejná správa prevezme zodpovednosť za poskytnutie dávok veľkým skupinám spoločenstva, sociálne zabezpečenie plní funkciu schémy viacerých zamestnávateľov. Verejná správa, podobne ako poisťovacia korporácia, preberá zodpovednosť za prípadný deficit finančných prostriedkov pri plnení dôchodkových záväzkov alebo môže mať nárok ponechať si vytvorený prebytok. Často však dochádza k tomu, že sa sociálne zabezpečenie uhrádza priebežne, takže nemožno hovoriť o vytváraní prebytku a v prípade nedostatku zdrojov verejná správa môže mať právomoc zmeniť nároky nielen pokiaľ ide o obdobie budúceho zamestnania, ale aj spätne.

17.78. Zodpovednosť manažéra penzijných fondov za prípadný deficit finančných prostriedkov alebo zisk v prípade prebytku sa vykazuje ako pasívum/aktívum voči správcovi penzijných fondov. Zmena pasív medzi manažérom penzijných fondov a správcom penzijných fondov sa zaznamenáva za každé obdobie. Ako pasíva manažéra penzijných fondov sa nezaznamenávajú nároky na dôchodok schémy, ale rozdiel medzi nárokmi na dôchodok a aktívami, ktoré má schéma v držbe. Keď aktíva, ktoré má schéma v držbe, prevyšujú nároky na dôchodok, čo je situácia označovaná ako prebytok finančných prostriedkov, pasívum/aktívum voči manažérovi penzijných fondov sa zaznamenáva v prípade, keď je isté, že pri likvidácii schémy sa akýkoľvek prebytok finančných prostriedkov stane vlastníctvom manažéra penzijných fondov.

17.79. Akékoľvek zisky či straty z držby aktív spravované správcom penzijných fondov pripadajú manažérovi penzijných fondov tak, aby čistá hodnota dôchodkového fondu neustále zotrvávala presne na nule.

Zaznamenávanie stavov a tokov podľa druhu dôchodkového systému sociálneho poistenia

Transakcie v prípade dôchodkových systémov sociálneho zabezpečenia

17.80. Vzhľadom na skutočnosť, že sociálne zabezpečenie sa obvykle financuje priebežne, nároky na dôchodok vznikajúce v rámci sociálneho zabezpečenia sa neuvádzajú v kmeňových národných účtoch. Ak by všetky krajiny poskytovali v rámci systémov sociálneho zabezpečenia a sociálneho poistenia podobné dávky, medzinárodné porovnania by boli jednoduché. Nie je tomu však tak a vnímanie toho, na čo sa vzťahuje sociálne zabezpečenie, sa v jednotlivých krajinách značne líši.

17.81. Nároky na dôchodok vyplývajúce zo systémov sociálneho zabezpečenia sa nezahŕňajú do kmeňových národných účtov. Takéto systémy sa podobne ako zamestnávateľské schémy v jednotlivých členských štátoch líšia. Nároky na dôchodok vyplývajúce zo systémov sociálneho zabezpečenia sú uvedené v doplnkovej tabuľke o nárokoch na dôchodok, ktoré k danému dátumu vznikli v sociálnom poistení (tabuľka 17.5), aby sa umožnilo porovnanie údajov jednotlivých krajín.

17.82. Zaznamenávanie tokov v prípade dôchodkových systémov sociálneho zabezpečenia sa týka príspevkov zamestnávateľa a zamestnancov a dávok sociálneho zabezpečenia.

17.83. Všetky príspevky zamestnávateľa sa považujú za súčasť odmien zamestnancov. Vykazujú sa ako rozdeľovacia transakcia od zamestnávateľa k zamestnancovi. Zamestnanec potom uhradí sumu vyplatenú zamestnávateľom spolu s príspevkom, ktorý do fondu sociálneho zabezpečenia hradí sám za seba. Táto suma sa zaznamenáva ako suma, ktorú platia domácnosti verejnej správe.

17.84. Všetky príspevky samostatne zárobkovo činných osôb alebo osôb bez zamestnania sa takisto zahŕňajú medzi príspevky domácností verejnej správe.

17.85. Dávky sociálneho zabezpečenia sa zaznamenávajú ako rozdeľovacie transakcie verejnej správy domácnostiam.

17.86. V tabuľke 17.2 sa znázorňujú transakcie dôchodkového systému sociálneho zabezpečenia.

Tabuľka 17.2 – Účty sociálnych príspevkov a dôchodkových dávok vyplácaných prostredníctvom sociálneho zabezpečenia

Použitie					Typ účtu a transakcie	Zdroje				
Zamestnávateľ	Fond sociálneho zabezpečenia	Domácnosti	Ostatné sektory	Celková ekonomika		Zamestnávateľ	Fond sociálneho zabezpečenia	Domácnosti	Ostatné sektory	Celková ekonomika
Účet tvorby dôchodkov										
139,0				**139,0**	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.1211)					
Účet rozdelenia prvotných dôchodkov										
					Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.1211)			139,0		**139,0**
Účet druhotného rozdelenia dôchodkov										
		226,0		**226,0**	Príspevky sociálneho zabezpečenia (dôchodky)		226,0			**226,0**
		139,0		**139,0**	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.6111)		139,0			**139,0**
		87,0		**87,0**	Skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému (D.6131)		87,0			**87,0**
	210,0			**210,0**	Dôchodkové dávky sociálneho zabezpečenia v hotovosti (D.6211)			210,0		**210,0**

Transakcie v prípade ostatných dôchodkových schém súvisiacich so zamestnaním

17.87. V prípade ostatných schém súvisiacich so zamestnaním sa nároky na dôchodok účastníkov zvyčajne zaznamenávajú v čase ich vzniku. Investičný dôchodok získaný z existujúcich nárokov na dôchodok sa zaznamenáva ako dôchodok rozdelený príjemcom a opätovne nimi investovaný do danej dôchodkovej schémy.

17.88. Zaznamenávanie transakcií v prípade príspevkovo definovanej schémy je jednoduchšie ako zaznamenávanie transakcií v prípade dávkovo definovanej schémy.

17.89. V prípade oboch typov schém sa predpokladá, že existuje penzijný fond. V prípade príspevkovo definovanej dôchodkovej schémy musí existovať skutočný fond. V prípade dávkovo definovanej schémy môže existovať skutočný fond alebo môže ísť o fiktívny fond. Ak fond existuje, môže byť súčasťou tej istej inštitucionálnej jednotky ako zamestnávateľ, môže ísť o samostatnú inštitucionálnu jednotku s autonómnym dôchodkovým systémom, alebo môže byť súčasťou inej finančnej inštitúcie buď poisťovacej korporácie, alebo dôchodkovej schémy viacerých zamestnávateľov.

Transakcie v prípade príspevkovo definovaných dôchodkových schém

17.90. Príspevok, ktorý uhradí zamestnávateľ do príspevkovo definovanej dôchodkovej schémy za zamestnanca, sa považuje za súčasť odmeny zamestnanca.

17.91. Investičný dôchodok z kumulovaných nárokov na dôchodok sa takisto zaznamenáva ako dôchodok rozdelený domácnostiam z penzijného fondu. Investičný dôchodok zahŕňa úroky a dividendy plus rozdelený dôchodok schém kolektívneho investovania, ak penzijný fond vlastní ich akcie. Môže sa stať, že penzijný fond môže vlastniť majetok a vytvárať čistý prevádzkový prebytok, ktorý sa pripočítava k investičnému dôchodku rozdeľovanému príjemcom dôchodku. V takomto prípade pojem investičný dôchodok zahŕňa tento zdroj príjmu, ak existuje. Zisky a straty z držby vytvorené investovaním kumulovaných nárokov na dôchodok sa nezahŕňajú do investičného dôchodku, ale sa zaznamenávajú ako ostatné zmeny v dôsledku precenení.

17.92. Časť dôchodku rozdeleného domácnostiam sa použije na pokrytie nákladov na prevádzkovanie penzijného fondu. Tieto náklady sa zaznamenávajú ako produkcia penzijného fondu a výdavky na konečnú spotrebu domácností. Zvyšná časť rozdeleného dôchodku sa považuje za doplnkové dôchodkové príspevky, ktoré platia domácnosti späť do penzijného fondu.

17.93. Sociálne príspevky sa zaznamenávajú ako príspevky zaplatené domácnosťami do penzijného fondu. Celková suma sociálnych príspevkov sa skladá zo skutočných príspevkov zamestnávateľov ako súčasti odmien zamestnancov, skutočných príspevkov zamestnancov a prípadne ďalších osôb, ako napríklad bývalých účastníkov systému, samostatne zárobkovo činných osôb a osôb bez zamestnania, ako aj dôchodcov, a z doplnkových príspevkov uvedených v odseku 17.92. Pre jasnosť a lepšie porovnanie s dávkovo definovanými schémami sa uvádza celková hodnota príspevkov. Celkové príspevky zaplatené domácnosťami do penzijného fondu sa uvádzajú v čistej hodnote, podobne ako sa v čistej hodnote uvádza výška poistného, t. j. sú súčtom všetkých zaplatených príspevkov mínus poplatok za službu.

17.94. Prispievatelia, ktorí nie sú zamestnancami a prispievajú do príspevkovo definovanej dôchodkovej schémy, môžu byť samostatne zárobkovo činnými osobami zúčastňujúcimi sa na príspevkovo definovanej dôchodkovej schéme alebo osobami bez zamestnania, ktoré sa zúčastňujú na príspevkovo definovanej dôchodkovej schéme z titulu svojho zamestnania alebo bývalého zamestnaneckého statusu.

17.95. Dôchodkové dávky, ktoré penzijný fond vypláca domácnostiam, sa zaznamenávajú ako rozdeľovacie transakcie patriace do ostatných dôchodkových dávok sociálneho poistenia (D.6221).

17.96. Existuje aj transakcia týkajúca sa služby poskytnutej penzijným fondom (rovná sa hodnote produkcie penzijného fondu), zaznamenávaná ako výdavky na konečnú spotrebu domácností.

17.97. Zvýšenie nárokov na dôchodok spôsobené prebytkom príspevkov nad dávkami sa zaznamenáva ako platba penzijného fondu domácnostiam. Zníženie nárokov na dôchodok spôsobené deficitom príspevkov v porovnaní s dávkami sa zaznamenáva ako platba domácností do penzijného fondu. Zmena nárokov na dôchodok priamo ovplyvňuje čistý majetok domácností, a tým pádom úspory sektora domácností. Keďže zvýšenie nárokov na dôchodok účastníkov príspevkovo definovanej dôchodkovej schémy, a tým pádom aj financovanie dávok pochádza do značnej miery zo ziskov z držby, ktoré sa nezahŕňajú do doplnkových príspevkov účastníkov príspevkovo definovaných dôchodkových schém, úpravy vyplývajúce zo zmeny nárokov na dôchodok u takýchto osôb často dosahujú záporné hodnoty.

17.98. Úpravy vyplývajúce zo zmeny nárokov na dôchodok, ktoré penzijný fond vypláca domácnostiam, sa zaznamenávajú ako nárok domácností voči penzijnému fondu.

17.99. V tabuľke 17.3 sa znázorňujú položky potrebné na zaznamenávanie transakcií týkajúcich sa príspevkovo definovanej schémy. Tabuľka je jednoduchšia ako tabuľka vzťahujúca sa na dávkovo definovanú schému, pretože sa v nej nevyskytujú žiadne imputované transakcie.

Tabuľka 17.3 – Účty dôchodkových dávok splatných v rámci príspevkovo definovanej schémy

Použitie					Typ účtu a transakcie	Zdroje				
Zamestnávateľ	Penzijný fond	Domácnosti	Ostatné sektory	Celková ekonomika		Zamestnávateľ	Penzijný fond	Domácnosti	Ostatné sektory	Celková ekonomika
Účet produkcie										
					Produkcia (P.1)		1,4			1,4
Účet tvorby dôchodkov										
11,0				11,0	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.1211)					
Rozdelenie prvotných dôchodkov										
					Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.1211)			11,0		11,0
			3,0	3,0	Dôchodky z majetku (D.4)		3,0			3,0
	16,2			16,2	Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok (D.442)			16,2		16,2

Použitie					Typ účtu a transakcie	Zdroje				
Zamestnávateľ	Penzijný fond	Domácnosti	Ostatné sektory	Celková ekonomika		Zamestnávateľ	Penzijný fond	Domácnosti	Ostatné sektory	Celková ekonomika
Účet druhotného rozdelenia dôchodkov										
		37,3		37,3	Príspevky domácností do dôchodkového systému spolu		37,3			37,3
		11,0		11,0	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.6111)		11,0			11,0
		11,5		11,5	Skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému (D.6131)		11,5			11,5
		16,2		16,2	Doplnkové príspevky domácností do dôchodkového systému (D.6141)		16,2			16,2
		– 1,4		– 1,4	Poplatky za službu systému sociálneho poistenia (D.61SC)		– 1,4			– 1,4
	26,0			26,0	Ostatné dôchodkové dávky sociálneho poistenia (D.6221)			26,0		26,0
Účet použitia dôchodkov										
		1,4		1,4	Výdavky na konečnú spotrebu (P.3)					
	11,3			11,3	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok (D.8)			11,3		11,3
– 11,0	– 11,8	25,8	– 3,0	0	Úspory					
Zmena aktív					Finančný účet	Zmena pasív				
					Čisté pôžičky poskytnuté/prijaté (B.9)	– 11,0	– 11,8	25,8	– 3,0	0,0
		11,3		11,3	Nároky na dôchodok (F.63)		11,3			11,3
– 11,0	– 0,5	14,5	– 3,0	0,0	Ostatné finančné aktíva					

Ostatné toky týkajúce sa príspevkovo definovaných dôchodkových schém

17.100. Ostatné faktory ovplyvňujúce zmenu súvahovej položky v súvislosti so zmenou nárokov na dôchodok sa uvádzajú na účtoch ostatných zmien aktív. Najmä nároky príjemcov systému ukazujú, že zisky alebo straty z držby na účte precenenia presne zodpovedajú ziskom alebo stratám z držby aktív, ktoré má penzijný fond v držbe na plnenie takýchto záväzkov.

17.101. Investovanie nárokov príspevkovo definovanej dôchodkovej schémy vedie k ziskom alebo stratám z držby. K takýmto ziskom alebo stratám dochádza prostredníctvom zmeny hodnôt týchto aktív v držbe penzijného fondu a suma, ktorá sa presne rovná ziskom a stratám z držby, je pridelená formou zvýšenia nárokov na dôchodok príjemcov. Zaznamenáva sa to na účte precenenia.

Transakcie v prípade dávkovo definovaných dôchodkových schém

17.102. V prípade dávkovo definovaných dôchodkových schém je za uhrádzanie dôchodkových platieb zodpovedný zamestnávateľ. Alternatívy zahŕňajúce využitie schémy viacerých zamestnávateľov alebo prípady, keď verejná správa preberá na seba zodpovednosť za zamestnávateľa, zodpovedajú definíciám uvedeným v odsekoch 17.76 a 17.77.

17.103. Celkový príspevok zamestnávateľa do dávkovo definovanej dôchodkovej schémy v mene svojho zamestnanca musí byť dostatočne vysoký, aby tak spolu so skutočným príspevkom zamestnanca a po vyňatí nákladov na prevádzku schémy zodpovedal zvýšeniu nároku zamestnanca na dôchodok na základe súčasnej služby. Príspevok zamestnávateľa sa delí na skutočnú a imputovanú časť, pričom imputovaná časť sa vypočíta tak, aby sa dosiahla úplná zhoda medzi všetkými príspevkami do fondu zvyšujúcimi nároky zamestnanca a nákladmi súčasnej služby týchto nárokov.

17.104. Príspevok zamestnávateľa sa vypočíta vo vzťahu k nárokom na dôchodok, ktoré vznikli v danom období, bez ohľadu na prípadný investičný dôchodok získaný schémou v rovnakom období alebo na prípadné prefinancovanie schémy. Nárok za bežné obdobie je súčasťou odmien zamestnancov a nezahrnutie celkovej hodnoty príspevku zamestnávateľa by viedlo k podhodnoteniu odmien zamestnancov a k nadhodnoteniu prevádzkového prebytku zamestnávateľa. Je dôležité, aby sa príspevky naďalej zaznamenávali aj v prípade príspevkových prázdnin, keď zamestnávateľ neuhrádza skutočný príspevok, pričom sa dávka pre zamestnávateľa považuje za zmenu záväzkov medzi penzijným fondom a zamestnávateľom. Čistý majetok oboch strán tým zostane na rovnakej úrovni, ako keď sa príspevky z príspevkových prázdnin nezaznamenávajú, bez umelého zníženia odmien zamestnancov.

17.105. Dávkovo definované schémy umožňujú čakacie obdobie predtým, ako zamestnancovi vznikne nárok na starobný dôchodok. Napriek tomuto čakaciemu obdobiu sa príspevky aj nároky majú zaznamenávať od začiatku zamestnania a upraviť o faktor odrážajúci pravdepodobnosť toho, že zamestnanec kvalifikačné obdobie skutočne splní.

17.106. Súčet skutočných a imputovaných dôchodkových príspevkov zamestnávateľov sa považuje za súčasť odmien zamestnancov. Zaznamenáva sa ako použitie v prípade zamestnávateľa na účte tvorby dôchodkov a ako zdroje v prípade zamestnanca na účte rozdelenia prvotných dôchodkov.

17.107. Zvýšenie súčasnej hodnoty nárokov zamestnancov, ktorí naďalej platia príspevky, a tých, ktorí už príspevky neplatia, ale naďalej majú nárok na dôchodok v budúcnosti, predstavuje investičný dôchodok rozdeľovaný zamestnancom. Sumy, ktoré môžu byť financované zo ziskov z držby alebo ktoré nemusia byť skutočne kryté existujúcimi finančnými prostriedkami, sa neodpočítavajú. Investičný dôchodok rozdeľovaný zamestnancom zodpovedá sume, ktorá jednoznačne pripadá zamestnancovi podľa platných dohôd; spôsob, akým zamestnávateľ tento svoj záväzok v konečnom dôsledku splní, nezohráva pri zaznamenávaní tejto sumy ako investičného dôchodku úlohu o nič viac, ako má skutočný spôsob financovania úrokov a dividend vplyv na ich vykazovanie ako investičného dôchodku. Investičný dôchodok sa zaznamenáva ako použitie v prípade penzijného fondu a ako zdroje v prípade domácností. Domácnosti ich ihneď opätovne investujú do fondu a zahrnú do doplnkových príspevkov domácností do dôchodkového systému.

17.108. Na účte druhotného rozdelenia dôchodkov sa sociálne dávky uvádzajú ako použitie v prípade domácností a ako zdroje v prípade penzijného fondu. Celková suma splatných sociálnych príspevkov sa skladá zo skutočných a imputovaných príspevkov zamestnávateľov ako súčasti odmien zamestnancov okrem sumy predstavujúcej náklady na prevádzkovanie dôchodkového systému, plus skutočné príspevky zamestnancov, plus doplnkové príspevky uvedené v odseku 17.107. Ako už bolo vysvetlené v odsekoch 17.54 až 17.56 ohľadne príspevkovo definovaných schém, účty ukazujú celkovú hodnotu príspevkov a doplnkových príspevkov s vyrovnávajúcou položkou predstavujúcou splatný poplatok za službu. Skutočne zaplatená suma je údajom predstavujúcim čisté príspevky.

17.109. Dôchodkové dávky, ktoré penzijný fond vypláca domácnostiam, sa zaznamenávajú na účte druhotného rozdelenia dôchodkov. Keď majú dávky formu anuity, uvádzajú sa tu jednotlivé platby anuity a nie paušálne sumy splatné pri odchode do dôchodku.

17.110. Na účte použitia dôchodkov je uvedená položka za platby služieb poskytnutých penzijným fondom, ktorá zodpovedá hodnote produkcie penzijného fondu plus produkcia podnikov prevádzkujúcich anuity zakúpené s nárokmi na dôchodok. Vykazuje sa ako použitie v prípade domácností a o zdroje v prípade penzijného fondu.

17.111. Na účte použitia dôchodkov je takisto uvedená položka ukazujúca zvýšenie nárokov na dôchodok spôsobené udelením ďalších nárokov na dôchodok zamestnávateľom na jednej strane mínus zníženie dávok, ktoré majú byť vyplatené, na strane druhej. Táto suma sa uvádza ako zdroje v prípade domácností a použitie v prípade penzijného fondu. Dôvodom je skutočnosť, že vzhľadom na to, že táto zmena nárokov na dôchodok priamo ovplyvňuje čistý majetok domácností, mala by sa zahrnúť do úspor sektora domácností.

17.112. Suma uvedená na účte použitia dôchodkov ako suma vyplácaná z penzijného fondu domácnostiam sa uvádza na finančnom účte ako zmena aktív domácností vo vzťahu k penzijnému fondu.

17.113. Iné organizácie, ako sú napríklad odborové organizácie, môžu pre svojich členov prevádzkovať dávkovo definovanú dôchodkovú schému, ktorá je vo všetkých aspektoch porovnateľná s dávkovo definovanou dôchodkovou schémou zamestnávateľa. Postup zaznamenávania je úplne rovnaký s tým rozdielom, že odkazy na zamestnávateľa by sa mali chápať ako odkazy na manažéra penzijných fondov a odkazy na zamestnanca by sa mali chápať ako odkazy na účastníka systému.

17.114. V tabuľke 17.4 sa uvádza číselný príklad na znázornenie zaznamenávania transakcií súvisiacich s dávkovo definovanou dôchodkovou schémou. Imputované čísla sú uvedené tučným písmom. Čísla, ktoré sú výsledkom presmerovania, sú uvedené kurzívou.

Tabuľka 17.4 – Účty dôchodkových dávok splatných v rámci dávkovo definovanej schémy

Použitie					Typ účtu a transakcie	Zdroje				
Zamestnávateľ	Penzijný fond	Domácnosti	Ostatné sektory	Celková ekonomika		Zamestnávateľ	Penzijný fond	Domácnosti	Ostatné sektory	Celková ekonomika
					Účet produkcie					
					Produkcia (P.1)		**0,6**			**0,6**
					Účet tvorby dôchodkov					
10,0				10,0	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.1211)					
4,1				**4,1**	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.1221)					
					Účet rozdelenia prvotných dôchodkov					
					Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.1211)			10,0		10,0
					Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.1221)			4,1		**4,1**
			2,2	2,2	Dôchodky z majetku (D.4)		2,2			2,2
	4,0			**4,0**	Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok (D.442)			4,0		**4,0**
					Účet druhotného rozdelenia dôchodkov					
		19,0		19,0	Príspevky domácností do dôchodkového systému spolu		19,0			19,0
		10,0		10,0	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.6111)		10,0			10,0
		4,1		**4,1**	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.6121)		**4,1**			**4,1**
		1,5		1,5	Skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému (D.6131)		1,5			1,5
		4,0		**4,0**	Doplnkové príspevky domácností do dôchodkového systému (D.6141)		**4,0**			**4,0**

Použitie					Typ účtu a transakcie	Zdroje				
Zamestnávateľ	Penzijný fond	Domácnosti	Ostatné sektory	Celková ekonomika		Zamestnávateľ	Penzijný fond	Domácnosti	Ostatné sektory	Celková ekonomika
		– 0,6		**– 0,6**	Poplatky za službu systému sociálneho poistenia (D.61SC)		**– 0,6**			**– 0,6**
	16,0			16,0	Ostatné dôchodkové dávky sociálneho poistenia (D.621)			16,0		16,0
Účet použitia dôchodkov										
		0,6		**0,6**	Výdavky na konečnú spotrebu (P.3)					
	3			3	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok (D.8)			3		3
– 14,1	– 1,2	17,5	– 2,2	0	Úspory					
Zmena aktív					Finančný účet	Zmena pasív				
					Čisté pôžičky poskytnuté/prijaté (B.9)	– 14,1	– 1,2	17,5	– 2,2	0
		3		3	Nároky na dôchodok (F.63)		3			3
	4,1			**4,1**	Nároky penzijných fondov voči manažérovi penzijných fondov (F.64)	**4,1**				**4,1**
– 10,0	– 2,3	14,5	– 2,2	0	Ostatné finančné aktíva					

17.115. Podľa poistno-matematických výpočtov zvýšenie nárokov na dôchodok vyplývajúcich zo súčasnej služby, t. j. čistá suma ďalších nárokov na dôchodok „získaných“ v danom roku, je 15. Domácnosti (držitelia poistiek/zamestnanci) prispievajú hodnotou 1,5. Zamestnávateľ preto musí poskytnúť hodnotu 13,5. Náklady na prevádzkovanie systému sa navyše odhadujú na 0,6. Celkovo teda musí zamestnávateľ poskytnúť 14,1. V skutočnosti prispieva 10, t. j. zostávajúcich 4,1 predstavuje imputovaný príspevok. Produkcia 0,6 sa uvádza na účte produkcie; spotreba tejto služby sa uvádza na „účte použitia dôchodkov“. Príspevky zamestnávateľa sa uvádzajú ako použitie v prípade zamestnávateľa na účte tvorby dôchodkov a ako zdroje v prípade domácností na účte rozdelenia prvotných dôchodkov.

17.116. Na účte rozdelenia prvotných dôchodkov sa uvádzajú dôchodky z majetku. Zvýšenie nárokov na dôchodok na základe minulej služby z dôvodu znižovania diskontného faktora, keďže sa odchod do dôchodku priblížil o jeden rok, dosahuje hodnotu 4. Uvádza sa to ako imputovaný tok dôchodkov z majetku z penzijného fondu domácnostiam. Penzijný fond zároveň získava 2,2 z investičného výnosu finančných prostriedkov, ktoré spravuje. V tomto momente tak dochádza k deficitu zdrojov penzijného fondu vo výške 1,8, ktorý sa však neuvádza na bežných účtoch.

17.117. Na účte druhotného rozdelenia dôchodkov sa uvádzajú platby domácností do penzijného fondu. Možno k nim dospieť dvoma spôsobmi. Súčet príspevkov zaplatených domácnosťami by sa mal rovnať zvýšeniu nárokov na základe súčasnej služby (15) plus zvýšeniu vyplývajúcemu z dôchodkov z minulých nárokov (4), t. j. spolu 19. Skutočne uhradené sumy prijaté ako skutočné príspevky zamestnávateľa dosahujú hodnoty 10, imputované príspevky hodnotu 4,1, vlastné príspevky domácností 1,5, doplnkové príspevky 4 mínus poplatok za službu v hodnote 0,6, t. j. opäť spolu 19.

17.118. Na účte použitia dôchodkov sa uvádza poplatok za nákup služby ako súčasť výdavkov domácností na konečnú spotrebu a zároveň zmena nárokov na dôchodok ako použitie v prípade penzijného fondu a ako zdroj v prípade domácností. V tomto príklade sa suma príspevkov domácností, ktorá má hodnotu 19, porovnáva s dôchodkovými dávkami vo výške 16. Dochádza teda k zvýšeniu nárokov na dôchodok domácností o 3.

17.119. Domácnosti majú k dispozícii úspory vo výške 17,5, z čoho hodnota 3 predstavuje zvýšenie ich nárokov na dôchodok. Znamená to, že získali ďalšie finančné aktíva (alebo znížili pasíva) o 14,5. Toto číslo predstavuje rozdiel medzi získanými dávkami (16) a skutočnými príspevkami domácností vo výške 1,5.

17.120. Na finančnom účte penzijného fondu sa hodnota 4,1, ktorá predstavuje imputovaný príspevok, uvádza ako pohľadávka správcu penzijných fondov voči zamestnávateľovi. Vzniká pohľadávka domácností voči penzijnému fondu v podobe zmeny nároku na dôchodok v hodnote 3. Okrem toho penzijný fond buď obmedzí finančné aktíva, alebo zvýši pasíva o 2,3, čo zodpovedá disponibilnému dôchodku s vylúčením prvku imputovaného príspevku zamestnávateľa.

DOPLNKOVÁ TABUĽKA O NÁROKOCH NA DÔCHODOK, KTORÉ K DANÉMU DÁTUMU VZNIKLI V SOCIÁLNOM POISTENÍ

Štruktúra doplnkovej tabuľky

17.121. V doplnkovej tabuľke (tabuľka 17.5) o nárokoch na dôchodok, ktoré k danému dátumu vznikli v sociálnom poistení sa poskytuje rámec na zostavenie a prezentáciu porovnateľnej súvahy a údajov o transakciách a ďalšom toku všetkých typov nárokov na dôchodok z hľadiska dlžníka (manažéra penzijných fondov) a takisto z hľadiska veriteľa (domácnosti). Tabuľka takisto obsahuje údaje týkajúce sa stavov a tokov, ktoré nie sú plne zaznamenané v kmeňových národných účtoch v prípade konkrétnych dôchodkových schém, akými sú dávkovo definované schémy nefinancované verejnou správou, kde je verejná správa manažérom penzijných fondov, a dôchodkové systémy sociálneho zabezpečenia.

17.122. Doplnková tabuľka pokrýva dôchodkovú časť sociálneho poistenia, iba pokiaľ ide o starobné dôchodky vrátane dôchodkov vyplácaných pred štandardným vekom odchodu do dôchodku. Sociálna pomoc, zdravotné poistenie a poistenie dlhodobej starostlivosti, samostatné nemocenské poistenie a invalidné poistenie sa v uvedenej tabuľke neuvádzajú. Nie sú uvedené ani individuálne poistné zmluvy. V praxi však nemusí byť možné alebo dôležité úplne oddeliť prvky nepenzijného sociálneho poistenia. Prvky sociálnej pomoci v rámci dôchodkových systémov, ktoré sa obvykle organizujú ako sociálne poistenie, nemusia byť oddeliteľné, a sú preto uvedené v doplnkovej tabuľke.

17.123. Nároky pozostalých (napríklad nezaopatrených manželov alebo manželiek, detí a sirôt) a dávky pre osoby s postihnutím alebo invalidné dávky sa zahŕňajú v doplnkovej tabuľke, keď sú neoddeliteľnou súčasťou dôchodkového systému.

17.124. Všetky prvky doplnkovej tabuľky sa zaznamenávajú bez odpočítania daní, ďalších sociálnych príspevkov alebo poplatku za službu súvisiaceho s dôchodkovým systémom.

Tabuľka 17.5 – Doplnková tabuľka o nárokoch na dôchodok, ktoré k danému dátumu vznikli v sociálnom poistení

Vzťahy	Riadok č.	Zaznamenávanie	Kmeňové národné účty							Mimo kmeňových národných účtov	Dôchodkové systémy spolu	Protihodnota: Nároky na dôchodok nerezidentských domácností (4)
		Manažér penzijných fondov	Mimo verejnej správy			Verejná správa						
			Príspevkovo definované schémy	Dávkovo definované schémy a ostatné (1) príspevkovo nedefinované schémy	Spolu	Príspevkovo definované schémy	Dávkovo definované schémy pre zamestnancov verejnej správy (2)			Dôchodkové systémy sociálneho zabezpečenia		
							Zaradené do finančných korporácií	Zaradené do verejnej správy (3)	Zaradené do verejnej správy			
		Stĺpec	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
		Počiatočná súvaha										
	1	Nároky na dôchodok										

Vzťahy	Riadok č.	Zaznamenávanie	Kmeňové národné účty						Mimo kmeňových národných účtov		Dôchodkové systémy spolu	Protihodnota: Nároky na dôchodok nerezidentských domácností ([4])
		Manažér penzijných fondov	Mimo verejnej správy			Verejná správa						
			Príspevkovo definované schémy	Dávkovo definované schémy a ostatné ([1]) príspevkovo nedefinované schémy	Spolu	Príspevkovo definované schémy	Dávkovo definované schémy pre zamestnancov verejnej správy ([2])			Dôchodkové systémy sociálneho zabezpečenia		
							Zaradené do finančných korporácií	Zaradené do verejnej správy ([3])	Zaradené do verejnej správy			
		Stĺpec	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
		Zmeny nárokov na dôchodok z dôvodu transakcií										
Σ 2.1 až 2.4 – 2.5	2	Zvýšenie nárokov na dôchodok z dôvodu sociálnych príspevkov										
	2.1	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov										
	2.2	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov										
	2.3	Skutočné sociálne príspevky domácností										
	2.4	Doplnkové sociálne príspevky domácností ([5])										
	2.5	Mínus: Poplatky za službu dôchodkovému systému										
	3	Ostatné (poistnomatematické) zmeny nárokov na dôchodok v dôchodkových systémoch sociálneho zabezpečenia										
	4	Zníženie nárokov na dôchodok z dôvodu vyplatenia dôchodkových dávok										
2 + 3 – 4	5	Zmena nárokov na dôchodok z dôvodu sociálnych príspevkov a dôchodkových dávok										
	6	Prevody nárokov na dôchodok medzi systémami										

Vzťahy	Riadok č.	Zaznamenávanie	Kmeňové národné účty						Mimo kmeňových národných účtov		Dôchodkové systémy spolu	Protihodnota: Nároky na dôchodok nerezidentských domácností (4)
		Manažér penzijných fondov	Mimo verejnej správy			Verejná správa						
			Príspevkovo definované schémy	Dávkovo definované schémy a ostatné (1) príspevkovo nedefinované schémy	Spolu	Príspevkovo definované schémy	Dávkovo definované schémy pre zamestnancov verejnej správy (2)			Dôchodkové systémy sociálneho zabezpečenia		
							Zaradené do finančných korporácií	Zaradené do verejnej správy (3)	Zaradené do verejnej správy			
		Stĺpec	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
	7	Zmeny nárokov z dôvodu dohodnutých zmien v štruktúre systému										
		Zmeny nárokov na dôchodok z dôvodu ostatných tokov										
	8	Zmeny nárokov z dôvodu precenení (6)										
	9	Zmeny nárokov z dôvodu ostatných zmien objemu (6)										
		Konečná súvaha										
1 + Σ 5 až 9	10	Nároky na dôchodok										
		Súvisiace ukazovatele										
	11	Produkcia										

(1) *Takéto ostatné príspevkovo nedefinované schémy, často opísané ako zmiešané schémy, obsahujú dávkovo definovaný aj príspevkovo definovaný prvok.*

(2) *Schémy organizované verejnou správou pre svojich súčasných a bývalých zamestnancov.*

(3) *Ide o neautonómne dávkovo definované schémy, v ktorých sa nároky na dôchodok zaznamenávajú v kmeňových národných účtoch.*

(4) *Údaje o protihodnote pre nerezidentské domácnosti budú uvedené oddelene iba v prípade, keď sú dôchodkové vzťahy so zahraničím významné.*

(5) *Tieto doplnky predstavujú výnos z pohľadávok účastníkov voči dôchodkovým schémam, a to prostredníctvom investičného dôchodku z aktív príspevkovo definovaných schém, ako aj prostredníctvom zníženia uplatnenej diskontnej sadzby v prípade dávkovo definovaných schém.*

(6) *Stĺpce G a H musia obsahovať podrobnejšie rozdelenie týchto pozícií na základe modelových výpočtov uskutočnených pre tieto systémy. Bunky zobrazené ako „■“ nie sú relevantné; bunky označené „▤“ budú obsahovať iné údaje ako v kmeňových národných účtoch.*

Stĺpce tabuľky

17.125. Stĺpce tabuľky odkazujú na tri skupiny dôchodkových systémov, a to:

1. podľa typu zaznamenania na dôchodkové schémy úplne zaznamenané v kmeňových národných účtoch (stĺpce A až F) a systémy, v prípade ktorých sa nároky zaznamenávajú iba v doplnkovej tabuľke (stĺpce G a H);
2. podľa typu manažéra penzijných fondov na dôchodkové schémy, ktorých manažérom nie je verejná správa (stĺpce A až C), a dôchodkové schémy, ktorých manažérom je verejná správa (stĺpce D až H); dôchodkové schémy vrátane sociálneho zabezpečenia zaradené pod verejnú správu sa uvádzajú v stĺpcoch D, F, G a H, a

3. podľa typu dôchodkovej schémy na príspevkovo definované schémy (stĺpce A a D) a dávkovo definované schémy (stĺpce B a E až G).

17.126. Vo väčšine prípadov sú príjemcami dôchodkových schém rezidentské domácnosti. V niektorých krajinách môže byť počet nerezidentských domácností, ktoré dostávajú dôchodkové dávky, vysoký. V takomto prípade je pridaný stĺpec J, v ktorom sa uvádza celková hodnota v prípade nerezidentských domácností.

17.127. Rozhodnutie zaznamenávať nároky na dôchodok z dávkovo definovanej dôchodkovej schémy súvisiacej so zamestnaním, ktorá nie je financovaná z fondov, kde je verejná správa manažérom penzijných fondov v rámci štandardných národných účtov, alebo iba v doplnkovej tabuľke závisí od charakteru dávkovo definovanej schémy. Hlavnou zásadou na zahrnutie do národných účtov je miera blízkosti schémy k národnému dôchodkovému systému sociálneho zabezpečenia.

17.128. Systémy sú v EÚ veľmi rôznorodé a zahrnutie všetkých systémov by viedlo k nekonzistentnosti pri zaznamenávaní. Preto sa nároky z dávkovo definovaných schém súvisiacich so zamestnaním, ktoré nie sú financované z fondov, kde je verejná správa manažérom penzijných fondov, zaznamenávajú iba v dodatočnej tabuľke. Toto ovplyvňuje metódu výpočtu používanú v kmeňových národných účtoch pre imputované sociálne príspevky zamestnávateľa pre tieto systémy.

17.129. Dôchodkové systémy sa ďalej delia podľa manažéra penzijných fondov na dôchodkové schémy, ktorých manažérom je verejná správa, a na schémy, ktorých manažérom nie je verejná správa. Definícia manažéra penzijných fondov je stanovená v odseku 17.75.

17.130. Niektoré zamestnávateľské dôchodkové schémy majú rozličných účastníkov, zahŕňajú napríklad zamestnancov verejnej správy, ako aj zamestnancov verejných korporácií a mnoho dôchodkových schém zamedzilo účasť účastníkom, ktorí prešli k iným zamestnávateľom. Ak má schéma malý podiel účastníkov, ktorí nie sú zamestnancami verejnej správy, neznamená to, že ju nemožno opísať ako schému, ktorej manažérom je verejná správa.

17.131. Dávkovo definované schémy financované verejnou správou pre svojich vlastných zamestnancov sa uvádzajú v stĺpcoch E a F. V stĺpci E sa uvádzajú schémy riadené dôchodcovskou správcovskou spoločnosťou alebo poisťovacou korporáciou a v stĺpci F schémy, ktoré sú riadené samotnou verejnou správou. Schémy verejnej správy určené pre vlastných zamestnancov, v prípade ktorých sa nároky na dôchodok nezobrazujú v kmeňových národných účtoch, sa uvádzajú v stĺpci G. Súčet stĺpcov E, F a G tak ukazuje celkové záväzky verejnej správy, pokiaľ ide o nároky na dôchodok jej vlastných zamestnancov.

17.132. Dôchodkové schémy sa delia podľa typu schémy na príspevkovo definované dôchodkové schémy (stĺpce A a D) a dávkovo definované dôchodkové schémy (stĺpce B, E, F a G). Stĺpec H sa týka dôchodkových schém sociálneho zabezpečenia.

Riadky tabuľky

17.133. Riadky tabuľky sa týkajú súvahových pozícií, transakcií a iných tokov súvisiacich s nárokmi na dôchodok schém uvedených v doplnkovej tabuľke a uvádzajú sa oddelene v tabuľke 17.6. Dochádza k zosúladeniu medzi počiatočným stavom nárokov na dôchodok týchto schém na začiatku obdobia a konečným stavom nárokov na dôchodok na konci obdobia, pričom sa zohľadnia všetky transakcie a ostatné toky, ktoré sa uskutočnili počas obdobia. V prípade schém zaznamenaných v stĺpcoch G a H sa stavy nárokov na dôchodok nezaznamenajú v kmeňových národných účtoch, avšak mnoho transakcií sa v kmeňových národných účtoch zaznamenáva.

Tabuľka 17.6 – Riadky doplnkovej tabuľky o nárokoch na dôchodok, ktoré k danému dátumu vznikli v sociálnom poistení

Riadok č.	
	Počiatočná súvaha
1	Nároky na dôchodok
	Zmeny nárokov na dôchodok z dôvodu transakcií
2	**Zvýšenie nárokov na dôchodok z dôvodu sociálnych príspevkov**
2.1	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov
2.2	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov

Riadok č.	
2.3	Skutočné sociálne príspevky domácností
2.4	Doplnkové sociálne príspevky domácností ([1])
2.5	Mínus: Poplatky za službu dôchodkovému systému
3	Ostatné (poistno-matematické) zvýšenie nárokov na dôchodok v dôchodkových systémoch sociálneho zabezpečenia
4	Zníženie nárokov na dôchodok z dôvodu vyplatenia dôchodkových dávok
5	Zmena nárokov na dôchodok z dôvodu sociálnych príspevkov a dôchodkových dávok
6	Prevody nárokov na dôchodok medzi systémami
7	Zmeny nárokov z dôvodu dohodnutých zmien v štruktúre systému
	Zmeny nárokov na dôchodok z dôvodu ostatných ekonomických tokov
8	Zmeny nárokov z dôvodu precenení ([2])
9	Zmeny nárokov z dôvodu zmien objemu ([2])
	Konečná súvaha
10	Nároky na dôchodok
	Súvisiace ukazovatele
11	Produkcia

([1]) *Takéto doplnky predstavujú výnos z pohľadávok účastníkov voči dôchodkovým schémam, a to prostredníctvom investičného dôchodku z aktív príspevkovo definovaných schém, ako aj prostredníctvom zníženia uplatneného diskontného faktora v prípade dávkovo definovaných schém.*

([2]) *Stĺpce G a H musia obsahovať podrobnejšie rozdelenie takýchto pozícií na základe modelových výpočtov uskutočnených pre tieto systémy (pozri odseky 17.158 až 17.160).*

Počiatočné a konečné súvahy

17.134. V riadku 1 sa uvádza počiatočný stav nárokov na dôchodok, ktorý sa presne rovná konečnému stavu predchádzajúceho účtovného obdobia. V riadku 10 sa uvádza zodpovedajúci konečný stav nárokov na dôchodok na konci účtovného obdobia.

Zmeny nárokov na dôchodok z dôvodu transakcií

17.135. Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľa a zamestnanca sa zaznamenávajú do riadkov 2.1 a 2.3, rovnako ako aj v kmeňových národných účtoch. V prípade niektorých dôchodkových systémov, najmä dôchodkových systémov sociálneho zabezpečenia, je potrebné rozlišovať medzi skutočnými sociálnymi príspevkami týkajúcimi sa dôchodkov a sociálnymi príspevkami, ktoré sa týkajú iných sociálnych rizík, akým je napríklad nezamestnanosť.

17.136. V prípade dávkovo definovaných dôchodkových schém sa imputované sociálne príspevky zamestnávateľa vo všeobecnosti merajú ako bilančná položka – akékoľvek zmeny nárokov v priebehu roka, ktoré nie sú zahrnuté do iných riadkov tabuľky, sa zaznamenávajú do riadku 2.2. Tento riadok pokrýva „praktické skúsenosti“, keď sa pozorovaný výsledok dôchodkových modelových predpokladov (miera rastu miezd, miera inflácie a diskontná sadzba) líši od predpokladaných úrovní. V prípade príspevkovo definovaných schém sa v tomto riadku uvádza nula.

17.137. V riadku 2.4 sú uvedené dôchodky z majetku získané alebo imputované v systémoch, ktoré prechádzajú cez sektor domácností alebo sektor zahraničia. Je potrebné poznamenať, že v prípade všetkých dávkovo definovaných schém vrátane sociálneho zabezpečenia, či už financovaných, alebo nefinancovaných z fondov, sa tieto dôchodky z majetku rovnajú zníženiu diskontnej sadzby. Inými slovami, hodnota sa rovná diskontnej sadzbe vynásobenej nárokmi na dôchodok na začiatku účtovného obdobia.

17.138. Niektoré položky v riadkoch stĺpcov G a H, konkrétne skutočné príspevky zamestnávateľov aj zamestnancov, sa uvádzajú v kmeňových národných účtoch, a to aj napriek tomu, že nároky a zmeny nárokov sa tam neuvádzajú. Ostatné položky v stĺpcoch G a H uvedené iba v doplnkovej tabuľke majú v tabuľke vytieňované pozadie a sú vysvetlené nižšie.

17.139. Osobitnú pozornosť si vyžaduje imputovaný príspevok zamestnávateľov pre tie systémy verejnej správy, v prípade ktorých sú nároky uvedené v stĺpci G, avšak nie sú uvedené v kmeňových národných účtoch. V kmeňových účtoch sa imputované príspevky odhadujú na základe poistno-matematických výpočtov. Iba v prípadoch, keď poistno-matematické výpočty nedosahujú dostatočnú úroveň spoľahlivosti, možno na odhad imputovaných dôchodkových príspevkov zamestnávateľov pre verejnú správu využiť ďalšie dva postupy:

1. na základe primeraného percentuálneho podielu miezd a platov vyplácaných súčasným zamestnancom alebo

2. vo výške rozdielu medzi súčasnými splatnými dávkami a skutočnými splatnými príspevkami (zamestnancov aj verejnej správy ako zamestnávateľa).

Položky doplnkových sociálnych príspevkov domácností a ďalších zmien nárokov sa uvádzajú na rovnakom základe ako v prípade súkromných schém.

17.140. Položka vypočítaná na rovnakom poistno-matematickom základe v súvislosti so sociálnym zabezpečením je uvedená v riadku 3 ako „ostatná (poistno-matematická) akumulácia nárokov na dôchodok vo fondoch sociálneho zabezpečenia“. Odlišuje sa teda od imputovaných sociálnych príspevkov zamestnávateľov.

17.141. Vzhľadom na to, že doplnková tabuľka poskytuje úplné rozdelenie zmien nárokov na dôchodok v priebehu účtovného obdobia, je potrebné zaviesť osobitný riadok určený pre prípad, keď skutočné sociálne príspevky do dôchodkového systému sociálneho zabezpečenia nie sú založené na poistno-matematickej metóde, a teda existuje imputovaný príspevok, za ktorý nezodpovedá žiadny zamestnávateľ. Takéto imputované transakcie systémov sociálneho zabezpečenia sú uvedené v riadku 3, ako ostatné poistnomatematické zvýšenie nárokov na dôchodok v dôchodkových systémoch sociálneho zabezpečenia. Položky v tomto riadku môžu byť kladné alebo záporné – záporné v prípade, keď je diskontná sadzba v prípade dôchodkového systému sociálneho zabezpečenia vyššia ako vnútorná miera výnosnosti systému. Vnútorná miera výnosnosti dôchodkového systému je diskontná sadzba, ktorou sa vyrovnáva súčasná hodnota uhradených skutočných príspevkov a diskontovaná hodnota nárokov na dôchodok nadobudnutých prostredníctvom týchto príspevkov. K záporným položkám dochádza napríklad vtedy, keď sa príspevky zvýšia nad požadovanú poistno-matematickú úroveň s cieľom financovať krátkodobý nedostatok hotovosti.

17.142. Riadok 3 nepredstavuje peňažné prevody z daňových príjmov, a ak tieto prevody nemajú vplyv na nároky na dôchodok, zaznamenával by sa na štandardných účtoch ako bežné transfery medzi jednotkami verejnej správy. V niektorých členských štátoch verejná správa uskutočňuje transfery do dôchodkových schém, ktoré nároky na dôchodok zvyšujú (napríklad keď sa transfery uskutočňujú za konkrétne sociálne skupiny, ktoré nemôžu prispievať priamo), čo by poukazovalo na to, že sumy by mali byť implicitne zahrnuté do tohto údaja v riadku vypočítaného prostredníctvom rozdielu.

17.143. Rozdiely zistené v účtovnom období medzi predpokladaným a skutočným rastom miezd (t. j. rastom miezd, ktorý pri modelovaní spadá medzi „praktické skúsenosti“ alebo „poistno-matematické vplyvy“) je potrebné zohľadniť v transakciách (imputovaných sociálnych príspevkoch zamestnávateľa), spoločne so všetkými ostatnými praktickými skúsenosťami.

17.144. Riadok 3 zachytáva všetky „praktické skúsenosti“ odpozorované v prípade dôchodkových systémov sociálneho zabezpečenia, kde sa pozorovaný výsledok dôchodkových modelových predpokladov (miera rastu miezd, miera inflácie a diskontná sadzba) v ktoromkoľvek roku líši od predpokladaných úrovní.

17.145. V riadku 4 sa uvádzajú dôchodkové dávky uhradené v priebehu účtovného obdobia. Výsledkom vyplatenia dôchodkových dávok je „vyrovnanie“ niektorých nárokov na dôchodok zahrnutých do počiatočného stavu v riadku 1.

17.146. Riadok 5 predstavuje zmeny nárokov na dôchodok z dôvodu príspevkov a dávok. Ide o sčítanie riadku 2 a riadku 3 mínus riadok 4. Táto bilančná položka nameraná na nefinančných účtoch sa rovná bilančnej položke nameranej na finančných účtoch.

17.147. Jednou z charakteristík meniaceho sa prostredia dôchodkov je stále častejšia možnosť využitia „prenosných dôchodkov“, ktoré umožňujú osobe meniacej zamestnanie prevod nárokov na dôchodok od bývalého zamestnávateľa k novému zamestnávateľovi. Keď k tomu dôjde, neovplyvní to nároky na dôchodok príslušnej domácnosti, ale dochádza k transakcii medzi dvoma dôchodkovými schémami, keďže nová schéma preberá záväzok pôvodnej schémy. Okrem toho dôjde v prípade niektorých aktív k protitransakcii, aby sa tieto záväzky kryli.

17.148. Ak verejná správa prevezme zodpovednosť za poskytnutie dôchodku zamestnancom jednotky, ktorá nepatrí k verejnej správe, prostredníctvom explicitnej transakcie, je potrebné všetky platby jednotky, ktorá nepatrí k verejnej správe, zaznamenávať ako predplatené sociálne príspevky (F.89). Tomuto typu úprav sa podrobnejšie venujú odseky 20.272.až 20.275.

17.149. Keď jedna jednotka prevezme zodpovednosť za nároky na dôchodok od druhej jednotky, v riadku 6 sa zaznamenávajú dve transakcie. Po prvé, ide o prevod nárokov na dôchodok z pôvodnej dôchodkovej schémy do novej dôchodkovej schémy. Po druhé, môže dôjsť k hotovostnému prevodu alebo prevodu iných finančných aktív s cieľom kompenzovať novú dôchodkovú schému. Je možné, že hodnota prevodu finančných aktív sa presne nerovná hodnote prevedených nárokov na dôchodok. V takomto prípade je potrebné uviesť tretiu položku v transakciách kapitálových transferov, aby sa správne odzrkadlili zmeny čistého majetku oboch dotknutých jednotiek.

17.150. V reakcii na demografické a iné faktory zamestnávatelia stále častejšie reformujú dôchodkové schémy, ktoré spravujú. Reformy môžu mať formu zmeny vzorca na výpočet dávok, zmeny veku odchodu do dôchodku alebo zmeny iných ustanovení schémy.

17.151. Iba uzákonené dôchodkové reformy vedú k zaznamenávaniu v národných účtoch, k zaznamenávaniu v odhadoch nárokov na dôchodok v roku uzákonenia a následne v sledovaných tokoch. Oznámenie zamestnávateľa o jeho úmysle uskutočniť dôchodkovú reformu nepredstavuje dostatočný základ na zavedenie účinkov reformy do údajov národných účtov.

17.152. V prípade niektorých reforiem sa zamestnávateľ môže rozhodnúť zachovať zákonné práva existujúcich účastníkov nedotknuté a zmenené ustanovenia uplatní iba na získanie dodatočných nárokov v budúcnosti. Na súčasné dôchodkové dávky to nemá bezprostredný vplyv. Vplyv by bol zreteľný pri budúcej výške dôchodkových dávok, v súlade so zásadou časového rozlišovania.

17.153. V niektorých prípadoch sa však zamestnávateľ rozhodne uskutočniť reformy, ktoré majú vplyv na časovo rozlíšené nároky existujúcich účastníkov; napríklad všeobecné zvýšenie veku odchodu do dôchodku pre všetkých účastníkov. Takéto typy reforiem menia stav nárokov na dôchodok v priebehu roku, v ktorom sú uzákonené. Tento účinok sa musí zaznamenávať ako tok. Môže byť značný, keďže ovplyvňuje súčasné a budúce nároky na dôchodok.

17.154. Zmeny nárokov na dôchodok sa zaznamenávajú ako transakcie takto:

a) ak sú nároky dôchodkovej schémy zahrnuté do kmeňových národných účtov a zamestnávateľ súhlasí so zmenou podmienok nárokov na dôchodok prostredníctvom rokovania s dotknutým zamestnancom, táto zmena sa zaznamenáva ako transakcia v kmeňových národných účtoch (do imputovaných sociálnych príspevkov zamestnávateľa);

b) ak sa nároky dôchodkovej schémy nezaznamenávajú v kmeňových národných účtoch a zamestnávateľ súhlasí so zmenou podmienok nárokov na dôchodok prostredníctvom rokovania s dotknutými zamestnancami, táto zmena sa zaznamenáva ako transakcia v doplnkovej tabuľke;

c) ak v prípade sociálneho zabezpečenia parlamentné orgány schvália zmeny nárokov na dôchodok, zaznamenáva sa to do doplnkovej j tabuľky, ako keby išlo o výsledok rokovania.

17.155. Zmeny nárokov na dôchodok uložené bez rokovania sa zaznamenajú ako ostatné zmeny objemu aktív.

17.156. Zmeny časovo rozlíšených nárokov na základe minulej služby sa zaznamenávajú ako kapitálové transfery.

17.157. Riadok 7 ukazuje vplyv reforiem štruktúr dôchodkových schém na nároky týkajúce sa minulej služby.

Zmeny nárokov na dôchodok z dôvodu ostatných ekonomických tokov

17.158. Riadky 8 a 9 zodpovedajú ostatným tokom ako sú precenenie a ostatné zmeny objemu súvisiace s dôchodkovými schémami v rámci sociálneho poistenia. V tabuľke 17.7 sa znázorňujú ostatné toky, rozdelené na precenenia a ostatné zmeny objemu.

17.159. Precenenia sú spôsobené zmenami kľúčových modelových predpokladov v poistno-matematických výpočtoch. Tieto predpoklady sa týkajú diskontnej sadzby, mzdovej sadzby a miery inflácie. Ak ich nie je možné určiť oddelene, berú sa do úvahy aj praktické skúsenosti. Ostatné zmeny poistno-matematických odhadov sa s väčšou pravdepodobnosťou budú zaznamenávať ako ostatné zmeny objemu aktív. Účinky cenových zmien v dôsledku investovania nárokov sa zaznamenávajú ako precenenia, ktoré sa objavia na účte precenenia.

17.160. V prípade, že sa zmenia demografické predpoklady používané v poistno-matematických výpočtoch, zaznamenajú sa ako ostatné zmeny objemu aktív.

Tabuľka 17.7 – Ostatné toky ako precenenia a ostatné zmeny objemu aktív

Precenenia
Zmeny predpokladanej diskontnej sadzby
Zmeny predpokladaného vývoja miezd
Zmeny predpokladaného vývoja cien
Ostatné zmeny objemu aktív
Zmeny demografických predpokladov
Ostatné zmeny

Súvisiace ukazovatele

17.161. Finančné služby poskytované všetkými dôchodkovými schémami sa zaznamenávajú ako služby zaplatené účastníkmi systému a náklady dôchodkových schém sa tak nezaznamenávajú ako medzispotreba zamestnávateľa, ktorý schému prevádzkuje. V tabuľke 17.1 sa teda znázorňujú finančné služby oddelene od sociálnych príspevkov. Prezentácia finančných služieb týmto spôsobom znamená, že údaje uvedené ako príspevky, ktoré dostali zamestnanci od svojich zamestnávateľov, presne zodpovedajú podielu príspevkov, ktorý zamestnanci zaplatili do dôchodkového systému. Okrem toho nie je potrebné uvádzať, ktorý prvok sociálnych príspevkov pokrýva poplatok za službu. V prípade príspevkovo definovanej schémy ide o doplnkové príspevky domácností, ktoré pokrývajú poplatky za služby, a v prípade dávkovo definovanej schémy ide buď o príspevky zamestnávateľov, alebo o príspevky domácností na tento účel.

Vzhľadom na to, že v prípade všetkých dôchodkových schém zamestnávateľov sa zaznamenáva produkcia spotrebovávaná účastníkmi schémy, riadok 11 uvádza produkciu podľa typu schémy.

Tabuľka 17.1 – Nároky na dôchodok a ich zmeny

<table>
<tr><td rowspan="3"></td><td rowspan="2">Príspevky
(skutočné, imputované)
(z toho: dôchodky z majetku) (riadky 2 a 3)</td><td>Dôchodkové dávky (riadok 4)</td><td rowspan="3"></td></tr>
<tr><td>Finančné služby</td></tr>
<tr><td>Ostatné toky
(precenenia, ostatné zmeny objemu) (riadky 8 a 9)</td><td>Zmena nárokov na dôchodok (z dôvodu transakcií a ostatných ekonomických tokov)</td></tr>
<tr><td>Nároky na dôchodok na začiatku obdobia (riadok 1)</td><td colspan="2"></td><td>Nároky na dôchodok na konci obdobia (riadok 10)</td></tr>
<tr><td>Stav v t_0</td><td colspan="2">Transakcie a ostatné toky medzi t_0 a t_1</td><td>Stav v t_1</td></tr>
</table>

Tento diagram je čisto ilustračný a veľkosti jednotlivých rámčekov netreba prikladať osobitný význam.

Poistno-matematické predpoklady

Časovo rozlíšené nároky

17.162. Nároky na dôchodok sa v národných účtoch merajú na hrubom základe. Pri výpočte akéhokoľvek typu čistých nárokov sa nezohľadňujú žiadne aktíva alebo akumulované sociálne príspevky. Pokryté sú iba nároky na dôchodok, ktoré vznikli na základe súčasných alebo budúcich dôchodkových dávok.

17.163. Pojem časovo rozlíšeného záväzku je vhodný na účely národných účtov. Jeho súčasťou je súčasná hodnota nárokov na dôchodok vyplývajúca z už nadobudnutých dôchodkových práv. Pokrýva napríklad nároky na dôchodok nadobudnuté súčasnými zamestnancami vrátane odložených nárokov na dôchodok a zostávajúcich nárokov na dôchodok súčasných dôchodcov.

17.164. Tak, ako v prípade všetkých údajov národných účtov, údaje sa merajú *ex post*, pretože obsahujú iba bežné hodnoty nárokov, ktoré vznikajú na základe dôchodkových práv nadobudnutých k dátumu súvahy. Metóda je založená na pozorovateľných minulých udalostiach a transakciách, ako je účasť na dôchodkovom systéme a zaplatené príspevky. Takéto merania *ex post* však takisto závisia od niekoľkých predpokladov formulovaných počas procesu modelovania. Uskutočňujú sa odhady pravdepodobnosti úmrtia alebo invalidity súčasných prispievateľov pred dosiahnutím veku odchodu do dôchodku. Tieto merania takisto odzrkadľujú budúce zmeny platobných tokov z dôvodu uzákonenia právnych predpisov pred rokom, pre ktorý sa nároky na dôchodok vypočítavajú. A nakoniec si táto metóda vyžaduje určité významné predpoklady o budúcom vývoji, najmä pokiaľ ide o diskontnú sadzbu týkajúcu sa budúceho vyplácania dôchodkov.

Diskontná sadzba

17.165. Diskontná sadzba uplatňovaná na odhady budúcich dôchodkových dávok v prípade časovo rozlíšených nárokov je jedným z najdôležitejších predpokladov, ktoré treba stanoviť pri modelovaní dôchodkových schém, keďže jej celkový vplyv kumulovaný za mnoho desaťročí môže byť obrovský. Diskontná sadzba vybraného prístupu sa môže časom zmeniť, čo by viedlo k preceneniu na účtoch.

17.166. Diskontnú sadzbu možno vnímať ako ekvivalent očakávanej bezrizikovej výnosnosti aktív, ktoré má v držbe dôchodková schéma. V prípade nárokov na dôchodok splatných v budúcnosti možno diskontnú sadzbu vnímať aj ako kapitálové náklady v tom zmysle, že budúce platby musia byť financované verejnou správou prostredníctvom obvyklých zdrojov:

a) čistej akvizície záväzkov, akými sú pôžičky a dlhové cenné papiere;

b) čistého predaja aktív a

c) príjmov verejnej správy.

Diskontnú sadzbu možno odvodiť z týchto nákladov na financovanie.

17.167. Diskontná sadzba by mala byť bezrizikovou sadzbou. Ďalej sú uvedené niektoré kritériá na určenie vhodných sadzieb. Primeranú referenčnú hodnotu poskytuje diskontná sadzba vysoko kvalitných štátnych a podnikových dlhopisov, napríklad dlhopisov s ratingom „AAA“. Výnos vysoko kvalitných podnikových dlhopisov sa použije iba v prípade rozsiahlych trhov. Zostatková splatnosť týchto dlhopisov by mala zodpovedať nárokom na dôchodok. Odporúča sa použiť diskontnú sadzbu založenú na dlhodobej splatnosti, t. j. 10 rokov a viac. Na dosiahnutie plynulého časového radu diskontnej sadzby možno uplatniť priemernú hodnotu diskontnej sadzby za niekoľko rokov v závislosti od dĺžky ekonomického cyklu. Predpoklad týkajúci sa diskontnej sadzby a budúceho vývoja miezd by mal byť konzistentný. Od členských štátov sa vyžaduje, aby poskytli údaje preukazujúce platnosť diskontnej sadzby použitej na nároky na dôchodok, a to vzhľadom na rôzne uvedené kritériá.

17.168. Rovnaká diskontná sadzba sa musí použiť v prípade všetkých dôchodkových schém, v ktorých je manažérom verejná správa (vrátane dôchodkových systémov sociálneho zabezpečenia), a to nezávisle od úrovne verejnej správy, keďže želaný výsledok by sa mal približovať k bezrizikovému výnosu.

Rast miezd

17.169. Dávkovo definované dôchodkové schémy často na platy účastníkov, či už ide o konečné platy, priemer za niekoľko rokov alebo celoživotný zárobok, uplatňujú vzorec na určenie výšky dôchodku. Dôchodky, ktoré sú nakoniec vyplatené, ovplyvňuje priemerný rast platov účastníkov, najmä prostredníctvom povýšenia a kariérneho postupu.

17.170. Je preto vhodné zvážiť, aké sú predpoklady budúceho vývoja miezd. Predpokladaný dlhodobý vývoj miezd by mal zodpovedať zistenej diskontnej sadzbe. Obidve premenné z dlhodobého hľadiska spolu súvisia.

17.171. Účtovníci používajú dve poistno-matematické metódy na meranie vplyvu rastu miezd. Metóda časovo rozlíšených záväzných dávok (accrued benefit obligation, ďalej len „ABO“) zaznamenáva iba časovo rozlíšené dávky. Predstavuje sumu, ktorú by si zamestnanec odniesol, ak by svoj podnik nasledujúci deň opustil a môže byť základom na posúdenie čistého majetku osoby napríklad v prípade vyrovnania sa pri rozvode.

17.172. Metóda odhadovaných záväzných dávok (projected benefit obligation, ďalej len „PBO“) je opatrnejším spôsobom merania pravdepodobnej konečnej úrovne nároku. V prípade jednotlivca metóda PBO poskytuje odhady, koľkokrát bude osoba v budúcnosti pravdepodobne povýšená, a podľa toho sa vypočítava jej konečný plat. Ak potom jednotlivec v skutočnosti odpracuje 20 rokov namiesto očakávaných 40, vydelí sa konečný plat dvoma a vypočíta sa dôchodkový nárok osoby, akoby išlo o aktuálny plat. Keď sa ABO osoby zvyšuje na základe povýšení, PBO v čase neustále narastá. PBO danej osoby je vždy vyššia ako ABO až do momentu odchodu do dôchodku, keď sa ABO vyrovná PBO.

17.173. Vplyv zvýšenia mzdy sa musí odraziť v transakciách, pretože zvýšenie mzdy je vedomým ekonomickým rozhodnutím zamestnávateľa. Okrem toho ponímanie ABO a PBO vedie z dlhodobého hľadiska k zaznamenávaniu rovnakých transakcií, hoci načasovanie uvedených transakcií sa líši v závislosti od demografických charakteristík systému.

17.174. Zmeny predpokladov týkajúcich sa budúcich zmien miezd, ku ktorým obvykle dochádza raz za niekoľko rokov v nadväznosti na všeobecné preskúmanie dôchodkových modelových predpokladov alebo z dôvodu významnej reštrukturalizácie pracovnej sily, sa zaznamenávajú ako ostatné toky (precenenia).

17.175. Pri uplatňovaní metód ABO a PBO možno v praxi vidieť niekoľko variantov v závislosti od toho, ako sa zaobchádza s účinkami cien a miezd.

17.176. Jedným dôležitým faktorom je zaobchádzanie s opatreniami týkajúcimi sa indexácie dôchodkov, keď sa dôchodok, ktorý sa má vyplatiť, bude zvyšovať v súlade s rastom nominálnej mzdy po odchode do dôchodku.

17.177. Vzhľadom na význam účinkov týkajúcich sa miezd sa odporúča, aby výber prístupu ABO alebo PBO vychádzal zo základného vzorca na výpočet dávok v rámci dôchodkovej schémy. Keď tento vzorec implicitne alebo explicitne zahŕňa faktor rastu miezd (pred odchodom do dôchodku alebo po ňom), používa sa prístup PBO. Keď sa takýto faktor nezahŕňa, používa sa prístup ABO.

Demografické predpoklady

17.178. Budúce vyplácanie dôchodkov podlieha demografickým účinkom, pokiaľ ide o vyváženosť účastníkov z hľadiska veku a pohlavia a o dĺžku ich života. Na modelovanie dôchodkových schém a schém životného poistenia sa často používajú demografické tabuľky.

17.179. V prípade dôchodkových schém súvisiacich so zamestnaním je účasť dobre definovaná, a preto by dané údaje mali byť k dispozícii. V prípade systémov sociálneho zabezpečenia sa vychádza zo všeobecných údajov o obyvateľstve, ak nie sú k dispozícii konkrétne údaje o účasti na sociálnom zabezpečení.

17.180. Pri používaní tabuliek dĺžky života, ktoré sú známe aj ako tabuľky úmrtnosti, sa uprednostňujú tabuľky rozlíšené podľa pohlavia a skupín zamestnancov. Skupina účastníkov poberajúcich invalidný dôchodok by sa mala modelovať podľa možnosti s odlišnými predpokladmi dĺžky života.

17.181. Predpoklady týkajúce sa dĺžky života by mali zahŕňať postupné predlžovanie dĺžky života.

17.182. Modelovanie dôchodkových schém môže zahŕňať využitie iných demografických predpokladov ako dĺžky života, napríklad mieru budúcej plodnosti, mieru zapojenia do práce alebo mieru migrácie v prípade, keď je vzorec na výpočet dôchodkových dávok alebo vzorec indexácie založený na „miere závislosti“ alebo inom podobnom prístupe.

17.183. V prípade, že predčasný odchod do dôchodku je v rámci systému z poistno-matematického hľadiska neutrálny, modelovania sa to nedotkne. Predčasné odchody do dôchodku, ktoré nie sú z poistno-matematického hľadiska neutrálne, modelovanie ovplyvňujú a vyskytujú sa často, keďže sa pri predčasnom odchode do dôchodku obvykle uplatňujú odlišné úrokové sadzby. Preto je zodpovedajúce modelovanie správania týkajúceho sa predčasného odchodu do dôchodku dôležité, najmä keď sa prostredníctvom reformy zvýši vek budúceho odchodu do dôchodku.

KAPITOLA 18

ÚČTY ZAHRANIČIA

ÚVOD

18.01. V účtoch rezidentských inštitucionálnych sektorov sa vykazuje ekonomická činnosť: produkcia; tvorba, rozdelenie a prerozdelenie dôchodkov; spotreba a akumulácia aktív a pasív. V týchto účtoch sa zachytávajú transakcie medzi rezidentskými jednotkami a transakcie rezidentských jednotiek s nerezidentskými, ktoré tvoria zahraničie.

18.02. ESA je uzavretý systém, v ktorom sa obe strany každej transakcie zaznamenávajú na účtoch ako použitie a ako zdroje. Rezidentským jednotkám to umožňuje zostaviť konzistentný súbor účtov a všetky ekonomické činnosti každej inštitucionálnej jednotky sú zahrnuté do postupnosti účtov. Toto neplatí pre nerezidentské jednotky. Nerezidentské jednotky je možné pozorovať len prostredníctvom merania ich interakcií s rezidentskými jednotkami ekonomiky, a preto je možné zaznamenávať len ich transakcie s rezidentskými jednotkami. Uskutočňuje sa to vytvorením sektora s názvom sektor „zahraničia" a zostavením osobitného súboru účtov s obmedzenými položkami, pri ktorých sa v prípade nerezidentských jednotiek vykazujú len transakcie s rezidentskými jednotkami.

18.03. Postupnosť účtov sektoru zahraničia je takáto:

a) účet výrobkov a služieb zahraničia (V.I) zahŕňajúci dovoz a vývoz výrobkov a služieb;

b) účet prvotných a druhotných dôchodkov zahraničia (V.II) zahŕňajúci odmeny zamestnancov, dôchodky z majetku a investičné dôchodky a bežné transfery, ako sú osobné transfery (vrátane remitencií pracovníkov) a medzinárodná pomoc;

c) účty akumulácie zahraničia (V.III), ktoré sa skladajú:

1. z kapitálového účtu (V.III.1) znázorňujúceho kapitálové transfery a nadobudnutie mínus úbytok nefinančných neprodukovaných aktív;

2. z finančného účtu (V.III.2) znázorňujúceho transakcie finančných aktív a pasív;

3. z účtu ostatných zmien objemu aktív (V.III.3.1) znázorňujúceho konfiškáciu bez náhrady atď.;

4. z účtu precenenia (V.III.3.2) znázorňujúceho nominálne zisky a straty na majetku;

d) účet aktív a pasív zahraničia (V.IV) predstavuje počiatočnú a konečnú súvahu a zmeny hodnoty týchto aktív a pasív medzi počiatočnou a konečnou súvahou.

Celá postupnosť je uvedená v kapitole 8 a čísla účtov v zátvorkách vyššie odkazujú na čísla účtov v uvedenej kapitole.

18.04. Keďže účty sa zostavujú z hľadiska sektora zahraničia, dovoz do domácej ekonomiky je znázornený ako zdroje a vývoz z domácej ekonomiky ako použitie na účte výrobkov a služieb zahraničia. Analogická obrátená situácia sa vyskytuje na všetkých účtoch zahraničia. Ak je saldo kladné, znamená to prebytok pre zahraničie a deficit pre celú domácu ekonomiku. Podobne, záporné saldo znamená deficit pre zahraničie a prebytok pre domácu ekonomiku. Finančné aktívum zahraničia predstavuje pasívum pre domácu ekonomiku a pasívum zahraničia je aktívom domácej ekonomiky.

18.05. Štandardný rámec štatistiky transakcií a stavov medzi ekonomikou a zahraničím je stanovený v Manuáli o platobnej bilancii a medzinárodnej investičnej pozícii 2008 (šieste vydanie) (BPM6) [1]. Tento manuál je harmonizovaný so systémom národných účtov 2008, ale sú v ňom stanovené interakcie medzi domácou ekonomikou a zahraničím v súbore účtov a súvah, ktoré predstavujú informácie odlišným spôsobom. V tejto kapitole sa stanovujú účty zahraničia ESA 2010 a uvádza sa, ako súvisia s medzinárodnými účtami BPM6.

[1] Medzinárodný menový fond, Manuál o platobnej bilancii a medzinárodnej investičnej pozícii, šieste vydanie (BPM6), 2009, ISBN 978-1-58906-812-4 (dostupné na: http://www.imf.org).

EKONOMICKÉ ÚZEMIE

18.06. Najbežnejšie používaný koncept ekonomického územia zodpovedá oblasti pod účinnou ekonomickou kontrolou jedinej vlády. Môžu sa však používať aj menové alebo hospodárske únie, regióny, alebo svet ako celok, pretože aj na tie sa môže zameriavať makroekonomická politika alebo analýza. Úplná definícia je uvedená v kapitole 2 (odseky 2.04 až 2.06)

18.07. S cieľom určiť, či subjekt je rezidentom na danom ekonomickom území, musí sa stanoviť:

1. či subjekt spĺňa podmienky, aby bol považovaný za inštitucionálnu jednotku, a ak áno,

2. či subjekt spĺňa aj kritériá stanovené v kapitole 2 na určenie príslušnosti k ekonomickému územiu.

Príslušnosť k ekonomickému územiu

18.08. Sídlom každej inštitucionálnej jednotky je ekonomické územie, s ktorým má najsilnejšie spojenie, vyjadrené ako centrum hlavného ekonomického záujmu tejto jednotky. Pojmy sú rovnaké v ESA, SNA 2008 a BPM6. Zavedenie pojmu „centrum hlavného ekonomického záujmu" neznamená, že subjekty s podstatnou činnosťou na dvoch alebo viacerých územiach už nemusia byť rozdelené (pozri odsek 18.12) alebo že inštitucionálne jednotky bez významnej fyzickej prítomnosti sa nemusia brať do úvahy (pozri odseky 18.10 a 18.15). Koncept príslušnosti k ekonomickému územiu všeobecne a konkrétne pre domácnosti, podniky a iné subjekty je opísaný v plnom rozsahu v kapitole 2.

INŠTITUCIONÁLNE JEDNOTKY

18.09. Pojem „inštitucionálna jednotka" je rovnaký v ESA, SNA 2008 a BPM6. Všeobecná definícia je uvedená v kapitole 2 odsekoch 2.12 až 2.16. Z dôvodu zamerania na národnú ekonomiku existuje osobitné posudzovanie jednotiek v cezhraničných situáciách. V niektorých prípadoch sú právnické subjekty spojené do jednej inštitucionálnej jednotky, ak majú sídlo v tej istej ekonomike, ale nie sú spojené, ak sú rezidentmi v rôznych ekonomikách. Podobne sa môže jeden právny subjekt rozdeliť, ak vyvíja podstatnú činnosť v dvoch alebo viacerých ekonomikách. V dôsledku tohto spôsobu zaobchádzania je príslušnosť k ekonomickému územiu dotknutých jednotiek jednoznačnejšia a posilňuje sa koncept ekonomického územia.

18.10. Korporácie a vlády zvyčajne používajú subjekty špeciálneho určenia (SPE) na získanie finančných prostriedkov. V prípade, že SPE je rezidentom v rovnakej ekonomike ako materská spoločnosť, spôsob zaobchádzania je priamy. SPE zvyčajne nemajú žiadne atribúty, z dôvodu ktorých by išlo o oddelený subjekt od materskej spoločnosti, a aktíva a pasíva, ktoré vzniknú SPE, sa budú znázorňovať na účtoch materskej korporácie. V prípade, že SPE nie sú rezidentmi, kritériá na určenie príslušnosti k ekonomickému územiu pre sektor zahraničia vyžadujú, aby boli uznané za samostatné subjekty. V tomto prípade sa všetky aktíva a pasíva, ktoré vznikli SPE, znázorňujú v sektore zahraničia, nie v sektore domácej ekonomiky. Spôsob zachytenia nerezidentských SPE patriacich verejnej správe je definovaný v odseku 2.14.

18.11. Všetci členovia domácnosti musia byť rezidentmi rovnakej ekonomiky. Ak je osoba rezidentom inej ekonomiky ako ostatní členovia domácnosti, táto osoba sa nepovažuje za člena uvedenej domácnosti, hoci sa môžu spoločne deliť o príjmy a výdavky alebo spoločne držať aktíva.

POBOČKY AKO POJEM POUŽÍVANÝ NA MEDZINÁRODNÝCH ÚČTOCH PLATOBNEJ BILANCIE

18.12. Pobočka je podnikom nezapísaným v obchodnom registri, ktorý patrí nerezidentskej jednotke známej ako materská spoločnosť. Považuje sa za rezidentskú kvázikorporáciu na území, na ktorom sa nachádza. Identifikácia pobočiek ako samostatných inštitucionálnych jednotiek si vyžaduje známky podstatnej činnosti, ktorú možno oddeliť od zvyšku subjektu. Pobočka je uznaná v týchto prípadoch:

a) buď za pobočku existuje kompletný súbor účtov vrátane súvahy, alebo

b) je z ekonomického a právneho hľadiska možné a zmysluplné tieto účty zostaviť, ak sa to vyžaduje. Dostupnosť samostatných záznamov naznačuje, že existuje skutočná jednotka a je teda praktické vypracovať štatistiky.

Okrem toho je pravdepodobne prítomný jeden alebo viacero z týchto faktorov:

a) Pobočka uskutočňuje alebo plánuje uskutočniť produkciu vo významnom rozsahu a táto produkcia sa nachádza na inom území, než je územie jej ústredia, počas jedného roka alebo dlhšie:

1. ak výrobný proces zahŕňa fyzickú prítomnosť, činnosti by sa mali fyzicky vykonávať na danom území;

2. ak výroba nezahŕňa fyzickú prítomnosť, ako napríklad niektoré prípady z oblasti bankovníctva, poisťovníctva, ostatných finančných služieb, vlastníctva patentov, obchodných známok alebo autorských práv, merchantingu a „virtuálnej výroby“, potom by sa činnosti mali uznať za prebiehajúce na danom území na základe zapísania do obchodného registra alebo právne stanoveného miesta konania týchto činností na danom území.

b) Pobočka sa považuje za podliehajúcu prípadnému systému dane z príjmu, v tej ekonomike, v ktorej sa nachádza, hoci môže byť oslobodená od dane.

18.13. Identifikácia pobočiek má vplyv na štatistické vykazovanie týkajúce sa materskej spoločnosti aj pobočky. Činnosti pobočky sú vylúčené z činností inštitucionálnej jednotky jej ústredia a vymedzenie materskej spoločnosti a pobočky sa musí uskutočniť konzistentné v oboch dotknutých ekonomikách. Pobočka môže byť identifikovaná v prípade stavebných projektov alebo mobilných činností, ako je doprava, rybolov alebo poradenstvo. Ak však nie sú činnosti dostatočne významné na identifikáciu pobočky, posudzujú sa ako vývoz výrobkov alebo služieb z ústredia.

18.14. V niektorých prípadoch predbežné činnosti súvisiace s budúcim projektom priamych investícií pred registráciou predstavujú dostatočný dôkaz o zakladaní sídla, v dôsledku čoho je založená kvázikorporácia. Napríklad povolenia a súdne výdavky na projekt sú vykázané tak, akoby vznikli kvázikorporácii a sú súčasťou tokov priamych investícií do tejto jednotky, a nie ako predaje povolení nerezidentom alebo vývoz služieb do ústredia.

FIKTÍVNE REZIDENTSKÉ JEDNOTKY

18.15. V prípade, že pôda nachádzajúca sa na území je vo vlastníctve nerezidentskej jednotky, na štatistické účely sa ako vlastník pozemku identifikuje fiktívna jednotka, ktorá sa posudzuje ako rezident. Táto fiktívna rezidentská jednotka je kvázikorporácia. Tento spôsob posudzovania fiktívnych jednotiek ako rezidentov sa uplatňuje aj na súvisiace budovy, stavby a iné zlepšenia kvality daného pozemku, prenájom pôdy na dlhé obdobia a vlastníctvo iných prírodných zdrojov ako pôda. V dôsledku takéhoto posudzovania je nerezident vlastníkom fiktívnej rezidentskej jednotky namiesto priameho vlastnenia pôdy, takže existuje majetkový záväzok voči nerezidentovi, ale pôda a iné prírodné zdroje sú vždy aktívami ekonomiky, v ktorej sa nachádzajú. Fiktívna rezidentská jednotka zvyčajne dodáva služby svojmu vlastníkovi, napríklad ubytovanie v prípade dovolenkových domov.

18.16. Všeobecne platí, že ak nerezidentská jednotka má v dlhodobom prenájme nehnuteľné aktívum, akým je budova, súvisí to s výrobnou činnosťou v ekonomike, v ktorej sa nachádza. Ak z nejakého dôvodu neexistuje súvisiaca výrobná činnosť, fiktívna rezidentská jednotka sa vytvára aj na pokrytie takéhoto prenájmu. Preto sa nerezidentská jednotka posudzuje tak, akoby vlastnila fiktívnu rezidentskú jednotku a nie budovu, ktorá je majetkom ekonomiky, v ktorej sa nachádza.

PODNIKY PÔSOBIACE NA VIACERÝCH ÚZEMIACH

18.17. Niektoré podniky vykonávajú homogénnu činnosť na viac ako jednom ekonomickom území, zvyčajne pri cezhraničných činnostiach, ako sú letecké spoločnosti, linky námornej dopravy, hydroelektrické sústavy na hraničných riekach, potrubia, mosty, tunely a podmorské káble. Pokiaľ subjekt nie je prevádzkovaný ako jediná prevádzka bez oddelených účtov alebo rozhodovania pre každé územie, v ktorom pôsobí, je potrebné vymedziť samostatné pobočky. V takých prípadoch je z dôvodu ústredného zamerania na údaje pre každú národnú ekonomiku potrebné rozdeliť činnosti medzi jednotlivé ekonomiky. Činnosti sú potom úmerne rozdelené podľa vhodného ukazovateľa špecifického pre podnik vyjadrujúceho podiely činností pre každé územie. Posudzovanie podľa úmerného rozdelenia sa môže použiť aj v prípade podnikov v oblastiach podliehajúcich spoločnej správe dvoch alebo viacerých verejných správ.

GEOGRAFICKÉ ČLENENIE

18.18. Na účely zostavenia účtov Európskej únie sa sektor zahraničia (S.2) ďalej delí na:

a) členské štáty a inštitúcie a orgány Európskej únie (S.21):

1. členské štáty Európskej únie (S.211):

i) členské štáty eurozóny (S.2111);

ii) členské štáty mimo eurozóny (S.2112);

2. inštitúcie a orgány Európskej únie (S.212):

i) Európska centrálna banka (ECB) (S.2121);

ii) európske inštitúcie a orgány okrem ECB (S.2122);

b) krajiny a medzinárodné organizácie, ktoré nie sú rezidentmi v Európskej únii (S.22).

18.19. Na účely zostavenia účtov eurozóny sa vyššie uvedené subsektory môžu zoskupiť takto:

Členské štáty eurozóny a Európska centrálna banka
(S.2I = S.2111 + S.2121).

Krajiny a medzinárodné organizácie, ktoré nie sú rezidentmi v eurozóne
(S.2X = S.2112 + S.2122 + S.22).

Opis európskych účtov je uvedený v kapitole 19.

MEDZINÁRODNÉ ÚČTY PLATOBNEJ BILANCIE

18.20. Národné účty sú odlišné od medzinárodných účtov uvedených v BPM6. Medzinárodné účty vykazujú transakcie medzi domácou ekonomikou a zahraničnou ekonomikou z hľadiska domácej ekonomiky. Dovoz sa preto vykazuje ako použitie (debet) a vývoz ako zdroje (kredit).

Súhrnná podoba medzinárodných účtov podľa BPM6 je uvedená v tabuľke 18.1.

18.21. Druhý zásadný rozdiel medzi medzinárodnými účtami platobnej bilancie a sektorom zahraničia v ESA je používanie funkčných kategórií v medzinárodných účtoch namiesto nástrojov v klasifikáciách finančných transakcií v ESA. Táto problematika je podrobnejšie opísaná v odsekoch 18.57 a 18.58.

BILANČNÉ POLOŽKY NA BEŽNÝCH ÚČTOCH MEDZINÁRODNÝCH ÚČTOV

18.22. Štruktúra bilančných položiek v platobnej bilancii sa istým spôsobom odlišuje od štruktúry v národných účtoch, v tom zmysle, že každý účet v medzinárodných účtoch má svoju bilančnú položku a ďalšiu položku, ktorá sa prenáša na ďalší účet. Na ilustráciu, účet prvotných dôchodkov má svoju vlastnú bilančnú položku (saldo prvotných dôchodkov) a kumulatívne saldo (saldo výrobkov služieb a prvotných dôchodkov). Saldo prvotných dôchodkov zahraničia zodpovedá saldu prvotných dôchodkov a je položkou, ktorá sa započítava do HND. Saldo bežných transakcií so zahraničím zodpovedá úsporám zahraničia voči domácej ekonomike. Bilančné položky v štruktúre účtov BPM6 sú uvedené v tabuľke 18.1.

Tabuľka 18.1 – Účty medzinárodných tokov platobnej bilancie

Platobná bilancia			
Bežné účty	Inkasá	Platby	Saldo
Účet výrobkov a služieb			
Výrobky	462	392	70
Služby	78	107	– 29
Výrobky a služby	540	499	41
Účet prvotných dôchodkov			
Odmeny zamestnancov	6	2	
Úroky	13	21	
Rozdelené dôchodky korporácií	36	17	
Reinvestovaný zisk	14	0	
Prvotné dôchodky	69	40	29
Výrobky, služby a prvotné dôchodky	609	539	70

Platobná bilancia			
Účet druhotných dôchodkov	Inkasá	Platby	Saldo
Dane z dôchodkov, majetku	1	0	
Čisté poistné neživotného poistenia	2	11	
Nároky z neživotného poistenia	12	3	
Bežné medzinárodné transfery	1	31	
Rôzne bežné transfery	1	10	
Druhotné dôchodky	17	55	– 38
Saldo bežného účtu			32

Kapitálový účet

Nadobudnutie/úbytok neprodukovaných aktív	0		
Kapitálové transfery	1	– 4	
Saldo kapitálového účtu			– 3
Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)			29
Finančný účet (podľa funkčnej kategórie)	Zmena aktív	Zmena pasív	Saldo
Priame investície	– 4	8	
Portfóliové investície	17	7	
Finančné deriváty atď.	3	0	
Ostatné investície	42	22	
Rezervné aktíva	8	—	
Zmeny aktív/pasív spolu	66	37	
Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–) (finančné)			29
Čisté chyby a omyly			0

ÚČTY SEKTORA ZAHRANIČIA A ICH VZŤAH K MEDZINÁRODNÝM ÚČTOM PLATOBNEJ BILANCIE

Účet výrobkov a služieb zahraničia

18.23. Účet výrobkov a služieb sa skladá len z dovozu a vývozu výrobkov a služieb, pretože toto sú jediné transakcie s výrobkami a službami s cezhraničným rozmerom. Výrobky a služby sa zaznamenávajú, keď dôjde k zmene ekonomického vlastníctva z jednotky v jednej ekonomike na jednotku v inej krajine. Hoci pri zmene vlastníctva zvyčajne dochádza k fyzickému pohybu výrobkov, nemusí to tak byť vždy. V prípade merchantingu môžu výrobky zmeniť majiteľa bez toho, aby boli premiestnené, pokiaľ nie sú ďalej predané tretej strane.

V tabuľkách 18.2 a 18.3 je znázornené, ako sa zaznamenávajú prvotné a druhotné dôchodky v ESA a BPM6.

Tabuľka 18.2 – Účet výrobkov a služieb zahraničia (ESA V.1)

Použitie			Zdroje		
P.6	Vývoz výrobkov a služieb	540	P.7	Dovoz výrobkov a služieb	499
P.61	Vývoz výrobkov	462	P.71	Dovoz výrobkov	392
P.62	Vývoz služieb	78	P.72	Dovoz služieb	107
B.11	Saldo vývozu a dovozu výrobkov a služieb	– 41			

Tabuľka 18.3 – Účet výrobkov a služieb BPM6

Bežné účty	Inkasá	Platby	Saldo
Účet výrobkov a služieb			
Výrobky	462	392	70
Služby	78	107	– 29
Výrobky a služby	540	499	41

18.24. Výrobky, v prípade ktorých sa mení umiestnenie z jednej ekonomiky do druhej, ale nemení sa ekonomické vlastníctvo, sa v dovoze a vývoze neobjavujú. Preto výrobky zaslané do zahraničia na spracovanie alebo vrátené po spracovaní sa nevykazujú ako dovoz a vývoz výrobkov; vykazuje sa len poplatok dohodnutý za spracovanie ako služba.

18.25. Platobná bilancia kladie dôraz na rozlíšenie medzi výrobkami a službami. Toto rozlíšenie odzrkadľuje záujmy týkajúce sa politík, pretože existujú samostatné medzinárodné zmluvy vzťahujúce sa na výrobky a služby. Odzrkadľuje tiež otázky týkajúce sa údajov v tom zmysle, že údaje o výrobkoch sa zvyčajne získavajú z colných zdrojov, zatiaľ čo údaje o službách sa zvyčajne získavajú zo záznamov alebo prieskumov platieb.

18.26. Hlavným zdrojom údajov o výrobkoch je medzinárodná štatistika obchodu s výrobkami. Medzinárodné normy sú uvedené v medzinárodnej štatistike obchodu s výrobkami: Pojmy a definície rev. 2 ([1]) (IMTS) OSN. V BPM6 sú vymedzené niektoré možné zdroje rozdielu medzi hodnotou výrobkov zaznamenaných v štatistike obchodu s výrobkami a v platobnej bilancii. Zároveň odporúča štandardnú tabuľku zosúladenia, aby sa umožnilo používateľom pochopiť takéto rozdiely. Jedným z hlavných zdrojov rozdielnosti je, že normy IMTS používajú v prípade dovozu oceňovanie CIF (náklady, poistenie a prepravné), zatiaľ čo platobná bilancia využíva v prípade vývozu aj dovozu jednotné ocenenie FOB (hodnota na colnej hranici vyvážajúcej ekonomiky, t. j. vyplatené na loď). Preto je potrebné vylúčiť náklady na dopravu a poistné náklady, ktoré vznikli medzi colnou hranicou vývozcu a colnou hranicou dovozcu. Z dôvodu odchýlok medzi oceňovaním FOB a skutočnými zmluvnými ustanoveniami je potrebné niektoré náklady na dopravu a poistenie presmerovať.

Zásady oceňovania sú v ESA a platobnej bilancii rovnaké. Pri zaznamenávaní vývozu a dovozu výrobkov sa preto má dodržiavať oceňovanie FOB (pozri odsek 18.32).

18.27. Zásada zmeny vlastníctva používaná pri platobnej bilancii znamená, že položky týkajúce sa výrobkov budú mať čas záznamu zhodný s príslušnými finančnými tokmi. V BPM6 už neexistujú výnimky zo zásady zmeny vlastníctva. V IMTS sa naopak dodržiava načasovanie podľa colného vybavenia. Hoci toto načasovanie je často prijateľnou aproximáciou, niekedy môžu byť potrebné úpravy, ako napríklad v prípade výrobkov odoslaných na komisionársky predaj. V prípade výrobkov odoslaných do zahraničia na spracovanie bez zmeny vlastníctva sú hodnoty pohybov výrobkov zahrnuté v IMTS, ale v platobnej bilancii sa predovšetkým uvádzajú zmeny vo vlastníctve, a preto platobná bilancia vykáže len poplatky súvisiace s „výrobnými službami týkajúcimi sa fyzického vstupu vo vlastníctve tretích osôb“; hodnoty pohybov výrobkov sa však odporúča zaznamenať ako doplňujúce položky na pochopenie povahy takýchto opatrení týkajúcich sa spracovania. Ďalšie podrobnosti o zaznamenávaní opatrení týkajúcich sa spracovania sú uvedené ďalej v tejto kapitole. Je možné, že budú potrebné iné úpravy IMTS na zosúladenie odhadov so zmenou ekonomického vlastníctva výrobkov, buď všeobecne, alebo z dôvodu konkrétneho pokrytia každej krajiny. Možné príklady zahŕňajú merchanting, nemenové zlato, výrobky vstupujúce na územie nezákonne alebo opúšťajúce územie nezákonne a výrobky nadobudnuté prepravcami v prístavoch.

([1]) International Merchandise Trade Statistics: Concepts and definitions, OSN, 1998, ISBN 92-1-161410-4 (dostupné na: http://unstats.un.org).

18.28. Reexport predstavujú zahraničné výrobky (výrobky vyrobené v iných ekonomikách a predtým dovezené so zmenou ekonomického vlastníctva), ktoré sa vyvážajú bez podstatnej zmeny stavu, v akom boli predtým dovezené. Keďže opätovne vyvezené výrobky nie sú vyrobené v príslušnej ekonomike, majú s touto ekonomikou menšiu väzbu ako ostatný vývoz. Ekonomiky, ktoré sú hlavnými miestami prekládky a sídlami veľkoobchodníkov, mávajú často vysoké hodnoty opätovného vývozu. Opätovný vývoz zvyšuje čísla týkajúce sa dovozu aj vývozu, a keď je opätovný vývoz významný, zvyšujú sa aj podiely dovozu a vývozu voči ekonomickým agregátom. Preto je vhodné vykazovať opätovný vývoz samostatne. Výrobky, ktoré boli dovezené a čakajú na opätovný vývoz, sa zaznamenávajú v zásobách rezidentského ekonomického vlastníka.

Tranzitný obchod, v ktorom výrobky prechádzajú krajinou na ceste do ich konečného miesta určenia, je v prípade prechádzanej krajiny všeobecne vylúčený zo štatistík zahraničného obchodu, zo štatistík platobnej bilancie a z národných účtov.

V prípade kvázitranzitného obchodu sú výrobky dovezené do krajiny, colne vybavené a prepustené do voľného obehu v EÚ, a potom odoslané do inej krajiny v EÚ. Subjekt použitý na colné vybavenie zvyčajne nie je inštitucionálnou jednotkou podľa definície uvedenej v kapitole 2, a preto nenadobúda vlastníctvo výrobku. V tomto prípade sa dovoz vykazuje na národných účtoch ako priamy dovoz do konečného miesta určenia ako v prípade jednoduchého tranzitného obchodu. Primeraná hodnota je tá, ktorá je zaznamenaná, keď výrobky vstúpia do krajiny konečného miesta určenia.

18.29. Výrobky sú v platobnej bilancii uvedené na agregátnej úrovni. Podrobnejšie členenia komodít je možné získať z údajov IMTS.

18.30. V platobnej bilancii sa uvádzajú podrobné údaje v prípade týchto dvanástich štandardných súčastí služieb:

a) výrobné služby týkajúce sa fyzického vstupu vo vlastníctve tretích osôb;

b) služby údržby a opráv i. n.;

c) doprava;

d) cestovný ruch;

e) stavebné služby;

f) poisťovacie a dôchodkové služby;

g) finančné služby;

h) poplatky za používanie duševného vlastníctva i. n.;

i) telekomunikačné, počítačové a informačné služby;

j) ostatné podnikateľské služby;

k) osobné, kultúrne a rekreačné služby a

l) výrobky a služby verejnej správy i. n.

18.31. Tri z vyššie uvedených štandardných súčastí platobnej bilancie sú položky založené na účastníkoch transakcie, to znamená, že súvisia s nadobúdateľom alebo poskytovateľom, nie s produktom samotným. Tieto položky patria do kategórií cestovný ruch, stavebné služby a výrobky a služby verejnej správy i. n.

a) Cestovný ruch zahŕňa všetky výrobky alebo služby nadobudnuté nerezidentmi počas návštev buď na vlastné použitie, alebo pre iných. Cestovný ruch zahŕňa výrobky, miestnu dopravu, ubytovanie, stravu a ostatné služby.

b) Stavebné služby zahŕňajú celkovú hodnotu produktu dodaného dodávateľom vrátane akýchkoľvek materiálov z miestnych zdrojov, ktoré preto nie sú zaznamenané v dovoze a vývoze výrobkov.

c) Výrobky a služby verejnej správy i. n. zahŕňajú súbor položiek, ktoré nie je možné zaradiť do konkrétnejších položiek.

Okrem týchto troch položiek založených na účastníkoch transakcie sú ostatné zložky založené na produkte a vytvorené z podrobnejších tried klasifikácie produktov podľa činností (CPA Rev. 2). Doplňujúce normy obchodu so službami sú uvedené v Manuáli o štatistike medzinárodného obchodu so službami ([1]) (MSITS), ktorý je zosúladený s medzinárodnými účtami.

Oceňovanie

18.32. Zásady oceňovania sú v prípade ESA a medzinárodných účtov rovnaké. V oboch prípadoch sa používajú trhové hodnoty, pričom nominálne hodnoty sa používajú pre niektoré stavy v nástrojoch, kde nie sú pozorovateľné trhové ceny. Na medzinárodných účtoch predstavuje oceňovanie vývozu a dovozu výrobkov osobitný prípad, keď sa používa jednotný bod oceňovania, konkrétne hodnota na colnej hranici vyvážajúcej ekonomiky, to znamená oceňovanie typu FOB (vyplatené na loď). Toto zaznamenávanie prináša súlad oceňovania medzi vývozcom a dovozcom a zabezpečuje konzistentný základ na meranie za okolností, v ktorých strany môžu mať širokú škálu rôznych zmluvných ustanovení, od „ex-works" (zo závodu) na jednej strane (kde je dovozca zodpovedný za zabezpečenie celej dopravy a poistenia) až po „delivered duty paid" (s dodaním, clo platené) na druhej (kde je vývozca zodpovedný za zabezpečenie celej dopravy, poistenia a vybavenie prípadného dovozného cla).

Výrobky na spracovanie

18.33. Medzi ESA 95 a ESA 2010 došlo k základnej zmene v zachytávaní výrobkov odoslaných do zahraničia na spracovanie bez zmeny vlastníctva. V ESA 95 boli také výrobky pri odoslaní do zahraničia vykazované ako vývoz, a potom sa pri návrate zo zahraničia zaznamenali ako dovoz s vyššou hodnotou v dôsledku spracovania. Táto metóda bola známa ako hrubé zaznamenávanie a účinne imputuje zmenu vlastníctva tak, že údaje medzinárodného obchodu predstavujú odhad hodnoty výrobkov, s ktorými sa obchoduje. V SNA 2008, BPM6 a ESA 2010 sa neimputuje zmena vlastníctva, ale vykazuje sa len jedna položka – dovoz spracovateľskej služby. Ten predstavuje vývoz služby pre krajinu, v ktorej sa uskutočňuje spracovanie. Takéto zaznamenávanie viac zodpovedá inštitucionálnym záznamom a súvisiacim finančným transakciám. Spôsobuje však nesúlad so štatistikou medzinárodného obchodu s výrobkami (IMTS). IMTS bude naďalej vykazovať hrubú hodnotu vývozu na spracovanie a vrátenie dovezených spracovaných výrobkov.

18.34. S cieľom vyhnúť sa tomuto nesúladu v národných účtoch sa môže hodnota vyvezených výrobkov zaznamenávať spolu s hodnotou dovezených výrobkov ako doplňujúce položky, pričom hodnoty budú tie, ktoré sú zaznamenané v IMTS. Takto sa umožní odvodenie čistej spracovateľskej služby ako hodnoty vyvezených spracovaných výrobkov zníženej o hodnotu nespracovaných výrobkov, ktoré sú dovezené. Práve táto služba je zaznamenaná na národných účtoch. Takže pre krajinu, ktorá si dáva spracovať výrobky v zahraničí, bude vývoz zaznamenaný spolu s dovezenými spracovanými výrobkami ako doplňujúca položka na účte služieb a výrobkov zahraničia. Takto sa uvedú položky IMTS do súladu s hodnotou čistého dovozu služieb odzrkadľujúcou náklady na spracovanie.

18.35. Túto zmenu znázorňuje príklad súvisiaci so zaznamenávaním výrobkov na spracovanie v tabuľkách dodávok a použitia. Predstavme si príklad, v ktorom firma vyrábajúca potraviny pozberá a spracuje zeleninu, potom zadá samotné konzervovanie zeleniny dcérskej spoločnosti v jej úplnom vlastníctve v zahraničí, a potom ju vezme konzervovanú späť a ďalej predáva konzervované potraviny.

18.36. V tabuľke 18.4 týkajúcej sa zaznamenávania výrobkov na spracovanie ako medzinárodný obchod podľa ESA 95 by hodnoty dovozu a vývozu mali byť v súlade s položkami štatistiky medzinárodného obchodu s výrobkami (IMTS). Vývoz výrobkov do konzervárenskej dcérskej spoločnosti v zahraničí je v hodnote 50 a potom sa konzervovaná zelenina vracia ako dovoz v hodnote 90.

Tabuľka 18.4 – Zaznamenávanie výrobkov na spracovanie ako medzinárodný obchod podľa ESA 95

	Nákupy	Konečný dopyt		Spolu
Tržby	Výroba potravín	Výdavky domácnosti	Vývoz	
Potraviny		90	50	140
Dovoz konzervovaných potravín	90			90
Pridaná hodnota	50		HDP(E) =	50
Celková produkcia	140			

([1]) OSN, Eurostat, OECD, MMF, WTO a iní, Manual on Statistics of International Trade in Services, 2011, (dostupné na: http://unstats.un.org).

Tabuľka 18.5 – Zaznamenávanie výrobkov na spracovanie ako medzinárodný obchod podľa ESA 2010

	Nákupy	Konečný dopyt		Spolu
Tržby	Výroba potravín	Výdavky domácnosti	Vývoz	
Potraviny		90	0	90
Dovoz služieb konzervovania	40			40
Pridaná hodnota	50		HDP(E) =	50
Celková produkcia	90			

18.37. V tabuľke 18.5 sa znázorňuje zaznamenávanie výrobkov na spracovanie podľa ESA 2010 na netto princípe: vykazuje sa len obchod so službami a nedôjde k zhode s pohybom výrobkov zaznamenaným v IMTS. Čistá pozícia, t. j. vývoz mínus dovoz, bude znázornená v platobnej bilancii medzinárodných účtov a na príslušných účtoch sektoru zahraničia. V BPM6 sa odporúča, aby v prípade, že je známe, že dovoz a vývoz v IMTS odzrkadľuje situáciu, v ktorej nedochádza k zmene vlastníctva, boli tieto dva údaje zaznamenané vedľa seba v platobnej bilancii tak, aby bolo možné ihneď vypočítať zložku služieb. V prípade odvetvia výroby potravín by bola zelenina odoslaná do zahraničia na konzerváciu vykázaná ako vývoz v hodnote 50 a opätovne dovezená konzervovaná zelenina by bola vykázaná ako dovoz v hodnote 90. Tieto čísla môžu byť uvedené jedno vedľa druhého v štatistike medzinárodných účtov ako doplňujúce položky, pričom vývoz sa zaznamená ako záporný dovoz, čo umožní odvodenie čistého dovozu služieb konzervovania v hodnote 40.

Zaznamenávanie tohto príkladu v BPM6 je uvedené v tabuľke 18.6.

Tabuľka 18.6 – Zaznamenávanie spracovania v BPM6

Bežné účty	Inkasá	Platby	Saldo
Účet výrobkov a služieb			– 40
Služby (štandardné súčasti)			
„Výrobné služby týkajúce sa fyzického vstupu vo vlastníctve tretích osôb“		40	– 40
Doplňujúce položky			
Výrobky na spracovanie v zahraničí	50	90	– 40

Merchanting

Výrobky, ktoré sú predmetom merchantingu

18.38 Merchanting je definovaný ako nákup výrobkov rezidentom (vykazujúcej ekonomiky) od nerezidenta v kombinácii s následným predajom rovnakých výrobkov inému nerezidentovi, pričom výrobky nie sú prítomné vo vykazujúcej ekonomike. K merchantingu dochádza pri transakciách s výrobkami, kde fyzické vlastníctvo výrobkov vlastníkom nie je potrebné na to, aby sa proces uskutočnil. Tieto a ďalšie objasnenia súvisiace s obchodovaním vychádzajú z príslušných odsekov BPM6 (odseky 10.41 až 10.48).

18.39. Merchanting sa môže týkať veľkoobchodu aj maloobchodu. Môže sa používať aj pri obchodovaní s komoditami a na riadenie a financovanie globálnych výrobných procesov. Napríklad spoločnosť môže uzavrieť zmluvu na montáž výrobku s jedným alebo viacerými dodávateľmi tak, že táto spoločnosť nadobúda výrobky a ďalej ich predáva bez toho, aby prechádzali územím vlastníka. Ak sa zmení fyzická forma výrobkov počas obdobia vlastníctva výrobkov v dôsledku výrobných služieb poskytnutých inými subjektmi, transakcie s výrobkami sa zaznamenajú do všeobecného obchodu s výrobkami, nie do merchantingu. V ostatných prípadoch, keď sa forma výrobkov nemení, výrobky sú zahrnuté do merchantingu, pričom predajná cena odzrkadľuje malé náklady

na spracovanie, ako aj veľkoobchodné marže. V prípadoch, keď je obchodník organizátorom globálneho výrobného procesu, predajná cena môže zahŕňať aj prvky, ako je zabezpečenie plánovania, riadenia, patentov a ostatného know-how, marketingu a financovania. Najmä v prípade technologicky vyspelých výrobkov môžu byť tieto nefyzické príspevky vysoké v porovnaní s hodnotou materiálov a montáže.

18.40. Výrobky, ktoré sú predmetom merchantingu, sa zaznamenávajú na účtoch vlastníka rovnakým spôsobom ako akékoľvek iné výrobky, ktoré vlastní. Výrobky sú však podrobne uvedené v štatistike medzinárodných účtov ekonomiky obchodníka, pretože je to v jeho vlastnom záujme a pretože sa na ne nevzťahuje colný systém danej ekonomiky.

Merchanting sa zaznamenáva takto:

a) nadobudnutie výrobkov obchodníkmi sa vykazuje v položke výrobky ako záporný vývoz z ekonomiky obchodníka;

b) predaj výrobkov sa vykazuje v položke výrobky predané v rámci merchantingu ako kladný vývoz z ekonomiky obchodníka;

c) rozdiel medzi predajmi a nákupmi výrobkov v rámci merchantingu sa vykazuje ako položka „čistý vývoz výrobkov, ktoré sú predmetom merchantingu“. Táto položka zahŕňa marže obchodníkov, zisky a straty na majetku a zmeny stavu zásob výrobkov, ktoré sú predmetom merchantingu. V dôsledku poklesu alebo nárastu stavu zásob môže byť čistý vývoz výrobkov, ktoré sú predmetom merchantingu, v niektorých prípadoch záporný, a

d) položky merchantingu sa oceňujú v cenách transakcie podľa dohody strán, nie v cenách FOB.

18.41. Položky merchantingu sa objavujú len ako vývoz na účtoch ekonomiky toho územia, ktorého je obchodník rezidentom. V súvzťažných vyvážajúcich a dovážajúcich ekonomikách sú vývozné predaje obchodníkom a dovozné nákupy od obchodníkov zahrnuté do všeobecného obchodu s výrobkami.

18.42. Veľkoobchodný predaj, maloobchodný predaj, obchod s komoditami a riadenie výroby sa tiež môže uskutočňovať podľa ustanovení, pri ktorých sú výrobky prítomné v ekonomike vlastníka, pričom v tomto prípade sú zaznamenané ako všeobecný obchod s výrobkami, nie ako merchanting. V prípadoch, keď výrobky neprechádzajú ekonomikou vlastníka, ale fyzická forma výrobkov sa zmení, pretože boli spracované v inej ekonomike, medzinárodné transakcie sa zaznamenajú do všeobecného obchodu s výrobkami, nie do merchantingu (poplatok za spracovanie sa zaznamenáva ako výrobná služba hradená vlastníkom).

18.43. Keď obchodník predáva výrobky ďalej rezidentovi rovnakej ekonomiky, ktorej rezidentom sám je, toto nespĺňa definíciu merchantingu. Preto sa v tomto prípade nákup výrobkov vykazuje ako dovoz do ekonomiky v rámci všeobecného obchodu s výrobkami. Ak subjekt, ktorý kúpil výrobky od obchodníka v rovnakej ekonomike, ďalej predá výrobky rezidentovi v inej ekonomike, bez ohľadu na to, či výrobky vstúpia do ekonomiky obchodníka, predaj výrobkov sa zaznamená vo vývoze z ekonomiky obchodníka v rámci všeobecného obchodu s výrobkami. Hoci tento prípad je veľmi podobný merchantingu, nespĺňa definíciu uvedenú v odseku 18.38. Okrem toho je pre prvého obchodníka nepraktické zaznamenať nákupy ako merchanting, pretože tento obchodník nemôže vedieť, či druhý obchodník privezie výrobky do ekonomiky.

Dovoz a vývoz FISIM

18.44. Skutočný úrok z platených a prijatých pôžičiek zahŕňa prvok dôchodku a poplatok za službu. Úverové inštitúcie fungujú tak, že ponúkajú svojim vkladateľom úrokové sadzby, ktoré sú nižšie ako sadzby, ktoré účtujú svojím dlžníkom. Finančné korporácie používajú výsledné úrokové marže na pokrývanie svojich výdavkov a na zabezpečenie prevádzkového prebytku. Úrokové marže sú alternatívou voči explicitnému účtovaniu poplatkov za finančné služby zákazníkom. V ESA sa predpisuje imputácia servisného poplatku za FISIM. Pojem FISIM a usmernenia na odhadovanie hodnôt FISIM sú uvedené v kapitole 14.

18.45. Finančné inštitúcie, ktoré implicitne účtujú FISIM, nemusia byť nevyhnutne rezidentmi a rezidentmi nemusia byť ani klienti takýchto inštitúcií. Preto je možný dovoz a vývoz tohto druhu finančnej služby. Usmernenia na vykazovanie dovozu a vývozu FISIM sú uvedené v odseku 14.10.

Účet prvotných a druhotných dôchodkov zahraničia

V tabuľke 18.7 a 18.8 sa znázorňujú príklad zaznamenávania prvotných a druhotných dôchodkov v ESA a BPM6.

Tabuľka 18.7 – Účet prvotných a druhotných dôchodkov zahraničia (ESA V.II)

Použitie			Zdroje		
			B.11	Saldo vývozu a dovozu výrobkov a služieb	– 41
D.1	Odmeny zamestnancov	6	D.1	Odmeny zamestnancov	2
D.2	Dane z produkcie a dovozu	0	D.2	Dane z produkcie a dovozu	0
D.3	Subvencie	0	D.3	Subvencie	0
D.4	Dôchodky z majetku	63	D.4	Dôchodky z majetku	38
D.5	Bežné dane z dôchodkov, majetku	1	D.5	Bežné dane z dôchodkov, majetku	0
D.6	Sociálne príspevky a dávky	0	D.6	Sociálne príspevky a dávky	0
D.7	Ostatné bežné transfery	16	D.7	Ostatné bežné transfery	55
D.8	Úprava zmeny nároku na dôchodok	0	D.8	Úprava zmeny nároku na dôchodok	0
B.12	Saldo bežných transakcií so zahraničím	– 32			

Tabuľka 18.8 – Účet prvotných dôchodkov a účet druhotných dôchodkov BPM6

	Kód ESA	Inkasá	Platby	Saldo
Z výrobkov a služieb				41
Účet prvotných dôchodkov				
Odmeny zamestnancov	D.1	6	2	
Úroky	D.4	13	21	
Rozdelené dôchodky korporácií		36	17	
Reinvestovaný zisk		14	0	
Dane z produkcie a dovozu	D.2	0	0	
Subvencie	D.3	0	0	
Prvotné dôchodky		69	40	29
Výrobky, služby a prvotné dôchodky		609	539	70
Účet druhotných dôchodkov				
Dane z dôchodkov, majetku	D.5	1	0	
Čisté poistné neživotného poistenia	D.6, D.7, D.8	2	11	
Nároky z neživotného poistenia		12	3	
Bežné medzinárodné transfery		1	31	
Rôzne bežné transfery		1	10	
Druhotné dôchodky		17	55	– 38
Saldo bežného účtu				32

Účet prvotných dôchodkov

18.46. V platobnej bilancii položky účtu prvotných dôchodkov zahŕňajú odmeny zamestnancov a dôchodky z majetku, presne ako pri alokácii účtu prvotných dôchodkov v ESA. Platby daní z produkcie rezidentmi a prijaté subvencie rezidentmi od štátu sa zaznamenávajú na účte tvorby dôchodkov, ktorý nie je súčasťou platobnej bilancie. Akékoľvek platby daní z produkcie splatné rezidentom voči inému štátu, ako aj akákoľvek subvencia prijatá rezidentom od iného štátu, sa zaznamenávajú na účte prvotných dôchodkov platobnej bilancie. Zodpovedajúce položky v prípade štátu sú uvedené na účte rozdelenia prvotných dôchodkov a v prípade zahraničných štátov v stĺpci zahraničia toho účtu a na účte prvotných dôchodkov platobnej bilancie.

18.47. Renta môže vzniknúť v cezhraničných situáciách, ale len zriedka, pretože všetka pôda sa považuje za vlastníctvo rezidentov vrátane, ak je to potrebné, aj vytvorením fiktívnej rezidentskej jednotky. Ak takéto fiktívne rezidentské jednotky vlastnia nerezidenti, akýkoľvek dôchodok získaný takýmito jednotkami sa klasifikuje ako dôchodok z priamych investícií a nie ako renta. Príkladom, v ktorom sa renta zaznamenáva na medzinárodných účtoch, sú krátkodobé práva rybolovu v teritoriálnych vodách pre zahraničné rybárske flotily. Na medzinárodných účtoch je bežné používať pojem investičný dôchodok, čo znamená dôchodok z majetku bez renty. Investičné dôchodky odzrkadľujú dôchodok vyplývajúci z vlastníctva finančných aktív a členenie investičných dôchodkov je zhodné s členením finančných aktív a pasív, takže je možné vypočítať miery návratnosti.

Dôchodky z priamych investícií

18.48. Úloha priamych investícií je osobitne dôležitá a odzrkadľuje sa v tokoch aj stavoch na medzinárodných účtoch. V prípade priamych investícií sa predpokladá, že podiel nerozdeleného zisku spoločnosti sa distribuuje priamemu investorovi vo forme investičného dôchodku. Tento podiel zodpovedá držbe priameho investora v spoločnosti.

18.49. Nerozdelený zisk sa rovná čistému prevádzkovému prebytku spoločnosti, plus všetky získané dôchodky z majetku, mínus všetky platené dôchodky z majetku (pred vypočítaním reinvestovaného zisku), plus bežné transfery prijaté, mínus platené bežné transfery, mínus úprava zmeny nároku na dôchodok. Reinvestovaný zisk od akýchkoľvek priamych dcérskych spoločností je zahrnutý do dôchodkov z majetku prijatých podnikom s priamou investíciou.

18.50. Reinvestovaný zisk môžu byť záporný, napríklad keď spoločnosť vykáže stratu alebo keď sa dividendy distribuujú zo ziskov z majetku, alebo v štvrťroku, v ktorom sa vypláca ročná dividenda. Ako sa kladný reinvestovaný zisk považujú za vklad do základného imania do podniku s priamou investíciou priamym investorom, tak sa záporný reinvestovaný zisk považuje za výber základného imania.

V prípade podniku s priamou investíciou, ktorý je v 100-percentnom vlastníctve nerezidenta, sa reinvestovaný zisk rovná nerozdelenému zisku a saldo prvotných dôchodkov spoločnosti je presne nula.

Účet druhotných dôchodkov (bežné transfery) BPM 6

18.51. Účet druhotných dôchodkov znázorňuje bežné transfery medzi rezidentmi a nerezidentmi. Rozsah položiek bežných transferov presne zodpovedá položkám na účte rozdelenia druhotných dôchodkov. Viaceré z týchto položiek sú v medzinárodných účtoch osobitne dôležité, najmä bežná medzinárodná spolupráca a remitencie odoslané jednotlivcami pracujúcimi v zahraničí do svojich domovských krajín.

18.52. Cezhraničné osobné transfery sú transfery z domácnosti do domácnosti a sú zaujímavé, pretože sú dôležitým zdrojom medzinárodného financovania pre krajiny, ktoré majú vysoké počty pracovníkov dlhodobo zamestnaných v zahraničí. Osobné transfery zahŕňajú platby od dlhodobých pracovníkov, teda tých, ktorí menia svoju rezidentskú ekonomiku.

18.53. Iní pracovníci, ako napríklad prihraniční a sezónni pracovníci, nemenia svoju rezidentskú ekonomiku a zostávajú vo svojej domácej ekonomike. Namiesto transferov obsahujú medzinárodné transakcie takýchto pracovníkov odmeny zamestnancov, dane a cestovné náklady. V platobnej bilancii spája doplnková prezentácia osobných remitencií osobné transfery s týmito súvisiacimi položkami. Osobné remitencie zahŕňajú osobné transfery, odmeny zamestnancov znížené o dane a cestovné a kapitálové transfery medzi domácnosťami.

18.54. Poistné toky, najmä toky súvisiace so zaistením, môžu mať medzinárodný význam. Transakcie medzi priamym poisťovateľom a zaisťovateľom sa zaznamenávajú ako úplne samostatný súbor transakcií a medzi transakciami priameho poisťovateľa ako vystaviteľa poistných zmlúv svojim klientom na jednej strane a držiteľom poistnej zmluvy so zaisťovateľom na druhej strane sa neuskutočňuje konsolidácia.

Kapitálový účet zahraničia

18.55. Prvky kapitálového účtu, ktoré sú predmetom medzinárodných transakcií, sú obmedzenejšie ako tie, ktoré sú zahrnuté v domácich sektoroch. Položky na kapitálovom účte zahŕňajú len nadobudnutie a úbytok neprodukovaných nefinančných aktív a kapitálové transfery. Nie sú zaznamenané transakcie ako kapitálová tvorba produkovaných aktív, pretože konečné použitie vývozu a dovozu výrobkov nie je v čase zaznamenávania známe. Nadobudnutie a úbytok pôdy nie sú zahrnuté.

18.56. Čisté poskytnuté a prijaté pôžičky sú bilančnou položkou sumy bežných a kapitálových účtov a finančného účtu. Táto položka pokrýva všetky nástroje použité na zabezpečenie alebo získanie zdrojov, nielen poskytnuté a prijaté pôžičky. Koncepčne majú čisté prijaté a poskytnuté pôžičky v BPM6 rovnakú hodnotu ako položka príslušných národných účtov za celú ekonomiku a rovnakú ako položka národných účtov zahraničia ale s opačným znamienkom. V tabuľkách 18.9, 18.10 a 18.11 sa znázorňuje zaznamenávanie prvkov bežných a kapitálových účtov a výsledné saldo v ESA aj v BPM6.

Tabuľka 18.9 – Zmeny čistého majetku v dôsledku salda bežných transakcií so zahraničím a kapitálových transferov (ESA V.III.1.1) [1]

Zmena aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
			B.12	Saldo bežných transakcií so zahraničím	– 32
			D.9	Kapitálové transfery, prijaté	4
			D.9	Kapitálové transfery, platené	– 1
B.101	Zmeny čistého majetku v dôsledku salda bežných transakcií so zahraničím a kapitálových transferov	– 29			

[1] *Pre zahraničie toto odkazuje na zmeny čistého majetku v dôsledku salda bežných transakcií so zahraničím a kapitálových transferov.*

Tabuľka 18.10 – Účet nadobudnutia nefinančných aktív (ESA V.III.1.2)

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
			B.101	Zmeny čistého majetku v dôsledku salda bežných transakcií so zahraničím a kapitálových transferov	– 29
NP	Nadobudnutie mínus úbytok neprodukovaných aktív	0			
B.9	Čisté pôžičky poskytnuté (+)/ prijaté (–)	– 29			

Tabuľka 18.11 – Kapitálový účet BPM6

	Inkasá	Platby	Saldo
Saldo bežného účtu			32
Kapitálový účet			
Nadobudnutie/úbytok neprodukovaných aktív	0		
Kapitálové transfery	1	4	
Saldo kapitálového účtu			– 3
Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)			29

Finančný účet zahraničia a medzinárodná investičná pozícia (IIP)

18.57. Finančný účet platobnej bilancie a IIP majú osobitný význam, pretože umožňujú pochopiť medzinárodné financovanie, ako aj medzinárodnú likviditu a zraniteľnosť. V porovnaní s klasifikáciou finančných nástrojov používaných v ESA sa v platobnej bilancii klasifikácia finančných nástrojov zakladá na funkčných kategóriách (pozri odsek 18.21) s doplňujúcimi údajmi o nástrojoch a inštitucionálnych sektoroch. V tabuľkách 18.12 a 18.13 sa znázorňuje finančný účet v ESA a finančný účet v BPM6.

Tabuľka 18.12 – Finančný účet (ESA V.III.2)

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
F	Čisté prírastky finančných aktív	37	F	Čistý vznik pasív	66
F.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	1	F.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0
F.2	Obeživo a vklady	11	F.2	Obeživo a vklady	– 2
F.3	Dlhové cenné papiere	9	F.3	Dlhové cenné papiere	20
F.4	Pôžičky	4	F.4	Pôžičky	45
F.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	2	F.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	14
F.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0	F.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0
F.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0	F.7	Finančné deriváty a zamestnanenecké opcie na akcie	3
F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	10	F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	– 14
			B.9	Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)	– 29

Tabuľka 18.13 – Finančný účet BPM6

Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–) (bežné a kapitálové účty)			29
Finančný účet (podľa funkčnej kategórie)	Zmena aktív	Zmena pasív	Saldo
Priame investície	– 4	8	
Portfóliové investície	17	7	
Finančné deriváty atď.	3	0	
Ostatné investície	42	22	
Rezervné aktíva	8	—	
Zmeny aktív/pasív spolu	66	37	
Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–) (finančný účet)			29
Čisté chyby a omyly			0

18.58. Funkčné kategórie BPM6 poskytujú informácie o motivácii a vzťahu medzi stranami, ktoré sú osobitne zaujímavé pre medzinárodnú ekonomickú analýzu. Údaje podľa funkčnej kategórie sa ďalej delia podľa nástroja a inštitucionálneho sektora, vďaka čomu je možné prepojiť ich s príslušnými položkami ESA a menovej a finančnej štatistiky. Klasifikácia inštitucionálnych sektorov je v BPM6 rovnaká ako v ESA, hoci je zvyčajne skrátená (na päť sektorov v štandardných súčastiach). Okrem toho sa pre menové orgány používa doplňujúci subsektor, ktorý je funkčným subsektorom súvisiacim s rezervnými aktívami. Vzťahuje sa na centrálnu banku a všetky časti verejnej správy alebo finančných korporácií okrem centrálnej banky, ktoré majú rezervné aktíva, takže je relevantný pre krajiny, v ktorých sú niektoré alebo všetky rezervy mimo centrálnej banky.

18.59. Hlavné väzby medzi kategóriami finančných nástrojov národných účtov a funkčnými kategóriami medzinárodných účtov sú uvedené v tabuľke 18.14. Funkčné kategórie sa používajú na strane aktív aj na strane pasív finančného účtu BPM6. Pomerne málo bežné väzby nie sú uvedené.

Tabuľka 18.14 – Väzby medzi funkčnými kategóriami BPM6 a kategóriami finančných nástrojov ESA

	Funkčné kategórie medzinárodného účtu				
Nástroje ESA	Priame investície	Portfóliové investície	Finančné deriváty	Ostatné investície	Rezervné aktíva
Menové zlato					X
Zvláštne práva čerpania (ZPČ)				X	X
Obeživo a vklady					
Obeživo				X	X
Prevoditeľné vklady				X	X
Ostatné vklady				X	X
Dlhové cenné papiere	X	X			X
Pôžičky	X			X	X
Majetkové účasti a akcie investičných fondov					
Základné imanie:					
Kótované akcie	X	X			X
Nekótované akcie	X	X			X
Ostatné základné imanie	X			X	
Akcie/podielové listy investičných fondov:					
Akcie/podielové listy fondov peňažného trhu	X	X			X
Akcie/podielové listy iné ako fondov peňažného trhu	X	X		X	X
Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk					
Technické rezervy neživotného poistenia	X			X	
Nároky na životné poistenie a na anuitu	X			X	
Nároky na dôchodok				X	
Nároky penzijných fondov voči dôchodkovým poisťovniam	X			X	
Nároky na nepenzijné dávky				X	
Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk	X			X	
Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie					
Finančné deriváty			X		X

Nástroje ESA	Funkčné kategórie medzinárodného účtu				
	Priame investície	Portfóliové investície	Finančné deriváty	Ostatné investície	Rezervné aktíva
Zamestnanecké opcie na akcie			X		
Ostatné pohľadávky/záväzky					
Obchodné úvery a preddavky	X			X	
Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov	X			X	

SÚVAHY SEKTORA ZAHRANIČIA

18.60. IIP je tá časť súvahy, ktorá je obsiahnutá v medzinárodných účtoch. Táto terminológia ukazuje, ktoré špecifické súčasti národnej súvahy sú zahrnuté. IIP obsahuje len finančné aktíva a pasíva. V prípade priamo vlastnenej nehnuteľnosti v určitej krajine nerezidentskou jednotkou sa za vlastníka nehnuteľnosti považuje fiktívna rezidentská jednotka, ktorú vo forme finančného aktíva vlastní nerezidentská jednotka (pozri aj odsek 18.16). V prípade finančných pohľadávok vznikne cezhraničný prvok, keď je jedna strana rezidentom a druhá strana je nerezidentom. Okrem toho, zlato v prútoch je aktívum, ktoré síce nemá súvzťažnú položku na strane pasív, ale zahŕňa sa do IIP, keď je držané ako rezervné aktívum pre jeho úlohu v medzinárodných platbách. Nefinančné aktíva sú však vylúčené, pretože nemajú súvzťažnú položku na strane pasív, ani iný medzinárodný aspekt.

18.61. Bilančná položka v prípade IIP je čistá IIP. Čistá IIP spolu s nefinančnými aktívami v národnej súvahe sa rovná čistému národnému majetku, pretože finančné pohľadávky rezidenta voči rezidentovi sa v národnej súvahe navzájom vyrovnajú. V tabuľke 18.15 sa znázorňuje príklad súvahy sektora zahraničia a tabuľka 18.16 obsahuje príklad IIP.

18.62. V prípade investičného dôchodku a IIP sa používajú rovnaké široké kategórie. Vďaka tomu je možné vypočítať priemerné miery návratnosti. Miery návratnosti možno porovnávať v čase a pre rôzne nástroje a splatnosti. Je možné napríklad analyzovať trendy návratnosti priamych investícií alebo porovnať výnosy s inými nástrojmi.

Tabuľka 18.15 – Súvahy sektora zahraničia (ESA)

		Počiatočná súvaha	Zmeny z dôvodu transakcií	Ostatné zmeny objemu	Precenenie	Konečná súvaha
Aktíva						
Nefinančné aktíva						
Finančné aktíva		805	37	0	7	849
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0	1	0	0	1
AF.2	Obeživo a vklady	105	11	0	0	116
AF.3	Dlhové cenné papiere	125	9	0	4	138
AF.4	Pôžičky	70	4	0	0	74
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	345	2	0	3	350
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	26	0	0	0	26
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0	0	0	0	0

		Počiatočná súvaha	Zmeny z dôvodu transakcií	Ostatné zmeny objemu	Precenenie	Konečná súvaha
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	134	10	0	0	144
Pasíva		1 074	66	0	3	1 143
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	770	0	0	0	770
AF.2	Obeživo a vklady	116	– 2	0	0	114
AF.3	Dlhové cenné papiere	77	20	0	2	99
AF.4	Pôžičky	17	45	0	0	62
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	3	14	0	1	18
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	25	0	0	0	25
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	7	3	0	0	10
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	59	– 14	0	0	45
	Čistý majetok	269				265

Tabuľka 18.16 – Integrovaný IIP výkaz BPM6

Medzinárodná investičná pozícia (IIP)	Počiatočná súvaha	Transakcie	Ostatné zmeny objemu	Precenenie	Konečná súvaha
Aktíva					
Priame investície	42	– 4	0	1	39
Portfóliové investície	40	17	0	2	59
Finančné deriváty	0	3	0	0	3
Ostatné investície	152	42	0	0	194
Rezervné aktíva	63	8	0	0	71
Aktíva spolu	297	66	0	3	366
Pasíva					
Priame investície	132	8	0	2	142
Portfóliové investície	180	7	0	5	192
Finančné deriváty	0	0	0	0	0
Ostatné investície	261	22	0	0	283
Pasíva spolu	573	37	0	7	617
Čistá medzinárodná investičná pozícia (čistá IIP)	– 276	29	0	– 4	– 251

KAPITOLA 19

EURÓPSKE ÚČTY

ÚVOD

19.01. Proces európskej integrácie si vynútil zostavenie úplného súboru účtov, do ktorých sa premieta európska ekonomika ako celok a ktoré umožňujú lepšie analýzy a tvorbu politík na európskej úrovni. Európske účty sa vzťahujú na rovnaký súbor účtov a zakladajú sa na rovnakých konceptoch ako národné účty členských štátov.

19.02. V tejto kapitole sa opisujú charakteristické prvky európskych účtov, t. j. účtov Európskej únie a eurozóny. Európske účty si vyžadujú, aby sa osobitná pozornosť venovala vymedzeniu rezidentských jednotiek, účtov zahraničia a vzájomného očistenia vnútroeurópskych ekonomických transakcií (tokov) a finančných súvah (stavov).

19.03. Ekonomické územie Európskej únie pozostáva:

a) z ekonomických území členských štátov Európskej únie a

b) z ekonomických území európskych inštitúcií.

19.04. Ekonomické územie eurozóny pozostáva:

a) z ekonomických území členských štátov eurozóny a

b) z ekonomického územia Európskej centrálnej banky.

OD NÁRODNÝCH ÚČTOV K EURÓPSKYM ÚČTOM

19.05. Európske účty sa koncepčne nerovnajú súčtu národných účtov členských štátov po prevode na spoločnú menu. Je potrebné doplniť účty rezidentských európskych inštitúcií. Rozsah konceptu príslušnosti k ekonomickému územiu sa mení, keď sa prechádza od národných účtov členských štátov k európskym účtom. V tomto kontexte sú dobrým príkladom spôsoby, ako sa zaobchádza s reinvestovanými ziskami spoločností s priamymi zahraničnými investíciami alebo jednotiek zvláštneho určenia. V národných účtoch členských štátov môže mať podnik s priamymi zahraničnými investíciami investorov, ktorí sú rezidentmi iného členského štátu Európskej únie/eurozóny. Príslušné reinvestované zisky ako také sa v európskych účtoch nezaznamenávajú. Okrem toho jednotky zvláštneho určenia môže byť potrebné preklasifikovať do rovnakého inštitucionálneho sektora ako ich materskú spoločnosť, ak je rezidentom iného členského štátu. A nakoniec je potrebné preklasifikovať cezhraničné ekonomické toky a finančné stavy medzi európskymi krajinami. Tieto rozdiely sú uvedené v diagramoch 19.1 a 19.2, ktoré v záujme jednoduchosti vychádzajú z predpokladu, že európsky priestor sa skladá iba z dvoch členských štátov: A a B. Toky a stavy zahŕňajúce rezidentov a nerezidentov sú schematicky znázornené šípkami.

Diagram 19.1 – Agregácia národných účtov členských štátov

Keď sa národné účty krajín A a B agregujú, agregované účty zahraničia zachytávajú toky medzi krajinami A a B, ako aj s ostatnými krajinami a európskymi inštitúciami.

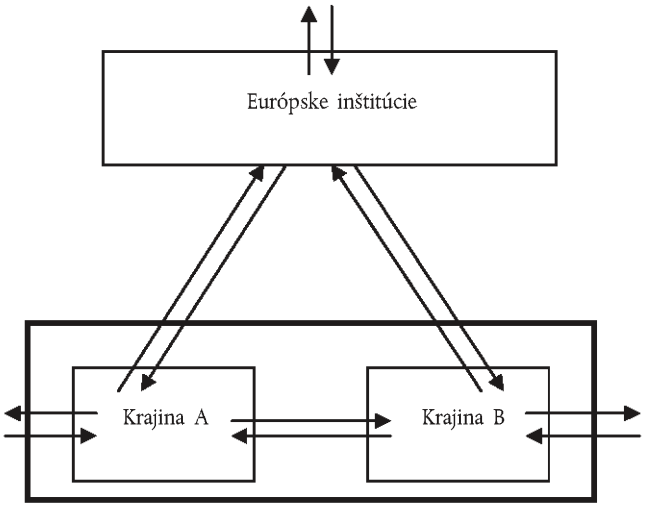

Diagram 19.2 – Európske účty

Európska únia/eurozóna je považovaná za samostatnú jednotku: účty európskych inštitúcií/Európskej centrálnej banky sú zahrnuté a na účtoch zahraničia sa zaznamenávajú iba transakcie rezidentských jednotiek s tretími krajinami.

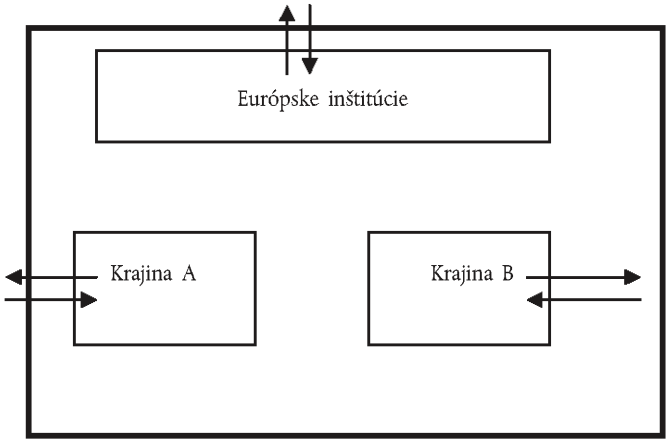

Prevod údajov vyjadrených v rôznych menách

19.06. V európskych účtoch musia byť ekonomické toky a stavy aktív a pasív vyjadrené v jednotnom menovom štandarde. Na tento účel sa údaje zaznamenané v rôznych národných menách prevedú na euro buď:

a) pomocou trhových výmenných kurzov (alebo ich priemeru) prevažujúcich počas obdobia, za ktoré sú účty zostavené,

alebo

b) pomocou pevných výmenných kurzov počas celého obdobia. Pevný kurz môže byť kurz prevažujúci na konci obdobia, na jeho začiatku alebo priemer výmenných kurzov za celé obdobie. Použitý výmenný kurz ovplyvňuje (pevnú) váhu daného členského štátu v európskych agregátoch,

alebo

c) vypočítaním indexu medzi obdobiami nasledujúcimi po sebe ako váženého priemeru indexov rastu údajov každého členského štátu vyjadrených v národnej mene. Váhy sa vytvárajú ako podiel každého členského štátu v prvom období porovnania prepočítaný výmenným kurzom. Po zvolení referenčného obdobia za základ sa naň môže uplatniť reťazový index, aby sa vytvorili úrovne na ďalšie obdobie pozorovania.

Pri použití metódy a) sa váhy členských štátov v európskych agregátoch aktualizujú podľa parity ich jednotlivých mien. Úrovne európskych agregátov sú preto vždy aktuálne v každom okamihu, ale ich pohyb môžu ovplyvniť výkyvy výmenného kurzu. V prípade pomerov sa vplyv výkyvov výmenného kurzu na čitateľa a menovateľa môže z veľkej časti anulovať.

Pri použití metódy b) sa váhy členských štátov neaktualizujú, takže pohyby európskych agregátov nie sú ovplyvnené výkyvmi výmenného kurzu. Úrovne európskych agregátov môžu však byť ovplyvnené výberom (pevných) výmenných kurzov, do ktorých sa premietajú parity mien členských štátov v určitom okamihu.

V prípade metódy c) nie sú pohyby európskych agregátov ovplyvnené výkyvmi výmenného kurzu, pričom do úrovní európskych agregátov sa vo veľkej miere premietajú parity platné pre každé obdobie. Je to na úkor aditivity a ďalších účtovných obmedzení. Ak sa požadujú, musia sa obnoviť ako posledné.

19.07. Európske účty možno takisto vypočítať konverziou údajov zaznamenaných v rôznych národných menách na štandardy kúpnej sily (PPS). Metódy a), b) alebo c) uvedené v odseku 19.06 možno použiť na tento účel tak, že výmenné kurzy sa nahradia príslušnými paritami kúpnej sily (PPP).

Európske inštitúcie

19.08. V ESA patria medzi európske inštitúcie tieto subjekty:

a) európske nefinančné inštitúcie: Európsky parlament, Európska rada, Rada, Európska komisia, Súdny dvor Európskej únie a Európsky dvor audítorov;

b) európske nefinančné orgány vrátane subjektov, na ktoré sa vzťahuje všeobecný rozpočet Európskej únie (napríklad Hospodársky a sociálny výbor, Výbor regiónov, európske agentúry atď.), a Európsky rozvojový fond a

c) európske finančné inštitúcie a orgány vrátane najmä: Európskej centrálnej banky, Európskej investičnej banky a Európskeho investičného fondu.

Treba poznamenať, že v kategórii b) medzi európske agentúry nepatria agentúry regulujúce poľnohospodársky trh, ktorých hlavná činnosť spočíva v kúpe a predaji poľnohospodárskych výrobkov s cieľom stabilizovať ceny. Tieto agentúry sa považujú za rezidentov členského štátu, v ktorom vykonávajú svoju činnosť.

19.09. Európske nefinančné inštitúcie a orgány, na ktoré sa vzťahuje všeobecný rozpočet Európskej únie, tvoria jednu inštitucionálnu jednotku, ktorá predovšetkým poskytuje netrhové vládne služby v prospech Európskej únie. Preto sa zaraďuje do subsektora „európske inštitúcie a orgány“ (S. 1315) ([1]) sektora „verejná správa“ (S.13).

19.10. Pokiaľ sa rozpočet Európskeho rozvojového fondu neprijme ako súčasť všeobecného rozpočtu Európskej únie, predstavuje Európsky rozvojový fond samostatnú inštitucionálnu jednotku zaradenú do subsektora „Európske inštitúcie a orgány“ (S. 1315) sektora „verejná správa“ (S.13).

19.11. Európska centrálna banka je inštitucionálna jednotka zaradená do subsektora „centrálna banka“ (S. 121) sektora „finančné korporácie“ (S.12).

19.12. Európska investičná banka a Európsky investičný fond sú samostatné inštitucionálne jednotky zaradené do subsektora „ostatní finanční sprostredkovatelia okrem poisťovacích korporácií a penzijných fondov“ (S.125) sektora „finančné korporácie“ (S.12).

19.13. Do ekonomického územia európskych inštitúcií patria územné enklávy, ktoré sa nachádzajú v členských štátoch Európskej únie alebo v nečlenských krajinách Európskej únie, napríklad zastúpenia, delegácie, úrady atď.

19.14. Hlavné transakcie európskych inštitúcií sa zaznamenávajú na strane zdrojov a na strane použitia, ako je to uvedené v prílohe.

Účet zahraničia

19.15. V európskych účtoch sa na účtoch zahraničia zaznamenávajú ekonomické toky a finančné stavy aktív a pasív medzi rezidentskými jednotkami Európskej únie/eurozóny a nerezidentskými jednotkami. Z tohto dôvodu sa do európskych účtov zahraničia nezahŕňajú transakcie uskutočňované v rámci Európskej únie/eurozóny. Toky uskutočňované v rámci Európskej únie/eurozóny sa nazývajú „vnútorné toky“ a finančné pozície medzi rezidentmi Európskej únie/eurozóny sa nazývajú „vnútorné stavy“.

19.16. Dovoz a vývoz výrobkov zahŕňa kvázitranzitný obchod, t. j.:

a) výrobky dovezené z tretích krajín do členského štátu Európskej únie/eurozóny subjektom, ktorý nie je považovaný za inštitucionálnu jednotku, a následne odoslané do iného členského štátu Európskej únie/eurozóny, a

b) výrobky privezené z členského štátu Európskej únie/eurozóny, ktoré sú následne vyvezené do tretej krajiny subjektom, ktorý nie je považovaný za inštitucionálnu jednotku.

Vývoz výrobkov sa oceňuje v cenách FOB na hranici Európskej únie/eurozóny.

V prípade výrobkov v kvázitranzite, ktoré sa majú vyviezť, sa dopravné a distribučné náklady v rámci Európskej únie/eurozóny považujú za produkciu dopravných služieb, ak je dopravca rezidentom Európskej únie/eurozóny, a za dovoz dopravných služieb, ak rezidentom nie je.

19.17. V európskych účtoch merchanting zahŕňa iba nákup výrobkov rezidentom Európskej únie/eurozóny od nerezidenta s následným predajom tých istých výrobkov nerezidentovi bez toho, aby sa výrobky nachádzali v Európskej únii/eurozóne. Zaznamenáva sa najprv ako záporný vývoz výrobkov a následne ako kladný vývoz výrobkov, pričom sa prípadné časové rozdiely medzi nákupom a predajom zaznamenávajú ako zmena stavu zásob (pozri odseky 18.41 a 18.60).

Ak obchodník, ktorý je rezidentom Európskej únie/eurozóny, nakúpi výrobky od nerezidenta a následne ich predá rezidentovi iného členského štátu, tento nákup sa zaznamená ako záporný vývoz v národných účtoch členského štátu obchodníka, avšak ako dovoz v európskych účtoch.

([1]) Tento kód je špecifický pre európske účty. Neuvádza sa v kapitole 23 Klasifikácie, keďže kapitola 23 predstavuje kódy, ktoré sa majú použiť v národných účtoch členských štátov, v ktorých sa európske inštitúcie zaraďujú do sektora zahraničia.

19.18. Podnik s priamymi zahraničnými investíciami je rezidentom Európskej únie/eurozóny, keď investor, ktorý nie je rezidentom, vlastní 10 percent alebo viac kmeňových akcií alebo hlasovacích práv (v prípade podniku zapísaného v obchodnom registri), alebo ekvivalent tejto hodnoty (v prípade podniku nezapísaného v obchodnom registri).

V národných účtoch členských štátov podnik s priamymi zahraničnými investíciami môže mať investorov, ktorí sú rezidentmi iného členského štátu Európskej únie/eurozóny. Príslušné reinvestované zisky sa ako také v európskych účtoch nezaznamenávajú.

Bilancovanie transakcií

19.19. Jedna z metód zostavovania európskych účtov zahraničia spočíva vo vyňatí tokov v rámci Európy tak na strane zdrojov, ako aj na strane použitia z účtov zahraničia členských štátov. Hoci by tieto zrkadlové toky mali byť teoreticky v rovnováhe, v praxi tomu tak zvyčajne nie je z dôvodu asymetrického zaznamenávania rovnakej transakcie v národných účtoch protistrán.

19.20. Asymetrie vytvárajú nesúlad v európskych účtoch medzi celou ekonomikou a účtami zahraničia. Zostavovanie európskych účtov si preto vyžaduje zosúladenie účtov. Dosiahne sa to zosúladením metód, akou je napríklad metóda najmenších štvorcov alebo proporcionálne rozdelenie. V prípade výrobkov sa štatistika obchodu v rámci Únie môže použiť na prideľovanie asymetrií podľa kategórie výdavkov.

19.21. Odstránenie asymetrií a následné bilancovanie účtov spôsobuje ďalšie rozdiely medzi európskymi agregátmi a súčtom národných účtov členských štátov.

Meranie cien a objemu

19.22. Európske nefinančné účty v cenách predchádzajúceho roka možno v prípade transakcií s výrobkami a službami zostaviť prostredníctvom použitia podobnej metodiky ako v prípade európskych účtov v bežných cenách. Najprv sa agregujú účty členských štátov a európskych inštitúcií/Európskej centrálnej banky zostavené v cenách predchádzajúceho roka. Potom sa z účtov zahraničia odstránia cezhraničné transakcie medzi členskými štátmi ocenené v cenách predchádzajúceho roka. Nakoniec sa výsledné rozdiely medzi zdrojmi a použitím odstránia prostredníctvom metódy vybranej na bilancovanie európskych transakcií v bežných cenách.

19.23. Európske účty v cenách z predchádzajúceho roka umožňujú vypočítať objemové indexy medzi súčasným obdobím a predchádzajúcim rokom. Po zvolení referenčného obdobia možno objemové indexy zreťaziť a následne uplatniť na európske účty v bežných cenách referenčného roka. Týmto sa vytvoria európske účty v objemovom vyjadrení za každé sledované obdobie. Rady získané týmto spôsobom nie sú aditívne. Ak sa aditivita a iné účtovné obmedzenia vyžadujú na uskutočnenie opatrení v objemovom vyjadrení na špecifické účely, musia sa obnoviť ako posledné, aby sa získali časové rady upravené vzhľadom aditivitu.

Súvahy

19.24. V európskych účtoch sa finančné súvahy môžu zostaviť podobným postupom ako v prípade transakcií:

a) finančné súvahy členských štátov sa doplnia o stavy aktív a pasív európskych inštitúcií, ktoré sú rezidentmi Európskej únie/eurozóny;

b) stavy finančných aktív rezidenta Európskej únie/eurozóny v držbe iného rezidenta (vnútorné stavy) sa vyjmú z účtov zahraničia a

c) nerovnováhy vytvorené nesúladom medzi vnútornými stavmi finančných aktív a zodpovedajúcimi pasívami sa rozdelia medzi rôzne sektory prostredníctvom bilancovania.

19.25. V európskych účtoch možno zostaviť nefinančné súvahy ako súčet nefinančných súvah členských štátov Európskej únie/eurozóny.

Medzisektorové matice

19.26. Medzisektorové matice podrobne rozpisujú ekonomické transakcie (respektíve držbu finančných aktív) medzi inštitucionálnymi sektormi. V národných účtoch členských štátov tieto matrice podrobne mapujú transakcie/finančné aktíva medzi sektormi pôvodu/veriteľa a sektorom určenia/dlžníka, ako aj medzi domácimi sektormi a zahraničím.

19.27. V európskych účtoch možno medzisektorové matice zostaviť agregáciou národných matíc a reklasifikáciou vnútroeurópskych tokov a stavov na toky a stavy rezidentov. Na tento účel treba v týchto národných maticiach rozlišovať medzi transakciami a držbou finančných aktív voči rezidentským jednotkám Európskej únie/eurozóny a nerezidentom na účte zahraničia. Okrem toho sa toky a stavy voči rezidentským jednotkám Európskej únie/eurozóny musia ďalej rozlišovať podľa súvzťažných sektorov.

PRÍLOHA 19.1

ÚČTY EURÓPSKYCH INŠTITÚCIÍ

Zdroje

19.28. Hlavné zdroje európskych nefinančných inštitúcií a orgánov sú:

a) clá a poľnohospodárske poplatky;

b) poplatky od výrobcov za výrobu cukru, izoglukózy a inulínového sirupu;

c) daň z pridanej hodnoty a

d) hrubý národný dôchodok (HND).

19.29. Na účtoch európskych inštitúcií sa tieto toky zaznamenávajú na strane zdrojov subsektora „európske inštitúcie a orgány“ (S.1315) a na strane použitia sektora „zahraničie“ (S.211).

19.30. Clo a poľnohospodárske poplatky sa vyberajú na vonkajších hraniciach Európskej únie podľa spoločného colného sadzobníka. Zaraďujú sa do položky „dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH“ (D.212) a zahŕňajú náklady na výber.

19.31. Dane uložené výrobcom sa vyberajú z kvót cukru, izoglukózy a inulínového sirupu, ktoré sú v držbe výrobcov. Zaraďujú sa do položky „dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu“ (D.214) a zahŕňajú náklady na výber.

19.32. Pevne stanovený podiel súm vybraných podľa odseku 19.A1.01 písm. a) a b) si členské štáty ponechávajú ako náklady na výber. V roku 2009 tento podiel predstavoval 25 %. Na účtoch európskych inštitúcií sa tieto náklady na výber zaznamenávajú na strane použitia ako „medzispotreba“ (P.2) subsektora „európske inštitúcie a orgány“ (S. 1315). Na strane zdrojov sa zaznamenávajú ako „dovoz služieb“ (P.72) na účtoch zahraničia (S.211).

19.33. Zdroj príjmu založený na dani z pridanej hodnoty sa vypočítava uplatnením pevnej percentuálnej sadzby, známej ako sadzba uplatňovaná na zdroj príjmu z DPH, na harmonizovaný vymeriavací základ DPH každého členského štátu. Horná hranica základu DPH sa stanovuje vo vzťahu k hrubému národnému dôchodku. Stanovenie hornej hranice základu DPH znamená, že ak základ DPH členského štátu prekročí určitý percentuálny podiel vymeriavacieho základu HND tohto členského štátu, potom sa sadzba uplatňovaná na zdroj príjmu z DPH neuplatňuje na základ DPH, ale na percentuálny podiel vymeriavacieho základu HND. Zdroj príjmu založený na DPH zahŕňa platby za bežný rok, ako aj zostatky z predošlých rokov zodpovedajúce revíziám predchádzajúcich základov DPH v čase splatnosti. Zdroj príjmu založený na dani z pridanej hodnoty sa zaraďuje do položky „vlastné zdroje EÚ založené na DPH a HND“ (D.76).

19.34. Zdroj príjmu založený na HND je reziduálnym príspevkom do rozpočtu európskych inštitúcií, ktorý sa stanoví podľa úrovne hrubého národného dôchodku každého členského štátu. Zaraďuje sa do položky „vlastné zdroje EÚ založené na DPH a HND“ (D.76) a zahŕňa úhrady a vyrovnávacie platby za predchádzajúce roky. Korekcia rozpočtových nerovnováh zaplatená ostatnými členskými štátmi dotknutým krajinám sa takisto zaznamenáva pod D.76 ako zdroje a použitie sektora zahraničie (S.211).

19.35. Príspevky členských štátov do Európskeho rozvojového fondu sa zaraďujú do položky „bežná medzinárodná spolupráca“ (D.74).

19.36. Upísané podiely členských štátov na splatenom kapitále Európskej investičnej banky, Európskeho investičného fondu a Európskej centrálnej banky sa zaznamenávajú na finančných účtoch ako „ostatné majetkové účasti“ (F.519). Zaznamenávajú sa ako zmeny v aktívach zahraničia (S.211) a zmeny v pasívach subsektorov „ostatní finanční sprostredkovatelia okrem poisťovacích korporácií a penzijných fondov“ (S.125) alebo „centrálna banka“ (S.121).

19.37. Platené úroky z pôžičiek poskytnutých Európskou investičnou bankou po odpočítaní nepriamo meraných služieb finančného sprostredkovania (FISIM) sa zaraďujú do položky „úroky“ (D.41). Na účtoch európskych inštitúcií sa zaznamenávajú ako použitie sektora zahraničie (S.2) a zdroje sektora „ostatní finanční sprostredkovatelia okrem poisťovacích korporácií a penzijných fondov“ (S.125).

19.38. Platené úroky z pôžičiek poskytnutých Európskou centrálnou bankou sa zaraďujú do položky „úroky“ (D.41). Na účtoch európskych inštitúcií sa zaznamenávajú ako použitie sektora zahraničie (S.2111) a zdroje subsektora „centrálna banka“ (S.121).

Použitie

19.39. Platby európskych nefinančných inštitúcií a orgánov pozostávajú:

a) z transakcií týkajúcich sa ich činností ako netrhových výrobcov, najmä: „medzispotreba“ (P.2), „tvorba hrubého fixného kapitálu“ (P.51) a „odmeny zamestnancov“ (D.1);

b) z rozdeľovacích transakcií súvisiacich s transfermi z európskych inštitúcií do členských štátov. Majú predovšetkým formu „subvencie na produkty“ (D.31), „ostatné subvencie na produkciu“ (D.39), „bežná medzinárodná spolupráca“ (D.74), „ostatné rôzne bežné transfery“ (D.759), „investičné dotácie“ (D.92) a „ostatné kapitálové transfery“ (D.99), a

c) z platieb Európskeho rozvojového fondu tretím krajinám, ktoré sa zaraďujú do položky „bežná medzinárodná spolupráca“ (D.74).

19.40. Na účtoch európskych inštitúcií sa platby uskutočňované európskymi nefinančnými inštitúciami a orgánmi zaznamenávajú ako použitie subsektora „európske inštitúcie a orgány“ (S.1315) a zdroje sektora zahraničie (S.211 alebo S.22).

19.41. Platby uskutočňované európskymi nefinančnými inštitúciami a orgánmi sa všeobecne zaznamenávajú na základe výkazov výdavkov poskytnutých členskými štátmi. Zálohy a platby *ex post* sa zaznamenávajú na finančných účtoch európskych inštitúcií ako „ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov“ (F.89).

19.42. Platby európskych finančných inštitúcií a orgánov pozostávajú:

a) z transakcií týkajúcich sa ich činností ako trhových výrobcov finančných služieb, najmä: „medzispotreba“ (P.2), „tvorba hrubého fixného kapitálu“ (P.51) a „odmeny zamestnancov“ (D.1);

b) z platieb úrokov (D.41).

Keďže podiely členských štátov na splatenom kapitále Európskej investičnej banky sa nepovažujú za priame zahraničné investície, neexistuje imputovaný tok z reinvestovaných ziskov z priamych zahraničných investícií (D.43), ktorý by sa mal zaznamenať na ich účtoch.

19.43. Na účtoch európskych inštitúcií sa platby uskutočňované európskymi finančnými inštitúciami a orgánmi zaznamenávajú ako použitie subsektora „ostatní finanční sprostredkovatelia okrem poisťovacích korporácií a penzijných fondov“ (S.125) a zdroje sektora zahraničie (S.211 alebo S.22).

Konsolidácia

19.44. V európskych účtoch sa toky medzi členskými štátmi a európskymi inštitúciami obvykle nekonsolidujú medzi zdrojmi a použitím v rámci sektora „verejná správa“ (S.13). V prípade „bežnej medzinárodnej spolupráce“ (D.74) sa však platby členských štátov európskym inštitúciám na financovanie, napríklad Európskeho rozvojového fondu, konsolidujú a zaznamenávajú v európskych účtoch ako použitie sektora národná „ústredná štátna správa (okrem sociálneho zabezpečenia)“ (S.1311) a zdroje sektora zahraničie (S.22).

KAPITOLA 20

ÚČTY VEREJNEJ SPRÁVY

ÚVOD

20.01. Činnosti verejnej správy sa prezentujú oddelene od zvyšku ekonomiky, pretože právomoci, motivácia a funkcie verejnej správy sú iné ako v prípade ostatných sektorov. Táto kapitola sa zaoberá sektorovými účtami verejnej správy a vládnou finančnou štatistikou, ktorá poskytuje celkový obraz o ekonomických činnostiach verejnej správy: príjmy, výdavky, deficit/prebytok, financovanie, ostatné ekonomické toky a súvaha.

20.02. Verejné správy majú právomoc vyberať dane a iné povinné odvody a prijímať zákony, ktoré ovplyvňujú správanie ekonomických jednotiek. Hlavné ekonomické funkcie verejnej správy sú:

a) poskytovať výrobky a služby spoločenstvu buď na kolektívnu spotrebu, ako je napríklad verejná správa, obrana a presadzovanie práva, alebo na individuálnu spotrebu, ako je napríklad vzdelávanie, zdravotníctvo, voľný čas a kultúra, a financovať ich poskytovanie z daní alebo iných dôchodkov;

b) prerozdeliť dôchodky a majetok prostredníctvom transferových platieb, ako sú napríklad dane a sociálne dávky;

c) zúčastniť sa na iných typoch netrhovej produkcie.

20.03. Prezentácia ekonomických činností verejnej správy vo forme vládnej finančnej štatistiky predstavuje obvyklú postupnosť účtov spôsobom, ktorý je vhodnejší pre analytikov financií verejnej správy a tvorcov politiky. Prezentácia vládnej finančnej štatistiky používa agregáty a bilančné položky definované podľa koncepcií, definícií, klasifikácií a účtovných pravidiel ESA tak, aby sa merali konzistentne s inými makroekonomickými premennými a s rovnakými ukazovateľmi v iných krajinách. Položky, ako sú úspory a čisté pôžičky poskytnuté/čisté pôžičky prijaté, sa už v postupnosti účtov nachádzajú. Ostatné položky, ktorými sú napríklad celkové príjmy, celkové výdavky, daňové zaťaženie a celkový dlh, sa explicitne neuvádzajú.

20.04. Oddiel „Účtovné problémy týkajúce sa verejnej správy“ obsahuje ďalšie pravidlá o niektorých zložitejších otázkach klasifikácie a merania v sektore verejnej správy.

DEFINÍCIA SEKTORA VEREJNEJ SPRÁVY

20.05. Sektor verejnej správy (S.13) pozostáva zo všetkých jednotiek verejnej správy a všetkých netrhových neziskových inštitúcií, ktoré sú pod kontrolou jednotiek verejnej správy. Do tohto sektoru patria aj ostatní netrhoví výrobcovia uvedení v odsekoch 20.18 až 20.39.

20.06. Jednotky verejnej správy sú právne subjekty, ktoré vznikli politickým procesom a ktoré majú zákonodarnú, súdnu alebo výkonnú moc nad ostatnými inštitucionálnymi jednotkami na určitom území. Ich hlavná funkcia spočíva v poskytovaní výrobkov a služieb spoločenstvu a domácnostiam na netrhovom princípe a v prerozdeľovaní dôchodku a majetku.

20.07. Jednotka verejnej správy má zvyčajne právomoc získavať finančné zdroje od ostatných inštitucionálnych jednotiek prostredníctvom povinných transferov. Aby sa splnili základné požiadavky na inštitucionálnu jednotku, jednotka verejnej správy musí mať vlastné finančné zdroje získané buď prostredníctvom príjmov od ostatných jednotiek, alebo prijaté ako transfery od ostatných jednotiek verejnej správy a musí mať oprávnenie použiť tieto zdroje na sledovanie svojich strategických cieľov. Okrem toho musí mať možnosť požičať si finančné prostriedky vo svojom mene.

Identifikovanie jednotiek v sektore verejnej správy

Jednotky verejnej správy

20.08. Vo všetkých krajinách existuje najmä v rámci ústrednej štátnej správy centrálna jednotka, ktorá vykonáva výkonnú, zákonodarnú a súdnu moc na vnútroštátnej úrovni. Jej príjmy a výdavky riadi a kontroluje priamo ministerstvo financií alebo zodpovedajúci orgán prostredníctvom všeobecného rozpočtu schváleného zákonodarným orgánom. Napriek jej veľkosti a rôznorodosti túto centrálnu jednotku zvyčajne predstavuje jediná inštitucionálna jednotka. Súčasťou tejto centrálnej jednotky v rámci verejnej správy sú ministerstvá, agentúry, rady, výbory, súdne orgány a zákonodarné orgány. Jednotlivé ministerstvá, ktoré do nej patria, sa nepovažujú za samostatné inštitucionálne jednotky, keďže nie sú oprávnené vo vlastnom mene vlastniť aktíva, vziať na seba záväzky alebo realizovať transakcie.

20.09. Subsektory verejnej správy, ako napríklad regionálna štátna správa a miestna samospráva, môžu zahŕňať takéto prvotné centrálne jednotky uvedené v odseku 20.08, z ktorých každá je vo vzťahu k určitej úrovni verejnej správy a určitému geografickému priestoru.

20.10. Okrem tejto prvotnej jednotky existujú jednotky verejnej správy s vlastnou právnou subjektivitou a značnou autonómiou, čo zahŕňa aj voľnosť, pokiaľ ide o rozhodovanie o výške a zložení ich výdavkov a o priamom zdroji príjmov, ako napríklad účelovo viazané dane. Takéto jednotky sa často zriaďujú na vykonávanie určitých úloh, ako napríklad výstavba ciest alebo netrhová produkcia zdravotníckych, vzdelávacích alebo výskumných služieb. Tieto jednotky sa považujú za samostatné jednotky verejnej správy, ak vedú úplné účtovníctvo, vlastnia výrobky alebo aktíva vo vlastnom mene, vykonávajú netrhové činnosti, za ktoré sú právne zodpovedné, a môžu preberať záväzky a uzatvárať zmluvy. Takéto subjekty (spolu s neziskovými inštitúciami pod kontrolou verejnej správy) sa nazývajú „mimorozpočtové jednotky", keďže majú oddelené rozpočty, prijímajú transfery v značnej výške z hlavného rozpočtu a ich prvotné zdroje financovania sa dopĺňajú vlastnými zdrojmi príjmov mimo hlavného rozpočtu. Tieto mimorozpočtové jednotky sa zaraďujú do sektora verejnej správy, ak nejde najmä o trhových výrobcov pod kontrolou inej jednotky verejnej správy.

20.11. Všeobecný rozpočet v prípade každej úrovne verejnej správy môže zahŕňať podniky nezapísané v obchodnom registri, ktoré predstavujú trhoví výrobcovia a kvázikorporácie. Ak v ich prípade ide o inštitucionálne jednotky, tieto podniky sa nepovažujú za súčasť sektora verejnej správy, ale zaraďujú sa do sektora nefinančných alebo finančných korporácií.

20.12. Fondy sociálneho zabezpečenia sú jednotky verejnej správy, ktoré sú určené na prevádzkovanie systémov sociálneho zabezpečenia. Systémy sociálneho zabezpečenia sú systémy sociálneho poistenia, v ktorých sú zahrnutí všetci obyvatelia alebo veľká časť obyvateľov a ktoré sú stanovené a kontrolované verejnou správou. Fond sociálneho zabezpečenia je inštitucionálnou jednotkou, ak je organizovaný oddelene od ostatných činností jednotiek verejnej správy, drží svoje aktíva a pasíva oddelene od nich a realizuje finančné transakcie vo vlastnom mene.

Neziskové inštitúcie zaradené do sektora verejnej správy

20.13. Neziskové inštitúcie, ktoré sú netrhovými výrobcami a ktoré sú pod kontrolou jednotiek verejnej správy, sú jednotkami sektora verejnej správy.

20.14. Verejné správy sa môžu rozhodnúť zapojiť do vykonávania vládnej politiky niektoré neziskové inštitúcie a nie orgány verejnej správy, keďže tieto neziskové inštitúcie sa považujú za nestrannejšie, objektívnejšie a menej vystavené politickým tlakom. Oblasťami, v ktorých môžu byť neziskové inštitúcie účinnejšie ako orgány verejnej správy, sú napríklad výskum a vývoj, ako aj stanovovanie a aktualizovanie noriem v oblastiach, ako je napríklad zdravotníctvo, bezpečnosť, životné prostredie a vzdelávanie.

20.15. Kontrola neziskovej inštitúcie sa definuje ako schopnosť určovať všeobecnú politiku alebo program neziskovej inštitúcie. Verejné zásahy vo forme všeobecných nariadení uplatniteľných na všetky jednotky, ktoré vykonávajú tú istú činnosť, nie sú smerodajné pri rozhodovaní o tom, či má verejná správa kontrolu nad individuálnou jednotkou. Aby sa zistilo, či je nezisková inštitúcia pod kontrolou verejnej správy, malo by sa zohľadniť týchto päť ukazovateľov kontroly:

a) vymenúvanie vedúcich zamestnancov;

b) ostatné ustanovenia zakladajúcej listiny, ako napríklad povinnosti v stanovách neziskovej inštitúcie;

c) zmluvné dohody;

d) stupeň financovania;

e) vystavenie riziku.

Splnenie jediného kritéria môže stačiť na vytvorenie kontroly. Ak však nezisková inštitúcia, ktorú financuje najmä verejná správa, je naďalej schopná vo významnom rozsahu určovať svoju politiku alebo program podľa zásad uvedených v ostatných ukazovateľoch, nepovažuje sa za inštitúciu, ktorá je pod kontrolou verejnej správy. Vo väčšine prípadov viac ukazovateľov súhrnne poukáže na kontrolu. Rozhodnutie založené na týchto ukazovateľoch bude vecou úsudku.

20.16. Netrhové vlastnosti neziskovej inštitúcie sa určujú rovnako ako v prípade ostatných jednotiek verejnej správy.

Ostatné jednotky verejnej správy

20.17. Rozhodnúť o klasifikovaní výrobcov výrobkov a služieb, ktorí pracujú pod vplyvom jednotiek verejnej správy, môže byť zložité. Môžu sa zaradiť do sektora verejnej správy alebo, ak sú inštitucionálnymi jednotkami, do sektora verejných korporácií. V takýchto prípadoch sa používa nasledujúci rozhodovací strom.

Diagram 20.1 – Rozhodovací strom

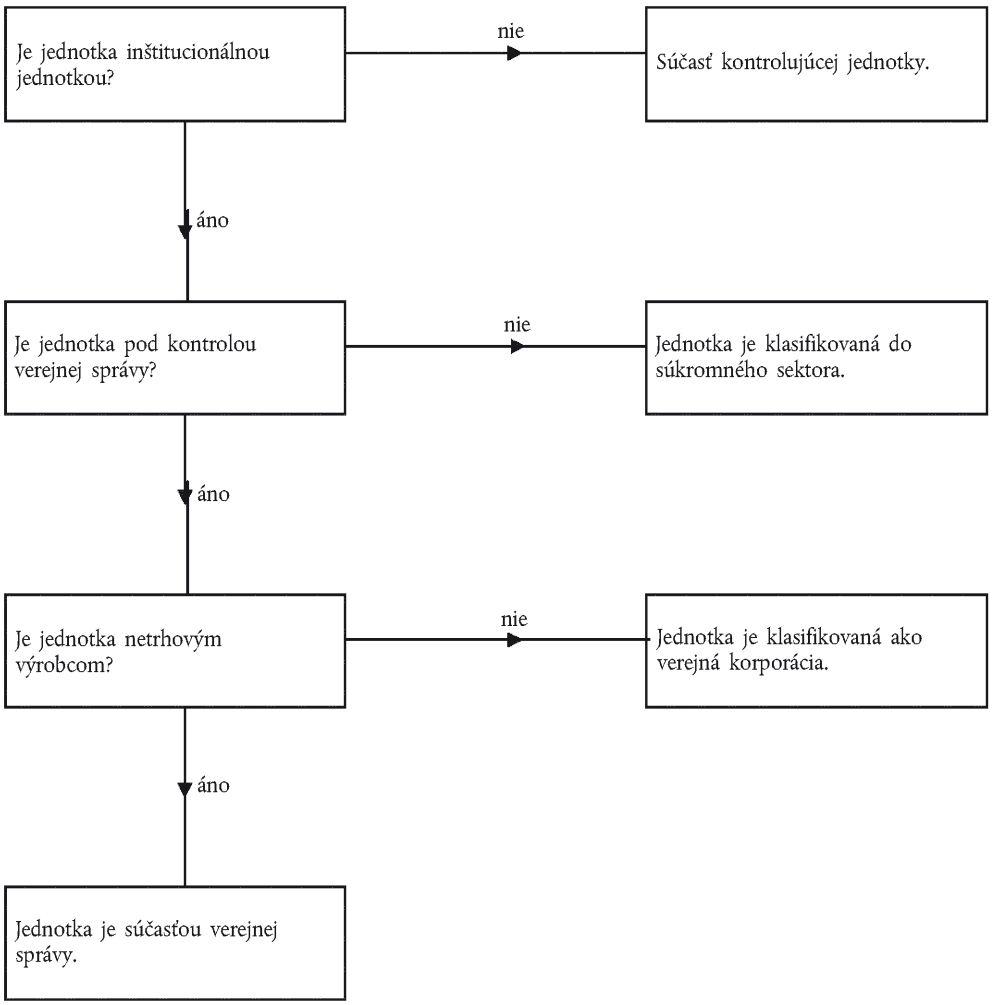

Verejná kontrola

20.18. Kontrola nad subjektom sa definuje ako možnosť určovať všeobecnú politiku alebo program uvedeného subjektu. Na stanovenie toho, či existuje kontrola zo strany verejnej správy, sa používajú kritériá, ktoré platia pre korporácie, ktoré sa môžu považovať za verejné korporácie, ako sa uvádza v odseku 2.32.

Rozlíšenie medzi trhovým a netrhovým

Pojem ekonomicky významné ceny

20.19. Netrhoví výrobcovia poskytujú ostatným subjektom všetku svoju produkciu alebo jej väčšinu bezplatne alebo za ceny, ktoré nie sú ekonomicky významné. Ekonomicky významné ceny sú ceny, ktoré majú výrazný vplyv na množstvo produktov, ktoré sú výrobcovia ochotní dodávať, a na množstvo produktov, ktoré chcú kupujúci získať. Toto je kritérium, ktoré sa používa na klasifikovanie produkcie a výrobcov na trhovú alebo netrhovú produkciu a trhových alebo netrhových výrobcov, a tým aj pri rozhodovaní o tom, či sa inštitucionálna jednotka, nad ktorou má verejná správa kontrolu, má označiť ako netrhový výrobca – a teda zaradiť do sektora verejnej správy – alebo ako trhový výrobca – a teda zaradiť ako verejná korporácia.

20.20. To, či je cena ekonomicky významná, sa posudzuje vždy na úrovni individuálnej produkcie, ale kritérium, podľa ktorého sa určuje trhový/netrhový charakter jednotky, sa uplatňuje na úrovni jednotky.

20.21. Ak sú výrobcovia súkromnými korporáciami, dá sa predpokladať, že ceny sú ekonomicky významné. Naopak, ak však verejná správa uplatňuje kontrolu, ceny jednotky sa môžu stanoviť alebo upraviť na účely verejnej politiky, čo môže spôsobiť problémy pri určovaní toho, či sú ceny ekonomicky významné. Verejné korporácie často zriaďuje verejná správa na to, aby poskytovali výrobky a služby, ktoré by trh neprodukoval v množstve alebo za ceny, ktoré zodpovedajú štátnej politike. V prípade týchto verejných jednotiek podporovaných zo strany verejnej správy môžu príjmy z predaja pokrývať veľkú časť ich nákladov, tieto jednotky však na trhové sily reagujú inak ako súkromné korporácie.

20.22. Aby bolo s ohľadom na zmeny v trhových podmienkach možné analyzovať odlišnosti medzi trhovým a netrhovým výrobcom, je vhodné stanoviť, ktoré jednotky sú spotrebiteľmi príslušných výrobkov a služieb a či je výrobca skutočne vystavený hospodárskej súťaži alebo je jediným dodávateľom.

Kritériá týkajúce sa nákupcu produkcie od verejného výrobcu

Produkcia sa predáva najmä korporáciám a domácnostiam

20.23. O ekonomicky významné ceny zvyčajne ide vtedy, ak sú splnené dve hlavné podmienky:

a) výrobca je motivovaný prispôsobiť ponuku, aby prostredníctvom predaja dlhodobo dosiahol zisk alebo aspoň pokryl svoje kapitálové a ostatné výrobné náklady vrátane spotreby fixného kapitálu, a

b) spotrebitelia sa môžu slobodne rozhodnúť na základe účtovaných cien.

Produkcia sa predáva len verejnej správe

20.24. Niektoré služby sa všeobecne vyžadujú ako pomocné služby. Medzi ne patria činnosti, ako napríklad doprava, financovanie a investície, nákup, predaj, marketing, počítačové služby, komunikácie, upratovacie služby a údržba. Jednotka, ktorá tento druh služby poskytuje výlučne svojej materskej jednotke alebo iným jednotkám v tej istej skupine jednotiek, je pomocná jednotka. Nie je to samostatná inštitucionálna jednotka a je priradená svojej materskej jednotke. Pomocné jednotky poskytujú celú svoju produkciu svojim vlastníkom na použitie ako medzispotrebu alebo ako tvorbu hrubého fixného kapitálu.

20.25. Ak verejný výrobca predáva len verejnej správe a je jediným dodávateľom svojich služieb, predpokladá sa, že je netrhovým výrobcom, ak nesúťaží so súkromným výrobcom. Typickým prípadom je súťaž na uzatvorenie zmluvy s verejnou správou za komerčných podmienok a verejná správa preto platí len za dodané služby.

20.26. Ak je verejný výrobca jedným z viacerých dodávateľov pre verejnú správu, považuje sa za trhového výrobcu, ak súťaží s inými výrobcami na trhu a jeho ceny spĺňajú všeobecné kritériá týkajúce sa ekonomickej významnosti definovanej v odsekoch 20.19 až 20.22.

Produkcia sa predáva verejnej správe a iným

20.27. Ak je verejný výrobca jediným dodávateľom svojich služieb, predpokladá sa, že je trhovým výrobcom, ak jeho predaj jednotkám, ktoré nepatria do verejnej správy, predstavuje viac ako polovicu jeho celkovej produkcie alebo ak jeho predaj verejnej správe spĺňa podmienku súťaže na uzatvorenie zmluvy uvedenú v odseku 20.25.

20.28. Ak existujú viacerí dodávatelia, verejný výrobca je trhovým výrobcom vtedy, ak súťaží s inými výrobcami tým, že sa uchádza o zmluvu s verejnou správou.

Posudzovanie kritéria trhový/netrhový

20.29. Sektorová klasifikácia centrálnych jednotiek verejnej správy, ktoré poskytujú výrobky a služby na netrhovom základe a/alebo prerozdeľujú dôchodok a majetok, je jednoduchá.

V prípade ostatných výrobcov, ktorí sú pod kontrolou verejnej správy, je potrebné posúdiť ich činnosť a zdroje. Aby sa mohlo rozhodnúť, či sú trhovými jednotkami a účtujú ekonomicky významné ceny, treba preskúmať kritériá uvedené v odsekoch 20.19 až 20.28. Ak to zhrnieme, ide o tieto podmienky:

a) výrobca je inštitucionálnou jednotkou (nevyhnutná podmienka; pozri aj rozhodovací strom v odseku 20.17);

b) výrobca nie je výlučným poskytovateľom pomocných služieb;

c) výrobca nie je jediným dodávateľom výrobkov a služieb pre verejnú správu, alebo ak ním výrobca je, má konkurentov, a

d) výrobca je motivovaný prispôsobiť ponuku, aby mohol vykonávať ziskovú činnosť, aby bol schopný fungovať v trhových podmienkach a plniť si svoje finančné povinnosti.

Schopnosť vykonávať trhovú činnosť sa posudzuje najmä podľa zaužívaného kvantitatívneho kritéria (kritérium 50 %), kde sa tržby dávajú do pomeru k výrobným nákladom (ako je to definované v odsekoch 20.30 a 20.31). Na to, aby bol výrobca trhovým výrobcom, musí verejná jednotka počas súvislého viacročného obdobia pokrývať aspoň 50 % svojich nákladov svojimi tržbami.

20.30. Pri posudzovaní kritéria trhový/netrhový zodpovedajú tržby z predaja výrobkov a služieb tržbám z predaja, inými slovami trhovej produkcii (P.11) zvýšenej o platby za prípadnú netrhovú produkciu (P.131). Produkcia vo vlastnej réžii sa v tejto súvislosti nepovažuje za súčasť predaja. Do tržieb nie sú zahrnuté ani platby prijaté od verejnej správy, ak sa neposkytujú ostatným výrobcom vykonávajúcim rovnakú činnosť.

20.31. Výrobné náklady sú súčtom medzispotreby, odmien zamestnancov, spotreby fixného kapitálu a ostatných daní z produkcie. Pri posudzovaní kritéria trhový/netrhový sa výrobné náklady zvyšujú o čistú úrokovú sadzbu a znižujú o hodnotu celej imputovanej produkcie, najmä produkcie vo vlastnej réžii. Subvencie na produkciu sa neodpočítavajú.

Finančné sprostredkovanie a vymedzenie verejnej správy

20.32. Prípad jednotiek, ktoré sa zaoberajú finančnými činnosťami, si vyžaduje osobitné posúdenie. Finančné sprostredkovanie je činnosť, pri ktorej jednotky v rámci finančných transakcií vo vlastnom mene získavajú finančné aktíva a súčasne im vznikajú pasíva.

20.33. Finančný sprostredkovateľ sa vystavuje riziku tým, že mu vznikajú záväzky vo vlastnom mene. Ak napríklad verejná finančná jednotka spravuje aktíva, ale nevystavuje sa sama riziku tým, že jej vznikajú záväzky vo vlastnom mene, nie je finančným sprostredkovateľom a jednotka sa zaraďuje do sektora verejnej správy a nie do sektora finančných korporácií.

20.34. Uplatňovanie kvantitatívneho trhového/netrhového kritéria na verejné korporácie, ktoré sa zaoberajú finančným sprostredkovaním a spravovaním aktív, nie je vo všeobecnosti relevantné, keďže ich príjmy pochádzajú z dôchodkov z majetku ako aj zo ziskov z držby.

Hraničné prípady

Ústredia verejných orgánov

20.35. Ústredia verejných orgánov sú subjekty, ktorých hlavnou funkciou je kontrolovať a riadiť skupinu dcérskych spoločností, ktoré sú pod kontrolou jednotky verejnej správy. Rozlišujú sa dva prípady:

a) ak je ústredie verejných orgánov inštitucionálnou jednotkou a zaoberá sa riadením trhových výrobcov, klasifikuje sa podľa hlavnej činnosti skupiny, teda do sektora S.11, ak je hlavnou činnosťou produkcia výrobkov a nefinančných služieb, alebo do sektora S.12, ak poskytuje najmä finančné služby (pozri aj odseky 2.23 a 2.59);

b) ak ústredie verejného orgánu nie je inštitucionálnou jednotkou (a z toho dôvodu sa niekedy označuje ako „prázdna spoločnosť, shell“) alebo koná ako zástupca verejnej správy na účely verejnej politiky, ako napríklad tým, že presmerováva finančné prostriedky z jednej dcérskej spoločnosti do druhej, alebo organizuje privatizáciu alebo oddlženie, zaraďuje sa do sektora verejnej správy.

20.36. Pojem „ústredie verejného orgánu“ používané v tejto súvislosti zahŕňa všetky jednotky, ktoré sa označujú aj ako „verejné holdingové spoločnosti“.

20.37. Dcérske spoločnosti tvoriace súčasť skupiny, ktoré sú zapojené do výroby a vedú kompletný systém účtov, sa považujú za inštitucionálne jednotky aj vtedy, keď sa čiastočne vzdali svojej samostatnosti pri rozhodovaní v prospech ústredného orgánu (pozri odsek 2.13). Kritérium trhový/netrhový sa uplatňuje na úrovni jednotlivých jednotiek. Tak sa môže stať, že jedna dcérska spoločnosť sa na rozdiel od ostatných uzná za netrhovú a zaraďuje sa do sektora verejnej správy.

Penzijné fondy

20.38. Penzijné schémy zamestnávateľov sú režimy na poskytovanie dávok starobných dôchodkov účastníkom na základe zmluvného vzťahu zamestnávateľ – zamestnanec. Zahŕňajú schémy financované, nefinancované alebo čiastočne financované z fondov.

20.39. Príspevkovo definovaná schéma financovaná z fondov, ktorá je zriadená jednotkou verejnej správy, sa nepovažuje za systém sociálneho zabezpečenia, ak verejná správa neručí za výšku splatných starobných dôchodkov a výška starobných dôchodkov je neistá, pretože závisí od výnosnosti aktív. V dôsledku toho sa jednotka, ktorá spravuje danú schému – ako aj samotný fond, ak je oddelenou inštitucionálnou jednotkou – považuje za finančnú korporáciu zaradenú do subsektora poisťovacích korporácií a penzijných fondov.

Kvázikorporácie

20.40. Kvázikorporácie sú podniky nezapísané v obchodnom registri, ktoré fungujú, ako keby boli korporáciami. Kvázikorporácie sa považujú za korporácie: to znamená za inštitucionálne jednotky oddelené od jednotiek, ku ktorým patria, na základe svojho rozdielneho ekonomického a finančného správania. Tým sa trhové podniky pod kontrolou jednotiek verejnej správy uznané za verejné kvázikorporácie priraďujú ku korporáciám v sektore nefinančných korporácií alebo v sektore finančných korporácií.

20.41. Verejný podnik alebo skupina podnikov, ktoré sa zaoberajú rovnakým druhom výroby pod spoločným vedením, sa považuje za verejnú kvázikorporáciu, ak:

a) za svoju produkciu účtuje ekonomicky významné ceny;

b) sa považuje za podnik, ktorý má rozhodovaciu autonómiu, a

c) vedie kompletný systém účtov, ktorý umožňuje oddelene identifikovať a merať jeho prevádzkové saldo, úspory, aktíva a pasíva, alebo ak je možné takýto kompletný systém účtov zostaviť.

20.42. O výške dôchodkov, ktoré sa vyberú z kvázikorporácie počas daného účtovného obdobia, rozhoduje vlastník. Takýto výber zodpovedá platbe dividendy korporácie svojim akcionárom. Na základe výšky vybraných dôchodkov sa určuje výška nerozdelených ziskov v kvázikorporácii. Vlastník môže investovať do podniku viac kapitálu alebo z neho môže kapitál vybrať tým, že predá niektoré z jeho aktív, a tieto toky kapitálu musia byť vždy identifikovateľné aj v účtoch, ak nastanú. Toky investičných dôchodkov a dôchodkov z majetku v kvázikorporáciách sa zaznamenávajú rovnakým spôsobom ako porovnateľné toky v korporáciách. Predovšetkým sa takto investičné dotácie zaznamenávajú ako kapitálové transfery.

20.43. Výrobcovia, ktorí sa nepovažujú za kvázikorporácie, zostávajú priradení jednotkám verejnej správy, ktoré ich vlastnia. Jednotky verejnej správy síce pozostávajú najmä z netrhových výrobcov, v rámci jednotky verejnej správy však môžu existovať aj trhové jednotky. Tržby týchto trhových jednotiek sa pripočítavajú k príležitostným tržbám, v prípade ktorých ide o sekundárnu produkciu, ktorú predávajú netrhové jednotky za ekonomicky významné ceny. Tým môže v prípade jednotky verejnej správy vzniknúť čistý prevádzkový prebytok, ktorý sa nerovná nule: čistý prevádzkový prebytok, ktorý vytvárajú trhové jednotky.

Reštrukturalizačné agentúry

20.44. Niektoré verejné jednotky sa zaoberajú reštrukturalizáciou korporácií. Takéto korporácie môžu, ale nemusia byť pod kontrolou verejnej správy. V prípade reštrukturalizačných agentúr môže ísť o už dlho existujúce verejné jednotky alebo agentúry vytvorené osobitne na tento účel. Verejná správa financuje reštrukturalizáciu rôznymi spôsobmi, buď priamo prostredníctvom kapitálových injekcií, ako sú napríklad kapitálové transfery, pôžičky alebo nadobudnutie majetkových účastí, či nepriamo poskytnutím záruk. Medzi najdôležitejšie kritériá sektorovej klasifikácie reštrukturalizačných agentúr patrí to, či sú takéto jednotky finančnými sprostredkovateľmi, či má ich hlavná činnosť trhový charakter a aké riziko verejná agentúra preberá. V mnohých prípadoch je riziko pre reštrukturalizačnú agentúru malé, keďže pracuje s verejnou finančnou podporou a v mene verejnej správy. Reštrukturalizačné agentúry sa môžu zaoberať privatizáciou alebo oddlžením.

Privatizačné agentúry

20.45. Prvý druh reštrukturalizačnej agentúry riadi privatizáciu jednotiek verejného sektora. Existujú dva prípady:

a) reštrukturalizačná jednotka koná bez ohľadu na svoje právne postavenie ako priamy zástupca verejnej správy alebo existuje len na obmedzený čas. Jej hlavnou funkciou je prerozdeliť národný dôchodok a majetok, pričom presmerováva finančné prostriedky z jednej jednotky do druhej. Reštrukturalizačná jednotka sa zaraďuje do sektora verejnej správy;

b) reštrukturalizačná jednotka je holdingová spoločnosť, ktorá má kontrolu nad skupinou dcérskych spoločností a riadi ju, a len malá časť jej činnosti je zameraná na realizáciu privatizácie a presmerovávanie finančných zdrojov z jednej dcérskej spoločnosti do druhej v mene verejnej správy a na účely verejnej politiky. Táto jednotka sa zaraďuje do sektora korporácií a všetky transakcie realizované v mene verejnej správy by sa mali presmerovať cez sektor verejnej správy.

Konsolidačné agentúry

20.46. Druhá forma reštrukturalizačnej agentúry sa zaoberá znehodnotenými aktívami a môže sa zriadiť v prípade bankovej alebo inej finančnej krízy. Takéto agentúry sa označujú ako konsolidačné agentúry alebo „zlé banky“. Reštrukturalizačná agentúra sa zaraďuje podľa prevzatého rizika so zohľadnením rozsahu finančnej podpory zo strany verejnej správy.

Reštrukturalizačná agentúra v najbežnejších prípadoch nakupuje aktíva s priamou alebo nepriamou finančnou podporou verejnej správy za ceny vyššie ako trhové ceny. Z jej činností vyplýva prerozdelenie národného dôchodku a majetku. Ak sa konsolidačná agentúra sama nevystavuje riziku, zaraďuje sa do sektora verejnej správy.

Účelovo zriadené jednotky

20.47. Účelovo zriadené jednotky (SPE – special purpose entities), označované aj ako účelovo vytvorené jednotky (SPV – special purpose vehicles), môžu byť z finančných dôvodov založené orgánmi verejnej správy alebo súkromnými subjektmi. Účelovo zriadená jednotka sa môže zaoberať fiškálnymi operáciami vrátane sekuritizácie aktív, prijímania pôžičiek v mene verejnej správy atď. Keď sú tieto účelovo zriadené jednotky rezidentské, nie sú oddelenými inštitucionálnymi jednotkami. Tieto jednotky sa klasifikujú podľa hlavnej činnosti vlastníka a SPE zaoberajúce sa fiškálnymi operáciami sa zaraďujú do sektora verejnej správy.

20.48. Nerezidentské SPE sa považujú za samostatné inštitucionálne jednotky. Všetky toky a stavy medzi verejnou správou a nerezidentskou SPE sa zaznamenávajú na účtoch verejnej správy a SPE. Okrem toho sa transakcie imputujú na účty verejnej správy, ako aj nerezidentskej SPE, aby sa znázornili fiškálne činnosti verejnej správy, ak takáto nerezidentská SPE prijme pôžičky pre verejnú správu alebo má verejné výdavky v zahraničí, aj keď sa medzi verejnou správou a SPE nezaznamenávajú žiadne toky týkajúce sa týchto fiškálnych činností. Ak sa nerezidentská SPE zúčastňuje na sekuritizačnej operácii bez predaja aktíva, táto transakcia sa považuje za prijatú pôžičku verejnej správy. Ekonomická podstata tejto transakcie sa zaznamenáva tak, že sa imputujú pôžičky verejnej správy prijaté od nerezidentskej SPE v tej istej hodnote a do toho istého obdobia, v ktorom SPE vznikne záväzok voči zahraničnému veriteľovi.

Spoločné podniky

20.49. Mnohé verejné jednotky uzatvárajú dohody so súkromnými subjektmi alebo ostatnými verejnými jednotkami, aby mohli rôzne činnosti vykonávať spoločne. Výsledkom týchto činností môže byť trhová alebo netrhová produkcia. Spoločné činnosti sa dajú rozdeliť na tri hlavné typy: spoločne kontrolované jednotky, ďalej nazývané ako spoločné podniky; spoločne kontrolované operácie; a spoločne kontrolované aktíva.

20.50. Predpokladom spoločného podniku je založenie korporácie, partnerstva alebo inej inštitucionálnej jednotky, v ktorej majú všetky strany spoločne kontrolu nad činnosťami danej jednotky. Ako inštitucionálna jednotka môže spoločný podnik uzatvárať zmluvy vo svojom vlastnom mene a získavať financie na svoje vlastné účely. Spoločný podnik vedie svoje vlastné účtovníctvo.

20.51. Percentuálny podiel vlastníctva spravidla stačí na stanovenie kontroly. Ak každý vlastník vlastní v spoločnom podniku rovnako vysoký podiel, musia sa zohľadniť ostatné ukazovatele kontroly.

20.52. Verejné jednotky sa môžu zúčastňovať aj na spoločných operáciách, ktoré neuskutočňujú samostatné inštitucionálne jednotky. V tomto prípade nie je potrebné klasifikovať jednotky, treba však dbať na to, aby sa správne zaznamenalo vlastníctvo aktív a aby sa zaznamenalo delenie príjmov a výdavkov v súlade s ustanoveniami vykonávacej zmluvy. Napríklad dve jednotky sa môžu dohodnúť, že budú zodpovedné za rozdielne štádiá spoločného výrobného procesu, alebo jedna jednotka môže vlastniť aktívum alebo súbor prepojených aktív, ale obidve jednotky sa dohodnú, že si medzi sebou rozdelia príjmy a výdavky.

Agentúry trhovej regulácie

20.53. Verejné agentúry, ktoré pôsobia v oblasti poľnohospodárstva, sa zaoberajú dvomi druhmi činností:

a) buď nákupom, skladovaním a predajom poľnohospodárskych a iných potravinových produktov na trhu, alebo

b) tým, že sú pre výrobcov výlučným alebo hlavným distribútorom subvencií alebo ostatných transferov.

V prvom prípade sa inštitucionálna jednotka, ak sa správa ako trhový výrobca, zaraďuje do sektora nefinančných korporácií (S.11). V druhom prípade sa inštitucionálna jednotka zaraďuje do sektora verejnej správy (S.13).

20.54. Ak agentúra trhovej regulácie vykonáva obidve činnosti uvedené v odseku 20.53, podľa hlavnej činnosti sa delí na dve inštitucionálne jednotky, pričom jedna sa zaraďuje do sektora nefinančných korporácií (S.11) a druhá do sektora verejnej správy (S.13). Ak by bolo ťažké rozdeliť agentúru týmto spôsobom, v súlade s konvenciou sa prispôsobí obvyklý test sektorovej klasifikácie uplatnením kritéria „hlavnej činnosti“ na základe nákladov. Ak sú náklady jednotky veľmi významne spojené s činnosťou riadenia trhu, jednotka sa zaraďuje do sektora nefinančných korporácií. Pre pomer nákladov k tržbám sa odporúča hranica 80 %. Ak je pomer nákladov k tržbám v súvislosti s regulačnou činnosťou nižší než táto hranica, jednotka sa zaraďuje do sektora verejnej správy (S.13).

Nadnárodné orgány

20.55. Niektoré krajiny sa pripojili k inštitucionálnej dohode, čím sa stali súčasťou nadnárodného orgánu. Takáto dohoda zvyčajne obsahuje peňažné transfery členských krajín nadnárodnému orgánu a naopak. Nadnárodný orgán sa zaoberá aj netrhovou produkciou. V národných účtoch členských krajín sa nadnárodné orgány uvádzajú ako nerezidentské inštitucionálne jednotky, ktoré sa zaraďujú do osobitného subsektora zahraničia.

Subsektory verejnej správy

20.56. V závislosti od administratívnych a právnych podmienok existuje v krajine vo všeobecnosti viac než jedna úroveň verejnej správy. V kapitole 2 sa uvádzajú tri úrovne verejnej správy: ústredná štátna správa, regionálna štátna správa a miestna samospráva so subsektorom v prípade každej úrovne. Okrem týchto úrovní verejnej správy sa musí z dôvodu existencie a veľkosti sociálneho zabezpečenia a jeho fiškálnej úlohy zostavovať štatistika za všetky jednotky sociálneho zabezpečenia ako štvrtého samostatného subsektora verejnej správy. Nie všetky krajiny majú všetky úrovne; v niektorých existuje len ústredná štátna správa alebo ústredná štátna správa a jedna nižšia úroveň. V krajinách, ktoré majú viac ako tri úrovne, by sa všetky jednotky mali zaradiť do jednotlivých uvedených úrovní.

Ústredná štátna správa

20.57. Subsektor ústrednej štátnej správy (okrem sociálneho zabezpečenia) (S.1311) zahŕňa všetky jednotky verejnej správy s celoštátnou pôsobnosťou s výnimkou jednotiek sociálneho zabezpečenia. Politická právomoc ústrednej štátnej správy sa vzťahuje na celé územie krajiny. Ústredná štátna správa môže ukladať dane všetkým rezidentským inštitucionálnym jednotkám a nerezidentským jednotkám, ktoré vykonávajú ekonomické činnosti v krajine. Ústredná štátna správa je zvyčajne zodpovedná za poskytovanie kolektívnych služieb v prospech spoločenstva ako celku, ako napríklad národná obrana, vzťahy s inými krajinami, verejný poriadok a bezpečnosť, a za regulovanie sociálno-ekonomického systému krajiny. Okrem toho jej môžu vzniknúť výdavky za poskytovanie služieb, ako napríklad vzdelávanie alebo zdravotníctvo, najmä v prospech jednotlivých domácností, a môže uskutočňovať transfery iným inštitucionálnym jednotkám vrátane ostatných úrovní verejnej správy.

20.58. Zostavovanie štatistiky za ústrednú štátnu správu je dôležité z dôvodu osobitnej úlohy, ktorú zohráva pri analýze ekonomickej politiky. Najmä prostredníctvom ústrednej štátnej správy má fiškálna politika vplyv na inflačný alebo deflačný tlak v ekonomike. Rozhodovací orgán vo všeobecnosti formuluje a realizuje opatrenia s celoštátnymi ekonomickými cieľmi na úrovni ústrednej štátnej správy.

20.59. Subsektor ústrednej štátnej správy je vo väčšine krajín veľký a komplexný. Spravidla sa skladá z ústrednej skupiny rezortov alebo ministerstiev, ktoré tvoria jedinú inštitucionálnu jednotku, ako aj rôznych orgánov, ktoré pracujú pod kontrolou ústrednej štátnej správy s vlastnou právnou subjektivitou a dostatočnou autonómiou na to, aby vytvárali ďalšie jednotky ústrednej štátnej správy.

20.60. Hlavná skupina alebo najdôležitejšia časť ústrednej štátnej správy sa označuje ako rozpočtová ústredná štátna správa, čím sa zdôrazňuje skutočnosť, že nevyhnutným z jej kľúčových výkazov je „rozpočet“. Z toho vyplýva, že táto základná inštitucionálna jednotka ústrednej štátnej správy je implicitne ohraničená rozpočtom. Niekedy sa nazýva aj „štát“, nemalo by sa to však zamieňať s pojmom regionálna štátna správa, ako sú napríklad provincie, spolkové krajiny, kantóny, republiky, prefektúry alebo administratívne regióny vo federálnom systéme verejnej správy. Pri zostavovaní úplnej postupnosti účtov za rozpočtovú ústrednú štátnu správu je často vhodné zahrnúť činnosti mimorozpočtových fondov, ak nie sú inštitucionálnymi jednotkami, a vo všeobecnosti všetky činnosti štátnej pokladnice, ktoré sa neuvádzajú v rozpočte.

20.61. Ďalšia zložka ústrednej štátnej správy pozostáva z iných orgánov ústrednej štátnej správy, označovaných aj ako mimorozpočtové jednotky, ktoré zahŕňajú mimorozpočtové agentúry alebo subjekty, ktoré patria medzi inštitucionálne jednotky, netrhové verejné podniky s právnou subjektivitou a netrhové neziskové inštitúcie pod verejnou kontrolou.

20.62. Ústrednú štátnu správu je možné rozdeliť na dve zložky: rozpočtová ústredná štátna správa a iné orgány ústrednej štátnej správy. Toto rozdelenie je vecou úsudku a môžu ho ovplyvniť praktické dôvody. Dôležitým kritériom je inštitucionálne pokrytie „rozpočtu“. Malo by však byť presne známe konkrétne zloženie a zostavovatelia štatistiky na vnútroštátnej úrovni by sa na ňom mali dohodnúť, aby sa zabezpečila konzistentnosť zdrojových údajov. Možnosť zostaviť úplnú postupnosť účtov za tieto dva „subsektory“ ústrednej štátnej správy je dôležitým faktorom pri posudzovaní kvality údajov.

Regionálna štátna správa

20.63. Subsektor regionálna štátna správa (okrem sociálneho zabezpečenia) (S.1312) pozostáva zo všetkých jednotiek verejnej správy vo federálnom systéme verejnej správy so štátnou alebo regionálnou pôsobnosťou, s možnou výnimkou jednotiek sociálneho zabezpečenia. Región je najväčším geografickým územím, na ktoré sa krajina ako celok delí na politické alebo administratívne účely. Takéto oblasti majú rôzne názvy ako napríklad provincie, spolkové krajiny, kantóny, republiky alebo administratívne regióny. Všetky majú právomoc v rozsahu, ktorý je

potrebný vo federálnom systéme verejnej správy. Zákonodarná, súdna a výkonná moc regionálnej štátnej správy sa vzťahuje na celé územie jednotlivého regiónu, ktorý zvyčajne zahŕňa viaceré lokality, ale nevzťahuje sa na iné regióny. V mnohých krajinách regionálna štátna správa neexistuje. Vo federálnych štátoch môžu byť na regionálnu štátnu správu prenesené významné právomoci a veľká zodpovednosť a v takýchto prípadoch je zostavovanie účtov za subsektor regionálnej štátnej správy oprávnené.

20.64. Regionálna štátna správa má zvyčajne fiškálnu právomoc vyberať dane od inštitucionálnych jednotiek, ktoré majú sídlo alebo vykonávajú činnosti v jej oblasti pôsobnosti. Aby sa subjekt mohol považovať za jednotku verejnej správy, musí mať možnosť vlastniť aktíva, získavať finančné prostriedky, a musí mať možnosť vziať na seba záväzky vo svojom vlastnom mene; okrem toho musí byť oprávnený využívať alebo alokovať aspoň niektoré dane alebo iné dôchodky, ktoré prijíma na základe svojej vlastnej politiky. Subjekt však môže prijímať transfery od ústrednej štátnej správy, ktoré sú viazané na určité účely. Regionálna štátna správa môže vymenovať úradníkov nezávisle od vonkajšej administratívnej kontroly. Ak je jednotka verejnej správy pôsobiaca v regióne úplne odkázaná na zdroje ústrednej štátnej správy a ak ústredná štátna správa okrem toho určuje spôsob, akým sa uvedené zdroje môžu využívať, potom je subjekt agentúrou ústrednej štátnej správy.

Miestna samospráva

20.65. Subsektor miestnej samosprávy (okrem sociálneho zabezpečenia) (S.1313) pozostáva z jednotiek verejnej správy s miestnou pôsobnosťou (s možnou výnimkou jednotiek sociálneho zabezpečenia). Miestna samospráva zvyčajne poskytuje širokú škálu služieb miestnym obyvateľom, z ktorých niektoré sa môžu financovať z dotácií od vyšších úrovní verejnej správy. Štatistika za miestnu samosprávu pokrýva mnohé rozdielne jednotky verejnej správy, ako napríklad kraje, okresy, veľkomestá, mestá, mestské oblasti, mestské obvody, školské okresy a oblasti rozvodu vody alebo sanitačných služieb. Jednotky miestnej samosprávy s rozdielnymi oblasťami funkčnej zodpovednosti majú často právomoci vzťahujúce sa na tie isté geografické oblasti. Napríklad oddelené jednotky verejnej správy predstavujúce mesto, kraj a školský okres majú právomoci vzťahujúce sa na tú istú oblasť. Okrem toho môžu dve alebo viaceré susedné miestne samosprávy vytvoriť jednotku verejnej správy s regionálnou právomocou, ktorá má zodpovednosť voči miestnym samosprávam. Takéto jednotky sa zaraďujú do subsektora miestnej samosprávy.

20.66. Zákonodarná, súdna a výkonná moc jednotiek miestnej samosprávy sa obmedzuje na najmenšie geografické oblasti, ktoré sa rozlišujú na administratívne a politické účely. Rozsah právomocí miestnej samosprávy je vo všeobecnosti oveľa menší ako rozsah právomocí ústrednej alebo regionálnej štátnej správy a takéto samosprávy môžu, ale nemusia byť oprávnené vyberať dane od inštitucionálnych jednotiek alebo z ekonomických činností, ktoré sa vykonávajú v ich oblasti. Často závisia od dotácií z vyšších úrovní verejnej správy a pôsobia do určitej miery ako zástupcovia ústrednej alebo regionálnej štátnej správy. Aby sa však mohli považovať za inštitucionálne jednotky, musia byť oprávnené vlastniť aktíva, získavať zdroje a preberať na seba záväzky tým, že si vo svojom vlastnom mene požičajú zdroje. Okrem toho musia byť oprávnené rozhodovať o tom, ako sa takéto zdroje využijú, a mali by mať možnosť vymenovať svojich vlastných úradníkov nezávisle od vonkajšej administratívnej kontroly.

Fondy sociálneho zabezpečenia

20.67. Subsektor fondov sociálneho zabezpečenia (S.1314) pozostáva zo všetkých jednotiek sociálneho zabezpečenia bez ohľadu na úroveň verejnej správy, ktorá tieto systémy spravuje alebo riadi. Ak systém sociálneho zabezpečenia nespĺňa požiadavky na to, aby sa považoval za inštitucionálnu jednotku, zaradí sa so svojou materskou jednotkou do jedného z ostatných subsektorov sektora verejnej správy. Ak verejné nemocnice poskytujú netrhovú službu spoločenstvu ako celku a ak sú pod kontrolou systémov sociálneho zabezpečenia, zaradia sa do subsektora fondov sociálneho zabezpečenia.

PREZENTÁCIA VLÁDNEJ FINANČNEJ ŠTATISTIKY

Rámec

20.68. Zo skúsenosti vyplýva, že pre sektor verejnej správy je v záujme určitých analytických cieľov vhodnejšia iná prezentácia ako je postupnosť účtov ESA v centrálnom rámci. Táto alternatíva sa označuje ako prezentácia vládnej finančnej štatistiky. V tejto rozdielnej, ale stále integrovanej prezentácii účtov verejnej správy sa sledujú tieto ukazovatele ekonomickej činnosti verejnej správy: príjmy, výdavky, deficit/prebytok, financovanie, ostatné ekonomické toky a súvahové stavy.

20.69. Prezentácia vládnej finančnej štatistiky založenej na systéme ESA pozostáva z transakcií zaznamenaných na rôznych účtoch ESA (bežné účty, kapitálový účet a finančný účet), ktoré sa v prípade nefinančných transakcií opätovne zostavujú v jedinej prezentácii účtu, ktorá je vhodnejšia na fiškálnu analýzu.

20.70. V systéme vládnej finančnej štatistiky je príjem definovaný ako agregát všetkých transakcií zaznamenaných v základnom rámci ESA na strane zdrojov s kladným znamienkom a prijatých subvencií na bežných účtoch, ako aj prijatých kapitálových transferov zaznamenaných na kapitálovom účte. Výdavok je agregátom všetkých transakcií zaznamenaných na strane použitia s kladným znamienkom a platených subvencií na bežných účtoch, ako aj kapitálových výdavkov - tvorba hrubého kapitálu plus platené kapitálové transfery - zaznamenaných na kapitálovom účte. Tieto ukazovatele príjmov a výdavkov sú špecifické pre prezentáciu vládnej finančnej štatistiky, ale základné transakcie sú rovnaké ako v ESA.

20.71. Rozdiel medzi príjmami a výdavkami, ktorý zodpovedá prebytku/deficitu, predstavujú čisté pôžičky poskytnuté/prijaté (B.9). Financovanie prebytku/deficitu sa uvádza na finančnom účte, na ktorom sa zaznamenávajú čisté prírastky finančných aktív a čistý vznik pasív. Výdavky a príjmy majú súvzťažné zápisy na finančnom účte. K dvom zápisom na finančnom účte môžu viesť aj finančné transakcie. To odzrkadľuje zásadu podvojného účtovníctva, kde každá transakcia má zodpovedajúcu transakciu na finančnom účte. V zásade sa čisté pôžičky poskytnuté/prijaté môžu odvodiť aj z transakcií s finančnými aktívami a pasívami.

20.72. V nasledujúcej tabuľke sa uvádza prezentácia vládnej finančnej štatistiky:

Prezentácia vládnej finančnej štatistiky	
	Príjmy
	dane
	sociálne príspevky
	tržby z predaja výrobkov a služieb
	ostatné bežné príjmy
	kapitálové transfery, prijaté
mínus	Výdavky
	medzispotreba
	odmeny zamestnancov
	úroky
	subvencie
	sociálne dávky
	ostatné bežné výdavky
	kapitálové transfery, platené
	investičné výdavky
rovná sa	Čisté pôžičky poskytnuté/prijaté
rovná sa	Čisté finančné transakcie

20.73. V systéme vládnej finančnej štatistiky existujú ďalšie účty pre ostatné ekonomické toky a súvahy, ktoré sú v súlade s postupnosťou účtov systému ESA. Takéto účty umožňujú úplné zosúladenie zmeny v súvahe a tokov, ktoré sa uskutočňujú v priebehu účtovného obdobia. Pre každé aktívum alebo pasívum platí táto rovnica:

	Počiatočná súvaha
plus	transakcie
plus	precenenia
plus	ostatné zmeny objemu
rovná sa	konečná súvaha

20.74. Zo súvahy vyplývajú celkové stavy aktív – nefinančných a finančných – ako aj stav nevysporiadaných záväzkov, z čoho sa dá odvodiť toto: čistý majetok ako celkový stav aktív mínus celkový stav pasív a čistý finančný majetok ako celkový stav finančných aktív mínus celkový stav finančných pasív.

20.75. Vládna finančná štatistika prezentuje finančnú situáciu verejnej správy a jej subsektorov – alebo všetkých skupín jednotiek verejnej správy – a aj jednotlivých inštitucionálnych jednotiek, ako napríklad rozpočtovej ústrednej štátnej správy.

Príjmy

20.76. Príjmová transakcia je transakcia, ktorá zvyšuje čistý majetok a má pozitívny vplyv na čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–). Príjmy verejnej správy pochádzajú prevažne z povinných odvodov uložených verejnou správou vo forme daní a sociálnych príspevkov. V prípade niektorých úrovní verejnej správy sú hlavným zdrojom príjmov transfery od iných jednotiek verejnej správy a dotácie medzinárodných organizácií. Medzi ďalšie kategórie príjmov patria dôchodky z majetku, tržby z predaja výrobkov a služieb a rôzne transfery okrem dotácií. Príjmy verejnej správy spolu za účtovné obdobie sa vypočítajú sčítaním prijatých transakcií takto:

Príjmy spolu	=	dane spolu	D.2 + D.5 + D.91
	+	sociálne príspevky spolu	D.61
	+	tržby z predaja výrobkov a služieb spolu	P.11 + P.12 + P.131
	+	ostatné bežné príjmy	D.39 + D.4 + D.7
	+	ostatné kapitálové príjmy	D.92 + D.99

Dane a sociálne príspevky

20.77. Dane spolu zahŕňajú dane z produkcie a dovozu (D.2), bežné dane z dôchodkov, majetku atď. (D.5) a dane z kapitálu (D.91). Sociálne príspevky spolu pozostávajú zo skutočných sociálnych príspevkov (D.611) a imputovaných sociálnych príspevkov (D.612).

20.78. Zostaviť odhad daní a sociálnych príspevkov nemusí byť jednoduché. Problémy v tejto súvislosti a odporúčané riešenia sa uvádzajú v oddiele „Účtovné problémy týkajúce sa verejnej správy“ tejto kapitoly. Zatiaľ čo dane sa v základnom rámci ESA účtov zaznamenávajú na viacerých účtoch, vo vládnej finančnej štatistike sa všetky dane vykazujú ako jedna kategória príjmov so subklasifikáciou podľa daňového vymeriavacieho základu. Dane z kapitálu sa v prezentácii vládnej finančnej štatistiky uvádzajú ako dane z príjmov.

20.79. Údaje o príjmoch z daní a sociálnych príspevkov ([1]) sa používajú na zostavovanie koeficientov daní spolu alebo daňového zaťaženia, ako napríklad pomer daní spolu k HDP, ktoré sa používajú pri medzinárodných porovnaniach. V tejto súvislosti sa povinné sociálne príspevky prezentujú spolu s daňovou štatistikou a sú zahrnuté do ukazovateľov daňového zaťaženia alebo povinných odvodov.

Tržby

20.80. Celkové tržby z predaja výrobkov a služieb pozostávajú z trhovej produkcie (P.11) a platieb za netrhovú produkciu (P.131). Zahŕňajú aj – s výnimkou prípadov, keď sa používajú pri posudzovaní kritéria trhový/netrhový (pozri odsek 20.30) – produkciu pre vlastné konečné použitie (P.12). Väčšina produkcie sektora verejnej správy pozostáva z výrobkov a služieb, ktoré sa nepredávajú alebo ktoré sa predávajú za ekonomicky nevýznamné ceny. Rozdelenie netrhovej produkcie sa nezhoduje s pojmom príjmy. V prípade výrobkov a služieb sa do tržieb zahŕňa len skutočný predaj a určité formy imputovaného predaja.

20.81. Trhová produkcia (P.11) verejnej správy zahŕňa:

a) trhovú produkciu trhových podnikov v sektore verejnej správy, ako napríklad zbrojárskeho závodu, ktorý patrí k ministerstvu obrany, alebo jedální zriadených jednotkami verejnej správy pre svojich zamestnancov, ktoré účtujú ekonomicky významné ceny;

b) sekundárne trhové produkty predávané netrhovými zariadeniami, niekedy označované ako „príležitostný predaj“, ako napríklad výsledky zmlúv o výskume a vývoji medzi verejnými univerzitami a korporáciami, alebo publikácie, ktoré predávajú jednotky verejnej správy za ekonomicky významné ceny.

20.82. Vyššie uvedený „príležitostný predaj“ sa odlišuje od symbolického vstupného, ktoré platia návštevníci múzeí a ktoré je zvyčajne čiastočnou platbou za netrhovú produkciu (P.131). Ďalšími významnými čiastočnými platbami sú platby nemocniciam alebo školám, ak sú netrhové.

20.83. Hodnota vlastnej tvorby kapitálu sa vo vládnej finančnej štatistike založenej na ESA považuje za príjem a zaznamenáva sa do tržieb. Tržby zahŕňajú aj hodnotu výrobkov a služieb vyprodukovaných a poskytovaných ako naturálne odmeny zamestnancov alebo ako ostatné naturálne platby.

([1]) Ukazovateľ pre celkové príjmy z daní a sociálnych príspevkov podľa ESA je okrem zaznamenávania platených daňových úverov a imputovaných sociálnych príspevkov v súlade s ukazovateľmi používanými v Príjmovej štatistike OECD. Zaznamenávanie daní a sociálnych príspevkov v ESA je až na niektoré rozdiely v členeniach harmonizované aj s vládnou finančnou štatistikou MMF.

20.84. Tržby z predaja sa vo vládnej finančnej štatistike založenej na ESA prezentujú z hľadiska produkcie: neodlišujú sa od produkcie, zatiaľ čo skutočný predaj zákazníkom sa odlišuje o zmenu stavu zásob. Takéto zmeny stavu zásob sú však v prípade jednotiek verejnej správy a iných netrhových výrobcov, ktorí sa väčšinou zaoberajú produkciou služieb a nie výrobkov, spravidla malé. Tržby sa oceňujú v základných cenách.

Rámček 20.1 – Od základného rámca ESA k transakciám a agregátom vládnej finančnej štatistiky

Zdroje v ESA		Príjmy vo vládnej finančnej štatistike založenej na ESA
P.1	Produkcia, z toho	
	Trhová produkcia (P.11)	Tržby z predaja výrobkov a služieb
	Produkcia pre vlastné konečné použitie (P.12)	Tržby z predaja výrobkov a služieb
	Netrhová produkcia (P.13), z toho:	
	— Platby za netrhovú produkciu (P.131)	Tržby z predaja výrobkov a služieb
	— Ostatná netrhová produkcia (P.132).	Nezohľadňuje sa v príjmoch spolu
D.2	Dane z produkcie a dovozu (prijaté)	Dane spolu
D.3	Subvencie (prijaté)	Ostatné bežné príjmy
D.4	Dôchodky z majetku	Ostatné bežné príjmy
D.5	Bežné dane z dôchodkov majetku	Dane spolu
D.61	Sociálne príspevky	Sociálne príspevky spolu
D.7	Ostatné bežné transfery	Ostatné bežné príjmy
D.91r	Dane z kapitálu (prijaté)	Dane spolu
D.92r	Investičné dotácie (prijaté)	Ostatné kapitálové príjmy
D.99r	Ostatné kapitálové transfery (prijaté)	Ostatné kapitálové príjmy

Použitie a kapitálové transakcie v ESA		Výdavky vo vládnej finančnej štatistike založenej na ESA
P.2	Medzispotreba	Medzispotreba
D.1	Odmeny zamestnancov	Odmeny zamestnancov
D.2	Dane z produkcie a dovozu (platené)	Ostatné bežné výdavky
D.3	Subvencie (platené)	Subvencie
D.41	Úroky	Úroky
D.4	Dôchodky z majetku (s výnimkou D.41)	Ostatné bežné výdavky
D.5	Bežné dane z dôchodkov	Ostatné bežné výdavky
D.62	Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov	Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov
D.632	Naturálne sociálne transfery – nakúpené od trhových výrobcov	Naturálne sociálne transfery – nakúpené od trhových výrobcov
D.7	Ostatné bežné transfery	Ostatné bežné výdavky
D.8	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok	Ostatné bežné výdavky
P.31	Výdavky na individuálnu spotrebu trhovej produkcie	Naturálne sociálne transfery – nakúpené od trhových výrobcov

Použitie a kapitálové transakcie v ESA		Výdavky vo vládnej finančnej štatistike založenej na ESA
P.31	Výdavky na individuálnu spotrebu netrhovej produkcie	Nezohľadňuje sa vo výdavkoch spolu
P.32	Výdavky na kolektívnu spotrebu	Nezohľadňuje sa vo výdavkoch spolu
P.5	Tvorba hrubého kapitálu	Kapitálové výdavky
NP	Nadobudnutie mínus úbytok neprodukovaných aktív	Kapitálové výdavky
D.92p	Investičné dotácie (platené)	Kapitálové výdavky
D.99p	Ostatné kapitálové transfery (platené)	Kapitálové výdavky

V základnom rámci ESA sú čisté pôžičky poskytnuté/prijaté (B.9) bilančnou položkou kapitálového účtu. Bilančná položka sektora verejnej správy v prezentácii vládnej finančnej štatistiky založenej na ESA zodpovedá čistým pôžičkám poskytnutým/prijatým (B.9). Nasledujúci box vysvetľuje prečo.

Základný rámec ESA

Prvým účtom je účet produkcie, a preto je prvým zdrojom inštitucionálneho sektora v ESA jeho produkcia. Keďže väčšina služieb, ktoré poskytuje verejná správa, sa nepredáva za ekonomicky významné ceny, a teda sú netrhové, produkcia verejnej správy sa podľa konvencie meria ako súčet výrobných nákladov.

Podobne sa ako súčet výrobných nákladov merajú aj výdavky na konečnú kolektívnu spotrebu, ktoré pozostávajú zo služieb poskytovaných verejnou správou pre spoločenstvo, ako napríklad všeobecné služby, obrana, bezpečnosť a verejný poriadok. Podobne podľa konvencie výdavky na kolektívnu spotrebu (P.32) zodpovedajú skutočnej konečnej spotrebe (P.4) verejnej správy.

Podľa výrobných nákladov sa merajú aj výdavky domácností na konečnú individuálnu spotrebu, ktorú poskytuje priamo verejná správa na netrhovom základe.

Preto sa na účty verejnej správy v systéme ESA „imputujú“ dva druhy tokov:

1. na strane zdrojov ostatná netrhová produkcia (P.132) zaznamenávaná na účte produkcie;

2. na strane použitia skutočná konečná spotreba (P.4) a naturálne sociálne transfery – netrhová produkcia (D.631). Zaznamenávajú sa na účte prerozdelenia naturálnych dôchodkov a na účte použitia upraveného disponibilného dôchodku.

Každý imputovaný tok zodpovedá sume skutočných tokov: výrobným nákladom. Tieto dva druhy imputovaných tokov – na strane zdrojov a na strane použitia – sa v postupnosti účtov ESA vybilancujú.

Prezentácia vládnej finančnej štatistiky založenej na ESA

V prezentácii vládnej finančnej štatistiky založenej na ESA sa na výpočet celkových príjmov verejnej správy a celkových výdavkov verejnej správy používajú tie isté základné kategórie transakcií, ale najmä na základe skutočných peňažných tokov. Z imputovaných tokov sa zohľadňujú len imputované sociálne príspevky a naturálne kapitálové transfery.

Ak sa pri výpočte celkových príjmov nezohľadní netrhová produkcia (P.132) na strane zdrojov a pri výpočte celkových výdavkov sa nezohľadní skutočná konečná spotreba (P.4 = P.32) a naturálne sociálne transfery - netrhová produkcia (D.631) na strane použitia, výsledkom je tá istá bilančná položka: čisté pôžičky poskytnuté/prijaté (B.9).

Jedinými naturálnymi sociálnymi transfermi, ktoré sa zohľadňujú v agregáte vládnej finančnej štatistiky – celkové výdavky verejnej správy - sú naturálne sociálne transfery poskytované domácnostiam prostredníctvom trhových výrobcov - nakúpená trhová produkcia (D.632), keďže tu jednotky verejnej správy poskytujú skutočné platby. Tieto transakcie sa pripočítavajú aj k sume výrobných nákladov (ktorá sa rovná ostatnej netrhovej produkcii – P.132), aby sa zistili výdavky verejnej správy na konečnú spotrebu.

P.3 = P.132 + D.632

Ostatné príjmy

20.85. Ostatné bežné príjmy pozostávajú z dôchodkov z majetku (D.4), ostatných subvencií na produkciu (D.39) a ostatných bežných transferov (D.7).

20.86. Dôchodky z majetku zahŕňajú úroky (D.41), rozdelené dôchodky korporácií (dividendy a výbery z dôchodkov kvázikorporácií) (D.42) a v menšom rozsahu reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií (D.43), ostatné investičné dôchodky (D.44) a rentu (D.45).

20.87. Ostatné bežné transfery (D.7) zahŕňajú najmä transfery v rámci verejnej správy. Konsolidujú sa pri zostavovaní účtov sektora ako celku.

20.88. Ostatné kapitálové príjmy zahŕňajú investičné dotácie (D.92) a ostatné kapitálové transfery (D.99) prijaté od iných jednotiek, prevažne od iných jednotiek verejnej správy (aj keď konsolidáciou, ktorá sa realizuje pri prezentovaní štatistiky, sa môže zmenšiť ich zjavná výška) a od inštitúcií EÚ, ale aj od rôznych ostatných jednotiek, ako výsledok transakcií, ako napríklad spätných platieb dlžníka v súvislosti s aktiváciou záruky.

20.89. Dotácie, ktoré sa v iných štatistických systémoch niekedy definujú ako transfery okrem subvencií prijaté jednou jednotkou verejnej správy od inej jednotky verejnej správy alebo medzinárodnej organizácie, nie sú kategóriou ESA. Ich výška by mala zodpovedať súčtu týchto príjmov z transferov: D.73 + D.74 + D.92 spolu s D.75 + D.99 (v niektorých prípadoch).

20.90. Subvencie prijaté jednotkami verejnej správy pozostávajú len z ostatných subvencií na produkciu. Ak sú príjemcami výrobné jednotky, ktoré patria do sektora verejnej správy, subvencie na produkty sa zohľadňujú pri hodnotení produkcie a predaja v základných cenách.

Výdavky

20.91. Výdavková transakcia je transakcia, ktorá má negatívny vplyv na čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–). Celkové výdavky zahŕňajú bežné a kapitálové výdavky. Bežné výdavky zahŕňajú výdavky súvisiace s výrobou (odmeny zamestnancov a medzispotrebu); platené dôchodky z majetku (najmä úroky) a transferové platby (ako sú sociálne dávky, bežné dotácie pre iné verejné správy a rôzne ostatné bežné transfery).

20.92. Celkové výdavky verejnej správy za účtovné obdobie sa vypočítajú pomocou nasledujúcej rovnice sčítaním platených transakcií:

Výdavky spolu	=	medzispotreba	P.2
	+	odmeny zamestnancov	D.1
	+	úroky	D.41
	+	sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov	D.62
	+	naturálne sociálne transfery – nakúpené od trhových výrobcov	D.632
	+	subvencie	D.3
	+	ostatné bežné výdavky	D.29 + (D.4 - D.41) + D.5 + D.7 + D.8
	+	kapitálové výdavky	P.5 + NP + D.92 + D.99

Odmeny zamestnancov a medzispotreba

20.93. Odmeny zamestnancov a medzispotreba sú výrobnými nákladmi jednotiek verejnej správy.

20.94. Odmeny zamestnancov (D.1) zahŕňajú mzdy a platy (D.11), ako aj sociálne príspevky zamestnávateľov (D.12) vrátane imputovaných sociálnych príspevkov, ktoré sa v ESA považujú za použitie domácností a za zdroje verejnej správy, a teda sa nekonsolidujú. Odmeny sa zaznamenávajú na akruálnom základe, a to do obdobia, v ktorom sa vykonáva práca, a nie do obdobia, v ktorom je mzda splatná alebo zaplatená. Mzdy zahŕňajú bonusy a ostatné jednorazové platby (pri doplatkoch alebo predĺžení zmluvy) a môže byť ťažké určiť relevantné obdobie zaznamenania: pri dlhých obdobiach zamestnania je to často obdobie, v ktorom sa bonus určuje, a nie obdobie, na ktoré sa v skutočnosti vzťahuje.

20.95. Medzispotreba (P.2) zahŕňa výrobky a služby spotrebované vo výrobnom procese počas účtovného obdobia. Od nákupu a ostatných možných foriem nadobudnutia sa odlišuje charakterom: každé nadobudnutie vstupuje do zásob predtým, ako sa odstráni pri spotrebe. Výrobky a služby môžu nadobúdať aj trhové a netrhové podniky verejnej správy.

20.96. V zásade je čas zaznamenania medzispotreby jasný: v čase, keď sa produkt spotrebúva vo výrobnom procese. Čas zaznamenania nákupov a ostatných foriem nadobudnutia je v zásade čas dodávky, hoci niekedy ho môže byť ťažké určiť.

Výdavky na sociálne dávky

20.97. Výdavky na sociálne dávky pozostávajú zo sociálnych dávok okrem naturálnych sociálnych transferov (D.62), v prípade ktorých ide najmä o peňažné platby, a z naturálnych sociálnych transferov poskytovaných domácnostiam – nakúpená trhová produkcia (D.632). Naturálne sociálne transfery poskytované prostredníctvom trhových výrobcov sú výdavky verejnej správy na financovanie výrobkov a služieb, ktoré poskytujú trhoví výrobcovia domácnostiam. Typickými príkladmi sú zdravotnícka starostlivosť, ako aj výrobky a služby poskytované lekármi a lekárnikmi, ktoré financujú jednotky verejnej správy v rámci systémov sociálneho zabezpečenia alebo programov sociálnej pomoci.

20.98. Do výdavkov na sociálne dávky nie sú zahrnuté naturálne sociálne transfery, ktoré poskytujú netrhoví výrobcovia verejnej správy domácnostiam. Verejná správa často produkuje služby a výrobky a rozdeľuje ich bezplatne alebo za ceny, ktoré nie sú ekonomicky významné. Aby sa zabránilo duplicite, v prezentácii vládnej finančnej štatistiky sa relevantné výrobné náklady na tieto výrobky a služby zaznamenávajú len raz ako výdavky – medzispotreba, odmeny zamestnancov, ostatné dane z produkcie – a ako príjmy – ostatné subvencie na produkciu. V postupnosti účtov ESA majú tieto náklady zodpovedajúcu položku na strane zdrojov v netrhovej produkcii a opäť sa zaznamenávajú na strane použitia vo výdavkoch na konečnú spotrebu (P.3), ktoré sa majú rozdeliť ako naturálne sociálne transfery. Na účely analýzy môže byť dôležité vypočítať rozsiahlejší agregát sociálnych transferov, pri ktorom sú zahrnuté aj peňažné sociálne dávky (D.62) plus naturálne sociálne transfery (D.63).

20.99. Aj keď sa dávky starobného dôchodku platené zamestnancom verejnej správy v systéme ESA považujú za likvidáciu pasíva verejnej správy (pozri oddiel „Účtovné problémy týkajúce sa verejnej správy“), zaznamenávajú sa aj ako platba bežných výdavkov, pričom s tým súvisiace príspevky sa zaznamenávajú ako príjmy. V prípade systémov financovaných z fondov sa však takéto príspevky a dávky považujú za financovanie, a preto sa k výdavkom pripočítavajú úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok (D.8): toto sa rovná sociálnym príspevkom prijatým ako penzie alebo ostatné starobné dávky mínus sociálne dávky platené na penzie alebo ostatné starobné dávky pri tých systémoch, ktorých záväzky sa považujú za pasíva.

Úroky

20.100. Platené úroky zahŕňajú splatné náklady na vznikajúce záväzky, najmä na pôžičky, pokladničné poukážky, zmenky a dlhopisy, ale aj na záväzky v súvislosti s vkladmi alebo inými nástrojmi, ktoré sú pasívami verejnej správy. Úroky sa zaznamenávajú na akruálnom základe (pozri oddiel „Účtovné problémy týkajúce sa verejnej správy“).

20.101. Platené úroky sú vo vládnej finančnej štatistike založenej na ESA upravené o FISIM. Úroky platené finančným inštitúciám za pôžičky a vklady sa rozdeľujú na zložku služby, ktorá sa zaznamenáva ako medzispotreba, a na zložku dôchodky z majetku, ktorá sa zaznamenáva ako platené úroky. Rovnaká úprava sa používa v súvislosti s prijatými úrokmi verejnej správy, ktoré platia finančné inštitúcie za pôžičky alebo vklady.

Ostatné bežné výdavky

20.102. Ostatné bežné výdavky zahŕňajú ostatné dane z produkcie (D.29), dôchodky z majetku iné ako úroky (D.4 – D.41), bežné dane z dôchodkov a majetku atď. (D.5), ostatné bežné transfery (D.7) a úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok (D.8).

20.103. Zatiaľ čo ostatné dane z produkcie, ktoré platia jednotky verejnej správy, sa zaznamenávajú ako výdavky verejnej správy, dane z produktov sa neuvádzajú oddelene ako výdavky verejnej správy. Je to z toho dôvodu, že na jednej strane takéto dane pre trhových výrobcov verejnej správy, ktorých produkcia sa oceňuje v základných cenách, nepredstavujú zdroje, a preto sa neuvádzajú na strane použitia, a na druhej strane sa dane z produktov, ktoré sú súčasťou medzispotreby verejnej správy, zohľadňujú pri jej oceňovaní v kúpnych cenách.

Kapitálové výdavky

20.104. Kapitálové výdavky zahŕňajú kapitálové transfery vo forme investičných dotácií (D.92) a ostatných kapitálových transferov (D.99), ako aj investičné výdavky: tvorba hrubého kapitálu (P.5, ktorá pozostáva z tvorby hrubého fixného kapitálu – P.51g, zmeny stavu zásob – P.52 a nadobudnutia mínus úbytok cenností – P.53) a nadobudnutie mínus úbytok neprodukovaných nefinančných aktív (NP). Úbytok nefinančných aktív, ako sú napríklad budovy, sa nezaznamenáva ako príjmy, ale ako záporné kapitálové výdavky, v dôsledku čoho majú čisté pôžičky poskytnuté/prijaté (B.9) vyššiu kladnú hodnotu.

Prepojenie s výdavkami na konečnú spotrebu (P.3)

20.105. Prepojenie medzi výdavkami verejnej správy spolu a ich zložkami s výdavkami verejnej správy na konečnú spotrebu (P.3) je dôležité pre používateľov fiškálnych štatistík a ostatných makroekonomických štatistík.

20.106. Výdavky verejnej správy na konečnú spotrebu sa rovnajú jej celkovej produkcii (P.1) plus výdavky na produkty, ktoré domácnostiam dodávajú trhoví výrobcovia (t. j. naturálne sociálne transfery D.632), mínus tržby z predaja výrobkov a služieb (P.11 + P.12 + P.131).

20.107. Produkcia verejnej správy – trhová produkcia, vlastná tvorba kapitálu a netrhová produkcia – sa rovná sume jej výrobných nákladov (odmien zamestnancov, medzispotreby, spotreby fixného kapitálu a zaplatených daní z produkcie mínus prijatých subvencií na produkciu) plus čistý prevádzkový prebytok (B.2n) vytvorený trhovými podnikmi verejnej správy.

20.108. Nasledujúci výpočet preto počíta výdavky na konečnú spotrebu prostredníctvom vybraných položiek výdavkov a príjmov verejnej správy, ako aj čistého prevádzkového prebytku (B.2n):

	Odmeny zamestnancov (D.1)
plus	medzispotreba (P.2)
plus	spotreba fixného kapitálu (P.51c1)
plus	ostatné dane z produkcie, platené (D.29 U)
mínus	ostatné subvencie na produkciu, prijaté (D.39 R)
plus	čistý prevádzkový prebytok (B.2n)
rovná sa	produkcia (P.1)

a:

	Produkcia
mínus	tržby z predaja výrobkov a služieb (P.11 + P.12 + P.131)
plus	naturálne sociálne transfery – nakúpená trhová produkcia (D.632)
rovná sa	výdavky na konečnú spotrebu (P.3)

Výdavky verejnej správy podľa účelu (COFOG)

20.109. Klasifikácia výdavkových transakcií na základe klasifikácie výdavkov verejnej správy podľa účelu (COFOG) je neoddeliteľnou súčasťou prezentácie vládnych financií: je dôležitým nástrojom na analýzu výdavkov verejnej správy, užitočným najmä v súvislosti s medzinárodnými porovnaniami. Táto klasifikácia ukazuje, na aké účely sa realizujú výdavkové transakcie. Takéto účely sa odlišujú od administratívneho rozdelenia verejnej správy, napríklad administratívna jednotka zodpovedná za zdravotnícke služby môže vykonávať činnosti, ktorých účelom je vzdelávanie, ako napríklad odborná príprava zdravotníckeho personálu. Vyžaduje sa krížová prezentácia transakcií verejnej správy podľa ekonomickej povahy (zaužívaná klasifikácia ESA) a podľa účelu.

20.110. Klasifikácia COFOG opisuje výdavky verejnej správy podľa desiatich ďalej uvedených hlavných účelov a na dvoch ďalších úrovniach členenia, ktoré sa tu neprezentujú. Napríklad druhá úroveň je potrebná na to, aby sa poskytli informácie o výdavkoch na výskum a vývoj, ako aj informácie o výdavkoch verejnej správy v súvislosti s rizikami a sociálnymi potrebami v rámci sociálnej ochrany.

20.111. Klasifikácia COFOG zodpovedá rozlíšeniu medzi kolektívnymi netrhovými službami a individuálnymi netrhovými službami, ktoré poskytuje verejná správa: prvých šesť funkcií zodpovedá spolu s niektorými obmedzenými časťami ostatných kolektívnym netrhovým službám. Týmto spôsobom sa môžu vypočítať výdavky na konečnú kolektívnu spotrebu. Agregát výdavky spolu a výdavkové transakcie v členení podľa funkcie zodpovedajú agregátu a transakciám používaným vo vládnej finančnej štatistike založenej na ESA. Preto nezahŕňa naturálne sociálne transfery – netrhovú produkciu (D.631), ktoré sa už zaznamenávajú s výrobnými nákladmi verejnej správy.

Tabuľka 20.1 – COFOG, desať účelov verejnej správy

Kód	Účel	Druh služby
01	Všeobecné verejné služby	kolektívna
02	Obrana	kolektívna
03	Verejný poriadok a bezpečnosť	kolektívna
04	Ekonomická oblasť	kolektívna
05	Ochrana životného prostredia	kolektívna
06	Bývanie a občianska vybavenosť	kolektívna
07	Zdravotníctvo	najmä individuálna
08	Rekreácia, kultúra a náboženstvo	najmä kolektívna
09	Vzdelávanie	najmä individuálna
10	Sociálne zabezpečenie	najmä individuálna

Bilančné položky

Čisté pôžičky poskytnuté/prijaté (B.9)

20.112. Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–) (B.9) predstavujú rozdiel medzi celkovými príjmami a celkovými výdavkami. Rovnajú sa bilančnej položke kapitálového účtu (B.9N) na účtoch ESA. Ich výška predstavuje sumu, ktorú verejná správa môže poskytnúť alebo prijať ako pôžičku na financovanie svojich nefinančných operácií.

20.113. Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–) sú aj bilančnou položkou finančného účtu (B.9F v centrálnom rámci). Teoreticky zodpovedá bilančnej položke kapitálového účtu, hoci v praxi sa môže vyskytnúť štatistická diskrepancia.

20.114. Výraz „čisté pôžičky poskytnuté/prijaté“ je určitým druhom terminologickej skratky. Ak je premenná kladná (a teda svedčí o schopnosti financovať), mala by sa označovať ako čisté pôžičky poskytnuté (+); ak je záporná (a teda svedčí o potrebe požičať si), mala by sa označovať ako čisté pôžičky prijaté (–).

Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov (B.101)

20.115. Rozdiel medzi všetkými transakciami, ktoré majú vplyv na čistý majetok počas účtovného obdobia, tvorí bilančnú položku: zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov (B.101).

20.116. Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov sú užitočným ukazovateľom účtov a politík verejnej správy, keďže predstavujú zdroje nadobudnuté alebo spotrebované pri bežných operáciách verejnej správy.

20.117. Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov sa rovnajú čistým pôžičkám poskytnutým/prijatým plus čisté nadobudnutie nefinančných aktív (P.5 + NP) mínus spotreba fixného kapitálu (P.51c1).

	Čisté úspory plus kapitálové transfery (B.101)
mínus	nadobudnutie mínus úbytok nefinančných aktív (P.5 + NP)
plus	spotreba fixného kapitálu (P.51c1)
rovná sa	čisté pôžičky poskytnuté/prijaté (B.9)
rovná sa	transakcie s finančnými aktívami mínus pasíva (financovanie)

Financovanie

20.118. Na finančnom účte verejnej správy sa vo vládnej finančnej štatistike zaznamenávajú transakcie s finančnými aktívami a pasívami uvedené v kapitole 5.

Transakcie s aktívami

20.119. Obeživo a vklady (F.2) odrážajú najmä pohyby v prípade vkladov verejnej správy v bankách, predovšetkým v centrálnych bankách, ktoré môžu medzi obdobiami výrazne kolísať najmä v dôsledku operácií štátnej pokladnice. Na bankových účtoch majú významné vklady aj ostatné jednotky verejnej správy, ako napríklad miestna samospráva a fondy sociálneho zabezpečenia.

20.120. Do dlhových cenných papierov (F.3) sa premieta najmä čistý nákup pokladničných poukážok, zmeniek alebo dlhopisov, ktoré vydávajú banky, nefinančné korporácie alebo nerezidenti vrátane zahraničných verejných správ, pričom nákupcami sú prevažne fondy sociálneho zabezpečenia, ktoré vlastnia veľa aktív, alebo iné rezervné fondy. Nákup dlhopisov verejnou správou, ktoré vydali iné rezidentské jednotky verejnej správy, sa uvádza v tejto skupine v nekonsolidovanej prezentácii, ale nie v konsolidovanej prezentácii, kde sa takýto nákup namiesto toho uvádza ako umorenie dlhu.

20.121. Pôžičky (F.4) zahŕňajú popri pôžičkách pre ostatné jednotky verejnej správy aj pôžičky pre zahraničné verejné správy, verejné korporácie a študentov. Zaznamenáva sa tu aj zrušenie pôžičiek so súvzťažným záznamom v platených kapitálových transferoch. Pôžičky poskytnuté verejnou správou, v prípade ktorých sa neočakáva, že budú splatené, sa v ESA zaznamenávajú ako kapitálové transfery a tu sa neuvádzajú.

20.122. V majetkových účastiach a akciách investičných fondov (F.5) je zachytené nadobudnutie mínus úbytok majetkových účastí v korporáciách jednotiek verejnej správy. Môžu sa tu zohľadniť injekcie do základného imania verejných korporácií alebo portfóliové investície, zisky z privatizácie alebo superdividendy. Pozostávajú najmä z týchto prvkov:

a) injekcie do základného imania (spravidla v podobe hotovosti forme) do určitých verejných korporácií, v prípade ktorých verejná správa vystupuje ako investor, ktorý počíta s návratnosťou investovaných prostriedkov. Takéto injekcie sa v národných účtoch nepovažujú za výdavky verejnej správy;

b) portfóliové investície vo forme nákupu kótovaných akcií na trhu jednotkami verejnej správy, ako sú napríklad fondy sociálneho zabezpečenia, ktoré vlastnia veľa aktív, alebo ostatné operácie spojené s portfóliovými investíciami;

c) čisté investície do podielových fondov, v prípade ktorých ide o alternatívne investičné nástroje. Zaznamenávajú sa tu predovšetkým vklady do podielových fondov peňažného trhu (a nie pod položkou obeživo a vklady), aj keď v užšom zmysle predstavujú náhradu bankových vkladov;

d) privatizácia, ktorú uskutočňujú osobitné privatizačné agentúry, keďže takéto jednotky sa zaraďujú do sektora verejnej správy;

e) rozdelenie nad rámec prevádzkového zisku verejných korporácií svojim vlastníkom (s výnimkou ziskov a strát z držby) sa zaznamenáva ako finančné transakcie (výber majetkových účastí zodpovedajúci čiastočnej likvidácii podniku) a nie ako príjmy verejnej správy.

20.123. Transakcie s ostatnými pohľadávkami (F.8) zachytávajú vplyv akruálneho princípu používaného v ESA, podľa ktorého sa transakcie zaznamenávajú do obdobia, v ktorom vzniká platobná povinnosť, a nie do obdobia, v ktorom sa platba skutočne realizuje, aj keď verejné účty alebo rozpočty sa už dlhý čas vo väčšine krajín vedú na základe hotovostného princípu. Vplyv na požiadavky verejnej správy na financovanie nevyplýva priamo z deficitu, keďže hotovostné príjmy verejnej správy alebo výdavky verejnej správy sa môžu vysporiadať v iných účtovných obdobiach, než dochádza k samotným ekonomickým transakciám. Medzi ostatné pohľadávky patria aj pohľadávky vzťahujúce sa na dane a sociálne príspevky, ako aj sumy v súvislosti s transakciami EÚ (sumy, ktoré platí verejná správa v mene EÚ, ale EÚ ich zatiaľ neuhradila), obchodné úvery alebo preddavky na výdavky, ako napríklad vojenské zariadenia, alebo zriedkavé prípady platby miezd alebo dávok vyplatených mesiac vopred atď. Aj keď v princípe sú takéto aktíva svojou povahou dočasné a nevyhnutne jedno po druhom po určitom čase zmiznú, tok, ktorý sa uvádza za sektor (ako napríklad verejná správa), je aj počas určitého obdobia v priemere vyšší než nula, keďže stav pohľadávok spravidla rastie tak ako zvyšok ekonomiky.

20.124. Vo väčšine krajín riadi menové zlato a ZPČ centrálna banka. Ak ich riadi verejná správa, zaznamenávajú sa na finančnom účte verejnej správy.

20.125. Finančné transakcie sa zaznamenávajú v transakčnej hodnote, t. j. v hodnote v národnej mene, v ktorej sa príslušné finančné aktíva a/alebo pasíva tvoria, likvidujú, vymieňajú alebo preberajú medzi inštitucionálnymi jednotkami len z čisto obchodných dôvodov.

20.126. Transakčná hodnota sa vzťahuje na určitú finančnú transakciu a jej súvzťažnú transakciu. Transakčná hodnota teoreticky nemusí zodpovedať hodnote založenej na cene kótovanej na trhu, objektívnej trhovej cene alebo akejkoľvek cene, ktorá platí pre väčšinu cien skupiny podobných alebo dokonca rovnakých finančných aktív a/alebo pasív. Hodnota, ktorá sa má uvádzať na finančných účtoch v prípade pôžičky predávanej na sekundárnom trhu, je hodnota, za ktorú sa pôžička predala, a nie nominálna hodnota, pričom zosúladenie so saldom sa uvádza na účtoch ostatných zmien aktív.

20.127. Avšak v prípadoch, keď je súvzťažnou transakciou finančnej transakcie napríklad transfer a finančná transakcia sa preto realizuje z iných ako čisto obchodných dôvodov, hodnota transakcie zodpovedá trhovej hodnote príslušných finančných aktív a/alebo pasív. Pôžička, ktorú kúpila verejná správa za jej nominálnu hodnotu, a nie za jej objektívnu alebo za zníženú hodnotu, sa teda rozdelí na jeden zápis ako pôžička na finančných účtoch za objektívnu hodnotu a na druhý zápis ako kapitálový transfer majetku zo strany verejnej správy.

20.128. Transakčná hodnota nezahŕňa náklady na služby, poplatky, provízie a podobné platby za služby poskytované v súvislosti s transakciami; takéto položky sa zaznamenávajú ako platby za služby. Nepatria sem ani dane z finančných transakcií, ktoré sa považujú za dane zo služieb v rámci daní z produktov. Ak sa v rámci finančnej transakcie vydávajú nové pasíva, transakčná hodnota sa rovná sume vzniknutého pasíva bez akýchkoľvek vopred zaplatených úrokov. Pri zániku pasíva sa zasa musí transakčná hodnota pre veriteľa aj dlžníka rovnať sume, o ktorú sa pasívum znížilo.

Transakcie s pasívami

20.129. Transakcie s pasívami sa zaznamenávajú v hodnote, v ktorej sa tieto pasíva vydali alebo umorili. Táto hodnota nemusí zodpovedať nominálnej hodnote. Transakcia s pasívami zahŕňa vplyv naakumulovaných úrokov.

20.130. Spätné odkúpenie pasíva jednotkou sa zaznamenáva ako umorenie pasív a nie ako nadobudnutie aktív. Podobne sa na úrovni subsektora alebo sektora nákup pasíva jednotkou verejnej správy, vydaného inou jednotkou príslušného subsektora, bude v konsolidovanej prezentácii vykazovať ako umorenie pasíva uvedeným subsektorom.

20.131. Zmluvy o finančnom lízingu a verejno-súkromných partnerstvách podmieňujú – ak sa aktívum zaznamenáva ako aktívum v súvahe verejnej správy – uznanie dlhu nájomcu alebo poskytovateľa. Platby týkajúce sa takýchto lízingov alebo zmlúv o verejno-súkromných partnerstvách nepredstavujú výdavky v celej sume, ale dlhovú službu: umorenie pôžičky a úrokové výdavky.

20.132. Financovanie vo forme dlhodobých obchodných úverov alebo správa pohľadávok/záväzkov sa majú zaradiť do pôžičiek, pretože obsahujú poskytovanie dlhodobého financovania v prospech prijímajúcej strany, ktorá sa odlišuje od nástroja financovania, ktorý predávajúci zvyčajne poskytujú nakupujúcim s krátkodobým obchodným úverom. Výrazne dlhšou lehotou splatnosti preberá emitent finančnú úlohu, ktorá sa odlišuje od jeho ostatných činností ako výrobcu.

20.133. Jednorazové sumy vymieňané na začiatku mimotrhových swapov sa považujú za pôžičky (AF.4), ak je príjemcom jednorazovej platby verejná správa. Mimotrhové swapy sa v súvahe rozdeľujú na zložku pôžička a bežnú zložku swapu „at-the-money“.

20.134. Podobne ako pri pohľadávkach odzrkadľujú transakcie s ostatnými záväzkami časový vplyv akruálneho princípu, ale na strane pasív: keď výdavky vzniknú, ale ešte nie sú zaplatené, alebo keď sa uskutočnia platby predtým, ako sa zaznamenajú príjmy. Popri obchodných úveroch, ak sú krátkodobé, záväzky zahŕňajú sumy prijaté od EÚ, ktoré však verejná správa konečnému príjemcovi zatiaľ nezaplatila, daňové preddavky alebo zatiaľ nezaplatené vrátené dane.

Ostatné ekonomické toky

20.135. Účet ostatných zmien objemu aktív aj účet precenenia vo vládnej finančnej štatistike založenej na ESA sú rovnaké ako účty uvedené v kapitole 6. Všetky zmeny aktív a zmeny pasív vznikajúce v dôsledku udalostí, ktoré nie sú ekonomickými transakciami, sa zaznamenávajú na jednom z týchto účtov.

Účet precenenia

20.136. Precenenia sú rovnaké ako precenenia opísané v kapitole 6. Ďalšie relevantné informácie, ako sú informačné položky, napríklad precenenia v majetkových účastiach verejných korporácií, ktoré vlastnia jednotky verejnej správy, môžu byť veľmi dôležité a zároveň ťažko merateľné, pretože pravdepodobne nebudú existovať žiadne trhové ceny.

20.137. Keďže v ESA sa položky v súvahe uvádzajú v ideálnom prípade (s výnimkou jedného alebo dvoch špecifických nástrojov) v trhovej hodnote a zmeny úrokových mier sa premietajú do indexov akciových trhov, dochádza k významným zmenám hodnoty stavov, ako aj čistého majetku inštitucionálnych jednotiek. Takéto zmeny nepredstavujú v ESA dôchodky, a preto nie sú ani príjmami alebo výdavkami verejnej správy a nemajú vplyv na deficit/prebytok verejnej správy. Zmeny sa zaznamenávajú na účte precenenia, čo vedie k zmenám čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov a strát z držby (B.103). Na zmeny čistého majetku verejnej správy počas účtovného obdobia má precenenie výrazný vplyv. Hlavnými zdrojmi precenenia ovplyvňujúcimi čistý finančný majetok sú okrem vplyvu aktív a pasív v zahraničnej mene tieto zdroje:

a) realitné aktíva verejnej správy;

b) majetkové účasti verejnej správy;

c) pasíva vo forme cenných papierov.

20.138. Ak sa kapitálová injekcia verejnej správy do verejnej korporácie považuje za kapitálový transfer, vo všeobecnosti sa zvýši hodnota podielu verejnej správy v prijímajúcej korporácii, čo sa uvádza na účte precenenia a nie na finančnom účte.

20.139. Ak sa existujúca pôžička alebo obchodný úver predá inej inštitucionálnej jednotke, rozdiel medzi umorovacou cenou a transakčnou cenou sa zaznamenáva na účte precenenia predávajúceho a kupujúceho v období realizácie transakcie.

Účet ostatných zmien objemu aktív

20.140. Účty ostatných zmien objemu aktív obsahujú toky, ktoré nepredstavujú ekonomické transakcie ani precenenia. Uvádza sa na nich napríklad vplyv zmeny klasifikácie jednotiek do jednotlivých sektorov.

20.141. Odpísania pôžičiek, do ktorých sa nepremieta zrušenie dlhu v súlade s explicitnou alebo implicitnou bilaterálnou dohodou, nie sú transakciou a zaznamenávajú sa na účte ostatných zmien objemu aktív bez vplyvu na čisté pôžičky poskytnuté/prijaté.

Súvahy

20.142. V účtoch verejnej správy sa vo vládnej finančnej štatistike používa rovnaká definícia aktíva ako v kapitole 7. Klasifikácia a hodnota aktív a pasív sú v ESA a vo vládnej finančnej štatistike založenej na ESA rovnaké.

20.143. Súčet pasív sa môže považovať za stav dlhu. Definícia dlhu verejnej správy v súvislosti s dohľadom nad rozpočtom sa odchyľuje od celkového stavu pasív v ESA a vo vládnej finančnej štatistike, a to v zmysle rozsahu zaznamenaných pasív aj v zmysle stanovenia hodnoty.

20.144. Niektoré aktíva sú špecifické pre verejnú správu: kultúrne dedičstvo, ako napríklad pamiatky; infraštruktúra, ako napríklad cesty a komunikačné zariadenia; a majetkové účasti vo verejných korporáciách bez rovnocenného podniku v súkromnom sektore.

20.145. Na strane pasív sa zvyčajne nezaznamenávajú pasíva vo forme majetkových účastí (AF.5) jednotiek verejnej správy. Na vyššej úrovni agregácie subsektorov verejnej správy sa však pasíva vo forme majetkových účastí môžu uvádzať, ak boli jednotky na základe kritéria trhový/netrhový zaradené do sektora verejnej správy.

20.146. Čistý majetok je bilančnou položkou (B.90) súvahy:

Čistý majetok	=		aktíva spolu
		mínus	pasíva spolu

20.147. Vlastné fondy sú súčtom čistej hodnoty (B.90) a vydaných majetkových účastí (AF.5). V ESA sa teda vlastné fondy jednotiek definujú ako aktíva mínus pasíva bez pasív vo forme majetkových účastí, zatiaľ čo čistý majetok sa definuje ako aktíva mínus pasíva vrátane pasív vo forme majetkových účastí. Čistý majetok podľa ESA nie je to isté ako majetkové účasti akcionárov alebo čistý majetok v podnikovom účtovníctve. Čistý majetok v podnikovom účtovníctve zodpovedá skôr pojmu vlastné fondy v ESA.

20.148. Ak sa čistý majetok (B.90) sektora verejnej správy nedá vypočítať, pretože na meranie stavu nefinančných aktív nie je dostatok informácií, prezentuje sa finančný čistý majetok (BF.90), z ktorého vyplýva rozdiel medzi finančnými aktívami spolu a pasívami spolu.

20.149. V ESA sa súvaha hodnotí v trhovej hodnote s výnimkou troch osobitných nástrojov: obeživo a vklady (AF.2), pôžičky (AF.4) a ostatné pohľadávky/záväzky (AF.8). V prípade týchto troch nástrojov sú hodnotami zaznamenávanými v súvahe veriteľov aj dlžníkov sumy istiny, ktorú sú dlžníci povinní podľa zmluvy zaplatiť veriteľom, a to aj vtedy, ak bola pôžička obchodovaná s diskontom alebo prémiou vrátane naakumulovaných úrokov.

20.150. Pasíva vo forme cenných papierov sa zaznamenávajú v trhovej hodnote. Aj keď je dlžník zaviazaný len vo výške istiny, trhová cena má veľký význam, pretože dlžník musí poskytnúť budúce platby, ktorých súčasná hodnota sa mení podľa trhového výnosu, a trhová hodnota zodpovedá cene, ktorú by verejná správa musela zaplatiť, ak by nástroj umorila spätným odkúpením na trhu.

20.151. Kótované akcie sa pri vypracovaní súvahy hodnotia na základe najnovšieho burzového kurzu. Nekótované akcie sa môžu hodnotiť na základe porovnania pomerov, ako napríklad účtovná hodnota vlastných fondov k trhovej hodnote akcií v podobných kategóriách kótovaných spoločností. Na hodnotenie nekótovanej akcie sa môžu použiť ešte iné metódy, ako napríklad použitie vlastných fondov korporácie, čím sa čistý majetok zníži na nulu. Táto metóda sa môže použiť v prípade verejných korporácií, ktoré vykonávajú osobitné činnosti, ako napríklad ak má verejná správa akcie v centrálnych bankách. Neodporúča sa však použiť vlastné fondy v účtovnej hodnote bez úpravy, a ani použiť nominálnu hodnotu vydaných akcií.

Konsolidácia

20.152. Konsolidácia je metóda prezentácie účtov za skupinu jednotiek, ako keby tvorili jedinú jednotku (jednotka, sektor alebo subsektor). Pri konsolidácii sa eliminujú transakcie a vzájomné položky týkajúce sa stavov a s tým súvisiace ostatné ekonomické toky medzi konsolidovanými jednotkami.

20.153. Konsolidácia je pre sektor verejnej správy a jeho subsektory dôležitá. Napríklad celkový vplyv operácií verejnej správy na celú ekonomiku alebo udržateľnosť operácií verejnej správy sa posúdi účinnejšie, ak ako ukazovatele pre operácie verejnej správy slúži súbor konsolidovaných štatistických údajov. Aby sa mohli dať do pomeru agregáty za sektor verejnej správy s ekonomikou ako celkom (tak ako v prípade pomeru príjmov alebo výdavkov k HDP), je lepšie eliminovať interný obeh fondov a zohľadniť len tie transakcie, ktoré prekračujú hranice s inými sektormi alebo ktoré sa týkajú sektora zahraničia. To platí najmä pre tieto transakcie:

a) dôchodky z majetku, ako napríklad úroky;

b) bežné a kapitálové transfery;

c) transakcie s finančnými aktívami a pasívami.

20.154. Konsolidácia nemá vplyv na bilančné položky, keďže konsolidované položky sa uvádzajú symetricky na každom účte. Napríklad dotácia ústrednej štátnej správy pre jednotku miestnej samosprávy sa konsoliduje eliminovaním výdavkov v prípade ústrednej štátnej správy a príjmov v prípade miestnej samosprávy, takže na čistých pôžičkách poskytnutých/prijatých sa nič nemení.

20.155. Pri konsolidácii ide o to, aby sa eliminovali všetky toky medzi konsolidovanými jednotkami, pričom by sa však mali brať do úvahy praktické aspekty. Transakcie na účte produkcie, ako napríklad tržby a nákup výrobkov a služieb, sa teoreticky nesmú alebo nemôžu konsolidovať. Rozhodnutie o úrovni podrobnosti použitej pri konsolidácii by sa malo zakladať na užitočnosti konsolidovaných údajov a relatívnej dôležitosti rôznych druhov transakcií alebo stavov.

20.156. ESA obsahuje povinnosť konsolidovať pri vypracúvaní konsolidovaných účtov verejnej správy tieto dôležité transakcie (v poradí podľa dôležitosti):

a) bežné a kapitálové transfery, ako napríklad dotácie ústrednej štátnej správy pre nižšie úrovne verejnej správy;

b) úroky z držby finančných aktív a pasív medzi verejnými správami;

c) transakcie, ostatné ekonomické toky a stavy finančných aktív a pasív, ako napríklad pôžičky pre ostatné verejné správy alebo nadobudnutie cenných papierov verejnej správy jednotkami sociálneho zabezpečenia.

20.157. Nákup a predaj výrobkov a služieb medzi jednotkami verejnej správy sa v ESA nekonsoliduje. Je to z toho dôvodu, že na účtoch sa predaj uvádza na základe produkcie, a nie na základe úbytku, takže je ťažké zistiť, kto je pre túto produkciu partner pri transakcii. Okrem toho platia pre medzispotrebu a produkciu dve rozdielne pravidlá oceňovania, základné ceny a kúpne ceny, čo spôsobuje ďalšie problémy.

20.158. Dane alebo subvencie, ktoré platí jedna jednotka alebo subjekt verejnej správy druhej jednotke alebo subjektu, sa nekonsolidujú. V systéme sa však nemôžu konsolidovať dane z produktov ani subvencie na produkty, keďže v prípade takýchto transakcií neexistuje v ESA sektor protistrany;: príslušné sumy sa neuvádzajú oddelene ako výdavky a ako príjmy, ale sa započítavajú do hodnoty medzispotreby alebo tržieb alebo sú z tejto hodnoty vyňaté.

20.159. Nadobudnutie a úbytok nefinančných aktív vrátane transakcií s pôdou, budovami a zariadeniami medzi verejnými správami sa nekonsolidujú, pretože na účte sa tieto položky uvádzajú už v čistom vyjadrení: nadobudnutia mínus úbytky. Nekonsolidované a konsolidované účty obsahujú v týchto položkách vždy rovnaké sumy.

20.160. Niektoré druhy transakcií, v prípade ktorých sa zdá, že sa uskutočňujú medzi dvoma jednotkami verejnej správy, sa nikdy nekonsolidujú, pretože sú v systéme presmerované na ostatné jednotky. Napríklad: sociálne príspevky zamestnávateľov sa bez ohľadu na to, či sa platia do sociálneho zabezpečenia alebo do penzijných fondov verejnej správy, považujú za časť odmien zamestnancov, ktorú potom platí zamestnanec do fondu. Dane, ktoré jednotky verejnej správy zrážajú z odmien zamestnancov a platia ostatným subsektorom verejnej správy, ako napríklad dane platené zrážkou zo mzdy, sa považujú za dane ako keby platené priamo zamestnancami. Zamestnávateľ verejnej správy vystupuje v tomto prípade len ako vyberajúci agent pre druhú jednotku verejnej správy.

20.161. Konsolidácia je spojená s praktickými problémami. Ak sa napríklad transakcia, ktorá sa má konsolidovať, zistí v záznamoch jednej jednotky, očakáva sa, že zodpovedajúca transakcia sa bude nachádzať na účtoch protistrany; môže sa však stať, že sa tam neobjaví, keďže sa mohla zaznamenať do iného obdobia, môže mať inú hodnotu alebo sa z dôvodu rozdielnych účtovných postupov vykazuje ako iný druh transakcie. Tieto problémy sú neoddeliteľne späté so systémom poštvorného zaznamenávania používaného v ESA, ale môžu byť ešte zreteľnejšie v prípade transakcií medzi verejnými správami.

ÚČTOVNÉ PROBLÉMY TÝKAJÚCE SA VEREJNEJ SPRÁVY

20.162. Zásady národných účtov platia pre sektor verejnej správy rovnako ako pre ostatné sektory ekonomiky. Z dôvodu ekonomickej povahy činností jednotiek verejnej správy alebo z praktických dôvodov sa v tomto oddiele uvádzajú ďalšie pravidlá.

20.163. Analogicky k tomu platia zásady národných účtov aj pre meranie príjmov verejnej správy a výdavkov verejnej správy. Tieto zásady vrátane najmä akruálneho princípu sa však uplatňujú vzhľadom na to, že úverová bonita a obmedzenie likvidity verejnej správy sa zásadne odlišujú od iných ukazovateľov. Ak sa na účtoch verejnej správy zaznamenávajú výdavky do obdobia, v ktorom jednotlivým jednotkám verejnej správy vznikli, a to bez ohľadu na veľké oneskorenie platieb, príjmy by sa mali zaznamenávať na účty len vtedy, ak sa môže s dostatočnou istotou vychádzať z toho, že sa príslušné platby naozaj uskutočnia.

20.164. Pri klasifikovaní transakcie v rámci národných účtov nie je bezpodmienečne potrebné držať sa označenia transakcie používaného vo verejných účtoch verejnej správy alebo v účtovníctve spoločnosti. Napríklad veľká platba pre verejnú správu poskytnutá z rezerv korporácie alebo z predaja aktív, ktorá sa vo verejných účtoch označuje ako „dividenda“, sa považuje za superdividendu a v národných účtoch sa zaznamenáva ako finančná transakcia – ide o výber majetkových účastí. Zaznamenávanie ekonomickej reality, ak sa odlišuje od právnej formy, je základnou účtovnou zásadou na zabezpečenie konzistentnosti a zaistenia toho, že transakcie podobného druhu budú viesť k podobným výsledkom na makroekonomických účtoch bez ohľadu na právnu úpravu. Je to mimoriadne dôležité najmä pre transakcie verejnej správy.

Daňové príjmy

Charakter daňových príjmov

20.165. Dane sú povinné peňažné alebo naturálne platby bez protihodnoty, ktoré platia inštitucionálne jednotky verejnej správe alebo nadnárodným orgánom, ktoré vykonávajú svoje zvrchované alebo iné právomoci. Zvyčajne predstavujú väčšinu príjmov verejnej správy. Dane sa v tomto systéme považujú za transakcie, keďže sa predpokladá, že ide o interakcie medzi jednotkami, ku ktorým dochádza na základe vzájomnej dohody. Dane sa považujú za transakcie bez protihodnoty, pretože verejná správa neposkytuje jednotlivým jednotkám za túto platbu zodpovedajúcu hodnotu.

20.166. Existujú však prípady, keď verejná správa poskytuje jednotlivým jednotkám za túto platbu protihodnotu vo forme priameho udelenia povolenia alebo autorizácie. V tomto prípade je platba súčasťou povinného postupu, ktorým sa zabezpečuje uznanie skutočného vlastníctva a vykonávanie činností v súlade so zákonom. Zaradenie takýchto platieb do daní alebo ako predaj služieb či ako predaj aktíva verejnou správou si vyžaduje ďalšie pravidlá. Tieto pravidlá sú uvedené v kapitole 4.

Daňové úvery

20.167. Daňová úľava môže mať formu daňového zvýhodnenia, oslobodenia od dane alebo zníženia dane (odčítanie od daňového základu) alebo daňového úveru (priame odčítanie od inak splatnej daňovej povinnosti prijímajúcej domácnosti alebo korporácie). Daňové úvery môžu byť splatné v tom zmysle, že každá suma presahujúca daňovú povinnosť sa vyplatí príjemcovi. Existujú naopak aj daňové úvery, ktoré nie sú splatné a označujú sa ako „limitované“. Obmedzujú sa na výšku daňovej povinnosti.

20.168. V národných účtoch sa daňová úľava zakotvená v daňovom systéme zaznamenáva ako zníženie daňovej povinnosti, a teda ako zníženie daňových príjmov verejnej správy. To je prípad daňového zvýhodnenia, oslobodenia od dane alebo zníženia dane, keďže priamo vstupujú do výpočtu daňovej povinnosti. Platí to aj pre nesplatné daňové úvery, keďže ich hodnota sa pre platcu daní obmedzuje na výšku jeho daňovej povinnosti. To však nie je prípad splatných daňových úverov, ktoré sa môžu podľa definície týkať osôb, ktoré nie sú povinné platiť dane, aj osôb, ktoré sú povinné platiť dane. Keďže tieto daňové úvery sú platené, považujú sa za výdavky a ako také sa zaznamenávajú v ich celej výške. Preto sa poskytnuté splatné daňové úvery neodpočítajú od daňových príjmov verejnej správy a výdavky verejnej správy budú zahŕňať všetky poskytnuté splatné daňové úvery. To nemá vplyv na čisté pôžičky poskytnuté/prijaté verejnej správy, ale má to vplyv na daňové zaťaženie aj na výdavky verejnej správy a na zodpovedajúce pomery k HDP. Prezentácia štatistiky by mala umožniť odvodenie daňových úverov na čistom základe.

Zaznamenávané sumy

20.169. Riadne zaznamenávanie daňových príjmov je dôležité pre meranie činností a výkonnosti verejnej správy. Zaznamenávané sumy by mali zodpovedať sumám, ktoré verejná správa pravdepodobne skutočne vyberie: to znamená, že sumy, ktoré boli nahlásené, ale považujú sa za nevymožiteľné, by sa nemali zaznamenávať ako príjmy.

Nevymožiteľné sumy

20.170. Vo všetkých prípadoch by sa mali zaznamenávať len sumy, ktoré verejná správa podľa očakávania skutočne vyberie. Nevymožiteľné dane by sa v čistých pôžičkách poskytnutých/prijatých verejnej správy a vo všeobecnosti ani v príjmoch spolu nemali zohľadňovať. Z toho dôvodu musí vplyv daní a sociálnych príspevkov zaznamenávaných v systéme na akruálnom základe na čisté pôžičky poskytnuté/prijaté verejnej správy zodpovedať počas primeraného obdobia príslušným skutočne prijatým sumám. Pravidlá zaznamenávania daní a sociálnych príspevkov sú vysvetlené v kapitole 4.

Čas zaznamenávania

Akruálne zaznamenávanie

20.171. V akruálnom účtovníctve sa toky zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa vytvorila, transformovala, vymenila, previedla alebo zanikla ekonomická hodnota. Odlišuje sa od hotovostného zaznamenávania a v zásade aj od zaznamenávania do obdobia splatnosti, ktoré je definované ako posledný termín, v ktorom sa ešte môžu platby realizovať bez ďalších poplatkov alebo pokút. Obdobie medzi momentom, v ktorom platba vznikne a momentom, v ktorom sa skutočne realizuje, sa preklenuje zaznamenaním pohľadávky alebo záväzku na finančných účtoch. V systéme ESA sa zaznamenáva na základe akruálneho princípu. Pri niektorých transakciách, ako napríklad pri platbách dividend alebo určitých transferoch, sa používa obdobie splatnosti.

Akruálne zaznamenávanie daní

20.172. V prípade verejnej správy je zaznamenávanie príjmov a nárokov do obdobia vlastnej udalosti obzvlášť ťažké, keďže v účtovníctve verejnej správy – napríklad v prípade daní – sa zaznamenávanie často uskutočňuje na hotovostnom základe. Ak sa akruálne dane počítajú z daňových priznaní splatných daní, existuje riziko nadhodnotenia daňových príjmov, ktoré predstavujú rozhodujúci finančný agregát verejnej správy.

20.173. Obdobie medzi momentom, v ktorom sa na nefinančných účtoch zaznamenáva vznik transakcie, a momentom, v ktorom sa platba skutočne realizuje, sa preklenuje zaznamenaním pohľadávky na finančnom účte jednej strany a záväzku na účte druhej strany. V prípadoch, keď sa verejnej správe poskytuje preddavok pokrývajúci dve alebo viac účtovných období, na finančnom účte verejnej správy sa v prípade súm splatných v budúcich obdobiach uvádza záväzok, ktorý predstavuje formu prijatej pôžičky. Toto pasívum zaniká, keď sa zaznamenajú splatné sumy transakcie v budúcich obdobiach. Takéto pasívum sa však zaznamenáva len vtedy, ak verejná správa zo zákona alebo na základe implicitnej povinnosti musí platiacej strane vrátiť vopred zaplatené sumy, ak nedôjde ku zdaniteľnej udalosti.

20.174. Podľa akruálneho zaznamenávania by sa dane mali zaznamenávať do obdobia, v ktorom sa uskutočňujú činnosti, transakcie alebo ostatné udalosti, z ktorých vyplýva daňová povinnosť – inými slovami, keď dôjde ku zdaniteľnej udalosti – a nie vtedy, keď sú platby splatné alebo sa skutočne realizujú. To je zvyčajne obdobie, v ktorom sa prijíma dôchodok alebo v ktorom sa uskutočňuje transakcia (ako napríklad nákup výrobkov a služieb), z ktorých vyplýva záväzok, ak je možné spoľahlivo merať daňovú povinnosť. Rozdielne inštitucionálne usporiadania týkajúce sa výberu daní (existencia alebo neexistencia výmerov, napríklad daňových listín) môžu v závislosti od charakteristiky dane v praxi viesť k používaniu rozdielnych metód. Najmä vtedy, keď nie sú k dispozícii žiadne spoľahlivé výmery alebo nie je možné spoľahlivo odhadnúť sumy, ktoré sa pravdepodobne nevyberú, sa metóda časovo posunutých hotovostných tokov považuje za prijateľnú náhradu akruálneho zaznamenávania.

20.175. Ak sa dane vyberajú na základe výmerov, je v praxi povolená určitá flexibilita týkajúca sa času zaznamenania, ak pred vymeraním dane nie možné vykonať spoľahlivé meranie. Najmä v prípade daní z príjmov si niektoré daňové systémy môžu vyžadovať vypracovanie daňovej listiny alebo inej formy daňového výmeru predtým, ako sú spoľahlivo známe splatné sumy dane, pričom sa zohľadňujú zmeny daňových sadzieb a konečné zúčtovanie. Tento moment, ktorý môže ovplyvniť ekonomické správanie domácností, predstavuje prijateľný čas zaznamenania. Nie je to bezpodmienečne účtovné obdobie, v ktorom je platba prijatá.

Úroky

20.176. Úroky sú výdavky dlžníka za používanie zdrojov inej jednotky. Úroky (D.41) predstavujú sumu, ktorú má dlžník povinnosť zaplatiť veriteľovi podľa podmienok medzi nimi dohodnutého finančného nástroja za dané časové obdobie bez toho, aby sa znížila hodnota zostatkovej istiny.

20.177. Úroky sa zaraďujú do dôchodkov z majetku (D.4). Na rozdiel od dividend (D.421) zabezpečujú úroky (D.41) držiteľovi/veriteľovi nárok na pevný a vopred stanovený dôchodok (alebo v prípade variabilnej úrokovej sadzby podľa dohodnutej referenčnej hodnoty). Úroky zvyčajne tvoria veľkú položku výdavkov verejnej správy, keďže verejná správa často patrí medzi najdôležitejších príjemcov úverov na trhu.

20.178. V systéme sa úroky zaznamenávajú na akruálnom základe, t. j. pri zaznamenávaní úrokov sa vychádza z toho, že sa veriteľovi priebežne akumulujú zo sumy zostatkovej istiny.

20.179. Existujú dva spôsoby, akými sa môže určiť hodnota cenného papiera s diskontom počas jeho životnosti, keď sa prevažujúca úroková sadzba odlišuje od tej, ktorá platila v čase, keď sa cenné papiere dali do obehu. Prístup dlžníka je z hľadiska jednotky, ktorá cenný papier vydáva, a prístup veriteľa je z hľadiska jednotky, ktorá je držiteľom cenného papiera. V prípade prístupu dlžníka sa úroková sadzba, ktorá sa dohodne, keď sa cenný papier dáva do obehu, používa počas celej životnosti cenného papiera. V prípade prístupu veriteľa sa na stanovenie hodnoty úrokov medzi dvomi časovými bodmi počas životnosti cenného papiera používa aktuálna úroková sadzba.

20.180. Akruálne úroky sa zaznamenávajú podľa prístupu dlžníka, t. j. na základe sadzby alebo výnosu prevládajúceho v čase vytvorenia finančného nástroja. Zaznamenávané úrokové výdavky na dlhové cenné papiere s pevnou úrokovou sadzbou teda v priebehu času nekolíšu analogicky so správaním trhu, hoci trhová hodnota cenných papierov sa mení a v dôsledku toho kolíšu aj alternatívne náklady na tento dlh. Týmto spôsobom sa pri úrokových výdavkoch zabráni nestálosti, ktorá sa vyskytuje v prípade prístupu veriteľa. Spätné odkúpenie cenných papierov na trhu s ážiom alebo s disážiom oproti zostatkovej istine nevedie k žiadnemu záznamu v príjmoch alebo výdavkoch v čase nákupu ani neskôr. Namiesto toho ážio alebo disážio spätného nákupu vyjadruje vyrovnanie zisku alebo straty z držby, zaznamenané na finančných účtoch, ktoré sa akumulovali v minulosti a vtedy sa zaznamenali na účtoch precenenia.

20.181. Zaznamenávanie úrokov ako úrokov, ktoré sa priebežne akumulujú, ako napríklad pri cenných papieroch, má za následok, že akumulované úrokové zaťaženie sa zaznamenáva od okamihu vydania cenného papiera bez toho, aby sa čakalo na prvú kupónovú platbu (ku ktorej v klasickom prípade cenného papiera s ročnými kupónovými platbami často dochádza v priebehu nasledujúceho roka). To takisto znamená, že úroky naakumulované z cenných papierov sa uvádzajú ako pasívum, hneď ako sa vydané úroky reinvestujú do finančného aktíva, ktoré ich prináša. V dôsledku toho sa stav akumulovaných zostávajúcich úrokov musí vždy pripočítať k hodnote istiny podkladového nástroja, a preto všetky úrokové platby znižujú záväzky dlžníka. Táto hlavná zásada platí pre všetky finančné nástroje prinášajúce úroky.

20.182. V mnohých krajinách sa emitujú štátne dlhopisy alebo zmenky v zastupiteľných tranžiach počas niekoľkých rokov, pričom platia rovnaké podmienky týkajúce sa nominálnej úrokovej sadzby. Keďže trhový výnos v čase ďalšieho predaja tranží kolíše, každá tranža sa v skutočnosti predáva s ážiom alebo s disážiom. Úroková sadzba dohodnutá v čase emisie dlhopisu sa teda používa na výpočet úrokov, ktoré sú pre jednotlivé tranže rozdielne a vyjadrujú rozdielnu amortizáciu ážia alebo disážia v čase emisie, podobne ako v prípade amortizácie disážia pri dlhopisoch s nulovým kupónom.

20.183. Emisná cena dlhopisov a obligácií emitovaných v zastupiteľných tranžiach s kupónmi zahŕňa sumy za kupóny naakumulované k príslušnému dátumu, ktoré sú prakticky „predané“ v čase emisie. Takéto predané kupóny nepredstavujú ani príjmy verejnej správy v čase predaja, a nepovažujú sa ani za ážio. Považujú sa skôr za finančný preddavok.

Dlhopisy s disážiom a dlhopisy s nulovým kupónom

20.184. Dlhopisy s nulovým kupónom sú nástroje, pri ktorých dlžník nie je povinný poskytnúť veriteľovi žiadne platby až do splatenia dlhopisu. Suma požičanej istiny je nižšia než hodnota dlhopisu, ktorú dlžník zaplatí späť. Tým sa dlžník jedinou platbou v čase splatnosti prakticky zbavuje svojho záväzku, ktorý pokrýva sumu istiny aj úroky naakumulované počas životnosti daného nástroja. Rozdiel medzi sumou zaplatenou späť pri skončení platnosti zmluvy a pôvodne požičanou sumou sú úroky, ktoré sú rozložené na účtovné obdobia od začiatku do konca doby platnosti zmluvy. Úroky, ktoré sa naakumulujú v každom období, sa považujú za úroky, ktoré akoby platil dlžník, a potom akoby boli reinvestované ako dodatočná suma toho istého pasíva. Úrokové výdavky a zvýšenie pasíva sa potom zaznamenajú súčasne pre každé obdobie.

20.185. Postupný nárast trhovej ceny dlhopisu, ktorý je pripísateľný akumulácii nahromadených a reinvestovaných úrokov, zodpovedá rastu zostatkovej istiny, teda rastu aktíva.

20.186. Rovnaká zásada platí pre dlhopisy vydané s disážiom alebo pre dlhopisy vydané s ážiom. V tomto prípade zodpovedajú úrokové výdavky, ktoré majú zaznamenať, sume akumulovaných kupónových úrokov podľa zmluvy, zvýšenej o sumu akumulujúcu sa v každom období na základe rozdielu medzi výplatnou cenou a emisnou cenou.

Cenné papiere viazané na index

20.187. Cenné papiere viazané na index sú finančné nástroje, zvyčajne dlhodobé dlhopisy, pri ktorých sú sumy periodických platieb a/alebo istiny naviazané na cenový alebo iný index. Všetky ďalšie platby veriteľom v dôsledku zmien indexov sa považujú za úroky vrátane zvýšenia istiny a zaznamenávajú sa ako úroky, ktoré sa priebežne akumulujú. Ak je hodnota istiny viazaná na index, rozdiel medzi výplatnou cenou a emisnou cenou sa považuje za úroky akumulujúce sa počas životnosti aktíva, ktoré sa pripočítavajú k úrokom splatným v uvedenom období.

Finančné deriváty

20.188. Náhrady pri vysporiadaní swapových transakcií sa v ESA nepovažujú za dôchodky z majetku. Vysporiadania realizované v súvislosti s finančnými derivátmi sú finančné transakcie, ktoré sa majú zaznamenávať v čase skutočnej výmeny finančného nástroja.

Súdne rozhodnutia

20.189. Ak súd rozhodne, že sa musí zaplatiť náhrada alebo sa transakcia musí zrušiť v dôsledku minulých udalostí alebo v súvislosti s nimi, príjmy a výdavky sa zaznamenávajú do obdobia, keď má oprávnený žiadateľ automatické a nespochybniteľné právo na danú sumu, ktorá sa môže jednotlivo určiť, a keď je nepravdepodobné, že si navrhovatelia neuplatnia svoje nároky. Ak súd iba stanovuje zásadu poskytnutia náhrady alebo ak administratívne útvary musia overiť oprávnenosť nárokov a ich vzťah k stanoveniu príslušnej sumy, výdavky alebo príjmy sa zaznamenávajú, hneď ako sa spoľahlivo určí hodnota záväzku.

Vojenské výdavky

20.190. Vojenské zbraňové systémy, medzi ktoré patria vozidlá a ostatné zariadenia, ako napríklad vojnové lode, ponorky, vojenské lietadlá, raketové nosiče a odpaľovacie zariadenia atď., sa priebežne využívajú pri produkcii služieb týkajúcich sa obrany. Sú to fixné aktíva rovnako ako tie, ktoré sa v civilnej produkcii používajú súvisle dlhšie ako jeden rok. Ich nadobudnutie sa zaznamenáva ako tvorba hrubého fixného kapitálu, t. j. ako kapitálové výdavky. Položky určené na jednorazové použitie, ako napríklad strelivo, riadené strely, rakety a bomby, sa považujú za vojenské zásoby. Niektoré druhy balistických riadených striel sa však pokladajú za predmety, ktoré slúžia na poskytovanie priebežnej služby odstrašovania, a preto spĺňajú všeobecné kritériá na zaradenie do fixných aktív.

20.191. Nadobudnutie aktíva sa zaznamenáva do obdobia, v ktorom sa uskutočnil prevod vlastníctva aktíva. V prípade dlhodobých zmlúv zahŕňajúcich zložité systémy by sa mal prevod aktív zaznamenávať do obdobia skutočnej dodávky aktíva, a nie do obdobia platby. Ak sa niektoré dlhodobé zmluvy vzťahujú aj na poskytovanie služieb, výdavky verejnej správy by sa mali zaznamenať do obdobia poskytovania týchto služieb a oddelene od poskytovania aktív.

20.192. Ak sa vojenské zariadenia prenajímajú, transakcia sa vždy zaznamenáva ako finančný lízing, a nie ako operatívny lízing. To znamená, že zaznamenanie nadobudnutia vojenského aktíva zodpovedá vzniku imputovanej pôžičky nájomcovi, ktorým je verejná správa. To má za následok, že platby verejnej správy sa zaznamenávajú ako dlhová služba, ktorá zahŕňa splatenie pôžičky a platbu úrokov.

Vzťahy verejnej správy s verejnými korporáciami

Investície do základného imania verejných korporácií a rozdelenie ziskov

20.193. Jednotky verejnej správy majú úzky vzťah s verejnými korporáciami a kvázikorporáciami, ktoré vlastnia. Napriek tomuto úzkemu vzťahu sa s tokmi medzi jednotkou verejnej správy a korporáciou alebo kvázikorporáciou pod jej kontrolou týkajúcimi sa jej investícií do základného imania zaobchádza rovnakým spôsobom ako s tokmi medzi akoukoľvek korporáciou a jej vlastníkmi: investície investora do základného imania príslušnej jednotky; rozdelenie výnosov investorovi príslušnou jednotkou.

Investície do základného imania

20.194. Pri investíciách do základného imania hospodárske subjekty dávajú k dispozícii zdroje korporáciám za prísľub budúcich dividend alebo iných druhov výnosu. Investovaná suma, ktorá sa nazýva základné imanie, je súčasťou vlastných zdrojov korporácie, ktorá má veľkú voľnosť v spôsobe ich využívania. Ako protihodnotu dostanú vlastníci podiely alebo inú formu majetkových účastí. Tieto účasti predstavujú vlastnícke práva ku korporáciám a kvázikorporáciám a držiteľom poskytujú nárok na:

a) podiel na prípadných dividendách (alebo výberoch dôchodkov z kvázikorporácií) platených podľa rozhodnutia korporácie, ale nie na pevný alebo vopred stanovený dôchodok a

b) podiel na čistých aktívach korporácie v prípade jej likvidácie;

a podielové práva sú preto finančnými aktívami.

20.195. Je dôležité rozlišovať medzi výbermi z vlastného imania korporáciou pre jej vlastníka a výnosom z investícií do základného imania, najmä dôchodkami vo forme dividend. Ako dividendy korporácií alebo výbery z dôchodkov kvázikorporácií sa zaznamenáva len pravidelné rozdeľovanie podnikateľských dôchodkov. Veľké a nepravidelné platby pre vlastníka sa zaznamenávajú ako výbery z vlastného imania.

20.196. Je potrebné určiť, či sú platby verejnej správy verejným korporáciám výdavkami verejnej správy alebo nadobudnutím aktíva a teda finančnou transakciou, a naopak, či prerozdelenie verejnými korporáciami verejnej správe predstavuje príjmy verejnej správy alebo finančnú transakciu.

Kapitálové injekcie

Subvencie a kapitálové injekcie

20.197. Subvencie sú bežné transfery, ktoré zvyčajne poskytuje verejná správa pravidelne a príležitostne zahraničie výrobcom s cieľom ovplyvniť ich objem výroby, ceny, za ktoré sa predáva ich produkcia, alebo odmeňovanie výrobných faktorov.

20.198. Väčšie a nepravidelné platby verejným korporáciám, ktoré sa často označujú ako „kapitálové injekcie“, nie sú subvenciami. To sú udalosti, ktoré slúžia na kapitalizáciu alebo rekapitalizáciu prijímajúcej korporácie, ktorej sú dlhodobo k dispozícii. Podľa kritérií pre posudzovanie kapitálových injekcií ide v prípade takýchto kapitálových injekcií buď o kapitálové transfery, alebo o nadobudnutie majetkových účastí, alebo o kombináciu oboch prvkov. Môžu nastať tieto dva prípady:

a) platba na pokrytie naakumulovaných, mimoriadnych alebo budúcich strát, alebo na účely verejnej politiky sa zaznamenáva ako kapitálový transfer. Mimoriadne straty sú veľké straty zaznamenávané na podnikových účtoch korporácie do jedného obdobia, ktoré sú zvyčajne výsledkom precenenia aktív v súvahe smerom nadol, a signalizujú, že korporácii hrozí finančná núdza (negatívna hodnota vlastných fondov, platobná neschopnosť atď.);

b) platba v prípade, keď verejná správa vystupuje ako akcionár v tom zmysle, že môže očakávať dostatočnú výnosnosť vo forme dividend alebo zisku z držby, je nadobudnutie majetkovej účasti. Korporácia musí mať pri spôsobe využívania poskytnutých fondov značnú voľnosť. Ak sa na kapitálovej injekcii podieľajú súkromní investori a podmienky pre súkromných a štátnych investorov sú podobné, je to dôkaz, že v prípade platby by mohlo ísť o nadobudnutie majetkových účastí.

20.199. V mnohých prípadoch platby jednotiek verejnej správy verejným korporáciám majú vyrovnať minulé alebo budúce straty. Platby verejnej správy sa považujú za nadobudnutie majetkových účastí len vtedy, ak existujú dostatočné dôkazy o budúcej ziskovosti korporácie a jej schopnosti vyplácať dividendy.

20.200. Vzhľadom na to, že kapitálovými injekciami sa zvyšujú vlastné fondy jednotky, do ktorej sa investuje, je možné, že prispejú aj k zvýšeniu majetkovej účasti investora v tejto jednotke. To platí automaticky pre tie verejné korporácie v 100 % vlastníctve verejnej správy, ktorých majetkové účasti zodpovedajú hodnote ich vlastných fondov. Takéto zvýšenie majetkových účastí sa nepoužíva ako kritérium na posudzovanie povahy kapitálovej injekcie: namiesto toho vedie k zápisu na účte precenenia, keď sa injekcia zaznamenáva ako kapitálový transfer, a k zápisu na finančných účtoch, keď sa injekcia zaznamenáva ako zvýšenie majetkových účastí.

Pravidlá uplatňujúce sa v osobitných situáciách

20.201. Kapitálové injekcie v rámci privatizácie – ak má k privatizácii dôjsť do jedného roka – sa zaznamenávajú ako transakcia s majetkovými účasťami vo výške, ktorá neprekračuje výnos z privatizácie, pričom zvyšná časť sa posudzuje na základe kritéria pre kapitálovú injekciu. Vychádza sa teda z toho, že kapitálová injekcia sa splatí výnosom z privatizácie.

20.202. Kapitálové injekcie môžu mať formu zrušenia dlhu alebo prevzatia dlhu. Podľa účtovných pravidiel platných pre tieto prípady je platba kapitálovým transferom, ak nejde o privatizáciu, pri ktorej platby predstavujú nadobudnutie majetkových účastí, ktorých hodnota sa pohybuje v rámci sumy výnosu z privatizácie.

20.203. Kapitálové injekcie v podobe vecného plnenia prostredníctvom poskytnutia nefinančných aktív nemajú vplyv na čisté pôžičky poskytnuté/prijaté. Ak sa očakáva, že injekciou sa dosiahne dostatočná výnosnosť, injekcia sa považuje za zmenu štruktúry (K.61) a poskytnuté aktívum sa v súvahe korporácie zaznamenáva ako ostatné zmeny objemu aktív. Ak sa neočakáva, že injekciou sa dosiahne dostatočná výnosnosť, kapitálový transfer (investičná dotácia, D.92) sa zaznamenáva spolu so zodpovedajúcim zápisom ako úbytok nefinančných aktív (P.5 alebo NP).

Fiškálne operácie

20.204. Fiškálne operácie realizuje verejná správa a sú financované z rozpočtu v rámci bežných rozpočtových postupov. Niektoré operácie zavedené jednotkami verejnej správy si však môžu vyžadovať spolupôsobenie jednotiek, ktoré nepodliehajú právnemu rámcu verejnej správy vrátane verejných korporácií. Aj keď sa nevykazujú v rozpočte a pri bežných kontrolných postupoch môžu uniknúť pozornosti, je vhodné ich zaznamenať v rámci príjmov a výdavkov verejnej správy. Je to preto, že v systéme ESA sa rozlišujú situácie, v ktorých je verejná správa hlavným účastníkom operácie a verejná korporácia vystupuje ako sprostredkovateľ.

Rozdeľovanie zisku v prípade verejných korporácií

Dividendy alebo výber majetkových účastí

20.205. Dôchodky z investícií do základného imania verejných korporácií sa môžu zaznamenávať ako prerozdeľovacia transakcia (zvyčajne dividendy) alebo ako finančná transakcia. Dividendy predstavujú dôchodok z majetku. Ako zdroj pre rozdelenie dividend sú k dispozícii podnikateľské dôchodky korporácie. Zdroje, z ktorých sa vyplácajú dividendy, teda neobsahujú ani výnosy z predaja aktív ani rozdelenie ziskov z precenenia. Dividendy financované z týchto zdrojov alebo dividendy založené na týchto zdrojoch sa zaznamenávajú ako výber majetkových účastí. Rovnaká základná zásada platí pre výbery z dôchodkov kvázikorporácií.

20.206. Veľké a nepravidelné platby alebo platby, ktoré prevyšujú ročný podnikateľský dôchodok, sa nazývajú superdividendy. Sú financované z naakumulovaných rezerv alebo z predaja aktív a zaznamenávajú sa ako výber majetkových účastí vo výške rozdielu medzi platbou a podnikateľským dôchodkom za príslušné účtovné obdobie. Ak neexistuje žiadny ukazovateľ pre podnikateľský dôchodok, ako náhrada sa používa prevádzkový zisk uvedený v podnikovom účtovníctve.

20.207. Predbežné dividendy sa zaznamenávajú ako dôchodky z majetku (D.42), pokiaľ sú vo vzťahu k naakumulovaným dôchodkom korporácie. V praxi musia byť splnené dve podmienky:

a) korporácia, ktorá túto platbu uskutočňuje, zverejní krátkodobé účtovníctvo a platba sa zakladá aspoň na dvoch štvrťrokoch;

b) priebežná platba by mala byť v rovnakom pomere ako dividendy vyplatené v predchádzajúcom roku a konzistentná so zvyčajnou výnosnosťou pre akcionára a trendom rastu korporácie.

Ak tieto podmienky nie sú splnené, priebežná platba sa zaznamenáva ako finančný preddavok v ostatných pohľadávkach/záväzkoch (F.8), kým sa neurčí ročný výsledok, keďže je potrebné posúdiť kritérium týkajúce sa superdividend a porovnať predbežné dividendy s podnikateľským dôchodkom v danom roku.

Dane alebo výber majetkových účastí

20.208. Dane majú právny základ a podliehajú legislatívnemu postupu. Tieto transakcie, ktoré sa uskutočňujú na základe vzájomnej dohody, predstavujú hlavné príjmy verejnej správy.

20.209. Príležitostne sa však môže stať, že transakcia opísaná v právnych dokumentoch ako daň sa v systéme ESA ako taká nezaznamenáva. Príkladom je nepriama privatizácia. Ak verejná holdingová spoločnosť predá svoje majetkové účasti inej verejnej korporácii a časť výnosu odvedie verejnej správe ako daň alebo ak z privatizácie a s ňou spojených realizovaných ziskov vyplynie daňová povinnosť v podobe povinnosti platiť daň z kapitálových ziskov, platba sa zaznamenáva ako finančná transakcia.

Privatizácia a znárodnenie

Privatizácia

20.210. Pri privatizácii verejná správa predáva akcie a iné majetkové účasti vo verejnej korporácii. Výnosy z privatizácie nepredstavujú príjmy verejnej správy, ale finančnú transakciu, ktorá sa zaznamenáva na finančnom účte bez vplyvu na deficit/prebytok, keďže táto udalosť je z hľadiska čistého majetku neutrálna a zodpovedá zmene klasifikácie aktív (z AF.5 na AF.2) v súvahe verejnej správy. Priamy predaj nefinančných aktív, ako napríklad budov a pôdy, ale nie celej korporácie, sa zaznamenáva na kapitálovom účte ako úbytok fixných aktív alebo neprodukovaných nefinančných aktív, ak sa neuskutočňuje v rámci reštrukturalizácie korporácie.

20.211. Každý nákup služieb s cieľom dosiahnuť tento postup by sa však mal zaznamenať ako medzispotreba verejnej správy a nemal by sa uvádzať vykompenzovaný výnosom z privatizácie. Výnosy z privatizácie sa teda majú na finančných účtoch zaznamenávať v hrubej hodnote.

Nepriame privatizácie

20.212. K privatizácii môže dôjsť aj v zložitejších inštitucionálnych podmienkach. Napríklad verejná holdingová spoločnosť alebo iná verejná korporácia pod kontrolou verejnej správy môže predať aktíva verejnej korporácie a celý výnos alebo jeho časť sa presunie verejnej správe. V každom prípade sa platba výnosov z predaja aktív realizovaného týmto spôsobom má zaznamenať ako finančná transakcia bez ohľadu na to, ako sa prezentuje na účtoch verejnej správy alebo jej dcérskej spoločnosti, pričom sa súčasne znížia podiely a ostatné majetkové účasti zodpovedajúce čiastočnej likvidácii aktív holdingovej spoločnosti. Všetky výnosy z privatizácie ponechané holdingovou spoločnosťou zodpovedajú privatizačným príjmom verejnej správy, ktoré verejná správa reinvestuje formou kapitálovej injekcie, ktorá je potom posúdená podľa kritérií týkajúcich sa kapitálových injekcií, aby sa určil charakter platby.

20.213. Môže sa stať aj to, že verejná holdingová spoločnosť alebo iná verejná korporácia funguje ako „reštrukturalizačná agentúra“. V takomto prípade sa výnosy z predaja neodvádzajú verejnej správe, ale ponecháva si ich reštrukturalizačný orgán, aby vložil kapitál do iných podnikov. Ak reštrukturalizačná jednotka vystupuje bez ohľadu na svoju právnu subjektivitu ako priamy zástupca verejnej správy, jej hlavnou funkciou je reštrukturalizovať a zmeniť status vlastníctva verejných korporácií a smerovať zdroje z jednej jednotky do druhej. Jednotka bude obvykle zaradená do sektora verejnej správy. Ak je však reštrukturalizačnou agentúrou holdingová spoločnosť, ktorá kontroluje skupinu dcérskych spoločností, a len menšia časť jej činností spočíva v smerovaní zdrojov v mene verejnej správy a na účely verejnej politiky už uvedeným spôsobom, verejná holdingová spoločnosť sa podľa svojej hlavnej činnosti zaraďuje do jedného zo sektorov korporácií a transakcie vykonávané v mene verejnej správy sa presmerujú cez verejnú správu.

Znárodnenie

20.214. Znárodnenie znamená, že verejná správa preberá kontrolu nad určitými aktívami alebo celou spoločnosťou, zvyčajne prostredníctvom získania väčšinového podielu alebo všetkých podielov v korporácii.

20.215. Znárodnenie obvykle prebieha formou nákupu akcií: verejná správa kúpi všetky akcie korporácie alebo ich časť za trhovú cenu alebo za cenu takmer zodpovedajúcu tejto cene, pričom berie do úvahy bežnú trhovú prax s ohľadom na oceňovanie korporácií, ktoré vykonávajú tú istú činnosť. Transakcia prebieha na základe vzájomnej dohody, aj keď sa môže stať, že bývalý vlastník nemá veľkú možnosť ponuku odmietnuť alebo rokovať o cene. Nákup akcií predstavuje finančnú transakciu, ktorá sa má zaznamenať na finančnom účte.

20.216. Vo výnimočných prípadoch môže verejná správa nadobudnúť vlastníctvo korporácie privlastnením alebo konfiškáciou: zmena vlastníctva aktív nie je výsledkom transakcie uskutočnenej na základe vzájomnej dohody. Vlastníci nedostanú žiadnu platbu alebo uskutočnená platba nezodpovedá objektívnej hodnote aktív. Rozdiel medzi trhovou hodnotou nadobudnutých aktív a prípadne poskytnutou náhradou sa zaznamenáva na účte ostatných zmien objemu aktív ako vyvlastnenie bez náhrady.

Transakcie s centrálnou bankou

20.217. V praxi sa uskutočňujú dva druhy platieb centrálnej banky verejnej správe:

a) pravidelné platby – zvyčajne vo forme dividend, ktoré sa realizujú v rámci bežnej činnosti centrálnej banky (ako správa devízových rezerv). Tieto platby sa zaznamenávajú ako dividendy, ak nepresahujú ukazovateľ čistého prevádzkového dôchodku, ktorý pozostáva z čistých dôchodkov z majetku znížených o náklady a prípadné transfery. Sumy, ktoré sú vyššie, sa zaznamenávajú ako zníženie majetkových účastí;

b) mimoriadne platby po predaji alebo precenení rezervných aktív. Tieto platby sa zaznamenávajú ako výber majetkových účastí. Zdôvodňuje sa to tým, že hodnota takýchto aktív má vplyv na hodnotu pasív centrálnej banky vo forme majetkových účastí a aktív verejnej správy vo forme majetkových účastí. Zisky z držby rezervných aktív centrálnej banky majú preto súvzťažný záznam v aktívach verejnej správy vo forme majetkových účastí cez pasíva centrálnej banky vo forme majetkových účastí.

Platby verejnej správy centrálnej banke sa zaznamenávajú podobne ako v prípade ostatných verejných korporácií. Najmä veľké platby sú predmetom posúdenia podľa kritéria týkajúceho sa kapitálových injekcií, aby sa určil charakter platieb.

Reštrukturalizácie, fúzie a zmeny klasifikácie

20.218. Pri reštrukturalizácii korporácie môžu vznikať a zanikať finančné aktíva alebo pasíva podľa nových finančných vzťahov. Tieto zmeny sa zaznamenávajú ako zmeny sektorovej klasifikácie a štruktúry na účte ostatných zmien objemu aktív. Príkladom takej reštrukturalizácie je rozdelenie korporácie na dve alebo viaceré inštitucionálne jednotky, pri ktorom vznikajú nové finančné aktíva a pasíva.

20.219. Na druhej strane sa má nákup akcií a iných majetkových účastí korporácie v rámci fúzie zaznamenávať ako finančná transakcia medzi kupujúcou korporáciou a predchádzajúcim vlastníkom.

20.220. Každá zmena klasifikácie aktív a pasív, ktorá sa netýka reštrukturalizácie alebo zmien sektorovej klasifikácie, ako napríklad monetizácia alebo demonetizácia zlata, sa zaznamenáva ako zmena klasifikácie aktív alebo pasív na účte ostatných zmien objemu aktív.

Dlhové operácie

20.221. Dlhové operácie môžu byť mimoriadne dôležité pre sektor verejnej správy, keďže pre verejnú správu často predstavujú prostriedok na poskytovanie ekonomickej pomoci ostatným jednotkám. Zaznamenávanie týchto operácií sa uvádza v kapitole 5. Všeobecnou zásadou pri akomkoľvek zrušení alebo prevzatí dlhu jednotky inou jednotkou po vzájomnej dohode je uznať, že medzi dvoma jednotkami ide o dobrovoľný transfer majetku. Znamená to, že súvzťažná transakcia prevzatého pasíva alebo zrušeného nároku je kapitálový transfer. Keďže pri ňom zvyčajne nie sú pozorované peňažné toky, možno konštatovať, že ide o naturálny kapitálový transfer.

Prevzatie dlhu, zrušenie dlhu a odpísanie dlhu

Prevzatie a zrušenie dlhu

20.222. Prevzatie dlhu nastáva, keď jednotka preberá zodpovednosť za nesplatený záväzok inej jednotky voči veriteľovi. To sa často stáva, keď verejná správa ručí za dlh inej jednotky a záruka sa realizuje alebo aktivuje.

20.223. Ak dlh preberie verejná správa, súvzťažnou transakciou nového pasíva verejnej správy je kapitálový transfer v prospech dlžníka, ktorý nedodržal svoj záväzok. Prípad, keď sa finančné aktívum zaznamenáva ako súvzťažná položka, treba starostlivo preskúmať. Existujú dve situácie:

a) skutočné už existujúce aktívum sa nadobúda voči tretej strane, napríklad v prípade poistenia vývozu so zárukou. Verejná správa teda ako súvzťažnú transakciu svojho nového pasíva zaznamenáva nadobudnutie finančného aktíva, ktoré zodpovedá súčasnej hodnote sumy, ktorú podľa očakávania dostane. Ak sa táto suma rovná prevzatému záväzku, ďalšie záznamy nie sú potrebné. Ak je očakávaná suma nižšia než prevzatý záväzok, verejná správa zaznamenáva kapitálový transfer vo výške rozdielu medzi vzniknutým pasívom a hodnotou nadobudnutého aktíva;

b) verejná správa zaznamenáva len nárok voči korporácii, ktorej záväzky boli prevzaté, pričom väčšinou je to verejná korporácia, ktorá má ťažkosti. Vo všeobecnosti sa z dôvodu veľmi hypotetickej hodnoty tohto nároku takýto nárok nezaznamenáva. Možné budúce spätné platby príjemcu sa budú zaznamenávať ako príjmy verejnej správy.

20.224. Platby dlhu v mene iných subjektov sa podobajú prevzatiu dlhu, ale jednotka realizujúca platby nepreberá celý dlh. Transakcie sa zaznamenávajú podobným spôsobom.

20.225. Zrušenie dlhu (alebo odpustenie dlhu) je zánik alebo zníženie pohľadávky na základe dohody medzi veriteľom a dlžníkom. Veriteľ zaznamenáva platený kapitálový transfer vo výške zrušenej sumy a druhá jednotka zaznamenáva prijatý kapitálový transfer. Ak verejná správa stráca nárok, ako to môže byť v prípade študentských pôžičiek a úverov pre poľnohospodárov, často sa predpokladá vzájomná dohoda, aj keď sa formálne neustanoví.

20.226. Prevzatie dlhu a zrušenie dlhu v prospech kontrolovanej jednotky majú za následok zvýšenie hodnoty majetkových účastí príjemcu, ktoré sa premietne do účtov precenenia. Ak dlh verejnej správy prevezme iná verejná správa, potom zaznamenáva prijatý kapitálový transfer, nový dlh voči preberajúcej jednotke verejnej správy alebo obidva.

20.227. Prevzatie dlhu a zrušenie dlhu, ku ktorým dochádza v rámci privatizácie, sa zaznamenávajú ako transakcie s majetkovými účasťami vo výške sumy, ktorá nepresahuje výnos z privatizácie (zvyšok tvorí kapitálový transfer), aby sa zabezpečila účtovná neutrálnosť pri realizácii privatizácie. Privatizácia sa musí uskutočniť do jedného roka.

20.228. Ak verejné správy, ktoré sú dlžníkmi, ponúknu predčasné splatenie dlhu v hodnote nižšej než je hodnota istiny (vrátane nezaplatených úrokov), vedie to k záznamu na kapitálovom účte s vplyvom na čisté pôžičky poskytnuté/prijaté verejnej správy, keďže sa predpokladá dotácia zo strany veriteľa. Ak má podľa zmluvy predčasné splatenie za následok platbu poplatku veriteľovi, suma sa zaznamenáva ako dôchodok veriteľa. V prípade cenných papierov vedie spätné odkúpenie na trhu k záznamu na účtoch precenenia, ak predčasné splatenie nie je držiteľovi cenných papierov uložené.

20.229. Rozdiel hodnoty v prípade predaja pohľadávok voči iným inštitúciám verejnej správy tretej strane má za následok záznam na kapitálových účtoch s vplyvom na deficit verejnej správy, pretože z povahy pohľadávky vyplýva pôvodný úmysel dosiahnuť kladný účinok, a predaj predstavuje možnosť reštrukturalizovať dlh.

20.230. V dôsledku toho predstavuje platený kapitálový transfer verejnej správy príjem dlžníka, keďže sa uznáva skutočnosť, že to je pravý príjemca transakcie, pričom na účte zahraničia sa vykoná záznam zodpovedajúci výdavkom veriteľskej verejnej správy. V prípade predávajúceho je transakčnou hodnotou predávanej pohľadávky hodnota istiny. Hodnota pohľadávky sa zapisuje na účet nového veriteľa aj na účet dlžníka (t. j. v bankovej súvahe a na účtoch zahraničia – v rámci ročnej medzinárodnej investičnej pozície) vo svojej zníženej hodnote.

20.231. V zriedkavejších prípadoch, v ktorých diskont dohodnutý s treťou stranou alebo s dlžníkom, ktorý ponúka spätné odkúpenie svojho dlhu, iba odzrkadľuje zmenu trhových úrokových sadzieb a nie zmenu bonity, sa môže vychádzať z toho, že štátny veriteľ koná ako bežný investor. Rozdiel znížený o prípadné pokuty alebo poplatky sa zapisuje na účty precenenia. Ako skúška môže slúžiť to, či splatená suma mohla presiahnuť hodnotu istiny.

Prevzatie dlhu s transferom nefinančných aktív

20.232. Ak chce verejná správa znížiť dlhové zaťaženie verejnej korporácie, môže popri prevzatí dlhu jednotkou verejnej správy prevziať nefinančné aktíva, ako napríklad dopravnú infraštruktúru. Toto prevzatie dlhu s transferom nefinančných aktív jednotke verejnej správy sa považuje za prevzatie na základe vzájomnej dohody a na čisté pôžičky poskytnuté/prijaté verejnej správy má presne rovnaký vplyv ako prevzatie dlhu: suma kapitálového transferu zaznamenávaného v prospech korporácie zodpovedá sume prijatého dlhu. Nadobudnutie nefinančných aktív má záporný vplyv na čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–).

Odpísanie alebo zníženie hodnoty dlhu

20.233. Odpísanie dlhu znamená, že veriteľ zníži v súvahe dlhovanú sumu, zvyčajne vtedy, keď dospeje k záveru, že dlhový záväzok má malú alebo nemá žiadnu hodnotu, pretože dlh nebude splatený; dlžník je v platobnej neschopnosti, zanikol alebo neexistuje reálna možnosť vymôcť pohľadávky, ktoré by kompenzovali rôzne vzniknuté náklady. Zníženie hodnoty dlhu znamená, že veriteľ zníži vo svojej súvahe zostatkovú hodnotu aktíva.

20.234. Zníženie hodnoty a odpísanie dlhu predstavujú interné účtovné úkony veriteľa a často sa nevykazujú ako transakcie preto, že sa nerealizujú na základe vzájomnej dohody. Stáva sa však, že znížením hodnoty a odpísaním dlhu sa nezruší pohľadávka voči dlžníkovi a v dôsledku toho môže bežne dôjsť k zrušeniu zníženia hodnoty a menej často k zrušeniu odpísania.

20.235. Zníženie hodnoty dlhu ako také nemá za následok žiadny záznam v súvahe veriteľa, keďže zostatková hodnota dlhu už odzrkadľuje trhovú hodnotu nástroja alebo v prípade pôžičky zodpovedá nominálnej hodnote, ak trhová hodnota nie je nahradená zníženou účtovnou hodnotou (v prípade, že sa znížená hodnota vykazuje na účtoch precenenia). Oproti tomu odpísanie dlhu má za následok odstránenie aktíva zo súvahy veriteľa prostredníctvom inej zmeny objemu v sume, ktorá sa má odstrániť (napríklad hodnota istiny v prípade pôžičky, trhová hodnota v prípade cenných papierov), ak sa do odpísania nepremieta zrušenie dlhu. Na rozdiel od prijatia dlhu alebo zrušenia dlhu nemá odpísanie a zníženie hodnoty dlhu vplyv na čisté pôžičky poskytnuté/prijaté verejnej správy.

Iný druh reštrukturalizácie dlhu

20.236. Reštrukturalizácia dlhu je dohoda s cieľom zmeniť podmienky obsluhy existujúceho dlhu, zvyčajne za výhodnejších podmienok pre dlžníka. Dlhový nástroj, ktorý je predmetom reštrukturalizácie, sa považuje sa zaniknutý a nahradený novým dlhovým nástrojom s novými podmienkami. Ak je medzi hodnotou zaniknutého dlhového nástroja a nového dlhového nástroja rozdiel, ide o druh zrušenia dlhu a na zaznamenanie tohto rozdielu je potrebný kapitálový transfer.

20.237. Ku kapitalizácii dlhu dochádza vtedy, ak veriteľ súhlasí s tým, že dlžná suma, ktorá mu patrí, bude nahradená majetkovými cennými papiermi. Napríklad verejná správa sa môže dohodnúť s verejným podnikom, ktorý jej patrí, že namiesto existujúcej pôžičky prijme vyšší podiel majetkových účastí vo verejnom podniku. V takom prípade by sa malo použiť kritérium týkajúce sa kapitálových injekcií. Akýkoľvek rozdiel v hodnote zanikajúceho dlhového nástroja a získaných majetkových účastí predstavuje kapitálový transfer, ktorý sa zaznamenáva na účtoch precenenia.

20.238. Nedoplatky dlhu vznikajú vtedy, ak dlžník vynechá platbu úrokov alebo istiny. Dlhový nástroj sa bežne nezmení, ale poznanie výšky nedoplatkov môže poskytnúť dôležitú informáciu.

Odkúpenie dlhu za vyššiu hodnotu než je trhová hodnota

20.239. Nadobudnutie dlhu za vyššiu hodnotu než je trhová hodnota sa na začiatku označuje ako pôžička za výhodných podmienok a neskôr ako anulovanie dlhu. V obidvoch prípadoch je cieľom priniesť prospech, a preto sa výdavok musí zaznamenať ako napríklad kapitálový transfer.

20.240. K anulovaniu dlhu dochádza vtedy, keď dlžník prispôsobí dlhové nástroje finančným aktívam, ktoré majú v prípade dlhovej služby rovnaké alebo vyššie prírastky. Aj keď sa anulované nástroje previedli na oddelenú jednotku, stále by sa mala zaznamenávať hrubá pozícia, a to tak, že nová jednotka sa považuje za pomocnú jednotku a konsoliduje sa s konsolidačnou jednotkou. Ak je pomocná jednotka nerezidentská, považuje sa za účelovo vytvorenú jednotku a s transakciami verejnej správy s touto jednotkou by sa malo zaobchádzať podľa oddielu „Prezentácia vládnej finančnej štatistiky".

20.241. Dlh vydaný za zvýhodnených podmienok. Neexistuje presná definícia pôžičiek za zvýhodnených podmienok, ale vo všeobecnosti platí, že k nim dochádza vtedy, keď jednotky sektora verejnej správy požičiavajú zdroje ostatným jednotkám tak, že zmluvná úroková sadzba sa úmyselne nastaví na úroveň pod trhovou úrokovou sadzbou, ktorá by sa použila za bežných podmienok. Výhodné podmienky sa môžu zlepšiť tolerančnými obdobiami, periodicitou platieb a lehotou splatnosti výhodnou pre dlžníka. Keďže podmienky takejto pôžičky sú pre dlžníka výhodnejšie než bežné trhové podmienky, pôžičky poskytované za zvýhodnených podmienok v skutočnosti zahŕňajú transfer veriteľa dlžníkovi.

20.242. Pôžičky za zvýhodnených podmienok sa rovnako ako ostatné pôžičky zaznamenávajú vo svojej nominálnej hodnote, ale ako informatívna položka sa pri uzatváraní pôžičky zaznamenáva kapitálový transfer, ktorý so zohľadnením príslušnej trhovej diskontnej sadzby zodpovedá rozdielu medzi zmluvnou hodnotou dlhu a jeho súčasnou hodnotou. Neexistuje jednotná trhová úroková sadzba, ktorá by sa mala používať na meranie kapitálového transferu. Komerčná referenčná úroková sadzba uverejnená OECD sa môže použiť v prípade pôžičiek, ktoré poskytla jedna z jej členských krajín.

Anulovanie a záchranné opatrenia

20.243. Záchranné opatrenie znamenajú pomoc vo finančnej núdzi. Používajú sa často vtedy, keď jednotka verejnej správy poskytuje krátkodobú finančnú podporu korporácii, aby jej pomohla prekonať obdobie finančných problémov, alebo sa trvalejším prísunom zdrojov usiluje podporiť rekapitalizáciu korporácie. Záchranné opatrenia pre finančné inštitúcie sa často označujú ako finančné anulovanie. Pri záchranných opatreniach vo všeobecnosti dochádza k jednorazovým transakciám s veľkými hodnotami, o ktorých informujú médiá, a preto je jednoduché ich identifikovať.

20.244. Zásahy verejnej správy môžu mať rozdielne formy. Napríklad:

a) verejná správa môže ručiť za určité záväzky podniku, ktorému sa má pomôcť;

b) verejná správa môže poskytnúť kapitálové financovanie za výhodných podmienok;

c) verejná správa môže nakúpiť aktíva podniku, ktorému sa má pomôcť, za ceny vyššie než je ich skutočná trhová hodnota;

d) verejná správa môže vytvoriť účelovú jednotku alebo iný druh verejného orgánu na financovanie a (alebo) riadenie predaja aktív alebo pasív podniku, ktorému sa má pomôcť.

20.245. Záruky verejnej správy v rámci záchranného opatrenia sa považujú za jednorazové záruky pre jednotky vo finančnej núdzi. Môže to byť napríklad vtedy, keď jednotka nie je schopná plniť si záväzky alebo má veľké ťažkosti pri ich plnení, keďže jej schopnosť generovať peňažný tok je obmedzená alebo obchodovateľnosť aktív je minimalizovaná v dôsledku mimoriadnych udalostí. To zvyčajne vedie k zaznamenaniu kapitálového transferu hneď na začiatku, ako keby sa záruka realizovala v celej poskytnutej výške, alebo ak existuje spoľahlivý odhad, v sume, ktorá sa podľa očakávania vyplatí a ktorá sa rovná predpokladanej strate verejnej správy. Pozri aj odsek 20.256.

20.246. Ak verejná správa kupuje aktíva od podniku, ktorému sa má pomôcť, zaplatená suma je zvyčajne vyššia než skutočná trhová cena aktív. Nákup sa zaznamenáva v skutočnej trhovej cene a kapitálový transfer vo výške rozdielu medzi trhovou cenou a celou zaplatenou sumou.

20.247. Pri záchrannom opatrení verejné správy často kupujú pôžičky od finančných inštitúcií za ich nominálnu hodnotu, a nie za ich trhovú hodnotu. Hoci pôžičky sa zaznamenávajú v nominálnych cenách, transakcia sa rozdelí na zaznamenanie kapitálového transferu a záznam na účtoch precenenia. Ak existujú spoľahlivé informácie o tom, že niektoré pôžičky sú nedobytné v celej alebo takmer v celej výške, alebo ak neexistujú spoľahlivé informácie o predpokladanej strate, tieto pôžičky sa zaznamenávajú s nulovou hodnotou a vo výške ich pôvodnej nominálnej hodnoty sa zaznamená kapitálový transfer.

20.248. Ak verejná správa vytvorí verejnú inštitucionálnu jednotku výlučne na riadenie záchranného opatrenia, táto jednotka by sa mala zaradiť do sektora verejnej správy. Ak sa nová jednotka zriaďuje ako jednotka fungujúca na základe predpokladu nepretržitosti pokračovania činnosti a záchranné opatrenie predstavuje len prechodnú úlohu, zaradí sa ako jednotka verejnej správy alebo verejná korporácia podľa všeobecných pravidiel už uvedených v oddiele o reštrukturalizačných agentúrach. Jednotky, ktoré nakupujú finančné aktíva od finančných korporácií v núdzi s cieľom predať ich riadnym spôsobom, sa nemôžu považovať za finančných sprostredkovateľov, pretože samy seba nevystavujú riziku. Zaraďujú sa do sektora verejnej správy.

Záruky na dlh

20.249. Záruka na dlh je dohoda, v rámci ktorej ručiteľ súhlasí s tým, že zaplatí veriteľovi, ak dlžník nedodrží svoj záväzok. Pre verejnú správu predstavuje takáto záruka možnosť podporovať ekonomické činnosti bez okamžitého poskytnutia zdrojov. Záruky majú významný vplyv na správanie hospodárskych subjektov tým, že menia podmienky pre poskytovanie a prijímanie pôžičiek na finančných trhoch.

20.250. Na každej záruke sa zúčastňujú tri strany: veriteľ, dlžník a ručiteľ. Najprv sa zaznamenávajú stavy a toky v rámci úverového vzťahu medzi veriteľom a dlžníkom, zatiaľ čo stavy a toky týkajúce sa záručného vzťahu medzi veriteľom a ručiteľom sa zaznamenávajú po realizácii záruky. Aktivácia záruk teda zahŕňa zaznamenávanie tokov a zmien v súvahách dlžníka, veriteľa a ručiteľa.

20.251. Existujú tri hlavné druhy záruk:

i) záruky, ktoré zodpovedajú definícii finančného derivátu;

ii) štandardizované záruky a

iii) jednorazové záruky.

Záruky podobné derivátom

20.252. Záruky, ktoré zodpovedajú definícii finančných derivátov, sú záruky, s ktorými sa aktívne obchoduje na finančných trhoch, ako napríklad swapy na úverové zlyhanie. Derivát je založený na riziku zlyhania referenčného nástroja a vo všeobecnosti nie je skutočne viazaný na konkrétnu pôžičku alebo konkrétny dlhopis.

20.253. Pri vzniku takejto záruky kupujúci zaplatí finančnej inštitúcii, ktorá derivát vydáva. Zaznamenáva sa to ako transakcia s finančnými derivátmi. Zmeny hodnoty derivátu sa zaznamenávajú ako precenenia. V prípade zlyhania referenčného nástroja ručiteľ zaplatí kupujúcemu za teoretickú stratu referenčného dlhopisu. Aj tento postup sa zaznamenáva ako transakcia s finančnými derivátmi.

Štandardizované záruky

20.254. Štandardizované záruky sa vzťahujú na podobné druhy úverových rizík pre veľké množstvo prípadov. Nie je možné presne odhadnúť riziko zlyhania pri každej jednej pôžičke, je však možné odhadnúť, koľko z veľkého počtu takýchto pôžičiek sa nesplatí. Zaobchádzanie so štandardizovanými zárukami je uvedené v kapitole 5.

Jednorazové záruky

20.255. Pri jednorazových zárukách sú podmienky pôžičky alebo cenného papiera také špecifické, že nie je možné určiť riziko spojené s pôžičkou ani s približnou presnosťou. Poskytnutie jednorazovej záruky sa spravidla považuje za nepredvídateľnú udalosť a nezaznamenáva sa ako finančné aktívum/pasívum v súvahe ručiteľa.

20.256. Vo výnimočných prípadoch sa s jednorazovými zárukami, ktoré poskytujú verejné správy korporáciám v určitých jasne definovaných situáciách finančnej núdze (napríklad ak má korporácia negatívnu hodnotu vlastných fondov) a pri ktorých sa s veľkou pravdepodobnosťou musí počítať s vyplatením, zaobchádza tak, ako by sa takéto záruky realizovali hneď na začiatku (pozri aj odsek 20.245).

20.257. S aktiváciou jednorazovej záruky sa zaobchádza rovnako ako s prevzatím dlhu. Pôvodný dlh sa zlikviduje a vytvorí sa nový dlh medzi ručiteľom a veriteľom. Z prevzatia dlhu vyplýva zaznamenanie kapitálového transferu v prospech dlžníka, ktorý nesplatil záväzok. Kapitálový transfer je kompenzovaný finančnou transakciou, pri ktorej sa finančné pasívum prenáša z korporácie na verejnú správu.

20.258. Aktivácia záruky si môže a nemusí vyžadovať okamžité splatenie dlhu. Podľa akruálneho princípu by sa v prípade času zaznamenania celá suma prevzatého dlhu mala zaznamenávať do obdobia aktivácie záruky a prevzatia dlhu. Ručiteľ je novým dlžníkom a splátky istiny, ktoré zaplatil ručiteľ, a naakumulované úroky za prevzatý dlh by sa mali zaznamenať do obdobia, v ktorom dôjde k týmto tokom. Ak teda realizácia záruky zahŕňa len poskytnutie dlhovej služby za dlh splatný počas účtovného obdobia, ako v prípade výzvy na hotovostné plnenie, za uhradené sumy sa zaznamenáva kapitálový transfer. Ak však k zlyhaniu dochádza opakovane, napríklad trikrát za sebou, a pravdepodobne to bude pokračovať, zaznamená sa prevzatie dlhu.

20.259. Ak pôvodný dlžník ručiteľovi sumu vráti, zatiaľ čo sa v prípade predchádzajúcich výziev na záručné plnenie zaznamenal výdavok, ručiteľ zaznamená príjem. Tento príjem by sa však mal posúdiť podľa kritéria týkajúceho sa superdividend, ak je dlžník pod kontrolou ručiteľa; všetky vrátené sumy prekračujúce podnikateľské dôchodky sa zaznamenávajú ako výber majetkových účastí.

Sekuritizácia

Definícia

20.260. Sekuritizácia pozostáva z emisie cenných papierov na základe peňažných tokov, ktoré by mali byť generované aktívami, alebo inými tokmi dôchodkov. Cenné papiere, ktoré závisia od peňažných tokov z aktív, sa označujú ako „cenné papiere kryté aktívami“ (asset backed securities – ABS).

20.261. Pri sekuritizácii prenáša pôvodca vlastnícke práva k aktívam alebo právo na osobitné budúce toky na sekuritizačnú jednotku, ktorá zasa zaplatí pôvodcovi sumu zo svojho vlastného finančného zdroja. Takouto sekuritizačnou jednotkou je často účelovo vytvorená jednotka. Sekuritizačná jednotka získava svoje vlastné zdroje vydávaním cenných papierov, pričom aktíva alebo práva na budúce toky prenesené od pôvodcu používa ako zábezpeku. Rozhodujúca otázka pre pôvodcu pri zaznamenávaní platby sekuritizačnou jednotkou znie, či transfer aktíva predstavuje predaj existujúceho aktíva sekuritizačnej jednotke alebo prostriedok na požičiavanie s použitím budúcich tokov príjmov ako zábezpeky.

Kritériá, podľa ktorých sa uznáva predaj

20.262. Sekuritizácia sa považuje za predaj len vtedy, ak súvaha verejnej správy už obsahuje obchodovateľné aktívum a vlastníctvo vrátane všetkých rizík a výhod spojených s týmto aktívom prešlo na sekuritizačnú jednotku.

20.263. Sekuritizácia budúcich tokov príjmov, ktoré sa neuznávajú za výnosy z ekonomických aktív, ako napríklad budúce výnosy z poplatkov za ťažbu ropy, je prijatie pôžičky zo strany pôvodcu.

20.264. Ak sekuritizácia zahŕňa toky súvisiace s finančným alebo nefinančným aktívom, musia sa preniesť riziká a výhody vyplývajúce z vlastníctva aktíva, aby sa mohol zaznamenať predaj.

20.265. Ak si verejná správa pri sekuritizácii ponechá záujem, z ktorého plynie prospech, napríklad prostredníctvom odloženej kúpnej ceny, t. j. práva na dodatočné toky presahujúce pôvodnú sekuritizačnú hodnotu alebo práva na poslednú tranžu vydanú sekuritizačnou jednotkou, alebo iným spôsobom, nejde o predaj a udalosť predstavuje prijatie pôžičky zo strany pôvodcu.

20.266. Ak verejná správa ako pôvodca ručí za splatenie každého dlhu, ktorý vznikol sekuritizačnej jednotke v súvislosti s aktívom, vychádza sa z toho, že riziká spojené s aktívom sa nepreniesli. Neuskutočnil sa predaj a udalosť predstavuje prijatie pôžičky pôvodcom. Záruky môžu mať rôzne formy, ako napríklad poistné zmluvy, deriváty alebo ustanovenia o nahradení aktív.

20.267. Ak sa konštatuje, že zmluva o sekuritizácii zahŕňa skutočný predaj obchodovateľného aktíva, musí sa preskúmať sektorová klasifikácia sekuritizačnej jednotky. Na základe kritérií uvedených v oddiele „Definícia sektora verejnej správy“ je možné stanoviť, či je sekuritizačná jednotka inštitucionálnou jednotkou a či má funkciu finančného sprostredkovania. Ak je sekuritizačná jednotka zaradená do sektora verejnej správy, sekuritizácia predstavuje prijatie pôžičky verejnou správou. Ak je sekuritizačná jednotka klasifikovaná ako iný finančný sprostredkovateľ (S.125), tak sa sekuritizácia zaznamenáva ako predaj aktív – bez priameho vplyvu na dlh verejnej správy, a s vplyvom na deficit verejnej správy, ak sa sekuritizované toky týkajú nefinančného aktíva.

20.268. Ak verejná správa poskytuje náhradu vo forme hotovosti po udalosti alebo iných prostriedkov, ako napríklad záruk, a zruší tým prenos rizika, sekuritizácia pôvodne klasifikovaná ako predaj sa od toho momentu považuje za prijatie pôžičky so zaznamenaním týchto transakcií: vznik pasíva a prírastky aktív s plateným kapitálovým transferom v prípade, že hodnota pasíva je vyššia ako hodnota aktíva.

Zaznamenávanie tokov

20.269. Ak sa sekuritizačná operácia zaznamenáva ako prijatie pôžičky, peňažné toky smerujúce do sekuritizačnej jednotky sa najprv zaznamenávajú na účtoch verejnej správy a zároveň ako splatenie dlhu (úrokov aj istiny).

20.270. Ak peňažné toky pred umorením dlhu zaniknú, zostávajúce pasívum sa zo súvahy verejnej správy odstráni prostredníctvom ostatných zmien objemu.

20.271. Po úplnom umorení dlhu sa všetky zostávajúce peňažné toky smerujúce do sekuritizačnej jednotky v súlade so zmluvou o sekuritizácii zaznamenávajú ako výdavky pôvodcu.

Ostatné aspekty

Penzijné záväzky

20.272. Zaznamenávanie dôchodkových systémov je uvedené v kapitole 17, v ktorej sa nachádza aj tabuľka na doplnenie základných národných účtov ESA, kam sa majú zapisovať všetky penzijné záväzky vrátane záväzkov vyplývajúcich zo systémov sociálneho zabezpečenia. Nároky na dôchodok dávkovo definovaných systémov nefinancovaných z fondov, ktoré podporuje verejná správa, sa zaznamenávajú len na týchto doplnkových účtoch.

Paušálne platby

20.273. Príležitostne sa stane, že jednotky musia verejnej správy zaplatiť paušálnu sumu ako protihodnotu za to, že prevezme časť ich penzijných záväzkov. K týmto jednorazovým transakciám medzi verejnou správou a inou jednotkou, zvyčajne verejnou korporáciou, dochádza často v súvislosti so zmenou statusu korporácie alebo jej privatizáciou. Verejná správa spravidla preberá dotknuté záväzky za hotovostnú platbu, ktorou sa pokrýva predpokladaný deficit vyplývajúci z transferu.

20.274. Keďže teoreticky ide o ekvivalentnú výmenu hotovosti za vznik záväzku, ktorý predstavuje pasívum, transakcia by nemala mať vplyv na ukazovatele týkajúce sa čistého majetku a finančného čistého majetku a nemala by zmeniť čisté pôžičky poskytnuté/prijaté verejnej správy. Môže sa však stať, že penzijné záväzky sa neuvádzajú ako pasívum ani v súvahe prenášajúcej jednotky ani v súvahe jednotky preberajúcej záväzok. Ak sa napríklad penzijné záväzky prenášajú na verejnú správu, môžu sa zlúčiť so systémom sociálneho zabezpečenia, v prípade ktorého sa pasívum nezaznamenáva.

20.275. V tejto súvislosti by sa takáto paušálna platba mala považovať za preddavok sociálnych príspevkov. Keďže v praxi sú možné rôzne usporiadania, v záujme zabránenia skresleniu pri výpočte niektorých agregátov, ako napríklad nákladov práce a povinných odvodov, sa paušálna platba zaznamenáva ako finančný preddavok (F.8), t. j. ako záloha rôznych bežných transferov (D.75), ktoré sa v budúcnosti zaznamenajú v pomere k zodpovedajúcim výplatám dôchodkov. V dôsledku toho nemá paušálna platba žiadny vplyv na čisté pôžičky poskytnuté/prijaté verejnej správy v roku prevodu záväzku.

Verejno-súkromné partnerstvá

Rozsah verejno-súkromných partnerstiev

20.276. Verejno–súkromné partnerstvá sú komplexné, dlhodobé zmluvy medzi dvomi jednotkami, z ktorej jedna je zvyčajne korporácia (alebo skupina korporácií, súkromných alebo verejných) označená ako prevádzkovateľ alebo partner a druhá obvykle jednotka verejnej správy označená ako cedent. Verejno–súkromné partnerstvá zahŕňajú významné kapitálové výdavky na vytvorenie alebo obnovu fixných aktív zo strany korporácie, ktorá následne riadi a spravuje aktíva, aby poskytovala a dodávala služby buď verejnej jednotke, alebo všeobecnej verejnosti v mene verejnej jednotky.

20.277. Po skončení platnosti zmluvy cedent zvyčajne získava vlastnícke právo na fixné aktíva. Fixné aktíva patria vo väčšine prípadov do základnej oblasti verejných služieb, ako napríklad školy, univerzity, nemocnice a väznice. Môže ísť aj o aktíva infraštruktúry, pretože mnohé veľké projekty realizované v rámci verejno-súkromných partnerstiev sa týkajú poskytovania prepravy, komunikácie, verejnoprospešných služieb alebo ostatných služieb, ktoré sa vo všeobecnosti označujú ako služby infraštruktúry.

20.278. Toto je všeobecný opis, ktorý zahŕňa najbežnejšie účtovné problémy: Korporácia sa zaväzuje nadobudnúť súbor fixných aktív a tieto aktíva potom spolu s inými výrobnými vstupmi používať na poskytovanie služieb. Uvedené služby sa môžu dodávať verejnej správe, ktorá ich používa ako vstup pre svoju vlastnú produkciu, ako napríklad pri údržbe motorových vozidiel, alebo na poskytovanie bezplatných služieb, napríklad vzdelávacích služieb, v prípade ktorých verejná správa poskytne počas zmluvného obdobia pravidelné platby, ktoré korporácii umožnia pokryť náklady a získať primeraný investičný výnos.

20.279. Zmluvy o verejno-súkromných partnerstvách podľa tejto definície zahŕňajú cedenta, ktorý platí prevádzkovateľovi poplatky za dostupnosť alebo poplatky za dopyt, a ako také predstavujú dohodu o obstarávaní. Na rozdiel od iných dlhodobých zmlúv o poskytovaní služieb sa vytvára jednoúčelové aktívum. Zmluva o verejno-súkromnom partnerstve teda znamená, že verejná správa nakupuje službu, ktorú poskytuje partner, prostredníctvom vytvorenia aktíva. Zmluvy o verejno-súkromných partnerstvách môžu zahŕňať mnoho variantov, pokiaľ ide o disponovanie s aktívami po skončení platnosti zmluvy, požadovanú prevádzku a údržbu aktív počas zmluvného obdobia alebo cenu, kvalitu a objem produkovaných služieb atď.

20.280. Keď korporácia predáva služby priamo verejnosti, napríklad v prípade spoplatnených ciest, zmluva sa považuje skôr za koncesiu a nie za verejno-súkromné partnerstvo. Cenu vo všeobecnosti reguluje verejná správa, ale je stanovená na úrovni, na ktorej sa podľa očakávania korporácie pokryjú jej náklady a umožní sa primeraný investičný výnos. Po uplynutí zmluvného obdobia môže verejná správa získať majetkové právo a prevádzkovú kontrolu nad aktívami, a to prípadne aj bezodplatne.

20.281. V rámci zmluvy o verejno-súkromnom partnerstve korporácia nadobúda fixné aktíva a počas zmluvného obdobia je zákonným vlastníkom aktív, pričom v niektorých prípadoch ju podporuje verejná správa. V zmluve sa často stanovuje, že aktíva musia spĺňať požiadavky verejnej správy na konštrukčné riešenie, kvalitu a kapacitu, pri poskytovaní zmluvne požadovaných služieb sa musia používať spôsobom, ktorý špecifikovala verejná správa, a musia sa udržiavať v súlade s normami definovanými verejnou správou.

20.282. Okrem toho je životnosť aktív zvyčajne oveľa dlhšia než zmluvné obdobie, takže verejná správa môže mať aktíva pod kontrolou, znášať riziká a využívať výhody počas veľkej časti životnosti aktív. Je teda často ťažké určiť, či väčšinu rizika znáša a väčšinu výhod získava korporácia alebo verejná správa.

Ekonomické vlastníctvo a alokácia aktíva

20.283. Rovnako ako v prípade lízingu sa ekonomický vlastník aktív vo verejno-súkromnom partnerstve určuje podľa toho, ktorá jednotka znáša väčšinu rizík a ktorá jednotka podľa očakávania získa z aktív väčšinu výhod. Aktívum sa alokuje tejto jednotke a v dôsledku toho sa zaúčtuje aj tvorba hrubého fixného kapitálu. V prípade rizík a výhod treba posúdiť tieto hlavné prvky:

a) stavebné riziko vrátane prekročenia nákladov, možné dodatočné náklady v dôsledku oneskorenej dodávky, nedodržanie špecifikácií alebo stavebných predpisov a environmentálne a ostatné riziká, ktoré si vyžadujú platby tretím stranám;

b) riziko v súvislosti s dostupnosťou, ktoré zahŕňa možné dodatočné náklady, ako napríklad údržbu a financovanie, a možné pokuty, ak objem a kvalita služieb nespĺňajú normy špecifikované v zmluve;

c) riziko v súvislosti s dopytom vrátane možnosti, že dopyt po službe je nižší alebo vyšší než sa očakávalo;

d) riziko v súvislosti so zostatkovou hodnotou a zastarávaním, ktoré zahŕňa riziko, že aktívum bude mať po uplynutí zmluvy nižšiu hodnotu ako sa očakávalo, a mieru, v akej sa verejná správa môže rozhodnúť nadobudnúť aktíva;

e) existenciu cedenta, ktorý poskytuje financovanie alebo záruky, alebo výhodných doložiek o skončení platnosti zmluvy, najmä pre prípad skončenia zmluvy z iniciatívy prevádzkovateľa.

20.284. Riziká a výhody sa vzťahujú na prevádzkovateľa, ak bolo účinne prenesené stavebné riziko a riziko v súvislosti s dopytom alebo s dostupnosťou. Majoritné financovanie, záruky pokrývajúce väčšinu financovania odvodov alebo doložky o skončení zmluvy, podľa ktorých dostane poskytovateľ financií v prípade skončenia zmluvy z iniciatívy prevádzkovateľa väčšinu svojich zdrojov späť, znamenajú, že nebolo účinne prenesené ani jedno z týchto rizík.

20.285. Okrem toho z dôvodu špecifickosti zmlúv o verejno-súkromných partnerstvách, ktoré sa týkajú komplexných aktív, si treba pre prípad, že posúdenie rizík a výhod nevedie k jednoznačnému záveru, položiť ďalšiu relevantnú otázku, a to ktorá jednotka má rozhodujúci vplyv na povahu aktíva a ako sa určujú podmienky služieb produkovaných týmto aktívom, a to najmä:

a) do akej miery verejná správa určuje konštrukčné riešenie, kvalitu, veľkosť a údržbu aktív;

b) do akej miery je verejná správa schopná určiť produkované služby, jednotky, ktorým sa služby poskytujú, a ceny produkovaných služieb.

20.286. Aby sa rozhodlo, ktorá jednotka je ekonomickým vlastníkom, musia sa vyhodnotiť ustanovenia každej zmluvy o verejno-súkromných partnerstvách. Z dôvodu zložitosti a rozmanitosti verejno-súkromných partnerstiev by sa mali zvážiť všetky skutočnosti a sprievodné okolnosti každej zmluvy a v nadväznosti na to zvoliť účtovné zaznamenávanie, ktoré najlepšie odzrkadľuje ekonomické vzťahy, ktoré sú základom partnerstva.

Účtovné problémy

20.287. Ak je výsledkom posúdenia, že ekonomickým vlastníkom je korporácia, a ak verejná správa – čo je bežné – po skončení platnosti zmluvy získa zákonné a ekonomické vlastníctvo bez určitej platby, zaznamená sa transakcia pri nadobudnutí aktív verejnou správou. Podľa všeobecného prístupu verejná správa postupne akumuluje finančnú pohľadávku a korporácia postupne analogicky k tomu akumuluje zodpovedajúci záväzok, a tak hodnota po skončení platnosti zmluvy zodpovedá očakávanej zostatkovej hodnote aktív. Pri realizácii tohto prístupu sa musia presúvať existujúce peňažné transakcie alebo vytvoriť nové transakcie na základe hypotéz týkajúcich sa predpokladaných hodnôt aktív a úrokových sadzieb. Z toho vyplýva rozčlenenie platieb týkajúcich sa verejno-súkromných partnerstiev, keď aktívum vzťahujúce sa na verejno-súkromné partnerstvá nie je zaznamenané na súvahe verejnej správy, a je zahrnuté v zložke predstavujúcej nadobudnutie finančného aktíva.

20.288. Iný prístup spočíva v tom, že zmena zákonného a ekonomického vlastníctva sa na konci zaznamená ako naturálny kapitálový transfer. Metóda zaznamenávania kapitálového transferu síce tiež nevyjadruje vlastnú ekonomickú realitu, je však najrozumnejšia v prípade, keď nie sú k dispozícii dostatočné údaje, predpokladaná zostatková hodnota aktív je neistá a existujú zmluvné ustanovenia s rôznymi možnosťami pre obidve strany.

20.289. Ďalší veľký problém vzniká, keď sa verejná správa považuje za ekonomického vlastníka aktív, ale na začiatku zmluvného obdobia neposkytne žiadnu konkrétnu platbu. Na realizáciu nadobudnutia sa musí zaznamenať transakcia. Z dôvodu podobnosti so skutočným finančným lízingom sa v takýchto prípadoch bežne navrhuje realizovať nadobudnutie imputovaním finančného lízingu. Realizácia tejto možnosti však závisí od konkrétnych zmluvných ustanovení, od ich výkladu a možno od iných faktorov. Napríklad by sa mohla imputovať pôžička a mohli by sa presunúť prípadné skutočné platby od verejnej správy pre korporáciu tak, aby sa časť každej platby považovala za splatenie pôžičky. Ak skutočné platby od verejnej správy neexistujú, pre platby pôžičky by sa mohli vytvoriť nepeňažné transakcie. Existujú ďalšie možnosti riešenia platby od verejnej správy poskytnutej za aktívum - napríklad preddavky v rámci operatívneho lízingu, ak sa imputuje operatívny lízing, alebo nehmotné aktívum za právo korporácie na prístup k aktívam na účely poskytovania služieb.

20.290. Ďalší dôležitý problém sa týka merania výroby. Bez ohľadu na rozhodnutie o tom, ktorá jednotka sa považuje za ekonomického vlastníka aktív počas zmluvného obdobia a akým spôsobom ich verejná správa nakoniec nadobúda, treba dbať na správne meranie výroby. Aj tu existujú viaceré možnosti, ale ich vhodnosť závisí od konkrétnej situácie a dostupnosti údajov. Problém vzniká, keď sa verejná správa považuje za ekonomického vlastníka aktív, ale aktíva používa korporácia pri poskytovaní služieb. Tu je vhodné zaznamenať hodnotu kapitálových služieb ako výrobné náklady korporácie, čo si však môže vyžadovať imputovanie operatívneho lízingu, ktorá si zasa na identifikáciu lízingových platieb môže vyžadovať presun skutočných transakcií alebo vytvorenie nepeňažných transakcií. Ďalšia metóda spočíva v tom, že sa na účte produkcie sektora verejnej správy uvedú náklady kapitálových služieb, ale produkcia verejnej správy sa klasifikuje rovnako ako produkcia korporácie tak, aby bola produkcia za celú ekonomiku klasifikovaná správne.

Transakcie s medzinárodnými a nadnárodnými organizáciami

20.291. Transakcie, ktoré sa realizujú medzi rezidentskými jednotkami a medzinárodným a nadnárodnými organizáciami, sa zaraďujú do sektora zahraničia.

20.292. Sú to napríklad transakcie medzi rezidentskými jednotkami, ktoré nepatria pod verejnú správu a inštitúciami Európskej únie, ak sa tieto považujú za hlavné strany transakcie, aj keď jednotky verejnej správy vystupujú ako sprostredkovatelia pri smerovaní zdrojov. Hlavné transakcie sa zaznamenávajú priamo medzi obidvoma stranami bez toho, aby to malo vplyv na sektor verejnej správy. Úloha verejnej správy sa zaznamenáva ako finančná transakcia (F.89).

20.293. V ďalšej časti sa uvádzajú pravidlá zaznamenávania osobitných transakcií medzi rezidentskými jednotkami a inštitúciami Európskej únie pre rôzne kategórie:

a) Dane: Niektoré dane z produktov, ako napríklad dovozné a spotrebné dane, sa platia inštitúciám Európskej únie alebo ostatným nadnárodným organizáciám. Existujú tri kategórie:

   1. priamo platené dane, ako napríklad bývalá daň Európskeho spoločenstva uhlia a ocele z ťažby a výroby ocele a železa pre výrobné podniky, ktoré sa zaznamenávajú priamo;

   2. dane, ktoré vyberajú vnútroštátne verejné správy, ktoré vystupujú v mene inštitúcií Európskej únie alebo ostatných nadnárodných organizácií, ktoré sa ale považujú za dane priamo platené rezidentskými výrobcami. Príkladmi sú poplatky z dovezených poľnohospodárskych produktov, dovozné prirážky, ktoré sa vyberajú v prípade dovozu a vývozu, odvody z produkcie cukru a daň z izoglukózy, dane z mlieka a obilnín a clá, ktoré sa vyberajú na základe Integrovaného sadzobníka Európskych spoločenstiev. Takéto položky sa zaznamenávajú ako priame platby výrobcov nadnárodným organizáciám, pričom úloha verejnej správy ako sprostredkovateľa za zaznamenáva ako finančná transakcia;

   3. pohľadávky dane z pridanej hodnoty v každom členskom štáte. Zaznamenávajú sa ako pohľadávky inštitúcií vnútroštátnej verejnej správy, pričom sumy, ktoré členské štáty poskytujú Európskej únii, sa zaznamenávajú ako bežné transfery (D.76). Transfer verejnej správy sa zaznamenáva do obdobia, v ktorom sa má zaplatiť.

b) Subvencie: Všetky subvencie, ktoré platia nadnárodné organizácie priamo rezidentským výrobcom, sa zaznamenávajú ako priame platby nadnárodných organizácií, a nie rezidentskej jednotky verejnej správy. Subvencie platené rezidentským výrobcom a smerované jednotkami verejnej správy ako sprostredkovateľmi, sa takisto zaznamenávajú priamo medzi hlavnými stranami, alebo vedú aj k záznamom na finančných účtoch verejnej správy v ostatných pohľadávkach/záväzkoch (F.89).

c) Rôzne bežné transfery: príspevky členských štátov do rozpočtu Európskej únie v rámci tretieho a štvrtého typu platieb vlastných zdrojov Európskej únie. Tretí zdroj sa vypočíta uplatnením paušálnej sadzby na základňu dane z pridanej hodnoty každého členského štátu. Štvrtý zdroj je založený na hrubom národnom dôchodku každého členského štátu. Takéto platby sa považujú za povinné transfery verejných správ Európskej únii. Zaraďujú sa do rôznych bežných transferov a zaznamenávajú sa do obdobia, v ktorom sa majú zaplatiť.

d) Bežná medzinárodná spolupráca: väčšina ostatných bežných transferov v hotovosti alebo v naturáliách medzi verejnou správou a nerezidentskými jednotkami vrátane medzinárodných organizácií sa zaraďuje do bežnej medzinárodnej spolupráce. Patrí sem bežná pomoc rozvojovým krajinám, mzdy platené učiteľom, poradcom a ostatným zamestnancom verejnej správy v rámci ich činností v zahraničí atď. Pre bežnú medzinárodnú spoluprácu je charakteristické, že pozostáva z bežných transferov realizovaných na dobrovoľnom základe.

e) Kapitálové transfery: Medzinárodné alebo nadnárodné organizácie môžu platiť alebo prijímať investičné dotácie v hotovosti alebo v naturáliách alebo ostatné kapitálové transfery, najmä ako súvzťažnú transakciu zrušenia dlhu alebo prevzatia dlhu.

f) Finančné transakcie: Môžu sa zaznamenávať určité finančné operácie, obvykle pôžičky, ktoré poskytujú medzinárodné organizácie ako Svetová banka a Medzinárodný menový fond. Investície verejnej správy do kapitálu medzinárodných organizácií a nadnárodných organizácií s výnimkou Medzinárodného menového fondu sa zaraďujú do ostatných majetkových účastí (F.519). Ak však neexistuje možnosť, že budú splatené, zaraďujú sa do bežnej medzinárodnej spolupráce.

20.294. Inštitúcie Európskej únie realizujú významné bežné a kapitálové transfery prostredníctvom štrukturálnych fondov, ako napríklad Európskeho sociálneho fondu, Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Kohézneho fondu. Konečnými príjemcami takýchto transferov môžu byť jednotky verejnej správy alebo iné jednotky.

20.295. Dotácie platené zo štrukturálnych fondov sú často spojené so spolufinancovaním, pri ktorom sa Európska únia zúčastňuje na financovaní investícií verejnej správy. Môže to byť kombinácia preddavkov, priebežných a konečných platieb, ktoré sa môžu smerovať aspoň cez jednu jednotku verejnej správy. Rezidentské jednotky verejnej správy môžu poskytovať preddavky príjmov očakávaných od Európskej únie.

20.296. Ak sú príjemcami mimovládne jednotky, všetky preddavky verejnej správy týkajúce sa očakávaných zdrojov od Európskej únie sa zaznamenávajú ako finančné transakcie v ostatných pohľadávkach/záväzkoch. Protistranou finančnej transakcie je Európska únia, ak došlo k momentu akrualizácie nefinančnej transakcie, v ostatných prípadoch je to príjemca. Položky pohľadávok/záväzkov sa rušia, keď je zaplatená hotovosť.

20.297. Čas zaznamenania spolufinancovaných výdavkov verejnej správy je okamih, keď dá Európska únia súhlas.

20.298. Za určitých okolností sa môže stať, že preddavky verejnej správy sú vyššie ako suma, ktorú je možné poskytnúť, určená v priebehu schvaľovacieho postupu. Ak je príjemca schopný splatiť tento rozdiel, táto transakcia sa rozpíše do účtu ostatných záväzkov voči verejnej správe. Ak ho príjemca nemôže splatiť, zaznamená sa kapitálový transfer verejnej správy a anulujú sa ostatné záväzky.

20.299. Ak sú príjemcami jednotky verejnej správy, príjmy verejnej správy sa na rozdiel od všeobecných pravidiel týkajúcich sa zaznamenávania takýchto transferov presúvajú do obdobia výdavkov. Ak je medzi realizáciou výdavkov verejnej správy a prijatím hotovosti výrazný časový odstup, príjmy sa môžu zaznamenať do obdobia, keď bola predložená žiadosť Európskej únii; to však platí len vtedy, ak nie sú k dispozícii informácie o čase výdavkov alebo ak ide o veľké sumy, alebo ak je časový odstup medzi výdavkami a predložením žiadosti krátky.

20.300. Všetky preddavky, ktoré platí Európska únia jednotkám verejnej správy ako konečným príjemcom na začiatku viacročných programov, sa zaznamenávajú ako finančné preddavky.

Rozvojová pomoc

20.301. Verejné správy pomáhajú iným krajinám tak, že im požičiavajú zdroje s úrokovou sadzbou zámerne nižšou než je trhová úroková sadzba pri pôžičke s porovnateľným rizikom (pôžičky za výhodných podmienok uvedené v oddiele "Účtovné problémy týkajúce sa verejnej správy" časti „Dlhové operácie") alebo dotácie v hotovosti alebo v naturáliách.

20.302. Zaznamenávanie medzinárodnej pomoci prostredníctvom dotácií v naturáliách, ako sú napríklad dodávky potravín, je často problematické. Ceny výrobkov a služieb dodávaných v naturáliách, ako sú napríklad dodávky potravín, môžu byť v prijímajúcej krajine úplne odlišné od cien v darcovskej krajine. Vo všeobecnosti platí zásada, že hodnota daru pre príjemcu sa rovná nákladom na poskytnutie pomoci príjemcovi. Z toho vyplýva, že hodnota daru sa určuje na základe cien, ktoré platia v darcovskej krajine. K samotným výrobkom a službám by sa mali pripočítať všetky zistiteľné dodatočné náklady v súvislosti s dodávkou výrobkov a služieb, ako napríklad preprava do cudzej krajiny, dodávky v rámci uvedenej krajiny, odmeny zamestnancov verejnej správy darcovskej krajiny, ktorí pripravujú zásielky alebo dohliadajú na dodávky, poistenie atď.

VEREJNÝ SEKTOR

20.303. Verejný sektor pozostáva z verejnej správy a verejných korporácií. Prvky verejného sektora sú už prítomné v hlavnej sektorovej štruktúre systému a v záujme zostavovania účtov verejného sektora je možné ich preskupiť. To sa uskutoční spojením subsektorov sektora verejnej správy a verejných subsektorov nefinančných a finančných korporácií.

Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	NZISD	Domácnosti
Verejné	Verejné	Verejné	Súkromné	Súkromné
Súkromné	Súkromné			

20.304. Verejné finančné korporácie sa môžu členiť na centrálnu banku a ostatné verejné finančné korporácie, ktoré sa môžu v prípade potreby ďalej členiť na subsektory finančných korporácií.

Tabuľka 20.2 – Verejný sektor a jeho subsektory

Verejná správa				Verejné korporácie		
Ústredná štátna správa	Regionálna štátna správa	Miestna samospráva	Sociálne zabezpečenie	Verejné nefinančné korporácie	Verejné finančné korporácie	
					Centrálna banka	Ostatné verejné finančné korporácie

20.305. Účty verejného sektora sa môžu zostavovať podľa štruktúry a postupnosti účtov ESA a v zásade sú konsolidované aj nekonsolidované verzie analyticky užitočné. Užitočné sú aj alternatívne prezentácie, ako napríklad konsolidovaný a nekonsolidovaný ekvivalent v prezentácii vládnej finančnej štatistiky.

20.306. Všetky inštitucionálne jednotky zahrnuté do verejného sektora sú rezidentské jednotky pod priamou alebo nepriamou kontrolou verejnej správy prostredníctvom jednotiek verejného sektora ako celku. Kontrola nad jednotkou sa definuje ako možnosť určovať všeobecnú politiku uvedenej jednotky. To je podrobnejšie opísané v ďalšom texte.

20.307. Či je jednotka verejného sektora súčasťou verejnej správy alebo verejnej korporácie sa určuje podľa kritéria trhový/netrhový uvedeného v kapitole 3 a vyššie v texte. Netrhové jednotky verejného sektora sa zaraďujú do verejnej správy a trhové jednotky verejného sektora sa zaraďujú do verejných korporácií. Jediná výnimka z tohto pravidla sa týka určitých finančných inštitúcií, ktoré majú dohľad nad finančným sektorom alebo mu slúžia a ktoré sa zaraďujú do verejných finančných korporácií bez ohľadu na to, či sú trhové alebo netrhové.

20.308. Právna forma orgánu nie je pri zaradení do jednotlivých sektorov smerodajná. Napríklad niektoré korporácie verejného sektora zriadené v súlade s platnými právnymi predpismi môžu byť netrhovými jednotkami, a tak sa zaraďujú do verejnej správy a nie do verejných korporácií.

Kontrola verejného sektora

20.309. Kontrola nad rezidentskou jednotkou verejného sektora sa definuje ako právomoc určovať všeobecnú politiku tejto jednotky. Je možné to realizovať priamymi právami jedinej jednotky verejného sektora alebo kolektívnymi právami viacerých jednotiek. Zohľadňujú sa tieto ukazovatele kontroly:

a) Právo vymenovať, odmietnuť alebo odvolať väčšinu úradníkov, členov predstavenstva atď. Právo vymenovať, odvolať, schváliť alebo odmietnuť väčšinu členov správnej rady subjektu stačí na stanovenie existencie kontroly. Takéto práva môže mať priamo jedna jednotka verejného sektora alebo nepriamo spolu viaceré jednotky verejného sektora. Ak je prvé kolo nominovania členov pod kontrolou verejného sektora, ale ďalšie výmeny už pod touto kontrolou nie sú, jednotka zostáva vo verejnom sektore až dovtedy, kým nie je pod touto kontrolou vymenovanie väčšiny členov.

b) Právo vymenovať, odmietnuť alebo odvolať kľúčový personál. Ak všeobecnú politiku účinne stanovujú vplyvní členovia vedenia, ako napríklad výkonný riaditeľ, predseda a finančný riaditeľ, právomoc vymenovať, odmietnuť alebo odvolať tento personál nadobúda ešte väčší význam.

c) Právo vymenovať, odmietnuť alebo odvolať väčšinu členov dôležitých výborov jednotky. Ak sa kľúčové faktory všeobecnej politiky, ako napríklad odmeny vedúcich pracovníkov a podniková stratégia, delegujú na podvýbory, právo vymenovať, odmietnuť alebo odvolať riaditeľov týchto podvýborov je jedným z určujúcich aspektov pre stanovenie existencie kontroly.

d) Vlastníctvo väčšinového podielu na hlasovacích právach. Ak sa rozhodnutia prijímajú podľa zásady „jeden podiel – jeden hlas“, toto kritérium spravidla umožňuje za bežných okolností stanoviť, či existuje kontrola. Podiely môžu byť priamym alebo nepriamym vlastníctvom všetkých jednotiek verejného sektora spolu. Ak sa rozhodnutia neprijímajú na základe jedného hlasu na jeden podiel, je potrebné analyzovať situáciu, aby sa zistilo, či má verejný sektor väčšinu hlasov.

e) Práva viažuce sa na špecifické podiely a opcie. Tieto zlaté alebo špecifické podiely boli kedysi bežné v privatizovaných korporáciách a vyskytujú sa aj v niektorých účelovo vytvorených jednotkách. V niektorých prípadoch dávajú jednotkám verejného sektora právo chrániť si svoje záujmy. Takéto práva môžu byť stále alebo dočasné. Existencia takýchto podielov nie je sama osebe ukazovateľom kontroly, ale je potrebná dôkladná analýza, najmä pokiaľ ide o okolnosti, za ktorých sa môžu právomoci uplatňovať. Ak majú právomoci vplyv na bežnú všeobecnú politiku subjektu, sú dôležité pre rozhodovanie týkajúce sa klasifikácie. V ostatných prípadoch ide o vyhradené právomoci, ktorými sa môže preniesť právo kontrolovať všeobecnú politiku v mimoriadnych situáciách atď.; tieto právomoci sa nepovažujú za dôležité, ak nemajú vplyv na existujúcu politiku, hoci v prípade ich využitia zvyčajne vyvolajú bezodkladnú zmenu klasifikácie. Podobnú situáciu predstavuje aj existencia opcie na nákup akcií pre jednotky verejného sektora za určitých okolností, kde je potrebné posúdiť, či právomoc uplatniť opciu má vplyv na všeobecnú politiku subjektu.

f) Právo kontroly vyplývajúce zo zmluvných dohôd. Ak jednotka realizuje celý svoj predaj prostredníctvom jedinej jednotky alebo aj prostredníctvom viacerých jednotiek verejného sektora, existuje priestor pre dominantný vplyv, ktorý sa môže považovať za kontrolu. Existencia ďalších zákazníkov alebo ďalších potenciálnych zákazníkov poukazuje na to, že jednotka nie je pod kontrolou jednotiek verejného sektora. Ak má verejný sektor taký vplyv na jednotku, že obmedzuje jej obchodný styk so zákazníkmi neverejného sektora, je to ukazovateľ existencie kontroly zo strany verejného sektora.

g) Právo kontroly vyplývajúce z úverových dohôd/povolení požičať si. Poskytovatelia pôžičiek často za poskytnutie zdrojov vyžadujú určité práva kontroly. Ak verejný sektor pri poskytovaní pôžičiek alebo s cieľom ochrániť sa pred rizikami v rámci záruky presadzuje prísnejšie kontroly než je bežné v prípade bánk voči jednotke súkromného sektora, poukazuje to na existenciu kontroly. Ak jednotka žiada verejný sektor o povolenie požičať si zdroje, je to ukazovateľ existencie kontroly.

h) Kontrola prostredníctvom nadmernej regulácie. Regulácia, ktorá je taká prísna, že v skutočnosti diktuje všeobecnú politiku podniku, je formou kontroly. Verejné orgány môžu mať v niektorých prípadoch veľkú právomoc zasahovať najmä v oblastiach, ako napríklad monopoly a privatizované služby verejného záujmu, v ktorých existuje prvok verejných služieb. Takáto regulačná účasť môže existovať v dôležitých oblastiach, ako napríklad pri určovaní cien bez toho, aby tým jednotka stratila kontrolu nad svojou všeobecnou politikou. Ak má jednotka možnosť vybrať si, či vstúpi do prísne regulovaného prostredia alebo v ňom bude fungovať, poukazuje to takisto na existenciu kontroly.

i) Ostatné. Kontrola môže vyplývať aj zo štatutárnych právomocí alebo práv uvedených v stanovách jednotky, napríklad na obmedzenie činností, cieľov a operatívnych aspektov, na schválenie rozpočtov alebo na zabránenie tomu, aby jednotka zmenila svoje stanovy, aby sa zrušila, aby schválila dividendy alebo ukončila svoj vzťah s verejným sektorom. Jednotka, ktorú úplne alebo takmer úplne financuje verejný sektor, sa považuje za kontrolovanú, ak sú kontroly tohto toku financovania dostatočne reštriktívne na to, aby diktovali všeobecnú politiku v uvedenej oblasti.

20.310. Každý prípad klasifikácie sa musí posúdiť jednotlivo, a niektoré tieto ukazovatele sa nemusia vzťahovať na individuálny prípad. Niektoré ukazovatele, ako tie, ktoré sú uvedené v písmenách a), c) a d) v odseku 20.309, samy osebe stačia na stanovenie existencie kontroly. V ostatných prípadoch môžu na existenciu kontroly poukazovať viaceré jednotlivé ukazovatele spolu.

Centrálne banky

20.311. V prípade centrálnych bánk sa vo všeobecnosti vychádza z toho, že ide o verejné finančné korporácie, a to aj vtedy, keď výlučným alebo väčšinovým zákonným vlastníkom nie je verejná správa. Považujú sa za verejné korporácie, keďže ich ekonomickým vlastníkom je verejná správa, prípadne táto vykonáva kontrolu iným spôsobom.

20.312. Centrálna banka je finančný sprostredkovateľ, ktorého činnosť je predmetom osobitných právnych ustanovení a ktorý je pod všeobecnou kontrolou verejnej správy (v zmysle zastupovania vnútroštátnych záujmov), aj keď centrálna banka má pri vykonávaní svojej hlavnej činnosti (najmä menovej politiky) vysoký stupeň autonómie alebo nezávislosti. V tomto prípade je kľúčovým prvkom uznanie hlavnej funkcie a činnosti centrálnej banky – správa národných rezervných aktív, vydávanie národnej meny a realizácia menovej politiky – a menej jej právneho statusu. Verejná správa má často formálny nárok na výnosy z likvidácie.

20.313. Z dôvodu týchto existujúcich nárokov alebo na základe úlohy verejnej správy sa v národných účtoch verejná správa uznáva ako vlastník majetkových účastí centrálnej banky – alebo prinajmenšom rezervných aktív spravovaných centrálnou bankou –, a to aj v prípadoch, v ktorých nie je zákonným vlastníkom.

Verejné kvázikorporácie

20.314. Verejné kvázikorporácie nemajú právne charakteristiky nezávislých korporácií, ale konajú odlišne od svojich vlastníkov a viac ako jednotky v sektoroch nefinančných a finančných korporácií, takže sa môžu uznať za inštitucionálne jednotky.

20.315. Činnosti kvázikorporácií musia byť oddelené, pričom sú potrebné dostatočné informácie, ktoré umožňujú zostaviť úplný súbor účtov [pozri odsek 2.13 písm. f)], a musí ísť o trhové jednotky.

Účelovo zriadené jednotky a nerezidentské jednotky

20.316. Jednotky verejného sektora môžu zriadiť alebo používať účelovo zriadené jednotky (SPE) alebo účelovo vytvorené jednotky. Takéto jednotky často nemajú zamestnancov ani nefinančné aktíva a ich fyzická prítomnosť sa často obmedzuje len na vývesnú firemnú tabuľu, ktorá potvrdzuje miesto ich registrácie. Je možné, že majú sídlo na inom území.

20.317. V prípade účelovo zriadených jednotiek (SPE) zriadených verejnou správou sa musí overiť, či majú právomoc konať nezávisle, či sú ich činnosti obmedzené a či znášajú riziká a využívajú výhody spojené so svojimi aktívami a pasívami. Ak takéto kritériá nespĺňajú, neuznávajú sa ako oddelené inštitucionálne jednotky, a ak sú rezidentské, konsolidujú sa do jednotky verejného sektora, ktorá ich vytvorila. Nerezidentské jednotky sa zaraďujú do sektora zahraničia a všetky ich transakcie sa presmerujú cez jednotku verejného sektora, ktorá ich vytvorila.

20.318. Nerezidentské medzinárodné spoločné podniky medzi verejnými správami, v prípade ktorých nemá ani jedna strana kontrolu nad jednotkou, sú pomerne rozdelené medzi inštitúcie verejnej správy ako fiktívne rezidentské jednotky.

Spoločné podniky

20.319. Jednotky verejného a súkromného sektora môžu vytvoriť spoločný podnik, a tým sa založí inštitucionálna jednotka. Táto jednotka môže uzatvárať zmluvy vo svojom vlastnom mene a získavať financie na svoje vlastné účely. Táto jednotka sa alokuje do verejného alebo súkromného sektora v závislosti od toho, ktorá strana ju kontroluje.

20.320. V praxi sa spoločné podniky väčšinou kontrolujú spoločne. Ak je jednotka zaradená ako netrhová, podľa konvencie sa zaradí do sektora verejnej správy, keďže sa správa ako jednotka verejnej správy. Ak je jednotka klasifikovaná ako trhový výrobca a kontrola je rovnomerne rozložená, potom je táto jednotka rozdelená na polovice, pričom jedna polovica sa alokuje verejnému sektoru a druhá súkromnému sektoru.

KAPITOLA 21

VZŤAHY MEDZI PODNIKOVÝMI ÚČTAMI A NÁRODNÝMI ÚČTAMI A MERANIE ČINNOSTI PODNIKOV

21.01. Podnikové účty predstavujú popri podnikových zisťovaniach hlavný zdroj informácií pre národné účty o činnosti podnikov. Národné účtovníctvo má s podnikovým účtovníctvom niekoľko spoločných znakov, a to najmä:

a) zaznamenávanie transakcií na účtoch, t. j. v tabuľkách s dvoma stĺpcami;

b) peňažné oceňovanie;

c) používanie bilančných položiek;

d) zaznamenávanie transakcií k okamihu, keď sa vyskytnú, a

e) vnútornú súdržnosť systému účtov.

Národné účtovníctvo je však vo viacerých bodoch odlišné, pretože má odlišný cieľ: cieľom národného účtovníctva je opísať v koherentnom rámci všetky činnosti v krajine a nie iba činnosti podniku alebo skupiny podnikov. Tento cieľ vytvoriť konzistentný obraz o všetkých subjektoch v ekonomike a ich vzťahu k zahraničiu obsahuje obmedzenia, ktoré podnikové účtovníctvo nemusí prekonávať.

21.02. Na národné účtovníctvo sa vzťahujú medzinárodné štandardy platné v každej krajine na svete. Vývoj a uplatňovanie podnikového účtovníctva sú v rôznych krajinách odlišné. Podnikové účtovníctvo sa však postupne blíži k uplatňovaniu spoločných medzinárodných štandardov. Harmonizácia na svetovej úrovni sa začala 29. júna 1973 vytvorením Výboru pre medzinárodné účtovné štandardy (IASC), ktorého úlohou je vypracúvať základné účtovné štandardy, ktoré sa označujú ako IAS (medzinárodné účtovné štandardy) a neskôr ako IFRS (medzinárodné štandardy finančného výkazníctva), ktoré by sa mohli uplatňovať celosvetovo. V Európskej únii sa od roku 2005 pripravujú konsolidované účty spoločností registrovaných v Európskej únii podľa referenčného rámca IFRS.

21.03. Podrobné usmernenia o obsahu podnikových účtov a o spôsobe prepojenia podnikových účtov s národnými účtami sú uvedené v špecializovaných príručkách. Táto kapitola poskytuje odpovede na najčastejšie otázky, ktoré vznikajú pri zostavovaní národných účtov na základe podnikových účtov a zameriava sa na špecifické otázky merania činnosti podnikov.

NIEKTORÉ ŠPECIFICKÉ PRAVIDLÁ A METÓDY PODNIKOVÉHO ÚČTOVNÍCTVA

21.04. Na výber informácií z podnikových účtov by mali národní účtovníci poznať medzinárodné účtovné štandardy pre súkromné spoločnosti a pre orgány verejnej správy. Rada pre medzinárodné účtovné štandardy (IASB) vytvára a vedie štandardy pre súkromné spoločnosti a Rada pre medzinárodné účtovné štandardy pre verejný sektor (IPSASB) vytvára a vedie štandardy pre verejné orgány. V ďalších odsekoch sa ustanovujú všeobecné zásady pre podnikové účtovníctvo.

Čas zaznamenania

21.05. Na podnikových účtoch sa transakcie zaznamenávajú v čase, keď nastanú, čo vedie k vzniku pohľadávok a záväzkov bez ohľadu na platbu. Záznamy sa teda vykonávajú na akruálnom základe – na rozdiel od peňažného základu. Národné účty sa takisto zostavujú na akruálnom základe.

Účtovanie na základe podvojných/poštvorných zápisov

21.06. V podnikových účtoch sa každá transakcia podniku zaznamenáva najmenej na dvoch rozdielnych účtoch, a to v rovnakej sume raz na debetnej strane a raz na kreditnej strane. Tento systém podvojných zápisov umožňuje kontrolu konzistentnosti účtov.

V národných účtoch sa takisto môže pre väčšinu transakcií používať systém poštvorných zápisov. Transakcia sa pri každej zúčastnenej inštitucionálnej jednotke zobrazuje dvakrát, napríklad raz ako nefinančná transakcia na produkčnom, dôchodkovom a kapitálovom účte a raz ako finančná transakcia spojená so zmenou finančného aktíva a pasíva.

Oceňovanie

21.07. V podnikových účtoch, ako aj v národných účtoch, sa transakcie zaznamenávajú v cene, na akej sa dohodli účastníci transakcie.

Aktíva a pasíva sa vo finančných výkazoch podnikateľských jednotiek spravidla oceňujú v pôvodných alebo historických cenách, podľa možnosti v spojení s ostatnými cenami, napríklad trhovými cenami zásob. Finančné nástroje by sa mali oceňovať v objektívnej hodnote (fair value), ktorá by mala odzrkadľovať ceny na trhoch, a v prípade nevyhnutnosti aj prostredníctvom použitia špecifických techník oceňovania.

V národných účtoch sa aktíva a pasíva zaznamenávajú v bežných cenách v čase, ku ktorému sa súvaha vzťahuje, a nie v ich pôvodných cenách.

Výkaz ziskov a strát a súvaha

21.08. Pri podnikových účtoch sa pripravujú dva finančné výkazy: výkaz ziskov a strát a súvaha. Vo výkaze ziskov a strát sú zoskupené transakcie, ktorých výsledkom sú príjmy a výdavky, a v súvahe stavy aktív a pasív. V týchto výkazoch sa vykazujú zostatky účtov a transakcie v agregovanej forme. Výkazy sú prezentované vo forme účtov. Oba výkazy sú navzájom úzko previazané. Zostatok výkazu ziskov a strát je ziskom alebo stratou podniku. Tento zisk alebo strata sa takisto zahŕňa do súvahy.

21.09. Transakčnými účtami, ktorých zostatok je zahrnutý do výkazu ziskov a strát, sú tokové účty. Ich cieľom je znázorniť celkové hodnoty príjmov a výdavkov počas finančného roka.

21.10. Súvahové účty sú stavové účty. Znázorňujú hodnotu aktív a pasív na konci finančného roka.

NÁRODNÉ ÚČTY A PODNIKOVÉ ÚČTY: PRAKTICKÉ OTÁZKY

21.11. Na to, aby národní účtovníci mohli používať podnikové účty vo veľkom rozsahu, a nie iba v jednotlivých prípadoch, musia byť splnené viaceré podmienky.

Prvou podmienkou je prístup k účtom podnikov. Uverejňovanie účtov je pre veľké podniky zvyčajne povinné. Databázy takýchto účtov zostavujú súkromné alebo verejné orgány a je dôležité, aby k nim mali národní účtovníci prístup. Pri veľkých podnikoch je vo všeobecnosti možné získať údaje o účtoch priamo od nich.

Druhou podmienkou je minimálna miera štandardizácie účtovných dokumentov uverejňovaných podnikmi, pretože to je nevyhnutná podmienka pre počítačové spracovanie údajov. Vysoká úroveň štandardizácie sa často spája s existenciou orgánu, ktorý zbiera údaje o účtoch podnikov v takejto štandardizovanej forme. Zber údajov môže byť organizovaný na dobrovoľnom základe, ako napríklad v prípade orgánu, ktorý prevádzkuje centrum finančných výkazov poskytujúce analýzy svojim členom, alebo na povinnom základe na základe zákona, ako je to v prípade zberu údajov daňovými úradmi. V oboch prípadoch musia mať národní účtovníci prístup k databázam pod podmienkou, že sa budú dodržiavať platné zásady na ochranu dôverných údajov.

21.12. Podnikové účty možno používať, aj keď nie sú zostavované na štandardizovanom základe. V mnohých krajinách ovláda sektory ekonomiky niekoľko veľkých podnikov a účty týchto veľkých podnikov možno použiť na účely zostavovania národných účtov. Užitočné informácie takisto možno nájsť v poznámkach k účtom, napríklad podrobnosti alebo usmernenie na interpretáciu položiek v účtoch.

21.13. Ďalším významným zdrojom údajov o činnosti podnikov pre národné účty sú podnikové zisťovania. Takéto zisťovania poskytujú uspokojivé výsledky, ak sú kladené otázky kompatibilné s položkami a pojmami podnikových účtov. Podnik neposkytne spoľahlivé informácie, ak nebudú založené na jeho vnútornom informačnom systéme. Podnikové zisťovania sú spravidla nevyhnutné dokonca aj v ideálnom prípade, keď účtovníci, ktorí zostavujú národné účty, majú prístup k účtovným databázam, pretože informácie v takýchto databázach sú zriedka dostatočne podrobné na to, aby spĺňali ich potreby.

21.14. Využitie podnikových účtov pri spracovaní národných účtov komplikuje globalizácia. Na to, aby boli podnikové účty použiteľné, musia byť zostavované na národnej úrovni, čo nie je prípad podnikov s dcérskymi spoločnosťami v zahraničí. Ak činnosť daného podniku presahuje vnútroštátne územie, na vytvorenie celoštátneho obrazu založeného na jeho podnikových účtoch sú nevyhnutné úpravy. Podniky musia do databázy podnikových účtov poskytnúť buď účty vyhotovené na vnútroštátnom základe, alebo úpravy použité na zostavenie podnikových účtov na vnútroštátnom základe. Keď daňový úrad zbiera údaje o účtoch od podnikov, údaje o účtoch podnikov spravidla požaduje na vnútroštátnom základe, čo je aj najvhodnejší prípad na použitie v národných účtoch.

21.15. Ďalšou praktickou podmienkou je, aby finančný rok zodpovedal referenčnému obdobiu národných účtov. Pri ročných účtoch je to zvyčajne kalendárny rok, a preto je žiaduce, aby pre účel čo najlepšieho využitia podnikových účtov začínala väčšina týchto podnikov svoj finančný rok 1. januára. Podniky si môžu vybrať iné dátumy začiatku finančného roka. Pri transakciách, ktoré zodpovedajú tokom na národných účtoch, je často prijateľné, aby sa účty prispôsobili na základ kalendárneho roka spočítaním zodpovedajúcich častí dvoch po sebe nasledujúcich finančných rokov, ale pri súvahách táto metóda vedie k menej uspokojivým výsledkom, najmä pri položkách, ktoré sa počas roka rýchlo menia. Veľké podniky často zostavujú štvrťročné účty, ale zriedkakedy sú zostavované systematicky.

PREVOD PODNIKOVÝCH ÚČTOV NA NÁRODNÉ ÚČTY: PRÍKLAD NEFINANČNÝCH PODNIKOV

21.16. Použitie údajov z podnikových účtov nefinančných podnikov pri príprave národných účtov si vyžaduje niekoľko úprav. Tieto úpravy možno rozdeliť do troch kategórií: koncepčné úpravy, úpravy na dosiahnutie súladu s účtami ostatných sektorov a úpravy na zabezpečenie úplnosti.

Koncepčné úpravy

21.17. Koncepčné úpravy sú potrebné preto, lebo podnikové účty nevychádzajú z úplne rovnakých koncepcií ako národné účty, a aj keď sú tieto koncepcie blízke, metódy oceňovania sa môžu odlišovať. Príklady koncepčných úprav pri výpočte produkcie:

a) Úpravy pri prevode na základnú cenu. Obrat podnikov sa spravidla uvádza v čistej hodnote bez DPH, ale často zahŕňa dane z produktov. Naopak, do obratu sú zriedka zahrnuté subvencie na produkty. Na dosiahnutie odhadu produkcie v základných cenách je preto nevyhnutné vykonať úpravy údajov z podnikových účtov odpočítaním daní z produktov a pripočítaním subvencií na produkty.

b) Poistné. Poistné platené podnikmi je súčasťou ich výdavkov, ale na účely národných účtov je potrebné ich rozčleniť na tri časti: čisté poistné, poistná služba a doplnkové poistné. Iba časť zodpovedajúca poistnej službe je medzispotrebou a úprava sa vykonáva odpočítaním čistého poistného a doplnkového poistného od hrubej platby.

Úpravy na dosiahnutie súladu s účtami ostatných sektorov

21.18. Národné účty vyžadujú, aby účty podnikov boli v súlade s účtami ostatných podnikov a jednotiek v iných inštitucionálnych sektoroch. Hodnoty daní a subvencií podľa účtov podnikov musia byť v súlade s hodnotou daní a subvencií, ktoré prijme alebo vyplatí verejná správa. V praxi však tento súlad neexistuje a na dosiahnutie súladu je potrebné prijať pravidlo. Za normálnych okolností sú informácie od verejnej správy spoľahlivejšie ako od podnikov, a preto sa údaje z podnikových účtov upravujú.

Príklady úprav na zabezpečenie úplnosti

21.19. Príkladmi úprav údajov z podnikového účtovníctva na zabezpečenie úplnosti sú nedostatok štatistických údajov, daňové výnimky a výnimky zo sociálneho poistenia a úniky pri platení daní a sociálnych odvodov.

Príklady špecifických úprav:

a) Úniky týkajúce sa predanej produkcie a predaja výrobku na opätovný predaj. Podniky môžu uviesť nižšiu než skutočnú hodnotu predaja, aby sa vyhli plateniu daní, a úpravy pre nepriznané predaje sa vykonávajú na základe informácií poskytnutých daňovými úradmi.

b) Naturálnym dôchodkom je odmena zamestnancovi vo forme výrobkov a služieb poskytovaná bezodplatne. Ak sa táto produkcia a dôchodok nezaznamená v podnikových účtoch, pre účely národných účtov sa vykonáva úprava zaznamenaných hodnôt. Ak sa už v podnikových účtoch nezaznamenalo ubytovanie poskytované zamestnancom bezodplatne, do produkcie a dôchodku zamestnancov sa zahŕňa odhad nájomného z nehnuteľností.

c) Prepitné. Prepitné zamestnancov od zákazníkov podniku sa musí považovať za súčasť obratu, a teda za produkciu. Prepitné, ktoré nie je na podnikových účtoch zaznamenané ako produkcia a dôchodok zamestnancov, sa pre účely národných účtov odhadne a produkcia a dôchodok sa upraví.

ŠPECIFICKÉ OTÁZKY

Zisky/straty z držby

21.20. Jednou z hlavných ťažkostí pri prevode údajov podnikových účtov na národné účty sú zisky a straty z držby, a to hlavne z dôvodu povahy informácií na podnikateľských účtoch. Napríklad medzispotreba surových materiálov nemusí byť priamym nákupom alebo použitím zo zásob. Na národných účtoch sa úbytok zásob oceňuje v bežnej trhovej cene, zatiaľ čo na podnikových účtoch sa úbytok zásob oceňuje v historickej cene, t. j. v kúpnej cene výrobkov. Rozdiel medzi dvoma cenami je v národných účtoch ziskom/stratou z držby.

21.21. Eliminácia ziskov/strát z držby zásob nie je ľahká, pretože na to je potrebné zhromaždiť mnoho dodatočných účtovných informácií a použiť mnoho predpokladov. Zozbierané informácie sa musia týkať povahy produktov v zásobách a cenových zmien počas roka. Keďže dostupné informácie o povahe produktov sa väčšinou týkajú skôr predaja a nákupu ako samotných zásob, je potrebné založiť odhady na modeloch, ktorých relevantnosť je ťažké overiť. Napriek nepresnostiam je potrebné túto úpravu vykonať, aby bolo možné použiť údaje z podnikových účtov.

21.22. Oceňovanie aktív objektívnou hodnotou poskytuje lepší obraz o súvahe než oceňovanie historickými cenami, ale takisto poskytuje viac údajov o ziskoch/stratách z držby.

Globalizácia

21.23. Globalizácia sťažuje využívanie podnikových účtov v prípadoch, keď podnikatelia majú zahraničné pobočky. Pre účely použitia v národných účtoch sa činnosti vykonávané za vnútroštátnymi hranicami musia vyňať. Vyňať činnosti je ťažké, s výnimkou ideálnej situácie, keď daňové predpisy vyžadujú od podnikov, aby uverejňovali účty za svoju činnosť výlučne na vnútroštátnom území. Existencia medzinárodných zoskupení spôsobuje problémy s oceňovaním, keďže výmeny medzi dcérskymi spoločnosťami sa môžu vykonávať v iných ako trhových cenách, ktoré sú prispôsobené tak, aby minimalizovali globálne daňové zaťaženie. Národní účtovníci vykonávajú úpravy na zosúladenie cien pri vnútroskupinových transakciách s trhovými cenami. Z dôvodu nedostatku informácií a porovnateľného voľného trhu s vysoko špecializovanými produktmi je to v praxi veľmi náročné. Úpravy možno vykonať iba vo výnimočných prípadoch, a to na základe analýzy uznávanej odborníkmi v príslušnej oblasti.

21.24. Globalizácia podporila opätovné zavedenie zaznamenávania dovozu a vývozu na základe zmeny vlastníctva výrobkov, a nie na základe zmeny fyzického umiestnenia. Týmto sa podnikové účty stali vhodnejšími na použitie pre účely národných účtov, keďže podnikové účty sú takisto založené na zmene vlastníctva výrobkov, a nie na zmene fyzického umiestnenia. Keď podnik umiestni spracovanie v podniku so sídlom mimo národného ekonomického územia, podnikové účty sú vhodným zdrojom údajov pre národné účty. Hoci to pomáha, pri mnohých oblastiach týkajúcich sa merania národných účtov zostáva spoľahnúť sa na odhady medzinárodných podnikov.

Fúzie a akvizície

21.25. Reštrukturalizácia spoločnosti spôsobuje vznik a zánik finančných aktív a pasív. Ak korporácia zaniká ako nezávislá právnická osoba z dôvodu prevzatia jednou alebo viacerými korporáciami, všetky finančné aktíva/pasíva vrátane akcií a iných majetkových účastí, ktoré existovali medzi danou korporáciou a tými korporáciami, ktoré ju prebrali, sa zo systému národných účtov vytratia. Tento zánik sa zaznamenáva ako zmeny v sektorovej klasifikácii a štruktúre na účtoch ostatných zmien objemu aktív.

21.26. Nákup akcií a ostatných majetkových účastí v korporácii ako súčasť fúzie sa však zaznamenáva ako finančná transakcia medzi kupujúcou korporáciou a predchádzajúcim vlastníkom. Výmena existujúcich akcií za akcie preberajúcej alebo novej korporácie sa zaznamenáva ako odkúpenie akcií sprevádzané emisiou nových akcií. Finančné aktíva/záväzky, ktoré existovali medzi zaniknutou korporáciou a tretími stranami, zostávajú nezmenené a prechádzajú na nástupnícku korporáciu (korporácie).

21.27. Keď sa spoločnosť právne rozdelí na dve alebo viac inštitucionálnych jednotiek, nové finančné aktíva a záväzky (vznik finančných aktív) sa zaznamenávajú ako zmeny v sektorovej klasifikácii a štruktúre.

KAPITOLA 22

SATELITNÉ ÚČTY

ÚVOD

22.01. Táto kapitola predstavuje všeobecný úvod k satelitným účtom. Opisuje a preberá spôsob, akým sa dá ústredný rámec použiť ako stavebnicový systém, ktorý môže plniť mnohé dôležité potreby týkajúce sa špecifických údajov.

22.02. Prostredníctvom satelitných účtov sa vytvárajú alebo upravujú tabuľky a účty v ústrednom rámci, aby plnili potreby týkajúce sa špecifických údajov.

22.03. Ústredný rámec pozostáva:

a) z integrovaných ekonomických účtov (účtov inštitucionálnych sektorov) poskytujúcich prehľad o všetkých tokoch a stavoch;

b) zo systému input-output tabuliek, ktorý poskytuje prehľad o dodávkach a použití výrobkov a služieb v bežných cenách a v objemovom vyjadrení;

c) z tabuliek spájajúcich informácie o odvetví v systéme input-ouput tabuliek s účtami inštitucionálnych sektorov;

d) z tabuliek výdavkov podľa funkcie verejnej správy, domácností a korporácií;

e) z tabuliek o obyvateľstve a zamestnanosti.

Účty a tabuľky môžu byť zostavené na ročnom alebo štvrťročnom základe a na národnej alebo regionálnej úrovni.

22.04. Satelitné účty môžu plniť potreby špecifických údajov vďaka tomu, že poskytujú viac podrobností, nanovo usporadúvajú pojmy z ústredného rámca alebo poskytujú doplňujúce informácie, ako napríklad nepeňažné toky a stavy. Môžu sa odchýliť od pojmov použitých v ústrednom rámci. Zmena týchto pojmov môže viesť k zlepšeniu prepojenia s ekonomickými teoretickými pojmami, ako sú napríklad náklady na sociálnu starostlivosť alebo transakčné náklady, s administratívnymi pojmami, ako je napríklad zdaniteľný príjem alebo zisky na podnikateľských účtoch, a s politickými pojmami, ako sú napríklad strategické odvetvia, znalostná ekonomika a podnikateľské investície používané v národnej alebo európskej hospodárskej politike. V takýchto prípadoch bude satelitný systém obsahovať tabuľku znázorňujúcu prepojenie medzi hlavnými agregátmi a agregátmi ústredného rámca.

22.05. Satelitné účty sa môžu pohybovať v rozmedzí od jednoduchých tabuliek až po rozšírený súbor účtov. Satelitné účty a tabuľky sa môžu zostavovať a zverejňovať ročne alebo štvrťročne. Pre niektoré satelitné účty je vhodná tvorba v dlhších časových intervaloch, napríklad každých päť rokov.

22.06. Satelitné účty môžu mať rôzne vlastnosti:

a) prepojenia s funkciami, ako vo funkčných satelitných účtoch;

b) prepojenia s odvetviami alebo produktmi, čo je prípad jedného z typov špeciálnych sektorových účtov;

c) prepojenia s inštitucionálnymi sektormi, druhým typom špeciálnych sektorových účtov;

d) rozšírenie o fyzické alebo iné nepeňažné údaje;

e) ďalšie podrobnosti;

f) použitie doplňujúcich pojmov;

g) úprava niektorých základných pojmov;

h) použitie modelovania alebo zahrnutia experimentálnych výsledkov.

Pre špecifický satelitný účet môže platiť jedna alebo viacero vlastností uvedených v písmenách a) až h). Táto skutočnosť je znázornená v tabuľke 22.1.

Tabuľka 22.1 – Prehľad satelitných účtov a ich hlavných vlastností

	Osem vlastností satelitných účtov								
		Špeciálne sektorové účty							
	Funkčné účty	Prepojenia s odvetviami alebo produktmi	Prepojenia s inštitucionálnymi sektormi	Zahrnutie nepeňažných údajov	Ďalšie podrobnosti	Doplňujúce pojmy	Rôzne základné pojmy	Experimentálne výsledky a väčšie využitie modelovania	Súčasť programu na prenos údajov v rámci EÚ
1. *Satelitné účty opísané v tejto kapitole*									
Poľnohospodárstvo		X			X	X			X
Životné prostredie	X	X		X	X	X	X	X	X
Zdravotníctvo	X	X		X	X		X		X
Produkcia domácností			X	X	X		X	X	
Práca a SAM		X	X	X	X				
Rast a produktivita		X		X	X	X	X	X	X
Výskum a vývoj	X	X		X	X		X	X	
Sociálna ochrana	X			X	X				X
Cestovný ruch	X	X		X	X	X			
2. *Satelitné účty opísané v iných kapitolách*									
Platobná bilancia			X		X				X
Verejné financie			X		X	X			X
Menové a finančné štatistiky a tok finančných prostriedkov			X		X	X			X
Doplnková tabuľka dôchodkov			X		X	X	X	X	X
3. *Príklady iných satelitných účtov s medzinárodnými usmerneniami alebo zaradených do programu na prenos údajov v rámci EÚ*									
Podnikateľská činnosť			X		X				
Neformálny sektor					X			X	
Neziskové inštitúcie			X		X			X	
Verejný sektor			X		X				
Tabuľky daňových príjmov			X		X				X

22.07. V tejto kapitole sa rozoberajú vlastnosti satelitných účtov a stručne opisuje týchto deväť rôznych satelitných účtov:

a) poľnohospodárske účty;

b) environmentálne účty;

c) účty zdravotníctva;

d) účty produkcie domácností;

e) účty práce a matice sociálneho účtovníctva;

f) účty rastu a produktivity;

g) účty výskumu a vývoja;

h) účty sociálnej ochrany;

i) účty cestovného ruchu.

V iných kapitolách sa opisujú iné satelitné účty, ako napríklad platobná bilancia, štatistiky verejných financií, menové a finančné štatistiky a doplnková tabuľka dôchodkov.

V SNA 2008 sa podrobne opisuje niekoľko satelitných účtov, na ktoré sa v obmedzenej miere vzťahuje ESA 2010. Napríklad:

a) SNA 2008 kapitola 21 – Účty podnikateľskej činnosti;

b) SNA 2008 kapitola 22 – Účty verejného sektora;

c) SNA 2008 kapitola 23 – Účty neziskových inštitúcií a

d) SNA 2008 kapitola 25 – Účty tieňovej ekonomiky.

Na účely medzinárodného porovnania úrovne a zloženia daní sa národné štatistiky daňových príjmov oznamujú OECD, MMF a Eurostatu. Pojmy a údaje sú plne prepojené s pojmami a údajmi v národných účtoch. Štatistiky daňových príjmov sú príkladom satelitného účtu národných účtov.

Uvedené príklady sa týkajú zavedených satelitných účtov, keďže sú predmetom medzinárodných usmernení alebo sú už súčasťou medzinárodného programu na prenos údajov. Satelitné účty vyvinuté v rôznych krajinách dokazujú význam a užitočnosť satelitných účtov, napríklad:

a) účty kultúrneho sektora a kreatívneho sektora znázorňujúce ekonomický význam kultúrneho a kreatívneho sektora;

b) účty vzdelávania, znázorňujúce ekonomický význam poskytovania, využívania a financovania vzdelávania;

c) energetické účty, znázorňujúce ekonomický význam rôznych druhov energie a ich prepojenia s dovozom, vývozom a štátnymi daňami a subvenciami;

d) účty rybolovu a lesného hospodárstva, znázorňujúce ich ekonomický význam pre štát a regióny;

e) účty informačných a komunikačných technológií (IKT), znázorňujúce význam dodávania a využívania hlavných produktov IKT a ich výrobcov;

f) účet prerozdeľovania, znázorňujúci prostredníctvom verejných výdavkov, ktoré príjmové skupiny majú úžitok z verejných výdavkov na vzdelávanie, zdravotníctvo, kultúru a bývanie;

g) účty obytných budov, znázorňujúce ekonomický význam výstavby obytných budov pre štát a regióny;

h) účty týkajúce sa bezpečnosti, znázorňujúce verejné a súkromné výdavky na bezpečnosť;

i) účty týkajúce sa športu, znázorňujúce ekonomický význam športu;

j) účty týkajúce sa vodohospodárstva, znázorňujúce interakciu medzi fyzickým vodným systémom a ekonomikou na úrovni štátu a povodia.

22.08. Veľká skupina satelitných účtov funguje na funkčnom prístupe. Rôzne funkčné klasifikácie sú opísané v tejto kapitole.

22.09. Široká škála satelitných účtov dokazuje, že národné účty slúžia ako referenčný rámec pre rôzne štatistiky. Zároveň znázorňujú aj výhody a obmedzenia ústredného rámca. Použitím pojmov, klasifikácií a prezentácií, ako napríklad tabuliek dodávok a použitia ústredného rámca, v širokej škále tém sa preukazuje flexibilita a relevantnosť satelitných účtov v súvislosti s týmito témami. Dodatky, zmeny usporiadania a úpravy pojmov zároveň znázorňujú obmedzenia ústredného rámca pri štúdovaní týchto tém. Napríklad environmentálne účty rozširujú ústredný rámec o environmentálne externality a účty produkcie domácností rozširujú vymedzenie rozsahu produkcie o bezplatné služby domácností. Týmto spôsobom dokazujú, že koncepty ústredného rámca týkajúce sa produktu, dôchodkov a spotreby nie sú úplným meradlom prosperity.

22.10. Medzi hlavné výhody satelitných účtov patrí:

a) Skutočnosť, že sú založené na súbore jasných definícií.

b) Uplatnenie systematického účtovného prístupu. Ako príklad môže slúžiť členenie jedného celku na viacero rozmerov, ako napríklad dodávky a použitie výrobkov a služieb podľa produktu a podľa odvetvia, kto vyrába, kto platí a kto má úžitok zo služby, systematické účtovníctvo podľa stavov a tokov a konzistentné účtovníctvo v peňažnom a nepeňažnom vyjadrení. Systematický účtovný prístup sa vyznačuje konzistentnosťou a súdržnosťou. Okrem toho umožňuje analýzy účtovníctva na základe roztriedenia, pričom celkovú zmenu objasňujú čiastkové zmeny, zmenu hodnoty objasňujú zmeny objemu a ceny a zmeny stavov sú podložené príslušnými tokmi a konštantnými pomermi použitými v analýze input-output. Takéto analýzy účtovníctva je možné doplniť modelovaním, v ktorom sa zohľadňuje ekonomické správanie.

c) Prepojenie so základnými národnými účtovnými pojmami. Ako príklad môžu slúžiť pojmy špecifických stavov a tokov, ako je produkcia, odmeny zamestnancov, dane, sociálne dávky a tvorba kapitálu, pojmy v klasifikáciách podľa odvetvia a podľa inštitucionálneho sektora, ako napríklad odvetvia poľnohospodárstva a výroby alebo sektor verejnej správy, a hlavné bilančné položky, ako napríklad pridaná hodnota, domáci produkt, disponibilný dôchodok a čistý majetok. Takéto základné pojmy národného účtovníctva sú osvedčené na celom svete, dlhodobo stabilné a ich meranie je relatívne odolné voči politickému tlaku.

d) Prepojenie so štatistikami národných účtov, ktoré sú ľahko dostupné, časovo porovnateľné, zostavené podľa bežných medzinárodných noriem a dávajú ukazovatele satelitných účtov do súvislosti s národnou ekonomikou a jej hlavnými súčasťami, ako je napríklad vzťah s ekonomickým rastom a verejnými financiami.

Funkčné klasifikácie

22.11. Funkčné klasifikácie klasifikujú výdavky podľa sektora a podľa účelu výdavkov. Znázorňujú správanie spotrebiteľov, verejnej správy, neziskových inštitúcií a výrobcov.

22.12. V ESA existujú štyri rôzne funkčné klasifikácie, a to tieto:

a) Klasifikácia individuálnej spotreby podľa účelu (Coicop – Classification of Individual Consumption by Purpose);

b) Klasifikácia výdavkov verejnej správy podľa funkcie (COFOG – Classification of the Functions of Government);

c) Klasifikácia výdavkov neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam podľa účelu (COPNI – Classification of the Purposes of Non-Profit Institutions);

d) Klasifikácia výdavkov výrobcov podľa účelu (COPP – Classification of Outlays of Producers by Purpose).

22.13. V rámci Coicop sa rozlišuje 14 hlavných kategórií:

a) potraviny a nealkoholické nápoje;

b) alkoholické nápoje, tabak a omamné látky;

c) odevy a obuv;

d) bývanie, voda, elektrina, plyn a iné palivá;

e) bytové zariadenie, vybavenie domácností a bežná údržba domácností;

f) zdravotníctvo;

g) doprava;

h) komunikácia;

i) rekreácia a kultúra;

j) vzdelávanie;

k) reštaurácie a hotely;

l) rozličné výrobky a služby;

m) výdavky na individuálnu spotrebu neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam a

n) výdavky na individuálnu spotrebu verejnej správy.

Súčet prvých 12 kategórií sa rovná celkovým výdavkom domácností na individuálnu spotrebu. Posledné dve kategórie vymedzujú výdavky sektorov neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam (NZISD) a verejnej správy na individuálnu spotrebu, t. j. ich naturálne sociálne transfery. Všetkých 14 položiek spolu predstavuje skutočnú konečnú spotrebu domácností.

22.14. Výdavky NZISD a verejnej správy na individuálnu spotrebu sa členia na päť bežných subkategórií odzrkadľujúcich hlavné politické témy: bývanie, zdravotníctvo, rekreáciu a kultúru, vzdelávanie a sociálnu ochranu. Tie sú zároveň funkciami Coicop pre výdavky domácností na individuálnu spotrebu. Sociálna ochrana je subkategóriou 12 – *Rozličné výrobky a služby*. V dôsledku toho Coicop zároveň pre každú z týchto piatich bežných subkategórií znázorňuje úlohu súkromných domácností, verejnej správy a neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam. Môže napríklad opísať úlohu verejnej správy pri poskytovaní bývania, zdravotnej starostlivosti a vzdelávania.

22.15. Coicop slúži aj na ďalšie dôležité účely, napríklad použitie subkategórií na znázornenie výdavkov domácností na predmety dlhodobej spotreby. V prieskumoch o rozpočte domácností sa často používa klasifikácia na základe Coicop na zber informácií o výdavkoch domácností. Tie sa potom dajú priradiť produktom v tabuľke dodávok a použitia.

22.16. Klasifikácia výdavkov verejnej správy podľa funkcie (COFOG) je dôležitým nástrojom pri opise a analýze verejných financií. Rozlišuje sa 10 hlavných kategórií:

a) všeobecné verejné služby;

b) obrana;

c) verejný poriadok a bezpečnosť;

d) ekonomické záležitosti;

e) ochrana životného prostredia;

f) bývanie a občianska vybavenosť;

g) zdravotníctvo;

h) rekreácia, kultúra a náboženstvo;

i) vzdelávanie a

j) sociálna ochrana.

Klasifikácia sa dá použiť na klasifikovanie výdavkov verejnej správy na individuálnu a kolektívnu spotrebu. Slúži však aj na znázornenie úlohy iných druhov výdavkov, ako sú napríklad subvencie, investičné granty a peňažné dávky sociálnej podpory, pri sledovaní politických cieľov.

22.17. Na opis a analýzu výdavkov súkromných neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam sa používa COPNI. Rozlišuje sa deväť hlavných kategórií:

a) bývanie;

b) zdravotníctvo;

c) rekreácia a kultúra;

d) vzdelávanie;

e) sociálna ochrana;

f) náboženstvo;

g) politické strany, zamestnanecké a profesijné organizácie;

h) ochrana životného prostredia a

i) inde nezahrnuté služby.

22.18. Na opis a analýzu správania výrobcov sa dá použiť COPP. Rozlišuje sa šesť hlavných kategórií:

a) výdavky na infraštruktúru;

b) výdavky na výskum a vývoj;

c) výdavky na ochranu životného prostredia;

d) výdavky na marketing;

e) výdavky na rozvoj ľudských zdrojov;

f) výdavky na súčasné výrobné programy, správu a riadenie.

V kombinácii s informáciami podľa transakcie môže COPP poskytnúť informácie o externom zabezpečovaní podnikateľských služieb, t. j. nahradení pomocných činností nákupom príslušných služieb od iných producentov, napríklad upratovania, stravovania, dopravy a výskumu.

22.19. COFOG a COPP znázorňujú výdavky verejnej správy a výrobcov na ochranu životného prostredia. Tieto informácie sa používajú na opis a analýzu interakcie medzi ekonomickým rastom a životným prostredím.

22.20. Niektoré výdavky, ako napríklad výdavky na konečnú spotrebu a medzispotrebu, je možné klasifikovať podľa funkcie a podľa skupiny produktov. Klasifikácia produktov znázorňuje, ktoré produkty sú zahrnuté, a poskytuje opis rôznych výrobných postupov a ich prepojenia s dodávkami a použitím produktov. To je v protiklade s funkčnou klasifikáciou, pretože:

a) výdavky na rôzne produkty môžu zabezpečovať jednu funkciu;

b) výdavky na jeden produkt môžu zabezpečovať rôzne funkcie;

c) niektoré výdavky nie sú transakcie s produktmi, ale môžu byť veľmi dôležité pre funkčnú klasifikáciu, napríklad subvencie a peňažné sociálne dávky pre klasifikáciu výdavkov všeobecnej verejnej správy.

HLAVNÉ VLASTNOSTI SATELITNÝCH ÚČTOV

Funkčné satelitné účty

22.21. Funkčné satelitné účty sa zameriavajú na opis a analýzu ekonomiky vzhľadom na funkciu, ako napríklad životné prostredie, zdravotníctvo a výskum a vývoj. Pre každú funkciu poskytujú systematický účtovný rámec. Neposkytujú prehľad národnej ekonomiky, ale zameriavajú sa na to, čo je relevantné pre funkciu. Na tento účel znázorňujú podrobnosti, ktoré nie sú viditeľné v agregovanom ústrednom rámci, nanovo usporadúvajú informácie, dopĺňajú informácie o nepeňažných tokoch a stavoch, ignorujú to, čo je irelevantné pre vybranú funkciu, a definujú funkčné agregáty ako kľúčové pojmy.

22.22. Ústredný rámec má najmä inštitucionálny charakter. Funkčný satelitný účet môže spájať funkčný prístup s analýzou činností a produktov. Takýto kombinovaný prístup je užitočný v mnohých oblastiach, ako je napríklad kultúra, šport, vzdelávanie, zdravotníctvo, sociálna ochrana, cestovný ruch, ochrana životného prostredia, výskum a vývoj, rozvojová pomoc, doprava, bezpečnosť a bývanie. Väčšina oblastí sa týka služieb; vo všeobecnosti pokrývajú niekoľko činností a v mnohých prípadoch zodpovedajú predmetom, ktoré sa týkajú otázok ekonomického rastu alebo sociálnych problémov.

22.23. Kľúčovým pojmom vo funkčných satelitných účtoch sú národné výdavky na určitú funkciu, ako je znázornené v tabuľke 22.2. Tento kľúčový pojem je užitočný aj pri definovaní pokrytia funkčného satelitného účtu.

22.24. Analýza druhov použitia určitej funkcie zahŕňa kladenie otázok, ako napríklad: „Koľko zdrojov je určených na vzdelávanie, dopravu, cestovný ruch, ochranu životného prostredia a spracovávanie údajov?“ Na to, aby sa na tieto otázky mohlo odpovedať, sa musí rozhodnúť o tom:

a) ktoré produkty sú relevantné pre dotknutú oblasť. Národné výdavky zahŕňajú všetky súčasné druhy použitia a tvorby kapitálu v takýchto produktoch;

b) pre ktoré činnosti sa zaznamená kapitál;

c) ktoré transfery sú pre danú oblasť relevantné.

Tabuľka 22.2 – Národné výdavky na funkciu alebo produkt

	Ročné súbory údajov
Skutočná konečná spotreba vybraných produktov	
Trhové produkty	
Netrhové produkty	
Individuálna	
Kolektívna	
Medzispotreba	
Skutočná	
Interná	
Tvorba hrubého kapitálu	
vo vybraných produktoch	
iná	
Vybrané bežné transfery	
Vybrané kapitálové transfery	
Použitie rezidentských jednotiek financovaných zahraničím	
Národné výdavky	

Tabuľka 22.3 – Dodávky charakteristických a súvisiacich produktov

	Produkcia podľa odvetvia							Spolu	Dovoz	Dodávky spolu v základných cenách	Obchodné a dopravné rozpätia	Dane z produktov	Subvencie na produkty (–)	Dodávky spolu v kúpnych cenách
	Charakteristickí výrobcovia				Ostatní výrobcovia									
	Hlavný produkt	Vedľajší produkt	Pomocný	Spolu	Hlavný	Vedľajší	Pomocný							
Charakteristické produkty														
1.														
2.														
…														
Súvisiace produkty														
1.														
2.														
….														
Ostatné produkty														
Spolu														

Tabuľka 22.4 – Použitie charakteristických a súvisiacich produktov

	Náklady na výrobu podľa odvetvia							Spolu	Vývoz	Konečná spotreba			Spolu	Tvorba hrubého kapitálu	Použitie spolu v kúpnych cenách
	Charakteristickí výrobcovia				Ostatní výrobcovia					Domácnosti	Verejná správa	NZISD			
	Hlavný produkt	Vedľajší produkt	Pomocný	Spolu	Hlavný	Vedľajší	Pomocný			Kolektívna	Individuálna				
Charakteristické produkty															
1.															
2.															
…															
Súvisiace produkty															
1.															
2.															
….															
Ostatné produkty															
Spolu															
Odmeny zamestnancov															
Ostatné čisté dane z produkcie															
Spotreba fixného kapitálu															
Špecifické produkty (charakteristické alebo súvisiace)															
Ostatné															
Čistý prevádzkový prebytok															
Spolu															
Doplňujúce informácie															
Pracovné vstupy															
Tvorba hrubého (fixného) kapitálu															
Špecifické produkty															
Ostatné															
Stav čistého (fixného) kapitálu															
Špecifické produkty															
Ostatné															

22.25. V závislosti od oblasti sa bude pri zostavovaní satelitného účtu klásť dôraz na:

a) podrobnú analýzu výroby a použitia špecifických výrobkov a služieb, napríklad výskumu a vývoja, IKT alebo dopravy;

b) podrobnú analýzu transferov, napríklad v oblasti sociálnej ochrany;

c) výrobu, použitie a transfery v rovnakej miere, napríklad pre vzdelávanie a zdravotníctvo;

d) druhy použitia ako také, v oblastiach, ako napríklad cestovný ruch a ochrana životného prostredia;

e) financovanie sociálnej ochrany a zdravotníctva verejnou správou a neziskovými inštitúciami.

22.26. Rozlišujú sa dva druhy produktov: charakteristické produkty a súvisiace produkty. Prvá kategória sa vzťahuje na produkty, ktoré sú typické pre študovanú oblasť. Pre takéto produkty môže satelitný účet znázorniť, ako sa takéto produkty vyrábajú, akí výrobcovia sú zapojení, aký typ práce a fixného kapitálu používajú a aký efektívny je výrobný proces. Napríklad pre zdravotníctvo sú charakteristickými produktmi zdravotnícke služby, služby verejnej správy, vzdelávacie služby a služby spojené s výskumom a vývojom v zdravotníctve.

22.27. Súvisiace produkty sú relevantné pre určitú funkciu bez toho, aby boli typické, buď na základe ich povahy, alebo preto, že sú klasifikované v širších kategóriách produktov. Napríklad pre zdravotníctvo je súvisiacou službou doprava pacientov. Ďalším príkladom súvisiacich produktov sú farmaceutické produkty a iné zdravotnícke výrobky, napríklad okuliare. Pre takéto produkty satelitný účet neznázorňuje charakteristiky výroby. Presná hranica medzi charakteristickými a súvisiacimi produktmi závisí od organizácie ekonomiky v danej krajine a od účelu satelitného účtu.

22.28. Niektoré služby sa môžu objaviť na dvoch alebo viacerých satelitných účtoch. Napríklad výskum zdravotníckych služieb vo vyšších vzdelávacích inštitúciách je produktom relevantným pre satelitné účty týkajúce sa výskumu a vývoja, ako aj vzdelávania a zdravotníctva. To zároveň znamená, že národné výdavky na rôzne funkcie sa môžu čiastočne prekrývať; jednoduchá agregácia takýchto výdavkov s cieľom dospieť k celkovej sume vo forme percentuálneho podielu HDP môže znamenať dvojnásobné započítanie.

22.29. Pojmy v satelitnom účte sa môžu odchýliť od pojmov v ústrednom rámci. Napríklad dobrovoľná práca môže byť zahrnutá v satelitných účtoch týkajúcich sa vzdelávania a zdravotníctva. V prípade satelitného účtu dopravy môžu byť pomocné dopravné služby znázornené oddelene. V prípade satelitného účtu rozvojovej pomoci sú zaúčtované pôžičky poskytnuté za zvýhodnených podmienok. Prínosy alebo náklady vyplývajúce z nižších úrokových sadzieb, ako sú trhové, sa zaznamenajú ako implicitné transfery.

22.30. V prípade satelitných účtov týkajúcich sa sociálnej ochrany a rozvojovej pomoci sú najdôležitejšími súčasťami národných výdavkov špecifické transfery. V iných oblastiach, napríklad vo vzdelávaní a v zdravotníctve, predstavuje hlavná časť transferov, z ktorých je väčšina naturálna, prostriedok financovania nadobudnutia používateľmi. To znamená, že už sú zahrnuté vo výdavkoch na konečnú spotrebu, medzispotrebu a tvorbu kapitálu a nemali by sa zaznamenávať dvakrát. To však neplatí pre všetky transfery, napríklad študentské granty môžu slúžiť na financovanie rôznych výdavkov navyše k školnému alebo učebniciam. Táto zvyšná časť by sa potom mala zaznamenať na satelitnom účte ako transfer.

22.31. Funkčný satelitný účet môže poskytnúť prehľad používateľov alebo príjemcov. Klasifikácia používateľov a príjemcov môže byť založená na klasifikácii inštitucionálnych sektorov a typov výrobcov, napríklad trhových výrobcov, netrhových výrobcov, verejnej správy ako kolektívneho spotrebiteľa, domácností ako spotrebiteľov a zahraničia. Dajú sa rozlíšiť rôzne subkategórie, napríklad podľa odvetvia a podľa inštitucionálneho subsektora.

22.32. V mnohých satelitných účtoch sú najdôležitejším typom používateľov a príjemcov domácnosti alebo jednotlivci. Na to, aby boli užitočné pre sociálnu politiku a analýzu, je potrebné ďalšie členenie domácností. Na rôzne účely sa dajú použiť rôzne kritériá, ako napríklad príjem, vek, pohlavie, miesto atď. Na účely politiky a analýzy sú potrebné vedomosti o počte osôb, ktorých sa jednotlivé kategórie týkajú, aby sa mohla vypočítať priemerná spotreba alebo transfer, alebo počet osôb, ktoré nemajú z transferu žiadny prínos.

Špeciálne sektorové účty

22.33. Špeciálne sektorové účty poskytujú prehľad zameraný na jedno odvetvie alebo produkt, preskupenie rôznych odvetví alebo produktov, jeden subsektor alebo preskupenie rôznych subsektorov. Rozlišujú sa tri typy špeciálnych sektorových účtov:

a) účty prepojené s odvetviami alebo produktmi;

b) účty prepojené s inštitucionálnymi sektormi;

c) účty spájajúce oba prístupy.

Špeciálne sektorové účty prepojené s odvetviami alebo produktmi sú napríklad poľnohospodárske účty, účty lesného hospodárstva a rybolovu, účty cestovného ruchu, účty IKT, energetické účty, účty dopravy, účty obytných budov a účty produktívneho sektora.

Špeciálne sektorové účty prepojené s inštitucionálnymi sektormi sú napríklad štatistiky verejných financií, menové a finančné štatistiky, platobná bilancia, účty verejného sektora, účty neziskových inštitúcií, účty domácností a účty podnikateľskej činnosti. Štatistiky daňových príjmov sa môžu považovať za doplnkové tabuľky k štatistikám verejných financií.

22.34. Špeciálne sektorové účty sa môžu zameriavať aj na integrovanú analýzu ekonomických činností v rámci jedného alebo viacerých inštitucionálnych sektorov. Napríklad účty subsektorov nefinančných korporácií sa môžu vytvoriť zoskupením podľa ich hlavnej ekonomickej činnosti. Analýza sa môže vzťahovať na celý ekonomický proces od výroby po akumuláciu. Môže sa urobiť systematicky na značne agregovanej úrovni štandardnej klasifikácie odvetví. Okrem toho sa dá vykonať aj pre vybrané odvetvia, ktoré sú predmetom špeciálneho záujmu krajiny. Podobné analýzy je možné vykonať pre výrobné činnosti domácností, aspoň do bodu, keď sa vypočítajú podnikateľské dôchodky. Môže byť užitočné zdôrazniť aj tie činnosti, ktoré zohrávajú hlavnú úlohu v zahraničných transakciách ekonomiky. Tieto kľúčové činnosti môžu zahŕňať ropný sektor, bankovníctvo, banícke činnosti, činnosti spojené so špecifickými plodinami, potravinárskymi produktmi a nápojmi, ako je napríklad káva, kvety, víno a whisky a cestovný ruch. Môžu zohrávať veľmi dôležitú úlohu v národnej ekonomike v dôsledku toho, že tvoria dôležitú súčasť vývozu, zamestnanosti, devízových aktív a vládnych zdrojov. Kľúčové sektory môžu zahŕňať aj sektory, ktoré si zasluhujú osobitnú pozornosť z hľadiska sociálnej hospodárskej politiky. Príkladom toho sú poľnohospodárske činností, ktoré prijímajú subvencie a iné transfery od ústrednej štátnej správy, miestnej štátnej správy alebo od európskych inštitúcií, alebo sú chránené značnými dovoznými clami.

22.35. Prvým krokom pri zostavovaní špeciálnych sektorových účtov je definovanie kľúčových činností a ich príslušných produktov. Na tento účel môže byť potrebné zoskupiť položky medzinárodnej štandardnej odvetvovej klasifikácie (ISIC) alebo príslušnej národnej klasifikácie. Rozšírenie kľúčového sektora závisí od ekonomických okolností a politických a analytických požiadaviek.

22.36. Založí sa účet výrobkov a služieb pre kľúčové produkty znázorňujúci zdroje a použitie týchto produktov. Vytvorí sa účet produkcie a účet tvorby dôchodkov pre kľúčové odvetvia. Pre kľúčové odvetvia a produkty sa používajú podrobné klasifikácie, aby bolo možné v plnej miere pochopiť ekonomický proces a súvisiace postupy oceňovania v tejto oblasti. Vo všeobecnosti existuje kombinácia trhových a regulovaných cien a komplexný systém daní a subvencií.

22.37. Kľúčové produkty a kľúčové odvetvia je možné analyzovať v súvislosti s tabuľkou dodávok a použitia, ako je znázornené v tabuľkách 22.5 a 22.6. Kľúčové odvetvia sú podrobne znázornené v stĺpcoch a iné odvetvia môžu byť agregované. V riadkoch sú podobným spôsobom podrobne znázornené kľúčové produkty a iné produkty sú agregované. Riadky v spodnej časti tabuľky znázorňujú pracovné vstupy, hrubú tvorbu fixného kapitálu a stavy fixných aktív. Ak kľúčovú činnosť vykonávajú veľmi heterogénne typy výrobcov, napríklad malí poľnohospodári a veľké plantáže vlastnené a prevádzkované korporáciami, tieto dve skupiny sú rozlíšené, pretože majú rozdielne nákladové štruktúry a správanie.

22.38. Pre kľúčový sektor sa zostaví súbor účtov. Na tento účel sa musí definovať kľúčový sektor. V prípade ropných a baníckych činností sa kľúčový sektor vo všeobecnosti skladá z obmedzeného počtu veľkých korporácií. Pokryté sú všetky transakcie týchto korporácií, aj keď vykonávajú vedľajšie činnosti. Pri spracúvaní kľúčového sektora môže byť nevyhnutné aj rozlišovanie medzi verejnými korporáciami, korporáciami kontrolovanými zahraničím a súkromnými korporáciami. Podnikateľské účty samotné sa na účely vykonania integrovanej analýzy musia podrobne študovať so zreteľom na každú veľkú zapojenú korporáciu. Časť baníckych činností môžu vykonávať malé korporácie alebo podniky nezapísané do obchodného registra. Tieto jednotky sa musia zahrnúť do kľúčového sektora, aj keď by bolo potrebné spoliehať sa na čiastočné informácie zo štatistických zisťovaní alebo administratívnych údajov.

22.39. V mnohých prípadoch má verejná správa v súvislosti s kľúčovými činnosťami dôležitú úlohu, a to buď prostredníctvom daní a príjmov pochádzajúcich z dôchodkov z majetku, alebo prostredníctvom regulačných činností a subvencií. Preto je dôležité podrobné študovanie transakcií medzi kľúčovým sektorom a verejnou správou. Klasifikácia transakcií sa môže rozšíriť, aby vymedzovala toky spojené s kľúčovou činnosťou vrátane príslušných daní z produktov. Takéto toky prijímajú, okrem samotného všeobecného rozpočtu, rôzne orgány verejnej správy, napríklad ministerstvá na špeciálne účely, univerzity, fondy a špeciálne účty. Na účely analýzy môže byť veľmi užitočné uviesť, ako verejná správa takéto prostriedky využíva. Preto je potrebná analýza tejto časti výdavkov verejnej správy podľa účelu.

Tabuľka 22.5 – Tabuľka dodávok pre kľúčové odvetvia a produkty

	Produkcia podľa odvetvia Kľúčové odvetvia 1 2 … Spolu	Ostatní výrobcovia	Spolu	Dovoz	Dodávky spolu v základných cenách	Obchodné a dopravné rozpätia	Dane z produktov	Subvencie na produkty (–)	Dodávky spolu v kúpnych cenách
Kľúčové produkty 1. 2. … Ostatné produkty									
Spolu									

Tabuľka 22.6 – Tabuľka použitia pre kľúčové odvetvia a produkty

	Náklady na výrobu podľa odvetvia				Ostatní výrobcovia	Spolu	Vývoz	Konečná spotreba			Spolu	Tvorba hrubého kapitálu	Použitie spolu v kúpnych cenách
	Kľúčové odvetvia							Domácnosti	Verejná správa	NZISD			
	1	2	….	Spolu				Kolektívna		Individuálna			
Kľúčové produkty													
1.													
2.													
…													
Ostatné produkty													
Spolu													
Odmeny zamestnancov													
Ostatné čisté dane z produkcie													
Spotreba fixného kapitálu													
Čistý prevádzkový prebytok													
Spolu													
Doplňujúce informácie													
Pracovné vstupy													
Tvorba hrubého fixného kapitálu													
Stav čistého fixného kapitálu													

22.40. Keď sú kľúčové činnosti založené na neobnoviteľných prírodných zdrojoch, ako sú napríklad podzemné zdroje, na účtoch kľúčového sektora sa vykazujú zmeny týchto zdrojov z dôvodu nových objavov a čerpania na účte ostatných zmien objemu aktív a zisky a straty súvisiace s nimi na účte precenenia. Tieto údaje sú kľúčové na posúdenie hospodárskej výkonnosti ekonomiky. Zo širšieho hľadiska sa účty kľúčového sektora môžu rozšíriť o environmentálne účtovníctvo.

22.41. Účty kľúčových sektorov môžu byť uvedené v rámci integrovaných ekonomických účtov. Pre kľúčové sektory sa zavádza stĺpec alebo skupina stĺpcov a v prípade potreby sa premenujú iné stĺpce, napríklad „ostatné nefinančné korporácie“ alebo „ostatné domácnosti“. Vďaka tomu je možné vidieť príslušné podiely kľúčového sektora a iných sektorov v transakciách a bilančných položkách. Presný formát takejto tabuľky závisí od sledovaných cieľov. Ďalším krokom môže byť znázornenie vzťahu „od koho komu“ medzi kľúčovým sektorom a inými sektormi vrátane zahraničia v doplnkových tabuľkách.

Zahrnutie nepeňažných údajov

22.42. Hlavnou charakteristikou mnohých satelitných účtov je zahrnutie nepeňažných údajov, ako sú napríklad údaje o emisiách CO_2 podľa odvetvia na environmentálnych účtoch alebo počet ošetrení podľa typu zdravotnej starostlivosti na účtoch zdravotníctva. Prepojenie týchto nepeňažných údajov s peňažnými údajmi môže poskytnúť kľúčové pomery, ako napríklad emisie CO_2 na miliardu eur pridanej hodnoty alebo náklady na jedno ošetrenie. Tabuľka 22.7 obsahuje širokú škálu príkladov.

Ďalšie podrobnosti a doplňujúce pojmy

22.43. Ďalšie podrobnosti a doplňujúce pojmy predstavujú ďalšie dve hlavné charakteristiky satelitných účtov. Široká škála príkladov je uvedená v tabuľkách 22.8 a 22.9.

Tabuľka 22.7 – Príklady nepeňažných údajov v satelitných účtoch

Satelitný účet	Príklad nepeňažných údajov	Pomer peňažných a nepeňažných údajov?
Účty vzdelávania	Počet žiakov a študentov	Počet učiteľov
	Náklady a poplatky na žiaka/študenta	Odmena zamestnancov na učiteľa
Environmentálne účty	Tony ropy	Cena za barel ropy
	Emisie CO_2 podľa odvetví	Emisia CO_2 podľa odvetví na miliardu eur pridanej hodnoty
Verejné financie	Zamestnanosť v sektore verejnej správy	Počet sociálnych dávok
	Odmeny zamestnancov na zamestnanca	Priemerná výška sociálnej dávky
Účty zdravotníctva	Počet ošetrení/pacientov podľa typu zdravotnej starostlivosti	Náklady na ošetrenie/pacienta
Účty produkcie domácností	Čas venovaný produkcii domácností	Náklady obetovanej príležitosti na príslušný čas
Účty práce	Zamestnanosť (odpracované hodiny/fte) podľa odvetví	Počet pracovných miest
	Odmena zamestnancov za odpracovanú hodinu/fte	
Účty rastu a produktivity	Produkcia práce podľa odvetví	Produktivita práce podľa odvetví
Účty výskumu a vývoja	Počet udelených patentov	
	Zamestnanosť v sektore výskumu a vývoja	Odmeny zamestnancov na zamestnanca
Účty odvetvia bezpečnosti	Počet väzňov	Náklady na väzňa
Účty sociálnej ochrany	Počet sociálnych dávok, napríklad príjemcov dôchodku	Priemerná sociálna dávka podľa (typu) schémy
Účty cestovného ruchu	Počet turistov	Výdavky na turistu

Tabuľka 22.8 – Príklady ďalších podrobností v rôznych satelitných účtoch

Satelitný účet	Ďalšie podrobnosti
Poľnohospodárske účty	Ďalšie podrobnosti o výrobe rôznych poľnohospodárskych výrobkov
Environmentálne účty	Oveľa viac podrobností o hodnotách zásob a tokov prírodných zdrojov
	Ďalšie podrobnosti o výdavkoch na ochranu životného prostredia
Účty zdravotníctva	Podrobné rozčlenenie služieb zdravotnej starostlivosti
Účty produkcie domácností	Produkcia domácností rozčlenená podľa hlavnej funkcie (napríklad bývanie, stravovanie, starostlivosť)
Účty osobných dôchodkov a majetkové účty	Informácie o rozdelení osobných dôchodkov a majetku
Účty práce a SAM	Odmeny zamestnancov a zamestnanosť podľa veku, pohlavia a úrovne vzdelania
Účty sociálnej ochrany	Výnosy a výdavky podľa jednotlivých systémov sociálnej ochrany a zoskupení systémov
Tabuľky daňových príjmov	Daňový príjem rozčlenený do oveľa podrobnejšej klasifikácie

Tabuľka 22.9 – Príklady doplňujúcich pojmov v rôznych satelitných účtoch

Satelitný účet	Doplňujúce pojmy
Poľnohospodárske účty	Tri ukazovatele poľnohospodárskych dôchodkov
Environmentálne účty	Environmentálne dane
Financie verejnej správy	Príjmy a výdavky verejnej správy
Účty neformálneho sektora	Neformálny sektor
Účty produktivity a rastu	Produktivita faktorov spolu
Účty sociálnej ochrany	Výdavky na starobné dávky spolu
Tabuľky daňových príjmov	Daňové príjmy spolu podľa rôznych alternatívnych definícií

Rôzne základné pojmy

22.44. Používanie rôznych základných pojmov nie je v prípade satelitných účtov bežné. Relatívne malou odchýlkou je, že pre rôzne satelitné účty sa niektoré služby nepovažujú za pomocné, napríklad pre satelitný účet dopravy sa dopravná služba nepovažuje za pomocnú. V prípade niektorých satelitných účtov však môžu byť potrebné veľké zmeny základných pojmov, napríklad na environmentálnom účte sa môže domáci produkt upraviť o čerpanie prírodných zdrojov. Príklady sú uvedené v tabuľke 22.10.

Používanie modelovania a zahrnutie experimentálnych výsledkov

22.45. Pre niektoré satelitné účty môže byť charakteristické zahrnutie experimentálnych výsledkov alebo používanie modelovania. Číselné údaje na satelitnom účte sú menej spoľahlivé ako číselné údaje na základných účtoch. Zostavovanie základných účtov však zahŕňa aj používanie ekonometrických alebo matematických modelov a zahrnutie experimentálnych výsledkov. Medzi rámcom základných účtov a satelitnými účtami to preto nepredstavuje zásadný rozdiel. Tieto otázky sú znázornené príkladmi uvedenými v tabuľke 22.11.

Tabuľka 22.10 – Príklad rôznych základných pojmov v satelitných účtoch

Satelitný účet	Odlišný základný pojem
Environmentálne účty	Úprava domáceho produktu o vyčerpanie prírodných zdrojov, o výdavky verejnej správy na ochranu životného prostredia a o degradáciu životného prostredia
Účty zdravotníctva	Zdravotná starostlivosť o zamestnancov nie je pomocnou službou

Satelitný účet	Odlišný základný pojem
Účty produkcie domácností	Neplatené služby domácností a dobrovoľné služby sú v rámci vymedzenia rozsahu produkcie
Rozšírené účty	Účty vrátane podstatne rozšírenejších pojmov týkajúcich sa produkcie a tvorby kapitálu (napríklad ľudského kapitálu a predmetov dlhodobej spotreby)
Doplnková tabuľka dôchodkov	Definované dôchodkové dávky nefinancované z fondov sa zaznamenávajú ako pasíva a aktíva
Účty dopravy	Dopravné služby nie sú pomocnou službou

Tabuľka 22.11 – Príklady používania ekonometrických alebo matematických modelov pri zostavovaní základného rámca a satelitných účtov

Základný rámec	Odhad hodnoty finančných alebo neprodukovaných aktív ako čistá súčasná hodnota očakávaných budúcich výnosov a výdavkov
	Oprava prieskumov domácností o domácnosti, ktoré dotazníky nevyplnili, použitím regresnej analýzy
	Odhad stavu čistého fixného kapitálu a spotreby fixného kapitálu použitím metódy priebežnej inventarizácie, očakávanej ekonomickej životnosti a matematických funkcií odpisovania
	Odhad hodnoty služieb bytov obývaných vlastníkmi použitím údajov o bytovom fonde, trhového nájomného a regresnej analýzy
	Odhad sezónnych opráv použitím matematického modelu
	Odhad zmien hedonických cien použitím matematického modelu
Satelitné účty	
Environmentálne účty	Odhad hodnoty vyčerpania prírodných zdrojov a degradácie životného prostredia
Účty produkcie domácností	Odhad hodnoty neplatených služieb domácností
Účty neformálneho sektora	Experimentálne odhady hodnoty všetkých druhov činností neformálneho sektora
Účty rastu a produktivity	Odhad objemu kapitálového vstupu použitím funkcií účinnosti v závislosti od veku pre každý typ aktíva
Doplnková tabuľka dôchodkov	Odhad nárokov na dôchodok použitím všetkých druhov poistno-matematických predpokladov o demografii, diskontnej sadzbe a raste miezd
Tabuľka s experimentálnymi výsledkami zaznamenania výdavkov na výskum a vývoj ako tvorby kapitálu	

Vytváranie a zostavovanie satelitných účtov

22.46. Vytváranie a zostavovanie satelitných účtov pozostáva zo štyroch krokov:

a) vymedzenia účelov, použitia a požiadaviek;

b) výberu toho, čo je relevantné z národných účtov;

c) výberu relevantných doplňujúcich informácií, napríklad z rôznych špecifických štatistík alebo zo zdrojov administratívnych údajov;

d) spojenia oboch súborov pojmov a číselných údajov do jedného súboru tabuliek a účtov.

22.47. Prvé navrhovanie a zostavovanie satelitných účtov často odhalí počas týchto štyroch krokov neočakávané výsledky. V dôsledku toho je vytváranie satelitných účtov priebežnou činnosťou. Až po skúsenosti so zostavovaním a používaním satelitného účtu a po uskutočnení prípadných potrebných úprav sa môže experimentálny súbor tabuliek zmeniť na zrelý štatistický produkt.

22.48. Pri výbere toho, čo je relevantné z národných účtov, sa rozlišujú tri aspekty: medzinárodné pojmy národného účtovníctva, prevádzkové pojmy používané v štatistikách národných účtov určitej krajiny a spoľahlivosť štatistík národných účtov.

22.49. Pri navrhovaní a zostavovaní satelitného účtu sa v dôsledku uplatňovania pojmov ústredného rámca na nejaký účel často odhalia charakteristické znaky. Z hľadiska účelu môžu predstavovať užitočné prvky, ale aj neočakávané obmedzenia. Napríklad pri prvom vytváraní a zostavovaní účtu výskumu a vývoja sa môžu objaviť problémy, ako napríklad prekrývanie s výskumom a vývojom v oblasti softvéru a zdravotnej starostlivosti alebo úloha nadnárodných spoločností pri dovoze a vývoze výskumu a vývoja.

22.50. Podobný postup sa uplatňuje na prevádzkové pojmy používané pri zostavovaní štatistiky národných účtov. Môže sa ukázať, že chýbajú dôležité detaily z dôvodu príliš agregovanej úrovne zostavovania alebo uverejňovania alebo skutočnosti, že sa prísne neuplatňovali univerzálne pojmy. Napríklad činnosti výskumu a vývoja veľkých nadnárodných spoločností môžu byť zahrnuté do odvetvia ich hlavných činností a nie do služieb v oblasti výskumu a vývoja.

22.51. Problémom môže byť spoľahlivosť častí štatistiky národných účtov. Štatistiky národných účtov boli zostavené a uverejnené bez toho, aby sa zobral do úvahy účel satelitného účtu. Jednoduchým výberom príslušných číselných údajov z oficiálnych štatistík národných účtov sa často zistí, že veľkosť, zloženie alebo časový vývoj nie sú na daný účel hodnoverné. Preto sa musia bežné zdroje údajov a metódy zostavovania kontrolovať a zlepšovať pomocou doplňujúcich zdrojov údajov alebo zlepšených metód zostavovania.

22.52. Výber relevantných informácií z iných zdrojov ako sú národné účty, ako napríklad z iných oficiálnych štatistík alebo zdrojov administratívnych údajov, spôsobí podobné problémy, pokiaľ ide o pojmy a číselné údaje: oficiálne používané pojmy môžu odkryť neočakávané nedostatky týkajúce sa špecifického účelu satelitného účtu, konkrétne použité pojmy sa môžu odlišovať od oficiálnych pojmov a môžu sa vyskytnúť problémy so spoľahlivosťou, úrovňou podrobnosti, načasovaním a frekvenciou. Všetky tieto problémy treba prekonať, a to buď doplňujúcimi odhadmi na prekonanie rozdielu v pojmoch, klasifikovaním tokov v nepeňažných podmienkach podľa odvetvia alebo sektora, alebo úpravou pojmov používaných v satelitnom účte.

22.53. Spojenie informácií z národných účtov a iných informácií do jedného súboru tabuliek alebo účtov si vyžaduje ďalšiu prácu: musia sa vyriešiť vynechania, prekrytia a číselné nesúlady a posúdiť hodnovernosť výsledkov. Výsledkom by mal byť, pokiaľ je to možné, úplne vyvážený súbor tabuliek. Môže však byť potrebné znázorniť nesúlad medzi zdrojmi údajov a alternatívnymi prístupmi.

22.54. Transformovanie konzistentného satelitného účtu na produkt pre používateľov údajov môže zahŕňať ďalšie kroky. Môže sa zaviesť tabuľka prehľadu kľúčových ukazovateľov za určitý počet rokov. Tieto kľúčové ukazovatele môžu byť zamerané na opisovanie veľkosti, súčastí a vývoja príslušnej špecifickej otázky alebo môžu zobrazovať prepojenia s národnou ekonomikou a jej hlavnými súčasťami. Doplnené môžu byť ďalšie podrobnosti alebo klasifikácie relevantné na politické a analytické účely. Môžu sa vynechať podrobnosti s nízkou pridanou hodnotou alebo zostavené za relatívne vysoké náklady. Úsilie sa môže zamerať aj na zníženie komplikovanosti tabuliek, zvýšenie jednoduchosti a transparentnosti pre používateľov údajov a zahrnutie štandardných účtovníckych rozkladov v samostatnej tabuľke.

DEVÄŤ ŠPECIFICKÝCH SATELITNÝCH ÚČTOV

22.55. Vo zvyšnej časti tejto kapitoly sú stručne opísané tieto satelitné účty:

a) poľnohospodárske účty;

b) environmentálne účty;

c) účty zdravotníctva;

d) účty produkcie domácností;

e) účty práce a matice sociálneho účtovníctva (SAM);

f) účty rastu a produktivity;

g) účty výskumu a vývoja;

h) účty sociálnej ochrany;

i) satelitné účty cestovného ruchu.

Poľnohospodárske účty

22.56. Príkladom poľnohospodárskych účtov sú európske účty pre poľnohospodárstvo (ďalej len „EAA" – Economic Accounts for Agriculture) ([1]). Ich účelom je opísať poľnohospodársku výrobu a vývoj poľnohospodárskych dôchodkov. Tieto informácie sa používajú na analýzu ekonomickej situácie v poľnohospodárstve členského štátu a na sledovanie a hodnotenie spoločnej poľnohospodárskej politiky v Únii.

22.57. EAA sa skladajú z účtu produkcie, účtu tvorby dôchodkov, účtu podnikateľských dôchodkov a z kapitálového účtu poľnohospodárskej výroby. Účet produkcie obsahuje podrobné členenie znázorňujúce produkciu množstva poľnohospodárskych výrobkov, ako aj nepoľnohospodárske vedľajšie činnosti. Veľmi podrobne je znázornená aj medzispotreba a tvorba kapitálu. Údaje pre účet produkcie a hrubú tvorbu fixného kapitálu sa uvádzajú v bežných cenách a v objemovom vyjadrení. Okrem toho sú obsiahnuté tri ukazovatele poľnohospodárskych dôchodkov:

a) index reálnych príjmov faktorov v poľnohospodárstve na ročnú jednotku práce, ktorá sa považuje za ekvivalent plného pracovného času;

b) index reálneho čistého podnikateľského dôchodku v poľnohospodárstve na neplatenú ročnú jednotku práce, ktorá sa považuje za ekvivalent plného pracovného času;

c) čistý podnikateľský dôchodok v poľnohospodárstve.

Indexy a zmeny v reálnom vyjadrení hodnôt ukazovateľov dôchodkov sa získavajú deflovaním príslušných nominálnych údajov implicitným cenovým indexom HDP.

22.58. Odvetvie poľnohospodárstva v EAA sa veľmi podobá na odvetvie poľnohospodárstva v ústrednom rámci. Existuje však niekoľko rozdielov. Napríklad sú vynechané jednotky zapojené do produkcie osiva na účely výskumu alebo certifikácie alebo jednotky, pre ktoré poľnohospodárska činnosť predstavuje výhradne voľnočasovú činnosť. Väčšina poľnohospodárskych činností jednotiek, ktorých hlavným predmetom činnosti nie je poľnohospodárstvo, je však zahrnutá do odvetvia poľnohospodárstva.

22.59. EAA sú zamerané na výrobný proces a na dôchodky, ktoré z neho vyplývajú. V zásade však satelitný účet poľnohospodárstva nemusí úplne zodpovedať EAA. Poľnohospodárske účty môžu zahŕňať aj tabuľku dodávok a použitia, ktorá poskytuje systematický prehľad dodávok a použitia poľnohospodárskych výrobkov. Poskytli by sa v nej informácie o úlohe dovozu vrátane úlohy dovozného cla, o vývoji dopytu po poľnohospodárskych výrobkoch, napríklad o vývoze a konečnej spotrebe domácností a o úlohe súvisiacich daní a subvencií. Poľnohospodárske účty sa môžu rozšíriť aj zahrnutím vedľajších nepoľnohospodárskych činností, ako napríklad voľnočasovej činnosti. Takto sa môžu odhaliť dôležité trendy a substitučné mechanizmy. Interakcia s verejnou správou môže byť znázornená doplnením tabuľky uvádzajúcej všetky dôchodky a kapitálové transfery miestnej, ústrednej alebo európskej verejnej správy do odvetvia poľnohospodárstva, pričom môže zahŕňať aj osobitné postupy v daňovom systéme. Poľnohospodárske účty by mohli byť navrhnuté aj ako účet špeciálneho sektora a zahŕňať celú postupnosť účtov vrátane súvah a finančných výkazov poľnohospodárov a korporácií zapojených do poľnohospodárstva.

Environmentálne účty

22.60. V medzinárodných usmerneniach o environmentálnych účtoch (System of Environmental and Economic Accounting – Systém environmentálneho a ekonomického účtovníctva, SEEA, 2003) ([2]) je podrobne vypracovaný účtovný rámec na opis a analýzu životného prostredia a jeho interakcií s ekonomikou. Environmentálne účty sú satelitným účtom národných účtov. To znamená, že sa používajú rovnaké klasifikácie a pojmy. Zmeny sa zavádzajú, len ak je to nevyhnutné na dané účely environmentálnych účtov.

22.61. Integrovaný súbor účtov ekonomických a environmentálnych informácií umožňuje analýzu prispievania životného prostredia do ekonomiky a vplyvu ekonomiky na životné prostredie. Spĺňa potreby tvorcov politík, pretože poskytuje ukazovatele a opisné štatistiky na sledovanie interakcie životného prostredia a ekonomiky. Môže slúžiť aj ako nástroj analýzy strategického plánovania a politiky na určenie trvalo udržateľnejších plánov rozvoja. Napríklad je potrebné, aby tvorcovia politík určujúci rozvoj odvetví, ktoré v rozsiahlej miere využívajú environmentálne zdroje buď ako vstupy, alebo na uskladnenie odpadov, vedeli o dlhodobých vplyvoch na životné prostredie. Rovnako je potrebné, aby tvorcovia politík určujúci environmentálne normy vedeli o pravdepodobných dôsledkoch pre ekonomiku, napríklad ktoré odvetvia pravdepodobne utrpia a aké sú dôsledky pre zamestnanosť a kúpnu silu. Alternatívne environmentálne stratégie je možné porovnávať pri zohľadnení ekonomických dôsledkov.

([1]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 138/2004 z 5. decembra 2003 o úhrnných účtoch pre poľnohospodárstvo v Spoločenstve (Ú. v. EÚ L 33, 5.2.2004, s. 1).

([2]) Za vydanú príručku zodpovedajú spoločne Organizácia Spojených národov, Európska komisia, Medzinárodný menový fond, OECD a Svetová banka.

22.62. V ústrednom rámci sa vzali do úvahy rôzne aspekty environmentálnych účtov. Najmä mnohé nákladové a kapitálové položky účtovania prírodných zdrojov sú uvedené samostatne v klasifikáciách a účtoch, ktoré sa týkajú stavov a ostatných zmien objemu aktív. Napríklad klasifikácia neprodukovaných aktív znázorňuje samostatné položky pre podzemné zdroje, ako sú zásoby ropy, zásoby nerastov, nekultivované biologické zdroje a vodné zdroje. Takéto osobitosti uľahčujú využívanie ústredného rámca ako východiskového bodu environmentálneho účtovníctva. Niektoré prvky ústredného rámca, najmä tie, ktoré sa týkajú účtu ostatných zmien objemu, sa však ďalej členia a reklasifikujú na satelitnom účte a dopĺňajú sa ďalšie prvky.

22.63. Z environmentálneho hľadiska má ústredný rámec a jeho kľúčové agregáty, ako je HDP, tvorba kapitálu a úspory, dva hlavné nedostatky. Po prvé, dostatočne zohľadnené nie sú vyčerpanie a nedostatok prírodných zdrojov a tieto faktory môžu ohroziť trvalo udržateľnú produktivitu ekonomiky. Po druhé, ústredný rámec nezohľadňuje zhoršenie kvality životného prostredia a dôsledky pre ľudské zdravie a dobré životné podmienky.

22.64. V ústrednom rámci sa vo výpočte čistej pridanej hodnoty berú do úvahy len produkované aktíva. Náklady na ich použitie sa odzrkadľujú v medzispotrebe a spotrebe fixného kapitálu. Neprodukované prírodné aktíva – ako je pôda, zásoby nerastov a lesy – sú zahrnuté do vymedzenia rozsahu aktív, pokiaľ sú efektívne kontrolované inštitucionálnymi jednotkami. Ich použitie sa však neberie do úvahy vo výrobných nákladoch. Z toho vyplýva, že tieto náklady sa buď nepremietajú do ceny produktov, alebo sú v prípade nákladov súvisiacich s vyčerpaním zdrojov tieto náklady zahrnuté s inými neidentifikovanými prvkami do reziduálneho odvodenia prevádzkového prebytku. Environmentálne účty umožňujú explicitné rozpoznanie a odhad týchto nákladov.

22.65. Environmentálny účtovný rámec SEEA 2003 zahŕňa týchto päť kategórií:

a) účty fyzických a hybridných tokov;

b) ekonomické účty environmentálnych transakcií;

c) účty environmentálnych aktív vo fyzickom a peňažnom vyjadrení;

d) účty výdavkov na ochranu životného prostredia a účty súvisiace s vyčerpaním prírodných zdrojov;

e) úprava agregátov z ústredného rámca na zúčtovanie degradácie životného prostredia.

22.66. Na účtoch fyzických a hybridných tokov sa zaznamenávajú štyri rôzne typy tokov:

a) prírodné zdroje: nerastné zdroje, energetické zdroje, voda, pôda a biologické zdroje. V okamihu, keď sa predajú na trhoch, vstupujú do ekonomickej sféry a môžu byť charakterizované ako produkty;

b) vstupy ekosystému: kyslík potrebný na spaľovanie a voda v podobe zrážok alebo prírodných vodných zdrojov a ostatné prírodné vstupy, ako sú živiny a oxid uhličitý, ktoré potrebujú rastliny na rast. Nepatrí sem voda, živiny a kyslík dodávané ekonomikou ako produkty;

c) produkty: výrobky a služby produkované v ekonomickej sfére a v nej používané vrátane tokov výrobkov a služieb medzi národnou ekonomikou a zahraničím. Patria sem kultivované biologické aktíva, prírodné zdroje predané alebo kúpené, ako napríklad ropa, drevo, voda a odpadové materiály s ekonomickou hodnotou;

d) zvyšky: náhodné a nežiaduce výstupy z ekonomiky, ktoré majú nulovú alebo zápornú hodnotu pre subjekt, ktorý ich vygeneroval. Zvyšky zahrnujú pevné, kvapalné a plynné odpady. Môžu sa recyklovať alebo opätovne použiť alebo vypustiť do životného prostredia. Zvyšky môžu mať kladnú hodnotu pre inú jednotku než tú, ktorá ich vytvorila. Napríklad odpad domácností zozbieraný na recykláciu nemá hodnotu pre domácnosť, ale môže mať nejakú hodnotu pre subjekt, ktorý ho recykluje. Odpadové materiály, ktoré majú hodnotu, ktorú môže ich pôvodca realizovať, ako napríklad vyradené vybavenie, sa považujú za produkty, nie za zvyšky.

22.67. Fyzické toky sa merajú v jednotkách množstva, ktoré odzrkadľujú fyzikálne vlastnosti príslušného materiálu, energie alebo zvyškov. Fyzický tok sa môže merať v alternatívnych jednotkách v závislosti od fyzikálnej vlastnosti, ktorá sa berie do úvahy. Vhodnosť jednej konkrétnej jednotky závisí od účelu a plánovaného použitia účtu

tokov. Na účtovanie fyzických tokov sa najčastejšie používajú fyzikálne vlastnosti hmotnosť a objem. V prípade tokov energie sú najpoužívanejšími jednotkami jouly alebo tony ekvivalentu ropy. Jednotky množstva na účtoch fyzických tokov sa odlišujú od objemov používaných v ústrednom rámci. Napríklad v ústrednom rámci nie je objemom počítača jeho hmotnosť, ale vážený mix vlastností, ktoré si želá používateľ, napríklad rýchlosť výpočtu.

22.68. Účty fyzických tokov môžu byť zobrazené ako tabuľky dodávok a použitia. Toto je znázornené v tabuľkách 22.12 a 22.13.

22.69. Účty hybridných tokov predstavujú samostatnú maticovú prezentáciu, ktorá obsahuje národné účty v peňažnom vyjadrení a účty fyzických tokov. Dôležitým typom hybridných účtov sú hybridné tabuľky dodávok a použitia. Spájajú sa v nich informácie z tabuliek fyzických dodávok a použití s informáciami z tabuliek dodávok a použitia v peňažnom vyjadrení.

22.70. Informácie v účtoch hybridných tokov sa môžu prepojiť s environmentálnymi témami zaoberajúcimi sa konkrétnymi obavami o životné prostredie, ako napríklad skleníkovým efektom, ubúdaním ozónovej vrstvy a acidifikáciou. Vyžaduje si to konverzné faktory umožňujúce premietnutie číselných údajov o konkrétnych látkach do agregovaných ukazovateľov týkajúcich sa environmentálnych tém. Výsledkom môže byť tabuľka prehľadu znázorňujúca príspevok spotreby a výroby rôznych odvetví do rôznych environmentálnych tém a HDP, ako sa uvádza v tabuľke 22.14.

Tabuľka 22.12 – Tabuľka fyzických dodávok a použitia

Tabuľka fyzických dodávok

(v miliónoch ton)

			Odvetvia				Spotreba			Kapitál	Zahraničie				Národné prostredie	Dodávky materiálov spolu
			Poľnohospodárstvo, rybolov a baníctvo	Výroba elektriny a výstavby	Služby	**Odvetvia spolu**	Doprava na vlastný účet	Ostatná spotreba	**Spotreba spolu**	**Tvorba kapitálu, zmeny stavu zásob, skladovanie odpadov**	Dovoz produktov	Vstupy prírodných zdrojov a ekosystému dodávané nerezidentmi na národnom území	Zvyšky nerezidentov v zahraničí	Cezhraničné prichádzajúce toky zo zahraničia prostredníctvom environmentálnych médií		
			I1	I2	I3	**I**	C1	C2	**C**	**CF**	M2	M1	M1	M3	E	
Produkty	P1	Živočíšne a rastlinné výrobky	66,000	49,000	1,000	**116,000**					16,000					**132,000**
	P2	Kameň, štrk a stavebné materiály	112,000	163,000		**275,000**					13,000					**288,000**
	P3	Energia	65,000	59,000		**124,000**					95,000					**219,000**
	P4	Kovy, strojové zariadenia atď.		10,000		**10,000**					10,000					**20,000**
	P5	Umelá hmota a umelé výrobky		2,000		**2,000**					2,000					**4,000**
	P6	Drevo, papier atď.	7,000	7,000		**14,000**					1,000					**15,000**
	P7	Ostatné suroviny		9,000	1,000	**10,000**					13,000					**23,000**
		Všetky produkty	**250,000**	**299,000**	**2,000**	**551,000**					**150,000**					**701,000**

(v miliónoch ton)

			Odvetvia				Spotreba			Kapitál	Zahraničie				Národné prostredie	
			Poľnohospodárstvo, rybolov a baníctvo	Výroba elektriny a výstavby	Služby	**Odvetvia spolu**	Doprava na vlastný účet	Ostatná spotreba	**Spotreba spolu**	**Tvorba kapitálu, zmeny stavu zásob, skládovanie odpadov**	Dovoz produktov	Vstupy prírodných zdrojov a ekosystému dodávané nerezidentmi na národnom území	Zvyšky nerezidentov v zahraničí	Cezhraničné prichádzajúce toky zo zahraničia prostredníctvom environmentálnych médií		**Dodávky materiálov spolu**
			I1	I2	I3	**I**	C1	C2	**C**	**CF**	M2	M1	M1	M3	E	
	Na národné územie															
Zvyšky	R1	CO_2	19,020	111,398	29,930	**160,348**	16,908	25,080	**41,988**	**0,990**			4,172			**207,498**
	R2	N_2O	0,007	0,042	0,012	**0,061**	0,003	0,004	**0,007**				0,001			**0,069**
	R3	CH_4	0,073	0,452	0,125	**0,650**	0,004	0,020	**0,024**	**0,477**			0,001			**1,152**
	R4	NO_X	0,061	0,275	0,151	**0,487**	0,084	0,026	**0,110**				0,025	0,117		**0,739**
	R5	SO_2	0,023	0,139	0,030	**0,192**	0,003	0,001	**0,004**				0,001	0,087		**0,284**
	R6	NH_3	0,020	0,123	0,038	**0,181**		0,007	**0,007**					0,019		**0,207**
	R7	Ostatné zvyšky vypúšťané do vzduchu	0,010	0,061	0,015	**0,086**		0,012	**0,012**					0,002		**0,100**
	R8	P	0,070	0,020	0,004	**0,094**		0,011	**0,011**	**0,003**			0,001	0,014		**0,123**
	R9	N	0,590	0,210	0,098	**0,898**		0,117	**0,117**	**0,024**			0,006	0,323		**1,368**
	R10	Ostatné zvyšky vypúšťané do vody	0,030	0,021	0,006	**0,057**		0,021	**0,021**	**0,001**			0,001	0,003		**0,083**
	R11	Odpad z ťažobného priemyslu	7,233	2,320		**9,553**										**9,553**
	R12	Ostatný pevný odpad	8,103	71,619	22,929	**102,651**	0,100	5,060	**5,160**	**71,100**			1,548	7,656		**188,115**

(v miliónoch ton)

		Odvetvia				Spotreba			Kapitál	Zahraničie				Národné prostredie	Dodávky materiálov spolu
		Poľnohospodárstvo, rybolov a baníctvo	Výroba elektriny a výstavby	Služby	**Odvetvia spolu**	Doprava na vlastný účet	Ostatná spotreba	**Spotreba spolu**	**Tvorba kapitálu, zmeny stavu zásob, skládovanie odpadov**	Dovoz produktov	Vstupy prírodných zdrojov a ekosystému dodávané nerezidentmi na národnom území	Zvyšky nerezidentov v zahraničí	Cezhraničné prichádzajúce toky zo zahraničia prostredníctvom environmentálnych médií		
		I1	I2	I3	**I**	C1	C2	**C**	**CF**	M2	M1	M1	M3	E	
	Na národné územie spolu	35,240	186,680	53,338	**275,258**	17,102	30,359	**47,461**	**72,595**			5,756	8,221		**409,291**
	Na územie zahraničia														
	do vzduchu														
R1	CO_2			4,569	**4,569**	0,739		**0,739**							**5,308**
R4	NO_X			0,010	**0,010**	0,004		**0,004**							**0,014**
R5	SO_2			0,008	**0,008**	0,002		**0,002**							**0,010**
	Na územie zahraničia spolu			4,587	**4,587**	0,745		**0,745**							**5,332**
	Zvyšky spolu	**35,240**	**186,680**	**57,925**	**279,845**	**17,847**	**30,359**	**48,206**	**72,595**			**5,756**	**8,221**		**414,623**
Dodávky materiálu spolu		285,240	485,680	59,925	**830,845**	17,847	30,359	**48,206**	**72,595**	**150,000**		**5,756**	**8,221**		**1 115,623**

	Čistý nárast podľa spotreby (predmet dlhodobej spotreby)			Čistý nárast kapitálu	Čistý vývoz produktov	Čistá ťažba nerezidentmi	Čisté zvyšky vytvorené rezidentmi v zahraničí	Čisté cezhraničné Odchádzajúce toky zvyškov prostredníctvom environmentálnych médií	Čistá akumulácia zvyškov v národnom prostredí	**Čistý zostatok**
Čistá akumulácia všetkých materiálov (použitie mínus dodávky)	1,153	15,641	16,794	72,215	– 49,000	3,000	– 0,424	– 4,302	372,717	411,000

Zdroj: Súbor údajov SEEAland.

Tabuľka 22.13 – Tabuľka fyzických dodávok a použitia *(pokračovanie)*

Tabuľka fyzického použitia

(v miliónoch ton)

			Odvetvia				Spotreba			Kapitál	Zahraničie				Národné prostredie	**Použitie materiálu spolu**
			Poľnohospodárstvo, rybolov a baníctvo	Výroba elektriny a výstavba	Služby	**Odvetvia spolu**	Doprava na vlastný účet	Ostatná spotreba	**Spotreba spolu**	**Tvorba kapitálu, zmeny zásob, skladovanie odpadov**	Vývoz	Zdroje a vstupy ekosystému použité nerezidentmi na národnom území	Zvyšky rezidentov v zahraničí	Cezhraničné prichádzajúce toky zo zahraničia prostredníctvom environmentálnych médií		
			I1	I2	I3	**I**	C1	C2	**C**	**CF**	X2	X1	X1	X3	E	
Produkty	P1	Živočíšne a rastlinné výrobky	23,000	60,000	4,000	87,000		16,000	16,000	3,000	26,000					**132,000**
	P2	Kameň, štrk a stavebné materiály	12,000	148,000	2,000	162,000		2,000	2,000	114,000	10,000					**288,000**
	P3	Energia	34,000	101,000	20,000	155,000	7,000	10,000	17,000		47,000					**219,000**
	P4	Kovy, strojové zariadenia atď.		11,000		11,000	1,000		1,000	1,000	7,000					**20,000**
	P5	Umelá hmota a umelé výrobky		2,000		2,000					2,000					**4,000**
	P6	Drevo, papier atď.		7,000	4,000	11,000		1,000	1,000		3,000					**15,000**
	P7	Ostatné suroviny	5,000	8,000	1,000	14,000		2,000	2,000	1,000	6,000					**23,000**
		Všetky produkty	**74,000**	**337,000**	**31,000**	**442,000**	**8,000**	**31,000**	**39,000**	**119,000**	**101,000**					**701,000**

(v miliónoch ton)

		Odvetvia				Spotreba			Kapitál	Zahraničie				Národné prostredie	**Použitie materiálu spolu**
		Poľnohospodárstvo, rybolov a baníctvo	Výroba elektriny a výstavba	Služby	**Odvetvia spolu**	Doprava na vlastný účet	Ostatná spotreba	**Spotreba spolu**	**Tvorba kapitálu, zmeny zásob, skladovanie odpadov**	Vývoz	Zdroje a vstupy ekosystému použité nerezidentmi na národnom území	Zvyšky rezidentov v zahraničí	Cezhraničné prichádzajúce toky zo zahraničia prostredníctvom environmentálnych médií		
		I1	I2	I3	**I**	C1	C2	**C**	**CF**	X2	X1	X1	X3	E	
Prírodné zdroje	Národné prírodné zdroje														
	N1 Ropa	38,000			38,000										**38,000**
	N2 Plyn	27,000			27,000										**27,000**
	N3 Ostatné	118,000	55,000		173,000										**173,000**
	N4 Drevo	7,000	1,000		8,000		1,000	1,000							**9,000**
	N5 Ryby	1,000			1,000						1,000				**2,000**
	N6 Ostatné		2,000		2,000										**2,000**
	N7 Voda	1,000	6,000		7,000										**7,000**
	Národné prírodné zdroje spolu	192,000	64,000		256,000		1,000	1,000			1,000				**258,000**
	Prírodné zdroje zahraničia														
	N5 Ryby	4,000			4,000										**4,000**
	N7 Voda		1,000		1,000		1,000	1,000							**2,000**
	Prírodné zdroje zahraničia spolu	4,000	1,000		5,000		1,000	1,000							**6,000**
	Prírodné zdroje spolu	**196,000**	**65,000**		**261,000**		**2,000**	**2,000**			**1,000**				**264,000**

(v miliónoch ton)

			Odvetvia				Spotreba			Kapitál	Zahraničie				Národné prostredie	Použitie materiálu spolu
			Poľnohospodárstvo, rybolov a baníctvo	Výroba elektriny a výstavba	Služby	**Odvetvia spolu**	Doprava na vlastný účet	Ostatná spotreba	**Spotreba spolu**	**Tvorba kapitálu, zmeny zásob, skladovanie odpadov**	Vývoz	Zdroje a vstupy ekosystému použité nerezidentmi na národnom území	Zvyšky rezidentov v zahraničí	Cezhraničné prichádzajúce toky zo zahraničia prostredníctvom environmentálnych médií		
			I1	I2	I3	**I**	C1	C2	**C**	**CF**	X2	X1	X1	X3	E	
Vstupy ekosystému		Vstupy národného ekosystému	15,000	81,000	22,000	118,000	10,000	13,000	23,000			2,000				**143,000**
		Vstupy ekosystému zahraničia			3,000	3,000	1,000		1,000							**4,000**
		Vstupy ekosystémov spolu	**15,000**	**81,000**	**25,000**	**121,000**	**11,000**	**13,000**	**24,000**			**2,000**				**147,000**
Zvyšky		Z národného územia														
	R1	CO_2													207,498	**207,498**
	R2	N_2O													0,069	**0,069**
	R3	CH_4													1,152	**1,152**
	R4	NO_X												0,669	0,070	**0,739**
	R5	SO_2												0,196	0,088	**0,284**
	R6	NH_3												0,099	0,108	**0,207**
	R7	Ostatné zo vzduchu												0,002	0,098	**0,100**
	R8	P			0,020	0,020								0,010	0,093	**0,123**
	R9	N			0,115	0,115								0,543	0,710	**1,368**
	R10	Ostatné z vody			0,010	0,010								0,002	0,071	**0,083**
	R11	Odpad z ťažobného priemyslu													9,553	**9,553**
	R12	Ostatný pevný odpad	0,240	2,680	3,780	6,700				25,810				2,398	153,207	**188,115**

(v miliónoch ton)

		Odvetvia				Spotreba			Kapitál	Zahraničie				Národné prostredie	**Použitie materiálu spolu**
		Poľnohospodárstvo, rybolov a baníctvo	Výroba elektriny a výstavba	Služby	**Odvetvia spolu**	Doprava na vlastný účet	Ostatná spotreba	**Spotreba spolu**	**Tvorba kapitálu, zmeny zásob, skladovanie odpadov**	Vývoz	Zdroje a vstupy ekosystému použité nerezidentmi na národnom území	Zvyšky rezidentov v zahraničí	Cezhraničné prichádzajúce toky zo zahraničia prostredníctvom environmentálnych médií		
		I1	I2	I3	**I**	C1	C2	**C**	**CF**	X2	X1	X1	X3	E	
	Z národného územia spolu	0,240	2,680	3,925	6,845				25,810				3,919	372,717	**409,291**
	Z územia zahraničia														
R1	CO_2											5,308			**5,308**
R4	NO_X											0,014			**0,014**
R5	SO_2											0,010			**0,010**
	Z územia zahraničia spolu											5,332			**5,332**
	Spolu	**0,240**	**2,680**	**3,925**	**6,845**				**25,810**			**5,332**	**3,919**	**372,717**	**414,623**
	Použitie materiálov spolu	285,240	485,680	59,925	830,845	19,000	46,000	65,000	144,810	101,000	3,000	5,332	3,919	372,717	**1 526,623**

Tabuľka 22.14 – Čistý príspevok spotreby a produkcie k HDP a k šiestim environmentálnym témam v Holandsku, 1993

Percentuálny podiel

	Ekonomika	Životné prostredie				
		Skleníkový efekt	Ubúdanie ozónovej vrstvy	Acidifikácia	Eutrofizácia	Pevný odpad
Spolu		100	100	100	100	100
Spotreba		19	2	15	9	31
Priemysel		79	97	85	91	66
Kapitál a ostatné zdroje		2	1	—	—	3
Spotreba	100	100	100	100	100	100
Vlastná doprava	8	38	—	88	21	1
Ostatná spotreba	92	62	100	12	79	99
Výroba	100	100	100	100	100	100
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo, lesníctvo, rybolov	3	15	2	47	91	7
Ťažba nerastných surovín	3	2	—	1	—	1
Výroba						
Petrochemický priemysel	1	7	—	11	—	
Chemický priemysel	2	14	27	6	2	16
Kovové výrobky a strojárenský priemysel	3	2	9	1	—	2
Ostatná výroba	12	12	20	7	6	25
Verejné služby	2	26	—	9	1	2
Doprava a skladovanie	6	8	6	12	1	5
Ostatné služby	68	14	36	6	– 1	42

Zdroj: De Haan (1997).
Poznámka: Pomlčka (–) znamená, že výška je nulová.

22.71. Ekonomické účty environmentálnych transakcií pozostávajú z účtov ochrany životného prostredia a účtov ostatných transakcií súvisiacich so životným prostredím, ako sú dane, subvencie, investičné granty, dôchodky z majetku a nadobudnutie emisných a vlastníckych práv.

22.72. Na opisovanie ochrany životného prostredia je veľmi užitočný funkčný prístup spojený s analýzou druhu činnosti a produktu. Ochrana životného prostredia zahrnuje širokú škálu ekonomických činností a produktov. Príkladom sú investície do čistých technológií, obnova životného prostredia po znečistení, recyklácia, produkcia environmentálnych výrobkov a služieb, ochrana a riadenie prírodných aktív a zdrojov. Národný agregát výdavkov na ochranu životného prostredia sa môže definovať tak, aby zahŕňal pomocné činnosti a súvisiace produkty.

22.73. Na účtoch environmentálnych aktív sa rozlišujú tri rôzne typy environmentálnych aktív: prírodné zdroje; pôda a povrchové vody; ekosystémy. Niektoré z týchto environmentálnych aktív nie sú zaznamenávané v ústrednom rámci. Platí to pre tie environmentálne aktíva, pre ktoré nie je možné určiť vlastnícke právo. Patria sem zložky životného prostredia, ako napríklad vzduch, veľké vodné plochy a ekosystémy, ktoré sú také veľké alebo nekontrolovateľné, že nie je možné presadiť efektívne vlastnícke práva. Podobne ani zdroje, existencia ktorých nebola jasne stanovená prieskumom a rozvojom, ako sú predpokladané ložiská ropy, alebo ktoré momentálne nie sú dostupné, ako napríklad odľahlé lesy, sa v ústrednom rámci nepovažujú za aktíva. To isté platí pre zdroje, ktoré síce boli geologickým prieskumom zistené alebo sú ľahko prístupné, ale ktoré neprinášajú žiadny súčasný ekonomický prínos, pretože ich ešte nemožno rentabilne využívať.

22.74. Na účtoch environmentálnych aktív vo fyzickom a peňažnom vyjadrení sa opisujú stavy rôznych environmentálnych aktív a ich zmeny. Hoci takýto účet môže byť pre niektoré aktíva zostavený v peňažnom vyjadrení, pre niektoré iné sú možné len fyzické účty. V prípade aktív ekosystémov je nepravdepodobné, že bude k dispozícii dostatok informácií na zostavenie stavov alebo zmien počas roka takým istým spôsobom ako pre iné environmentálne aktíva. Pre tieto aktíva je užitočnejšie zamerať sa na meranie zmien kvality, pričom tieto zmeny budú väčšinou súvisieť s degradáciou, napríklad okysľovaním pôdy a vody a opadávaním listov stromov.

22.75. Agregáty v ústrednom rámci sa môžu upraviť tak, aby sa viac zohľadnili otázky týkajúce sa životného prostredia. Bežne sa odporúčajú tri typy úprav: o vyčerpanie prírodných zdrojov, o výdavky verejnej správy na ochranu životného prostredia a o degradáciu životného prostredia.

22.76. Z environmentálneho hľadiska by sa mala uskutočniť úprava o vyčerpanie prírodných zdrojov, pretože HDP a jeho miera rastu nezohľadňuje vyčerpanie rôznych environmentálnych aktív, ako sú ropa, voľne žijúce ryby a nepestované lesy. Nie je jednoznačné, ako sa má zohľadniť vyčerpanie a k dispozícii sú mnohé rôzne možnosti. Jednou krajnou možnosťou je považovať celé použitie takýchto neprodukovaných prírodných aktív za vyčerpanie, a teda nie za dôchodok z produkcie. Druhou krajnou možnosťou je považovať všetky výnosy z predaja takýchto aktív za dôchodok prispievajúci do domáceho dôchodku. Vo všetkých ostatných možnostiach sa rozdeľuje použitie aktív na zložku týkajúcu sa vyčerpania a na zložku týkajúcu sa dôchodku. Rôzne zásady a rôzne predpoklady, pokiaľ ide o životnosť a diskontné sadzby, vedú k odlišným číselným údajom pre úpravu o vyčerpanie prírodných zdrojov.

22.77. Výdavky na ochranu životného prostredia nepozostávajú len z výdavkov na ochranu životného prostredia. Môže ísť o administratívu, ktorá určuje a sleduje rybolovné kvóty, alebo výdavky na zdravotníctvo súvisiace s atmosférickým znečistením alebo jadrovou katastrofou. Úprava o výdavky verejnej správy na ochranu sa odporúča s cieľom zabrániť tomu, aby zvyšovali HDP: sú určené na zmiernenie alebo zvrátenie nepriaznivých environmentálnych externalít produkcie alebo spotreby, ktoré sa do HDP vôbec nezaznamenávajú. V podmienkach čistého domáceho produktu môže byť riešením zaznamenať výdavky verejnej správy na ochranu životného prostredia ako tvorbu kapitálu a zároveň ako spotrebu kapitálu. V podmienkach bežnejšie používaného HDP to však nezohráva žiadnu úlohu.

22.78. Domáci produkt, úspory a iné kľúčové agregáty môžu byť upravené o degradáciu, ako napríklad vplyv znečistenia ovzdušia a vody. Zahrnutie vplyvov degradácie je však zložitejšie, neistejšie a rozporuplnejšie ako uskutočňovanie úprav na zahrnutie vyčerpania prírodných zdrojov alebo výdavkov na ochranu životného prostredia. Napríklad, ako sa zaúčtuje škoda na ľudskom zdraví alebo to, že rastliny alebo živočíchy rastú pomalšie, menej sa množia a hynú skôr z dôvodu znečistenia životného prostredia? Majú sa katastrofy zaznamenávať ako dôsledok ľudskej ekonomickej činnosti, a teda odpočítavať z HDP?

Účty zdravotníctva

22.79. Účty zdravotníctva (pozri OECD, *A System of Health Accounts* – Systém účtov zdravotníctva, 2000) predstavujú medzinárodný rámec zdravotných údajov, ktorých účelom je slúžiť potrebám analýzy a politík na národnej, ako aj na európskej a medzinárodnej úrovni. Tento rámec je určený pre krajiny so širokou škálou rôznych modelov organizácie národných zdravotných systémov. Je hlavným nástrojom na sledovanie rýchlo sa meniacich a čoraz komplexnejších systémov zdravotnej starostlivosti. Meria a znázorňuje štrukturálne zmeny, ako sú posuny od nemocničnej starostlivosti k ambulantnej a vznik viacfunkčných poskytovateľov.

22.80. Účty zdravotníctva poskytujú odpovede na tri základné otázky:

a) Aký druh služieb a výrobkov sa nakupuje na zdravotné účely?

b) Kto je poskytovateľom týchto služieb a výrobkov?

c) Aké sú zdroje financovania?

22.81. Výrobky a služby zdravotnej starostlivosti sa členia podľa funkcie. Rozlišujú sa tri kategórie: služby a výrobky osobnej zdravotnej starostlivosti, služby kolektívnej zdravotnej starostlivosti a funkcie súvisiace so zdravím.

22.82. Rozlišujeme tieto hlavné typy služieb a výrobkov osobnej zdravotnej starostlivosti: služby liečebnej starostlivosti, služby rehabilitačnej starostlivosti, služby dlhodobej opatrovateľskej starostlivosti, pomocné služby zdravotnej starostlivosti a zdravotnícke výrobky poskytnuté ambulantným pacientom. Pre tieto osobné služby je veľmi užitočné ďalšie rozdelenie podľa spôsobu produkcie: starostlivosť o hospitalizovaného pacienta, ambulantná starostlivosť o pacienta a domáca starostlivosť. Dôležité sú aj mnohé ďalšie aspekty na klasifikovanie osobnej zdravotnej starostlivosti, ako napríklad vek, pohlavie, úroveň príjmov v hlavných kategóriách zdravotnej starostlivosti alebo hlavné skupiny ochorení, čo je užitočné v súvislosti so štúdiami nákladov na choroby.

22.83. V porovnaní s ústredným rámcom sa vymedzenie rozsahu produkcie rozširuje v dvoch smeroch:

a) ochrana zdravia zamestnancov, ako sú lekárske prehliadky zamestnancov alebo urgentné zdravotnícke služby na pracovisku alebo mimo neho, sa nezaznamenáva ako pomocné služby;

b) peňažné prevody domácnostiam na domácu starostlivosť o chorých a postihnutých sa považujú za platenú produkciu domácej zdravotnej starostlivosti, ale žiadna takáto starostlivosť bez prepojenia na peňažné prevody sem nepatrí.

22.84. Rozlišujú sa dva typy kolektívnych zdravotníckych služieb:

a) prevencia a služby verejného zdravotníctva;

b) zdravotná správa a zdravotné poistenie.

22.85. Rozlišuje sa sedem typov funkcií súvisiacich so zdravím:

a) tvorba kapitálu inštitúciami poskytujúcimi zdravotnú starostlivosť;

b) vzdelávanie a odborná príprava zdravotníckych pracovníkov;

c) výskum a vývoj v zdravotníctve;

d) kontrola potravín, hygieny a pitnej vody;

e) environmentálne zdravotníctvo;

f) správa a poskytovanie sociálnych služieb v naturáliách na pomoc chorým ľuďom a osobám so zdravotným postihnutím a

g) správa a poskytovanie peňažných dávok súvisiacich so zdravím.

22.86. Pre poskytovateľov zdravotnej starostlivosti bola vyvinutá podrobná odvetvová klasifikácia. Na tento účel bola zdokonalená a upravená medzinárodná štandardná odvetvová klasifikácia.

22.87. V zásade sa financovanie zdravotnej starostlivosti môže zaznamenávať z dvoch rôznych hľadísk. V prvom prípade ide o členenie výdavkov na zdravie do komplexnej škály platobných dohôd s tretími stranami plus priame platby domácností alebo iných priamych investorov, ako napríklad štátom poskytovaná zdravotná starostlivosť. V druhom prípade ide o konečné finančné náklady v členení podľa zdroja financovania. To znamená, že zdroje financovania sprostredkovaného financovania sa sledujú až po ich pôvod. Pre úplnosť sú zahrnuté ďalšie transfery, ako sú medzištátne transfery, zrážky daní, subvencie poskytovateľom a financovanie zahraničím.

22.88. Jednoduché tabuľky prehľadu znázorňujúce význam zdravia v národnej ekonomike možno odvodiť z účtov zdravotníctva, ako je to v tabuľke 22.15.

Tabuľka 22.15 – Kľúčové štatistiky o zdravotníctve

	% HDP			% zmeny hodnoty			% zmeny objemu			% zmeny ceny		
	rok t	rok t + 1	rok t + 2	rok t	rok t + 1	rok t + 2	rok t	rok t + 1	rok t + 2	rok t	rok t + 1	rok t + 2
Výdavky na služby zdravotnej starostlivosti												
Osobné výdavky na zdravotníctvo												
liečebná starostlivosť												
rehabilitačná starostlivosť												
dlhodobá opatrovateľská starostlivosť												
pomocné služby zdravotnej starostlivosti zdravotnícky tovar												
Kolektívne výdavky na zdravotníctvo												

	% HDP			% zmeny hodnoty			% zmeny objemu			% zmeny ceny		
	rok t	rok t + 1	rok t + 2	rok t	rok t + 1	rok t + 2	rok t	rok t + 1	rok t + 2	rok t	rok t + 1	rok t + 2
Spolu												
rast počtu obyvateľov												
výdavky na osobu												
Zdroje financovania												
Verejná správa a sociálne zabezpečenie												
Súkromné zdravotné poistenie												
Ostatné												
Spolu												
HDP	100	100	100									
rast počtu obyvateľov												
HDP na osobu												
	% hodnoty za celú národnú ekonomiku						% zmeny objemu			% zmeny mzdy		
Zamestnanosť v odvetviach zdravotnej starostlivosti												

Účty produkcie domácností

22.89. V ústrednom rámci sa činnosti domácností, ako sú služby produkované obytnými jednotkami obývanými vlastníkmi, produkcia poľnohospodárskej výroby pre vlastné konečné použitie a výstavba obytných jednotiek pre vlastné konečné použitie zaznamenávajú ako produkcia. Ako produkcia sa však nezaznamenávajú dva hlavné typy činnosti domácností, a to neplatené služby členov domácností spotrebované v tej istej domácnosti a dobrovoľné služby. Dokonca aj v kontexte satelitného účtu spôsobujú otázky neplatených a dobrovoľných služieb domácností dôležité koncepčné a meracie ťažkosti. Sú predmetom prebiehajúceho výskumu. Účelom satelitného účtu produkcie domácností ([1]) je poskytnúť úplný obraz o produkcii domácností, znázorniť príjmy, spotrebu a úspory rôznych typov domácností a interakcie so zvyškom ekonomiky.

Hlavné riešené otázky sú:

a) Ktoré služby sa poskytujú?

b) Kto tieto služby poskytuje?

c) Aká je hodnota týchto služieb?

d) Aké sú kapitálové vstupy a čo sa deje s produktivitou?

e) Aké sú dôsledky na veľkosť a rozdelenie príjmov, spotrebu a úspory v rôznych typoch domácností a počas životného cyklu?

f) Existujú posuny medzi platenými a neplatenými službami domácností z dôvodu štrukturálneho ekonomického a sociálneho vývoja, vplyvov ekonomického cyklu alebo vládnej politiky, ako sú otázky zdaňovania alebo subvencie na platenú starostlivosť o deti?

([1]) Pozri napríklad Eurostat, *Household Production and Consumption – Proposal for a methodology of household satellite accounts, 2003* (Produkcia a spotreba domácností, návrh metodiky satelitných účtov domácností); J. Varjonen and K. Aalto, *Household production and consumption in Finland, household satellite account*, 2006 (Produkcia a spotreba domácností vo Fínsku, satelitný účet domácností), Statistics Finland & National consumer research centre (Štatistiky Fínska a Národného spotrebiteľského výskumného strediska); S. Holloway, S. Short, S. Tamplin, *Household Satellite account*, 2002 (Satelitný účet domácností), ONS Londýn; S. J. Landefeld and S. H. McCulla, *Accounting for nonmarket household production within a national accounts framework, Review of Income and Wealth*, 2000 (Účtovanie netrhovej produkcie domácností v rámci národných účtov, Prehľad o dôchodkoch a majetku).

22.90. Účty produkcie domácností môžu byť osobitne zaujímavé pre analýzu dlhodobého ekonomického vývoja a na medzinárodné porovnanie úrovní produkcie, príjmov a spotreby. Hlavné zdroje údajov používaných na zostavenie účtov produkcie domácností sú zisťovania rodinných účtov a prieskumy využívania času; výročné agregáty z týchto zdrojov sú skreslené chybami vzoriek, čo bráni vo výpočte presných hodnôt ročnej miery rastu. Účty produkcie domácností sa preto zostavujú na pravidelnom, nie však ročnom základe, ale napríklad v päťročných intervaloch a sú prepojené s rozsiahlym prieskumom využívania času.

22.91. Produkcia domácností zahŕňa len služby, ktoré môžu byť postúpené inej osobe ako tej, ktorá z nich má úžitok, a toto je známe ako zásada tretej strany. V dôsledku toho je vylúčená starostlivosť o seba, štúdium, spánok a voľnočasové činnosti.

22.92. V produkcii domácností sa rozlišujú rôzne hlavné funkcie: bývanie, stravovanie, oblečenie, starostlivosť o deti, dospelých a domáce zvieratá a dobrovoľná práca, ktorú podľa definície spotrebúva iná domácnosť. Pre každú z týchto hlavných funkcií je možné definovať hlavné alebo typické činnosti. To umožňuje alokovať k týmto zásadným funkciám výdavky alebo čas venovaný na takéto činnosti. Niektoré činnosti ako je nakupovanie, cestovanie a riadenie domácností, sa však vzťahujú na rôzne funkcie. V dôsledku toho sa výdavky alebo využívanie času na tieto činnosti rozdeľuje na tieto funkcie.

22.93. V ústrednom rámci sú výdavky na predmety dlhodobej spotreby súčasťou výdavkov na konečnú spotrebu. Na účtoch produkcie domácností sú však výdavky, ako napríklad výdavky na vozidlá, chladničky a zariadenie na výstavbu a opravu, zaznamenané ako tvorba kapitálu. Kapitálové služby takýchto aktív sú vstupmi do produkcie domácností.

22.94. Produkcia a pridaná hodnota produkcie domácností sa môžu oceniť použitím metódy vstupov alebo metódy výstupov. Metóda výstupov znamená, že produkcia domácností sa oceňuje v trhových cenách, t. j. v cenách pozorovaných za podobné služby predávané na trhu. V prípade metódy vstupov, ktorá oceňuje produkciu ako súčet nákladov, je rozhodujúca voľba metódy oceňovania pracovných vstupov. Možnosti zahŕňajú ocenenie miezd vrátane príspevkov na sociálne zabezpečenie alebo bez nich a rôzne voľby referenčnej skupiny – priemerných miezd všetkých pracovníkov, miezd odborných pracovníkov alebo miezd domáceho personálu.

22.95. Hlavnou otázkou účtov produkcie domácností je veľkosť a zloženie produkcie domácnosti a prepojenie s ústredným rámcom. Toto je znázornené vo forme tabuľky použitia ako v tabuľke 22.16.

Tabuľka 22.16 – Tabuľka použitia produkcie domácnosti

	Výrobné náklady								Ostatní výrobcovia	Spolu	Vývoz	Konečná spotreba		Spolu	Tvorba kapitálu	Použitie spolu v kúpnych cenách
	Produkcia domácnosti podľa funkcie											Domácnosti	Verejná správa			
	Bývanie	Stravovanie	Oblečenie	Starostlivosť o deti	Starostlivosť o dospelých	Ostatná starostlivosť	Dobrovoľná činnosť	Spolu				Kol.	Indiv.			
Produkty																
SNA																
Koncepčné rozdiely																
Spolu																
Odmena zamestnancov																
SNA																
Koncepčné rozdiely																
Ostatné čisté dane z produkcie																
Spotreba fixného kapitálu																
SNA																
Koncepčné rozdiely																
Čistý prevádzkový prebytok																
Spolu																
SNA																
Koncepčné rozdiely																
Doplňujúce informácie																
Pracovné vstupy																
SNA																
Koncepčné rozdiely																
Tvorba hrubého (fixného) kapitálu																
SNA																
Koncepčné rozdiely																
Stav čistého (fixného) kapitálu																
SNA																
Koncepčné rozdiely																

Účty práce a SAM

22.96. V mnohých krajinách sa zbiera široká škála údajov o pracovnom trhu. Sčítania obyvateľov a podnikov, prieskumy domácností a podnikov týkajúce sa pracovnej sily, pracovného času, zárobkov a nákladov práce, ako aj registre obyvateľstva, daní a sociálneho zabezpečenia poskytujú údaje na pravidelné sledovanie a analýzu vývoja trhu práce. Napriek dostupnosti veľkého množstva týchto štatistických informácií neposkytujú úplný a spoľahlivý obraz o trhu práce. Toto sú hlavné problémy merania:

a) protichodné výsledky medzi rôznymi zdrojmi údajov;

b) mnoho rôznych pojmov bez jasného prepojenia;

c) neúplné pokrytie;

d) obmedzenia pri opisovaní dynamiky trhu práce;

e) chýbajúce prepojenia medzi štatistikami trhu práce a národnými účtami, demografickými údajmi a inými sociálnymi a ekonomickými štatistikami, ako je vzdelávanie a sociálne zabezpečenie.

Systém účtov práce môže vyriešiť takéto problémy prepojením všetkých informácií o trhu práce a znázornením prepojení s hlavnými pojmami a klasifikáciami týkajúcimi sa trhu práce v národných účtoch, napríklad s pojmom odmeny zamestnancov a s klasifikáciou podľa odvetvia. Pevné prepojenie s národnými účtami zlepšuje zostavovanie národných účtov ako aj účtov práce a je užitočné pri opisovaní vzťahu medzi trhom práce a zvyškom ekonomiky.

22.97. Jednoduchý systém účtov práce je znázornený v tabuľke 22.17. Využíva účtovné identity medzi odmenami zamestnancov, odpracovanými hodinami, počtom pracovných miest, počtom zamestnaných osôb a aktívnou a potenciálnou pracovnou silou. Ide o jednoduchý systém, v ktorom sa znázorňuje obmedzené členenie podľa socioekonomických charakteristík, napríklad podľa pohlavia, ale nie podľa veku alebo úrovne vzdelania, ako aj jednoduché členenie len do troch odvetví bez cezhraničných pracovníkov.

22.98. Matica sociálneho účtovníctva (SAM – social accounting matrix) je maticové zobrazenie, ktoré znázorňuje prepojenia medzi tabuľkami dodávok a použitia a účtami inštitucionálnych sektorov. SAM zvyčajne poskytuje dodatočné informácie o úrovni a zložení zamestnanosti prostredníctvom ďalšieho členenia odmien zamestnancov a zmiešaných dôchodkov podľa druhu zamestnaných osôb. Toto ďalšie členenie sa vzťahuje na použitie práce podľa odvetví, ako je znázornené v tabuľkách použitia, ako aj na ponuku práce podľa socioekonomických podskupín, ako je znázornené na účte rozdelenia prvotných dôchodkov subsektorov sektora domácností. Týmto spôsobom sa systematicky znázorňuje ponuka a použitie platenej práce. SAM sa môže považovať za rozšírený systém účtov práce v maticovom formáte. Podobne ako účty práce a národné účty aj SAM znázorňuje agregáty a umožňuje analýzu len v súhrnnom a priemernom vyjadrení. Uprednostňované modely v mnohých socioekonomických analýzach preto využívajú rozšírenú databázu mikroúdajov s informáciami o socioekonomických charakteristikách v prepočte na osobu a domácnosť.

Tabuľka 22.17 – Jednoduchý systém účtov práce

	Odpracované hodiny podľa odvetví				Počet hodín na pracovné miesto	Pracovné miesta, zamestnané osoby a pracovná sila						
	Poľnohospodárstvo	Priemyselná výroba	Služby	Odpracované hodiny spolu		Počet pracovných miest	Počet vedľajších zamestnaní	Počet zamestnaných osôb	Počet nezamestnaných osôb	Aktívna pracovná sila	Neaktívna pracovná sila	Potenciálna pracovná sila
	(1)	(2)	(3)	(4) = 1 + 2 + 3	(5)	(6) = 4/5	(7)	(8) = 6 - 7	(9)	(10) = 8 + 9	(11)	(12) = 10 + 11
Zamestnanci												
Muži												
Ženy												
SZČO												
Muži												
Ženy												
Spolu												
	Odmena zamestnancov/zmiešaný dôchodok											
Zamestnanci												
Muži												
Ženy												
SZČO												
Muži												
ženy												
Spolu												
	Odmena za odpracovanú hodinu											
Zamestnanci												
Muži												
Ženy												
SZČO												
Muži												
Ženy												
Spolu												

Účty produktivity a rastu

22.99. Hlavným účelom národných účtov je opísať, sledovať a analyzovať rast produktivity (pre rozsiahlejší prehľad analýzy produktivity pozri OECD, *OECD Manual Measuring Productivity: Measurement of Aggregate and Industry-level Productivity Growth*, 2001 – Príručka OECD merania produktivity: Meranie agregovaného rastu produktivity a produktivity na úrovni odvetví). Meranie a analýza rastu produktivity sa používa na pochopenie hlavných zmien štruktúry priemyslu a rastu životnej úrovne počas minulého storočia v mnohých krajinách. Meranie a analýza rastu produktivity sa používa aj na tvorbu politík, ktoré stimulujú rast produktivity a zvyšujú prosperitu, pričom zároveň zohľadňujú iné politické aspekty, ako sú otázky majetkových účastí a životného prostredia.

22.100. Ekonomický rast sa v národných účtoch vyjadruje ako rast objemu HDP, ktorý možno rozložiť na zložky zahrnujúce zmeny produktivity práce, produktivitu na jednotku práce a zmeny objemu práce. Rovnaké členenie možno urobiť v prípade zmeny objemu pridanej hodnoty podľa odvetví. Tento jednoduchý prístup poskytuje rámec na sledovanie a analýzu ekonomického rastu podľa odvetví. Homogénnejšie číselné údaje o pracovných vstupoch získané použitím nielen počtu zamestnaných osôb, ale aj ekvivalentov plného pracovného času alebo odpracovaných hodín a pri rozlišovaní medzi rôznou kvalitou práce vyústia do podrobnejších číselných údajov o produktivite práce.

22.101. Pri tomto jednoduchom prístupe sa neberie do úvahy úloha iných vstupov, ako napríklad kapitálových služieb a medziproduktov. To môže byť veľmi zavádzajúce. Napríklad produktivita práce sa môže viditeľne zvýšiť v dôsledku podstatne vyššej kapitálovej náročnosti, ale môže sa zvýšiť aj z dôvodu zvýšenia efektívnosti pri použití rovnakej výšky kapitálu. Zohľadnením aj iných vstupov sa meria viacfaktorová produktivita a dajú sa lepšie pochopiť zdroje rastu produktivity. Pri meraní viacfaktorovej produktivity dochádza k rozloženiu zmeny objemu produkcie na zmeny rôznych objemov všetkých vstupov plus jedno rezíduum, ktorým je rast viacfaktorovej produktivity. Rast viacfaktorovej produktivity odzrkadľuje všetko, čo nie je objasnené rôznymi vstupmi, t. j. odráža úlohu iných vstupov. Môže však odzrkadľovať aj chyby merania výstupov alebo vstupov.

22.102. Objem kapitálového vstupu zo stavu fixného kapitálu sa môže merať rôznymi spôsobmi. Treba uskutočniť tri zásadné voľby:

a) voľbu formy funkcie závislosti účinnosti od veku alebo ceny od veku v prípade každého typu aktíva, pričom bežnými možnosťami sú lineárna, geometrická alebo hyperbolická funkcia;

b) voľbu povahy váh, ktoré sa používajú na agregovanie rôznych typov aktív: váhy užívateľských nákladov alebo trhové ceny;

c) voľbu vzorca na výpočet indexu, podľa ktorého sa táto agregácia uskutočňuje. Možno si zvoliť index s váhami zo základného obdobia, ako napríklad index Laspeyresovho typu, alebo index so zmiešanými váhami, ako napríklad Fisherov alebo Törnqvistov index.

22.103. Meranie viacfaktorovej produktivity pomáha určiť, akou mierou sa na raste priamo podieľajú zmeny práce, kapitálu, medzivstupov a zmeny viacfaktorovej produktivity. Používa sa pri skúmaní zákonitostí rastu v minulosti a na posúdenie potenciálu budúceho ekonomického rastu. Na účely analýzy a politík sa pri výklade meraní viacfaktorovej produktivity musia zvážiť tieto aspekty:

a) Nie všetky technické zmeny sa premietnu do rastu viacfaktorovej produktivity. Hmotnú technologickú zmenu je možné zohľadniť prostredníctvom objemov kapitálu a medzivstupov. Hmotná technologická zmena predstavuje pokroky v návrhu a kvalite kapitálových vstupov a medzivstupov novej generácie a jej účinky sú pripísané príslušným faktorom, pokiaľ je faktor príslušne ohodnotený. Naopak, nehmotná technologická zmena sa považuje za „beznákladovú“, napríklad v podobe všeobecných vedomostí, návrhov, sieťových vplyvov alebo prienikov z iných výrobných faktorov vrátane lepšieho riadenia a organizačnej zmeny. Ako vyplýva z definície, táto technologická zmena sa premietne do rezídua, t. j. do rastu viacfaktorovej produktivity.

b) Rast viacfaktorovej produktivity nemusí byť nevyhnutne spôsobený technologickými zmenami: ostatné netechnologické faktory sa tiež premietnu do rezídua. Uvedené faktory zahŕňajú náklady na úpravy, úspory z rozsahu, vplyvy ekonomického cyklu, čisté zmeny účinnosti a chyby merania.

c) Rast viacfaktorovej produktivity je statickou mierou a explicitne nevyjadruje spätné vplyvy medzi zmenou produktivity a kapitálom, napríklad nadmerná produkcia na osobu môže viesť k dodatočným úsporám a investíciám a k zvýšeniu pomeru medzi kapitálom a prácou. Preto má tendenciu nedostatočne odzrkadľovať výsledný význam zmeny produktivity pri stimulovaní rastu produkcie.

d) Meranie viacfaktorovej produktivity prispieva k určeniu relatívneho významu rôznych zdrojov rastu produktivity. Musí však byť doplnené inštitucionálnymi, historickými a prípadovými štúdiami umožňujúcimi preskúmanie základných príčin rastu, inovácií a zmeny produktivity.

22.104. Na lepšie meranie, analýzu a sledovanie rastu a produktivity boli po celom svete vyvinuté účty rastu a produktivity KLEMS. Kľúčovým cieľom je dostať sa pod agregovanú úroveň ekonomiky a preskúmať výsledky produktivity jednotlivých odvetví a ich prínos k ekonomickému rastu. Aby bola zjavná obrovská rôznorodosť produkcie a rast produktivity medzi odvetviami, rozlišuje sa mnoho rôznych odvetví a v Únii ich EU KLEMS rozlišuje sedemdesiatdva. Účty zahŕňajú množstvá a ceny produkcie, vstupy kapitálu (K), práce (L), energie (E), materiálu (M) a služieb (S) na úrovni odvetví. Miery produkcie a produktivity sa vyjadrujú mierami rastu a relatívnych úrovní. Takisto sa vyvíjajú doplnkové miery týkajúce sa vytvárania znalostí, ako je výskum a vývoj, patenty, hmotné technologické zmeny, iná inovačná činnosť a spolupráca. Takéto opatrenia sú vyvinuté pre jednotlivé členské štáty a sú prepojené s databázami KLEMS v zahraničí.

22.105. Účty sa skladajú z troch vzájomne závislých modulov: z analytického modulu a dvoch štatistických modulov.

22.106. Analytický modul poskytuje výskumnú databázu, ktorá je určená pre akademický svet a tvorcov politík. Používa „osvedčené postupy“ v zaznamenávaní rastu, zameriava sa na medzinárodnú porovnateľnosť a usiluje sa o dosiahnutie plného pokrytia, pokiaľ ide o počet krajín, odvetví a premenných. Môže priniesť aj alternatívne alebo priekopnícke predpoklady, pokiaľ ide o štatistické konvencie, napríklad ako nakladať s výrobkami v oblasti IKT, netrhovými službami a meraním kapitálových služieb.

22.107. Štatistické moduly databázy sa vyvíjajú paralelne s analytickým modulom. Zahŕňajú údaje, ktoré sú zväčša v súlade s údajmi uverejnenými národnými štatistickými inštitúciami. Ich metódy zodpovedajú metódam ústredného rámca národných účtov, napríklad tabuľky dodávok a použitia sa používajú ako koordinujúci rámec na analýzu produktivity a uplatňujú sa reťazové indexy. Štatistický modul neobsahuje len údaje národných účtov, ale aj doplňujúce informácie, ako napríklad štatistiky zamestnanosti poskytujúce kvantitatívne údaje (počet osôb a pracovných hodín) a kvalitatívne údaje (rozdelenie kvantitatívnych údajov podľa veku, pohlavia a úrovne vzdelania) pracovných vstupov podľa odvetví.

Účty výskumu a vývoja

22.108. V ústrednom rámci sa výdavky na výskum a vývoj považujú za medzispotrebu, t. j. za bežné výdavky v prospech produkcie len počas bežného obdobia. Toto je v rozpore s povahou výskumu a vývoja, ktorého cieľom je zlepšiť produkciu v budúcich obdobiach. Na vyriešenie koncepčných a praktických otázok zaznamenávania výskumu a vývoja ako tvorby kapitálu členské štáty vytvoria satelitné tabuľky výskumu a vývoja, v ktorých sa výskum a vývoj bude považovať za tvorbu kapitálu. Vďaka tomu budú môcť členské štáty vyvinúť pevné a porovnateľné metódy a odhady. V druhej etape, keď sa dosiahne dostatočne vysoká miera spoľahlivosti a porovnateľnosti, sa výskum a vývoj bude zaznamenávať ako tvorba kapitálu v hlavných účtoch členských štátov.

22.109. Okrem tejto doplňujúcej experimentálnej tabuľky sa môže vytvoriť súbor účtov výskumu a vývoja. Účelom takýchto účtov výskumu a vývoja je znázorniť úlohu výskumu a vývoja v národnej ekonomike. Poskytujú odpovede na tieto otázky:

a) Kto vytvára výskum a vývoj?

b) Kto financuje výskum a vývoj?

c) Kto využíva výskum a vývoj?

d) Aká je hodnota aktív výskumu a vývoja v porovnaní s rôznymi inými aktívami?

e) Aké sú dôsledky pre produktivitu a ekonomický rast?

Tabuľka dodávok a použitia poskytuje prehľad o tom, kto produkuje a využíva výskum a vývoj, a toto je znázornené v tabuľkách 22.18 a 22.19.

Tabuľka 22.18 – Dodávky výskumu a vývoja

	Výroba chemických výrobkov	Výroba hardvéru v oblasti IKT	Odvetvie výskumu a vývoja	Univerzitné vzdelávanie	Verejná správa	Ostatné odvetvia	Spolu	Dovoz	Dodávky spolu v základných cenách	Obchodné a dopravné rozpätia	Dane z produktov	Subvencie na produkty (–)	Dodávky spolu v kúpnych cenách
Trhový výskum a vývoj													
Výskum a vývoj pre vlastné použitie													
Netrhový výskum a vývoj													
Ostatné produkty													
Spolu													

Tabuľka 22.19 – Použitie výskumu a vývoja

	Výrobné náklady podľa odvetvia							Vývoz	Tvorba kapitálu	Použitie spolu v kúpnych cenách
	Výroba chemických výrobkov	Výroba hardvéru v oblasti IKT	Odvetvie výskumu a vývoja	Univerzitné vzdelávanie	Verejná správa	Ostatné odvetvia	Spolu			
Trhový výskum a vývoj										
Výskum a vývoj pre vlastné použitie										
Netrhový výskum a vývoj										
Ostatné produkty										
Spolu										
Odmeny zamestnancov										
Ostatné čisté dane z produkcie										
Spotreba fixného kapitálu										
Výskum a vývoj										
Ostatné										
Čistý prevádzkový prebytok										
Spolu										
Doplňujúce informácie										
Pracovné vstupy										
Tvorba hrubého (fixného) kapitálu										
Výskum a vývoj										
Ostatné										
Stav čistého (fixného) kapitálu										
Výskum a vývoj										
Ostatné										

Účty sociálnej ochrany

22.110. Sociálna ochrana a jej vzájomný vzťah s otázkami, ako je starnutie, zdravotná starostlivosť a sociálne vylúčenie, predstavujú dôležitú problematiku pre národnú a európsku hospodársku a sociálnu politiku. Na sledovanie, predpovedanie a analýzu otázok týkajúcich sa sociálnej ochrany a na diskusiu o týchto otázkach sú nevyhnutné podrobné, porovnateľné a aktuálne informácie o organizácii, súčasnej situácii a vývoji sociálnej ochrany v členských štátoch a v ďalších krajinách.

22.111. Dávky sociálnej ochrany sú transfery domácnostiam alebo jednotlivcom (peňažné alebo v naturáliách), ktoré sú určené na to, aby im pomáhali v prípade mnohých rizík alebo potrieb. Riziká alebo potreby sociálnej ochrany sa týkajú týchto funkcií: zdravotné postihnutie, choroba/zdravotná starostlivosť, staroba, pozostalí, rodina/deti, nezamestnanosť, bývanie a sociálna exklúzia inde nezahrnutá. Vzdelávanie nie je v zásade zahrnuté ako riziko alebo potreba, pokiaľ nejde o podporu chudobných rodín s deťmi.

22.112. Dávky sociálnej ochrany sa poskytujú prostredníctvom schém sociálnej ochrany. Spravujú a organizujú ich verejné alebo súkromné orgány, ako napríklad fondy sociálneho zabezpečenia, agentúry verejnej správy, poisťovacie spoločnosti, verejní alebo súkromní zamestnávatelia a súkromné inštitúcie sociálnej pomoci. Uvedené schémy sa nemusia viazať na špecifické inštitúcie, predpisy alebo zákony, hoci to tak v mnohých prípadoch je. Všetky schémy, ktoré sú založené výhradne na individuálnych dohodách, alebo v ktorých existujú súbežné recipročné mechanizmy, sa nepovažujú za sociálnu ochranu.

22.113. Ak nie je recipročný mechanizmus zo strany zamestnanca súbežný, výdavok je klasifikovaný ako sociálna ochrana. Toto platí pre starobné a pozostalostné dôchodky uhrádzané zamestnávateľom a bezplatné ubytovanie poskytované zamestnancom na dôchodku. Pokračovanie vyplácania miezd a platov, kým je zamestnanec práceneschopný počas choroby, materstva, postihnutia, prepustenia zo zamestnania atď., sa považuje za dávky sociálnej ochrany poskytované zamestnávateľom.

22.114. Schémy riadené verejnou správou sú tie, v ktorých verejná správa prijíma všetky zásadné rozhodnutia o úrovni dávok, o podmienkach ich vyplácania a o spôsoboch, akým je daná schéma financovaná. Sociálna ochrana riadená verejnou správou je zvyčajne ustanovená zákonom alebo predpisom. Zahŕňa schémy, ktoré poskytujú sociálnu ochranu štátnym zamestnancom rovnakým spôsobom, akým sa poskytujú širokému obyvateľstvu prostredníctvom schém riadených verejnou správou. Nezahŕňa však schémy, ktoré môže vláda vytvoriť vo svojej úlohe zamestnávateľa bez protistrán riadených verejnou správou v súkromnom sektore.

22.115. Medzi schémy riadené verejnou správou patria napríklad:

a) bezpríspevkové schémy vytvorené verejnou správou na splnenie jej všeobecnej sociálnej zodpovednosti, ako je systém podpory príjmov pre ľudí v núdzi alebo schéma vyplácania dávok na nájomné;

b) schémy prevádzkované fondmi sociálneho zabezpečenia;

c) schémy pôvodne vytvorené v súkromnom sektore, za ktoré verejná správa neskôr prevzala zodpovednosť.

22.116. Medzi schémy neriadené verejnou správou patria napríklad:

a) schémy prevádzkované neziskovými inštitúciami, ako sú podporné spolky, priateľské spoločnosti a inštitúcie, na ktorých správe sa zúčastňujú sociálni partneri;

b) schémy spravované komerčnými poisťovacími spoločnosťami;

c) neautonómne schémy prevádzkované zamestnávateľmi. Patria sem kapitálovo kryté schémy, v ktorých súvahe existujú samostatné rezervy na pokrytie záväzku vyplácať dávky v budúcnosti, a kapitálovo nekryté schémy bez takýchto samostatných rezerv.

22.117. S použitím informácií o špecifických jednotlivých schémach poskytujú účty sociálnej ochrany viacrozmerný prehľad o sociálnej ochrane, opísaný v *Európskom systéme integrovanej štatistiky sociálnej ochrany, ESSPROS* (Eurostat, 2008). V účtoch je opísaná veľkosť a zloženie dávok sociálnej ochrany, ich financovanie a súvisiace správne náklady. Dávky sociálnej ochrany sú klasifikované podľa funkcie (napríklad choroba a staroba), podľa druhu (peňažné a naturálne) a podľa toho, či sa vyplácajú na základe zisťovania majetkových pomerov. Základné schémy sú klasifikované podľa toho, či ide o schémy riadené vládou alebo nie, alebo podľa toho, či ide o základné alebo doplnkové schémy.

22.118. V prípade každej jednotlivej schémy sociálnej ochrany sa poskytujú informácie o príjmoch a výdavkoch a celá škála kvalitatívnych informácií, ako je rozsah, financovanie, história a hlavné úpravy v čase.

22.119. Štandardné informácie o rôznych jednotlivých schémach sociálnej ochrany sú známe ako základný systém sociálnej ochrany, a sú doplnené rôznymi modulmi. Možné moduly sú tieto:

a) modul, ktorý sa týka počtu príjemcov dôchodkov;

b) modul čistých dávok sociálnej ochrany. Pokrýva vplyv daní a sociálnych príspevkov platených na dávky príjemcov a rozsah, v ktorom sú sociálne dávky poskytované vo forme daňových úľav alebo znížení daní.

22.120. Pojmy a klasifikácie v účtoch sociálnej ochrany sú úzko prepojené s účtami v ústrednom rámci. Hlavný rozdiel medzi dávkami sociálnej ochrany a sociálnymi dávkami v ústrednom rámci spočíva v tom, že sociálne dávky v ústrednom rámci pokrývajú aj výdavky na vzdelávanie. Ďalší rozdiel spočíva v tom, že dávky sociálnej ochrany môžu zahŕňať kapitálové transfery na sociálne účely. Jednoduchá tabuľka prehľadu je uvedená v tabuľke 22.20 a znázorňuje tieto prepojenia a zároveň poskytuje prehľad o veľkosti a zložení dávok sociálnej ochrany v krajine.

Tabuľka 22.20 – Prehľad sociálnych dávok (dávok sociálnej ochrany) podľa sociálneho rizika/potreby a transakcie

	Choroba	Postihnutie	Staroba	Pozostalí	Deti/Rodina	Zamestnanosť/ Nezamestnanosť	Bývanie	Sociálne vylúčenie inde neuvedené	Dávky sociálnej ochrany spolu	Vzdelávanie	Sociálne dávky spolu Národné účty
Systémy kontrolované verejnou správou											
Dávky sociálneho zabezpečenia											
peňažné											
v naturáliách											
Dávky sociálnej pomoci											
peňažné											
v naturáliách prostredníctvom trhových výrobcov											
v naturáliách vo forme netrhovej produkcie											
Ostatné dávky sociálnej ochrany (napr. kapitálové transfery verejnej správy)											Prázdne na základe definície
Dávky sociálnej ochrany kontrolované verejnou správou spolu											
Systémy nekontrolované verejnou správou											
Dôchodkové dávky (financované z fondov)											
Ostatné súkromné dávky sociálneho poistenia											
Zamestnanecké sociálne dávky nefinancované z fondov (vrátane dávok verejnej správy)											
Naturálne dávky sociálnej pomoci poskytované NZISD											
Ostatné dávky sociálnej ochrany											Prázdne na základe definície
Ostatné dávky sociálnej ochrany spolu											
Dávky sociálnej ochrany spolu											

22.121. Úzke prepojenie medzi štatistikou štandardných národných účtov a štatistikou sociálnej ochrany poskytuje príležitosti pre oba typy štatistík. Z hľadiska štatistiky sociálnej ochrany sa táto môže viazať na oficiálne štatistiky národného hospodárstva, napríklad ekonomického rastu a verejných financií. Štatistika národných účtov v členení podľa schém sociálnej ochrany môže slúžiť aj ako kontrola úplnosti a spoľahlivosti štatistiky sociálnej ochrany. Postupy zostavovania oboch štatistík možno prepojiť, čo ušetrí náklady na zostavenie, zvýši spoľahlivosť a poskytne nové príležitosti, ako je vypracúvanie štatistiky sociálnej ochrany rovnako včasne ako štatistiky národných účtov ([1]). Podobné výhody platia aj pre národné účty. Je relatívne jednoduché odvodiť účty sociálnej ochrany zo sektorových účtov a tabuľky výdavkov verejnej správy podľa funkcie COFOG, pričom tieto účty sa používajú pri tvorbe hospodárskej a sociálnej politiky. Okrem toho slúžia ako kontrola spoľahlivosti a úplnosti číselných údajov štandardných národných účtov, ako sú sociálne dávky a príspevky.

22.122. OECD uverejňuje aj údaje o sociálnych výdavkoch podľa jednotlivých systémov, a to v databáze sociálnych výdavkov, SOCX. Zbiera údaje z nečlenských krajín EÚ, zatiaľ čo Eurostat poskytuje OECD údaje o výdavkoch na sociálnu ochranu za členské štáty. Špecifickou vlastnosťou práce OECD týkajúcej sa sociálnych výdavkov je zameranie sa na medzinárodné porovnanie čistých sociálnych výdavkov, čo zahŕňa úpravu o vplyv rozdielnych daní z produkcie a dovozu na spotrebu domácností.

Satelitné účty cestovného ruchu

22.123. Satelitný účet cestovného ruchu ([2]) poskytuje prehľad o dodávkach a použití výrobkov a služieb pre rôzne typy cestovného ruchu a o ich význame pre domácu zamestnanosť, platobnú bilanciu, financie verejnej správy a osobné a podnikateľské dôchodky.

22.124. „Cestovný ruch“ zahŕňa činnosti osôb, ktoré cestujú do miest a ktoré zostávajú v miestach mimo svojho bežného prostredia počas obdobia kratšieho ako jeden rok, pričom hlavný účel ich pobytu je iný než byť zamestnaný rezidentským subjektom na navštívenom mieste. Takéto činnosti zahŕňajú všetko, čo návštevníci robia pri príprave výletu alebo počas neho. „Cestovný ruch“ sa neobmedzuje na typické turistické činnosti, ako sú prehliadky, opaľovanie sa a navštevovanie zaujímavých miest. Cestovanie na účely uzavretia obchodu alebo vzdelávania a odbornej prípravy môže byť tiež súčasťou cestovného ruchu.

22.125. Dopyt vytvorený cestovným ruchom sa vzťahuje na rôzne výrobky a služby, v ktorých sú zastúpené najmä dopravné, ubytovacie a stravovacie služby. Na získanie medzinárodnej porovnateľnosti sú charakteristické produkty cestovného ruchu vymedzené ako produkty, ktoré by bez návštevníkov vo väčšine krajín pravdepodobne neexistovali vo väčšom množstve alebo ktorých úroveň spotreby by významne poklesla a v prípade ktorých sa získanie štatistických informácií javí ako možné. Produkty súvisiace s cestovným ruchom sú reziduálnou kategóriou, do ktorej patria produkty, ktoré boli v danej krajine určené ako špecifické pre cestovný ruch, ale v prípade ktorých táto ich vlastnosť nebola uznaná v celosvetovom meradle.

22.126. Niektoré služby na účely cestovného ruchu, ako je ubytovanie v rekreačných obytných jednotkách alebo doprava jednotlivými motorovými vozidlami, môžu byť produkované vo významnom množstve na vlastný účet. V ústrednom rámci sa však, na rozdiel od služieb bývania na vlastný účet, dopravné služby produkované v domácnostiach pre ich vlastný úžitok za produkciu nepovažujú. Odporúča sa dodržiavať túto konvenciu aj na satelitnom účte cestovného ruchu. Ale v prípade krajín, v ktorých sú dopravné služby na vlastný účet významné, môžu byť tieto služby znázorňované samostatne na satelitnom účte cestovného ruchu.

22.127. Kľúčovým ukazovateľom na opísanie dopytu po cestovnom ruchu je spotreba návštevníkov podľa domácností, verejnej správy, neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam a podnikov. Tvoria ju tieto zložky:

a) peňažné výdavky návštevníkov na konečnú spotrebu;

b) naturálne výdavky návštevníkov na konečnú spotrebu, napríklad služby bývania na vlastný účet;

c) naturálne sociálne transfery cestovného ruchu, ako sú jednotlivé netrhové služby prijaté návštevníkmi vrátane zdravotníckych služieb kúpeľov a netrhových služieb múzea;

d) podnikateľské výdavky na cestovný ruch. Tie zahŕňajú náklady na cestovný ruch klasifikované ako medzispotreba a nezahŕňajú iné výdavky zamestnancov na služobných cestách hradené podnikmi, ako sú platby za jedlo, ktoré sa považujú za odmenu v naturáliách. Preto podnikateľské výdavky na cestovný ruch nepredstavujú celkovú spotrebu návštevníkov na služobných cestách;

([1]) Harmonogram šírenia ESSPROS je definovaný v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 458/2007 z 25. apríla 2007 o európskom systéme integrovanej štatistiky sociálnej ochrany (ESSPROS) (Ú. v. EÚ L 113, 30.4.2007, s. 3).

([2]) Pozri Eurostat, OECD, UNSD, UNWTO, *Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework*, 2008 – (Satelitný účet cestovného ruchu: odporúčaný metodický rámec).

e) okrem toho, aby sa zdôraznil ekonomický význam činností uskutočňovaných orgánmi verejnej správy na vytvorenie priaznivého prostredia na rozvoj cestovného ruchu, sa navrhuje osobitné meranie agregovanej hodnoty kolektívnej spotreby v cestovnom ruchu. Tá sa vzťahuje na činnosti, ako je podporovanie cestovného ruchu jednotkami verejnej správy, udržiavanie poriadku a bezpečnosti a údržba verejných priestorov.

22.128. Dodávky a použitie výrobkov a služieb na účely cestovného ruchu, ako aj pridaná hodnota a zamestnanosť vytvorené cestovným ruchom, sa môžu znázorniť v tabuľke dodávok a použitia s rozlíšením jeho charakteristických produktov a odvetví a produktov súvisiacich s cestovným ruchom.

22.129. Na svojom satelitnom účte cestovného ruchu môžu krajiny ďalej disagregovať a typizovať svoje trhy podľa trvania pobytu, účelu návštevy, charakteristík návštevníkov, ako napríklad či ide o zahraničných alebo domácich návštevníkov.

KAPITOLA 23

KLASIFIKÁCIE

ÚVOD

23.01. Klasifikácie v ESA 2010 sú v úplnom súlade s novým kódovaním SNA 2008, NACE Rev. 2, CPA 2008 (na úrovni agregácií použitých v Programe zasielania údajov národných účtov), COFOG, COICOP, COPNI a COPP. Zaviedol sa iba veľmi obmedzený počet dodatočných kódov.

23.02. Účty sú vybudované na malom počte koncepčných prvkov, konkrétne na sektoroch, transakciách a klasifikáciách položiek, ktoré sú predmetom transakcií a iných tokov, najmä aktív a pasív. Každý z týchto prvkov má príslušnú hierarchickú klasifikáciu. Účty je možné zostavovať na vyššom alebo nižšom stupni podrobnosti pomocou vyššej alebo nižšej úrovne týchto hierarchií.

23.03. Položky účtov sú rozdelené na typy označené jedným alebo dvoma písmenami takto:

a) kódy S týkajúce sa sektorov;

b) kódy P týkajúce sa transakcií s produktmi;

c) kódy NP týkajúce sa transakcií s neprodukovanými nefinančnými aktívami;

d) kódy D týkajúce sa rozdeľovacích transakcií;

e) kódy F týkajúce sa transakcií s finančnými aktívami a pasívami;

f) kódy K týkajúce sa ostatných zmien v aktívach;

g) kódy B týkajúce sa bilančných položiek a položiek čistého majetku;,

h) kódy L týkajúce sa súvahových položiek;

i) kódy AN týkajúce sa nefinančných aktív (produkovaných aj neprodukovaných);

j) kódy AF týkajúce sa stavov finančných aktív a pasív.

23.04. V kontexte výrobnej metódy HDP, odvetvových a input-output tabuliek sa využívajú aj dve európske klasifikácie: NACE Rev. 2 pre ekonomické činnosti a CPA 2008 pre produkty podľa ekonomických činností. Klasifikácia NACE Rev. 2 je európskou verziou ISIC Rev. 4. Aj v prípade výdavkovej metódy HDP sa používajú CPA 2008, COFOG (klasifikácia výdavkov podľa účelu: klasifikácia funkcií verejnej správy) a COICOP (klasifikácia individuálnej spotreby podľa účelu); posledné dve klasifikácie zaviedla OSN.

23.05. Okrem COFOG a COICOP patria medzi klasifikácie podľa funkcie aj COPNI (klasifikácia výdavkov neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam podľa účelu) a COPP (klasifikácia výdavkov výrobcov podľa účelu). Tieto klasifikácie sa používajú na funkčnú analýzu výdavkov korporácií, verejnej správy, domácností a neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam a pre funkčne orientované satelitné účty.

KLASIFIKÁCIA INŠTITUCIONÁLNYCH SEKTOROV (S)

S.1	Celá ekonomika ([1])
S.11	Nefinančné korporácie
S.11001	Verejné nefinančné korporácie
S.11002	Národné súkromné nefinančné korporácie
S.11003	Nefinančné korporácie pod zahraničnou kontrolou
S.12	Finančné korporácie
S.121	Centrálna banka ([2]) (verejná)

S.122	Korporácie prijímajúce vklady okrem centrálnej banky ([2])
S.12201	Verejné
S.12202	Národné súkromné
S.12203	Pod zahraničnou kontrolou
S.123	Fondy peňažného trhu
S.12301	Verejné
S.12302	Národné súkromné
S.12303	Pod zahraničnou kontrolou
S.124	Investičné fondy iné ako fondy peňažného trhu
S.12401	Verejné
S.12402	Národné súkromné
S.12403	Pod zahraničnou kontrolou
S.125	Ostatní finanční sprostredkovatelia okrem poisťovacích korporácií a penzijných fondov
S.12501	Verejní
S.12502	Národní súkromní
S.12503	Pod zahraničnou kontrolou
S.126	Finančné pomocné inštitúcie
S.12601	Verejné
S.12602	Národné súkromné
S.12603	Pod zahraničnou kontrolou
S.127	Kaptívne finančné inštitúcie a požičiavatelia peňazí
S.12701	Verejné
S.12702	Národné súkromné
S.12703	Pod zahraničnou kontrolou
S.128	Poisťovacie korporácie ([3])
S.12801	Verejné
S.12802	Národné súkromné
S.12803	Pod zahraničnou kontrolou
S.129	Penzijné fondy ([3])
S.12901	Verejné
S.12902	Národné súkromné
S.12903	Pod zahraničnou kontrolou
S.121 + S.122 + S.123	Peňažné finančné inštitúcie
S.13	Verejná správa

S.1311	Ústredná štátna správa (okrem fondov sociálneho zabezpečenia)
S.1312	Regionálna štátna správa (okrem fondov sociálneho zabezpečenia)
S.1313	Miestna samospráva (okrem fondov sociálneho zabezpečenia)
S.1314	Fondy sociálneho zabezpečenia
S.14	Domácnosti
S.141	Zamestnávatelia
S.142	Samostatne zárobkovo činné osoby
S.143	Zamestnanci
S.144	Príjemcovia dôchodkov z majetku a transferových dôchodkov
S.1441	Príjemcovia dôchodkov z majetku
S.1442	Príjemcovia dávok dôchodkového zabezpečenia
S.1443	Príjemcovia ostatných transferových dôchodkov
S.15	Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam
S.15002	Národné súkromné
S.15003	Pod zahraničnou kontrolou
S.2	Zahraničie
S.21	Členské štáty a inštitúcie a orgány Európskej únie
S.211	Členské štáty Európskej únie
S.2111	Členské štáty eurozóny
S.2112	Členské štáty mimo eurozóny
S.212	Inštitúcie a orgány Európskej únie
S.2121	Európska centrálna banka (ECB)
S.2122	Európske inštitúcie a orgány okrem ECB
S.22	Krajiny, ktoré nie sú členskými štátmi Európskej únie, a medzinárodné organizácie, ktoré nie sú rezidentmi Európskej únie

([1]) Vo všetkých kódoch v sektoroch S.11 a S.12 sa piata číslica 1/2/3 vzťahuje na sektor verejný/národný súkromný/pod zahraničnou kontrolou.
([2]) Centrálna banka (S.121) a korporácie prijímajúce vklady okrem centrálnej banky (S.122) zodpovedajú S.12B.
([3]) Poisťovacie korporácie (S.128) a penzijné fondy (S.129) zodpovedajú S.12I.

KLASIFIKÁCIA TRANSAKCIÍ A OSTATNÝCH TOKOV

Transakcie s produktmi (P)

P.1	Produkcia
P.11	Trhová produkcia
P.119	Nepriamo merané služby finančného sprostredkovania (FISIM)
P.12	Produkcia pre vlastné konečné použitie
P.13	Netrhová produkcia

P.2	Medzispotreba
P.3	Výdavky na konečnú spotrebu
P.31	Výdavky na individuálnu spotrebu
P.32	Výdavky na kolektívnu spotrebu
P.4	Skutočná konečná spotreba
P.41	Skutočná individuálna spotreba
P.42	Skutočná kolektívna spotreba
P.5	Tvorba hrubého kapitálu/P.5n – Tvorba čistého kapitálu
P.51g	Tvorba hrubého fixného kapitálu
P.511	Nadobudnutie mínus úbytok fixných aktív
P.5111	Nadobudnutie nových fixných aktív
P.5112	Nadobudnutie použitých fixných aktív
P.5113	Úbytok použitých fixných aktív
P.512	Náklady na prevod vlastníctva neprodukovaných aktív
P.51c	Spotreba fixného kapitálu (–)
P.51c1	Spotreba fixného kapitálu v hrubom prevádzkovom prebytku (–)
P.51c2	Spotreba fixného kapitálu v hrubom zmiešanom dôchodku (–)
P.51n	Tvorba čistého fixného kapitálu
P.52	Zmena stavu zásob
P.53	Nadobudnutia mínus úbytok cenností
P.6	Vývoz výrobkov a služieb
P.61	Vývoz výrobkov
P.62	Vývoz služieb
P.7	Dovoz výrobkov a služieb
P.71	Dovoz výrobkov
P.72	Dovoz služieb

Transakcie s neprodukovanými nefinančnými aktívami (kódy NP)

Kódy používané pre transakcie s neprodukovanými nefinančnými aktívami je možné podľa potreby ďalej rozčleniť pripojením klasifikácie neprodukovaných nefinančných aktív, AN.2.

NP	Nadobudnutie mínus úbytok neprodukovaných aktív
NP.1	Nadobudnutie mínus úbytok prírodných zdrojov
NP.2	Nadobudnutie mínus úbytok aktív, ktoré sú predmetom zmlúv, lízingov a licencií
NP.3	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív

Rozdeľovacie transakcie (D)

D.1	Odmeny zamestnancov
D.11	Mzdy a platy
D.12	Sociálne príspevky zamestnávateľov
D.121	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov
D.1211	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému
D.1212	Skutočné príspevky zamestnávateľov iné ako príspevky do dôchodkového systému
D.122	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov
D.1221	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému
D.1222	Imputované príspevky zamestnávateľov iné ako imputované príspevky do dôchodkového systému
D.2	Dane z produkcie a dovozu
D.21	Dane z produktov
D.211	Dane typu dane z pridanej hodnoty (DPH)
D.212	Dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH
D.2121	Dovozné clá
D.2122	Dane z dovozu okrem DPH a dovozných ciel
D.214	Dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu
D.29	Ostatné dane z produkcie
D.3	Subvencie
D.31	Subvencie na produkty
D.311	Subvencie na dovoz
D.319	Ostatné subvencie na produkty
D.39	Ostatné subvencie na produkciu
D.4	Dôchodky z majetku
D.41	Úroky
D.42	Rozdelené dôchodky korporácií
D.421	Dividendy
D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií
D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií
D.44	Ostatné investičné dôchodky
D.441	Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek
D.442	Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok
D.443	Investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania

D.4431	Dividendy patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania
D.4432	Nerozdelené zisky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania
D.45	Renta

Bežné transfery v hotovosti a v naturáliách (D.5 – D.8)

D.5	Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.
D.51	Dane z dôchodkov
D.59	Ostatné bežné dane
D.6	Sociálne príspevky a dávky
D.61	Čisté sociálne príspevky
D.611	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov
D.6111	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému
D.6112	Skutočné príspevky zamestnávateľov iné ako príspevky do dôchodkového systému
D.612	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov
D.6121	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému
D.6122	Imputované príspevky zamestnávateľov iné ako imputované príspevky do dôchodkového systému
D.613	Skutočné sociálne príspevky domácností
D.6131	Skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému
D.6132	Skutočné príspevky domácností iné ako príspevky do dôchodkového systému
D.614	Doplnkové sociálne príspevky domácností
D.6141	Doplnkové príspevky domácností do dôchodkového systému
D.6142	Doplnkové príspevky domácností iné ako príspevky do dôchodkového systému
D.61SC	Poplatky za služby systému sociálneho poistenia (–) [1]
D.62	Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov
D.621	Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia
D.6211	Peňažné dôchodkové dávky sociálneho zabezpečenia
D.6212	Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia okrem dôchodkových
D.622	Ostatné dávky sociálneho poistenia
D.6221	Ostatné dôchodkové dávky sociálneho poistenia
D.6222	Ostatné dávky sociálneho poistenia okrem dôchodkových
D.623	Peňažné dávky sociálnej podpory
D.63	Naturálne sociálne transfery
D.631	Naturálne sociálne transfery – netrhová produkcia
D.632	Naturálne sociálne transfery – nakúpená trhová produkcia

D.7	Ostatné bežné transfery
D.71	Čisté poistné neživotného poistenia
D.711	Čisté priame poistné neživotného poistenia
D.712	Čisté poistné neživotného zaistenia
D.72	Nároky z neživotného poistenia
D.721	Priame nároky z neživotného poistenia
D.722	Nároky z neživotného zaistenia
D.73	Bežné transfery v rámci verejnej správy
D.74	Bežná medzinárodná spolupráca
D.75	Rôzne bežné transfery
D.751	Bežné transfery NZISD
D.752	Bežné transfery medzi domácnosťami
D.759	Ostatné rôzne bežné transfery
D.76	Vlastné zdroje EÚ založené na DPH a HND
D.8	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok
D.9	Kapitálové transfery
D.9r	Kapitálové transfery, prijaté
D.91r	Dane z kapitálu, prijaté
D.92r	Investičné dotácie, prijaté
D.99r	Ostatné kapitálové transfery, prijaté
D.9p	Kapitálové transfery, platené
D.91p	Dane z kapitálu, platené
D.92p	Investičné dotácie, platené
D.99p	Ostatné kapitálové transfery, platené

([1]) Príspevky zamestnávateľov sa na účte tvorby dôchodkov aj na účte rozdelenia prvotných dôchodkov objavujú ako záväzky zamestnávateľov a pohľadávky zamestnancov. Na účte druhotného rozdelenia dôchodkov sú tieto sumy záväzkami domácností a pohľadávkami orgánov spravujúcich schémy sociálneho poistenia. Aby sa v každom prípade uviedla presne rovnaká hodnota, odpočítanie poplatku, ktorý predstavuje časť produkcie schém a konečnej spotreby prijímajúcich domácností, sa na účte druhotného rozdelenia dôchodkov takisto uvádza ako samostatná položka. Položka poplatky za službu schémy sociálneho poistenia (D.61SC) je teda iba korekčnou položkou a nie rozdeľovacou transakciou.

Transakcie s finančnými aktívami a pasívami (F)

(Čistý prírastok finančných aktív/čistý vznik pasív)

F.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)
F.11	Menové zlato
F.12	ZPČ
F.2	Obeživo a vklady
F.21	Obeživo

F.22	Prevoditeľné vklady
F.221	Medzibankové pozície
F.229	Ostatné prevoditeľné vklady
F.29	Ostatné vklady
F.3	Dlhové cenné papiere
F.31	Krátkodobé
F.32	Dlhodobé
F.4	Pôžičky [1]
F.41	Krátkodobé
F.42	Dlhodobé
F.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov
F.51	Majetkové účasti
F.511	Kótované akcie
F.512	Nekótované akcie
F.519	Ostatné majetkové účasti
F.52	Akcie/podielové listy investičných fondov
F.521	Akcie/podielové listy fondov peňažného trhu
F.522	Akcie/podielové listy iné ako fondov peňažného trhu
F.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk
F.61	Technické rezervy neživotného poistenia
F.62	Nároky na životné poistenie a anuitu
F.63	Nároky na dôchodok
F.64	Nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov
F.65	Nároky na nepenzijné dávky
F.66	Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk
F.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie
F.71	Finančné deriváty
F.711	Opcie
F.712	Forwardy
F.72	Zamestnanecké opcie na akcie
F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky
F.81	Obchodné úvery a preddavky
F.89	Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov

[1] Doplňujúca položka: Priame zahraničné investície (pridať kód PZI).

Ostatné zmeny v aktívach (K)

K.1 – 5	Zmeny objemu spolu
K.1	Ekonomický vznik aktív
K.2	Ekonomický zánik neprodukovaných aktív
K.21	Vyčerpanie prírodných zdrojov
K.22	Iný ekonomický zánik neprodukovaných aktív
K.3	Straty spôsobené živelnými pohromami
K.4	Konfiškácia majetku bez náhrady
K.5	Ostatné zmeny objemu inde nezahrnuté
K.6	Zmeny klasifikácie
K.61	Zmeny sektorovej klasifikácie a štruktúry
K.62	Zmeny klasifikácie aktív a pasív
K.7	Nominálne zisky a straty z držby
K.71	Neutrálne zisky a straty z držby
K.72	Reálne zisky a straty z držby

KLASIFIKÁCIA BILANČNÝCH POLOŽIEK A ČISTÉHO MAJETKU (B) [1]

B.1g	Hrubá pridaná hodnota/Hrubý domáci produkt
B.2g	Hrubý prevádzkový prebytok
B.3g	Hrubé zmiešané dôchodky
B.4g	Hrubé podnikateľské dôchodky
B.5g	Hrubé saldo prvotných dôchodkov/Hrubý národný dôchodok
B.6g	Hrubý disponibilný dôchodok
B.7g	Hrubý upravený disponibilný dôchodok
B.8g	Hrubé úspory
B.9	Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)
B.9N	Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–) na nefinančných účtoch
B.9F	Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–) na finančných účtoch
B.10	Zmeny čistého majetku
B.101	Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov [2] [3]
B.102	Zmeny čistého majetku v dôsledku ostatných zmien objemu aktív
B.103	Zmeny čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov a strát z držby

B.1031	Zmeny čistého majetku v dôsledku neutrálnych ziskov a strát z držby
B.1032	Zmeny čistého majetku v dôsledku reálnych ziskov a strát z držby
B.11	Saldo vývozu a dovozu výrobkov a služieb
B.12	Saldo bežných transakcií so zahraničím
B.90	Čistý majetok
BF.90	Finančný čistý majetok

([1]) Všetky bilančné položky sa môžu merať v hrubom vyjadrení alebo v čistom vyjadrení, t. j. bez spotreby fixného kapitálu. Kód pre hrubé bilančné položky pozostáva z kódu položky a písmena „g". Písmeno „n" v kóde analogicky označuje čistú hodnotu.
([2]) Nie je to bilančná položka v štruktúre účtovného systému. Je to celková suma pravej strany kapitálového účtu. Ako významný komponent zmien čistého majetku sa však nachádza v kóde s ostatnými zložkami čistého majetku.
([3]) Pre zahraničie to označuje zmeny čistého majetku v dôsledku salda bežných transakcií so zahraničím a kapitálových transferov.

KLASIFIKÁCIA POLOŽIEK SÚVAHY (L)

Pre samotnú súvahu, ako aj pre finančný účet, sú potrebné iba tie kódy, ktoré obsahujú údaje o aktívach podľa typu, preto sa používajú kódy AN a AF. Účet je však možné zostaviť aj tak, aby zobrazoval úrovne stavov na začiatku (LS) a na konci (LE) obdobia a celkové zmeny medzi nimi (LX). Všetky tri kódy sa musia špecifikovať podľa typov aktív. Položky LX predstavujú súčet položiek príslušných aktív v rámci kódov P.5, NP, F a K za príslušné obdobie.

Z položiek počiatočnej súvahy je možné vypočítať hodnotu čistého majetku (B.90). Rozdiel medzi touto hodnotou a hodnotou B.90 v konečnej súvahe sa musí rovnať zostatku všetkých kódov LX, ktorý sa zároveň musí rovnať hodnote B.10.

LS	Počiatočná súvaha
LX	Zmeny súvahy
LE	Konečná súvaha

KLASIFIKÁCIA AKTÍV (A)

Nefinančné aktíva (AN)

AN.1	Produkované nefinančné aktíva
AN.11	Fixné aktíva podľa typu aktíva
AN.111	Obytné jednotky
AN.112	Ostatné budovy a stavby
AN.1121	Budovy iné ako obytné jednotky
AN.1122	Ostatné stavby
AN.1123	Zlepšenie pôdy
AN.113	Stroje a zariadenia
AN.1131	Dopravné zariadenia
AN.1132	Zariadenia IKT
AN.1139	Ostatné stroje a zariadenia
AN.114	Zbraňové systémy
AN.115	Kultivované biologické zdroje
AN.1151	Živočíšne zdroje poskytujúce produkty opakovane

AN.1152	Stromy, plodiny a rastliny, ktoré sú zdrojom úrody opakovane
(AN.116)	(Náklady na prevod vlastníctva neprodukovaných aktív) ([1])
AN.117	Produkty duševného vlastníctva
AN.1171	Výskum a vývoj
AN.1172	Prieskum a ocenenie nerastných ložísk
AN.1173	Počítačový softvér a databázy
AN.11731	Počítačový softvér
AN.11732	Databázy
AN.1174	Originály zábavných, literárnych alebo umeleckých diel
AN.1179	Ostatné produkty duševného vlastníctva
AN.12	Zásoby podľa typu zásob
AN.121	Materiál a pomocný materiál
AN.122	Nedokončená výroba
AN.1221	Nedokončená výroba kultivovaných biologických aktív
AN.1222	Ostatná nedokončená výroba
AN.123	Hotové výrobky
AN.124	Vojenské zásoby
AN.125	Výrobky na ďalší predaj
AN.13	Cennosti
AN.131	Drahé kovy a kamene
AN.132	Starožitnosti a ostatné umelecké predmety
AN.133	Ostatné cennosti
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva
AN.21	Prírodné zdroje
AN.211	Pôda
AN.2111	Pôda zastavaná budovami a stavbami
AN.2112	Obrábaná pôda
AN.2113	Pozemky na rekreáciu a s ňou súvisiace vodné plochy
AN.2119	Ostatná pôda a s ňou súvisiace vodné plochy
AN.212	Nerastné a energetické zásoby
AN.213	Nekultivované biologické zdroje
AN.214	Vodné zdroje
AN.215	Ostatné prírodné zdroje
AN.2151	Rádiové frekvenčné spektrá

AN.2159	Ostatné
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie
AN.221	Obchodovateľné operatívne lízingy
AN.222	Povolenia na využívanie prírodných zdrojov
AN.223	Povolenia na výkon špecifických činností
AN.224	Výhradný nárok na budúce výrobky a služby
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív

([1]) Náklady na prevod vlastníctva neprodukovaných aktív (AN.116) sa posudzujú ako súčasť tvorby fixného kapitálu, teda nadobudnutia fixných aktív. Keď sa však úrovne stavov rozdelia na položky, hodnota týchto nákladov na prevod vlastníctva sa uvádza spolu s tými neprodukovanými aktívami, ku ktorým sa vzťahujú, t. j. neuvádzajú sa samostatne ako časť AN.11. V prípade prevodu pôdy sa náklady na prevod vlastníctva ku všetkej pôde majú zahrnúť do položky zlepšenie pôdy (AN.1123). Položka AN.116 je zahrnutá do úplného zoznamu, ktorý je uvedený ďalej, iba na prezentačné účely.

Finančné aktíva (AF)

Na každý zobrazený kód pre transakcie s finančnými aktívami a pasívami (kódy F) pripadá jeden kód pre stavy alebo pozície (kódy AF) rovnakých aktív a pasív. V praxi však môžu byť údaje zo súvah menej podrobné a nemusia existovať na iných ako na prvej úrovni rozčlenenia, ktorá je uvedená ďalej. Podľa potreby sa kódy AF môžu podrobne rozčleniť v súlade s údajom uvedeným pre kódy F takto:

AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)
AF.11	Menové zlato
AF.12	ZPČ
AF.2	Obeživo a vklady
AF.21	Obeživo
AF.22	Prevoditeľné vklady
AF.221	Medzibankové pozície
AF.229	Ostatné prevoditeľné vklady
AF.29	Ostatné vklady
AF.3	Dlhové cenné papiere
AF.31	Krátkodobé
AF.32	Dlhodobé
AF.4	Pôžičky ([1])
AF.41	Krátkodobé
AF.42	Dlhodobé
AF.5	Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov
AF.51	Majetkové účasti
AF.511	Kótované akcie

AF.512	Nekótované akcie
AF.519	Ostatné majetkové účasti
AF.52	Akcie/podielové listy investičných fondov
AF.521	Akcie/podielové listy fondov peňažného trhu
AF.522	Akcie/podielové listy iné ako fondov peňažného trhu
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk
AF.61	Technické rezervy neživotného poistenia
AF.62	Nároky na životné poistenie a anuitu
AF.63	Nároky na dôchodok
AF.64	Nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov
AF.65	Nároky na nepenzijné dávky
AF.66	Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie
AF.71	Finančné deriváty
F.711	Opcie
F.712	Forwardy
AF.72	Zamestnanecké opcie na akcie
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky
AF.81	Obchodné úvery a preddavky
AF.89	Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov

([1]) Doplňujúca položka: Priame zahraničné investície (pridať kód PZI).

KLASIFIKÁCIA DOPLNKOVÝCH POLOŽIEK

Vo všeobecnosti platí, že doplnkový kód začína znakom X a je prepojený s kódom štandardnej položky pomocou kódu príslušnej položky.

Klasifikované úvery

Nasledujúce kódy platia pre stavy a toky klasifikovaných úverov. Keďže pôžičky majú kód AF.4 a F.4, doplnkové kódy pre stavy sa začínajú znakmi XAF4 a pre toky znakmi XF4.

Toto sú kódy pre stavy:

XAF4_NNP	Úvery: nominálna hodnota, klasifikovaná
XAF4_MNP	Úvery: trhová hodnota, klasifikovaná

a súvisiace toky:

XF4_NNP	Úvery: nominálna hodnota, klasifikovaná
XF4_MNP	Úvery: trhová hodnota, klasifikovaná

V obidvoch množinách kódov podčiarnik označuje miesto pre podrobné kódy pre pôžičky tam, kde je to opodstatnené, napríklad v súvahe:

XAF41NNP	Krátkodobé úvery: nominálna hodnota, klasifikovaná
XAF42MNP	Dlhodobé úvery: trhová hodnota, klasifikovaná

Kapitálové služby

Pre kapitálové služby platia tieto kódy:

XCS	Kapitálové služby
XCSC	Kapitálové služby – korporácie
P.51c1	Spotreba fixného kapitálu v hrubom prevádzkovom prebytku
XRC	Kapitálový výnos – korporácie
XOC	Ostatné kapitálové náklady – korporácie
XCSU	Kapitálové služby – podniky nezapísané v obchodnom registri
P.51c2	Spotreba fixného kapitálu v hrubom zmiešanom dôchodku
XRU	Kapitálový výnos – podniky nezapísané v obchodnom registri
XOU	Ostatné kapitálové náklady – podniky nezapísané v obchodnom registri

Tabuľka dôchodkov

Pre doplnkovú tabuľku opísanú v kapitole o dôchodkoch platia nižšie uvedené kódy. Navrhujú sa iné kódy pre stĺpce a iné pre riadky tabuľky.

Stĺpce

Písmeno „W“ v opise stĺpca znamená „mimo sektora verejnej správy“ a čísla v týchto kódoch označujú príslušné inštitucionálne sektory.

a) Záväzky zaznamenané v hlavnej postupnosti účtov

Schémy, pri ktorých je zodpovednosť za vytváranie a vykonávanie mimo sektora verejnej správy

XPC1W	Príspevkovo definované schémy
XPB1W	Dávkovo definované schémy
XPCB1W	Spolu

Schémy, pri ktorých je zodpovednosť za vytváranie a vykonávanie v rámci sektora verejnej správy

XPCG	Príspevkovo definované schémy

Dávkovo definované schémy pre zamestnancov verejnej správy

XPBG12	V sektore finančných korporácií
XPBG13	V sektore verejnej správy

b) Záväzky nezaznamenané v hlavnej postupnosti účtov

XPBOUT13	V sektore verejnej správy
XP1314	Dôchodkové systémy sociálneho zabezpečenia
XPTOT	Dôchodkové systémy spolu
XPTOTNRH	Z toho: nerezidentské domácnosti

Riadky

a) Počiatočná súvaha

XAF63LS	Nároky na dôchodok

b) Transakcie

XD61p	Osobitné príspevky týkajúce sa dôchodkových systémov
XD6111	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov
XD6121	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov
XD6131	Skutočné sociálne príspevky domácností
XD6141	Doplnkové sociálne príspevky domácností
XD619	Ostatná (poistnomatematická) akumulácia nárokov na dôchodok vo fondoch sociálneho zabezpečenia
XD62p	Dôchodkové dávky
XD8	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok
XD81	Zmena nárokov na dôchodok v dôsledku transferov nárokov
XD82	Zmena nárokov v dôsledku vyjednaných zmien štruktúry schémy

c) Ostatné ekonomické toky

XK7	Precenenia
XK5	Ostatné zmeny objemu

d) Konečná súvaha

XAF63LE	Nároky na dôchodok

e) Súvisiace ukazovatele

XP1	Produkcia
XAFN	Aktíva dôchodkových systémov na konci roka

Predmety dlhodobej spotreby

V kóde predmetov dlhodobej spotreby sa ako predpona uvádza znak X, za ktorým nasledujú znaky DHHCE (výdavky dlhodobej spotreby domácností) a jednomiestna prípona pre podskupiny a dve číslice pre položky. Uvádzajú sa aj príslušné čísla COICOP.

Coicop	Kódy SNA	
	XDHHCE1	Nábytok a domáce spotrebiče
05.1.1	XDHHCE11	Nábytok a domáce zariadenia
05.1.2	XDHHCE12	Koberce a ostatné podlahové krytiny
05.3.1	XDHHCE13	Veľké domáce spotrebiče, aj elektrické
05.5.1	XDHHCE14	Veľké nástroje a zariadenia pre dom a záhradu
	XDHHCE2	Prostriedky osobnej dopravy
07.1.1	XDHHCE21	Motorové vozidlá
07.1.2	XDHHCE22	Motocykle
07.1.3	XDHHCE23	Bicykle
07.1.4	XDHHCE24	Vozidlá poháňané zvieratami
	XDHHCE3	Výrobky slúžiace na rekreáciu a zábavu
08.2.0	XDHHCE31	Telefónne a faxové prístroje
09.1.1	XDHHCE32	Zariadenia na príjem, nahrávanie a reprodukciu zvuku a obrazu
09.1.2	XDHHCE33	Fotografické a kinematografické zariadenia a optické prístroje
09.1.3	XDHHCE34	Zariadenia na spracovanie informácií
09.2.1	XDHHCE35	Veľké zariadenia dlhodobej spotreby na rekreáciu v exteriéri
09.2.2	XDHHCE36	Hudobné nástroje a veľké zariadenia dlhodobej spotreby na rekreáciu v interiéri
	XDHHCE4	Ostatné výrobky dlhodobej spotreby
12.3.1	XDHHCE41	Klenoty, hodiny a hodinky
06.1.3	XDHHCE42	Liečebné zdravotnícke prístroje a vybavenie

Priame zahraničné investície

Doplnkové položky pre priame zahraničné investície (PZI) môžu mať kód so znakom X ako predponou a s kódom F alebo AF spolu s príponou FDI, napríklad:

XF42FDI	pre transakciu priamych zahraničných investícií do dlhodobých pôžičiek

Podmienené pozície

Doplnkové kódy pre podmienené pozície majú predponu X, kód AF a príponu CP, napríklad:

XAF11CP	keď záloha monetarizovaného zlata môže ovplyvniť jeho použiteľnosť ako rezervného aktíva

Obeživo a vklady

Doplnkové kódy pre klasifikáciu národnej a zahraničnej denominovanej meny a vkladov obsahujú predponu X a kód F alebo AF a príponu NC, ktorou sa označuje obeživo a vklady v národnej mene, alebo príponu FC s kódom medzinárodnej meny, ktorým sa označuje obeživo a vklady v zahraničnej mene, napríklad:

Pre transakcie

XF21NC	bankovky a mince v miestnej mene
XF22FC	vklady v zahraničnej mene

Pre stavy

XAF21NC	bankovky a mince v miestnej mene
XAF22FC	vklady v zahraničnej mene

Klasifikácia dlhových cenných papierov podľa zostávajúcej splatnosti

Navrhuje sa klasifikovať dlhové cenné papiere podľa zostávajúcej splatnosti. Dá sa to dosiahnuť použitím predpony X, kódu AF a prípony označujúcej lehotu splatnosti, napríklad:

XAF32Y20	pre dlhové cenné papiere so splatnosťou v roku 2020

Kótované a nekótované dlhové cenné papiere

Kódy dodatkových položiek týkajúcich sa dlhových cenných papierov obsahujú predponu X, kód F alebo AF a číslicu 1 v prípade kótovaných a číslicu 2 v prípade nekótovaných dlhových cenných papierov, napríklad:

Pre transakcie

XF321	pre transakcie s kótovanými dlhodobými dlhovými cennými papiermi
XF322	pre transakcie s nekótovanými dlhodobými dlhovými cennými papiermi

Pre stavy

XAF321	pre stavy kótovaných dlhodobých dlhových cenných papierov
XAF322	pre stavy nekótovaných dlhodobých dlhových cenných papierov

Dlhodobé pôžičky so zostávajúcou splatnosťou menej ako jeden rok a dlhodobé pôžičky zaistené hypotékou

Dlhodobé pôžičky so zostávajúcou splatnosťou menej ako jeden rok a dlhodobé pôžičky zaistené hypotékou sa kódujú predponou X a kódom F alebo AF a príponou L1 označujúcou zostávajúcu splatnosť menej ako jeden rok a príponou LM označujúcou pôžičky zaistené hypotékou, napríklad:

Pre transakcie

XF42L1	pre dlhodobé pôžičky so zostávajúcou splatnosťou menej ako jeden rok
XF42LM	pre dlhodobé pôžičky zaistené hypotékou

Pre stavy

XAF42L1	pre dlhodobé pôžičky so zostávajúcou splatnosťou menej ako jeden rok
XAF42LM	pre dlhodobé pôžičky zaistené hypotékou

Kótované a nekótované investičné akcie

Kódy kótovaných a nekótovaných akcií investičných fondov majú predponu X a kód F alebo AF a číslicu 1 v prípade kótovaných a číslicu 2 v prípade nekótovaných akcií investičných fondov, napríklad:

Pre transakcie

XF5221	pre transakcie s kótovanými akciami investičných fondov iných ako fondov peňažného trhu
XF5222	pre transakcie s nekótovanými akciami investičných fondov iných ako fondov peňažného trhu

Pre stavy

XAF5221	pre stavy kótovaných akcií investičných fondov iných ako fondov peňažného trhu
XAF5222	pre stavy nekótovaných akcií investičných fondov iných ako fondov peňažného trhu

Nedoplatky úrokov a splátok

Kódy pre nedoplatky úrokov a splátok obsahujú preponu X a kód AF a príponu IA v prípade nedoplatkov úrokov a príponu PA v prípade nedoplatkov splátok, napríklad:

XAF42IA	pre nedoplatky úrokov pri dlhodobých pôžičkách a
XAF42PA	pre nedoplatky splátok pri dlhodobých pôžičkách

Osobné a celkové remitencie

Kódy pre osobné remitencie a celkové remitencie medzi rezidentskými a nerezidentskými domácnosťami obsahujú predponu X a kód bežného transferu a príponu PR v prípade osobných remitencií a príponu TR v prípade celkových remitencií, takto:

XD5452PR	pre osobné remitencie medzi rezidentskými a nerezidentskými domácnosťami
XD5452TR	pre celkové remitencie medzi rezidentskými a nerezidentskými domácnosťami

ZOSKUPOVANIE A KÓDOVANIE ODVETVÍ (A) A PRODUKTOV (P)

Ako klasifikácie činností a produktov sa majú používať NACE Rev. 2 a CPA 2008. Príslušné agregácie v rámci Programu zasielania ESA sú: A*3, A*10, A*21, A*38 a A*64 pre ekonomické činnosti a P*3, P*10, P*21, P*38 a P*64 pre produkty. Aj keď sa nepoužívajú v rámci Programu zasielania ESA, v tejto kapitole sa nachádzajú aj úrovne A*88 (NACE Rev. 2) a P*88 (CPA).

Nasledujúce údaje obsahujú nové agregácie.

A*3

Por. č.	Sekcie NACE Rev. 2	Opis
1	A	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov
2	B, C, D, E a F	Ťažba a dobývanie; priemyselná výroba; dodávka elektriny, plynu, pary a teplej vody, klimatizovaného vzduchu; dodávka vody; kanalizácia, odpady a služby odstraňovania odpadov, stavebníctvo
3	G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T a U	Služby

A*10

Por. č.	Sekcie NACE Rev. 2	Opis
1	A	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov
2	B, C, D a E	Ťažba a dobývanie; priemyselná výroba; dodávka elektriny, plynu, pary a klimatizovaného vzduchu; dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov
2a	C	Z toho: priemyselná výroba
3	F	Stavebníctvo
4	G, H a I	Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov; doprava a skladovanie; ubytovacie a stravovacie služby
5	J	Informácie a komunikácia
6	K	Finančné a poisťovacie činnosti
7	L	Činnosti v oblasti nehnuteľností
8	M a N	Odborné, vedecké a technické činnosti; administratívne a podporné služby
9	O, P, a Q	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie; vzdelávanie; zdravotníctvo a sociálna pomoc
10	R, S, T a U	Umenie, zábava a rekreácia; ostatné činnosti služieb; činnosti domácností ako zamestnávateľov; nediferencované činnosti domácností produkujúce výrobky a služby pre vlastné použitie; činnosti extrateritoriálnych organizácií a združení

A*21

Por. č.	Sekcie NACE Rev. 2	Divízie NACE Rev. 2	Opis
1	A	01 – 03	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov
2	B	05 – 09	Ťažba a dobývanie
3	C	10 – 33	Priemyselná výroba
4	D	35	Dodávka elektriny, plynu, pary a klimatizovaného vzduchu
5	E	36 – 39	Dodávka vody; kanalizácia, odpady a služby odstraňovania odpadov
6	F	41 – 43	Stavebníctvo
7	G	45 – 47	Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov
8	H	49 – 53	Doprava a skladovanie
9	I	55 – 56	Ubytovacie a stravovacie služby
10	J	58 – 63	Informácie a komunikácia
11	K	64 – 66	Finančné a poisťovacie činnosti
12	L	68	Činnosti v oblasti nehnuteľností
13	M	69 – 75	Odborné, vedecké a technické činnosti
14	N	77 – 82	Administratívne a podporné služby
15	O	84	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie

Por. č.	Sekcie NACE Rev. 2	Divízie NACE Rev. 2	Opis
16	P	85	Vzdelávanie
17	Q	86 – 88	Zdravotnícke služby a sociálna práca
18	R	90 – 93	Umenie, zábava a rekreácia
19	S	94 – 96	Ostatné činnosti v oblasti služieb
20	T	97 – 98	Činnosti domácností ako zamestnávateľov; nediferencované činnosti domácností produkujúce výrobky a služby pre vlastné použitie
21	U	99	Činnosti extrateritoriálnych organizácií a združení

A*38

Por. č.	Divízie NACE Rev. 2	Opis
1	01 – 03	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov
2	05 – 09	Ťažba a dobývanie
3	10 – 12	Výroba potravinárskych výrobkov, nápojov a tabakových výrobkov
4	13 – 15	Výroba textílií, odevov a kožiarskych výrobkov
5	16 – 18	Výroba drevených a papierových výrobkov a tlač
6	19	Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov
7	20	Výroba chemikálií a chemických produktov
8	21	Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov
9	22 – 23	Výroba gumených a plastových výrobkov a ostatných nekovových minerálnych výrobkov
10	24 – 25	Výroba základných kovov a hotových kovových výrobkov okrem strojov a zariadení
11	26	Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov
12	27	Výroba elektrických zariadení
13	28	Výroba strojov a zariadení inde nezahrnutá
14	29 – 30	Výroba dopravných prostriedkov
15	31 – 33	Výroba nábytku; ostatná výroba; oprava a inštalácia strojov a prístrojov
16	35	Dodávka elektriny, plynu, pary a klimatizovaného vzduchu
17	36 – 39	Dodávka vody; kanalizácia, odpady a služby odstraňovania odpadov
18	41 – 43	Stavebníctvo
19	45 – 47	Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov
20	49 – 53	Doprava a skladovanie
21	55 – 56	Ubytovacie a stravovacie služby
22	58 – 60	Nakladateľské činnosti, audiovizuálne činnosti a vysielanie programov
23	61	Telekomunikácie

Por. č.	Divízie NACE Rev. 2	Opis
24	62 – 63	Počítačové programovanie, konzultácie a súvisiace služby; informačné služby
25	64 – 66	Finančné a poisťovacie činnosti
26	68	Činnosti v oblasti nehnuteľností
26a		Z toho: imputované nájomné obytných jednotiek obývaných vlastníkmi
27	69 – 71	Právne a účtovnícke činnosti; vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia; architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy
28	72	Vedecký výskum a vývoj
29	73 – 75	Reklama a prieskum trhu; ostatné odborné, vedecké a technické činnosti; veterinárne činnosti
30	77 – 82	Administratívne a podporné služby
31	84	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie
32	85	Vzdelávanie
33	86	Zdravotnícke činnosti
34	87 – 88	Sociálna práca
35	90 – 93	Umenie, zábava a rekreácia
36	94 – 96	Ostatné činnosti v oblasti služieb
37	97 – 98	Činnosti domácností ako zamestnávateľov domáceho personálu a nediferencované činnosti domácností produkujúce výrobky a služby pre vlastné použitie
38	99	Činnosti extrateritoriálnych organizácií a združení

A*64

Por. č.	Divízie NACE Rev. 2	Opis
1	01	Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a s tým súvisiace služby
2	02	Lesníctvo a ťažba dreva
3	03	Rybolov a akvakultúra
4	05 – 09	Ťažba a dobývanie
5	10 – 12	Výroba potravinárskych výrobkov, nápojov a tabakových výrobkov
6	13 – 15	Výroba textílií, odevov a kožiarskych výrobkov
7	16	Spracovanie dreva a výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu
8	17	Výroba papiera a papierových výrobkov
9	18	Tlač a reprodukcia záznamových médií
10	19	Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov
11	20	Výroba chemikálií a chemických produktov
12	21	Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov
13	22	Výroba výrobkov z gumy a plastu

Por. č.	Divízie NACE Rev. 2	Opis
14	23	Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov
15	24	Výroba základných kovov
16	25	Výroba hotových kovových výrobkov okrem strojov a zariadení
17	26	Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov
18	27	Výroba elektrických zariadení
19	28	Výroba strojov a zariadení inde nezahrnutá
20	29	Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov
21	30	Výroba ostatných dopravných prostriedkov
22	31 – 32	Výroba nábytku; ostatná výroba
23	33	Oprava a inštalácia strojov a prístrojov
24	35	Dodávka elektriny, plynu, pary a klimatizovaného vzduchu
25	36	Zber, úprava a dodávka vody
26	37 – 39	Kanalizácia; zber, spracúvanie a likvidácia odpadu; recyklácia materiálov; služby odstraňovania odpadov a ostatné služby odpadového hospodárstva
27	41 – 43	Stavebníctvo
28	45	Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov
29	46	Veľkoobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov
30	47	Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov
31	49	Pozemná doprava a doprava potrubím
32	50	Vodná doprava
33	51	Letecká doprava
34	52	Skladové a pomocné činnosti v doprave
35	53	Poštové a kuriérske služby
36	55 – 56	Ubytovanie; stravovacie a pohostinské činnosti
37	58	Nakladateľské činnosti
38	59 – 60	Výroba filmov, videozáznamov a televíznych programov, príprava a zverejňovanie zvukových nahrávok; výroba a vysielanie programov
39	61	Telekomunikácie
40	62 – 63	Počítačové programovanie, konzultácie a súvisiace služby; informačné služby
41	64	Finančné služby okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia
42	65	Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho zabezpečenia
43	66	Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia
44	68	Činnosti v oblasti nehnuteľností
44a		Z toho: imputované nájomné obytných jednotiek obývaných vlastníkmi
45	69 – 70	Právne a účtovnícke činnosti; vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia

Por. č.	Divízie NACE Rev. 2	Opis
46	71	Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy
47	72	Vedecký výskum a vývoj
48	73	Reklama a prieskum trhu
49	74 – 75	Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti; veterinárne činnosti
50	77	Prenájom a lízing
51	78	Sprostredkovanie práce
52	79	Činnosti cestovných agentúr, rezervačné služby cestovných kancelárií a súvisiace činnosti
53	80 – 82	Bezpečnostné a pátracie činnosti; činnosti súvisiace s údržbou budov a krajinnou úpravou; administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti
54	84	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie
55	85	Vzdelávanie
56	86	Zdravotnícke činnosti
57	87 – 88	Sociálna práca
58	90 – 92	Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti; činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení; činnosti herní a stávkových kancelárií
59	93	Športové, zábavné a rekreačné činnosti
60	94	Činnosti členských organizácií
61	95	Oprava počítačov, osobných potrieb a výrobkov pre domácnosti
62	96	Ostatné osobné služby
63	97 – 98	Činnosti domácností ako zamestnávateľov domáceho personálu a nediferencované činnosti domácností produkujúce výrobky a služby pre vlastné použitie
64	99	Činnosti extrateritoriálnych organizácií a združení

A*88

Por. č.	Divízie NACE Rev. 2	Opis
1	01	Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a s tým súvisiace služby
2	02	Lesníctvo a ťažba dreva
3	03	Rybolov a akvakultúra
4	05	Ťažba uhlia a lignitu
5	06	Ťažba ropy a zemného plynu
6	07	Dobývanie kovových rúd
7	08	Iná ťažba a dobývanie
8	09	Pomocné činnosti pri ťažbe
9	10	Výroba potravín
10	11	Výroba nápojov

Por. č.	Divízie NACE Rev. 2	Opis
11	12	Výroba tabakových výrobkov
12	13	Výroba textílií
13	14	Výroba odevov
14	15	Výroba kože a kožiarskych výrobkov
15	16	Spracovanie dreva a výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu
16	17	Výroba papiera a papierových výrobkov
17	18	Tlač a reprodukcia záznamových médií
18	19	Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov
19	20	Výroba chemikálií a chemických produktov
20	21	Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov
21	22	Výroba výrobkov z gumy a plastu
22	23	Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov
23	24	Výroba základných kovov
24	25	Výroba hotových kovových výrobkov okrem strojov a zariadení
25	26	Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov
26	27	Výroba elektrických zariadení
27	28	Výroba strojov a zariadení inde nezahrnutá
28	29	Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov
29	30	Výroba ostatných dopravných prostriedkov
30	31	Výroba nábytku
31	32	Ostatná výroba
32	33	Oprava a inštalácia strojov a prístrojov
33	35	Dodávka elektriny, plynu, pary a klimatizovaného vzduchu
34	36	Zber, úprava a dodávka vody
35	37	Kanalizácia
36	38	Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov
37	39	Služby odstraňovania odpadov a ostatné činnosti odpadového hospodárstva
38	41	Výstavba budov
39	42	Inžinierske stavby
40	43	Špecializované stavebné práce
41	45	Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov
42	46	Veľkoobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov
43	47	Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov

Por. č.	Divízie NACE Rev. 2	Opis
44	49	Pozemná doprava a doprava potrubím
45	50	Vodná doprava
46	51	Letecká doprava
47	52	Skladové a pomocné činnosti v doprave
48	53	Poštové a kuriérske služby
49	55	Ubytovanie
50	56	Stravovacie a pohostinské činnosti
51	58	Nakladateľské činnosti
52	59	Výroba filmov, videozáznamov a televíznych programov, príprava a zverejňovanie zvukových nahrávok
53	60	Výroba a vysielanie programov
54	61	Telekomunikácie
55	62	Počítačové programovanie, konzultácie a súvisiace služby
56	63	Informačné služby
57	64	Finančné služby okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia
58	65	Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho zabezpečenia
59	66	Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia
60	68	Činnosti v oblasti nehnuteľností
60a		Z toho: imputované nájomné obytných jednotiek obývaných vlastníkmi
61	69	Právne a účtovnícke činnosti
62	70	Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia
63	71	Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy
64	72	Vedecký výskum a vývoj
65	73	Reklama a prieskum trhu
66	74	Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti
67	75	Veterinárne činnosti
68	77	Prenájom a lízing
69	78	Sprostredkovanie práce
70	79	Činnosti cestovných agentúr, rezervačné služby cestovných kancelárií a súvisiace činnosti
71	80	Bezpečnostné a pátracie činnosti
72	81	Činnosti súvisiace s údržbou budov a krajinnou úpravou
73	82	Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti
74	84	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie
75	85	Vzdelávanie
76	86	Zdravotnícke činnosti

Por. č.	Divízie NACE Rev. 2	Opis
77	87	Starostlivosť v pobytových zariadeniach
78	88	Sociálna práca bez ubytovania
79	90	Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti
80	91	Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení
81	92	Činnosti herní a stávkových kancelárií
82	93	Športové, zábavné a rekreačné činnosti
83	94	Činnosti členských organizácií
84	95	Oprava počítačov, osobných potrieb a výrobkov pre domácnosti
85	96	Ostatné osobné služby
86	97	Činnosti domácností ako zamestnávateľov domáceho personálu
87	98	Nediferencované činnosti súkromných domácností produkujúce výrobky a služby pre vlastné použitie
88	99	Činnosti extrateritoriálnych organizácií a združení

P*3

Por. č.	Sekcie CPA 2008	Opis
1	A	Produkty poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu
2	B, C, D, E a F	Ťažba a dobývanie; priemyselná výroba; dodávka elektriny, plynu, pary a teplej vody, klimatizovaného vzduchu; dodávka vody; kanalizácia, odpady a služby odstraňovania odpadov, stavebníctvo
3	G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T a U	Služby

P*10

Por. č.	Sekcie CPA 2008	Opis
1	A	Produkty poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu
2	B, C, D a E	Ťažba a dobývanie; produkty priemyselnej výroby; elektrina, plyn, voda a odpadové hospodárstvo
2a	C	Z toho: produkty priemyselnej výroby
3	F	Stavby a stavebné práce
4	G, H a I	Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov; doprava a skladovanie; ubytovacie a stravovacie služby
5	J	Informačné a komunikačné služby
6	K	Finančné a poisťovacie služby
7	L	Služby v oblasti nehnuteľností
8	M a N	Odborné, vedecké a technické služby; administratívne a podporné služby
9	O, P, a Q	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie; vzdelávanie; zdravotníctvo a sociálna pomoc
10	R, S, T a U	Umelecké, zábavné a rekreačné služby, oprava výrobkov pre domácnosti a ostatné služby

P*21

Por. č.	Sekcie CPA 2008	Divízie CPA 2008	Opis
1	A	01 – 03	Produkty poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu
2	B	05 – 09	Ťažba a dobývanie
3	C	10 – 33	Produkty priemyselnej výroby
4	D	35	Elektrická energia, plyn, para a klimatizovaný vzduch
5	E	36 – 39	Dodávka vody; kanalizácia, odpadové hospodárstvo a ozdravovacie služby
6	F	41 – 43	Stavby a stavebné práce
7	G	45 – 47	Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov
8	H	49 – 53	Doprava a skladovanie
9	I	55 – 56	Ubytovacie a stravovacie služby
10	J	58 – 63	Informačné a komunikačné služby
11	K	64 – 66	Finančné a poisťovacie služby
12	L	68	Služby v oblasti nehnuteľností
13	M	69 – 75	Odborné, vedecké a technické služby
14	N	77 – 82	Administratívne a podporné služby
15	O	84	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie
16	P	85	Vzdelávacie služby
17	Q	86 – 88	Zdravotnícke služby a sociálna práca
18	R	90 – 93	Umelecké, zábavné a rekreačné služby
19	S	94 – 96	Ostatné služby
20	T	97 – 98	Služby domácností ako zamestnávateľov; nediferencované činnosti domácností produkujúce výrobky a služby pre vlastné použitie
21	U	99	Služby extrateritoriálnych organizácií a združení

P*38

Por. č.	Divízie CPA 2008	Opis
1	01 – 03	Produkty poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu
2	05 – 09	Ťažba a dobývanie
3	10 – 12	Potraviny, nápoje a tabakové výrobky
4	13 – 15	Textílie, odevy a kožiarske výrobky
5	16 – 18	Výrobky z dreva a papiera a tlačové služby
6	19	Koks a rafinované ropné produkty
7	20	Chemikálie a chemické produkty

Por. č.	Divízie CPA 2008	Opis
8	21	Základné farmaceutické výrobky a farmaceutické prípravky
9	22 – 23	Výrobky z gumy a plastov a ostatné nekovové minerálne výrobky
10	24 – 25	Základné kovy a hotové kovové výrobky okrem strojov a zariadení
11	26	Počítače, elektronické a optické zariadenia
12	27	Elektrické prístroje
13	28	Stroje a zariadenia inde nezahrnuté
14	29 – 30	Dopravné zariadenia
15	31 – 33	Nábytok; ostatné výrobky; oprava a inštalácie strojov a zariadení
16	35	Elektrická energia, plyn, para a klimatizovaný vzduch
17	36 – 39	Dodávka vody; kanalizácia, odpadové hospodárstvo a ozdravovacie služby
18	41 – 43	Stavby a stavebné práce
19	45 – 47	Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov
20	49 – 53	Doprava a skladovanie
21	55 – 56	Ubytovacie a stravovacie služby
22	58 – 60	Vydavateľské, audiovizuálne a vysielacie služby
23	61	Telekomunikácie
24	62 – 63	Počítačové programovanie, konzultácie a súvisiace služby; informačné služby
25	64 – 66	Finančné a poisťovacie služby
26	68	Služby v oblasti nehnuteľností
26a		Z toho: imputované nájomné obytných jednotiek obývaných vlastníkmi
27	69 – 71	Právne a účtovnícke služby; vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia; architektonické služby a inžinierske služby; technické testovanie a analýzy
28	72	Služby súvisiace s vedeckým výskumom a vývojom
29	73 – 75	Reklama a prieskum trhu; ostatné odborné, vedecké a technické služby; veterinárne služby
30	77 – 82	Administratívne a podporné služby
31	84	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie
32	85	Vzdelávacie služby
33	86	Zdravotnícke služby
34	87 – 88	Služby sociálnej práce
35	90 – 93	Umelecké, zábavné a rekreačné služby
36	94 – 96	Ostatné služby
37	97 – 98	Služby domácností ako zamestnávateľov; nediferencované činnosti domácností produkujúce výrobky a služby pre vlastné použitie
38	99	Služby extrateritoriálnych organizácií a združení

P*64

Por. č.	Divízie CPA 2008	Opis
1	01	Produkty poľnohospodárstva, poľovníctva a súvisiace služby
2	02	Produkty lesníctva, ťažby dreva a súvisiace služby
3	03	Ryby a iné produkty rybolovu; produkty akvakultúry; služby súvisiace s rybolovom
4	05 – 09	Ťažba a dobývanie
5	10 – 12	Potravinárske výrobky; nápoje; tabakové výrobky
6	13 – 15	Textílie; odevy; kožiarske a súvisiace výrobky
7	16	Drevo a výrobky z dreva a korku okrem nábytku; výrobky zo slamy a prúteného materiálu
8	17	Papier a výrobky z papiera
9	18	Služby tlače a reprodukcie
10	19	Koks a rafinované ropné produkty
11	20	Chemikálie a chemické produkty
12	21	Základné farmaceutické výrobky a farmaceutické prípravky
13	22	Výrobky z gumy a plastov
14	23	Ostatné nekovové minerálne výrobky
15	24	Základné kovy
16	25	Hotové kovové výrobky okrem strojov a zariadení
17	26	Počítače, elektronické a optické zariadenia
18	27	Elektrické prístroje
19	28	Stroje a zariadenia inde nezhrnuté
20	29	Motorové vozidlá, návesy a prívesy
21	30	Ostatné dopravné zariadenia
22	31 – 32	Nábytok; ostatné výrobky
23	33	Oprava a inštalácie strojov a prístrojov
24	35	Elektrická energia, plyn, para a klimatizovaný vzduch
25	36	Prírodná voda; úprava a dodávka vody
26	37 – 39	Kanalizačné služby; kanalizačné kaly; zber, spracúvanie a likvidácia odpadu; recyklácia materiálov; služby odstraňovania odpadov a ostatné služby odpadového hospodárstva
27	41 – 43	Stavby a stavebné práce
28	45	Veľkoobchod a maloobchod a služby v oblasti opravy motorových vozidiel a motocyklov
29	46	Veľkoobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov
30	47	Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov
31	49	Pozemná doprava a doprava potrubím

Por. č.	Divízie CPA 2008	Opis
32	50	Vodná doprava
33	51	Letecká doprava
34	52	Skladové a vedľajšie činnosti v doprave
35	53	Poštové a kuriérske služby
36	55 – 56	Ubytovacie a stravovacie služby
37	58	Vydavateľské služby
38	59 – 60	Výroba filmov, videozáznamov a televíznych programov, príprava a zverejňovanie zvukových nahrávok; výroba a vysielanie programov
39	61	Telekomunikácie
40	62 – 63	Počítačové programovanie, konzultácie a súvisiace služby; informačné služby
41	64	Finančné služby okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia
42	65	Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho zabezpečenia
43	66	Pomocné činnosti súvisiace s finančnými a poisťovacími službami
44	68	Služby v oblasti nehnuteľností
44a		Z toho: imputované nájomné obytných jednotiek obývaných vlastníkmi
45	69 – 70	Právne a účtovnícke služby; vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia
46	71	Architektonické služby a inžinierske služby; technické testovanie a analýzy
47	72	Služby súvisiace s vedeckým výskumom a vývojom
48	73	Reklama a prieskum trhu
49	74 – 75	Ostatné odborné, vedecké a technické služby; veterinárne služby
50	77	Prenájom a lízing
51	78	Sprostredkovanie práce
52	79	Služby cestovných agentúr, cestovných kancelárií a ostatné rezervačné a súvisiace služby
53	80 – 82	Bezpečnostné a pátracie činnosti; služby súvisiace s údržbou budov a krajinnou úpravou; administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné služby
54	84	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie
55	85	Vzdelávacie služby
56	86	Zdravotnícke služby
57	87 – 88	Opatrovateľské služby v pobytových zariadeniach; služby sociálnej práce bez ubytovania
58	90 – 92	Tvorivé, umelecké a zábavné služby; služby knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení; služby herní a stávkových kancelárií
59	93	Športové služby a zábavné a rekreačné služby
60	94	Služby členských organizácií
61	95	Oprava počítačov, osobných potrieb a výrobkov pre domácnosti
62	96	Ostatné osobné služby

Por. č.	Divízie CPA 2008	Opis
63	97 – 98	Služby domácností ako zamestnávateľov domáceho personálu a nediferencované činnosti súkromných domácností produkujúce výrobky a služby pre vlastné použitie
64	99	Služby extrateritoriálnych organizácií a združení

P*88

Por. č.	Divízie CPA 2008	Opis
1	01	Produkty poľnohospodárstva, poľovníctva a súvisiace služby
2	02	Produkty lesníctva, ťažby dreva a súvisiace služby
3	03	Ryby a iné produkty rybolovu; produkty akvakultúry; služby súvisiace s rybolovom
4	05	Uhlie a lignit
5	06	Ropa a zemný plyn
6	07	Kovové rudy
7	08	Ostatné produkty ťažby a dobývania
8	09	Pomocné práce pri ťažbe
9	10	Potravinárske výrobky
10	11	Nápoje
11	12	Tabakové výrobky
12	13	Textílie
13	14	Odevy
14	15	Koža a kožiarske výrobky
15	16	Drevo a výrobky z dreva a korku okrem nábytku; výrobky zo slamy a prúteného materiálu
16	17	Papier a výrobky z papiera
17	18	Služby tlače a reprodukcie
18	19	Koks a rafinované ropné produkty
19	20	Chemikálie a chemické produkty
20	21	Základné farmaceutické výrobky a farmaceutické prípravky
21	22	Výrobky z gumy a plastov
22	23	Ostatné nekovové minerálne výrobky
23	24	Základné kovy
24	25	Hotové kovové výrobky okrem strojov a zariadení
25	26	Počítače, elektronické a optické zariadenia
26	27	Elektrické prístroje
27	28	Stroje a zariadenia inde nezahrnuté
28	29	Motorové vozidlá, návesy a prívesy

Por. č.	Divízie CPA 2008	Opis
29	30	Ostatné dopravné zariadenia
30	31	Nábytok
31	32	Ostatné výrobky
32	33	Oprava a inštalácie strojov a prístrojov
33	35	Elektrická energia, plyn, para a klimatizovaný vzduch
34	36	Prírodná voda; úprava a dodávka vody
35	37	Kanalizačné služby; kanalizačné kaly
36	38	Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov
37	39	Ozdravovacie služby a ostatné služby odpadového hospodárstva
38	41	Budovy a výstavba budov
39	42	Stavby a práce na stavbe inžinierskych stavieb
40	43	Špecializované stavebné práce
41	45	Veľkoobchod a maloobchod a služby v oblasti opravy motorových vozidiel a motocyklov
42	46	Veľkoobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov
43	47	Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov
44	49	Pozemná doprava a doprava potrubím
45	50	Vodná doprava
46	51	Letecká doprava
47	52	Skladové a vedľajšie činnosti v doprave
48	53	Poštové a kuriérske služby
49	55	Ubytovacie služby
50	56	Služby spojené s podávaním jedál a nápojov
51	58	Vydavateľské služby
52	59	Tvorba filmov, videozáznamov a televíznych programov, príprava a zverejňovanie zvukových nahrávok
53	60	Výroba a vysielanie programov
54	61	Telekomunikácie
55	62	Počítačové programovanie, konzultácie a súvisiace služby
56	63	Informačné služby
57	64	Finančné služby okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia
58	65	Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho zabezpečenia
59	66	Pomocné činnosti súvisiace s finančnými a poisťovacími službami
60	68	Služby v oblasti nehnuteľností
60a		Z toho: imputované nájomné obytných jednotiek obývaných vlastníkmi

Por. č.	Divízie CPA 2008	Opis
61	69	Právne a účtovnícke služby
62	70	Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia
63	71	Architektonické služby a inžinierske služby; technické testovanie a analýzy
64	72	Služby súvisiace s vedeckým výskumom a vývojom
65	73	Reklama a prieskum trhu
66	74	Ostatné odborné, vedecké a technické služby
67	75	Veterinárne služby
68	77	Prenájom a lízing
69	78	Sprostredkovanie práce
70	79	Služby cestovných agentúr, cestovných kancelárií a ostatné rezervačné a súvisiace služby
71	80	Bezpečnostné a pátracie služby
72	81	Služby týkajúce sa údržby budov a krajinnej výstavby
73	82	Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné služby
74	84	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie
75	85	Vzdelávacie služby
76	86	Zdravotnícke služby
77	87	Starostlivosť v pobytových zariadeniach
78	88	Služby sociálnej pomoci bez ubytovania
79	90	Tvorivé, umelecké a zábavné služby
80	91	Služby knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení
81	92	Činnosti herní a stávkových kancelárií
82	93	Športové služby a zábavné a rekreačné služby
83	94	Služby členských organizácií
84	95	Oprava počítačov, osobných potrieb a výrobkov pre domácnosti
85	96	Ostatné osobné služby
86	97	Služby domácností ako zamestnávateľov domáceho personálu
87	98	Nediferencované činnosti súkromných domácností produkujúce výrobky a služby pre vlastné použitie
88	99	Služby extrateritoriálnych organizácií a združení

KLASIFIKÁCIA VÝDAVKOV VEREJNEJ SPRÁVY PODĽA FUNKCIE (COFOG)

01	Všeobecné verejné služby
01.1	Výkonné a legislatívne orgány, finančné a fiškálne záležitosti, zahraničné vzťahy
01.2	Zahraničná hospodárska pomoc
01.3	Všeobecné služby

01.4	Základný výskum
01.5	Výskum a vývoj v oblasti všeobecných verejných služieb
01.6	Všeobecné verejné služby inde nezahrnuté
01.7	Transakcie verejného dlhu
01.8	Transfery všeobecnej povahy medzi rôznymi úrovňami verejnej správy
02	Obrana
02.1	Vojenská obrana
02.2	Civilná ochrana
02.3	Zahraničná vojenská pomoc
02.4	Výskum a vývoj v oblasti obrany
02.5	Obrana inde nezahrnutá
03	Verejný poriadok a bezpečnosť
03.1	Policajné služby
03.2	Ochrana pred požiarmi
03.3	Súdy
03.4	Väzenstvo
03.5	Výskum a vývoj v oblasti verejného poriadku a bezpečnosti
03.6	Verejný poriadok a bezpečnosť inde nezahrnuté
04	Ekonomická oblasť
04.1	Všeobecná ekonomická, obchodná a pracovná oblasť
04.2	Poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybárstvo a poľovníctvo
04.3	Palivá a energia
04.4	Ťažba, výroba a výstavba
04.5	Doprava
04.6	Komunikácia
04.7	Ostatné odvetvia
04.8	Výskum a vývoj v ekonomickej oblasti
04.9	Ekonomická oblasť inde nezahrnutá
05	Ochrana životného prostredia
05.1	Odpadové hospodárstvo
05.2	Hospodárenie s odpadovými vodami
05.3	Znižovanie znečistenia
05.4	Ochrana biodiverzity a krajiny
05.5	Výskum a vývoj v oblasti ochrany životného prostredia

05.6	Ochrana životného prostredia inde nezahrnutá.
06	Bývanie a občianska vybavenosť
6.1	Rozvoj bývania
06.2	Rozvoj obcí
06.3	Dodávka vody
06.4	Verejné osvetlenie
06.5	Výskum a vývoj v oblasti bývania a občianskej vybavenosti
06.6	Bývanie a občianska vybavenosť inde nezahrnutá
07	Zdravie
07.1	Zdravotnícke výrobky, prístroje a zariadenia
07.2	Ambulantná zdravotnícka starostlivosť
07.3	Nemocničné služby
07.4	Verejné zdravotnícke služby
07.5	Výskum a vývoj v oblasti zdravotníctva
07.6	Zdravotníctvo inde nezahrnuté
08	Rekreácia, kultúra a náboženstvo
08.1	Rekreačné a športové služby
08.2	Kultúrne služby
08.3	Vysielacie a vydavateľské služby
08.4	Náboženské a ostatné spoločenské služby
08.5	Výskum a vývoj v oblasti rekreácie, kultúry a náboženstva
08.6	Rekreácia, kultúra a náboženstvo inde nezahrnuté
09	Vzdelávanie
09.1	Predškolská výchova a základné vzdelávanie
09.2	Stredoškolské vzdelávanie
09.3	Pomaturitné nevysokoškolské vzdelávanie
09.4	Vysokoškolské vzdelávanie
09.5	Vzdelávanie nedefinované podľa úrovne
09.6	Doplnkové služby súvisiace so vzdelávaním
09.7	Výskum a vývoj v oblasti vzdelávania
09.8	Vzdelávanie inde nezahrnuté
10	Sociálna ochrana
10.1	Choroba a zdravotné postihnutie
10.2	Staroba

10.3	Pozostalí
10.4	Rodina a deti
10.5	Nezamestnanosť
10.6	Bývanie
10.7	Sociálna exklúzia inde nezahrnutá
10.8	Výskum a vývoj v oblasti sociálnej ochrany
10.9	Sociálna ochrana inde nezahrnutá

KLASIFIKÁCIA INDIVIDUÁLNEJ SPOTREBY PODĽA ÚČELU (COICOP)

01-12 – Výdavky domácností na individuálnu spotrebu

01	Potraviny a nealkoholické nápoje
01.1	Potraviny
01.2	Nealkoholické nápoje
02	Alkoholické nápoje, tabak a narkotiká
02.1	Alkoholické nápoje
02.2	Tabak
02.3	Narkotiká
03	Odevy a obuv
03.1	Odevy
03.2	Obuv
04	Bývanie, voda, elektrina, plyn a ostatné palivá
04.1	Skutočné nájomné za bývanie
04.2	Imputované nájomné za bývanie
04.3	Oprava a údržba obytných jednotiek
04.4	Dodávka vody a rôzne služby spojené s obytnými jednotkami
04.5	Elektrina, plyn a ostatné palivá
05	Vybavenie bytov, zariadenie domácnosti a bežná údržba domácnosti
05.1	Nábytok a vybavenie, koberce a ostatné podlahové krytiny
05.2	Bytové textílie
05.3	Domáce spotrebiče
05.4	Sklo, stolový riad a domáce náradie
05.5	Nástroje a zariadenie pre dom a záhradu
05.6	Výrobky a služby pre bežnú údržbu domácnosti
06	Zdravie

06.1	Zdravotnícke výrobky, prístroje a zariadenia
06.2	Ambulantná zdravotnícka starostlivosť
06.3	Nemocničné služby
07	Doprava
07.1	Nákup dopravných prostriedkov
07.2	Prevádzka osobných dopravných zariadení
07.3	Dopravné služby
08	Komunikácia
08.1	Poštové služby
08.2	Telefónne a faxové prístroje
08.3	Telefónne a faxové služby
09	Rekreácia a kultúra
09.1	Audiovizuálna, fotografická technika a zariadenia na spracovanie informácií
09.2	Ostatné veľké zariadenia dlhodobej spotreby na rekreáciu a kultúru
09.3	Ostatné potreby a zariadenia na rekreáciu; záhradkárstvo a domáce zvieratá
09.4	Rekreačné a kultúrne služby
09.5	Noviny, knihy a kancelárske potreby
09.6	Balíky dovolenkových služieb
10	Vzdelávanie
10.1	Predškolská výchova a základné vzdelávanie
10.2	Stredoškolské vzdelávanie
10.3	Pomaturitné nevysokoškolské vzdelávanie
10.4	Vysokoškolské vzdelávanie
10.5	Vzdelávanie nedefinované podľa úrovne
11	Reštaurácie a hotely
11.1	Stravovacie služby
11.2	Ubytovacie služby
12	Rôzne výrobky a služby
12.1	Osobná starostlivosť
12.2	Prostitúcia
12.3	Osobné predmety inde nezahrnuté
12.4	Sociálna ochrana
12.5	Poistenie
12.6	Finančné služby inde nezahrnuté

12.7	Ostatné služby inde nezahrnuté
13	Výdavky na individuálnu spotrebu neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam (NZISD)
13.1	Bývanie
13.2	Zdravie
13.3	Rekreácia a kultúra
13.4	Vzdelávanie
13.5	Sociálna ochrana
13.6	Ostatné služby
14	Výdavky na individuálnu spotrebu verejnej správy
14.1	Bývanie
14.2	Zdravie
14.3	Rekreácia a kultúra
14.4	Vzdelávanie
14.5	Sociálna ochrana

KLASIFIKÁCIA VÝDAVKOV NEZISKOVÝCH INŠTITÚCIÍ SLÚŽIACICH DOMÁCNOSTIAM PODĽA ÚČELU (COPNI)

01	Bývanie
02.	Zdravie
02.1	Zdravotnícke výrobky, prístroje a zariadenia
02.2	Ambulantná zdravotnícka starostlivosť
02.3	Nemocničné služby
02.4	Verejné zdravotnícke služby
02.5	Výskum a vývoj v zdravotníctve
02.6	Ostatné zdravotnícke služby
03	Rekreácia a kultúra
03.1	Rekreačné a športové služby
03.2	Kultúrne služby
04	Vzdelávanie
04.1	Predškolská výchova a základné vzdelávanie
04.2	Stredoškolské vzdelávanie
04.3	Pomaturitné nevysokoškolské vzdelávanie
04.4	Vysokoškolské vzdelávanie
04.5	Vzdelávanie nedefinované podľa úrovne
04.6	Výskum a vývoj v oblasti vzdelávania

04.7	Ostatné vzdelávacie služby
05	Sociálna ochrana
05.1	Služby sociálnej starostlivosti
05.2	Výskum a vývoj v oblasti sociálnej ochrany
06	Náboženstvo
07	Politické strany, odborové a profesijné organizácie
07.1	Služby politických strán
07.2	Služby odborových organizácií
07.3	Služby profesijných organizácií
08	Ochrana životného prostredia
08.1	Služby ochrany životného prostredia
08.2	Výskum a vývoj v oblasti ochrany životného prostredia
09	Služby inde nezahrnuté
09.1	Služby inde nezahrnuté (okrem výskumu a vývoja)
09.2	Služby v oblasti výskumu a vývoja inde nezahrnuté

KLASIFIKÁCIA VÝDAVKOV VÝROBCOV PODĽA ÚČELU (COPP)

01	Výdavky na infraštruktúru
01.1	Výdavky na výstavbu ciest a zlepšenie pôdy
01.2	Výdavky na inžinierske činnosti a súvisiace technologické práce
01.3	Výdavky na správu informácií
02	Výdavky na výskum a vývoj
02.1	Výdavky na výskum a experimentálny vývoj v oblasti prírodných a technických vied
02.2	Výdavky na výskum a experimentálny vývoj v oblasti sociálnych a humanitných vied
03	Výdavky na ochranu životného prostredia
03.1	Výdavky na ochranu okolitého ovzdušia a klímy
03.2	Výdavky na hospodárenie s odpadovými vodami
03.3	Výdavky na odpadové hospodárstvo
03.4	Výdavky na ochranu pôdy a podzemných vôd
03.5	Výdavky na odstránenie hluku a vibrácií
03.6	Výdavky na ochranu biodiverzity a krajiny
03.7	Výdavky na ochranu životného prostredia inde nezahrnuté
04	Výdavky na marketing
04.1	Výdavky spojené s priamym predajom

04.2	Výdavky na reklamu
04.3	Výdavky na marketing inde nezahrnuté
05	Výdavky na rozvoj ľudských zdrojov
05.1	Výdavky na vzdelávanie a odbornú prípravu
05.2	Výdavky na zdravie
05.3	Výdavky na sociálne služby
06	Výdavky na bežné výrobné programy, správu a riadenie
06.1	Výdavky na bežné výrobné programy
06.2	Výdavky na externú dopravu
06.3	Výdavky na bezpečnosť
06.4	Výdavky na riadenie a správu

KAPITOLA 24

ÚČTY

Tabuľka 24.1 – Účet 0: Účet výrobkov a služieb

Zdroje			Použitie		
P.1	Produkcia	3 604	P.2	Medzispotreba	1 883
P.11	Trhová produkcia	3 077	P.3	Výdavky na konečnú spotrebu	1 399
P.12	Produkcia pre vlastné konečné použitie	147	P.31	Výdavky na individuálnu spotrebu	1 230
P.13	Netrhová produkcia	380	P.32	Výdavky na kolektívnu spotrebu	169
D.21	Dane z produktov	141	P.5g	Tvorba hrubého kapitálu	414
			P.511	Nadobudnutie mínus úbytok fixných aktív	359
D.31	Subvencie na produkty	– 8	P.5111	Nadobudnutie nových fixných aktív	358
			P.5112	Nadobudnutie použitých fixných aktív	9
P.7	Dovoz výrobkov a služieb	499	P.5113	Úbytok použitých fixných aktív	– 8
P.71	Dovoz výrobkov	392	P.512	Náklady na prevod vlastníctva neprodukovaných aktív	17
P.72	Dovoz služieb	107			
			P.52	Zmena stavu zásob	28
			P.53	Nadobudnutie mínus úbytok cenností	10
			P.6	Vývoz výrobkov a služieb	540
			P.61	Vývoz výrobkov	462
			P.62	Vývoz služieb	78

Tabuľka 24.2 – Úplná postupnosť účtov za celú ekonomiku

I: Účet produkcie

Použitie			Zdroje		
P.2	Medzispotreba	1 883	P.1	Produkcia	3 604
			P.11	Trhová produkcia	3 077
			P.12	Produkcia pre vlastné konečné použitie	147
			P.13	Netrhová produkcia	380
			D.21 – D.31	Dane mínus subvencie na produkty	133
B.1*g	*Hrubý domáci produkt*	1 854			
P.51c	Spotreba fixného kapitálu	222			
B.1*n	*Čistý domáci produkt*	1 632			

II: Účty rozdelenia a použitia dôchodkov

II.1: Účet prvotného rozdelenia dôchodkov

II.1.1: Účet tvorby dôchodkov

Použitie			Zdroje		
D.1	Odmeny zamestnancov	1 150	B.1*g	*Hrubý domáci produkt*	1 854
D.11	Mzdy a platy	950	B1*n	*Čistý domáci produkt*	1 632
D.12	Sociálne príspevky zamestnávateľov	200			
D.121	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov	181			
D.1211	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	168			
D.1212	Skutočné príspevky zamestnávateľov iné ako príspevky do dôchodkového systému	13			
D.122	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov	19			
D.1221	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	18			
D.1222	Imputované príspevky zamestnávateľov iné ako imputované príspevky do dôchodkového systému	1			
D.2	Dane z produkcie a dovozu	235			
D.21	Dane z produktov	141			
D.211	Dane typu dane z pridanej hodnoty (DPH)	121			
D.212	Dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH	17			
D.2121	Dovozné clá	17			
D.2122	Dane z dovozu okrem DPH a dovozných ciel	0			
D.214	Dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu	3			
D.29	Ostatné dane z produkcie	94			
D.3	Subvencie	– 44			
D.31	Subvencie na produkty	– 8			
D.311	Subvencie na dovoz	0			
D.319	Ostatné subvencie na produkty	– 8			
D.39	Ostatné subvencie na produkciu	– 36			

Použitie			Zdroje
B.2g	*Hrubý prevádzkový prebytok*	452	
B.3g	*Hrubé zmiešané dôchodky*	61	
P.51c1	Spotreba fixného kapitálu v hrubom prevádzkovom prebytku	214	
P.51c2	Spotreba fixného kapitálu v hrubom zmiešanom dôchodku	8	
B.2n	*Čistý prevádzkový prebytok*	238	
B.3n	*Čisté zmiešané dôchodky*	53	

II.1.2: Účet rozdelenia prvotných dôchodkov

Použitie				Zdroje			
D.4	Dôchodky z majetku		391	B.2g	*Hrubý prevádzkový prebytok*		452
D.41	Úroky		217	B.3g	*Hrubé zmiešané dôchodky*		61
D.42	Rozdelené dôchodky korporácií		62	B.2n	*Čistý prevádzkový prebytok*		238
D.421	Dividendy		54	B.3n	*Čisté zmiešané dôchodky*		53
D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií		8				
D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií		0	D.1	Odmeny zamestnancov		1 154
D.44	Ostatné investičné dôchodky		47	D.11	Mzdy a platy		954
D.441	Investičné dôchodky patriace			D.12	Sociálne príspevky zamestnávateľov		200
	držiteľom poistiek		25	D.121	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov		181
D.442	Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok			D.1211	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému		168
			8	D.1212	Skutočné príspevky zamestnávateľov iné ako príspevky do dôchodkového systému		13
D.443	Investičné dôchodky patriace akcionárom			D.122	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov		19
	fondov kolektívneho investovania		14	D.1221	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému		18
D.4431	Dividendy patriace akcionárom			D.1222	Imputované príspevky zamestnávateľov iné ako imputované príspevky do dôchodkového systému		1
	fondov kolektívneho investovania		6				
D.4432	Nerozdelené zisky patriace akcionárom			D.2	Dane z produkcie a dovozu		235
	fondov kolektívneho investovania		8	D.21	Dane z produktov		141

Použitie			Zdroje		
D.45	Renta	65	D.211	Dane typu dane z pridanej hodnoty (DPH)	121
			D.212	Dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH	17
			D.2121	Dovozné clá	17
			D.2122	Dane z dovozu okrem DPH a dovozných ciel	0
			D.214	Dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu	3
			D.29	Ostatné dane z produkcie	94
			D.3	Subvencie	– 44
			D.31	Subvencie na produkty	– 8
			D.311	Subvencie na dovoz	0
			D.319	Ostatné subvencie na produkty	– 8
			D.39	Ostatné subvencie na produkciu	– 36
			D.4	Dôchodky z majetku	397
			D.41	Úroky	209
			D.42	Rozdelené dôchodky korporácií	62
			D.421	Dividendy	53
			D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií	9
			D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	14
			D.44	Ostatné investičné dôchodky	47
			D.441	Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek	25
			D.442	Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok	8
			D.443	Investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	14
			D.4431	Dividendy patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	6
			D.4432	Nerozdelené zisky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	8
			D.45	Renta	65
B.5*g	*Hrubý národný dôchodok*	1 864			
B.5*n	*Čistý národný dôchodok*	1 642			

II.1.2.1: Účet podnikateľských dôchodkov

Použitie			Zdroje		
D.4	Dôchodky z majetku	240	B.2g	*Hrubý prevádzkový prebytok*	452
D.41	Úroky	162	B.3g	*Hrubé zmiešané dôchodky*	61
D.44	Ostatné investičné dôchodky	47	B.2n	*Čistý prevádzkový prebytok*	238
D.441	Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek	25	B.3n	*Čisté zmiešané dôchodky*	53
D.442	Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok	8	D.4	*Dôchodky z majetku*	245
D.443	Investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	14	D.41	Úroky	139
D.45	Renta	31	D.42	Rozdelené dôchodky korporácií	35
			D.421	Dividendy	35
			D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií	0
			D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	11
			D.44	Ostatné investičné dôchodky	16
			D.441	Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek	5
			D.442	Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok	0
			D.443	Investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	11
			D.45	Renta	44
B.4g	*Hrubé podnikateľské dôchodky*	343			
B.4n	*Čisté podnikateľské dôchodky*	174			

II.1.2.2: Účet rozdelenia ostatných prvotných dôchodkov

Použitie			Zdroje		
D.4	Dôchodky z majetku	151	B.4g	*Hrubé podnikateľské dôchodky*	343
D.41	Úroky	55	B.4n	*Čisté podnikateľské dôchodky*	174
D.42	Rozdelené dôchodky korporácií	62			
D.421	Dividendy	54	D.1	Odmeny zamestnancov	1 154

Použitie		
D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií	8
D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	0
D.44	Ostatné investičné dôchodky	
D.441	Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek	
D.442	Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok	
D.443	Investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	
D.45	Renta	34

Zdroje		
D.11	Mzdy a platy	954
D.12	Sociálne príspevky zamestnávateľov	200
D.121	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov	181
D.122	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov	19
D.2	Dane z produkcie a dovozu	235
D.21	Dane z produktov	141
D.211	Dane typu dane z pridanej hodnoty (DPH)	121
D.212	Dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH	17
D.2121	Dovozné clá	17
D.2122	Dane z dovozu okrem DPH a dovozných ciel	0
D.214	Dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu	3
D.29	Ostatné dane z produkcie	94
D.3	Subvencie	– 44
D.31	Subvencie na produkty	– 8
D.311	Subvencie na dovoz	0
D.319	Ostatné subvencie na produkty	– 8
D.39	Ostatné subvencie na produkciu	– 36
D.4	Dôchodky z majetku	152
D.41	Úroky	70
D.42	Rozdelené dôchodky korporácií	27
D.421	Dividendy	18
D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií	9
D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	3
D.44	Ostatné investičné dôchodky	31

Použitie			Zdroje		
			D.441	Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek	20
			D.442	Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok	8
			D.443	Investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	3
			D.45	Renta	21
B.5*g	*Hrubý národný dôchodok*	1 864			
B.5*n	*Čistý národný dôchodok*	1 642			

II.2: Účet druhotného rozdelenia dôchodkov

Použitie			Zdroje		
	Bežné transfery	1 212	B.5*g	*Hrubý národný dôchodok*	1 864
D.5	Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	212	B.5*n	*Čistý národný dôchodok*	1 642
D.51	Dane z dôchodkov	203			
D.59	Ostatné bežné dane	9	Bežné transfery		1 174
D.61	Čisté sociálne príspevky	333	D.5	Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	213
D.611	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov	181	D.51	Dane z dôchodkov	204
D.6111	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	168	D.59	Ostatné bežné dane	9
D.6112	Skutočné príspevky zamestnávateľov iné ako príspevky do dôchodkového systému	13	D.61	Čisté sociálne príspevky	333
D.612	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov	19	D.611	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov	181
D.6121	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	18	D.6111	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	168
D.6122	Imputované príspevky zamestnávateľov iné ako imputované príspevky do dôchodkového systému	1	D.6112	Skutočné príspevky zamestnávateľov iné ako príspevky do dôchodkového systému	13
D.613	Skutočné sociálne príspevky domácností	129	D.612	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov	19
D.6131	Skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému	115	D.6121	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	18

Použitie		
D.6132	Skutočné príspevky domácností iné ako príspevky do dôchodkového systému	14
D.614	Doplnkové sociálne príspevky domácností	10
D.6141	Doplnkové príspevky domácností do dôchodkového systému	8
D.6142	Doplnkové príspevky domácností iné ako príspevky do dôchodkového systému	2
D.61SC	Poplatky za služby systému sociálneho poistenia	– 6
D.62	Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov	384
D.621	Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia	53
D.6211	Peňažné dôchodkové dávky sociálneho zabezpečenia	45
D.6212	Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia okrem dôchodkových	8
D.622	Ostatné dávky sociálneho poistenia	279
D.6221	Ostatné dôchodkové dávky sociálneho poistenia	250
D.6222	Ostatné dávky sociálneho poistenia okrem dôchodkových	29
D.623	Peňažné dávky sociálnej podpory	52
D.7	Ostatné bežné transfery	283
D.71	Čisté poistné neživotného poistenia	56
D.711	Čisté priame poistné neživotného poistenia	43
D.712	Čisté poistné neživotného zaistenia	13

Zdroje		
D.6122	Imputované príspevky zamestnávateľov iné ako imputované príspevky do dôchodkového systému	1
D.613	Skutočné sociálne príspevky domácností	129
D.6131	Skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému	115
D.6132	Skutočné príspevky domácností iné ako príspevky do dôchodkového systému	14
D.614	Doplnkové sociálne príspevky domácností	10
D.6141	Doplnkové príspevky domácností do dôchodkového systému	8
D.6142	Doplnkové príspevky domácností iné ako príspevky do dôchodkového systému	2
D.61SC	Poplatky za služby systému sociálneho poistenia	6
D.62	Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov	384
D.621	Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia	53
D.6211	Peňažné dôchodkové dávky sociálneho zabezpečenia	45
D.6212	Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia okrem dôchodkových	8
D.622	Ostatné dávky sociálneho poistenia	279
D.6221	Ostatné dôchodkové dávky sociálneho poistenia	250
D.6222	Ostatné dávky sociálneho poistenia okrem dôchodkových	29
D.623	Peňažné dávky sociálnej podpory	52
D.7	Ostatné bežné transfery	244

Použitie			Zdroje		
D.72	Nároky z neživotného poistenia	48	D.71	Čisté poistné neživotného poistenia	47
D.721	Priame nároky na vyplatenie neživotného poistenia	45	D.711	Čisté priame poistné neživotného poistenia	44
D.722	Nároky z neživotného zaistenia	3	D.712	Čisté poistné neživotného zaistenia	3
D.73	Bežné transfery v rámci verejnej správy	96	D.72	Nároky z neživotného poistenia	57
D.74	Bežná medzinárodná spolupráca	22	D.721	Priame nároky na vyplatenie neživotného poistenia	42
D.75	Rôzne bežné transfery	52	D.722	Nároky z neživotného zaistenia	15
D.751	Bežné transfery NZISD	36	D.73	Bežné transfery v rámci verejnej správy	96
D.752	Bežné transfery medzi domácnosťami	7	D.74	Bežná medzinárodná spolupráca	1
D.759	Ostatné rôzne bežné transfery	9	D.75	Rôzne bežné transfery	43
D.76	Vlastné zdroje EÚ založené na DPH a HND	9	D.751	Bežné transfery NZISD	36
			D.752	Bežné transfery medzi domácnosťami	1
			D.759	Ostatné rôzne bežné transfery	6
B.6*g	*Hrubý národný disponibilný dôchodok*	1 826			
B.6*n	*Čistý národný disponibilný dôchodok*	1 604			

II.3: Účet prerozdelenia naturálnych dôchodkov

Použitie			Zdroje		
D.63	Naturálne sociálne transfery	215	B.6*g	*Hrubý* národný disponibilný *dôchodok*	1 826
D.631	Naturálne sociálne transfery – netrhová produkcia	211	B.6*n	*Čistý* národný disponibilný *dôchodok*	1 604
D.632	Naturálne sociálne transfery – nakúpená trhová produkcia	4			
			D.63	Naturálne sociálne transfery	215
			D.631	Naturálne sociálne transfery – netrhová produkcia	211
			D.632	Naturálne sociálne transfery – nakúpená trhová produkcia	4
B.7*g	*Hrubý upravený národný disponibilný dôchodok*	1 826			
B.7*n	*Čistý upravený národný disponibilný dôchodok*	1 604			

II.4: Účet použitia dôchodkov

II.4.1: Účet použitia disponibilného dôchodku

Použitie			Zdroje		
			B.6*g	*Národný hrubý disponibilný dôchodok*	1 826
P.3	Výdavky na konečnú spotrebu	1 399	B.6*n	*Národný čistý disponibilný dôchodok*	1 604
P.31	Výdavky na individuálnu spotrebu	1 230			
P.32	Výdavky na kolektívnu spotrebu	169	D.8	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok	11
D.8	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok	11			
B.8*g	*Národné hrubé úspory*	427			
B.8*n	*Národné čisté úspory*	205			

II.4.2: Účet použitia upraveného disponibilného dôchodku

Použitie			Zdroje		
			B.7g	*Hrubý upravený disponibilný dôchodok*	1 826
P.4	Skutočná konečná spotreba	1 399	B.7n	*Čistý upravený disponibilný dôchodok*	1 604
P.41	Skutočná individuálna spotreba	1 230			
P.42	Skutočná kolektívna spotreba	169	D.8	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok	11
D.8	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok	11			
B.8*g	*Národné hrubé úspory*	427			
B.8*n	*Národné čisté úspory*	205			

III: Účty akumulácie

III.1: Kapitálový účet

III.1.1: Účet zmien čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
B.101	*Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov*	202	B.8*n	*Národné čisté úspory*	205
			D.9r	Kapitálové transfery, prijaté	62
			D.91r	Dane z kapitálu, prijaté	2
			D.92r	Investičné dotácie, prijaté	23
			D.99r	Ostatné kapitálové transfery, prijaté	37

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
			D.9p	Kapitálové transfery, platené	– 65
			D.91p	Dane z kapitálu, platené	– 2
			D.92p	Investičné dotácie, platené	– 27
			D.99p	Ostatné kapitálové transfery, platené	– 36

III.1.2: Účet nadobudnutia nefinančných aktív

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
P.5g	Tvorba hrubého kapitálu	414	B.101	*Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov*	202
P.5n	Tvorba čistého kapitálu	192			
P.51g	Tvorba hrubého fixného kapitálu	376			
P.511	Nadobudnutie mínus úbytok fixných aktív	359			
P.5111	Nadobudnutie nových fixných aktív	358			
P.5112	Nadobudnutie použitých fixných aktív	9			
P.5113	Úbytok použitých fixných aktív	– 8			
P.512	Náklady na prevod vlastníctva neprodukovaných aktív	17			
P.51c	Spotreba fixného kapitálu	– 222			
P.52	Zmena stavu zásob	28			
P.53	Nadobudnutie mínus úbytok cenností	10			
NP	Nadobudnutie mínus úbytok neprodukovaných aktív	0			
NP.1	Nadobudnutie mínus úbytok prírodných zdrojov	0			
NP.2	Nadobudnutie mínus úbytok aktív, ktoré sú predmetom zmlúv, lízingov a licencií	0			
NP.3	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0			
B.9	*Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)*	10			

III.2: Finančný účet

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
			B.9	*Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)*	10
F	Čistý prírastok finančných aktív	436	F	Čistý vznik pasív	426

Zmeny aktív		
F.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	– 1
F.11	Menové zlato	– 1
F.12	ZPČ	0
F.2	Obeživo a vklady	89
F.21	Obeživo	33
F.22	Prevoditeľné vklady	26
F.221	Medzibankové pozície	– 5
F.229	Ostatné prevoditeľné vklady	31
F.29	Ostatné vklady	30
F.3	Dlhové cenné papiere	86
F.31	Krátkodobé	27
F.32	Dlhodobé	59
F.4	Pôžičky	78
F.41	Krátkodobé	22
F.42	Dlhodobé	56
F.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	107
F.51	Majetkové účasti	91
F.511	Kótované akcie	77
F.512	Nekótované akcie	7
F.519	Ostatné majetkové účasti	7
F.52	Akcie/podielové listy investičných fondov	16
F.521	Akcie/podielové listy fondov peňažného trhu	7
F.522	Akcie/podielové listy iné ako fondov peňažného trhu	9
F.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	48
F.61	Technické rezervy neživotného poistenia	7
F.62	Nároky na životné poistenie a anuitu	22
F.63	Nároky na dôchodok	11
F.64	Nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov	3

Zmeny pasív a čistého majetku		
F.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0
F.11	Menové zlato	
F.12	ZPČ	0
F.2	Obeživo a vklady	102
F.21	Obeživo	35
F.22	Prevoditeľné vklady	28
F.221	Medzibankové pozície	– 5
F.229	Ostatné prevoditeľné vklady	33
F.29	Ostatné vklady	39
F.3	Dlhové cenné papiere	74
F.31	Krátkodobé	24
F.32	Dlhodobé	50
F.4	Pôžičky	47
F.41	Krátkodobé	11
F.42	Dlhodobé	36
F.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	105
F.51	Majetkové účasti	94
F.511	Kótované akcie	84
F.512	Nekótované akcie	7
F.519	Ostatné majetkové účasti	3
F.52	Akcie/podielové listy investičných fondov	11
F.521	Akcie/podielové listy fondov peňažného trhu	5
F.522	Akcie/podielové listy iné ako fondov peňažného trhu	6
F.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	48
F.61	Technické rezervy neživotného poistenia	7
F.62	Nároky na životné poistenie a anuitu	22
F.63	Nároky na dôchodok	11
F.64	Nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov	3

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
F.65	Nároky na nepenzijné dávky	2	F.65	Nároky na nepenzijné dávky	2
F.66	Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk	3	F.66	Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk	3
F.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	14	F.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	11
F.71	Finančné deriváty	12	F.71	Finančné deriváty	9
F.711	Opcie	5	F.711	Opcie	4
F.712	Forwardy	7	F.712	Forwardy	5
F.72	Zamestnanecké opcie na akcie	2	F.72	Zamestnanecké opcie na akcie	2
F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	15	F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	39
F.81	Obchodné úvery a preddavky	7	F.81	Obchodné úvery a preddavky	16
F.89	Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov	8	F.89	Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov	23

III.3: Účty ostatných zmien aktív

III.3.1: Účet ostatných zmien objemu aktív

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.1	Ekonomický vznik aktív	33	K.5	Ostatné zmeny objemu inde nezahrnuté	1
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	3	AN.1	Produkované nefinančné aktíva	
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	30	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	
AN.21	Prírodné zdroje	26	AF	Finančné aktíva/pasíva	1
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	4	K.6	Zmeny klasifikácie	2
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	K.61	Zmeny sektorovej klasifikácie a štruktúry	2
K.2	Ekonomický zánik neprodukovaných aktív	– 11	AN.1	Produkované nefinančné aktíva	
K.21	Vyčerpanie prírodných zdrojov	– 8	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	
AN.21	Prírodné zdroje	– 8	AF	Finančné aktíva/pasíva	2
K.22	Iný ekonomický zánik neprodukovaných aktív	– 3	K.62	Zmeny klasifikácie aktív a pasív	0
AN.21	Prírodné zdroje	0	AN.1	Produkované nefinančné aktíva	
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	– 1	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	

Zmeny aktív		
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	– 2
K.3	Straty spôsobené živelnými pohromami	– 11
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	– 9
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	– 2
AF	Finančné aktíva/pasíva	0
K.4	Konfiškácia majetku bez náhrady	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AF	Finančné aktíva	0
K.5	Ostatné zmeny objemu inde nezahrnuté	2
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	1
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AF	Finančné aktíva/pasíva	1
K.6	Zmeny klasifikácie	0
K.61	Zmeny sektorovej klasifikácie a štruktúry	2
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AF	Finančné aktíva/pasíva	2
K.62	Zmeny klasifikácie aktív a pasív	– 2
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	– 2
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AF	Finančné aktíva/pasíva	0
	Ostatné zmeny objemu spolu	13

Zmeny pasív a čistého majetku		
AF	Finančné aktíva/pasíva	0
	Ostatné zmeny objemu spolu	3
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	
AN.11	Fixné aktíva	
AN.12	Zásoby	
AN.13	Cennosti	
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	
AN.21	Prírodné zdroje	
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	
AF	Finančné aktíva	3
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AF.2	Obežívo a vklady	
AF.3	Dlhové cenné papiere	
AF.4	Pôžičky	0
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	2
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	1
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	– 7			
AN.11	Fixné aktíva	– 2			
AN.12	Zásoby	– 3			
AN.13	Cennosti	– 2			
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	17			
AN.21	Prírodné zdroje	9			
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	6			
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0			
AF	Finančné aktíva	3			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0			
AF.2	Obeživo a vklady	0			
AF.3	Dlhové cenné papiere	0			
AF.4	Pôžičky				
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	2			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	1			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0			
			B.102	*Zmeny čistého majetku v dôsledku iných zmien objemu aktív*	10

III.3.2: Účet precenenia

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.7	Nominálne zisky (+)/straty (–) z držby		K.7	Nominálne zisky (–)/straty (+) z držby	
AN	Nefinančné aktíva	280	AF	Pasíva	76
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	126	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0
AN.11	Fixné aktíva	111	AF.2	Obeživo a vklady	0
AN.12	Zásoby	7	AF.3	Dlhové cenné papiere	42
AN.13	Cennosti	8	AF.4	Pôžičky	0

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	154	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	34
AN.21	Prírodné zdroje	152	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	2	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0
AF	Finančné aktíva	84			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	12			
AF.2	Obeživo a vklady	0			
AF.3	Dlhové cenné papiere	40			
AF.4	Pôžičky	0			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	32			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0			
			B.103	*Zmeny čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov/strát z držby*	288

III.3.2.1: Účet neutrálnych ziskov/strát z držby

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.71	Neutrálne zisky (+)/straty (–) z držby		K.71	Neutrálne zisky (–)/straty (+) z držby	
AN	Nefinančné aktíva	198	AF	Pasíva	126
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	121	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0
AN.11	Fixné aktíva	111	AF.2	Obeživo a vklady	30
AN.12	Zásoby	4	AF.3	Dlhové cenné papiere	26
AN.13	Cennosti	6	AF.4	Pôžičky	29
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	77	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	28
AN.21	Prírodné zdroje	76	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	7

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	1	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	6
AF	Finančné aktíva	136			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	16			
AF.2	Obeživo a vklady	30			
AF.3	Dlhové cenné papiere	25			
AF.4	Pôžičky	28			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	26			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	7			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	4			
			B.1031	*Zmeny čistého majetku v dôsledku neutrálnych ziskov/strát z držby*	208

III.3.2.2: Účet reálnych ziskov/strát z držby

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.72	Reálne zisky (+)/straty (–) z držby		K.72	Reálne zisky (–)/straty (+) z držby	
AN	Nefinančné aktíva	82	AF	Pasíva	– 50
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	5	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0
AN.11	Fixné aktíva	0	AF.2	Obeživo a vklady	– 30
AN.12	Zásoby	3	AF.3	Dlhové cenné papiere	16
AN.13	Cennosti	2	AF.4	Pôžičky	– 29
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	77	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	6
AN.21	Prírodné zdroje	76	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	– 7
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	1	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	– 6

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AF	Finančné aktíva	– 52			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	– 4			
AF.2	Obeživo a vklady	– 30			
AF.3	Dlhové cenné papiere	15			
AF.4	Pôžičky	– 28			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	6			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	– 7			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	– 4			
			B.1032	*Zmeny čistého majetku v dôsledku reálnych ziskov/strát z držby*	80

IV: Súvahy

IV.1: Počiatočná súvaha

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AN	Nefinančné aktíva	4 621	AF	Pasíva	7 762
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	2 818	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0
AN.11	Fixné aktíva	2 579	AF.2	Obeživo a vklady	1 471
AN.12	Zásoby	114	AF.3	Dlhové cenné papiere	1 311
AN.13	Cennosti	125	AF.4	Pôžičky	1 437
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	1 803	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	2 756
AN.21	Prírodné zdroje	1 781	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	471
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	22	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	14
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	302
AF	Finančné aktíva	8 231			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	770			
AF.2	Obeživo a vklady	1 482			
AF.3	Dlhové cenné papiere	1 263			

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AF.4	Pôžičky	1 384			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	2 614			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	470			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	21			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	227			
			B.90	*Čistý majetok*	5 090

IV.2: Zmeny súvahy

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
	Zmeny aktív spolu			Zmeny pasív spolu	
AN	Nefinančné aktíva	482	AF	Pasíva	505
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	294	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AN.11	Fixné aktíva	246	AF.2	Obeživo a vklady	102
AN.12	Zásoby	32	AF.3	Dlhové cenné papiere	116
AN.13	Cennosti	16	AF.4	Pôžičky	47
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	186	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	141
AN.21	Prírodné zdroje	178	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	49
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	8	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	11
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	39
AF	Finančné aktíva	523			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	11			
AF.2	Obeživo a vklady	89			
AF.3	Dlhové cenné papiere	126			
AF.4	Pôžičky	78			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	141			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	49			

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	14			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	15			
			B.10	*Zmeny čistého majetku*	500
			B.101	Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov	202
			B.102	Zmeny čistého majetku v dôsledku ostatných zmien objemu aktív	10
			B.103	Zmeny čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov a strát z držby	288
			B.1031	*Zmeny čistého majetku v dôsledku neutrálnych ziskov a strát z držby*	208
			B.1032	*Zmeny čistého majetku v dôsledku reálnych ziskov a strát z držby*	80

IV.3: Konečná súvaha

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AN	Nefinančné aktíva	5 101	AF	Pasíva	8 267
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	3 112	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0
AN.11	Fixné aktíva	2 825	AF.2	Obežívo a vklady	1 573
AN.12	Zásoby	146	AF.3	Dlhové cenné papiere	1 427
AN.13	Cennosti	141	AF.4	Pôžičky	1 484
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	1 989	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	2 897
AN.21	Prírodné zdroje	1 959	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	520
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	30	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	25
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	341
AF	Finančné aktíva	8 754			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	781			
AF.2	Obežívo a vklady	1 571			

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AF.3	Dlhové cenné papiere	1 389			
AF.4	Pôžičky	1 462			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	2 755			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	519			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	35			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	242			
			B.90	*Čistý majetok*	5 590

Tabuľka 24.3 – Úplná postupnosť účtov pre nefinančné korporácie

I: Účet produkcie

Použitie			Zdroje		
P.2	Medzispotreba	1 477	P.1	Produkcia	2 808
			P.11	Trhová produkcia	2 808
			P.12	Produkcia pre vlastné konečné použitie	0
B.1g	*Hrubá pridaná hodnota*	1 331			
P.51c	Spotreba fixného kapitálu	157			
B.1n	*Čistá pridaná hodnota*	1 174			

II: Účty rozdelenia a použitia dôchodkov

II.1: Účet prvotného rozdelenia dôchodkov

II.1.1: Účet tvorby dôchodkov

Použitie			Zdroje		
D.1	Odmeny zamestnancov	986	B.1g	*Hrubá pridaná hodnota*	1 331
D.11	Mzdy a platy	841	B.1n	*Čistá pridaná hodnota*	1 174
D.12	Sociálne príspevky zamestnávateľov	145			
D.121	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov	132			
D.1211	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	122			
D.1212	Skutočné príspevky zamestnávateľov iné ako príspevky do dôchodkového systému	10			
D.122	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov	13			

Použitie			Zdroje
D.1221	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	12	
D.1222	Imputované príspevky zamestnávateľov iné ako imputované príspevky do dôchodkového systému	1	
D.29	Ostatné dane z produkcie	88	
D.39	Ostatné subvencie na produkciu	– 35	
B.2g	*Hrubý prevádzkový prebytok*	292	
P.51c1	Spotreba fixného kapitálu v hrubom prevádzkovom prebytku	157	
B.2n	*Čistý prevádzkový prebytok*	135	

II.1.2: Účet rozdelenia prvotných dôchodkov

Použitie			Zdroje		
D.4	Dôchodky z majetku	134	B.2g	*Hrubý prevádzkový prebytok*	292
D.41	Úroky	56	B.2n	*Čistý prevádzkový prebytok*	135
D.42	Rozdelené dôchodky korporácií	47			
D.421	Dividendy	39	D.4	Dôchodky z majetku	96
D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií	8	D.41	Úroky	33
D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	0	D.42	Rozdelené dôchodky korporácií	10
D.45	Renta	31	D.421	Dividendy	10
			D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií	
			D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	4
			D.44	Ostatné investičné dôchodky	8
			D.441	Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek	5
			D.442	Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok	
			D.443	Investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	3
			D.4431	Dividendy patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	1

Použitie			Zdroje		
			D.4432	Nerozdelené zisky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	2
			D.45	Renta	41
B.5g	*Hrubé saldo prvotných dôchodkov*	254			
B.5n	*Čisté saldo prvotných dôchodkov*	97			

II.1.2.1: Účet podnikateľských dôchodkov

Použitie			Zdroje		
D.4	Dôchodky z majetku	87	B.2g	*Hrubý prevádzkový prebytok*	292
D.41	Úroky	56	B.2n	*Čistý prevádzkový prebytok*	135
D.45	Renta	31			
			D.4	Dôchodky z majetku	96
			D.41	Úroky	33
			D.42	Rozdelené dôchodky korporácií	10
			D.421	Dividendy	10
			D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	4
			D.44	Ostatné investičné dôchodky	8
			D.441	Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek	5
			D.443	Investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	3
			D.45	Renta	41
B.4g	*Hrubé podnikateľské dôchodky*	301			
B.4n	*Čisté podnikateľské dôchodky*	144			

II.1.2.2: Účet rozdelenia ostatných prvotných dôchodkov

Použitie			Zdroje		
D.4	Dôchodky z majetku	47	B.4g	*Hrubé podnikateľské dôchodky*	301
D.42	Rozdelené dôchodky korporácií	47	B.4n	*Čisté podnikateľské dôchodky*	144
D.421	Dividendy	39			
D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií	8			
D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	0			
B.5g	*Hrubé saldo prvotných dôchodkov*	254			
B.5n	*Čisté saldo prvotných dôchodkov*	97			

II.2: Účet druhotného rozdelenia dôchodkov

Použitie				Zdroje			
Bežné transfery			98	B.5g	*Hrubé saldo prvotných dôchodkov*		254
D.5	Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.		24	B.5n	*Čisté saldo prvotných dôchodkov*		97
D.51	Dane z dôchodkov		20				
D.59	Ostatné bežné dane		4		Bežné transfery		72
				D.61	Čisté sociálne príspevky		66
D.62	Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov		62	D.611	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov		31
D.622	Ostatné dávky sociálneho poistenia		62	D.6111	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému		27
D.6221		Ostatné dôchodkové dávky sociálneho poistenia	49	D.6112	Skutočné príspevky zamestnávateľov iné ako príspevky do dôchodkového systému		4
D.6222		Ostatné dávky sociálneho poistenia okrem dôchodkových	13	D.612	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov		12
				D.6121	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému		12
D.7	Ostatné bežné transfery		12	D.6122	Imputované príspevky zamestnávateľov iné ako imputované príspevky do dôchodkového systému		0
D.71	Čisté poistné neživotného poistenia		8	D.613	Skutočné sociálne príspevky domácností		25
D.711	Čisté priame poistné neživotného poistenia		8	D.6131	Skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému		19
D.75	Rôzne bežné transfery		4	D.6132	Skutočné príspevky domácností iné ako príspevky do dôchodkového systému		6
D.751	Bežné transfery NZISD		1	D.61SC	Poplatky za služby systému sociálneho poistenia		2
D.759	Ostatné rôzne bežné transfery		3				
				D.7	Ostatné bežné transfery		6
				D.72	Nároky z neživotného poistenia		6
				D.721	Priame nároky na vyplatenie neživotného poistenia		6
				D.75	Rôzne bežné transfery		0
B.6g	*Hrubý disponibilný dôchodok*		228				
B.6n	*Čistý disponibilný dôchodok*		71				

II.4: Účet použitia dôchodkov

II.4.1: Účet použitia disponibilných dôchodkov

Použitie			Zdroje		
			B.6g	*Hrubý disponibilný dôchodok*	228
D.8	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok	0	B.6n	*Čistý disponibilný dôchodok*	71
B.8g	*Hrubé úspory*	228			
B.8n	*Čisté úspory*	71			

III: Účty akumulácie

III.1: Kapitálový účet

III.1.1: Účet zmien čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
B.101	*Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov*	88	B.8n	*Čisté úspory*	71
			D.9r	Kapitálové transfery, prijaté	33
			D.92r	Investičné dotácie, prijaté	23
			D.99r	Ostatné kapitálové transfery, prijaté	10
			D.9p	Kapitálové transfery, platené	– 16
			D.91p	Dane z kapitálu, platené	0
			D.99p	Ostatné kapitálové transfery, platené	– 16

III.1.2: Účet nadobudnutia nefinančných aktív

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
P.5g	Tvorba hrubého kapitálu	308	B.101	*Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov*	88
P.5n	Tvorba čistého kapitálu	151			
P.51g	Tvorba hrubého fixného kapitálu	280			
P.511	Nadobudnutie mínus úbytok fixných aktív	263			
P.5111	Nadobudnutie nových fixných aktív	262			
P.5112	Nadobudnutie použitých fixných aktív	5			
P.5113	Úbytok použitých fixných aktív	– 4			
P.512	Náklady na prevod vlastníctva neprodukovaných aktív	17			

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
P.51c	Spotreba fixného kapitálu	– 157			
P.52	Zmena stavu zásob	26			
P.53	Nadobudnutie mínus úbytok cenností	2			
NP	Nadobudnutie mínus úbytok neprodukovaných aktív	– 7			
NP.1	Nadobudnutie mínus úbytok prírodných zdrojov	– 6			
NP.2	Nadobudnutie mínus úbytok aktív, ktoré sú predmetom zmlúv, lízingov a licencií	– 1			
NP.3	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0			
B.9	*Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)*	– 56			

III.2: Finančný účet

Zmena aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
			B.9	*Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)*	– 56
F	Čistý prírastok finančných aktív	83	F	Čistý vznik pasív	139
F.2	Obeživo a vklady	39	F.2	Obeživo a vklady	
F.21	Obeživo	5	F.21	Obeživo	
F.22	Prevoditeľné vklady	30	F.22	Prevoditeľné vklady	
F.229	Ostatné prevoditeľné vklady	30	F.229	Ostatné prevoditeľné vklady	
F.29	Ostatné vklady	4	F.29	Ostatné vklady	
F.3	Dlhové cenné papiere	7	F.3	Dlhové cenné papiere	6
F.31	Krátkodobé	10	F.31	Krátkodobé	2
F.32	Dlhodobé	– 3	F.32	Dlhodobé	4
F.4	Pôžičky	19	F.4	Pôžičky	21
F.41	Krátkodobé	14	F.41	Krátkodobé	4
F.42	Dlhodobé	5	F.42	Dlhodobé	17
F.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	10	F.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	83
F.51	Majetkové účasti	10	F.51	Majetkové účasti	83
F.511	Kótované akcie	5	F.511	Kótované akcie	77
F.512	Nekótované akcie	3	F.512	Nekótované akcie	3
F.519	Ostatné majetkové účasti	2	F.519	Ostatné majetkové účasti	3

Zmena aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
F.52	Akcie/podielové listy investičných fondov	0	F.52	Akcie/podielové listy investičných fondov	
F.521	Akcie/podielové listy fondov peňažného trhu	0	F.521	Akcie/podielové listy fondov peňažného trhu	
F.522	Akcie/podielové listy iné ako fondov peňažného trhu	0	F.522	Akcie/podielové listy iné ako fondov peňažného trhu	
F.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	1	F.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	
F.61	Technické rezervy neživotného poistenia	1	F.61	Technické rezervy neživotného poistenia	
F.62	Nároky na životné poistenie a anuitu	0	F.62	Nároky na životné poistenie a anuitu	
F.66	Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk	0	F.66	Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk	
F.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	3	F.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	3
F.71	Finančné deriváty	3	F.71	Finančné deriváty	2
F.711	Opcie	1	F.711	Opcie	2
F.712	Forwardy	2	F.712	Forwardy	0
F.72	Zamestnanecké opcie na akcie	0	F.72	Zamestnanecké opcie na akcie	1
F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	4	F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	26
F.81	Obchodné úvery a preddavky	3	F.81	Obchodné úvery a preddavky	6
F.89	Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov	1	F.89	Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov	20

III.3: Účty ostatných zmien aktív

III.3.1: Účet ostatných zmien objemu aktív

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.1	Ekonomický vznik aktív	26	K.5	Ostatné zmeny objemu inde nezahrnuté	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0	AN.1	Produkované aktíva	
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	26	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	
AN.21	Prírodné zdroje	22	AF	Finančné aktíva/pasíva	0
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	4	K.6	Zmeny klasifikácie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	K.61	Zmeny sektorovej klasifikácie a štruktúry	0

Zmeny aktív		
K.2	Ekonomický zánik neprodukovaných aktív	– 9
K.21	Vyčerpanie prírodných zdrojov	– 6
AN.21	Prírodné zdroje	– 6
K.22	Iný ekonomický zánik neprodukovaných aktív	– 3
AN.21	Prírodné zdroje	0
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	– 1
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	– 2
K.3	Straty spôsobené živelnými pohromami	– 5
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	– 5
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AF	Finančné aktíva/pasíva	0
K.4	Konfiškácia majetku bez náhrady	– 5
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	– 1
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	– 4
AF	Finančné aktíva	0
K.5	Ostatné zmeny objemu inde nezahrnuté	1
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	1
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AF	Finančné aktíva/pasíva	0
K.6	Zmeny klasifikácie	6
K.61	Zmeny sektorovej klasifikácie a štruktúry	6
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	3
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	1

Zmeny pasív a čistého majetku		
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	
AF	Finančné aktíva/pasíva	0
K.62	Zmeny klasifikácie aktív a pasív	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	
AF	Finančné aktíva/pasíva	0
	Ostatné zmeny objemu spolu	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	
AN.11	Fixné aktíva	
AN.12	Zásoby	
AN.13	Cennosti	
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	
AN.21	Prírodné zdroje	
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	
AF	Finančné aktíva	0
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AF.2	Obeživo a vklady	
AF.3	Dlhové cenné papiere	
AF.4	Pôžičky	
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku	
AF	Finančné aktíva/pasíva	2	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie
K.62	Zmeny klasifikácie aktív a pasív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0		
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0		
AF	Finančné aktíva/pasíva	0		
	Ostatné zmeny objemu spolu	14		
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	– 2		
AN.11	Fixné aktíva	1		
AN.12	Zásoby	– 3		
AN.13	Cennosti	0		
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	14		
AN.21	Prírodné zdroje	10		
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	4		
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0		
AF	Finančné aktíva	2		
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0		
AF.2	Obeživo a vklady	0		
AF.3	Dlhové cenné papiere	0		
AF.4	Pôžičky	0		
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	2		
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0		
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0		
			B.102	*Zmeny čistého majetku v dôsledku iných zmien objemu aktív* 14

III.3.2: Účet precenenia

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.7	Nominálne zisky (+)/straty (–) z držby		K.7	Nominálne zisky (–)/straty (+) z držby	
AN	Nefinančné aktíva	144	AF	Pasíva	18
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	63	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AN.11	Fixné aktíva	58	AF.2	Obeživo a vklady	
AN.12	Zásoby	4	AF.3	Dlhové cenné papiere	1
AN.13	Cennosti	1	AF.4	Pôžičky	
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	81	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	17
AN.21	Prírodné zdroje	80	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	1	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0
AF	Finančné aktíva	8			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)				
AF.2	Obeživo a vklady				
AF.3	Dlhové cenné papiere	3			
AF.4	Pôžičky				
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	5			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk				
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0			
			B.103	*Zmeny čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov/strát z držby*	134

III.3.2.1: Účet neutrálnych ziskov/strát z držby

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.71	Neutrálne zisky (+)/straty (–) z držby		K.71	Neutrálne zisky (–)/straty (+) z držby	
AN	Nefinančné aktíva	101	AF	Pasíva	37
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	60	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AN.11	Fixné aktíva	58	AF.2	Obeživo a vklady	1
AN.12	Zásoby	1	AF.3	Dlhové cenné papiere	1
AN.13	Cennosti	1	AF.4	Pôžičky	18
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	41	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	14
AN.21	Prírodné zdroje	40	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	1	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	3
AF	Finančné aktíva	18			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)				
AF.2	Obeživo a vklady	8			
AF.3	Dlhové cenné papiere	2			
AF.4	Pôžičky	1			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	3			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	1			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	3			
			B.103	*Zmeny čistého majetku v dôsledku neutrálnych ziskov/strát z držby*	82

III.3.2.2: Účet reálnych ziskov/strát z držby

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.72	Reálne zisky (+)/straty (–) z držby		K.72	Reálne zisky (–)/straty (+) z držby	
AN	Nefinančné aktíva	43	AF	Pasíva	– 19
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	3	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0
AN.11	Fixné aktíva	0	AF.2	Obeživo a vklady	– 1
AN.12	Zásoby	3	AF.3	Dlhové cenné papiere	0
AN.13	Cennosti	0	AF.4	Pôžičky	– 18
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	40	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	3

Zmeny aktív		
AN.21	Prírodné zdroje	40
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0
AF	Finančné aktíva	– 10
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AF.2	Obeživo a vklady	– 8
AF.3	Dlhové cenné papiere	1
AF.4	Pôžičky	– 1
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	2
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	– 1
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	– 3

Zmeny pasív a čistého majetku		
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	– 3
B.1032	*Zmeny čistého majetku v dôsledku reálnych ziskov/strát z držby*	52

IV: Súvahy

IV.1: Počiatočná súvaha

Aktíva		
AN	Nefinančné aktíva	2 151
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	1 274
AN.11	Fixné aktíva	1 226
AN.12	Zásoby	43
AN.13	Cennosti	5
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	877
AN.21	Prírodné zdroje	864
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	13
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0
AF	Finančné aktíva	982
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	

Pasíva a čistý majetok		
AF	Pasíva	3 221
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AF.2	Obeživo a vklady	40
AF.3	Dlhové cenné papiere	44
AF.4	Pôžičky	897
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	1 987
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	12
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	4
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	237

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AF.2	Obeživo a vklady	382			
AF.3	Dlhové cenné papiere	90			
AF.4	Pôžičky	50			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	280			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	25			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	5			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	150			
			B.90	*Čistý majetok*	– 88

IV.2: Zmeny súvahy

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
	Zmeny aktív spolu			Zmeny pasív spolu	
AN	Nefinančné aktíva	301	AF	Pasíva	157
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	195	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AN.11	Fixné aktíva	165	AF.2	Obeživo a vklady	0
AN.12	Zásoby	27	AF.3	Dlhové cenné papiere	7
AN.13	Cennosti	3	AF.4	Pôžičky	21
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	106	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	100
AN.21	Prírodné zdroje	101	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	5	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	3
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	26
AF	Finančné aktíva	93			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)				
AF.2	Obeživo a vklady	39			
AF.3	Dlhové cenné papiere	10			
AF.4	Pôžičky	19			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	17			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	1			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	3			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	4			

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
			B.10	*Zmeny čistého majetku*	237
			B.101	Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov	88
			B.102	Zmeny čistého majetku v dôsledku ostatných zmien objemu aktív	14
			B.103	Zmeny čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov a strát z držby	134
			B.1031	Zmeny čistého majetku v dôsledku neutrálnych ziskov a strát z držby	82
			B.1032	Zmeny čistého majetku v dôsledku reálnych ziskov a strát z držby	52

IV: Súvahy

IV.3: Konečná súvaha

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AN	Nefinančné aktíva	2 452	AF	Pasíva	3 378
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	1 469	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AN.11	Fixné aktíva	1 391	AF.2	Obeživo a vklady	40
AN.12	Zásoby	70	AF.3	Dlhové cenné papiere	51
AN.13	Cennosti	8	AF.4	Pôžičky	918
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	983	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	2 087
AN.21	Prírodné zdroje	965	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	12
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	18	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	7
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	263
AF	Finančné aktíva	1 075			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)				
AF.2	Obeživo a vklady	421			
AF.3	Dlhové cenné papiere	100			
AF.4	Pôžičky	69			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	297			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	26			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	8			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	154			
			B.90	*Čistý majetok*	149

Tabuľka 24.4 – Úplná postupnosť účtov pre finančné korporácie

I: Účet produkcie

Použitie			Zdroje		
P.2	Medzispotreba	52	P.1	Produkcia	146
			P.11	Trhová produkcia	146
			P.12	Produkcia pre vlastné konečné použitie	0
B.1g	*Hrubá pridaná hodnota*	94			
P.51c	Spotreba fixného kapitálu	12			
B.1n	*Čistá pridaná hodnota*	82			

II: Účty rozdelenia a použitia dôchodkov

II.1: Účet prvotného rozdelenia dôchodkov

II.1.1: Účet tvorby dôchodkov

Použitie			Zdroje		
D.1	Odmeny zamestnancov	44	B.1g	*Hrubá pridaná hodnota*	94
D.11	Mzdy a platy	29	B.1n	*Čistá pridaná hodnota*	82
D.12	Sociálne príspevky zamestnávateľov	5			
D.121	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov	4			
D.1211	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	4			
D.1212	Skutočné príspevky zamestnávateľov iné ako príspevky do dôchodkového systému	0			
D.122	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov	1			
D.1221	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	1			
D.1222	Imputované príspevky zamestnávateľov iné ako imputované príspevky do dôchodkového systému	0			
D.29	Ostatné dane z produkcie	4			
D.39	Ostatné subvencie na produkciu	0			
B.2g	*Hrubý prevádzkový prebytok*	46			
P.51c1	Spotreba fixného kapitálu v hrubom prevádzkovom prebytku	12			
B.2n	*Čistý prevádzkový prebytok*	34			

II.1.2: Účet rozdelenia prvotných dôchodkov

Použitie			Zdroje		
D.4	Dôchodky z majetku	168	B.2g	*Hrubý prevádzkový prebytok*	46
D.41	Úroky	106	B.2n	*Čistý prevádzkový prebytok*	34
D.42	Rozdelené dôchodky korporácií	15			
D.421	Dividendy	15	D.4	Dôchodky z majetku	149
D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií	0	D.41	Úroky	106
D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	0	D.42	Rozdelené dôchodky korporácií	25
D.44	Ostatné investičné dôchodky	47	D.421	Dividendy	25
D.441	Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek	25	D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií	0
D.442	Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok	8	D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	7
D.443	Investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	14	D.44	Ostatné investičné dôchodky	8
D.4431	Dividendy patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	6	D.441	Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek	0
D.4432	Nerozdelené zisky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	8	D.443	Investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	8
D.45	Renta	0	D.4431	Dividendy patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	3
			D.4432	Nerozdelené zisky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	5
			D.45	Renta	3
B.5g	*Hrubé saldo prvotných dôchodkov*	27			
B.5n	*Čisté saldo prvotných dôchodkov*	15			

II.1.2.1: Účet podnikateľských dôchodkov

Použitie			Zdroje		
D.4	Dôchodky z majetku	153	B.2g	*Hrubý prevádzkový prebytok*	46
D.41	Úroky	106	B.2n	*Čistý prevádzkový prebytok*	34
D.44	Ostatné investičné dôchodky	47			
D.441	Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek	25	D.4	Dôchodky z majetku	149
D.442	Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok	8	D.41	Úroky	106
D.443	Investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	14	D.42	Rozdelené dôchodky korporácií	25
D.45	Renta	0	D.421	Dividendy	25
			D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií	0
			D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	7
			D.44	Ostatné investičné dôchodky	8
			D.441	Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek	0
			D.442	Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok	
			D.443	Investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	8
			D.45	Renta	3
B.4g	*Hrubé podnikateľské dôchodky*	42			
B.4n	*Čisté podnikateľské dôchodky*	30			

II.1.2.2: Účet rozdelenia ostatných prvotných dôchodkov

Použitie			Zdroje		
D.4	Dôchodky z majetku	15	B.4g	*Hrubé podnikateľské dôchodky*	42
D.42	Rozdelené dôchodky korporácií	15	B.4n	*Čisté podnikateľské dôchodky*	30
D.421	Dividendy	15			
D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií	0			
D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	0			
B.5g	*Hrubé saldo prvotných dôchodkov*	27			
B.5n	*Čisté saldo prvotných dôchodkov*	15			

II.2: Účet druhotného rozdelenia dôchodkov

Použitie				Zdroje			
	Bežné transfery		277	B.5g	*Hrubé saldo prvotných dôchodkov*		27
D.5	Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.		10	B.5n	*Čisté saldo prvotných dôchodkov*		15
D.51	Dane z dôchodkov		7				
D.59	Ostatné bežné dane		3		Bežné transfery		275
				D.61	Čisté sociálne príspevky		212
D.62	Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov		205	D.611	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov		109
D.622	Ostatné dávky sociálneho poistenia		205	D.6111	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému		104
D.6221	Ostatné dôchodkové dávky sociálneho poistenia		193	D.6112	Skutočné príspevky zamestnávateľov iné ako príspevky do dôchodkového systému		5
D.6222	Ostatné dávky sociálneho poistenia okrem dôchodkových		12	D.612	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov		2
				D.6121	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému		1
D.7	Ostatné bežné transfery		62	D.6122	Imputované príspevky zamestnávateľov iné ako imputované príspevky do dôchodkového systému		1
D.71	Čisté poistné neživotného poistenia		13	D.613	Skutočné sociálne príspevky domácností		94
D.711	Čisté priame poistné neživotného poistenia		0	D.6131	Skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému		90
D.712	Čisté poistné neživotného zaistenia		13	D.6132	Skutočné príspevky domácností iné ako príspevky do dôchodkového systému		4
D.72	Nároky z neživotného poistenia		48	D.614	Doplnkové sociálne príspevky domácností		10
D.721	Priame nároky na vyplatenie neživotného poistenia		45	D.6141	Doplnkové príspevky domácností do dôchodkového systému		8
D.722	Nároky z neživotného zaistenia		3	D.6142	Doplnkové príspevky domácností iné ako príspevky do dôchodkového systému		2
D.75	Rôzne bežné transfery		1	D.61SC	Poplatky za služby systému sociálneho poistenia		3

Použitie			Zdroje		
D.751	Bežné transfery NZISD	1			
D.759	Ostatné rôzne bežné transfery	0	D.7	Ostatné bežné transfery	62
			D.71	Čisté poistné neživotného poistenia	47
			D.711	Čisté priame poistné neživotného poistenia	44
			D.712	Čisté poistné neživotného zaistenia	3
			D.72	Nároky z neživotného poistenia	15
			D.722	Nároky z neživotného zaistenia	15
			D.75	Rôzne bežné transfery	0
B.6g	*Hrubý disponibilný dôchodok*	25			
B.6n	*Čistý disponibilný dôchodok*	13			

II.4: Účet použitia dôchodkov

II.4.1: Účet použitia disponibilných dôchodkov

Použitie			Zdroje		
			B.6g	*Hrubý disponibilný dôchodok*	25
D.8	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok	11	B.6n	*Čistý disponibilný dôchodok*	13
B.8g	*Hrubé úspory*	14			
B.8n	*Čisté úspory*	2			

III: Účty akumulácie

III.1: Kapitálový účet

III.1.1: Účet zmien čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
B.101	*Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov*	– 5	B.8n	*Čisté úspory*	2
			D.9r	Kapitálové transfery, prijaté	0
			D.92r	Investičné dotácie, prijaté	0
			D.99r	Ostatné kapitálové transfery, prijaté	
			D.9p	Kapitálové transfery, platené	– 7
			D.91p	Dane z kapitálu, platené	0
			D.99p	Ostatné kapitálové transfery, platené	– 7

III.1.2: Účet nadobudnutia nefinančných aktív

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
P.5g	Tvorba hrubého kapitálu	8	B.101	*Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov*	– 5
P.5n	Tvorba čistého kapitálu	– 4			
P.51g	Tvorba hrubého fixného kapitálu	8			
P.511	Nadobudnutie mínus úbytok fixných aktív	8			
P.5111	Nadobudnutie nových fixných aktív	8			
P.5112	Nadobudnutie použitých fixných aktív	0			
P.5113	Úbytok použitých fixných aktív	0			
P.512	Náklady na prevod vlastníctva neprodukovaných aktív	0			
P.51c	Spotreba fixného kapitálu	– 12			
P.52	Zmena stavu zásob	0			
P.53	Nadobudnutie mínus úbytok cenností	0			
NP	Nadobudnutie mínus úbytok neprodukovaných aktív	0			
NP.1	Nadobudnutie mínus úbytok prírodných zdrojov	0			
NP.2	Nadobudnutie mínus úbytok aktív, ktoré sú predmetom zmlúv, lízingov a licencií	0			
NP.3	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0			
B.9	*Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)*	– 1			

III.2: Finančný účet

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
			B.9	*Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)*	– 1
F	Čistý prírastok finančných aktív	172	F	Čistý vznik pasív	173
F.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	– 1	F.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0
F.11	Menové zlato	– 1	F.11	Menové zlato	0
F.12	ZPČ	0	F.12	ZPČ	0
F.2	Obeživo a vklady	10	F.2	Obeživo a vklady	65

		Zmeny aktív				Zmeny pasív a čistého majetku	
F.21		Obeživo	15	F.21		Obeživo	
F.22		Prevoditeľné vklady	– 5	F.22		Prevoditeľné vklady	26
F.221		Medzibankové pozície	– 5	F.221		Medzibankové pozície	– 5
F.229		Ostatné prevoditeľné vklady	0	F.229		Ostatné prevoditeľné vklady	31
F.29		Ostatné vklady	0	F.29		Ostatné vklady	39
F.3	Dlhové cenné papiere		66	F.3	Dlhové cenné papiere		30
F.31		Krátkodobé	13	F.31		Krátkodobé	18
F.32		Dlhodobé	53	F.32		Dlhodobé	12
F.4	Pôžičky		53	F.4	Pôžičky		0
F.41		Krátkodobé	4	F.41		Krátkodobé	0
F.42		Dlhodobé	49	F.42		Dlhodobé	0
F.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov		28	F.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov		22
F.51		Majetkové účasti	25	F.51		Majetkové účasti	11
F.511		Kótované akcie	23	F.511		Kótované akcie	7
F.512		Nekótované akcie	1	F.512		Nekótované akcie	4
F.519		Ostatné majetkové účasti	1	F.519		Ostatné majetkové účasti	0
F.52		Akcie/podielové listy investičných fondov	3	F.52		Akcie/podielové listy investičných fondov	11
F.521		Akcie/podielové listy fondov peňažného trhu	2	F.521		Akcie/podielové listy fondov peňažného trhu	5
F.522		Akcie/podielové listy iné ako fondov peňažného trhu	1	F.522		Akcie/podielové listy iné ako fondov peňažného trhu	6
F.6		Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	7	F.6		Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	48
F.61		Technické rezervy neživotného poistenia	2	F.61		Technické rezervy neživotného poistenia	7
F.62		Nároky na životné poistenie a anuitu	0	F.62		Nároky na životné poistenie a na anuitu	22
F.63		Nároky na dôchodok		F.63		Nároky na dôchodok	11
F.64		Nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov	3	F.64		Nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov	3
F.65		Nároky na nepenzijné dávky		F.65		Nároky na nepenzijné dávky	2
F.66		Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk	2	F.66		Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk	3

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
F.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	8	F.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	8
F.71	Finančné deriváty	8	F.71	Finančné deriváty	7
F.711	Opcie	3	F.711	Opcie	2
F.712	Forwardy	5	F.712	Forwardy	5
F.72	Zamestnanecké opcie na akcie	0	F.72	Zamestnanecké opcie na akcie	1
F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	1	F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0
F.81	Obchodné úvery a predavky		F.81	Obchodné úvery a predavky	0
F.89	Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a predavkov	1	F.89	Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a predavkov	0

III.3: Účty ostatných zmien aktív

III.3.1: Účet ostatných zmien objemu aktív

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.1	Ekonomický vznik aktív	0	K.5	Ostatné zmeny objemu inde nezahrnuté	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0	AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AN.21	Prírodné zdroje	0	AF	Finančné aktíva/pasíva	0
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	K.6	Zmeny klasifikácie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	K.61	Zmeny sektorovej klasifikácie a štruktúry	0
K.2	Ekonomický zánik neprodukovaných aktív	0	AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
K.21	Vyčerpanie prírodných zdrojov	0	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AN.21	Prírodné zdroje	0	AF	Finančné aktíva/pasíva	0
K.22	Iný ekonomický zánik neprodukovaných aktív	0	K.62	Zmeny klasifikácie aktív a pasív	0
AN.21	Prírodné zdroje	0	AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF	Finančné aktíva/pasíva	0

Zmeny aktív				Zmeny pasív a čistého majetku		
K.3	Straty spôsobené živelnými pohromami		0		Ostatné zmeny objemu spolu	0
AN.1		Produkované nefinančné aktíva	0	AN.1		Produkované nefinančné aktíva
AN.2		Neprodukované nefinančné aktíva	0	AN.11		Fixné aktíva
AF		Finančné aktíva/pasíva	0	AN.12		Zásoby
K.4	Konfiškácia majetku bez náhrady		0	AN.13		Cennosti
AN.1		Produkované nefinančné aktíva	0	AN.2		Neprodukované nefinančné aktíva
AN.2		Neprodukované nefinančné aktíva	0	AN.21		Prírodné zdroje
AF		Finančné aktíva	0	AN.22		Zmluvy, lízingy a licencie
K.5	Ostatné zmeny objemu inde nezahrnuté		1	AN.23		Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív
AN.1		Produkované nefinančné aktíva	0	AF		Finančné aktíva 0
AN.2		Neprodukované nefinančné aktíva	0	AF.1		Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)
AF		Finančné aktíva/pasíva	1	AF.2		Obežívo a vklady
K.6	Zmeny klasifikácie		– 2	AF.3		Dlhové cenné papiere
K.61	Zmeny sektorovej klasifikácie a štruktúry		0	AF.4		Pôžičky
AN.1		Produkované nefinančné aktíva	0	AF.5		Majetkové účasti a akcie investičných fondov
AN.2		Neprodukované nefinančné aktíva	0	AF.6		Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk
AF		Finančné aktíva/pasíva	0	AF.7		Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie
K.62	Zmeny klasifikácie aktív a pasív		– 2	AF.8		Ostatné pohľadávky/záväzky
AN.1		Produkované nefinančné aktíva	– 2			
AN.2		Neprodukované nefinančné aktíva	0			
AF		Finančné aktíva/pasíva	0			
	Ostatné zmeny objemu spolu		– 1			
AN.1		Produkované nefinančné aktíva	– 2			
AN.11		Fixné aktíva	0			

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AN.12	Zásoby	0			
AN.13	Cennosti	– 2			
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0			
AN.21	Prírodné zdroje	– 2			
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0			
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0			
AF	Finančné aktíva	1			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0			
AF.2	Obeživo a vklady	0			
AF.3	Dlhové cenné papiere	0			
AF.4	Pôžičky	0			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	0			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	1			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0			
			B.102	*Zmeny čistého majetku v dôsledku iných zmien objemu aktív*	– 1

III.3.2: Účet precenenia

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.7	Nominálne zisky (+)/straty (–) z držby		K.7	Nominálne zisky (–)/straty (+) z držby	
AN	Nefinančné aktíva	4	AF	Pasíva	51
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	2	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AN.11	Fixné aktíva	2	AF.2	Obeživo a vklady	
AN.12	Zásoby	0	AF.3	Dlhové cenné papiere	34
AN.13	Cennosti	0	AF.4	Pôžičky	
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	2	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	17
AN.21	Prírodné zdroje	1	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	1	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0
AF	Finančné aktíva	57			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	11			
AF.2	Obeživo a vklady				
AF.3	Dlhové cenné papiere	30			
AF.4	Pôžičky	0			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	16			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0			
			B.103	*Zmeny čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov/strát z držby*	10

III.3.2.1: Účet neutrálnych ziskov/strát z držby

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.71	Neutrálne zisky (+)/straty (–) z držby		K.71	Neutrálne zisky (–)/straty (+) z držby	
AN	Nefinančné aktíva	3	AF	Pasíva	68
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	2	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AN.11	Fixné aktíva	2	AF.2	Obeživo a vklady	26
AN.12	Zásoby	0	AF.3	Dlhové cenné papiere	21
AN.13	Cennosti	0	AF.4	Pôžičky	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	1	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	14
AN.21	Prírodné zdroje	1	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	7
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AF	Finančné aktíva	71			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	14			
AF.2	Obeživo a vklady	0			
AF.3	Dlhové cenné papiere	18			
AF.4	Pôžičky	24			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	14			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	1			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0			
			B.103	*Zmeny čistého majetku v dôsledku neutrálnych ziskov/strát z držby*	6

III.3.2.2: Účet reálnych ziskov/strát z držby

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.72	Reálne zisky (+)/straty (–) z držby		K.72	Reálne zisky (–)/straty (+) z držby	
AN	Nefinančné aktíva	1	AF	Pasíva	– 17
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0
AN.11	Fixné aktíva	0	AF.2	Obeživo a vklady	– 26
AN.12	Zásoby	0	AF.3	Dlhové cenné papiere	13
AN.13	Cennosti	0	AF.4	Pôžičky	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	1	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	3
AN.21	Prírodné zdroje	0	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	– 7
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	1	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0
AF	Finančné aktíva	– 14			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	– 3			
AF.2	Obeživo a vklady	0			
AF.3	Dlhové cenné papiere	12			

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AF.4	Pôžičky	– 24			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	2			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	– 1			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0			
			B.1032	*Zmeny čistého majetku v dôsledku reálnych ziskov/strát z držby*	4

IV: **Súvahy**

IV.1: *Počiatočná súvaha*

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AN	Nefinančné aktíva	93	AF	Pasíva	3 544
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	67	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AN.11	Fixné aktíva	52	AF.2	Obeživo a vklady	1 281
AN.12	Zásoby	0	AF.3	Dlhové cenné papiere	1 053
AN.13	Cennosti	15	AF.4	Pôžičky	
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	26	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	765
AN.21	Prírodné zdroje	23	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	435
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	3	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	10
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0
AF	Finančné aktíva	3 421			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	690			
AF.2	Obeživo a vklady				
AF.3	Dlhové cenné papiere	950			
AF.4	Pôžičky	1 187			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	551			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	30			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	13			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0			
			B.90	*Čistý majetok*	– 30

IV.2: *Zmeny súvahy*

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
	Zmeny aktív spolu			Zmeny pasív spolu	
AN	Nefinančné aktíva	– 4	AF	Pasíva	224
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	– 4	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AN.11	Fixné aktíva	– 2	AF.2	Obeživo a vklady	65

Aktíva		
AN.12	Zásoby	0
AN.13	Cennosti	– 2
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AN.21	Prírodné zdroje	– 1
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	1
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0
AF	Finančné aktíva	230
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	10
AF.2	Obeživo a vklady	10
AF.3	Dlhové cenné papiere	96
AF.4	Pôžičky	53
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	44
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	8
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	8
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	1

Pasíva a čistý majetok		
AF.3	Dlhové cenné papiere	64
AF.4	Pôžičky	0
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	39
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	48
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	8
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0

B.10	*Zmeny čistého majetku*	2
B.101	Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov	– 5
B.102	Zmeny čistého majetku v dôsledku ostatných zmien objemu aktív	– 1
B.103	Zmeny čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov a strát z držby	10
B.1031	Zmeny čistého majetku v dôsledku neutrálnych ziskov a strát z držby	6
B.1032	Zmeny čistého majetku v dôsledku reálnych ziskov a strát z držby	4

IV: **Súvahy**

IV.3: *Konečná súvaha*

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AN	Nefinančné aktíva	89	AF	Pasíva	3 768
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	63	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AN.11	Fixné aktíva	50	AF.2	Obeživo a vklady	1 346
AN.12	Zásoby	0	AF.3	Dlhové cenné papiere	1 117
AN.13	Cennosti	13	AF.4	Pôžičky	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	26	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	804
AN.21	Prírodné zdroje	22	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	483
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	4	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	18
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0
AF	Finančné aktíva	3 651			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	700			
AF.2	Obeživo a vklady	10			
AF.3	Dlhové cenné papiere	1 046			
AF.4	Pôžičky	1 240			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	595			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	38			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	21			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	1			
			B.90	*Čistý majetok*	– 28

Tabuľka 24.5 – Úplná postupnosť účtov pre verejnú správu

I: **Účet produkcie**

Použitia			Zdroje		
P.2	Medzispotreba	222	P.1	Produkcia	348
			P.11	Trhová produkcia	0
			P.12	Produkcia pre vlastné konečné použitie	0

Použitia			Zdroje		
			P.13	Netrhová produkcia	348
B.1g	*Hrubá pridaná hodnota*	126			
P.51c	Spotreba fixného kapitálu	27			
B.1n	*Čistá pridaná hodnota*	99			

II: **Účty rozdelenia a použitia dôchodkov**

II.1: *Účet prvotného rozdelenia dôchodkov*

II.1.1: Účet tvorby dôchodkov

Použitia			Zdroje		
D.1	Odmeny zamestnancov	98	B.1g	*Hrubá pridaná hodnota*	126
D.11	Mzdy a platy	63	B.1n	*Čistá pridaná hodnota*	99
D.12	Sociálne príspevky zamestnávateľov	55			
D.121	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov	51			
D.1211	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	48			
D.1212	Skutočné príspevky zamestnávateľov iné ako príspevky do dôchodkového systému	3			
D.122	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov	4			
D.1221	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	4			
D.1222	Imputované príspevky zamestnávateľov iné ako imputované príspevky do dôchodkového systému	0			
D.29	Ostatné dane z produkcie	1			
D.39	Ostatné subvencie na produkciu	0			
B.2g	*Hrubý prevádzkový prebytok*	27			
P.51c1	Spotreba fixného kapitálu v hrubom prevádzkovom prebytku	27			
B.2n	*Čistý prevádzkový prebytok*	0			

II.1.2: Účet rozdelenia prvotných dôchodkov

Použitia			Zdroje		
D.4	Dôchodky z majetku	42	B.2g	*Hrubý prevádzkový prebytok*	27
D.41	Úroky	35	B.2n	*Čistý prevádzkový prebytok*	0
D.45	Renta	7			
			D.2	Dane z produkcie a dovozu	235
			D.21	Dane z produktov	141
			D.211	Dane typu dane z pridanej hodnoty (DPH)	121
			D.212	Dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH	17
			D.2121	Dovozné clá	17
			D.2122	Dane z dovozu okrem DPH a dovozných ciel	0
			D.214	Dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu	3
			D.29	Ostatné dane z produkcie	94
			D.3	Subvencie	– 44
			D.31	Subvencie na produkty	– 8
			D.311	Subvencie na dovoz	0
			D.319	Ostatné subvencie na produkty	– 8
			D.39	Ostatné subvencie na produkciu	– 36
			D.4	Dôchodky z majetku	22
			D.41	Úroky	14
			D.42	Rozdelené dôchodky korporácií	7
			D.421	Dividendy	5
			D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií	2
			D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	0
			D.44	Ostatné investičné dôchodky	1
			D.441	Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek	0
			D.442	Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok	

Použitia			Zdroje		
			D.443	Investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	1
			D.4431	Dividendy patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	0
			D.4432	Nerozdelené zisky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	1
			D.45	Renta	0
B.5g	*Hrubé saldo prvotných dôchodkov*	198			
B.5n	*Čisté saldo prvotných dôchodkov*	171			

II.2: *Účet druhotného rozdelenia dôchodkov*

Použitia			Zdroje		
	Bežné transfery	248	B.5g	*Hrubé saldo prvotných dôchodkov*	198
D.5	Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	0	B.5n	*Čisté saldo prvotných dôchodkov*	171
D.51	Dane z dôchodkov	0			
D.59	Ostatné bežné dane	0		Bežné transfery	367
			D.5	Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	213
D.62	Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov	112	D.51	Dane z dôchodkov	204
D.621	Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia	53	D.59	Ostatné bežné dane	9
D.6211	Peňažné dôchodkové dávky sociálneho zabezpečenia	45			
D.6212	Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia okrem dôchodkových	8	D.61	Čisté sociálne príspevky	50
D.622	Ostatné dávky sociálneho poistenia	7	D.611	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov	38
D.6221	Ostatné dôchodkové dávky sociálneho poistenia	5	D.6111	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	35
D.6222	Ostatné dávky sociálneho poistenia okrem dôchodkových	2	D.6112	Skutočné príspevky zamestnávateľov iné ako príspevky do dôchodkového systému	3

Použitia			Zdroje		
D.623	Peňažné dávky sociálnej podpory	52	D.612	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov	4
			D.6121	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	4
D.7	Ostatné bežné transfery	136	D.6122	Imputované príspevky zamestnávateľov iné ako imputované príspevky do dôchodkového systému	0
D.71	Čisté poistné neživotného poistenia	4	D.613	Skutočné sociálne príspevky domácností	9
D.711	Čisté priame poistné neživotného poistenia	4	D.6131	Skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému	6
D.712	Čisté poistné neživotného zaistenia		D.6132	Skutočné príspevky domácností iné ako príspevky do dôchodkového systému	3
D.72	Nároky z neživotného poistenia				
D.721	Priame nároky na vyplatenie neživotného poistenia		D.7	Ostatné bežné transfery	104
D.722	Nároky z neživotného zaistenia		D.71	Čisté poistné neživotného poistenia	
D.73	Bežné transfery v rámci verejnej správy	96	D.711	Čisté priame poistné neživotného poistenia	
D.74	Bežná medzinárodná spolupráca	22	D.712	Čisté poistné neživotného zaistenia	
D.75	Rôzne bežné transfery	5	D.72	Nároky z neživotného poistenia	1
D.751	Bežné transfery NZISD	5	D.721	Priame nároky na vyplatenie neživotného poistenia	1
D.752	Bežné transfery medzi domácnosťami		D.722	Nároky z neživotného zaistenia	
D.759	Ostatné rôzne bežné transfery	0	D.73	Bežné transfery v rámci verejnej správy	96
D.76	Vlastné zdroje EÚ založené na DPH a HND	9	D.74	Bežná medzinárodná spolupráca	1
			D.75	Rôzne bežné transfery	6
			D.751	Bežné transfery NZISD	
			D.752	Bežné transfery medzi domácnosťami	
			D.759	Ostatné rôzne bežné transfery	6
B.6g	*Hrubý disponibilný dôchodok*	317			
B.6n	*Čistý disponibilný dôchodok*	290			

II.3: *Účet prerozdelenia naturálnych dôchodkov*

Použitia			Zdroje		
D.63	Naturálne sociálne transfery	184	B.6g	*Hrubý disponibilný dôchodok*	317
D.631	Naturálne sociálne transfery – netrhová produkcia	180	B.6n	*Čistý disponibilný dôchodok*	290
D.632	Naturálne sociálne transfery – nakúpená trhová produkcia	4			
B.7g	*Hrubý upravený disponibilný dôchodok*	133			
B.7n	*Čistý upravený disponibilný dôchodok*	106			

II.4: *Účet použitia dôchodkov*

II.4.1: Účet použitia disponibilných dôchodkov

Použitia			Zdroje		
			B.6g	*Hrubý disponibilný dôchodok*	317
P.3	Výdavky na konečnú spotrebu	352	B.6n	*Čistý disponibilný dôchodok*	290
P.31	Výdavky na individuálnu spotrebu	184			
P.32	Výdavky na kolektívnu spotrebu	168			
D.8	Úprava vyplývajúca zo zmeny nároku na dôchodok	0			
B.8g	*Hrubé úspory*	– 35			
B.8n	*Čisté úspory*	– 62			

II.4.2: Účet použitia upraveného disponibilného dôchodku

Použitia			Zdroje		
			B.7g	*Hrubý upravený disponibilný dôchodok*	133
P.4	Skutočná konečná spotreba	168	B.7n	*Čistý upravený disponibilný dôchodok*	106
P.41	Skutočná individuálna spotreba				
P.42	Skutočná kolektívna spotreba	168			
D.8	Úprava vyplývajúca zo zmeny nároku na dôchodok	0			
B.8g	*Hrubé úspory*	– 35			
B.8n	*Čisté úspory*	– 62			

III: **Účty akumulácie**

III.1: *Kapitálový účet*

III.1.1: Účet zmien čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
B.101	*Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov*	– 90	B.8n	*Čisté úspory*	– 62
			D.9r	Kapitálové transfery, prijaté	6
			D.91r	Dane z kapitálu, prijaté	2
			D.92r	Investičné dotácie, prijaté	0
			D.99r	Ostatné kapitálové transfery, prijaté	4
			D.9p	Kapitálové transfery, platené	– 34
			D.91p	Dane z kapitálu, platené	0
			D.92p	Investičné dotácie, platené	– 27
			D.99p	Ostatné kapitálové transfery, platené	– 7

III.1.2: Účet nadobudnutia nefinančných aktív

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
P.5g	Tvorba hrubého kapitálu	38	B.101	*Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov*	– 90
P.5n	Tvorba čistého kapitálu	11			
P.51g	Tvorba hrubého fixného kapitálu	35			
P.511	Nadobudnutie mínus úbytok fixných aktív	35			
P.5111	Nadobudnutie nových fixných aktív	38			
P.5112	Nadobudnutie použitých fixných aktív	0			
P.5113	Úbytok použitých fixných aktív	– 3			
P.512	Náklady na prevod vlastníctva neprodukovaných aktív				
P.51c	Spotreba fixného kapitálu	– 27			
P.52	Zmena stavu zásob	0			
P.53	Nadobudnutie mínus úbytok cenností	3			

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku
NP	Nadobudnutie mínus úbytok neprodukovaných aktív	2	
NP.1	Nadobudnutie mínus úbytok prírodných zdrojov	2	
NP.2	Nadobudnutie mínus úbytok aktív, ktoré sú predmetom zmlúv, lízingov a licencií	0	
NP.3	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív		
B.9	*Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)*	– 103	

III.2: *Finančný účet*

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
			B.9	*Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)*	– 103
F	Čistý prírastok finančných aktív	– 10	F	Čistý vznik pasív	93
F.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)		F.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
F.11	Menové zlato		F.11	Menové zlato	
F.12	ZPČ		F.12	ZPČ	
F.2	Obeživo a vklady	– 26	F.2	Obeživo a vklady	37
F.21	Obeživo	2	F.21	Obeživo	35
F.22	Prevoditeľné vklady	– 27	F.22	Prevoditeľné vklady	2
F.221	Medzibankové pozície		F.221	Medzibankové pozície	
F.229	Ostatné prevoditeľné vklady	– 27	F.229	Ostatné prevoditeľné vklady	2
F.29	Ostatné vklady	– 1	F.29	Ostatné vklady	0
F.3	Dlhové cenné papiere	4	F.3	Dlhové cenné papiere	38
F.31	Krátkodobé	1	F.31	Krátkodobé	4
F.32	Dlhodobé	3	F.32	Dlhodobé	34
F.4	Pôžičky	3	F.4	Pôžičky	9
F.41	Krátkodobé	1	F.41	Krátkodobé	3
F.42	Dlhodobé	2	F.42	Dlhodobé	6
F.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	3	F.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	
F.51	Majetkové účasti	3	F.51	Majetkové účasti	
F.511	Kótované akcie	1	F.511	Kótované akcie	
F.512	Nekótované akcie	1	F.512	Nekótované akcie	

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
F.519	Ostatné majetkové účasti	1	F.519	Ostatné majetkové účasti	
F.52	Akcie/podielové listy investičných fondov	0	F.52	Akcie/podielové listy investičných fondov	
F.521	Akcie/podielové listy fondov peňažného trhu	0	F.521	Akcie/podielové listy fondov peňažného trhu	
F.522	Akcie/podielové listy iné ako fondov peňažného trhu	0	F.522	Akcie/podielové listy iné ako fondov peňažného trhu	
F.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	1	F.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0
F.61	Technické rezervy neživotného poistenia	0	F.61	Technické rezervy neživotného poistenia	
F.62	Nároky na životné poistenie a na anuitu	0	F.62	Nároky na životné poistenie a na anuitu	
F.63	Nároky na dôchodok		F.63	Nároky na dôchodok	
F.64	Nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov		F.64	Nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov	
F.65	Nároky na nepenzijné dávky		F.65	Nároky na nepenzijné dávky	
F.66	Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk	1	F.66	Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk	0
F.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0	F.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
F.71	Finančné deriváty	0	F.71	Finančné deriváty	0
F.711	Opcie	0	F.711	Opcie	0
F.712	Forwardy	0	F.712	Forwardy	0
F.72	Zamestnanecké opcie na akcie	0	F.72	Zamestnanecké opcie na akcie	0
F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	5	F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	9
F.81	Obchodné úvery a preddavky	1	F.81	Obchodné úvery a preddavky	6
F.89	Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov	4	F.89	Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov	3

III.3: *Účty ostatných zmien aktív*

III.3.1: Účet ostatných zmien objemu aktív

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.1	Ekonomický vznik aktív	7	K.5	Ostatné zmeny objemu inde nezahrnuté	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	3	AN.1	Produkované nefinančné aktíva	

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	4	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	
AN.21	Prírodné zdroje	4	AF	Finančné aktíva/pasíva	0
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	K.6	Zmeny klasifikácie	2
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	K.61	Zmeny sektorovej klasifikácie a štruktúry	2
K.2	Ekonomický zánik neprodukovaných aktív	– 2	AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
K.21	Vyčerpanie prírodných zdrojov	– 2	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AN.21	Prírodné zdroje	– 2	AF	Finančné aktíva/pasíva	2
K.22	Iný ekonomický zánik neprodukovaných aktív	0	K.62	Zmeny klasifikácie aktív a pasív	0
AN.21	Prírodné zdroje	0	AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív		AF	Finančné aktíva/pasíva	0
K.3	Straty spôsobené živelnými pohromami	– 6		Ostatné zmeny objemu spolu	2
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	– 4	AN.1	Produkované nefinančné aktíva	
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	– 2	AN.11	Fixné aktíva	
AF	Finančné aktíva/pasíva	0	AN.12	Zásoby	
K.4	Konfiškácia majetku bez náhrady	5	AN.13	Cennosti	
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	1	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	4	AN.21	Prírodné zdroje	
AF	Finančné aktíva	0	AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	
K.5	Ostatné zmeny objemu inde nezahrnuté	0	AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0	AF	Finančné aktíva	2
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	

Zmeny aktív			
AF		Finančné aktíva/pasíva	0
K.6	Zmeny klasifikácie		– 4
K.61	Zmeny sektorovej klasifikácie a štruktúry		– 4
AN.1		Produkované nefinančné aktíva	– 3
AN.2		Neprodukované nefinančné aktíva	– 1
AF		Finančné aktíva/pasíva	0
K.62	Zmeny klasifikácie aktív a pasív		0
AN.1		Produkované nefinančné aktíva	0
AN.2		Neprodukované nefinančné aktíva	0
AF		Finančné aktíva/pasíva	0
	Ostatné zmeny objemu spolu		0
AN.1		Produkované nefinančné aktíva	– 3
AN.11		Fixné aktíva	– 3
AN.12		Zásoby	0
AN.13		Cennosti	0
AN.2		Neprodukované nefinančné aktíva	3
AN.21		Prírodné zdroje	1
AN.22		Zmluvy, lízingy a licencie	2
AN.23		Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	
AF		Finančné aktíva	0
AF.1		Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AF.2		Obeživo a vklady	
AF.3		Dlhové cenné papiere	
AF.4		Pôžičky	
AF.5		Majetkové účasti a akcie investičných fondov	

Zmeny pasív a čistého majetku		
AF.2	Obeživo a vklady	
AF.3	Dlhové cenné papiere	
AF.4	Pôžičky	0
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	2
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk				
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0			
			B.102	*Zmeny čistého majetku v dôsledku iných zmien objemu aktív*	– 2

III.3.2: Účet precenenia

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.7	Nominálne zisky (+)/straty (–) z držby		K.7	Nominálne zisky (–)/straty (+) z držby	
AN	Nefinančné aktíva	44	AF	Pasíva	7
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	21	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0
AN.11	Fixné aktíva	18	AF.2	Obeživo a vklady	0
AN.12	Zásoby	1	AF.3	Dlhové cenné papiere	7
AN.13	Cennosti	2	AF.4	Pôžičky	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	23	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	0
AN.21	Prírodné zdroje	23	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0
AF	Finančné aktíva	1			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	1			
AF.2	Obeživo a vklady	0			
AF.3	Dlhové cenné papiere	0			
AF.4	Pôžičky	0			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	0			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk				
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0			
			B.103	*Zmeny čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov/strát z držby*	38

III.3.2.1: Účet neutrálnych ziskov/strát z držby

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.71	Neutrálne zisky (+)/straty (–) z držby		K.71	Neutrálne zisky (–)/straty (+) z držby	
AN	Nefinančné aktíva	32	AF	Pasíva	13
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	20	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AN.11	Fixné aktíva	18	AF.2	Obeživo a vklady	2
AN.12	Zásoby	1	AF.3	Dlhové cenné papiere	4
AN.13	Cennosti	1	AF.4	Pôžičky	7
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	12	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	0
AN.21	Prírodné zdroje	12	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív		AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0
AF	Finančné aktíva	8			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	2			
AF.2	Obeživo a vklady	3			
AF.3	Dlhové cenné papiere	0			
AF.4	Pôžičky	3			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	0			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk				
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0			
			B.1031	*Zmeny čistého majetku v dôsledku neutrálnych ziskov/strát z držby*	27

III.3.2.2: Účet reálnych ziskov/strát z držby

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.72	Reálne zisky (+)/straty (–) z držby		K.72	Reálne zisky (–)/straty (+) z držby	
AN	Nefinančné aktíva	12	AF	Pasíva	– 6
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	1	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AN.11	Fixné aktíva	0	AF.2	Obeživo a vklady	– 2
AN.12	Zásoby	0	AF.3	Dlhové cenné papiere	3
AN.13	Cennosti	1	AF.4	Pôžičky	– 7
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	11	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	0
AN.21	Prírodné zdroje	11	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív		AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0
AF	Finančné aktíva	– 7			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	– 1			
AF.2	Obeživo a vklady	– 3			
AF.3	Dlhové cenné papiere	0			
AF.4	Pôžičky	– 3			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	0			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0			
			B.1032	*Zmeny čistého majetku v dôsledku reálnych ziskov/strát z držby*	11

IV: **Súvahy**

IV.1: *Počiatočná súvaha*

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AN	Nefinančné aktíva	789	AF	Pasíva	687
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	497	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0
AN.11	Fixné aktíva	467	AF.2	Obeživo a vklady	102
AN.12	Zásoby	22	AF.3	Dlhové cenné papiere	212
AN.13	Cennosti	8	AF.4	Pôžičky	328
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	292	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	4

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AN.21	Prírodné zdroje	286	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	19
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	6	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív		AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	22
AF	Finančné aktíva	396			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	80			
AF.2	Obeživo a vklady	150			
AF.3	Dlhové cenné papiere	0			
AF.4	Pôžičky	115			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	12			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	20			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	19			
			B.90	*Čistý majetok*	498

IV.2: *Zmeny súvahy*

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
	Zmeny aktív spolu			Zmeny pasív spolu	
AN	Nefinančné aktíva	57	AF	Pasíva	102
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	29	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0
AN.11	Fixné aktíva	23	AF.2	Obeživo a vklady	37
AN.12	Zásoby	1	AF.3	Dlhové cenné papiere	45
AN.13	Cennosti	5	AF.4	Pôžičky	9
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	28	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	2
AN.21	Prírodné zdroje	26	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	2	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív		AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	9
AF	Finančné aktíva	– 9			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	1			
AF.2	Obeživo a vklady	– 26			
AF.3	Dlhové cenné papiere	4			
AF.4	Pôžičky	3			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	3			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	1			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	5			
			B.10	*Zmeny čistého majetku*	– 54
			B.101	Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov	90
			B.102	Zmeny čistého majetku v dôsledku ostatných zmien objemu aktív	– 2
			B.103	Zmeny čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov a strát z držby	38
			B.1031	Zmeny čistého majetku v dôsledku neutrálnych ziskov a strát z držby	27
			B.1032	Zmeny čistého majetku v dôsledku reálnych ziskov a strát z držby	11

IV: **Súvahy**

IV.3: *Konečná súvaha*

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AN	Nefinančné aktíva	846	AF	Pasíva	789
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	526	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	0
AN.11	Fixné aktíva	490	AF.2	Obeživo a vklady	139

Aktíva		
AN.12	Zásoby	23
AN.13	Cennosti	13
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	320
AN.21	Prírodné zdroje	312
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	8
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0
AF	Finančné aktíva	387
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	81
AF.2	Obeživo a vklady	124
AF.3	Dlhové cenné papiere	4
AF.4	Pôžičky	118
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	15
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	21
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	24

Pasíva a čistý majetok		
AF.3	Dlhové cenné papiere	257
AF.4	Pôžičky	337
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	6
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	19
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	31
B.90	*Čistý majetok*	444

Tabuľka 24.6 – Úplná postupnosť účtov pre domácnosti

I: **Účet produkcie**

Použitia		
P.2	Medzispotreba	115
B.1g	*Hrubá pridaná hodnota*	155
P.51c	Spotreba fixného kapitálu	23
B.1n	*Čistá pridaná hodnota*	132

Zdroje		
P.1	Produkcia	270
P.11	Trhová produkcia	123
P.12	Produkcia pre vlastné konečné použitie	147

II: **Účty rozdelenia a použitia dôchodkov**

II.1: *Účet prvotného rozdelenia dôchodkov*

II.1.1: Účet tvorby dôchodkov

Použitia			Zdroje		
D.1	Odmeny zamestnancov	11	B.1g	*Hrubá pridaná hodnota*	155
D.11	Mzdy a platy	11	B.1n	*Čistá pridaná hodnota*	132
D.12	Sociálne príspevky zamestnávateľov	0			
D.121	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov	0			
D.1211	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	0			
D.1212	Skutočné príspevky zamestnávateľov iné ako príspevky do dôchodkového systému	0			
D.122	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov	0			
D.1221	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	0			
D.1222	Imputované príspevky zamestnávateľov iné ako imputované príspevky do dôchodkového systému	0			
D.29	Ostatné dane z produkcie	0			
D.39	Ostatné subvencie na produkciu	– 1			
B.2g	*Hrubý prevádzkový prebytok*	84			
B.3g	*Hrubé zmiešané dôchodky*	61			
P.51c1	Spotreba fixného kapitálu v hrubom prevádzkovom prebytku	15			
P.51c2	Spotreba fixného kapitálu v hrubom zmiešanom dôchodku	8			
B.2n	*Čistý prevádzkový prebytok*	69			
B.3n	*Čisté zmiešané dôchodky*	53			

II.1.2: Účet rozdelenia prvotných dôchodkov

Použitia			Zdroje		
D.4	Dôchodky z majetku	41	B.2g	*Hrubý prevádzkový prebytok*	84
D.41	Úroky	14	B.3g	*Hrubé zmiešané dôchodky*	61

Použitia		
D.45	Renta	27

Zdroje		
B.2n	*Čistý prevádzkový prebytok*	69
B.3n	*Čisté zmiešané dôchodky*	53

D.1	Odmeny zamestnancov	1 154
D.11	Mzdy a platy	954
D.12	Sociálne príspevky zamestnávateľov	200
D.121	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov	181
D.1211	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	168
D.1212	Skutočné príspevky zamestnávateľov iné ako príspevky do dôchodkového systému	13
D.122	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov	19
D.1221	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	18
D.1222	Imputované príspevky zamestnávateľov iné ako imputované príspevky do dôchodkového systému	1

D.4	Dôchodky z majetku	123
D.41	Úroky	49
D.42	Rozdelené dôchodky korporácií	20
D.421	Dividendy	13
D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií	7
D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	3
D.44	Ostatné investičné dôchodky	30
D.441	Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek	20
D.442	Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok	8
D.443	Investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	2

Použitia			Zdroje		
			D.4431	Dividendy patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	2
			D.4432	Nerozdelené zisky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	0
			D.45	Renta	21
B.5g	*Hrubé saldo prvotných dôchodkov*	1 381			
B.5n	*Čisté saldo prvotných dôchodkov*	1 358			

II.2: *Účet druhotného rozdelenia dôchodkov*

Použitia			Zdroje		
	Bežné transfery	582	B.5g	*Hrubé saldo prvotných dôchodkov*	1 381
D.5	Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	178	B.5n	*Čisté saldo prvotných dôchodkov*	1 358
D.51	Dane z dôchodkov	176			
D.59	Ostatné bežné dane	2		Bežné transfery	420
D.61	Čisté sociálne príspevky	333	D.61	Čisté sociálne príspevky	0
D.611	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov	181	D.611	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov	0
D.6111	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	168	D.6111	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	0
D.6112	Skutočné príspevky zamestnávateľov iné ako príspevky do dôchodkového systému	13	D.6112	Skutočné príspevky zamestnávateľov iné ako príspevky do dôchodkového systému	0
D.612	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov	19	D.612	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov	0
D.6121	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	18	D.6121	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	0
D.6122	Imputované príspevky zamestnávateľov iné ako imputované príspevky do dôchodkového systému	1	D.6122	Imputované príspevky zamestnávateľov iné ako imputované príspevky do dôchodkového systému	0
D.613	Skutočné sociálne príspevky domácností	129	D.613	Skutočné sociálne príspevky domácností	0
D.6131	Skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému	115	D.6131	Skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému	0
D.6132	Skutočné príspevky domácností iné ako príspevky do dôchodkového systému	14	D.6132	Skutočné príspevky domácností iné ako príspevky do dôchodkového systému	0
D.614	Doplnkové sociálne príspevky domácností	10	D.614	Doplnkové sociálne príspevky domácností	0
D.6141	Doplnkové príspevky domácností do dôchodkového systému	8	D.6141	Doplnkové príspevky domácností do dôchodkového systému	0

Použitia			Zdroje		
D.6142	Doplnkové príspevky domácností iné ako príspevky do dôchodkového systému	2	D.6142	Doplnkové príspevky domácností iné ako príspevky do dôchodkového systému	0
D.61SC	Poplatky za služby systému sociálneho poistenia	– 6	D.61SC	Poplatky za služby systému sociálneho poistenia	1
D.62	Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov	0	D.62	Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov	384
D.622	Ostatné dávky sociálneho poistenia	0	D.621	Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia	53
D.6221	Ostatné dôchodkové dávky sociálneho poistenia	0	D.6211	Peňažné dôchodkové dávky sociálneho zabezpečenia	45
D.6222	Ostatné dávky sociálneho poistenia okrem dôchodkových	0	D.6212	Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia okrem dôchodkových	8
			D.622	Ostatné dávky sociálneho poistenia	279
D.7	Ostatné bežné transfery	71	D.6221	Ostatné dôchodkové dávky sociálneho poistenia	250
D.71	Čisté poistné neživotného poistenia	31	D.6222	Ostatné dávky sociálneho poistenia okrem dôchodkových	29
D.711	Čisté priame poistné neživotného poistenia	31	D.623	Peňažné dávky sociálnej podpory	52
D.75	Rôzne bežné transfery	40	D.7	Ostatné bežné transfery	36
D.751	Bežné transfery NZISD	29	D.72	Nároky z neživotného poistenia	35
D.752	Bežné transfery medzi domácnosťami	7	D.721	Priame nároky na vyplatenie neživotného poistenia	35
D.759	Ostatné rôzne bežné transfery	4	D.75	Rôzne bežné transfery	1
			D.751	Bežné transfery NZISD	0
			D.752	Bežné transfery medzi domácnosťami	1
			D.759	Ostatné rôzne bežné transfery	0
B.6g	*Hrubý disponibilný dôchodok*	1 219			
B.6n	*Čistý disponibilný dôchodok*	1 196			

II.3: *Účet prerozdelenia naturálnych dôchodkov*

Použitia			Zdroje		
			B.6g	*Hrubý disponibilný dôchodok*	1 219
			B.6n	*Čistý disponibilný dôchodok*	1 196
			D.63	Naturálne sociálne transfery	215

Použitia			Zdroje		
			D.631	Naturálne sociálne transfery – netrhová produkcia	211
			D.632	Naturálne sociálne transfery – nakúpená trhová produkcia	4
B.7g	*Hrubý upravený disponibilný dôchodok*	1 434			
B.7n	*Čistý upravený disponibilný dôchodok*	1 411			

II.4: *Účet použitia dôchodkov*

II.4.1: Účet použitia disponibilných dôchodkov

Použitia			Zdroje		
			B.6g	*Hrubý disponibilný dôchodok*	1 219
P.3	Výdavky na konečnú spotrebu	1 015	B.6n	*Čistý disponibilný dôchodok*	1 196
P.31	Výdavky na individuálnu spotrebu	1 015			
			D.8	Úprava vyplývajúca zo zmeny nároku na dôchodok	11
B.8g	*Hrubé úspory*	215			
B.8n	*Čisté úspory*	192			

II.4.2: Účet použitia upraveného disponibilného dôchodku

Použitia			Zdroje		
			B.7g	*Hrubý upravený disponibilný dôchodok*	1 434
P.4	Skutočná konečná spotreba	1 230	B.7n	*Čistý upravený disponibilný dôchodok*	1 411
P.41	Skutočná individuálna spotreba	1 230			
			D.8	Úprava vyplývajúca zo zmeny nároku na dôchodok	11
B.8g	*Hrubé úspory*	215			
B.8n	*Čisté úspory*	192			

III: **Účty akumulácie**

III.1: *Kapitálový účet*

III.1.1: Účet zmien čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
B.101	*Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov*	210	B.8n	*Čisté úspory*	192
			D.9r	Kapitálové transfery, prijaté	23

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
			D.92r	Investičné dotácie, prijaté	0
			D.99r	Ostatné kapitálové transfery, prijaté	23
			D.9p	Kapitálové transfery, platené	– 5
			D.91p	Dane z kapitálu, platené	– 2
			D.92p	Investičné dotácie, platené	
			D.99p	Ostatné kapitálové transfery, platené	– 3

III.1.2: Účet nadobudnutia nefinančných aktív

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
P.5g	Tvorba hrubého kapitálu	55	B.101	*Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov*	210
P.5n	Tvorba čistého kapitálu	32			
P.51g	Tvorba hrubého fixného kapitálu	48			
P.511	Nadobudnutie mínus úbytok fixných aktív	48			
P.5111	Nadobudnutie nových fixných aktív	45			
P.5112	Nadobudnutie použitých fixných aktív	3			
P.5113	Úbytok použitých fixných aktív	0			
P.512	Náklady na prevod vlastníctva neprodukovaných aktív	0			
P.51c	Spotreba fixného kapitálu	– 23			
P.52	Zmena stavu zásob	2			
P.53	Nadobudnutie mínus úbytok cenností	5			
NP	Nadobudnutie mínus úbytok neprodukovaných aktív	4			
NP.1	Nadobudnutie mínus úbytok prírodných zdrojov	3			
NP.2	Nadobudnutie mínus úbytok aktív, ktoré sú predmetom zmlúv, lízingov a licencií	1			
NP.3	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív				
B.9	*Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)*	174			

III.2: *Finančný účet*

Zmeny aktív		
F	Čistý prírastok finančných aktív	189
F.2	Obeživo a vklady	64
F.21	Obeživo	10
F.22	Prevoditeľné vklady	27
F.229	Ostatné prevoditeľné vklady	27
F.29	Ostatné vklady	27
F.3	Dlhové cenné papiere	10
F.31	Krátkodobé	3
F.32	Dlhodobé	7
F.4	Pôžičky	3
F.41	Krátkodobé	3
F.42	Dlhodobé	0
F.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	66
F.51	Majetkové účasti	53
F.511	Kótované akcie	48
F.512	Nekótované akcie	2
F.519	Ostatné majetkové účasti	3
F.52	Akcie/podielové listy investičných fondov	13
F.521	Akcie/podielové listy fondov peňažného trhu	5
F.522	Akcie/podielové listy iné ako fondov peňažného trhu	8
F.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	39
F.61	Technické rezervy neživotného poistenia	4
F.62	Nároky na životné poistenie a na anuitu	22

Zmeny pasív a čistého majetku		
B.9	*Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)*	174
F	Čistý vznik pasív	15
F.3	Dlhové cenné papiere	0
F.31	Krátkodobé	0
F.32	Dlhodobé	0
F.4	Pôžičky	11
F.41	Krátkodobé	2
F.42	Dlhodobé	9
F.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
F.71	Finančné deriváty	0
F.711	Opcie	0
F.712	Forwardy	0
F.72	Zamestnanecké opcie na akcie	0
F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	4
F.81	Obchodné úvery a preddavky	4
F.89	Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov	0

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku
F.63	Nároky na dôchodok	11	
F.64	Nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov		
F.65	Nároky na nepenzijné dávky	2	
F.66	Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk	0	
F.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	3	
F.71	Finančné deriváty	1	
F.711	Opcie	1	
F.712	Forwardy	0	
F.72	Zamestnanecké opcie na akcie	2	
F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	4	
F.81	Obchodné úvery a preddavky	3	
F.89	Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov	1	

III.3: *Účty ostatných zmien aktív*

III.3.1: Účet ostatných zmien objemu aktív

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.1	Ekonomický vznik aktív	0	K.5	Ostatné zmeny objemu inde nezahrnuté	1
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0	AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AN.21	Prírodné zdroje	0	AF	Finančné aktíva/pasíva	1
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	K.6	Zmeny klasifikácie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	K.61	Zmeny sektorovej klasifikácie a štruktúry	0
K.2	Ekonomický zánik neprodukovaných aktív	0	AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
K.21	Vyčerpanie prírodných zdrojov	0	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AN.21	Prírodné zdroje	0	AF	Finančné aktíva/pasíva	0
K.22	Iný ekonomický zánik neprodukovaných aktív	0	K.62	Zmeny klasifikácie aktív a pasív	0

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AN.21	Prírodné zdroje	0	AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF	Finančné aktíva/pasíva	0
K.3	Straty spôsobené živelnými pohromami	0		Ostatné zmeny objemu spolu	1
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0	AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0	AN.11	Fixné aktíva	0
AF	Finančné aktíva/pasíva	0	AN.12	Zásoby	0
K.4	Konfiškácia majetku bez náhrady	0	AN.13	Cennosti	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0	AN.21	Prírodné zdroje	0
AF	Finančné aktíva	0	AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0
K.5	Ostatné zmeny objemu inde nezahrnuté	0	AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0	AF	Finančné aktíva	1
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AF	Finančné aktíva/pasíva	0	AF.2	Obežívo a vklady	
K.6	Zmeny klasifikácie	0	AF.3	Dlhové cenné papiere	
K.61	Zmeny sektorovej klasifikácie a štruktúry	0	AF.4	Pôžičky	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	1
AF	Finančné aktíva/pasíva	0	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
K.62	Zmeny klasifikácie aktív a pasív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0			
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0			

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AF	Finančné aktíva/pasíva	0			
	Ostatné zmeny objemu spolu	0			
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0			
AN.11	Fixné aktíva	0			
AN.12	Zásoby	0			
AN.13	Cennosti	0			
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0			
AN.21	Prírodné zdroje	0			
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0			
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0			
AF	Finančné aktíva	0			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)				
AF.2	Obeživo a vklady				
AF.3	Dlhové cenné papiere				
AF.4	Pôžičky	0			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	0			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk				
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0			
			B.102	*Zmeny čistého majetku v dôsledku iných zmien objemu aktív*	– 1

III.3.2: Účet precenenia

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.7	Nominálne zisky (+)/straty (–) z držby		K.7	Nominálne zisky (–)/straty (+) z držby	
AN	Nefinančné aktíva	80	AF	Pasíva	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	35	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AN.11	Fixné aktíva	28	AF.2	Obeživo a vklady	0

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AN.12	Zásoby	2	AF.3	Dlhové cenné papiere	0
AN.13	Cennosti	5	AF.4	Pôžičky	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	45	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	0
AN.21	Prírodné zdroje	45	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0
AF	Finančné aktíva	16			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)				
AF.2	Obeživo a vklady				
AF.3	Dlhové cenné papiere	6			
AF.4	Pôžičky	0			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	10			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk				
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0			
			B.103	*Zmeny čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov/strát z držby*	96

III.3.2.1: Účet neutrálnych ziskov/strát z držby

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.71	Neutrálne zisky (+)/straty (–) z držby		K.71	Neutrálne zisky (–)/straty (+) z držby	
AN	Nefinančné aktíva	56	AF	Pasíva	5
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	34	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AN.11	Fixné aktíva	28	AF.2	Obeživo a vklady	0
AN.12	Zásoby	2	AF.3	Dlhové cenné papiere	0
AN.13	Cennosti	4	AF.4	Pôžičky	3
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	22	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	0

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AN.21	Prírodné zdroje	22	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	2
AF	Finančné aktíva	36			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)				
AF.2	Obeživo a vklady	17			
AF.3	Dlhové cenné papiere	4			
AF.4	Pôžičky	0			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	9			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	5			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	1			
			B.1031	*Zmeny čistého majetku v dôsledku neutrálnych ziskov/strát z držby*	87

III.3.2.2: Účet reálnych ziskov/strát z držby

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.72	Reálne zisky (+)/straty (–) z držby		K.72	Reálne zisky (–)/straty (+) z držby	
AN	Nefinančné aktíva	24	AF	Pasíva	– 5
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	1	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AN.11	Fixné aktíva	0	AF.2	Obeživo a vklady	0
AN.12	Zásoby	0	AF.3	Dlhové cenné papiere	0
AN.13	Cennosti	1	AF.4	Pôžičky	– 3
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	23	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	0
AN.21	Prírodné zdroje	23	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	– 2
AF	Finančné aktíva	– 20			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)				
AF.2	Obeživo a vklady	– 17			
AF.3	Dlhové cenné papiere	2			
AF.4	Pôžičky	0			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	1			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	– 5			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	– 1			
			B.1032	*Zmeny čistého majetku v dôsledku reálnych ziskov/strát z držby*	9

IV: **Súvahy**

IV.1: *Počiatočná súvaha*

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AN	Nefinančné aktíva	1 429	AF	Pasíva	189
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	856	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AN.11	Fixné aktíva	713	AF.2	Obeživo a vklady	10
AN.12	Zásoby	48	AF.3	Dlhové cenné papiere	2
AN.13	Cennosti	95	AF.4	Pôžičky	169
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	573	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	
AN.21	Prírodné zdroje	573	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	8

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AF	Finančné aktíva	3 260			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)				
AF.2	Obeživo a vklady	840			
AF.3	Dlhové cenné papiere	198			
AF.4	Pôžičky	24			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	1 749			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	391			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	3			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	55			
			B.90	*Čistý majetok*	4 500

IV.2: *Zmeny súvahy*

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
	Zmeny aktív spolu			Zmeny pasív spolu	
AN	Nefinančné aktíva	115	AF	Pasíva	16
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	67	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AN.11	Fixné aktíva	53	AF.2	Obeživo a vklady	0
AN.12	Zásoby	4	AF.3	Dlhové cenné papiere	0
AN.13	Cennosti	10	AF.4	Pôžičky	11
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	48	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	0
AN.21	Prírodné zdroje	48	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	1
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	4
AF	Finančné aktíva	205			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)				
AF.2	Obeživo a vklady	64			
AF.3	Dlhové cenné papiere	16			

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AF.4	Pôžičky	3			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	76			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	39			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	3			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	4			
			B.10	*Zmeny čistého majetku*	304
			B.101	Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov	210
			B.102	Zmeny čistého majetku v dôsledku ostatných zmien objemu aktív	– 1
			B.103	Zmeny čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov a strát z držby	96
			B.1031	Zmeny čistého majetku v dôsledku neutrálnych ziskov a strát z držby	87
			B.1032	Zmeny čistého majetku v dôsledku reálnych ziskov a strát z držby	9

IV: **Súvahy**

IV.3: *Konečná súvaha*

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AN	Nefinančné aktíva	1 544	AF	Pasíva	205
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	923	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AN.11	Fixné aktíva	766	AF.2	Obeživo a vklady	10
AN.12	Zásoby	52	AF.3	Dlhové cenné papiere	2
AN.13	Cennosti	105	AF.4	Pôžičky	180
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	621	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	0
AN.21	Prírodné zdroje	621	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	1
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	12
AF	Finančné aktíva	3 465			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)				
AF.2	Obeživo a vklady	904			
AF.3	Dlhové cenné papiere	214			
AF.4	Pôžičky	27			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	1 825			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	430			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	6			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	59			
			B.90	*Čistý majetok*	4 804

Tabuľka 24.7 – Úplná postupnosť účtov pre neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam

I: **Účet produkcie**

Použitia			Zdroje		
P.2	Medzispotreba	17	P.1	Produkcia	32
			P.11	Trhová produkcia	0
			P.12	Produkcia pre vlastné konečné použitie	0
			P.13	Netrhová produkcia	32
B.1g	*Hrubá pridaná hodnota*	15			
P.51c	Spotreba fixného kapitálu	3			
B.1n	*Čistá pridaná hodnota*	12			

II: **Účty rozdelenia a použitia dôchodkov**

II.1: *Účet prvotného rozdelenia dôchodkov*

II.1.1: Účet tvorby dôchodkov

Použitia			Zdroje		
D.1	Odmeny zamestnancov	11	B.1g	*Hrubá pridaná hodnota*	15
D.11	Mzdy a platy	6	B.1n	*Čistá pridaná hodnota*	12

Použitia			Zdroje
D.12	Sociálne príspevky zamestnávateľov	5	
D.121	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov	4	
D.1211	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	4	
D.1212	Skutočné príspevky zamestnávateľov iné ako príspevky do dôchodkového systému	0	
D.122	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov	1	
D.1221	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	1	
D.1222	Imputované príspevky zamestnávateľov iné ako imputované príspevky do dôchodkového systému	0	
D.29	Ostatné dane z produkcie	1	
D.39	Ostatné subvencie na produkciu	0	
B.2g	*Hrubý prevádzkový prebytok*	3	
P.51c1	Spotreba fixného kapitálu v hrubom prevádzkovom prebytku	3	
B.2n	*Čistý prevádzkový prebytok*	0	

II.1.2: Účet rozdelenia prvotných dôchodkov

Použitia			Zdroje		
D.4	Dôchodky z majetku	6	B.2g	*Hrubý prevádzkový prebytok*	3
D.41	Úroky	6	B.3g	*Hrubé zmiešané dôchodky*	
D.45	Renta	0	B.2n	*Čistý prevádzkový prebytok*	0
			B.3n	*Čisté zmiešané dôchodky*	
			D.4	Dôchodky z majetku	7
			D.41	Úroky	7
			D.42	Rozdelené dôchodky korporácií	0
			D.421	Dividendy	0
			D.422	Výbery z dôchodkov kvázikorporácií	

Použitia			Zdroje		
			D.43	Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	0
			D.44	Ostatné investičné dôchodky	0
			D.441	Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek	0
			D.442	Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok	
			D.443	Investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	0
			D.4431	Dividendy patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	0
			D.4432	Nerozdelené zisky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania	0
			D.45	Renta	0
B.5g	*Hrubé saldo prvotných dôchodkov*	4			
B.5n	*Čisté saldo prvotných dôchodkov*	1			

II.2: *Účet druhotného rozdelenia dôchodkov*

Použitia			Zdroje		
	Bežné transfery	7	B.5g	*Hrubé saldo prvotných dôchodkov*	4
D.5	Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	0	B.5n	*Čisté saldo prvotných dôchodkov*	1
D.51	Dane z dôchodkov	0			
D.59	Ostatné bežné dane	0		Bežné transfery	40
			D.61	Čisté sociálne príspevky	5
D.62	Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov	5	D.611	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov	3
D.621	Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia		D.6111	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	2
D.6211	Peňažné dôchodkové dávky sociálneho zabezpečenia		D.6112	Skutočné príspevky zamestnávateľov iné ako príspevky do dôchodkového systému	1

Použitia				Zdroje			
D.6212			Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia okrem dôchodkových	D.612	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov		1
D.622	Ostatné dávky sociálneho poistenia		5	D.6121		Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	1
D.6221			Ostatné dôchodkové dávky sociálneho poistenia 3	D.6122		Imputované príspevky zamestnávateľov iné ako imputované príspevky do dôchodkového systému	0
D.6222			Ostatné dávky sociálneho poistenia okrem dôchodkových 2	D.613	Skutočné sociálne príspevky domácností		1
D.623	Peňažné dávky sociálnej podpory			D.6131		Skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému	0
				D.6132		Skutočné príspevky domácností iné ako príspevky do dôchodkového systému	1
D.7	Ostatné bežné transfery		2				
D.71			Čisté poistné neživotného poistenia 0	D.7	Ostatné bežné transfery		36
D.711	Čisté priame poistné neživotného poistenia		0	D.72	Nároky z neživotného poistenia		0
D.712	Čisté poistné neživotného zaistenia			D.721	Priame nároky na vyplatenie neživotného poistenia		0
D.72			Nároky z neživotného poistenia	D.722	Nároky z neživotného zaistenia		
D.721	Priame nároky na vyplatenie neživotného poistenia			D.73		Bežné transfery v rámci verejnej správy	
D.722	Nároky z neživotného zaistenia			D.74		Bežná medzinárodná spolupráca	
D.73			Bežné transfery v rámci verejnej správy	D.75		Rôzne bežné transfery	36
D.74			Bežná medzinárodná spolupráca	D.751	Bežné transfery NZISD		36
D.75			Rôzne bežné transfery 2	D.752	Bežné transfery medzi domácnosťami		
D.751	Bežné transfery NZISD		0	D.759	Ostatné rôzne bežné transfery		0
D.752	Bežné transfery medzi domácnosťami						
D.759	Ostatné rôzne bežné transfery		2				
B.6g	*Hrubý disponibilný dôchodok*		37				
B.6n	*Čistý disponibilný dôchodok*		34				

II.3: *Účet prerozdelenia naturálnych dôchodkov*

Použitia			Zdroje		
D.63	Naturálne sociálne transfery	31	B.6g	*Hrubý disponibilný dôchodok*	37
D.631	Naturálne sociálne transfery – netrhová produkcia	31	B.6n	*Čistý disponibilný dôchodok*	34
D.632	Naturálne sociálne transfery – nakúpená trhová produkcia	0			
B.7g	*Hrubý upravený disponibilný dôchodok*	6			
B.7n	*Čistý upravený disponibilný dôchodok*	3			

II.4: *Účet použitia dôchodkov*

II.4.1: Účet použitia disponibilných dôchodkov

Použitia			Zdroje		
			B.6g	*Hrubý disponibilný dôchodok*	37
P.3	Výdavky na konečnú spotrebu	32	B.6n	*Čistý disponibilný dôchodok*	34
P.31	Výdavky na individuálnu spotrebu	31			
P.32	Výdavky na kolektívnu spotrebu	1			
D.8	Úprava vyplývajúca zo zmeny nároku na dôchodok	0			
B.8g	*Hrubé úspory*	5			
B.8n	*Čisté úspory*	2			

II.4.2: Účet použitia upraveného disponibilného dôchodku

Použitia			Zdroje		
			B.7g	*Hrubý upravený disponibilný dôchodok*	6
P.4	Skutočná konečná spotreba	1	B.7n	*Čistý upravený disponibilný dôchodok*	3
P.41	Skutočná individuálna spotreba				
P.42	Skutočná kolektívna spotreba	1			
D.8	Úprava vyplývajúca zo zmeny nároku na dôchodok	0			
B.8g	*Hrubé úspory*	5			
B.8n	*Čisté úspory*	2			

III: **Účty akumulácie**

III.1: *Kapitálový účet*

III.1.1: Účet zmien čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
B.101	*Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov*	– 1	B.8n	*Čisté úspory*	2
			D.9r	Kapitálové transfery, prijaté	0
			D.92r	Investičné dotácie, prijaté	0
			D.99r	Ostatné kapitálové transfery, prijaté	0
			D.9p	Kapitálové transfery, platené	– 3
			D.91p	Dane z kapitálu, platené	0
			D.92p	Investičné dotácie, platené	
			D.99p	Ostatné kapitálové transfery, platené	– 3

III.1.2: Účet nadobudnutia nefinančných aktív

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
P.5g	Tvorba hrubého kapitálu	5	B.101	*Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov*	– 1
P.5n	Tvorba čistého kapitálu	2			
P.51g	Tvorba hrubého fixného kapitálu	5			
P.511	Nadobudnutie mínus úbytok fixných aktív	5			
P.5111	Nadobudnutie nových fixných aktív	5			
P.5112	Nadobudnutie použitých fixných aktív	1			
P.5113	Úbytok použitých fixných aktív	– 1			
P.512	Náklady na prevod vlastníctva neprodukovaných aktív	0			
P.51c	Spotreba fixného kapitálu	– 3			
P.52	Zmena stavu zásob	0			
P.53	Nadobudnutie mínus úbytok cenností	0			
NP	Nadobudnutie mínus úbytok neprodukovaných aktív	1			

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
NP.1	Nadobudnutie mínus úbytok prírodných zdrojov	1			
NP.2	Nadobudnutie mínus úbytok aktív, ktoré sú predmetom zmlúv, lízingov a licencií	0			
NP.3	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív				
B.9	*Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)*	– 4			

III.2: *Finančný účet*

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
			B.9	*Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)*	– 4
F	Čistý prírastok finančných aktív	2	F	Čistý vznik pasív	6
F.2	Obeživo a vklady	2	F.3	Dlhové cenné papiere	0
F.21	Obeživo	1	F.31	Krátkodobé	0
F.22	Prevoditeľné vklady	1	F.32	Dlhodobé	0
F.229	Ostatné prevoditeľné vklady	1			
F.29	Ostatné vklady	0	F.4	Pôžičky	6
			F.41	Krátkodobé	2
F.3	Dlhové cenné papiere	– 1	F.42	Dlhodobé	4
F.31	Krátkodobé	0			
F.32	Dlhodobé	– 1	F.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
			F.71	Finančné deriváty	0
F.4	Pôžičky	0	F.711	Opcie	0
F.41	Krátkodobé	0	F.712	Forwardy	0
F.42	Dlhodobé	0	F.72	Zamestnanecké opcie na akcie	0
F.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	0	F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0
F.51	Majetkové účasti	0	F.81	Obchodné úvery a preddavky	0
F.511	Kótované akcie	0	F.89	Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov	0

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku
F.512	Nekótované akcie	0	
F.519	Ostatné majetkové účasti	0	
F.52	Akcie/podielové listy investičných fondov	0	
F.521	Akcie/podielové listy fondov peňažného trhu	0	
F.522	Akcie/podielové listy iné ako fondov peňažného trhu	0	
F.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0	
F.61	Technické rezervy neživotného poistenia	0	
F.62	Nároky na životné poistenie a na anuitu	0	
F.63	Nároky na dôchodok		
F.64	Nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov		
F.65	Nároky na nepenzijné dávky		
F.66	Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk	0	
F.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0	
F.71	Finančné deriváty	0	
F.711	Opcie	0	
F.712	Forwardy	0	
F.72	Zamestnanecké opcie na akcie	0	
F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	1	
F.81	Obchodné úvery a preddavky		
F.89	Ostatné pohľadávky/záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov	1	

III.3: *Účty ostatných zmien aktív*

III.3.1: Účet ostatných zmien objemu aktív

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.1	Ekonomický vznik aktív	0	K.5	Ostatné zmeny objemu inde nezahrnuté	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0	AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0	AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0

Zmeny aktív		
AN.21	Prírodné zdroje	0
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0
K.2	Ekonomický zánik neprodukovaných aktív	0
K.21	Vyčerpanie prírodných zdrojov	0
AN.21	Prírodné zdroje	0
K.22	Iný ekonomický zánik neprodukovaných aktív	0
AN.21	Prírodné zdroje	0
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0
K.3	Straty spôsobené živelnými pohromami	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AF	Finančné aktíva/pasíva	0
K.4	Konfiškácia majetku bez náhrady	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AF	Finančné aktíva	0
K.5	Ostatné zmeny objemu inde nezahrnuté	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AF	Finančné aktíva/pasíva	0
K.6	Zmeny klasifikácie	0
K.61	Zmeny sektorovej klasifikácie a štruktúry	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0

Zmeny pasív a čistého majetku		
AF	Finančné aktíva/pasíva	0
K.6	Zmeny klasifikácie	0
K.61	Zmeny sektorovej klasifikácie a štruktúry	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AF	Finančné aktíva/pasíva	0
K.62	Zmeny klasifikácie aktív a pasív	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AF	Finančné aktíva/pasíva	0
	Ostatné zmeny objemu spolu	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.11	Fixné aktíva	0
AN.12	Zásoby	0
AN.13	Cennosti	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AN.21	Prírodné zdroje	0
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0
AF	Finančné aktíva	0
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AF.2	Obeživo a vklady	
AF.3	Dlhové cenné papiere	
AF.4	Pôžičky	0
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	

Zmeny aktív		
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AF	Finančné aktíva/pasíva	0
K.62	Zmeny klasifikácie aktív a pasív	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AF	Finančné aktíva/pasíva	0
	Ostatné zmeny objemu spolu	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0
AN.11	Fixné aktíva	0
AN.12	Zásoby	0
AN.13	Cennosti	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	0
AN.21	Prírodné zdroje	0
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0
AF	Finančné aktíva	0
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AF.2	Obeživo a vklady	
AF.3	Dlhové cenné papiere	
AF.4	Pôžičky	0
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	0
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0

Zmeny pasív a čistého majetku		
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0

B.102	*Zmeny čistého majetku v dôsledku iných zmien objemu aktív*	– 1

III.3.2: Účet precenenia

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.7	Nominálne zisky (+)/straty (–) z držby		K.7	Nominálne zisky (–)/straty (+) z držby	
AN	Nefinančné aktíva	8	AF	Pasíva	0
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	5	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AN.11	Fixné aktíva	5	AF.2	Obeživo a vklady	0
AN.12	Zásoby	0	AF.3	Dlhové cenné papiere	0
AN.13	Cennosti	0	AF.4	Pôžičky	0
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	3	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	0
AN.21	Prírodné zdroje	3	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0
AF	Finančné aktíva	2			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)				
AF.2	Obeživo a vklady				
AF.3	Dlhové cenné papiere	1			
AF.4	Pôžičky				
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	1			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk				
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0			
			B.103	*Zmeny čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov/strát z držby*	10

III.3.2.1: Účet neutrálnych ziskov/strát z držby

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.71	Neutrálne zisky (+)/straty (–) z držby		K.71	Neutrálne zisky (–)/straty (+) z držby	
AN	Nefinančné aktíva	6	AF	Pasíva	3

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	5	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AN.11	Fixné aktíva	5	AF.2	Obeživo a vklady	1
AN.12	Zásoby	0	AF.3	Dlhové cenné papiere	0
AN.13	Cennosti	0	AF.4	Pôžičky	1
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	1	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	0
AN.21	Prírodné zdroje	1	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	1
AF	Finančné aktíva	3			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)				
AF.2	Obeživo a vklady	2			
AF.3	Dlhové cenné papiere	1			
AF.4	Pôžičky	0			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	0			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0			
			B.1031	*Zmeny čistého majetku v dôsledku neutrálnych ziskov/strát z držby*	6

III.3.2.2: Účet reálnych ziskov/strát z držby

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
K.72	Reálne zisky (+)/straty (–) z držby		K.72	Reálne zisky (–)/straty (+) z držby	
AN	Nefinančné aktíva	2	AF	Pasíva	– 3
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	0	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AN.11	Fixné aktíva	0	AF.2	Obeživo a vklady	– 1
AN.12	Zásoby	0	AF.3	Dlhové cenné papiere	0

Zmeny aktív			Zmeny pasív a čistého majetku		
AN.13	Cennosti	0	AF.4	Pôžičky	– 1
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	2	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	0
AN.21	Prírodné zdroje	2	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	– 1
AF	Finančné aktíva	– 1			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)				
AF.2	Obeživo a vklady	– 2			
AF.3	Dlhové cenné papiere	0			
AF.4	Pôžičky	0			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	1			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0			
			B.1032	*Zmeny čistého majetku v dôsledku reálnych ziskov/strát z držby*	4

IV: **Súvahy**

IV.1: *Počiatočná súvaha*

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AN	Nefinančné aktíva	159	AF	Pasíva	121
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	124	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AN.11	Fixné aktíva	121	AF.2	Obeživo a vklady	38
AN.12	Zásoby	1	AF.3	Dlhové cenné papiere	0
AN.13	Cennosti	2	AF.4	Pôžičky	43
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	35	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	
AN.21	Prírodné zdroje	35	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	5

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	35
AF	Finančné aktíva	172			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)				
AF.2	Obeživo a vklady	110			
AF.3	Dlhové cenné papiere	25			
AF.4	Pôžičky	8			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	22			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	4			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	3			
			B.90	*Čistý majetok*	210

IV.2: *Zmeny súvahy*

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
	Zmeny aktív spolu			Zmeny pasív spolu	
AN	Nefinančné aktíva	11	AF	Pasíva	6
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	7	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AN.11	Fixné aktíva	7	AF.2	Obeživo a vklady	0
AN.12	Zásoby	0	AF.3	Dlhové cenné papiere	0
AN.13	Cennosti	0	AF.4	Pôžičky	6
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	4	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	0
AN.21	Prírodné zdroje	4	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	0

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AF	Finančné aktíva	4			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)				
AF.2	Obeživo a vklady	2			
AF.3	Dlhové cenné papiere	0			
AF.4	Pôžičky	0			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	1			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	0			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	1			
			B.10	*Zmeny čistého majetku*	9
			B.101	Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov	– 1
			B.102	Zmeny čistého majetku v dôsledku ostatných zmien objemu aktív	0
			B.103	Zmeny čistého majetku v dôsledku nominálnych ziskov a strát z držby	10
			B.1031	Zmeny čistého majetku v dôsledku neutrálnych ziskov a strát z držby	6
			B.1032	Zmeny čistého majetku v dôsledku reálnych ziskov a strát z držby	4

IV: **Súvahy**

IV.3: *Konečná súvaha*

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AN	Nefinančné aktíva	170	AF	Pasíva	127
AN.1	Produkované nefinančné aktíva	131	AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	
AN.11	Fixné aktíva	128	AF.2	Obeživo a vklady	38
AN.12	Zásoby	1	AF.3	Dlhové cenné papiere	0
AN.13	Cennosti	2	AF.4	Pôžičky	49

Aktíva			Pasíva a čistý majetok		
AN.2	Neprodukované nefinančné aktíva	39	AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	0
AN.21	Prírodné zdroje	39	AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	5
AN.22	Zmluvy, lízingy a licencie	0	AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0
AN.23	Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív	0	AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	35
AF	Finančné aktíva	176			
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)				
AF.2	Obeživo a vklady	112			
AF.3	Dlhové cenné papiere	25			
AF.4	Pôžičky	8			
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	23			
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	4			
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	0			
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	4			
			B.90	*Čistý majetok*	219

PRÍLOHA B

Prehľad tabuliek

Tabuľka č.	Obsah tabuliek	Lehota t + mesiace (dni, ak sú uvedené) (1)	Sledované obdobie (2)
1	Hlavné agregáty – štvrťročne	2	od Q1 1995
1	Hlavné agregáty – ročne	2/9	od r. 1995
2	Hlavné agregáty, verejná správa – ročne	3/9	od r. 1995
3	Tabuľky podľa odvetví ekonomických činností – ročne	9/21	od r. 1995
5	Výdavky domácností na konečnú spotrebu podľa účelu – ročne	9	od r. 1995
6	Finančné účty podľa sektorov (transakcie) – ročne	9	od r. 1995
7	Súvahy finančných aktív a pasív – ročne	9	od r. 1995
8	Nefinančné účty podľa sektorov – ročne	9	od r. 1995
801	Nefinančné účty podľa sektorov – štvrťročne	85 dní (4) (5) (6)	od Q1 1999
9	Podrobné príjmy z daní a sociálnych príspevkov podľa typov daní a sociálnych príspevkov a prijímajúceho subsektora vrátane zoznamu daní a sociálnych príspevkov podľa národnej klasifikácie – ročne	9	od r. 1995
10	Tabuľky podľa odvetví ekonomických činností a regiónov, NUTS úroveň 2 – ročne	12 (3)/24	od r. 2000
11	Výdavky verejnej správy podľa ich účelu – ročne	12	od r. 1995
12	Tabuľky podľa odvetví ekonomických činností a regiónov, NUTS úroveň 3 – ročne	24	od r. 2000
13	Účty domácností podľa regiónov, NUTS úroveň 2 – ročne	24	od r. 2000
15	Tabuľka dodávok v základných cenách vrátane prepočtu na kúpne ceny – ročne	36	od r. 2010
16	Tabuľka použitia v kúpnych cenách – ročne	36	od r. 2010
17	Symetrická input-output tabuľka v základných cenách – päťročne	36	od r. 2010
20	Krížová klasifikácia fixných aktív podľa odvetví ekonomických činností a podľa aktív – ročne	24	od r. 2000
22	Krížová klasifikácia tvorby hrubého fixného kapitálu podľa odvetví ekonomických činností a podľa aktív – ročne	24	od r. 1995
26	Súvahy nefinančných aktív – ročne	24	od r. 1995
27	Finančné účty verejnej správy – štvrťročne	85 dní (4) (5)	od Q1 1999

Tabuľka č.	Obsah tabuliek	Lehota t + mesiace (dni, ak sú uvedené) (1)	Sledované obdobie (2)
28	Verejný dlh (maastrichtský dlh) verejnej správy – štvrťročne	3	od Q1 2000
29	Nároky na dôchodok, ktoré k danému dátumu vznikli v sociálnom poistení – trojročne	24	od r. 2012

t = referenčné obdobie (rok alebo štvrťrok).
(1) Ukazovatele sa vo všetkých prípadoch zasielajú Komisii (Eurostatu) najneskôr v deň, keď ich uverejní vnútroštátny orgán. Ak sa údaje, ktoré už boli zaslané Komisii (Eurostatu), zrevidujú, tieto zrevidované údaje sa zašlú Komisii (Eurostatu) najneskôr v deň, keď zrevidované údaje uverejní vnútroštátny orgán.
(2) Platí pre celú tabuľku s výnimkou vybraných položiek (pozri podrobnosti v tabuľke).
(3) Platí pre vybrané položky (pozri podrobnosti v tabuľke).
(4) Lehota 85 dní platí pre členské štáty, ktorých menou je euro. Pre členské štáty, ktorých menou nie je euro, je lehota na zaslanie údajov 3 mesiace.
Predbežné údaje označené na vnútroštátnej úrovni ako „neuverejnené“, ktoré boli zaslané jednotlivými členskými štátmi pred uplynutím lehoty 85 dní, by sa nemali uverejniť na európskej úrovni. Dotknuté členské štáty zašlú zodpovedajúce finalizované údaje pred uplynutím lehoty 3 mesiacov. Zasielanie sezónne upravených údajov a údajov o reťazených objemoch v rámci lehoty 85 dní je dobrovoľné.
V prípade členských štátov, ktoré vstúpia do hospodárskej a menovej únie po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia, je príslušná lehota na zaslanie údajov 85 dní od dátumu vstupu členského štátu.
(5) Ak členský štát zasiela úplný súbor údajov v rámci 85 dní, údaje sa nemusia zasielať v lehote 3 mesiacov.
(6) Pre členské štáty, ktorých hrubý domáci produkt v bežných cenách je menej ako 1 % zodpovedajúceho súčtu HDP Únie, sú povinné len údaje za vybrané položky (pozri podrobnosti v tabuľke 801).

Tabuľka 1 – Hlavné agregáty – štvrťročné (1) a ročné výsledky

Kód	Zoznam ukazovateľov	Členenie (2)	Bežné ceny	Ceny predchádzajúceho roka a reťazené objemy (10)
Hrubá pridaná hodnota a hrubý domáci produkt				
B.1g	1. Hrubá pridaná hodnota v základných cenách	A*10	x	x
D.21	2. a) Dane z produktov (3)		x	x
D.31	b) Subvencie na produkty (3)		x	x
B.1*g	3. Hrubý domáci produkt v trhových cenách		x	x
Výdavková strana hrubého domáceho produktu				
P.3	4. Výdavky na konečnú spotrebu spolu		x	x
P.3	5. a) Výdavky domácností na konečnú spotrebu (domáci koncept)	Doba spotreby (4)	x	x
P.3	b) Výdavky domácností na konečnú spotrebu (národný koncept)		x	x
P.3	6. Výdavky NZISD na konečnú spotrebu		x	x
P.3	7. Výdavky verejnej správy na konečnú spotrebu		x	x
P.31	a) Výdavky na individuálnu spotrebu		x	x
P.32	b) Výdavky na kolektívnu spotrebu		x	x
P.4	8. Skutočná konečná spotreba		x	x
P.41	a) Skutočná individuálna spotreba		x	x

Kód	Zoznam ukazovateľov	Členenie ([2])	Bežné ceny	Ceny predchádzajúceho roka a reťazené objemy ([10])
P.5	9. Tvorba hrubého kapitálu		x	x
P.51g	a) Tvorba hrubého fixného kapitálu	AN_F6 ([5])	x	x
P.52	b) Zmena stavu zásob		x	x ([6])
P.53	c) Nadobudnutie mínus úbytok cenností		x	x ([6])
P.6	10. Vývoz výrobkov (fob) a služieb		x	x
P.61	a) Výrobky		x	x
P.62	b) Služby		x	x
	Vývoz výrobkov (fob) a služieb do S.2I Členské štáty, ktorých menou je euro, Európska centrálna banka a iné inštitúcie a orgány eurozóny ([7])		x	x
	S.xx (S.21 – S.2I) Členské štáty, ktorých menou nie je euro, a inštitúcie a orgány Európskej únie (okrem Európskej centrálnej banky a iných inštitúcií a orgánov eurozóny) ([7])		x	x
	Vývoz výrobkov (fob) a služieb do S.22 Nečlenské krajiny a medzinárodné organizácie, ktoré nemajú sídlo v Európskej únii ([7])		x	x
P.7	11. Dovoz výrobkov (fob) a služieb		x	x
P.71	a) Výrobky		x	x
P.72	b) Služby		x	x
	Dovoz výrobkov (fob) a služieb z S.2I Členské štáty, ktorých menou je euro, Európska centrálna banka a iné inštitúcie a orgány eurozóny ([7])		x	x
	Dovoz výrobkov (fob) a služieb z S.xx (S.21 – S.2I) Členské štáty, ktorých menou nie je euro, a inštitúcie a orgány Európskej únie (okrem Európskej centrálnej banky a iných inštitúcií a orgánov eurozóny) ([7])		x	x
	Dovoz výrobkov (fob) a služieb z S.22 Nečlenské krajiny a medzinárodné organizácie, ktoré nemajú sídlo v Európskej únii ([7])		x	x
B.11	12. Saldo vývozu a dovozu výrobkov a služieb		x	x ([6])
Hrubý prevádzkový prebytok a hrubé zmiešané dôchodky, dane z produkcie a dovozu, subvencie				
B.2g + B.3g	13. Hrubý prevádzkový prebytok a hrubé zmiešané dôchodky		x	
D.2	14. Dane z produkcie a dovozu		x	
D.3	15. Subvencie		x	

Kód	Zoznam ukazovateľov	Členenie ([2])	Bežné ceny	Ceny predchádzajúceho roka a reťazené objemy ([10])
Obyvateľstvo, zamestnanosť, odmeny zamestnancov				
	16. Údaje o obyvateľstve a zamestnanosti			
POP	a) Počet obyvateľov (v tis.)			
EMP	b) Zamestnanosť rezidentských výrobných jednotiek (počet zamestnaných osôb v tis., počet odpracovaných hodín v tis. a počet pracovných miest ([8]) v tis.) a zamestnanosť rezidentov (v tis.)	A*10 ([9])		
ESE	c) Samostatne zárobkovo činné osoby	A*10 ([9])		
EEM	d) Zamestnanci	A*10 ([9])		
D.1	17. Odmeny zamestnancov pracujúcich v rezidentských výrobných jednotkách a odmeny rezidentských zamestnancov	A*10	x	
D.11	a) Mzdy a platy	A*10	x	
D.12	b) Sociálne príspevky zamestnávateľov	A*10	x	

([1]) Štvrťročné údaje sa poskytujú v sezónne neupravenej forme, ako aj v sezónne upravenej forme (prípadne vrátane kalendárnych úprav).Sezónne upravené štvrťročné údaje v cenách predchádzajúceho roka sa neposkytujú. Poskytovanie štvrťročných údajov, ktoré zahŕňajú len kalendárne úpravy, je dobrovoľné.
([2]) Ak sa neuvádza žiadne členenie, znamená to celá ekonomika.
([3]) Rozdelenie na dane a subvencie pre štvrťročné účty je dobrovoľné.
([4]) Členenie podľa doby spotreby pre ročné účty: predmety dlhodobej spotreby, predmety stredne dlhej spotreby, predmety krátkodobej spotreby, služby.
Členenie podľa doby spotreby pre štvrťročné účty: predmety dlhodobej spotreby a ostatné.
([5]) AN_F6: Členenie fixných aktív:
AN.111 Obytné jednotky
AN.112 Ostatné budovy a stavby
— AN.1131 Dopravné zariadenia
— AN.1132 Zariadenia IKT (*)
— AN.1139+AN.114 Ostatné stroje a zariadenia + zbraňové systémy (*)
AN.115 Kultivované biologické zdroje
AN.117 Produkty duševného vlastníctva
(*) Na dobrovoľnom základe
([6]) Iba v cenách predchádzajúceho roka.
([7]) Dovoz a vývoz sa člení takto:
a) S.2I Členské štáty, ktorých menou je euro, Európska centrálna banka a iné inštitúcie a orgány eurozóny;
b) S.xx (S.21 – S.2I) Členské štáty, ktorých menou nie je euro, a inštitúcie a orgány Európskej únie (okrem Európskej centrálnej banky a iných inštitúcií a orgánov eurozóny);
c) S.22 Nečlenské krajiny a medzinárodné organizácie, ktoré nemajú sídlo v Európskej únii, pričom by sa malo brať do úvahy, že:
— členenie podľa EMÚ a EÚ by malo predstavovať skutočné zloženie na konci každého referenčného obdobia („vyvíjajúce sa zloženie“);
— údaje za referenčné obdobia počnúc rokom 2012 by sa mali poskytovať
— údaje za referenčné obdobia 2008 – 2011 by sa mali poskytnúť v bežných cenách na povinnom základe a v cenách predchádzajúceho roka a reťazených objemoch na dobrovoľnom základe;
— údaje za referenčné obdobia 1999 – 2007 by sa mali poskytnúť v bežných cenách na dobrovoľnom základe.
([8]) Na dobrovoľnom základe.
([9]) A*10 len za zamestnanosť spolu, samostatne zárobkovo činné osoby a zamestnancov v rezidentských výrobných jednotkách.
([10]) Ročné a štvrťročné údaje v cenách predchádzajúceho roka sa neposkytnú za referenčný rok 1995.

Tabuľka 2 – Hlavné agregáty verejnej správy

Kód	Transakcia	Sektory a subsektory (*) ([1]) ([2])
P.1	Produkcia	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.11 + P.12	— Trhová produkcia a produkcia pre vlastné konečné použitie	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314

Kód	Transakcia	Sektory a subsektory (*) [1] [2]
P.13	— Netrhová produkcia	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.131	Platby za netrhovú produkciu	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.132	Ostatná netrhová produkcia	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.11 + P.12 + P.131	Trhová produkcia, produkcia pre vlastné konečné použitie a platby za netrhovú produkciu	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.2	Medzispotreba	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
B.1g	Hrubá pridaná hodnota	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.51c	Spotreba fixného kapitálu	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
B.1n	Čistá pridaná hodnota	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.1p	Odmeny zamestnancov, platené	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.29p	Ostatné dane z produkcie, platené	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.39r	Ostatné subvencie na produkciu, prijaté	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
B.2n	Čistý prevádzkový prebytok	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.2r	Dane z produkcie a dovozu, prijaté	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.21r	Dane z produktov, prijaté	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.211r	DPH, prijatá	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.29r	Ostatné dane z produkcie, prijaté	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.4r	Dôchodky z majetku, prijaté [1]	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.41r	Úroky, prijaté [1]	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.42r + D.43r + D.44r + D.45r	Ostatné dôchodky z majetku, prijaté [1]	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.3p	Subvencie, platené	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.31p	Subvencie na produkty, platené	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314

Kód	Transakcia	Sektory a subsektory (*) (1) (2)
D.39p	Ostatné subvencie na produkciu, platené	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.4p	Dôchodky z majetku, platené (1)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.4p_S.1311	z toho platené subsektoru ústrednej štátnej správy (S.1311) (1) (4)	S.1312, S.1313, S.1314
D.4p_S.1312	z toho platené subsektoru regionálna štátna správa (S.1312) (1) (4)	S.1311, S.1313, S.1314
D.4p_S.1313	z toho platené subsektoru miestnej samosprávy (S.1313) (1) (4)	S.1311, S.1312, S.1314
D.4p_S.1314	z toho platené subsektoru fondy sociálneho zabezpečenia (S.1314) (1) (4)	S.1311, S.1312, S.1313
D. 41 p	— Úroky, platené (1)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.42p + D.43p + D.44p + D.45p	— Ostatné dôchodky z majetku, platené (1)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
B.5n	Čisté saldo prvotných dôchodkov	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.5r	Bežné dane z dôchodkov, majetku atď., prijaté	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.61r	Čisté sociálne príspevky, prijaté	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.611r	— z toho skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.613r	— z toho skutočné sociálne príspevky domácností	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.7r	Ostatné bežné transfery, prijaté (1)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.5p	Bežné dane z dôchodkov, majetku atď., platené	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.62p	Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov, platené	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.632p	Naturálne sociálne transfery – nakúpená trhová produkcia, platené	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.62p + D.632p	Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov a naturálne sociálne transfery – nakúpená trhová produkcia, platené	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.7p	Ostatné bežné transfery, prijaté (1)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.7p_S.1311	z toho platené subsektoru ústrednej štátnej správy (S.1311) (1) (4)	S.1312, S.1313, S.1314
D.7p_S.1312	z toho platené subsektoru regionálnej štátnej správy (S.1312) (1) (4)	S.1311, S.1313, S.1314

Kód	Transakcia	Sektory a subsektory (*) (1) (2)
D.7p_S.1313	z toho platené subsektoru miestnej samosprávy (S.1313) (1) (4)	S.1311, S.1312, S.1314
D.7p_S.1314	z toho platené subsektoru fondov sociálneho zabezpečenia (S.1314) (1) (4)	S.1311, S.1312, S.1313
B.6n	Čistý disponibilný dôchodok	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.3	Výdavky na konečnú spotrebu	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.31	— Výdavky na individuálnu spotrebu	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.32	— Výdavky na kolektívnu spotrebu	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.8	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
B.8g	Hrubé úspory	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
B.8n	Čisté úspory	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.9r	Kapitálové transfery, prijaté (1)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.91r	— Kapitálové dane, prijaté (1)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.92r + D.99r	— Ostatné kapitálové transfery a investičné dotácie, prijaté (1) (2)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.9p	Kapitálové transfery, platené (1) (2)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.9p_S.1311	z toho platené subsektoru ústredná štátna správa (S.1311) (1) (2) (4)	S.1312, S.1313, S.1314
D.9p_S.1312	z toho platené subsektoru regionálna štátna správa (S.1312) (1) (2) (4)	S.1311, S.1313, S.1314
D.9p_S.1313	z toho platené subsektoru miestna samospráva (S.1313) (1) (2) (4)	S.1311, S.1312, S.1314
D.9p_S.1314	z toho platené subsektoru fondy sociálneho zabezpečenia (S.1314) (1) (2) (4)	S.1311, S.1312, S.1313
D.92p	— Investičné dotácie, platené	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.5	Tvorba hrubého kapitálu	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.51g	— Tvorba hrubého fixného kapitálu	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.52 + P.53	— Zmena stavu zásob a nadobudnutie mínus úbytok cenností	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
NP	Nadobudnutie mínus úbytok nefinančných neprodukovaných aktív	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314

Kód	Transakcia	Sektory a subsektory (*) (1) (2)
OP5ANP	Tvorba hrubého fixného kapitálu a nadobudnutie mínus úbytok nefinančných neprodukovaných aktív	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
B.9	Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
TE	Výdavky spolu	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
TR	Príjmy spolu	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.995	Kapitálové transfery z verejnej správy do relevantných sektorov predstavujúce stanovené dane a sociálne príspevky, ktoré sa ale pravdepodobne nevyberú (1) (2) (3)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
PTC	Platené daňové úvery spolu (5) (6) (7)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
TC	— z toho suma platených daňových úverov, ktorá prevyšuje daňovú povinnosť platiteľa daní (5) (6) (7)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314

(*) Sektory a subsektory:
S.13 Členenie na subsektory verejnej správy:
— S.13 Verejná správa
— S.1311 Ústredná štátna správa
— S.1312 Regionálna štátna správa
— S.1313 Miestna samospráva
— S.1314 Fondy sociálneho zabezpečenia.

(1) Údaje za subsektory sa konsolidujú v rámci každého subsektora ale nie medzi subsektormi. Údaje za sektor S.13 sa rovnajú súčtu údajov za subsektory okrem položiek D.4, D.7 a D.9 (a ich podpoložiek), pri ktorých by sa mali konsolidovať údaje medzi subsektormi (s uvedením informácií o protistrane).

(2) D.995 sa odčítava od D.99r. Sumy za D.995 sa nezahŕňajú do D.9p.

(3) Členenie podľa prijímajúcich subsektorov je dobrovoľné.

(4) Ak sa medzi subsektormi realizujú významné platby za položky iné ako D.4, D.7 alebo D.9 a ich podpoložky, treba ich vysvetliť v sprievodnej poznámke.

(5) Daňový úver je daňová úľava, ktorá sa priamo odpočítava od daňovej povinnosti, ktorú by inak musela zaplatiť prijímajúca domácnosť alebo korporácia. Platené daňové úvery sú daňové úvery, ktorých akákoľvek suma prevyšujúca sumu inak splatnej daňovej povinnosti sa vypláca príjemcovi. Celá suma plateného daňového úveru by sa mala zaznamenávať ako výdavky verejnej správy („platené daňové úvery spolu“, PTC) a zároveň sa uvedie suma „komponentu transferu“ (TC), čo je suma platených daňových úverov, ktorá prevyšuje daňovú povinnosť platiteľa daní a ktorá sa mu vypláca.

(6) Údaje zasielané dobrovoľne za subsektory.

(7) Údaje za referenčné roky pred rokom 2012 sa zasielajú na dobrovoľnom základe. Zasielanie je povinné za referenčné roky počnúc rokom 2012.

Tabuľka 3 – Tabuľky podľa odvetví ekonomických činností

Kód	Zoznam ukazovateľov	Členenie (1) (3)	Bežné ceny	Ceny predchádzajúceho roka a reťazené objemy (2)
Produkcia				
P.1	1. Produkcia v základných cenách podľa odvetví ekonomických činností	A*21/ A*64	x	
P.2	2. Medzispotreba v kúpnych cenách podľa odvetví ekonomických činností	A*21/ A*64	x	
B.1g	3. Hrubá pridaná hodnota v základných cenách podľa odvetví ekonomických činností	A*21/ A*64	x	x
P.51c	4. Spotreba fixného kapitálu podľa odvetví ekonomických činností	A*21/ A*64	x	x
B.2n + B.3n	5. Čistý prevádzkový prebytok a čisté zmiešané dôchodky	A*21/ A*64	x	
D.29 – D.39	6. Ostatné dane z produkcie mínus ostatné subvencie na produkciu	A*21/ A*64	x	

Kód	Zoznam ukazovateľov	Členenie ([1]) ([3])	Bežné ceny	Ceny predchádzajúceho roka a reťazené objemy ([2])
Tvorba kapitálu				
P.5	7. Tvorba hrubého kapitálu		x	x
P.51g	a) Tvorba hrubého fixného kapitálu podľa odvetví ekonomických činností	A*10 (A*21 ([5]))/A*10 (A*64 ([5]))	x	x
	Členenie podľa fixných aktív AN_F6	A*10 (A*21 ([5]))/A*10 (A*64 ([5]))	x	x
P.52	b) Zmeny stavu zásob podľa odvetví ekonomických činností	A*10 (A*21 ([5]))/A*10 (A*64 ([5]))	x	x ([6])
P.53	c) Nadobudnutie mínus úbytok cenností		x	x ([6])
Zamestnanosť a odmeny zamestnancov				
EMP	8. Zamestnanosť podľa odvetví ekonomických činností (počet osôb v tis., počet odpracovaných hodín ([4]) v tis. a počet pracovných miest ([5]) v tis.)	A*21/A*64		
ESE	a) Samostatne zárobkovo činné osoby podľa odvetví ekonomických činností (počet osôb v tis., počet odpracovaných hodín ([4]) v tis. a počet pracovných miest ([5]) v tis.)	A*21/A*64		
EEM	b) Zamestnanci podľa odvetví ekonomických činností (počet osôb v tis., počet odpracovaných hodín ([4]) v tis. a počet pracovných miest ([5]) v tis.)	A*21/A*64		
D.1	9. Odmeny zamestnancov podľa odvetví ekonomických činností	A*21/A*64	x	
D.11	a) Mzdy a platy podľa odvetví ekonomických činností	A*21/A*64	x	

AN_F6: Členenie fixných aktív:
AN.111 Obytné jednotky
AN.112 Ostatné budovy a stavby
AN.113+AN.114 Stroje a zariadenia + zbraňové systémy
— AN.1131 Dopravné zariadenia
— AN.1132 Zariadenia IKT (*), (**)
— AN.1139+AN.114 Ostatné stroje a zariadenia + zbraňové systémy (*), (**)
AN.115 Kultivované biologické zdroje
AN.117 Produkty duševného vlastníctva (**)
(*) Na dobrovoľnom základe
(**) Len celá ekonomika
([1]) Členenie podľa odvetví ekonomických činností v súlade s klasifikáciou NACE. Prvá uvedená úroveň členenia sa vzťahuje na zasielanie v lehote t+9 mesiacov. Druhá uvedená úroveň členenia sa vzťahuje na zasielanie v lehote t+21 mesiacov. Ak sa neuvádza žiadne členenie, znamená to celá ekonomika.
([2]) Údaje v cenách predchádzajúceho roka sa neposkytnú za referenčný rok 1995.
([3]) V prípade členenia A*64 je zasielanie údajov podpoložky „z toho: imputované nájomné za obytné jednotky obývané vlastníkmi“ (položka 44 – „Realitné činnosti“) povinné len v prípade ukazovateľov P.1, P.2 a B.1g.
([4]) Poskytovanie údajov za odpracované hodiny v prípade členenia A*64 v NACE je dobrovoľné.
([5]) Na dobrovoľnom základe.
([6]) Iba v cenách predchádzajúceho roka.

Tabuľka 5 – Výdavky domácností na konečnú spotrebu

Kód	Zoznam ukazovateľov	Členenie	Bežné ceny	Ceny predchádzajúceho roka a reťazené objemy (2)
P.3	1. Výdavky domácností na konečnú spotrebu podľa účelu	Skupiny COFOG (1)	x	x
P.3	2. Výdavky rezidentských a nerezidentských domácností na ekonomickom území na konečnú spotrebu		x	x
P.33	3. Výdavky rezidentských domácností v zahraničí na konečnú spotrebu		x	x
P.34	4. Výdavky nerezidentských domácností na ekonomickom území na konečnú spotrebu		x	x
P.3	5. Výdavky rezidentských domácností na ekonomickom území a v zahraničí na konečnú spotrebu		x	x

(1) Skupiny COICOP 12.2 Prostitúcia a 12.7 Ostatné služby, ktoré nie sú zaradené inde, sa poskytujú ako celok.
(2) Údaje v cenách predchádzajúceho roka sa neposkytnú za referenčný rok 1995.

Tabuľka 6 – Finančné účty podľa sektorov

[Transakcie, ostatné zmeny objemu a účty precenenia – konsolidované a nekonsolidované – a informácie o protistrane (*)]

		Celá ekonomika	Nefinančné korporácie vrátane subsektorov (1)	Finančné korporácie vrátane subsektorov (2)	Verejná správa vrátane subsektorov (3)	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (4)	Zahraničie vrátane subsektorov (5)
Transakcie/iné zmeny objemu (**)/precenenie finančných nástrojov (**)	ESA	S.1	S.11	S.12	S.13	S.14 + S.15	S.2
Finančné aktíva	F.A	x	x	x	x	x	x
Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	F.1	x	x	x	x	x	x
Menové zlato	F.11	x	x	x	x	x	x
ZPČ	F.12	x	x	x	x	x	x
Obeživo a vklady	F.2	x	x	x	x	x	x
Obeživo	F.21	x	x	x	x	x	x
Prevoditeľné vklady	F.22	x	x	x	x	x	x
Ostatné vklady	F.29	x	x	x	x	x	x
Dlhové cenné papiere	F.3	x	x	x	x	x	x
Krátkodobé	F.31	x	x	x	x	x	x
Dlhodobé	F.32	x	x	x	x	x	x

Transakcie/iné zmeny objemu (**)**/precenenie finančných nástrojov** (**)	ESA	Celá ekonomika	Nefinančné korporácie vrátane subsektorov (1)	Finančné korporácie vrátane subsektorov (2)	Verejná správa vrátane subsektorov (3)	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (4)	Zahraničie vrátane subsektorov (5)
Pôžičky	F.4	x	x	x	x	x	x
Krátkodobé	F.41	x	x	x	x	x	x
Dlhodobé	F.42	x	x	x	x	x	x
Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	F.5	x	x	x	x	x	x
Majetkové účasti	F.51	x	x	x	x	x	x
Kótované akcie	F.511	x	x	x	x	x	x
Nekótované akcie	F.512	x	x	x	x	x	x
Ostatné majetkové účasti	F.519	x	x	x	x	x	x
Akcie/podielové listy investičných fondov	F.52	x	x	x	x	x	x
Akcie/podielové listy fondov peňažného trhu (6)	F.521	x	x	x	x	x	x
Akcie/podielové listy iné ako fondov peňažného trhu (6)	F.522	x	x	x	x	x	x
Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	F.6	x	x	x	x	x	x
Technické rezervy neživotného poistenia	F.61	x	x	x	x	x	x
Nároky na životné poistenie a anuitu	F.62	x	x	x	x	x	x
Nároky na dôchodok, nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov a nároky na nepenzijné dávky	F.63+ F.64+ F.65	x	x	x	x	x	x
Nároky na dôchodok (6)	F.63	x	x	x	x	x	x
Nároky penzijných fondov manažérom penzijných fondov (6)	F.64	x	x	x	x	x	x
Nároky na nepenzijné dávky (6)	F.65	x	x	x	x	x	x
Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk	F.66	x	x	x	x	x	x
Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	F.7	x	x	x	x	x	x

		Celá ekonomika	Nefinančné korporácie vrátane subsektorov (1)	Finančné korporácie vrátane subsektorov (2)	Verejná správa vrátane subsektorov (3)	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (4)	Zahraničie vrátane subsektorov (5)
Transakcie/iné zmeny objemu (**)**/precenenie finančných nástrojov** (**)	ESA	S.1	S.11	S.12	S.13	S.14 + S.15	S.2
Finančné deriváty (6)	F.71	x	x	x	x	x	x
Zamestnanecké opcie na akcie (6)	F.72	x	x	x	x	x	x
Ostatné pohľadávky	F.8	x	x	x	x	x	x
Obchodné úvery a preddavky	F.81	x	x	x	x	x	x
Ostatné pohľadávky okrem obchodných úverov a preddavkov	F.89	x	x	x	x	x	x
Pasíva	F.L	x	x	x	x	x	x
Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	F.1	x	x	x	x	x	x
Menové zlato	F.11	x	x	x	x	x	x
ZPČ	F.12	x	x	x	x	x	x
Obeživo a vklady	F.2	x	x	x	x	x	x
Obeživo	F.21	x	x	x	x	x	x
Prevoditeľné vklady	F.22	x	x	x	x	x	x
Ostatné vklady	F.29	x	x	x	x	x	x
Dlhové cenné papiere	F.3	x	x	x	x	x	x
Krátkodobé	F.31	x	x	x	x	x	x
Dlhodobé	F.32	x	x	x	x	x	x
Pôžičky	F.4	x	x	x	x	x	x
Krátkodobé	F.41	x	x	x	x	x	x
Dlhodobé	F.42	x	x	x	x	x	x
Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	F.5	x	x	x	x	x	x
Majetkové účasti	F.51	x	x	x	x	x	x
Kótované akcie	F.511	x	x	x	x	x	x
Nekótované akcie	F.512	x	x	x	x	x	x
Ostatné majetkové účasti	F.519	x	x	x	x	x	x
Akcie/podielové listy investičných fondov	F.52	x	x	x	x	x	x

		Celá ekonomika	Nefinančné korporácie vrátane subsektorov (1)	Finančné korporácie vrátane subsektorov (2)	Verejná správa vrátane subsektorov (3)	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (4)	Zahraničie vrátane subsektorov (5)
Transakcie/iné zmeny objemu (**)**/precenenie finančných nástrojov** (**)	ESA	S.1	S.11	S.12	S.13	S.14 + S.15	S.2
Akcie/podielové listy fondov peňažného trhu (6)	F.521	x	x	x	x	x	x
Akcie/podielové listy iné ako fondov peňažného trhu (6)	F.522	x	x	x	x	x	x
Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	F.6	x	x	x	x	x	x
Technické rezervy neživotného poistenia	F.61	x	x	x	x	x	x
Nároky na životné poistenie a anuitu	F.62	x	x	x	x	x	x
Nároky na dôchodok, nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov a nároky na nepenzijné dávky	F.63+ F.64+ F.65	x	x	x	x	x	x
Nároky na dôchodok (6)	F.63	x	x	x	x	x	x
Nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov (6)	F.64	x	x	x	x	x	x
Nároky na nepenzijné dávky (6)	F.65	x	x	x	x	x	x
Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk	F.66	x	x	x	x	x	x
Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	F.7	x	x	x	x	x	x
Finančné deriváty (6)	F.71	x	x	x	x	x	x
Zamestnanecké opcie na akcie (6)	F.72	x	x	x	x	x	x
Ostatné záväzky	F.8	x	x	x	x	x	x
Obchodné úvery a preddavky	F.81	x	x	x	x	x	x
Ostatné záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov	F.89	x	x	x	x	x	x
Čistý prírastok finančných aktív (7)	F.A	x	x	x	x	x	x

		Celá ekonomika	Nefinančné korporácie vrátane subsektorov (1)	Finančné korporácie vrátane subsektorov (2)	Verejná správa vrátane subsektorov (3)	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (4)	Zahraničie vrátane subsektorov (5)
Transakcie/iné zmeny objemu (**)**/precenenie finančných nástrojov** (**)	ESA	S.1	S.11	S.12	S.13	S.14 + S.15	S.2
Čistý vznik pasív (7)	F.L	x	x	x	x	x	x
Čisté finančné transakcie (7)		x	x	x	x	x	x

(*) Poskytovanie nekonsolidovaných informácií o protistrane je dobrovoľné a obmedzuje sa na tieto súvzťažné sektory:
— S.11 Nefinančné korporácie
— S.12 Finančné korporácie
— S.13 Verejná správa
— S.14 + S.15 Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam
— S.2 Zahraničie

(**) Poskytovanie nekonsolidovaných ostatných zmien objemu a účtov precenenia je za referenčné roky počnúc rokom 2012 povinné a obmedzuje sa na toto členenie sektorov a nástrojov:
— S.11 Nefinančné korporácie
— S.12 Finančné korporácie
— S.13 Verejná správa
— S.14 + S.15 Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam
— S.2 Zahraničie
— F.1 Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)
— F.2 Obeživo a vklady
— F.3 Dlhové cenné papiere
— F.4 Pôžičky
— F.5 Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov
— F.6 Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk
— F.7 Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie
— F.8 Ostatné pohľadávky/záväzky

Poskytovanie konsolidovaných ostatných zmien objemu a účtov precenenia je dobrovoľné.

(1) Nefinančné korporácie:
— S.11 Nefinančné korporácie – spolu
— S.11001 Všetky verejné nefinančné korporácie (poskytovanie je dobrovoľné)

(2) Finančné korporácie:
— S.12 Finančné korporácie – spolu
— S.121 + S.122 + S.123 Peňažné finančné inštitúcie
— S.121 Centrálna banka
— S.122 + S.123 Korporácie prijímajúce vklady okrem centrálnej banky a fondy peňažného trhu (poskytovanie členenia je dobrovoľné)
— S.124 Investičné fondy iné ako fondy peňažného trhu
— S.125 + S.126 + S.127 Ostatní finanční sprostredkovatelia okrem poisťovacích korporácií a penzijných fondov, finančné pomocné inštitúcie a kaptívne finančné inštitúcie a požičiavatelia peňazí (poskytovanie členenia je dobrovoľné)
— S.128 + S.129 Poisťovacie korporácie a penzijné fondy (poskytovanie členenia je dobrovoľné)
— S.12001 Všetky verejné nefinančné korporácie (poskytovanie je dobrovoľné).

(3) Členenie subsektorov verejnej správy:
— S.13 Verejná správa – spolu
— S.1311 Ústredná štátna správa
— S.1312 Regionálna štátna správa
— S.1313 Miestna samospráva
— S.1314 Fondy sociálneho zabezpečenia.

(4) Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (poskytovanie členenia je dobrovoľné za referenčné roky pred rokom 2012):
— S.14 + S.15 Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam – spolu
— S.14 Domácnosti
— S.15 Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam

(5) Zahraničie:
S.2 Zahraničie – spolu (poskytovanie členenia je dobrovoľné),
S.21 Členské štáty a inštitúcie a orgány Európskej únie,
S.2I Členské štáty, ktorých menou je euro, Európska centrálna banka a iné inštitúcie a orgány eurozóny,
S.22 Nečlenské krajiny a medzinárodné organizácie, ktoré nemajú sídlo v Európskej únii, berúc do úvahy, že:
— členenie podľa EMÚ a EÚ by malo predstavovať skutočné zloženie na konci každého referenčného obdobia („vyvíjajúce sa zloženie“);
— dobrovoľné údaje by sa nemali poskytovať za referenčné obdobia pred rokom 1999

(6) Poskytovanie je dobrovoľné.

(7) Len za „transakcie s finančnými nástrojmi“, ale bez výpovednej hodnoty pre „zmeny objemu“, „precenenie finančných nástrojov“ a informácie o súvzťažných sektoroch.

Tabuľka 7 – Súvahy finančných aktív a pasív [Stav finančných nástrojov – konsolidovaných a nekonsolidovaných – a informácie o protistrane (*)]

		Celá ekonomika	Nefinančné korporácie vrátane subsektorov (1)	Finančné korporá cie vrátane subsektorov (2)	Verejná správa vrátane subsektorov (3)	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (4)	Zahraničie vrátane subsektorov (5)
Stav finančných aktív a pasív	ESA	S.1	S.11	S.12	S.13	S.14 + S.15	S.2
Finančné aktíva	AF.A	x	x	x	x	x	x
Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	AF.1	x	x	x	x	x	x
Menové zlato	AF.11	x	x	x	x	x	x
ZPČ	AF.12	x	x	x	x	x	x
Obeživo a vklady	AF.2	x	x	x	x	x	x
Obeživo	AF.21	x	x	x	x	x	x
Prevoditeľné vklady	AF.22	x	x	x	x	x	x
Ostatné vklady	AF.29	x	x	x	x	x	x
Dlhové cenné papiere	AF.3	x	x	x	x	x	x
Krátkodobé	AF.31	x	x	x	x	x	x
Dlhodobé	AF.32	x	x	x	x	x	x
Pôžičky	AF.4	x	x	x	x	x	x
Krátkodobé	AF.41	x	x	x	x	x	x
Dlhodobé	AF.42	x	x	x	x	x	x
Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	AF.5	x	x	x	x	x	x
Majetkové účasti	AF.51	x	x	x	x	x	x
Kótované akcie	AF.511	x	x	x	x	x	x
Nekótované akcie	AF.512	x	x	x	x	x	x
Ostatné majetkové účasti	AF.519	x	x	x	x	x	x
Akcie/podielové listy investičných fondov	AF.52	x	x	x	x	x	x
Akcie/podielové listy fondov peňažného trhu (6)	AF.521	x	x	x	x	x	x
Akcie/podielové listy iné ako fondov peňažného trhu (6)	AF.522	x	x	x	x	x	x
Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	AF.6	x	x	x	x	x	x
Technické rezervy neživotného poistenia	AF.61	x	x	x	x	x	x
Nároky na životné poistenie a anuitu	AF.62	x	x	x	x	x	x

		Celá ekonomika	Nefinančné korporácie vrátane subsektorov (1)	Finančné korporá cie vrátane subsektorov (2)	Verejná správa vrátane subsektorov (3)	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (4)	Zahraničie vrátane subsektorov (5)
Stav finančných aktív a pasív	ESA	S.1	S.11	S.12	S.13	S.14 + S.15	S.2
Nároky na dôchodok, nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov a nároky na nepenzijné dávky	AF.63 + AF.64 + AF.65	x	x	x	x	x	x
Nároky na dôchodok (6)	AF.63	x	x	x	x	x	x
Nároky penzijných fondov voči dôchodkovým poisťovniam (6)	AF.64	x	x	x	x	x	x
Nároky na nepenzijné dávky (6)	AF.65	x	x	x	x	x	x
Rezervy na výzvy v rámci štandardizovaných záruk	AF.66	x	x	x	x	x	x
Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	AF.7	x	x	x	x	x	x
Finančné deriváty (6)	AF.71	x	x	x	x	x	x
Zamestnanecké opcie na akcie (6)	AF.72	x	x	x	x	x	x
Ostatné pohľadávky	AF.8	x	x	x	x	x	x
Obchodné úvery a preddavky	AF.81	x	x	x	x	x	x
Ostatné pohľadávky okrem obchodných úverov a preddavkov	AF.89	x	x	x	x	x	x
Pasíva	AF.L	x	x	x	x	x	x
Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	AF.1	x	x	x	x	x	x
Menové zlato	AF.11	x	x	x	x	x	x
ZPČ	AF.12	x	x	x	x	x	x
Obeživo a vklady	AF.2	x	x	x	x	x	x
Obeživo	AF.21	x	x	x	x	x	x
Prevoditeľné vklady	AF.22	x	x	x	x	x	x
Ostatné vklady	AF.29	x	x	x	x	x	x
Dlhové cenné papiere	AF.3	x	x	x	x	x	x
Krátkodobé	AF.31	x	x	x	x	x	x

		Celá ekonomika	Nefinančné korporácie vrátane subsektorov (1)	Finančné korporá cie vrátane subsektorov (2)	Verejná správa vrátane subsektorov (3)	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (4)	Zahraničie vrátane subsektorov (5)
Stav finančných aktív a pasív	ESA	S.1	S.11	S.12	S.13	S.14 + S.15	S.2
Dlhodobé	AF.32	x	x	x	x	x	x
Pôžičky	AF.4	x	x	x	x	x	x
Krátkodobé	AF.41	x	x	x	x	x	x
Dlhodobé	AF.42	x	x	x	x	x	x
Majetkové účasti a akcie/podielové listy investičných fondov	AF.5	x	x	x	x	x	x
Majetkové účasti	AF.51	x	x	x	x	x	x
Kótované akcie	AF.511	x	x	x	x	x	x
Nekótované akcie	AF.512	x	x	x	x	x	x
Ostatné majetkové účasti	AF.519	x	x	x	x	x	x
Akcie/podielové listy investičných fondov	AF.52	x	x	x	x	x	x
Akcie/podielové listy fondov peňažného trhu (6)	AF.521	x	x	x	x	x	x
Akcie/podielové listy iné ako fondov peňažného trhu (6)	AF.522	x	x	x	x	x	x
Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	AF.6	x	x	x	x	x	x
Technické rezervy neživotného poistenia	AF.61	x	x	x	x	x	x
Nároky na životné poistenie a anuitu	AF.62	x	x	x	x	x	x
Nároky na dôchodok, nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov a nároky na nepenzijné dávky	AF.63 + AF.64 + AF.65	x	x	x	x	x	x
Nároky na dôchodok (6)	AF.63	x	x	x	x	x	x
Nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov (6)	AF.64	x	x	x	x	x	x
Nároky na nepenzijné dávky (6)	AF.65	x	x	x	x	x	x
Rezervy uplatnenie štandardizovaných záruk	AF.66	x	x	x	x	x	x
Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	AF.7	x	x	x	x	x	x

		Celá ekonomika	Nefinančné korporácie vrátane subsektorov (1)	Finančné korporá cie vrátane subsektorov (2)	Verejná správa vrátane subsektorov (3)	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (4)	Zahraničie vrátane subsektorov (5)
Stav finančných aktív a pasív	ESA	S.1	S.11	S.12	S.13	S.14 + S.15	S.2
Finančné deriváty (6)	AF.71	x	x	x	x	x	x
Zamestnanecké opcie na akcie (6)	AF.72	x	x	x	x	x	x
Ostatné záväzky	AF.8	x	x	x	x	x	x
Obchodné úvery a preddavky	AF.81	x	x	x	x	x	x
Ostatné záväzky okrem obchodných úverov a preddavkov	AF.89	x	x	x	x	x	x
Finančné aktíva (7)	AF.A	x	x	x	x	x	x
Pasíva (7)	AF.L	x	x	x	x	x	x
Čisté finančné aktíva (7)	BF.90	x	x	x	x	x	x

(*) Poskytovanie nekonsolidovaných informácií o protistrane je dobrovoľné a obmedzuje sa na toto členenie súvzťažných sektorov:
— S.11 Nefinančné korporácie
— S.12 Finančné korporácie
— S.13 Verejná správa
— S.14 + S.15 Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam
— S.2 Zahraničie

(1) Nefinančné korporácie:
— S.11 Nefinančné korporácie – spolu
— S.11001 Všetky verejné nefinančné korporácie (poskytovanie je dobrovoľné)

(2) Finančné korporácie:
— S.12 Finančné korporácie – spolu
— S.121 + S.122 + S.123 Peňažné finančné inštitúcie
— S.121 Centrálna banka
— S.122 + S.123 Korporácie prijímajúce vklady okrem centrálnej banky a fondy peňažného trhu (poskytovanie členenia je dobrovoľné)
— S.124 Investičné fondy iné ako fondy peňažného trhu
— S.125 + S.126 + S.127 Ostatní finanční sprostredkovatelia okrem poisťovacích korporácií a penzijných fondov, finančné pomocné inštitúcie a kaptívne finančné inštitúcie a požičiavatelia peňazí (poskytovanie členenia je dobrovoľné)
— S.128 + S.129 Poisťovacie korporácie a penzijné fondy (poskytovanie členenia je dobrovoľné)
— S.12001 Všetky verejné finančné korporácie (poskytovanie je dobrovoľné).

(3) Členenie subsektorov verejnej správy:
— S.13 Verejná správa – spolu
— S.1311 Ústredná štátna správa
— S.1312 Regionálna štátna správa
— S.1313 Miestna samospráva
— S.1314 Fondy sociálneho zabezpečenia.

(4) Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (poskytovanie členenia je dobrovoľné za referenčné roky pred rokom 2012):
— S.14 + S.15 Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam – spolu
— S.14 Domácnosti
— S.15 Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam

(5) Zahraničie:
— S.2 Zahraničie – spolu (poskytovanie členenia je dobrovoľné)
— S.21 Členské štáty a inštitúcie a orgány Európskej únie
— S.2I Členské štáty, ktorých menou je euro, Európska centrálna banka a iné inštitúcie a orgány eurozóny
— S.22 Nečlenské krajiny a medzinárodné organizácie, ktoré nemajú sídlo v Európskej únii, berúc do úvahy, že:
  — členenie podľa EMÚ a EÚ by malo predstavovať skutočné zloženie na konci každého referenčného obdobia („vyvíjajúce sa zloženie“);
  — dobrovoľné údaje by sa nemali poskytovať za obdobia pred referenčným rokom 1999.

(6) Poskytovanie je dobrovoľné.

(7) Informácie o súvzťažných sektoroch nie sú v prípade tejto položky relevantné.

Tabuľka 8 – Nefinančné účty podľa sektorov - ročne

	Transakcie a bilančné položky	Sektory											
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 + S.15	S.14 ([1])	S.15 ([1])	S.1N	S.2
	I Účet produkcie/Účet salda vývozu a dovozu výrobkov a služieb Zdroje	Celá ekonomika	Nefinančné korporácie	Verejné nefinančné korporácie		Finančné korporácie	Verejné finančné korporácie		Verejná správa	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Domácnosti	Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Bez členenia na sektory	Zahraničie
P.1	Produkcia	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
(P.11 + P.12 + P.131)	Trhová produkcia, produkcia pre vlastné konečné použitie a platby za inú netrhovú produkciu								x					
P.11	— Trhová produkcia	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
P.12	— Produkcia pre vlastné konečné použitie	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
P.13	— Netrhová produkcia	x							x	x		x		
P.7	Dovoz výrobkov a služieb													x
P.71	— Dovoz výrobkov													x
P.72	— Dovoz služieb													x
P.72F	— Dovoz FISIM													o
(D.21 – D.31)	Dane mínus subvencie na produkty	x											x	
Použitie		2												
P.2	Medzispotreba	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
P.6	— Vývoz výrobkov a služieb													x
P.61	— Vývoz výrobkov													x
P.62	— Vývoz služieb													x
P.62F	—— Vývoz FISIM													o
B.1g	Hrubá pridaná hodnota/hrubý domáci produkt	x	x	o		x	o		x	x	x	x	x	

	Transakcie a bilančné položky	Sektory											
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 + S.15	S.14 ([1])	S.15 ([1])	S.1N	S.2
	I Účet produkcie/Účet salda vývozu a dovozu výrobkov a služieb Zdroje	Celá ekonomika	Nefinančné korporácie	Verejné nefinančné korporácie		Finančné korporácie	Verejné finančné korporácie		Verejná správa	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Domácnosti	Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Bez členenia na sektory	Zahraničie
B.11	Saldo vývozu a dovozu výrobkov a služieb													x
P.51c	Spotreba fixného kapitálu	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
B.1n	Čistá pridaná hodnota/Čistý domáci produkt	x	x	o		x	o		x	x	x	x	x	
	II.1.1 Účet tvorby dôchodkov Zdroje	Sektory												
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 + S.15	S.14 ([1])	S.15 ([1])	S.1N	S.2
B.1g	Hrubá pridaná hodnota/Hrubý domáci produkt	x	x	o		x	o		x	x	x	x	x	
D.3	Subvencie	x	x	o		x	o		x	x	x	x	x	
D.31	— Subvencie na produkty	x											x	
D.39	— Ostatné subvencie na produkciu	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
	Použitie													
D.1	Odmeny zamestnancov	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.11	— Mzdy a platy	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.12	— Sociálne príspevky zamestnávateľov	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.2	Dane z produkcie a dovozu	x	x	o		x	o		x	x	x	x	x	
D.21	— Dane z produktov	x											x	
D.29	— Ostatné dane z produkcie	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
(B.2g + B.3g)	Hrubý prevádzkový prebytok plus hrubé zmiešané dôchodky	x	x	o		x	o		x	x	x	x		

	Transakcie a bilančné položky	Sektory											
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 + S.15	S.14 ([1])	S.15 ([1])	S.1N	S.2
	I Účet produkcie/Účet salda vývozu a dovozu výrobkov a služieb Zdroje	Celá ekonomika	Nefinančné korporácie	Verejné nefinančné korporácie		Finančné korporácie	Verejné finančné korporácie		Verejná správa	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Domácnosti	Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Bez členenia na sektory	Zahraničie
B.2g	— Hrubý prevádzkový prebytok	x								x	x			
B.3g	— Hrubé zmiešané dôchodky	x								x	x			
	II.1.2 Účet rozdelenia prvotných dôchodkov	Zdroje												
	Sektory	S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 + S.15	S.14 ([1])	S.15 ([1])	S.1N	S.2
(B.2g + B.3g)	Hrubý prevádzkový prebytok plus hrubé zmiešané dôchodky	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
B.2g	— Hrubý prevádzkový prebytok	x								x	x			
B.3g	— Hrubé zmiešané dôchodky	x								x	x			
D.1	Odmeny zamestnancov	x								x	x			x
D.11	— Mzdy a platy	x								x	x			x
D.12	— Sociálne príspevky zamestnávateľov	x								x	x			x
D.2	Dane z produkcie a dovozu	x							x					x
D.21	— Dane z produktov	x							x					x
D.211	— — Dane typu dane z pridanej hodnoty (DPH)	x							x					x
D.212	— — Dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH	x							x					x
D.214	— — Dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu	x							x					x
D.29	— Ostatné dane z produkcie	x							x					x
D.4	Dôchodky z majetku	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.41	— Úroky ([2])	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.42	— Rozdelené dôchodky korporácií	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x

	Transakcie a bilančné položky	Sektory												
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 + S.15	S.14 ([1])	S.15 ([1])	S.1N	S.2
	I Účet produkcie/Účet salda vývozu a dovozu výrobkov a služieb Zdroje	Celá ekonomika	Nefinančné korporácie	Verejné nefinančné korporácie		Finančné korporácie	Verejné finančné korporácie		Verejná správa	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Domácnosti	Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Bez členenia na sektory	Zahraničie
D.421	— — Dividendy	o	o	o		o	o		o	o	o	o		o
D.422	— — Výbery z dôchodkov kvázikorporácií	o	o	o		o	o		o	o	o	o		o
D.43	— Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.43S2I	— — Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií, v rámci eurozóny ([3]) ([4])		x	o		x	o							
D.43S2X	— — Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií, mimo eurozóny ([3]) ([4])		x	o		x	o							
D.43S21	— — Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií, v rámci EÚ ([3])		x	o		x	o							
D.43S22	— — Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií, mimo EÚ ([3])		x	o		x	o							
D.44	— Ostatné investičné dôchodky	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.441	— — Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek ([3])	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.442	— — Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok ([3])	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.443	— — Investičné dôchodky patriace akcionárom kolektívnych investičných fondov ([3])	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.45	— Nájomné	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
B.4g	Hrubé podnikateľské dôchodky	o	x	o		x	o		o	o	o	o		

	Transakcie a bilančné položky	Sektory											
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 + S.15	S.14 ([1])	S.15 ([1])	S.1N	S.2
	I Účet produkcie/Účet salda vývozu a dovozu výrobkov a služieb Zdroje	Celá ekonomika	Nefinančné korporácie	Verejné nefinančné korporácie		Finančné korporácie	Verejné finančné korporácie		Verejná správa	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Domácnosti	Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Bez členenia na sektory	Zahraničie
D.41g	Úroky spolu pred alokáciou FISIM ([2])	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
	Použitie													
D.3	Subvencie	x							x					x
D.31	— Subvencie na produkty	x							x					x
D.39	— Ostatné subvencie na produkciu	x							x					x
D.4	Dôchodky z majetku	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.41	— Úroky ([2])	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.42	— Rozdelené dôchodky korporácií	x	x	o		x	o							x
D.421	—— Dividendy	o	o	o		o	o							o
D.422	—— Výbery z dôchodkov kvázikorporácií	o	o	o		o	o							o
D.43	— Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	x	x	o		x	o			x	x	x		x
D.43S2I	—— Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií, v rámci eurozóny ([3]) ([4])		x	o		x	o							
D.43S2X	—— Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií, mimo eurozóny ([3]) ([4])		x	o		x	o							
D.43S21	—— Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií, v rámci EÚ ([3])		x	o		x	o							
D.43S22	—— Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií, mimo EÚ ([3])		x	o		x	o							
D.44	— Ostatné investičné dôchodky	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x

	Transakcie a bilančné položky	Sektory											
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 + S.15	S.14 ([1])	S.15 ([1])	S.1N	S.2
	I Účet produkcie/Účet salda vývozu a dovozu výrobkov a služieb Zdroje	Celá ekonomika	Nefinančné korporácie	Verejné nefinančné korporácie		Finančné korporácie	Verejné finančné korporácie		Verejná správa	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Domácnosti	Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Bez členenia na sektory	Zahraničie
D.441	— — Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek ([3])	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.442	— — Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok ([3])	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.443	— — Investičné dôchodky patriace akcionárom kolektívnych investičných fondov ([3])	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.45	— Nájomné	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
B.5g	Hrubé saldo prvotných dôchodkov/Hrubý národný dôchodok	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
D.41g	Úroky spolu pred alokáciou FISIM ([2])	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
	II.2 Účet druhotného rozdelenia dôchodkov	Sektory											
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 + S.15	S.14 ([1])	S.15 ([1])	S.1N	S.2
	Zdroje													
B.5g	Hrubé saldo prvotných dôchodkov/Hrubý národný dôchodok	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
D.5	Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	x							x					x
D.51	— Dane z dôchodkov	x							x					x
D.59	— Ostatné bežné dane	x							x					x
D.6	Sociálne príspevky a dávky	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.61	— Čisté sociálne príspevky	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x

	Transakcie a bilančné položky	Sektory											
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 + S.15	S.14 ([1])	S.15 ([1])	S.1N	S.2
	I Účet produkcie/Účet salda vývozu a dovozu výrobkov a služieb Zdroje	Celá ekonomika	Nefinančné korporácie	Verejné nefinančné korporácie		Finančné korporácie	Verejné finančné korporácie		Verejná správa	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Domácnosti	Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Bez členenia na sektory	Zahraničie
D.611	—— Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov ([3])	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.612	—— Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov ([3])	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.613	—— Skutočné sociálne príspevky domácností ([3])	X	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.614	—— Doplnkové sociálne príspevky domácností ([3])	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.61SC	—— Poplatky za službu schémy sociálneho poistenia ([3])	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.62	— Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov	x								x	x			x
D.63	— Naturálne sociálne transfery	x								x	x			
D.631	— Naturálne sociálne transfery – netrhová produkcia	o								o	o			
D.632	— Naturálne sociálne transfery – nakúpená trhová produkcia	o								o	o			
D.7	Ostatné bežné transfery	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.71	— Čisté poistné neživotného poistenia	x				x	o		x					x
D.72	— Nároky z neživotného poistenia	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.74	— Bežná medzinárodná spolupráca	x							x					x
D. 74A	—— z toho: platené európskym inštitúciám/prijaté európskymi inštitúciami (napr. ERF)													x

	Transakcie a bilančné položky	Sektory											
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 + S.15	S.14 ([1])	S.15 ([1])	S.1N	S.2
	I Účet produkcie/Účet salda vývozu a dovozu výrobkov a služieb Zdroje	Celá ekonomika	Nefinančné korporácie	Verejné nefinančné korporácie		Finančné korporácie	Verejné finančné korporácie		Verejná správa	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Domácnosti	Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Bez členenia na sektory	Zahraničie
D.75	— Rôzne bežné transfery ([2])	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.76	— Vlastné zdroje EÚ založené na DPH a HND													x
	Použitie													
D.5	Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.51	— Dane z dôchodkov	x	x	o		x	o		x	x	x			x
D.59	— Ostatné bežné dane	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.6	Sociálne príspevky a dávky	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.61	— Čisté sociálne príspevky	x								x	x			x
D.611	— — Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov ([3])	x								x	x			x
D.612	— — Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov ([3])	x								x	x			x
D.613	— — Skutočné sociálne príspevky domácností ([3])	x								x	x			x
D.614	— — Doplnkové sociálne príspevky domácností ([3])	x								x	x			x
D.61SC	— — Poplatky za službu schémy sociálneho poistenia ([3])	x								x	x			x
D.62	— Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.63	— Naturálne sociálne transfery	x							x	x		x		
D.631	— Naturálne sociálne transfery – netrhová produkcia	o							x	o		o		
D.632	— Naturálne sociálne transfery – nakúpená trhová produkcia	o							x	o		o		

	Transakcie a bilančné položky	Sektory											
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 + S.15	S.14 ([1])	S.15 ([1])	S.1N	S.2
	I Účet produkcie/Účet salda vývozu a dovozu výrobkov a služieb Zdroje	Celá ekonomika	Nefinančné korporácie	Verejné nefinančné korporácie		Finančné korporácie	Verejné finančné korporácie		Verejná správa	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Domácnosti	Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Bez členenia na sektory	Zahraničie
D.7	Ostatné bežné transfery	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.71	— Čisté poistné neživotného poistenia	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.72	— Nároky z neživotného poistenia	x				x	o		x					x
D.74	— Bežná medzinárodná spolupráca	x							x					x
D.74A	— — z toho: platené európskym inštitúciám/prijaté európskymi inštitúciami (napr. ERF)	x							x					
D.75	— Rôzne bežné transfery ([2])	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.76	— Vlastné zdroje EÚ založené na DPH a HND	x							x					
B.7g	Hrubý upravený disponibilný dôchodok	x							x	x	x	x		
B.6g	Hrubý disponibilný dôchodok	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
	II.4.1 Účet použitia disponibilného dôchodku	Zdroje												
	Sektory	S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 + S.15	S.14 ([1])	S.15 ([1])	S.1N	S.2
B.6g	Hrubý disponibilný dôchodok	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
D.8	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok	x								x	x			x
	Použitie													
P.3	Výdavky na konečnú spotrebu	x							x	x	x	x		

	Transakcie a bilančné položky	Sektory											
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 + S.15	S.14 ([1])	S.15 ([1])	S.1N	S.2
	I Účet produkcie/Účet salda vývozu a dovozu výrobkov a služieb Zdroje	Celá ekonomika	Nefinančné korporácie	Verejné nefinančné korporácie		Finančné korporácie	Verejné finančné korporácie		Verejná správa	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Domácnosti	Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Bez členenia na sektory	Zahraničie
P.31	— Výdavky na individuálnu spotrebu	x							x	x	x	x		
P.32	— Výdavky na kolektívnu spotrebu	x							x					
D.8	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
B.8g	Hrubé úspory	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
B.12	Saldo bežných transakcií so zahraničím													x
	III.1.1 Účet zmien čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov Zmeny pasív a čistého majetku													
B.8g	Hrubé úspory	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
B.12	Saldo bežných transakcií so zahraničím													x
D.9r	Kapitálové transfery, prijaté	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.91r	— Dane z kapitálu, prijaté	x							x					x
D.92r	— Investičné dotácie, prijaté ([2])	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.99r	— Ostatné kapitálové transfery, prijaté ([2])	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
	Zmeny aktív													
D.9p	Kapitálové transfery, platené	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
D.91p	— Dane z kapitálu, platené	x	x	o		x	o			x	x	x		x

	Transakcie a bilančné položky	Sektory											
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 + S.15	S.14 ([1])	S.15 ([1])	S.1N	S.2
	I Účet produkcie/Účet salda vývozu a dovozu výrobkov a služieb Zdroje	Celá ekonomika	Nefinančné korporácie	Verejné nefinančné korporácie		Finančné korporácie	Verejné finančné korporácie		Verejná správa	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Domácnosti	Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Bez členenia na sektory	Zahraničie
D.92p	— Investičné dotácie, platené ([2])	x							x					x
D.99p	— Ostatné kapitálové transfery, platené ([2])	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
P.51c	Spotreba fixného kapitálu	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
B.10.1	Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
	III.1.2 Účet nadobudnutia nefinančných aktív Sektory	Zmeny pasív a čistého majetku												
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 + S.15	S.14 ([1])	S.15 ([1])	S.1N	S.2
B.10.1	Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
	Zmeny aktív													
P.5g	Tvorba hrubého kapitálu	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
P.51g	— Tvorba hrubého fixného kapitálu	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
P.51c	Spotreba fixného kapitálu	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
P.52	— Zmena stavu zásob	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
P.53	— Nadobudnutie mínus úbytok cenností	x	x	o		x	o		x	x	x	x		
NP	Nadobudnutie mínus úbytok neprodukovaných aktív	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
B.9	Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (–)	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x

	Transakcie a bilančné položky	Sektory											
		S.1	S.11	S.11001		S.12	S.12001		S.13	S.14 + S.15	S.14 ([1])	S.15 ([1])	S.1N	S.2
	I Účet produkcie/Účet salda vývozu a dovozu výrobkov a služieb Zdroje	Celá ekonomika	Nefinančné korporácie	Verejné nefinančné korporácie		Finančné korporácie	Verejné finančné korporácie		Verejná správa	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Domácnosti	Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Bez členenia na sektory	Zahraničie
DB.9	Odchýlka od čistých pôžičiek poskytnutých/prijatých z finančných účtov	x	x	o		x	o		x	x	x	x		x
Ďalšie informácie														
EMP	Zamestnanosť (počet osôb a počet odpracovaných hodín)	o	o	o		o	o		x	o	o	o		
OTE	Výdavky verejnej správy spolu								x					
OTR	Príjmy verejnej správy spolu								x					

= nepodstatné bunky

x = požadované

o = dobrovoľné

([1]) Údaje za sektory S.14 a S.15 sa za referenčné roky pred rokom 2012 zasielajú na dobrovoľnom základe. Zasielanie je povinné za referenčné roky počnúc rokom 2012.
([2]) Všeobecne by sa mali údaje za verejnú správu konsolidovať v rámci každého subsektora, ale nie medzi subsektormi. V prípade tejto transakcie by sa však konsolidácia mala vykonať aj medzi subsektormi verejnej správy (S.13): ústrednou štátnou správou, regionálnou štátnou správou, miestnou samosprávou a fondmi sociálneho zabezpečenia.
([3]) Údaje za referenčné roky pred rokom 2012 sa zasielajú na dobrovoľnom základe. Zasielanie je povinné za referenčné roky počnúc rokom 2012.
([4]) Zasielajú len členské štáty, ktorých menou je euro.

Tabuľka 801 – Nefinančné účty podľa sektorov – štvrťročne

Kód	Transakcie a bilančné položky	Sektory						
		S.1	S.11 (1)	S.12 (1)	S.13	S.14 + S.15 (1)	S.1N (1)	S.2
	I Účet produkcie/Účet salda vývozu a dovozu výrobkov a služieb Zdroje	Celá ekonomika	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Bez členenia na sektory	Zahraničie
P.1	Produkcia	o	o	o	o	o		
(P.11 + P12 + P131)	Z toho: Trhová produkcia, produkcia pre vlastné konečné použitie a platby za inú netrhovú produkciu				x			
P.7	Dovoz výrobkov a služieb							x
P.71	— Dovoz výrobkov							x
P.72	— Dovoz služieb							x
P.72F	— Dovoz FISIM							o
D.21 – D.31	Dane mínus subvencie na produkty	x					x	
	Použitie							
P.2	Medzispotreba	o	o	o	o	o		
P.6	Vývoz výrobkov a služieb							x
P.61	— Vývoz výrobkov							x
P.62	— Vývoz služieb							x
P.62F	— Vývoz FISIM							o
B.1g	Hrubá pridaná hodnota/hrubý domáci produkt	x	x	x	x	x	x	
B.11	Saldo vývozu a dovozu výrobkov a služieb							x
P51c	Spotreba fixného kapitálu	x	x	x	x	x		
B.1n	Čistá pridaná hodnota/čistý domáci produkt	x	x	x	x	x		
		Sektory						
	II.1.1 Účet tvorby dôchodkov Zdroje	S.1	S.11 (1)	S.12 (1)	S.13	S.14 + S.15 (1)	S.1N (1)	S.2
B.1g	Hrubá pridaná hodnota/hrubý domáci produkt	x	x	x	x	x	x	
D.3	Subvencie	x	x	x	x	x	x	
D.31	— Subvencie na produkty	x					x	
D.39	— Ostatné subvencie na produkciu	x	x	x	x	x		
	Použitie							
D.1	Odmeny zamestnancov	x	x	x	x	x		x
D.2	Dane z produkcie a dovozu	x	x	x	x	x	x	
D.21	— Dane z produktov	x					x	
D.29	— Ostatné dane z produkcie	x	x	x	x	x		
B.2g + B.3g	Hrubý prevádzkový prebytok plus hrubé zmiešané dôchodky	x	x	x	x	x	x	
B.3g	— Hrubé zmiešané dôchodky	x				x		

Kód	Transakcie a bilančné položky	Sektory						
		S.1	S.11 (1)	S.12 (1)	S.13	S.14 + S.15 (1)	S.1N (1)	S.2
	I Účet produkcie/Účet salda vývozu a dovozu výrobkov a služieb Zdroje	Celá ekonomika	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Bez členenia na sektory	Zahraničie
	II.1.2 Účet rozdelenia prvotných dôchodkov Sektory	Zdroje						
		S.1	S.11 (1)	S.12 (1)	S.13	S.14 + S.15 (1)	S.1N (1)	S.2
B.2g + B.3g	Hrubý prevádzkový prebytok plus hrubé zmiešané dôchodky	x	x	x	x	x	x	
B.3g	— Hrubé zmiešané dôchodky	x				x		
D.1	Odmeny zamestnancov	x				x		x
D.2	Dane z produkcie a dovozu	x			x			x
D.21	— Dane z produktov	x			x			x
D.211	— Dane typu dane z pridanej hodnoty (DPH)				x			
D.29	— Ostatné dane z produkcie	x			x			x
D.4	Dôchodky z majetku	x (1)	x	x	x	x		x
D.41	— Úroky (2)	x (1)	x	x	x	x		x
(D.42 + D.43 + D.44 + D.45)	— Ostatné dôchodky z majetku, inde neuvedené	x (1)	x	x	x	x		x
D.42	— Rozdelené dôchodky korporácií	x (1)	x	x	x	x		x
D.43	— Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	x (1)	x	x	x	x		x
D.43S2I	— Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií, v rámci eurozóny		o	o				
D.43S2X	— Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií, mimo eurozóny		o	o				
D.43S21	— Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií, v rámci EÚ		o	o				
D.43S22	— Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií, mimo EÚ		o	o				
D.44	— Ostatné investičné dôchodky	x (1)	x	x	x	x		x
D.45	— Nájomné	x (1)	x	x	x	x		
B.4g	Hrubé podnikateľské dôchodky	o	x	x	o	o		
D.41g	Úroky spolu pred alokáciou FISIM (2)	x (1)	x	x	x	x		x
	Použitie							
D.3	Subvencie	x			x		x	x
D.31	— Subvencie na produkty	x			x		x	x
D.39	— Ostatné subvencie na produkciu	x			x			x

Kód	Transakcie a bilančné položky	Sektory						
		S.1	S.11 (1)	S.12 (1)	S.13	S.14 + S.15 (1)	S.1N (1)	S.2
	I Účet produkcie/Účet salda vývozu a dovozu výrobkov a služieb Zdroje	Celá ekonomika	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Bez členenia na sektory	Zahraničie
D.4	Dôchodky z majetku	x (1)	x	x	x	x		x
D.41	— Úroky (2)	x (1)	x	x	x	x		x
(D.42 + D.43 + D.44 + D.45)	— Ostatné dôchodky z majetku, inde neuvedené	x (1)	x	x	x	x		x
D.42	— Rozdelené dôchodky korporáciií	x (1)	x	x				x
D.43	— Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií	x (1)	x	x				x
D.43S2I	— Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií, v rámci eurozóny		o	o				
D.43S2X	— Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií, mimo eurozóny		o	o				
D.43S21	— Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií, v rámci EÚ		o	o				
D.43S22	— Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií, mimo EÚ		o	o				
D.44	— Ostatné investičné dôchodky	x (1)	x	x	x			x
D.45	— Nájomné	x (1)	x	x	x	x		
B.5g	Hrubé saldo prvotných dôchodkov/hrubý národný dôchodok	x	x	x	x	x		
D.41g	Úroky spolu pred alokáciou FISIM (2)	x (1)	x	x	x	x		x
	II.2 Účet druhotného rozdelenia dôchodkov Sektory	Zdroje						
		S.1	S.11 (1)	S.12 (1)	S.13	S.14 + S.15 (1)	S.1N (1)	S.2
B.5g	Hrubé saldo prvotných dôchodkov/hrubý národný dôchodok	x	x	x	x	x		
D.5	Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	x			x			x
D.6	Sociálne príspevky a dávky	x (1)	x	x	x	x		x
D.61	— Čisté sociálne príspevky	x (1)	x	x	x	x		x
D.62	— Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov	x (1)				x		x
D.63	— Naturálne sociálne transfery	x (1)				x		
D.7	Ostatné bežné transfery	x (1)	x	x	x	x		x
D.71	— Čisté poistné neživotného poistenia	x (1)		x	x			x
D.72	— Nároky z neživotného poistenia	x (1)	x	x	x	x		x
(D.74 + D.75 + D.76)	— Ostatné bežné transfery, inde neuvedené	x (1)	x	x	x	x		x

Kód	Transakcie a bilančné položky	Sektory						
		S.1	S.11 (1)	S.12 (1)	S.13	S.14 + S.15 (1)	S.1N (1)	S.2
	I Účet produkcie/Účet salda vývozu a dovozu výrobkov a služieb Zdroje	Celá ekonomika	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Bez členenia na sektory	Zahraničie
D.74	— Bežná medzinárodná spolupráca	o			o			o
D.74A	— z toho: platené európskym inštitúciám/prijaté európskymi inštitúciami (napr. ERF)							x
D.75	— Rôzne bežné transfery (2)	o	o	o	o	o		o
D.76	— Vlastné zdroje EÚ založené na DPH a HND							o
	Použitie							
D.5	Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	x (1)	x	x	x	x		x
D.6	Sociálne príspevky a dávky	x (1)	x	x	x	x		x
D.61	— Čisté sociálne príspevky	x (1)				x		x
D.62	— Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov	x (1)	x	x	x	x		x
D.63	— Naturálne sociálne transfery	x (1)			x	x		
D.631	— Naturálne sociálne transfery – netrhová produkcia	x			x			
D.632	— Naturálne sociálne transfery – nakúpená trhová produkcia	x			x			
D.7	Ostatné bežné transfery	x (1)	x	x	x	x		x
D.71	— Čisté poistné neživotného poistenia	x (1)	x	x	x	x		x
D.72	— Nároky z neživotného poistenia	x (1)		x	x			x
(D.74 + D.75 + D.76)	— Ostatné bežné transfery, inde neuvedené	x (1)	x	x	x	x		x
D.74	— Bežná medzinárodná spolupráca	o			o			o
D.74A	— z toho: platené európskym inštitúciám/prijaté európskymi inštitúciami (napr. ERF)	x			x			
D.75	— Rôzne bežné transfery (2)	o	o	o	o	o		o
D.76	— Vlastné zdroje EÚ založené na DPH a HND	o			o			
B.7g	Hrubý upravený disponibilný dôchodok				x	x		
B.6g	Hrubý disponibilný dôchodok	x	x	x	x	x		

Kód	Transakcie a bilančné položky	Sektory						
		S.1	S.11 (1)	S.12 (1)	S.13	S.14 + S.15 (1)	S.1N (1)	S.2
	I Účet produkcie/Účet salda vývozu a dovozu výrobkov a služieb Zdroje	Celá ekonomika	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Bez členenia na sektory	Zahraničie
	II.4.1 Účet použitia disponibilného dôchodku Sektory	Zdroje						
		S.1	S.11 (1)	S.12 (1)	S.13	S.14 + S.15 (1)	S.1N (1)	S.2
B.6g	Hrubý disponibilný dôchodok	x	x	x	x	x		
D.8	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok	x				x		x
	Použitie							
P.3	Výdavky na konečnú spotrebu	x			x	x		
P.31	— Výdavky na individuálnu spotrebu	x			x	x		
P.32	— Výdavky na kolektívnu spotrebu	x			x			
D.8	Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok	x	x	x	x	x		x
B.8g	Hrubé úspory	x	x	x	x	x		
B.12	Saldo bežných transakcií so zahraničím							x
	III.1.1 Účet zmien čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov Zmeny pasív a čistého majetku							
B.8g	Hrubé úspory	x	x	x	x	x		
B.12	Saldo bežných transakcií so zahraničím							x
D.9r	Kapitálové transfery, prijaté	x (1)	x	x	x	x		x
D.91r	— Dane z kapitálu, prijaté	x			x			x
D.92r + D.99r	— Investičné dotácie a ostatné kapitálové transfery (2)	x (1)	x	x	x	x		x
D.92r	— Kapitálové transfery, prijaté (2)	o	o	o	o	o		o
D.99r	— Ostatné kapitálové transfery (2)	o	o	o	o	o		o
	Zmeny aktív							
D.9p	Kapitálové transfery, platené	x (1)	x	x	x	x		x
D.91p	— Dane z kapitálu, platené	x (1)	x	x		x		x
D.92p + D.99p	— Investičné dotácie a ostatné kapitálové transfery (2)	x (1)	x	x	x	x		x
D.92p	— Investičné dotácie, platené (2)	o			o			o
D.99p	— Ostatné kapitálové transfery (2)	o	o	o	o	o		o
P.51c	Spotreba fixného kapitálu	x	x	x	x	x		

Kód	Transakcie a bilančné položky	Sektory						
		S.1	S.11 (1)	S.12 (1)	S.13	S.14 + S.15 (1)	S.1N (1)	S.2
	I Účet produkcie/Účet salda vývozu a dovozu výrobkov a služieb Zdroje	Celá ekonomika	Nefinančné korporácie	Finančné korporácie	Verejná správa	Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	Bez členenia na sektory	Zahraničie
B.101	Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov	x	x	x	x	x		x
	III.1.2 Účet nadobudnutia nefinančných aktív	Sektory						
	Zmeny pasív a čistého majetku	S.1	S.11 (1)	S.12 (1)	S.13	S.14 + S.15 (1)	S.1N (1)	S.2
B.101	Zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov	x	x	x	x	x		x
	Zmeny aktív							
P.5g	Tvorba hrubého kapitálu	x	x	x	x	x		
P.51g	— Tvorba hrubého fixného kapitálu	x	x	x	x	x		
P.51c	Spotreba fixného kapitálu	x	x	x	x	x		
P.52 + P.53	— Zmena stavu zásob a čisté nadobudnutie cenností	x	x	x	x	x		
NP	Nadobudnutie mínus úbytok neprodukovaných aktív	x	x	x	x	x		x
B.9	Čisté pôžičky poskytnuté (+)/ prijaté (–)	x	x	x	x	x		x
DB.9	Odchýlka od čistých pôžičiek poskytnutých/prijatých z finančných účtov	o	o	o	o	o		o
	Ďalšie informácie							
EMP	Zamestnanosť (počet osôb a počet odpracovaných hodín)	o	o	o	o	o		o
OTE	Výdavky verejnej správy spolu				x			
OTR	Príjmy verejnej správy spolu				x			
AN.111	Obytné jednotky					o		
AN.211	Pôda					o		

= nepodstatné bunky x = požadované o = dobrovoľné

(1) Dobrovoľné v prípade krajín, ktorých HDP v bežných cenách predstavuje menej ako 1 % zodpovedajúceho súčtu za Úniu. Limit vo výške 1 % sa počíta ako pohyblivý priemer založený na troch posledných dostupných rokoch.

(2) Všeobecne by sa mali údaje za verejnú správu konsolidovať v rámci každého subsektora, ale nie medzi subsektormi. V prípade tejto transakcie by sa však konsolidácia mala vykonať aj medzi subsektormi verejnej správy (S.13): ústrednou štátnou správou, regionálnou štátnou správou, miestnou štátnou správou a fondmi sociálneho zabezpečenia.

SEZÓNNA ÚPRAVA

— Sezónna úprava (v prípade potreby vrátane kalendárnych úprav) je počnúc referenčným rokom 2014 povinná pre:

Použitie: S.2/P.6, S.2/D.1 + D.2 + D.3 + D.4, S.2/D.5 + D.6 + D.7, S.2/D.8, S.2/D.9

Zdroje: S.2/P.7, S.2/D.1 + D.2 + D.3 + D.4, S.2/D.5 + D.6 + D.7, S.2/D.8, S.2/D.9

Bilančné položky: S.1/B.1g, S.1/B.2g + B.3g, S.1/B.5g, S.1/B.6g, S.1/B.8g, S.1/B.9

Termín zaslania údajov: tri pracovné dni po lehote pre nesezónne upravené údaje.

— Sezónna úprava (v prípade potreby vrátane kalendárnych úprav) je počnúc referenčným rokom 2017 povinná pre:

Použitie: S.11/D.1 [a], S.11/P.51g [a], S.13/P.3, S.13/P.51g, S.13/OTE, S.14 + S.15/D.4 [a], S.14+S.15/D.5 [a], S.14+S.15/D.61 [a], S.14 + S.15/D.7 [a], S.14 + S.15/D.8 [a], S.14 + S.15/P.31, S.14 + S.15/P.51g [a]

Zdroje: S.13/OTR, S.14 + S.15/D.1 [a], S.14 + S.15/D.4 [a], S.14 + S.15/D.62 [a], S.14 + S.15/D.7 [a], S.14 + S.15/D.8 [a]

Bilančné položky S.11/B.1g [a], S.11/B.2g + B.3g [a], S.13/B.9, S.14 + S.15/B.2g + B.3g [a], S.14 + S.15/B.6g [a], S.14 + S.15/B.8g [a]

Termín zaslania údajov: tri pracovné dni po lehote pre nesezónne upravené údaje.

— Sezónna úprava (v prípade potreby vrátane kalendárnych úprav) je dobrovoľná pre:

Použitie: S.11/(P.52 + P.53), S.11/D.5, S.14 + S.15/D.62, S.14 + S.15/D.63, S.2/P.61, S.2/P.62

Zdroje: S.14 + S.15/D.61, S.14 + S.15/D.63, S.2/P.71, S.2/P.72

Bilančné položky: S.11/B.4g, S.11/B.9, S.14 + S.15/B.3g, S.14 + S.15/B.9

Termín zaslania údajov: tri pracovné dni po lehote pre nesezónne upravené údaje.

[a] Dobrovoľné v prípade krajín, ktorých HDP v bežných cenách predstavuje menej ako 1 % zodpovedajúceho súčtu za Úniu. Limit vo výške 1 % sa počíta ako pohyblivý priemer založený na troch posledných dostupných rokoch.

OBJEMOVÉ ÚDAJE

Údaje o reťazených objemoch sú po sezónnej úprave (v prípade potreby vrátane kalendárnych úprav) dobrovoľné pre:

S.11/B1g, S.11/P.51g, S.14 + S.15/P.31, S.14 + S.15/P.51g.

Termín zaslania údajov: tri pracovné dni po lehote pre nesezónne upravené údaje.

ZDROJE A METÓDY

Členské štáty oznámia Komisii hlavné metodické alebo iné zmeny, ktoré by ovplyvnili zasielané údaje, najneskôr do troch mesiacov od začiatku účinnosti každej takejto zmeny.

Tabuľka 9 – Podrobné príjmy z daní a sociálnych príspevkov podľa druhu daní alebo sociálnych príspevkov a prijímajúceho subsektora vrátane zoznamu daní a sociálnych príspevkov podľa národnej klasifikácie (*)

Kód (**)	Transakcia
D.2	Dane z produkcie a dovozu
D.21	Dane z produktov
D.211	Dane typu dane z pridanej hodnoty (DPH)
D.212	Dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH
D.2121	Dovozné clá
D.2122	Dane z dovozu okrem DPH a dovozných ciel
D.2122a	Dane z dovezených poľnohospodárskych produktov
D.2122b	Dovozné prirážky

Kód (**)	Transakcia
D.2122c	Spotrebné dane
D.2122d	Všeobecné dane z predaja
D.2122e	Dane zo špecifických služieb
D.2122f	Zisky dovozných monopolov
D.214	Dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu
D.214a	Spotrebné dane
D.214b	Kolkovné
D.214c	Dane z finančných a kapitálových transakcií
D.214d	Poplatky pri registrácii automobilov
D.214e	Dane zo zábavnej činnosti
D.214f	Dane z lotérií, hier a stávok
D.214g	Dane z poistného
D.214h	Ostatné dane zo špecifických služieb
D.214i	Všeobecné dane z predaja alebo obratu
D.214j	Zisky fiškálnych monopolov
D.214k	Vývozné clá a vyrovnávacie peňažné poplatky z vývozu
D.214l	Ostatné dane z produktov i. n.
D.29	Ostatné dane z produkcie
D.29a	Dane z pôdy, budov alebo iných stavieb
D.29b	Dane z používania fixných aktív
D.29c	Dane z objemu miezd
D.29d	Dane z medzinárodných transakcií
D.29e	Dane z licencií na vykonávanie podnikateľskej a odbornej činnosti
D.29f	Dane zo znečisťovania
D.29g	Neuhradená DPH (systém paušálnej sadzby)
D.29h	Ostatné dane z produkcie i. n.
D.5	Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.
D.51	Dane z dôchodkov
D.51a+D.51c1	Dane z dôchodkov jednotlivcov alebo domácností vrátane ziskov z držby
D.51a	Dane z dôchodkov jednotlivcov alebo domácností bez ziskov z držby ([1])
D.51c1	Dane jednotlivcov alebo domácností zo ziskov z držby ([1])

Kód (**)	Transakcia
D.51b+D51c2	Dane z dôchodkov alebo ziskov korporácií vrátane ziskov z držby
D.51b	Dane z dôchodkov alebo ziskov korporácií bez ziskov z držby (1)
D.51c2	Dane korporácií zo ziskov z držby (1)
D.51c3	Ostatné dane zo ziskov z držby (1)
D.51c	Dane zo ziskov z držby
D.51d	Dane z výhier v lotériách alebo hrách
D.51e	Ostatné dane z dôchodkov i. n.
D.59	Ostatné bežné dane
D.59a	Bežné dane z kapitálu
D.59b	Volebné dane
D.59c	Dane z výdavkov
D.59d	Platby domácností za licencie
D.59e	Dane z medzinárodných transakcií
D.59f	Ostatné bežné dane i. n.
D.91	Dane z kapitálu
D.91a	Dane z kapitálových transferov
D.91b	Dávky z majetku
D.91c	Ostatné dane z kapitálu i. n.
ODA	Daňové príjmy spolu
D.61	Čisté sociálne príspevky
D.611	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov
D.611C	Povinné skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov
D.611V	Nepovinné skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov
D.61SC	Poplatky za službu schémy sociálneho poistenia (3)
D.6111	Skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (1)
D.6112	Skutočné príspevky zamestnávateľov iné ako príspevky do dôchodkového systému (1)
D.6121	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (1)
D.6122	Imputované príspevky zamestnávateľov iné ako príspevky do dôchodkového systému (1)
D.6131	Skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému (1)
D.6132	Skutočné príspevky domácností iné ako príspevky do dôchodkového systému (1)
D.6141	Doplnkové príspevky domácností do dôchodkového systému (1)

Kód (**)	Transakcia
D.6142	Doplnkové príspevky domácností iné ako príspevky do dôchodkového systému (1)
D.612	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov
D.613	Skutočné sociálne príspevky domácností
D.613c	Povinné skutočné sociálne príspevky domácností
D.613ce	Povinné skutočné sociálne príspevky zamestnancov
D.613cs	Povinné skutočné sociálne príspevky samostatne zárobkovo činných osôb (1)
D.613cn	Povinné skutočné sociálne príspevky nezamestnaných osôb (1)
D.613v	Nepovinné skutočné sociálne príspevky domácností
D.614	Doplnkové sociálne príspevky domácností (3)
D.995	Kapitálové transfery z verejnej správy do relevantných sektorov predstavujúce stanovené dane a sociálne príspevky, ktoré sa ale pravdepodobne nevyberú (2)
D.995a	Stanovené dane z produktov, ktoré sa ale pravdepodobne nevyberú((2)
D.995b	Ostatné stanovené dane z produkcie, ktoré sa ale pravdepodobne nevyberú (2)
D.995c	Stanovené dane z dôchodkov, ktoré sa ale pravdepodobne nevyberú (2)
D.995d	Ostatné bežné stanovené dane, ktoré sa ale pravdepodobne nevyberú (2)
D.995e	Stanovené skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov, ktoré sa ale pravdepodobne nevyberú (2)
D.995f	Stanovené skutočné sociálne príspevky domácností, ktoré sa ale pravdepodobne nevyberú (2)
D.995fe	Stanovené skutočné sociálne príspevky zamestnancov, ktoré sa ale pravdepodobne nevyberú (2)
D.995fs	Stanovené skutočné sociálne príspevky samostatne zárobkovo činných osôb, ktoré sa ale pravdepodobne nevyberú (1)
D.995fn	Stanovené skutočné sociálne príspevky nezamestnaných osôb, ktoré sa ale pravdepodobne nevyberú (1)
D.995g	Stanovené dane z kapitálu, ktoré sa ale pravdepodobne nevyberú (2)
ODB	Príjmy z daní a sociálnych príspevkov spolu po odpočítaní stanovených súm, ktoré sa ale pravdepodobne nevyberú
ODC	Príjmy z daní a čistých sociálnych príspevkov spolu (vrátane imputovaných sociálnych príspevkov) po odpočítaní stanovených súm, ktoré sa ale pravdepodobne nevyberú
ODD	Daňové zaťaženie = príjmy z daní a povinných sociálnych príspevkov spolu po odpočítaní stanovených súm, ktoré sa ale pravdepodobne nevyberú

(*) Sektor a subsektory:
S.13 Verejná správa. Členenie na subsektory:
— S.13 Verejná správa
— S.1311 Ústredná štátna správa
— S.1312 Regionálna štátna správa
— S.1313 Miestna samospráva
— S.1314 Fondy sociálneho zabezpečenia.
S.212 Inštitúcie a orgány Európskej únie

(**) Okrem toho sa v tabuľke č. 9 uvedú podrobné údaje týkajúce sa daní a sociálnych príspevkov členené podľa národnej klasifikácie („národný zoznam daní“) s príslušnými sumami ku každému zodpovedajúcemu kódu ESA. Národný zoznam daní je povinný za sektor verejnej správy a za inštitúcie a orgány Európskej únie.

(1) Na dobrovoľnom základe.

(2) Členenie podľa prijímajúceho subsektora je dobrovoľné.

(3) Údaje za referenčné roky pred rokom 2012 sa zasielajú na dobrovoľnom základe. Zasielanie je povinné počnúc rokom 2012.

Tabuľka 10 – Tabuľky podľa odvetví ekonomických činností a podľa regiónov (NUTS úroveň 2)

Kód	Zoznam ukazovateľov	Členenie podľa
B.1g	1. Hrubá pridaná hodnota v základných cenách (miera rastu objemu na základe cien predchádzajúceho roka) (1)	
B.1g	2. Hrubá pridaná hodnota v základných cenách (v bežných cenách) (2)	A*10
D.1	3. Odmeny zamestnancov (v bežných cenách)	A*10
P.51g	4. Tvorba hrubého fixného kapitálu (v bežných cenách)	A*10
	5. Zamestnanosť (2) (3) v tis. osôb a tis. odpracovaných hodín	
ETO	— Spolu (2) (3)	A*10
EEM	— Zamestnanci (3)	A*10
POP	6. Počet obyvateľov v tis. (4)	

(1) Zasielanie na dobrovoľnom základe až do roku 2016. Počnúc rokom 2017: zasielanie v lehote t + 24 mesiacov na povinnom základe a zasielanie v lehote t + 12 mesiacov na dobrovoľnom základe.
(2) Hrubá pridaná hodnota spolu a zamestnanosť spolu v tis. osôb: zasielanie v lehote t + 12 mesiacov.
Zamestnanosť spolu v odpracovaných hodinách, členenie zamestnanosti A*10 v osobách a odpracovaných hodinách, členenie hrubej pridanej hodnoty A*10: zasielanie v lehote t + 24 mesiacov.
(3) Zamestnanosť a zamestnanci: rezidenti a nerezidenti, ktorých zamestnávajú rezidentské výrobné jednotky (domáci koncept, DC).
(4) Zasielanie v lehote t + 12 mesiacov je povinné.

Tabuľka 11 – Výdavky verejnej správy podľa ich účelu

Kód	Zoznam ukazovateľov	Účel	Členenie podľa subsektorov (1)
OP5ANP	Tvorba hrubého kapitálu + nadobudnutie mínus úbytok nefinančných neprodukovaných aktív	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (3) (7)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.5	Tvorba hrubého kapitálu	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (3) (7)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.51g	z toho tvorba hrubého fixného kapitálu	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (7)	S.13
NP	Nadobudnutie mínus úbytok nefinančných neprodukovaných aktív	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (3) (7)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.1	Odmeny zamestnancov	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (3) (7)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.3	Subvencie	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (3) (7)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.4	Dôchodky z majetku (2)	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (3) (7)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.4p_S.1311	z toho platené subsektoru ústrednej štátnej správy (S.1311) (2) (6)	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (7)	S.1312, S.1313, S.1314
D.4p_S.1312	z toho platené subsektoru regionálnej štátnej správy (S.1312) (2) (6)	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (7)	S.1311, S.1313, S.1314
D.4p_S.1313	z toho platené subsektoru miestnej samosprávy (S.1313) (2) (6)	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (7)	S.1311, S.1312, S.1314

Kód	Zoznam ukazovateľov	Účel	Členenie podľa subsektorov (1)
D.4p_S.1314	z toho platené subsektoru fondov sociálneho zabezpečenia (S.1314) (2) (6)	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (7)	S.1311, S.1312, S.1313
D.62 + D.632	Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov a naturálne sociálne transfery – nakúpená trhová produkcia	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (3) (7)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.62	Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov (8)	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (3) (7)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.632	Naturálne sociálne transfery – nakúpená trhová produkcia (8)	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (3) (7)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.2 + D.29 + D.5 + D.8	Medzispotreba + ostatné dane z produkcie + bežné dane z dôchodkov, majetku atď. + úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (3) (7)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.2	Medzispotreba	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (3) (7)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.29 + D.5 + D.8	Ostatné dane z produkcie + bežné dane z dôchodkov, majetku atď. + úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (3) (7)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.7	Ostatné bežné transfery (2)	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (3) (7)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.7p_S.1311	z toho platené subsektoru ústrednej štátnej správy (S.1311) (2) (6)	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (7)	S.1312, S.1313, S.1314
D.7p_S.1312	z toho platené subsektoru regionálnej štátnej správy (S.1312) (2) (6)	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (7)	S.1311, S.1313, S.1314
D.7p_S.1313	z toho platené subsektoru miestnej samosprávy (S.1313) (2) (6)	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (7)	S.1311, S.1312, S.1314
D.7p_S.1314	z toho platené subsektoru fondov sociálneho zabezpečenia (S.1314) (2) (6)	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (7)	S.1311, S.1312, S.1313
D.9	Kapitálové transfery (2) (5)	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (3) (7)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
D.92p	z toho investičné dotácie (2) (3)	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (7)	S.13
D.9p_S.1311	z toho platené subsektoru ústrednej štátnej správy (S.1311) (2) (6)	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (7)	S.1312, S.1313, S.1314
D.9p_S.1312	z toho platené subsektoru regionálnej štátnej správy (S.1312) (2) (6)	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (7)	S.1311, S.1313, S.1314
D.9p_S.1313	z toho platené subsektoru miestnej samosprávy (S.1313) (2) (6)	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (7)	S.1311, S.1312, S.1314

Kód	Zoznam ukazovateľov	Účel	Členenie podľa subsektorov (1)
D.9p_S.1314	z toho platené subsektoru fondov sociálneho zabezpečenia (S.1314) (2) (6)	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (7)	S.1311, S.1312, S.1313
TE	Výdavky spolu	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (3) (7)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.3	Výdavky na konečnú spotrebu	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (3) (7)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.31	Výdavky na individuálnu spotrebu (4)	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (7)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
P.32	Výdavky na kolektívnu spotrebu (4)	Oddiely COFOG Skupiny COFOG (7)	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314

(1) Členenie na subsektory verejnej správy:
— S.13 Verejná správa
— S.1311 Ústredná štátna správa
— S.1312 Regionálna štátna správa
— S.1313 Miestna samospráva
— S.1314 Fondy sociálneho zabezpečenia
(2) Údaje za subsektory by sa mali konsolidovať v rámci každého subsektora ale nie medzi subsektormi. Údaje za sektor S.13 sa rovnajú súčtu údajov za subsektory okrem položiek D.4, D.7 a D.9 (a ich podpoložiek), pri ktorých by sa mali konsolidovať údaje medzi subsektormi (s uvedením informácií o protistrane).
(3) Na dobrovoľnom základe za subsektory.
(4) Na povinnom základe za skupiny COFOG spolu.
(5) Sumy za D.995 sa nezohľadňujú v D.9p. D.995 sa odčítava od D.99r.
(6) Na dobrovoľnom základe.
(7) Poskytuje sa počnúc referenčným rokom 2001.
(8) Údaje za referenčné roky pred rokom 2012 sa zasielajú na dobrovoľnom základe. Zasielanie je povinné za referenčné roky počnúc rokom 2012.

Tabuľka 12 – Tabuľky podľa odvetví ekonomických činností a podľa regiónov (NUTS úroveň 3)

Kód	Zoznam ukazovateľov	Členenie (1)
B1.g	1. Hrubá pridaná hodnota v základných cenách (v bežných cenách)	A*10
	2. Zamestnanosť (2) (v tis. osôb)	
ETO	— Spolu	A*10
EEM	— Zamestnanci	A*10
POP	3. Počet obyvateľov (v tis.)	

(1) Môžu sa použiť tieto agregované pozície členenia A*10 NACE Rev. 2:
— (G, H, I a J) namiesto (G, H a I) a (J),
— (K, L, M a N) namiesto (K), (L) a (M a N),
— (O, P, Q, R, S, T a U) namiesto (O, P a Q) a (R, S, T a U).
(2) Zamestnanosť a zamestnanci: rezidenti a nerezidenti, ktorých zamestnávajú rezidentské výrobné jednotky (domáci koncept, DC).

Tabuľka 13 – Rodinné účty podľa regiónov (NUTS úroveň 2)

Účet rozdelenia prvotných dôchodkov domácností (S.14)			
Kód	Použitie	Kód	Zdroje
D.4	1. Dôchodky z majetku	B.2n/B.3n	3. Čistý prevádzkový prebytok/čisté zmiešané dôchodky
B.5n	2. Čisté saldo prvotných dôchodkov	D.1	4. Odmeny zamestnancov
		D.4	5. Dôchodky z majetku

Účet rozdelenia prvotných dôchodkov domácností (S.14)			
Kód	Použitie	Kód	Zdroje
Účet druhotného rozdelenia dôchodkov domácností (S.14)			
Kód	Použitie	Kód	Zdroje
D.5	6. Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	B.5	10. Čisté saldo prvotných dôchodkov
D.61	7. Čisté sociálne príspevky	D.62	11. Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov
D.7	8. Ostatné bežné transfery	D.7	12. Ostatné bežné transfery
B.6n	9. Čistý disponibilný dôchodok		
Výdavky na konečnú spotrebu domácností (S.14)			
P.3	13. Výdavky na konečnú spotrebu domácností [1]		

[1] Na dobrovoľnom základe.

Tabuľka č. 15 – Tabuľka dodávok v základných cenách s prepočtom na kúpne ceny [bežné ceny a ceny predchádzajúceho roka [1]**]**

n = 64, m = 64

		Odvetvia ekonomických činností (NACE A*64) 1 2 3 4 ..... n	Σ (1)	Dovoz, cif [3]	Dodávky spolu v základných cenách	Obchodné a dopravné rozpätie	Dane mínus subvencie na produkty	Dodávky spolu v kúpnych cenách
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1 2 3 4 . . . Produkty (CPA) . . . m	(1)	Produkcia podľa produktov a odvetví ekonomických činností v základných cenách		a) zo štátov EÚ (cif) [2] a1) z S.2I Členské štáty, ktorých menou je euro, Európska centrálna banka a iné inštitúcie a orgány eurozóny (cif) [2] a2) z S.xx (S.21 – S.2I) Členské štáty, ktorých menou nie je euro, a inštitúcie a orgány Európskej únie (okrem Európskej centrálnej banky a iných inštitúcií a orgánov eurozóny) (cif) [2] b) z krajín mimo EÚ (cif) [2] c) Spolu				
Σ (1)		Produkcia spolu podľa odvetví ekonomických činností						
Upravujúce opr. položky: — Úpravy dovozu z titulu dopravných nákladov a poistenia (cif/fob) — Priamy nákup rezidentmi v zahraničí	(2)	— —				— —	— —	
(1) + (2)								
Spolu, z toho: — Trhová produkcia — Produkcia pre vlastné konečné použitie — Netrhová produkcia	(3)			— —	— —	— —	— —	

[1] Zasielanie údajov v cenách predchádzajúceho roka za referenčné roky 2010 – 2014 na dobrovoľnom základe. Povinné zasielanie za referenčné roky počnúc rokom 2015.

[2] Dovoz by sa mal členiť takto:
a) S.21 Členské štáty a inštitúcie a orgány Európskej únie,
a1) S.2I Členské štáty, ktorých menou je euro, Európska centrálna banka a iné inštitúcie a orgány eurozóny,
a2) S.xx (S.21 – S.2I) Členské štáty, ktorých menou nie je euro, a inštitúcie a orgány Európskej únie (okrem Európskej centrálnej banky a iných inštitúcií a orgánov eurozóny), a
b) S.22 Nečlenské krajiny a medzinárodné organizácie, ktoré nemajú sídlo v Európskej únii,
pričom sa zohľadní:
— členenie podľa EMÚ a EÚ by malo predstavovať skutočné zloženie na konci každého referenčného obdobia („vyvíjajúce sa zloženie“);
— členské štáty, ktorých menou je euro, musia poskytovať všetky členenia uvedené v písmenách a), a1), a2) a b); členské štáty, ktorých menou nie je euro, by mali poskytovať členenia uvedené v písmenách a) a b), ale poskytovanie členení uvedených v písmenách a1) a a2) je dobrovoľné;
— údaje by sa mali poskytovať v bežných cenách a v cenách predchádzajúceho roka.

[3] Koncept, ktorý sa uplatní na údaje podľa produktov v tabuľkách dodávok a použitia a input-output tabuľkách, je domáci koncept. Úpravy národného konceptu (priamy nákup rezidentmi v zahraničí) sú zahrnuté v celkových sumách riadkov v časti (2) tabuľky. Dovoz (cif) podľa produktov nezahŕňa priamy nákup rezidentmi v zahraničí.

Tabuľka 16 – Tabuľka použitia v kúpnych cenách () [bežných cenách a cenách predchádzajúceho roka [1]]

n = 64, m = 64

		Odvetvia ekonomických činností (NACE A*64) 1 2 3..... n	Σ (1)	Konečné použitie a) b) c) d) e) f) g) h) i) j) k) l)	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Produkty (CPA) 1 2 3 . . . . m	(1)	Medzispotreba v kúpnych cenách podľa produktov a odvetví ekonomických činností		Konečné použitie v kúpnych cenách: [5] Výdavky na konečnú spotrebu: a) domácnosti b) NZISD c) verejná správa d) spolu Tvorba hrubého kapitálu: e) tvorba hrubého fixného kapitálu f) zmena stavu zásob [2] g) zmena stavu cenností [2] h) zmena stavu zásob a cenností i) spolu Vývoz, fob: [3] j) do štátov EÚ j1) do S.2I Členské štáty, ktorých menou je euro, Európska centrálna banka a iné inštitúcie a orgány eurozóny [3] j2) do S.xx (S.21 – S.2I) Členské štáty, ktorých menou nie je euro, a inštitúcie a orgány Európskej únie (okrem Európskej centrálnej banky a iných inštitúcií a orgánov eurozóny) [3] k) do krajín mimo EÚ [3] l) spolu		
Σ (1)	(2)	Medzispotreba spolu podľa odvetví ekonomických činností		Konečné použitie spolu podľa typu		Použitie spolu
Opravné položky:						
— Úpravy vývozu z titulu dopravných nákladov a poistenia (cif/fob)	(3)	—		len vývoz	len vývoz	
— Priamy nákup rezidentmi v zahraničí		—		len výdavky domácností na konečnú spotrebu	len výdavky domácností na konečnú spotrebu	
— Nákup nerezidentmi na domácom území		—		len výdavky domácností na konečnú spotrebu a vývoz	len výdavky domácností na konečnú spotrebu a vývoz	

		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Σ (2) + Σ (3)	(4)					
— Odmeny zamestnancov ([4]) Mzdy a platy ([4])	(5)			—	—	—
— Ostatné dane z produkcie mínus ostatné subvencie na produkciu ([4])				—	—	—
— Spotreba fixného kapitálu ([4])				—	—	—
— Čistý prevádzkový prebytok ([4])				—	—	—
— Hrubý prevádzkový prebytok ([4])				—	—	—
— Hrubé zmiešané dôchodky ([4])				—	—	—
Hrubá pridaná hodnota v základných cenách	(6)			—	—	—
Produkcia spolu v základných cenách	(7)			—	—	—
Doplňujúce dobrovoľné údaje: — Tvorba hrubého fixného kapitálu — Stav hrubého fixného kapitálu — Odpracované hodiny (tis.)	(8)(2)			— — —		

(*) Päť dodatočných tabuliek, ktoré sú uvedené nižšie, sa vyžaduje na päťročnom základe (za referenčné roky končiace na 0 alebo 5). Zasielanie týchto piatich dodatočných tabuliek v bežných cenách je povinné a dobrovoľné v cenách predchádzajúceho roka.
Týmito piatimi tabuľkami sú:
— tabuľka použitia v základných cenách [tvorená blokmi riadkov (1) – (7)];
— tabuľka použitia obsahujúca domácu produkciu v základných cenách [tvorená blokmi riadkov (1) a (2)];
— tabuľka použitia obsahujúca dovoz v základných cenách [tvorená blokmi riadkov (1) a (2)];
— tabuľka obchodného a dopravného rozpätia [tvorená blokmi riadkov (1) a (2)];
— tabuľka dane mínus subvencie na produkty [tvorená blokmi riadkov (1) a (2)].

([1]) Zasielanie údajov v cenách predchádzajúceho roka za referenčné roky 2010 – 2014 na dobrovoľnom základe. Povinné zasielanie za referenčné roky počnúc rokom 2015.

([2]) Na dobrovoľnom základe.

([3]) Vývoz by sa mal členiť takto:
j) S.21 Členské štáty a inštitúcie a orgány Európskej únie;
j1) S.2I Členské štáty, ktorých menou je euro, Európska centrálna banka a iné inštitúcie a orgány eurozóny;
j2) S.xx (S.21 – S.2I) Členské štáty, ktorých menou nie je euro, a inštitúcie a orgány Európskej únie (okrem Európskej centrálnej banky a iných inštitúcií a orgánov eurozóny), a
k) S.22 Nečlenské krajiny a medzinárodné organizácie, ktoré nemajú sídlo v Európskej únii, pričom sa zohľadní:
— členenie podľa EMÚ a EÚ by malo predstavovať skutočné zloženie na konci každého referenčného obdobia („vyvíjajúce sa zloženie“),
— členské štáty, ktorých menou je euro, musia poskytovať všetky členenia uvedené v písmenách j), j1), j2) a k); členské štáty, ktorých menou nie je euro, by mali poskytovať členenia uvedené v písmenách j) a k), ale poskytovanie členení uvedených v písmenách j1) a j2) je dobrovoľné,
— údaje by sa mali poskytovať v bežných cenách a v cenách predchádzajúceho roka.

([4]) Údaje v bežných cenách na povinnom základe, údaje v cenách predchádzajúceho roka na dobrovoľnom základe.

([5]) Koncept, ktorý sa uplatní na údaje podľa produktov v tabuľkách dodávok a použitia a input-output tabuľkách, je domáci koncept. Úpravy národného konceptu (priamy nákup rezidentmi v zahraničí a nákup nerezidentmi na domácom území) sú zahrnuté v celkových sumách riadkov v časti (3) tabuľky. Výdavky domácností na konečnú spotrebu podľa produktov nezahŕňajú priamy nákup rezidentmi v zahraničí. Výdavky domácností na konečnú spotrebu podľa produktov zahŕňajú nákup nerezidentmi na domácom území. Vývoz (fob) podľa produktov nezahŕňa nákup nerezidentmi na domácom území.

Tabuľka č. 17 – Symetrická input-output tabuľka v základných cenách (**) (podľa jednotlivých produktov (*))

(v bežných cenách ([4]))

n=64

		Produkty 1 2 3 … n	Σ (1)	Konečné použitie a) b) c) d) e) f) g) h) i) j) k) l)	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Produkty 1 2 3 . . . n	(1)	Medzispotreba v základných cenách (podľa jednotlivých produktov)		Konečné použitie v základných cenách: ([3]) Výdavky na konečnú spotrebu: a) domácnosti b) NZISD c) verejná správa d) spolu Tvorba hrubého kapitálu: e) tvorba hrubého fixného kapitálu f) zmena stavu zásob ([1]) g) zmena stavu cenností ([1]) h) zmena stavu zásob a cenností i) spolu Vývoz: ([2]) j) do členských štátov EÚ j1) do S.2I Členské štáty, ktorých menou je euro, Európska centrálna banka a iné inštitúcie a orgány eurozóny ([2]) j2) do S.xx (S.21 – S.2I) Členské štáty, ktorých menou nie je euro, a inštitúcie a orgány Európskej únie (okrem Európskej centrálnej banky a iných inštitúcií a orgánov eurozóny) k) mimo EÚ ([2]) l) spolu		
Σ (1)	(2)	Medzispotreba spolu v základných cenách podľa produktov		Konečné použitie podľa druhu v základných cenách		Použitie spolu v základných cenách
Použitie dovezených produktov (***)		Medzispotreba dovezených produktov spolu podľa jednotlivých produktov, cif		Konečné použitie dovezených produktov, cif		Dovoz spolu
Dane mínus subvencie na produkty	(3)	Dane mínus subvencie na produkty podľa jednotlivých produktov		Dane mínus subvencie na produkty podľa druhu konečného použitia		Dane mínus subvencie na produkty spolu
Σ (1) + (3)	(4)	Medzispotreba spolu v kúpnych cenách podľa jednotlivých produktov		Konečné použitie spolu podľa druhu v kúpnych cenách		Použitie spolu v kúpnych cenách

		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
— Odmeny zamestnancov Mzdy a platy	(5)					
— Ostatné dane z produkcie mínus ostatné subvencie na produkciu				—	—	—
— Spotreba fixného kapitálu				—	—	—
— Čistý prevádzkový prebytok				—	—	—
— Hrubý prevádzkový prebytok				—	—	—
— Hrubé zmiešané dôchodky (1)				—	—	—
Hrubá pridaná hodnota v základných cenách	(6)			—	—	—
Produkcia spolu v základných cenách	(7)			—	—	—
Dovoz zo štátov EÚ, cif (2)						
— dovoz z S.2I Členské štáty, ktorých menou je euro, Európska centrálna banka a iné inštitúcie a orgány eurozóny (cif) (2)				—	—	—
— dovoz z S.xx (S.21 – S.2I) Členské štáty, ktorých menou nie je euro, a inštitúcie a orgány Európskej únie (okrem Európskej centrálnej banky a iných inštitúcií a orgánov eurozóny) (cif) (2)	(8)			—	—	—
Dovoz z krajín mimo EÚ (cif) (2)				—	—	—
Σ (8)	(9)	Dovoz podľa jednotlivých produktov, cif				
Dodávky spolu v základných cenách	(10)	Dodávky v základných cenách podľa jednotlivých produktov				

(*) Podľa jednotlivých odvetví ekonomických činností, ak toto rozdelenie zodpovedá jednotlivým produktom.

(**) Zasielanie dvoch dodatočných tabuliek uvedených nižšie je povinné v bežných cenách:
— symetrická input-output tabuľka domácej produkcie v základných cenách (tvorená blokom riadkov (1), blokom riadkov (2), riadkom „použitie dovezených produktov“, blokmi riadkov (3) a (4)),
— symetrická input-output tabuľka dovozu v základných cenách (tvorená blokmi riadkov (1) a (2)).

(***) Len v prípade čiastkovej tabuľky obsahujúcej domácu produkciu.

(1) Na dobrovoľnom základe.

(2) Dovoz a vývoz by sa mali členiť takto:
j) S.21 Členské štáty a inštitúcie a orgány Európskej únie,
j1) S.2I Členské štáty, ktorých menou je euro, Európska centrálna banka a iné inštitúcie a orgány eurozóny,
j2) S.xx (S.21 – S.2I) Členské štáty, ktorých menou nie je euro, a inštitúcie a orgány Európskej únie (okrem Európskej centrálnej banky a iných inštitúcií a orgánov eurozóny), a
k) S.22 Nečlenské krajiny a medzinárodné organizácie, ktoré nemajú sídlo v Európskej únii,
pričom sa zohľadní:
— členenie podľa EMÚ a EÚ by malo predstavovať skutočné zloženie na konci každého referenčného obdobia („vyvíjajúce sa zloženie“);
— členské štáty, ktorých menou je euro, musia poskytovať všetky členenia uvedené v písmenách j), j1), j2) a k); členské štáty, ktorých menou nie je euro, by mali poskytovať členenia uvedené v písmenách j) a k), ale poskytovanie členení uvedených v písmenách j1) a j2) je dobrovoľné;
— údaje by sa mali poskytovať v bežných cenách.

(3) Koncept, ktorý sa uplatní na údaje podľa produktov v tabuľkách dodávok a použitia a input-output tabuľkách, je domáci koncept. Úpravy národného konceptu (priamy nákup rezidentmi v zahraničí a nákup nerezidentmi na domácom území) sú zahrnuté v celkových sumách riadkov. Výdavky domácností na konečnú spotrebu podľa produktov nezahŕňajú priamy nákup rezidentmi v zahraničí. Výdavky domácností na konečnú spotrebu podľa produktov zahŕňajú nákup nerezidentmi na domácom území. Vývoz (fob) podľa produktov nezahŕňa nákup nerezidentmi na domácom území.

(4) Zasielanie všetkých symetrických input-output tabuliek v cenách predchádzajúceho roka je dobrovoľné.

Tabuľka 20 – Krížová klasifikácia fixných aktív podľa odvetví ekonomických činností a podľa aktív (stavy)

Kód	Zoznam ukazovateľov	Členenie podľa Odvetvia ekonomických činností ([1])	Bežné reprodukčné náklady	Reprodukčné náklady predchádzajúceho roka
AN.11g	1. Hrubé fixné aktíva		x	x
AN.111g	2. Obytné jednotky, hrubé	A*21/A*38/A*64	x	x
AN.112g	3. Ostatné budovy a stavby, hrubé	A*21/A*38/A*64	x	x
AN.113g+AN.114g	4. Stroje a zariadenia, hrubé + zbraňové systémy, hrubé	A*21/A*38/A*64	x	x
AN.1131g	5. Dopravné zariadenia, hrubé	A*21/A*38/A*64	x	x
AN.1132g	6. Zariadenia IKT, hrubé		x	x
AN.11321g	7. Počítačový hardvér, hrubé		x	x
AN.11322g	8. Telekomunikačné zariadenia, hrubé		x	x
AN.1139g+AN.114g	9. Ostatné stroje a zariadenia, hrubé + zbraňové systémy, hrubé		x	x
AN.115g	10. Kultivované biologické zdroje, hrubé	A*21/A*38/A*64	x	x
AN.117g	11. Produkty duševného vlastníctva, hrubé		x	x
AN.1173g	12. Počítačový softvér a databázy, hrubé		x	x
AN.11n	13. Čisté fixné aktíva		x	x
AN.111n	14. Obytné jednotky, čisté	A*21/A*38/A*64	x	x
AN.112n	15. Ostatné budovy a stavby, čisté	A*21/A*38/A*64	x	x
AN.113n+AN.114n	16. Stroje a zariadenia, čisté + zbraňové systémy, čisté	A*21/A*38/A*64	x	x
AN.1131n	17. Dopravné zariadenia, čisté	A*21/A*38/A*64	x	x
AN.1132n	18. Zariadenia IKT, čisté		x	x
AN.11321n	19. Počítačový hardvér, čisté		x	x
AN.11322n	20. Telekomunikačné zariadenia, čisté		x	x
AN.1139n+AN.114n	21. Ostatné stroje a zariadenia, čisté + zbraňové systémy, čisté		x	x
AN.115n	22. Kultivované biologické zdroje, čisté	A*21/A*38/A*64	x	x
AN.117n	23. Produkty duševného vlastníctva, čisté		x	x
AN.1173n	24. Počítačový softvér a databázy, čisté		x	x

([1]) A*21 povinné
A*38/A*64: na dobrovoľnom základe
Ak sa neuvádza žiadne členenie, znamená to celá ekonomika.

Tabuľka 22 – Krížová klasifikácia tvorby hrubého fixného kapitálu (THFK) podľa odvetví ekonomických činností a podľa aktív (transakcie)

Kód	Zoznam ukazovateľov	Členenie podľa Odvetvia ekonomických činností (1)	Bežné ceny	Ceny predchádzajúceho roka a reťazené objemy (3)
P.51g_AN.11	1. THFK v oblasti fixných aktív		x	x
P.51g_AN.111	2. THFK v oblasti obytných jednotiek	A*21/A*38/A*64	x	x
P.51g_AN.112	3. THFK v oblasti ostatných budov a stavieb	A*21/A*38/A*64	x	x
P.51g_AN.113+AN.114	4. THFK v oblasti ostatných strojov a zariadení + zbraňových systémov	A*21/A*38/A*64	x	x
P.51g_AN.1131	5. THFK v oblasti dopravných zariadení	A*21/A*38/A*64	x	x
P.51g_AN.1132	6. THFK v oblasti zariadení IKT (2)		x	x
P.51g_AN.11321	7. THFK v oblasti počítačového hardvéru (2)		x	x
P.51g_AN.11322	8. THFK v oblasti telekomunikačných zariadení (2)		x	x
P.51g_AN.1139+AN.114	9. THFK v oblasti ostatných strojov a zariadení + zbraňových systémov (2)		x	x
P.51g_AN.115	10. THFK v oblasti kultivovaných biologických zdrojov	A*21/A*38/A*64	x	x
P.51g_AN.117	11. THFK v oblasti produktov duševného vlastníctva		x	x
P.51g_AN.1173	12. THFK v oblasti počítačového softvéru a databáz (2)		x	x

(1) A*21 povinné
A*38/A*64: na dobrovoľnom základe
Ak sa neuvádza žiadne členenie, znamená to celá ekonomika.
(2) Na dobrovoľnom základe za referenčné roky pred rokom 2000. Na povinnom základe za referenčné roky počnúc rokom 2000.
(3) Údaje v cenách predchádzajúceho roka sa neposkytnú za referenčný rok 1995.

Tabuľka 26 – Súvahy nefinančných aktív

Kód	Zoznam ukazovateľov	Členenie podľa Sektory
AN.1	1. Produkované nefinančné aktíva (3)	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.11+AN.12	2. Fixné aktíva + zásoby (1)	S.1, S.11 (4), S.12 (4), S.13 (4), S.14 + S.15 (4)
AN.11	3. Fixné aktíva (2)	S.1, S.11 (4), S.12 (4), S.13 (4), S.14 + S.15 (4)
AN.111	4. Obytné jednotky	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.112	5. Ostatné budovy a stavby (2)	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.1121	6. Budovy iné ako obytné jednotky (1)	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.1122	7. Ostatné stavby (1)	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.113+AN.114	8. Stroje a zariadenia + zbraňové systémy (2)	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.115	9. Kultivované biologické zdroje (2)	S.1, S.11 (4), S.12 (4), S.13 (4), S.14 + S.15 (4)
AN.117	10. Produkty duševného vlastníctva (2)	S.1, S.11 (4), S.12 (4), S.13 (4), S.14 + S.15 (4)
AN.1171	11. Výskum a vývoj (3)	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15

Kód	Zoznam ukazovateľov	Členenie podľa Sektory
AN.1172	12. Prieskum a ocenenie nerastných ložísk (3)	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.1173	13. Počítačový softvér a databázy (3)	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.1174	14. Originály zábavných, literárnych alebo umeleckých diel (3)	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.1179	15. Ostatné produkty duševného vlastníctva (3)	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.12	16. Zásoby (1)	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.13	17. Cennosti (3)	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.2	18. Neprodukované nefinančné aktíva (3)	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.21	19. Prírodné zdroje (3)	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.211	20. Pôda	S.1 (3), S.11 (3), S.12 (3), S.13 (3),S.14 + S.15 (4)
AN.212	21. Nerastné a energetické zásoby (3)	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.213 + AN.214	22. Nekultivované biologické zdroje a vodné zdroje (3)	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.215	23. Ostatné prírodné zdroje (3)	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.22	24. Zmluvy, lízingy a licencie (3)	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15
AN.23	25. Nákupy mínus tržby z predaja goodwillu a marketingových aktív (3)	S.1, S.11, S.12, S.13, S.14 + S.15

Jednotka: bežné ceny.
(1) Údaje za referenčné roky pred rokom 2012 sa zasielajú na dobrovoľnom základe. Zasielanie je povinné za referenčné roky počnúc rokom 2012.
(2) Údaje za referenčné roky pred rokom 2000 sa zasielajú na dobrovoľnom základe. Údaje za referenčné roky 2000 – 2011 sa zasielajú na povinnom základe len za ekonomiku spolu. Zasielanie údajov je povinné za ekonomiku spolu a za inštitucionálne sektory za referenčné roky počnúc rokom 2012.
(3) Na dobrovoľnom základe.
(4) Prvé zaslanie v roku 2017.

Tabuľka 27 (1) – Štvrťročné finančné účty verejnej správy

Kód	Transakcia/saldo	Aktíva/ pasíva	Sektory a subsektory (2) (3)
F	Finančné transakcie	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.2	Obeživo a vklady	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.21	Obeživo	Pasíva	S.1311
F.3	Dlhové cenné papiere	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.31	Krátkodobé dlhové cenné papiere	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.32	Dlhodobé dlhové cenné papiere	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.4	Pôžičky	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.41	Krátkodobé pôžičky	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314

Kód	Transakcia/saldo	Aktíva/ pasíva	Sektory a subsektory [2] [3]
F.42	Dlhodobé pôžičky	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.51	Majetkové účasti	Aktíva	S.13
F.52	Akcie/podielové listy investičných fondov	Aktíva	S.13
F.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.61	Technické rezervy neživotného poistenia	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.63 + F.64 + F.65	Nároky na dôchodok, nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov a nároky na nepenzijné dávky	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.66	Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
F.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
LE	Saldo	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.1	Menové zlato a zvláštne práva čerpania (ZPČ)	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.2	Obeživo a vklady	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.21	Obeživo	Pasíva	S.1311
AF.3	Dlhové cenné papiere	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.31	Krátkodobé dlhové cenné papiere	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.32	Dlhodobé dlhové cenné papiere	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.4	Pôžičky	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.41	Krátkodobé pôžičky	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.42	Dlhodobé pôžičky	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.51	Majetkové účasti	Aktíva	S.13
AF.52	Akcie/podielové listy investičných fondov	Aktíva	S.13

Kód	Transakcia/saldo	Aktíva/ pasíva	Sektory a subsektory [2] [3]
AF.6	Poistné, penzijné a štandardizované schémy záruk	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.61	Technické rezervy neživotného poistenia	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.63 + AF.64 + AF.65	Nároky na dôchodok, nároky penzijných fondov voči manažérom penzijných fondov a nároky na nepenzijné dávky	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.66	Rezervy na uplatnenie štandardizovaných záruk	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.7	Finančné deriváty a zamestnanecké opcie na akcie	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.8	Ostatné pohľadávky/záväzky	Aktíva/ pasíva	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
	Informácie o protistrane [4]/Transakcie		
F.31	Krátkodobé dlhové cenné papiere	Aktíva	S.1311 a S.1314 vo vzťahu k: S.11, S.12, S.128+S.129, S.2
F.32	Dlhodobé dlhové cenné papiere	Aktíva	S.1311 a S.1314 vo vzťahu k: S.11, S.12, S.128+S.129, S.2
F.41	Krátkodobé pôžičky	Aktíva	S.1311 a S.1314 vo vzťahu k: S.11, S.12 [5], S.128+S.129, S.14+S.15, S.2 [5]
F.41	Krátkodobé pôžičky	Pasíva	S.1311 a S.1314 vo vzťahu k: S.11 [5], S.12 [5], S.128+S.129, S.2 [5]
F.42	Dlhodobé pôžičky	Aktíva	S.1311 a S.1314 vo vzťahu k: S.11, S.12 [4], S.128+S.129, S.14+S.15, S.2 [4]
F.42	Dlhodobé pôžičky	Pasíva	S.1311 a S.1314 vo vzťahu k: S.11 [5], S.12 [5], S.128+S.129, S.2 [5]
F.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	Aktíva	S.1311 a S.1314 vo vzťahu k: S.11, S.12, S.128+S.129, S.2
	Informácie o protistrane [4]/Saldo		
AF.31	Krátkodobé dlhové cenné papiere	Aktíva	S.1311 a S.1314 vo vzťahu k: S.11, S.12, S.128+S.129, S.2
AF.32	Dlhodobé dlhové cenné papiere	Aktíva	S.1311 a S.1314 vo vzťahu k: S.11, S.12, S.128+S.129, S.2
AF.41	Krátkodobé pôžičky	Aktíva	S.1311 a S.1314 vo vzťahu k: S.11, S.12 [5], S.128+S.129, S.14+S.15, S.2 [5]
AF.41	Krátkodobé pôžičky	Pasíva	S.1311 a S.1314 vo vzťahu k: S.11 [5], S.12 [5], S.128+S.129, S.2 [5]
AF.42	Dlhodobé pôžičky	Aktíva	S.1311 a S.1314 vo vzťahu k: S.11, S.12 [5], S.128+S.129, S.14+S.15, S.2 [5]

Kód	Transakcia/saldo	Aktíva/ pasíva	Sektory a subsektory (2) (3)
AF.42	Dlhodobé pôžičky	Pasíva	S.1311 a S.1314 vo vzťahu k: S.11 (5), S.12 (5), S.128+S.129, S.2 (5)
AF.5	Majetkové účasti a akcie investičných fondov	Aktíva	S.1311 a S.1314 vo vzťahu k: S.11, S.12, S.128+S.129, S.2

(1) Keď členské štáty prvýkrát zašlú tabuľku č. 27, poskytnú Komisii (Eurostat) popis zdrojov a metód použitých pri zostavovaní uvedených údajov. Keď členské štáty oznamujú revidované údaje, informujú Komisiu (Eurostat) o všetkých zmenách tohto úvodného popisu.
(2) Členenie subsektorov verejnej správy:
— S.13 Verejná správa
— S.1311 Ústredná štátna správa
— S.1312 Regionálna štátna správa
— S.1313 Miestna samospráva
— S.1314 Fondy sociálneho zabezpečenia
(3) Konsolidácia:
— S.13 konsolidovaná a nekonsolidovaná
— ostatné subsektory: konsolidované
(4) Informácie o protistrane – súvzťažné sektory a subsektory:
— S.11 Nefinančné korporácie
— S.12 Finančné korporácie
— S.128 + S.129 Poisťovacie korporácie a penzijné fondy
— S.14 + S.15 Domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam
— S.2 Zahraničie
(5) Na dobrovoľnom základe.

Tabuľka 28 – Štvrťročný verejný dlh (maastrichtský dlh) verejnej správy

Kód	Pasíva (1)	Sektory a subsektory (2) (3)
GD	Spolu	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.2	Obeživo a vklady	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.21	Obeživo	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.22+AF.29	Vklady	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.3	Dlhové cenné papiere	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.31	Krátkodobé	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.32	Dlhodobé	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.4	Pôžičky	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.41	Krátkodobé	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314
AF.42	Dlhodobé	S.13, S.1311, S.1312, S.1313, S.1314

(1) Úroveň dlhu v nominálnej hodnote zostávajúceho na konci štvrťroka.
(2) Členenie subsektorov verejnej správy:
— S.13 Verejná správa
— S.1311 Ústredná štátna správa
— S.1312 Regionálna štátna správa
— S.1313 Miestna samospráva
— S.1314 Fondy sociálneho zabezpečenia
(3) Údaje za subsektory by sa mali konsolidovať v rámci každého subsektora ale nie medzi subsektormi.

Tabuľka č. 29 – Nároky na dôchodok, ktoré k danému dátumu vznikli v sociálnom poistení (7) (8)

Vzťahy	Kód	Číslo riadku	Zaznamenanie	Kmeňové národné účty						Mimo kmeňových národných účtov		Penzijné schémy spolu		Protistrany: Nároky na dôchodok nerezidentských domácností (4)
			Manažér penzijných fondov	Iný ako verejná správa			Verejná správa							
				Príspevkovo definované schémy	Dávkovo definované schémy a ostatné (1) príspevkovo nedefinované schémy	Spolu	Príspevkovo definované schémy	Dávkovo definované schémy pre zamestnancov verejnej správy (2)						
								Zaradené do sektora Finančné korporácie	Zaradené do sektora Verejná správa (3)	Zaradené do sektora Verejná správa	Penzijné schémy sociálneho zabezpečenia			
			Kód	XPC1W	XPB1W	XPCB1W	XPCG	XPBG12	XPBG13	XPBOUT13	XP1314	XPTOT		XPTOTNRH
			Číslo stĺpca	A	B	C	D	E	F	G	H	I		J
			Počiatočná súvaha											
	XAF63LS	1	Nároky na dôchodok											
			Zmeny nárokov na dôchodok v dôsledku transakcií											
Σ 2.1 až 2.4 – 2.5	XD61p	2	Zvýšenie nárokov na dôchodok na základe sociálnych príspevkov											
	XD6111	2.1	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov											
	XD6121	2.2	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov											
	XD6131	2.3	Skutočné sociálne príspevky domácností											
	XD6141	2.4	Doplnkové sociálne príspevky domácností (5)											

Vzťahy	Kód	Číslo riadku	Zaznamenanie	Kmeňové národné účty						Mimo kmeňových národných účtov		Penzijné schémy spolu		Protistrany: Nároky na dôchodok nerezidentských domácností (4)
			Manažér penzijných fondov	Iný ako verejná správa			Verejná správa							
				Príspevkovo definované schémy	Dávkovo definované schémy a ostatné (1) príspevkovo nedefinované schémy	Spolu	Príspevkovo definované schémy	Dávkovo definované schémy pre zamestnancov verejnej správy (2)						
								Zaradené do sektora Finančné korporácie	Zaradené do sektora Verejná správa (3)	Zaradené do sektora Verejná správa	Penzijné schémy sociálneho zabezpečenia			
			Kód	XPC1W	XPB1W	XPCB1W	XPCG	XPBG12	XPBG13	XPBOUT13	XP1314	XPTOT		XPTOTNRH
			Číslo stĺpca	A	B	C	D	E	F	G	H	I		J
	XD61SC	2.5	Mínus: Servisné poplatky penzijnej schémy											
	XD619	3	Ostatné (poistnotechnická) zmeny nárokov na dôchodok v penzijných schémach sociálneho zabezpečenia											
	XD62p	4	Zníženie nárokov na dôchodok na základe platieb dôchodkových dávok											
2 + 3 – 4	XD8	5	Zmeny nárokov na dôchodok na základe sociálnych príspevkov a dôchodkových dávok											
	XD81	6	Transfery nárokov na dôchodok medzi schémami											
	XD82	7	Zmena nárokov v dôsledku vyjednaných zmien štruktúry schémy											

Vzťahy	Kód	Číslo riadku	Zaznamenanie	Kmeňové národné účty						Mimo kmeňových národných účtov		Penzijné schémy spolu		Protistrany: Nároky na dôchodok nerezidentských domácností ([4])
			Manažér penzijných fondov	Iný ako verejná správa			Verejná správa							
				Príspevkovo definované schémy	Dávkovo definované schémy a ostatné ([1]) príspevkovo nedefinované schémy	Spolu	Príspevkovo definované schémy	Dávkovo definované schémy pre zamestnancov verejnej správy ([2])						
								Zaradené do sektora Finančné korporácie	Zaradené do sektora Verejná správa ([3])	Zaradené do sektora Verejná správa	Penzijné schémy sociálneho zabezpečenia			
			Kód	XPC1W	XPB1W	XPCB1W	XPCG	XPBG12	XPBG13	XPBOUT13	XP1314	XPTOT		XPTOTNRH
			Číslo stĺpca	A	B	C	D	E	F	G	H	I		J
			Zmeny nárokov na dôchodok v dôsledku iných tokov											
	XK7	8	Zmeny nárokov v dôsledku precenení ([6])											
	XK5	9	Zmeny nárokov v dôsledku ostatných zmien objemu ([6])											
			Konečná súvaha											
1+ Σ 5 až 9	XAF63LE	10	Nároky na dôchodok											
			Súvisiace ukazovatele											
	XP1	11	Produkcia											

([1]) V takýchto ostatných príspevkovo nedefinovaných schémach, často nazývaných hybridné schémy, sa kombinuje dávkovo definovaný prvok a príspevkovo definovaný prvok.
([2]) Schémy organizované verejnou správou pre jej súčasných a bývalých zamestnancov.
([3]) Ide o neautonómne dávkovo definované schémy, v ktorých sa nároky na dôchodok zaznamenávajú v kmeňových národných účtoch.
([4]) Údaje o protistrane pre nerezidentské domácnosti budú uvedené oddelene iba v prípade, keď sú dôchodkové vzťahy so zahraničím významné.
([5]) Tieto doplnkové príspevky predstavujú výnosy z nárokov členov voči penzijným schémam, ktoré v prípade príspevkovo definovaných schém pochádzajú z príjmov z investovania a v prípade dávkovo definovaných schém sa odvíjajú od uplatnenej diskontnej sadzby.
([6]) Stĺpce G a H musia obsahovať podrobnejšie rozdelenie týchto pozícií na základe modelových výpočtov uskutočnených pre tieto systémy. Bunky zobrazené ako ■ nie sú relevantné; bunky označené ▒ budú obsahovať údaje, ktoré nie sú v kmeňových národných účtoch.
([7]) Údaje pre stĺpce G a H by mali pozostávať z troch súborov údajov založených na aktuárskych výpočtoch vykonaných v prípade uvedených penzijných schém. Súbory údajov by mali zohľadňovať výsledky analýzy citlivosti s prihliadnutím na najdôležitejšie parametre výpočtov, ako sa dohodlo medzi štatistikmi na jednej strane a expertmi na starnutie obyvateľstva pracujúcimi pod záštitou Výboru pre hospodársku politiku na strane druhej. Parametre, ktoré sa majú použiť, sa spresnia v súlade s článkom 2 ods. 3 tohto nariadenia.
([8]) Údaje za referenčný rok 2012 sa zasielajú dobrovoľne. Zasielanie údajov je povinné počnúc referenčným rokom 2015.